

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๓

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

เล่มที่ ๓

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๓

ISBN 978-616-7248-80-6

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม ๒๕๕๕

จำนวนพิมพ์ ๑,๕๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานศาลปกครอง

อาคารศาลปกครอง เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ ตั๋ว ๑๐๖๑๖ และ ๑๐๖๐๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๙๔๕

<http://www.admincourt.go.th>

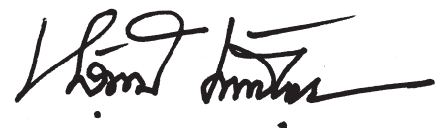
พิมพ์ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด ๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๐ ๒๖๓๖ ๖๕๕๐ - ๘, ๐ ๒๒๓๔-๒๐๖๒, ๐ ๒๒๓๕ ๐๓๘๙ โทรสาร ๐ ๒๒๓๘ ๑๐๗๔

คำนำ

ผมมีความยินดีที่หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองได้รับการปรับปรุงจัดพิมพ์มาหลายครั้ง จนถึงครั้งนี้เป็นครั้งที่สาม โดยถือได้ว่าเป็นการจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่ศาลปกครองได้เปิดทำการมาครบรอบปีที่ ๑๑ เช่นกัน นับแต่ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองมาหลายครั้งก็ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในวงกว้าง เพราะบรรดาคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองเป็นบรรทัดฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการวางหลักกฎหมายปกครอง ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาและคำสั่งที่มุ่งให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนกับการดำเนินภาครัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะแท้จริง ตลอดจนวางบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีให้แก่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายให้กับประชาชนอย่างแท้จริง ในการจัดพิมพ์หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองครั้งนี้ จึงได้มีการรวบรวม ปรับปรุงคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้หนังสือเล่มนี้เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่สำคัญ อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ของคดีปกครอง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของศาลปกครองที่จะเป็นเสาหลักของกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ตามที่ผมเคยกล่าวไว้ในการแถลงนโยบายเมื่อปี ๒๕๔๔ ว่า “เราจะสร้างศาลปกครองให้เป็นเสาหลักของบ้านเมืองนี้ และเป็นบ้านของทุกคน”

ผมหวังว่า แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองที่จัดทำขึ้นครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ข้าราชการ พนักงาน หน่วยงานของรัฐ ตลอดจน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ สามารถนำไปใช้ค้นคว้าอ้างอิงได้ต่อไป และผมขอขอบคุณคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่เป็นธุระในการจัดพิมพ์เอกสารวิชาการในครั้งนี้

(ดร. หัสวุฒิ วิฑิตวิริยกุล)
ประธานศาลปกครองสูงสุด
๙ มีนาคม ๒๕๕๕

หมายเหตุคณะผู้จัดทำ

หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๓ เป็นการรวบรวมคำพิพากษา และคำสั่งของศาลปกครองที่น่าสนใจ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในส่วนที่ยังไม่ได้นำเสนอในหนังสือ เล่มที่ ๒ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ บางส่วน (คำวินิจฉัยที่ศาลปกครองอ่านแล้วภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔) ทั้งนี้ ในการเรียบเรียงเนื้อหา ยังคงเค้าโครงการนำเสนอตามหนังสือ เล่มที่ ๑ และเล่มที่ ๒ เป็นหลัก โดยได้เพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาคำวินิจฉัยที่มีประเด็นใหม่ ในหัวข้อตามเค้าโครงเดิม สำหรับคำวินิจฉัยที่ไม่มีประเด็นใหม่แต่มีการวินิจฉัยในแนวทางเดิม จะเพิ่มเติมหมายเลขคดีแดงต่อท้ายเลขคำวินิจฉัยที่เคยนำลงไว้ในหนังสือ เล่มที่ ๑ และเล่มที่ ๒ ส่วนหัวข้อตามเค้าโครงเดิมที่ไม่มีข้อมูลคำวินิจฉัยเพิ่มเติมจะระบุไว้ว่า “ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม” อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจบางเรื่องเป็นกรณีที่ไม่สามารถจัดอยู่ใน กลุ่มหัวข้อตามเค้าโครงเดิมได้ คณะผู้จัดทำจึงได้เพิ่มเติมหัวข้อขึ้นใหม่จากเค้าโครงเดิม เพื่อความสะดวกของผู้อ่านในการใช้ศึกษาประกอบควบคู่กันกับหนังสือสองเล่มแรก

ภาค ๑
ภาคทั่วไป

บทที่ ๑	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๑
	๑. โครงสร้างของศาลปกครอง	๑
	๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒
	๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒
บทที่ ๒	“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๓
	๑. หน่วยงานทางปกครอง	๓
	๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง	๓
	๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓
	๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓
	๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา	๓
	๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ	๔
	๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง	๕
	๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖
	๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๖
	๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๖
	๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง	๖
	๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗

๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗
บทที่ ๓ อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๙
๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง	๙
๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ	๙
๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะ เป็นการออก “กฎ”	๙
๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะ ของการออก “กฎ”	๑๖
๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง	๑๗
๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง	๑๗
๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”	๑๗
๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”	๑๘
๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ”	๒๐
๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”	๒๐
๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”	๒๐
๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การวินิจฉัยอุทธรณ์”	๒๑
๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”	๒๑

๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน”	๒๒
๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่นๆ	๒๒
๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๓
๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่ง ที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด	๒๕
๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”	๒๗
๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง	๒๗
๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘
๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘
๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดิน ของเอกชน	๒๘
๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของ หน่วยงานของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙
๖) การใช้สิทธิตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙
๗) กรณีอื่นๆ	๒๙
๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด	๓๓
๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือ การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๓๖
๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๓๖
๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๔๖

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๔๗
๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๔๗
๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ	๕๖
๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง	๕๖
๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๕๙
๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด	๖๕
๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๕
๑.๖ สัญญาทางปกครอง	๖๗
๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง	๖๗
๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๖๗
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔	๖๙
๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองมากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๐
๔) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่นๆ	๗๐
๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครองแต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๑
๑) สัญญาค้ำประกันสัญญาทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑
๒) การรับประกันความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑
๓) สัญญารับดูแลรักษาทรัพย์สินจำนำตามสัญญาจำนำเพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑

๑.๖.๓	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง	๗๑
	๑) สัญญาจ้างแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑
	๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑
	๓) สัญญาคุ้มภัย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑
	๔) สัญญาซื้อขาย	๗๑
	๕) สัญญาเช่า/ให้เช่า	๗๒
	๖) สัญญาอื่นๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่า ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง	๗๓
๑.๗	การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ	๗๓
	๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗๓
	๒) กรณีฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนจากการรอนสิทธิ	๗๔
	๓) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ข้าราชการ คืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ	๗๔
	๔) กรณีฟ้องขอให้จ่ายเงินรางวัลนำจับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕
๑.๘	การกระทำในกรณีอื่นๆ	๗๕
	๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคล ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕
	๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐ ในบางกรณีต่อศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕
๒.	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง	๗๕
	๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นการกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๕

๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร	๗๕
๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ	๗๗
๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลชั้นฎีกาพิเศษ	๗๘
๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว	๗๘
๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน	๗๙
๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร	๘๕
๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗
๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗
๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๘๘
๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล	๘๘
๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๘๘
๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา	๘๙
๓) งานทางนโยบาย	๘๙
๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร	๙๑
๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑
๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๙๑
๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์	๙๔
๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา	๙๔
๒) การปกครองสงฆ์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕

๒.๒.๕	กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๙๕
	๑) การออกหมายเรียก (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕
	๒) การจับกุม	๙๕
	๓) การปรับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖
	๔) การปล่อยชั่วคราว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖
	๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น	๙๖
	๖) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน	๙๗
๒.๒.๖	กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง	๙๙
๒.๒.๗	การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
	๑) การรักษาพยาบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
	๒) การขับรถ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
	๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
	๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
	๕) การดูแลรักษาต้นไม้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
	๖) การแจ้งความร้องทุกข์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
	๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
	๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
	๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
	๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
๒.๒.๘	การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	๑๐๑
๒.๒.๙	การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓
๒.๒.๑๐	การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓

๒.๒.๑๑ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัท บริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๔
๒.๒.๑๒ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ	๑๐๔
๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครอง กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาหรือ มีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน	๑๐๔
๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา เกี่ยวพันกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๔
๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็น เกี่ยวพันกัน	๑๐๕
๓.๒.๑ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ ของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	๑๐๕
๓.๒.๒ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๖
บทที่ ๔ เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง	๑๐๗
๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง	๑๐๗
๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย	๑๐๗
๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๑๐๗
๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้	๑๐๗
(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ออกกฎ	๑๐๗
(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ออกคำสั่ง	๑๐๗
(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำอื่น	๑๓๑

(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการ ละเลยต่อหน้าที่	๑๓๓
(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๓๙
(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการ กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๓๙
(๗) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากสัญญา ทางปกครอง	๑๔๕
(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการ กระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น	๑๔๘
(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการ กระทำในกรณีอื่นๆ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๘
๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้	๑๔๙
(๑) หน่วยงานทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
(๒) ประชาชนผู้ถูกกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
(๓) คณะบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
(๔) ชุมชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ	๑๔๙
๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล	๑๔๙
๑) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองสามารถชี้ มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
๒) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๔๙
๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการ ฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว	๑๕๐

๑.๒.๒	กรณีที่ต้องมีค้ำประกันของศาล	๑๕๑
	๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดค้ำประกันได้	๑๕๑
	(๑) คำขอให้ศาลกำหนดค้ำประกันโดยการสั่งให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง หรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน	๑๕๑
	(๒) คำขอให้ศาลกำหนดค้ำประกันโดยการสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด	๑๕๓
	(๓) คำขอให้ศาลกำหนดค้ำประกันโดยการสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ	๑๕๓
	(๔) คำขอให้ศาลกำหนดค้ำประกันโดยการสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๕๖
	(๕) คำขอให้ศาลกำหนดค้ำประกันโดยการสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๕๖
	๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค้ำประกันได้	๑๕๖
๒.	ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๕๙
๓.	ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี	๑๖๐
	๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี	๑๖๐
	๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด	๑๖๐
	๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว	๑๖๒

- ๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ๑๖๔
- ๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ ๑๖๔
- ๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๑๖๕
- ๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด ๑๖๖
- ๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ๑๖๗
- ๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี ๑๗๑
- ๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย ๑๗๑
- ๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ ๑๗๒
- ๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป ๑๗๓
- ๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ ๑๗๓
๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี ๑๗๔
- ๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎคำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ ๑๗๔
- ๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ ๑๗๔
- ๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ๑๗๒
- ๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป ๑๗๐
- ๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๗๒
- ๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ๑๗๒
- ๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ๑๗๓

๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่น	๑๙๗
๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๑๙๗
๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น	๒๐๔
๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๒๐๖
๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง	๒๐๖
๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาสัมปทาน	๒๐๗
๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาทุนการศึกษา	๒๐๘
๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน	๒๐๘
๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา กู้ยืมเงิน	๒๐๙
๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา รับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๐
๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ ข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ	๒๑๐
๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๑
๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้อง การใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๑
๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น ก่อนศาลปกครองเปิดทำการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๑

๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป	๒๑๑
๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐	๒๑๑
๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๔
๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๔
๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๔
๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพความรับผิดชอบ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๔
๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล	๒๑๕
๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ	๒๑๕
๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๕
๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น	๒๑๖
๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม	๒๑๖
๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น	๒๒๑
๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๒๕
๕. ค่าธรรมเนียมศาล	๒๒๖
๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๒๖
๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)	๒๒๖

๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๒๗
๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)	๒๒๗
๕.๕ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับ ข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)	๒๓๑
๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ	๒๓๖
๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)	๒๓๖
๖.๒ ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)	๒๓๙
๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)	๒๓๙
บทที่ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครอง	๒๔๓
๑. บททั่วไป	๒๔๓
๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)	๒๔๓
๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อ หรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่ง ทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๓
๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๓
๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณี ไม่เสียค่าใช้จ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๓
๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม	๒๔๓
๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครอง แทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๔
๑.๑.๖ การชั่งน้ำประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๔
๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๔
๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี	๒๔๔
๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ	๒๔๕
๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๑
๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๑

๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)	๒๕๑
๑.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา	๒๕๑
๑.๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองอนุญาตให้ขยายระยะเวลา	๒๕๒
๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)	๒๕๓
๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง	๒๕๓
๑.๓.๒ กรณีคู่กรณีมีคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๕
๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)	๒๕๕
๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร	๒๕๕
๑.๕.๑ การแจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๕
๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือ บุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖)	๒๕๕
๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น	๒๕๖
๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๖
๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง	๒๕๖
๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๖
๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)	๒๕๖
๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดี อาจแก้ไขได้	๒๕๖
๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไข ให้ถูกต้องได้	๒๕๗
๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕๘
๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของ ศาลปกครองสูงสุด	๒๕๘
๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของ ศาลปกครองชั้นต้นอื่น	๒๕๘

๒.๒.๕	กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา แล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น	๒๕๙
๒.๓	การแสวงหาข้อเท็จจริง	๒๖๐
๒.๓.๑	การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม	๒๖๐
	๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม	๒๖๐
	๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓ - ข้อ ๔๖)	๒๖๗
	๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)	๒๖๗
	๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙)	๒๗๒
๒.๓.๒	การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐ - ข้อ ๕๙) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๗๒
๒.๔	การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)	๒๗๒
๒.๕	การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔ - ข้อ ๖๘)	๒๗๓
๒.๖	วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	๒๗๓
๒.๖.๑	การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙ - ข้อ ๗๔)	๒๗๓
	๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๒๗๓
	๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ	๒๗๘
๒.๖.๒	การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕ - ข้อ ๗๗)	๒๘๕
	๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๒๘๕
	๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว	๒๘๒
๒.๖.๓	การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)	๒๘๘
๒.๖.๔	การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง)	๓๐๐
๒.๖.๕	คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่นๆ	๓๐๐

๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี	
และการถอนคำฟ้อง	๓๐๓
๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)	๓๐๓
๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง	๓๐๓
๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด	๓๐๔
๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๗๙ วรรคสอง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๐)	๓๐๘
๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี	๓๐๘
๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓ – ข้อ ๘๗)	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๘
๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๓๐๙
๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย	
ของประชาชน (ข้อ ๘๒)	๓๐๙
๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย	
(ข้อ ๘๕)	๓๑๔
๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)	๓๑๕
๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)	๓๑๕
๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง	
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)	๓๑๗
๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง	
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๑๗
๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง	
ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้	๓๑๘
๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี	
หรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๑๙

๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๔๘
๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๔๘
๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๔๘
๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๓๕๐
๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)	๓๕๐
๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)	๓๕๑
๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์	๓๕๒
๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๕๒
๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๓๕๒
๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๓๖๐
๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๖๐
๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๓๖๑
๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๒
๓.๓.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๓๖๒
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๓๖๒
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๓๖๔
๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๔

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑ การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาปรับใช้ กับคดีปกครอง	๓๖๗
๑. หลักความเสมอภาค (การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)	๓๖๗
๑.๑ การมีมติให้สิทธิพิเศษในการติดตั้งและให้บริการ เลขหมายโทรศัพท์แก่หน่วยงานภาครัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๒ การออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาเขียนวิทยานิพนธ์ เป็นภาษาอังกฤษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อการลงทุนเป็นกรณีพิเศษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๔ การรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๕ การมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรจุ ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเกียรตินิยมทุกสาขาวิชา เข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๖ การจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงาน ในตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๗
๑.๗ การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อทดสอบผู้ที่ประสงค์จะประกอบ วิชาชีพทนายความ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๘
๑.๘ การมีมติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๘
๑.๙ การตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่านักโทษเด็ดขาด ซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๘

๑.๑๐ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๘
๑.๑๑ การอนุมัติให้ปรับฐานเงินเดือนบุคลากรเพิ่มขึ้น เฉพาะบุคลากรบางประเภท	๓๖๘
๑.๑๒ การสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกให้เข้ารับราชการ ในกรณีที่มีเหตุพิเศษซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขัน	๓๗๒
๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๕
๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล	๓๗๕
๓.๑ การประกาศกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก เป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๕
๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือ ทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๕
๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๕
๓.๔ การออกคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๕
๓.๕ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๖
๓.๖ การออกคำสั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลการทำธุรกรรม ของผู้ที่ถูกร้องเรียนเพื่อให้ตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน	๓๗๖
๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓๗๙
๔.๑ การออกประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๙
๔.๒ การขอประทานบัตรเหมืองแร่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๗๙
๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจน ของกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๘๐
๖. หลักความได้สัดส่วน	๓๘๐
๖.๑ การก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค	๓๘๐
๖.๒ การกำหนดเส้นทางเดินรถ	๓๘๐

บทที่ ๒ คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๙๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการรับรองสิทธิชุมชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม	๓๙๕
๒.๑ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนทำการขุดเจาะสำรวจถ้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๕
๒.๒ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนประกอบกิจการซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๕
๒.๓ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๕
๒.๔ การพิจารณาออกคำสั่งให้เอกชนหยุดกระทำการอันก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๕
๒.๕ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนจัดทำประตอมบัตร์เหมืองแร่	๓๙๕
๒.๖ การจัดเก็บเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ เพื่อตอบแทนการออกประตอมบัตร์	๔๐๑
๒.๗ การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำ EIA (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๐๕
๒.๘ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีประชาพิจารณ์	๔๐๕
๓. กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมาย	๔๑๐
๓.๑ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๐
๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือ ทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๐
๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๐
๓.๔ การออกประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและ ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่น เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ	๔๑๑
๔. กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๔

๕. กรณีเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายของบุคคล	๔๑๔
๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล*	๔๑๔
๕.๒ การรั่วไหลของสารกัมมันตรังสี โคบอลต์-๖๐ ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๕
บทที่ ๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	๔๒๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการห้ามขายสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้บริโภค (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมการแพร่กระจายของมะละกอ ตัดต่อสารพันธุกรรม (GMOs) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๗
บทที่ ๔ คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง	๔๒๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	๔๒๙
๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	๔๒๙
๑.๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบนที่งอก นอกเขตโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๙
๑.๑.๒ การขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อติดตั้งถังเก็บก๊าซ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๙
๑.๑.๓ การขออนุญาตก่อสร้างอาคารในที่ดินของบุคคลอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๙

* ในหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๓ นี้ ได้แก้ไขหัวข้อ ๕.๑ จากเดิม “๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะโดยใช้ที่ดินตำบลราชาเทวะเป็นที่ฝังกลบ” เป็น “๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล” เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา คำวินิจฉัยได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๑.๒ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต หรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต เกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	๔๒๙
๑.๒.๑ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร และต่อเติมอาคาร	๔๒๙
๑.๒.๒ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๑
๑.๒.๓ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตดัดแปลงอาคาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๑
๑.๒.๔ การออกไปรับแจ้งการก่อสร้าง	๔๓๑
๑.๓ การดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมาย	๔๓๔
๑.๓.๑ การออกคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารที่ก่อสร้าง ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายซ้ำกันหลายครั้ง โดยมิได้มีการบังคับการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๔
๑.๓.๒ การจัดให้มีการรื้อถอนอาคารโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๔
๑.๓.๓ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ไม่สามารถ แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้	๔๓๔
๑.๓.๔ การออกคำสั่งแก้ไขอาคารโดยรื้อถอนอาคารบางส่วน	๔๓๗
๑.๓.๕ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างในที่ดิน สาธารณะประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๓
๑.๓.๖ การออกคำสั่งระงับการใช้อาคารเพื่อกิจการ พาณิชย์กรรม เนื่องจากเปิดใช้ก่อนผ่านการตรวจสอบ จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๓
๑.๓.๗ การออกคำสั่งรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็ก (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๓
๑.๓.๘ การไม่ดำเนินการกับเจ้าของอาคารที่ไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๓

๑.๓.๙ การออกคำสั่งระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารและคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร	๔๔๓
๑.๓.๑๐ การเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร	๔๔๖
๒. กรณีเกี่ยวกับการผังเมือง	๔๔๘
๒.๑ การจัดทำผังเมืองรวม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๘
๒.๒ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานีบริการก๊าซและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๘
๒.๓ การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในระหว่างที่กฎกระทรวงเกี่ยวกับผังเมืองรวมหมดอายุบังคับใช้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๔๘
๒.๔ การก่อสร้างอาคารที่ขัดกับผังเมืองรวม	๔๔๙
๒.๕ การออกใบอนุญาตก่อสร้างที่ขัดต่อผังเมืองรวม	๔๕๑
บทที่ ๕ คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม	๔๕๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
บทที่ ๖ คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	๔๕๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)	๔๕๗
๑.๑ การดำเนินการสรรหา กสช. โดยกรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับความไม่เป็นกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๗
๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการสรรหา กสช. และผู้เข้ารับการสรรหาอันอาจเป็นเหตุให้การสรรหา กสช. มีความไม่เป็นกลาง องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา กสช. และคุณสมบัติของบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็น กสช. (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๗

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเข้าร่วมงาน และดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๗
บทที่ ๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของรัฐวิสาหกิจ	๔๕๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย ไปเป็น บริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทย ไปเป็น บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๙
๓. กรณีเกี่ยวกับการยุบเลิกองค์การพอกหนัง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๙
บทที่ ๘ คดีปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร	๔๖๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลค้างจ่ายหุ้นสามัญของบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๑
๒. กรณีเกี่ยวกับการขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๑
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็น เจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๑
บทที่ ๙ คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม	๔๖๓
๑. กรณีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดให้วัสดุใดเป็นเทป หรือวัสดุโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทป และวิทยุโทรทัศน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการชำระเงินรายได้ให้แก่กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ตามระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๓
๓. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๓

๔. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนประกาศของสำนักงาน คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๓
๕. กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ดวงตราสัญลักษณ์ข้าวไทย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๓
บทที่ ๑๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขปโภค	๔๖๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งสาธารณสุขปโภค	๔๖๕
๑.๑ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพาน	๔๖๕
๑.๒ การกำหนดจุดก่อสร้างบันไดทางขึ้น – ลงอุโมงค์คนเดินลอดถนน บริเวณทางเท้าสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๑.๓ การก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๑.๔ การกำหนดหรือยกเลิกจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้า บนทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๑.๕ การก่อสร้างท่อระบายน้ำทิ้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณสุขปโภค	๔๖๙
๒.๑ การบำรุงรักษาคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๒.๒ การปรับสภาพคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพเดิม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๖๙
๓. กรณีเกี่ยวกับการให้บริการสิ่งสาธารณสุขปโภค	๔๗๐
๓.๑ การให้บริการไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๐
๓.๒ การให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๐
บทที่ ๑๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย	๔๗๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้สิทธิรับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๓. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายรางวัลสินบนนำจับในคดีจับกุม ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๔. กรณีเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๔๗๑
๔.๑ การออกประกาศกำหนดจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑

๔.๒ ถนนหรือสถานสาธารณะที่ควรอนุญาตหรือผ่อนผัน ให้เป็นที่จำหน่ายสินค้าได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๔.๓ การออกใบอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๔.๔ การที่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ไม่สามารถเข้าไปจำหน่ายสินค้าในที่ที่ตนได้รับอนุญาตได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๔.๕ การจับกุมผู้ค้าแผงลอยที่นำสินค้ามาวางขาย ในบริเวณทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๒
๕. กรณีเกี่ยวกับการต่อใบอนุญาตให้ค้าของเก่า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๒
๖. สัญญาให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประกันตน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๒
๗. กรณีเกี่ยวกับการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๒
๘. กรณีเกี่ยวกับสุขอนามัย	๔๗๒
บทที่ ๑๒ คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ	๔๗๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการ	๔๗๕
๑.๑ การออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕
๑.๒ การออกใบรับรองมาตรฐานสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน	๔๗๕
๒.๑ การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน ในเขตต้องห้ามตามกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕
๒.๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕
๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน	๔๗๕
๓.๑ การประกอบกิจการอู่ซ่อมรถยนต์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕
๓.๒ การประกอบกิจการฆ่าและชำแหละสุกร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๕

๓.๓ การประกอบกิจการประเภทสะสมวัตถุหรือสิ่งของ ที่ชำรุด ใช้งานแล้ว หรือเหลือใช้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๖
๔. กรณีเกี่ยวกับการจัดระเบียบการประกอบกิจการตลาดนัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๖
๕. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ	๔๗๖
๕.๑ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๖
๕.๒ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม	๔๗๖
๕.๓ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายทอดตลาด หรือค้ำของเก่า	๔๘๑
๕.๔ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์	๔๘๔
๕.๕ กรณีขออนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร	๔๘๗
๖. กรณีเกี่ยวกับการดูแลสัตว์เลี้ยง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๘๙
๗. กรณีเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการออกคำสั่งระงับ เหตุเดือดร้อนรำคาญ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๘๙
๘. กรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ	๔๘๙
บทที่ ๑๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง	๔๙๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการมีคำสั่งให้นายทะเบียนขนส่งจังหวัด ชะลอการดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ ตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๑
๒. กรณีเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางเดินรถทับซ้อนกัน	๔๙๑
๓. กรณีเกี่ยวกับการสั่งเปลี่ยนแปลงเส้นทางเดินรถโดยสารในเหตุฉุกเฉิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๔
๔. กรณีเกี่ยวกับการติดตั้งป้ายโฆษณาปิดบังบริเวณ กระจกหน้าต่างตู้รถไฟโดยสาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๔
๕. กรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแล การบูรณะและปรับปรุงทางหลวง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๔

๖. กรณีเกี่ยวกับการสั่งยกเลิกการทดลองติดตั้งเครื่องแสดง
หมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าบริเวณใกล้ป้ายหยุดรถประจำทาง ๔๙๔
๗. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ๔๙๘

บทที่ ๑๔ คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน ๕๐๓

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ๕๐๓
- ๑.๑ การดำเนินการออกโฉนดที่ดินเมื่อครบกำหนด
ประกาศแจกโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๓
- ๑.๒ การออกกฎกระทรวงห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินในที่เกาะ
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๓
- ๑.๓ การรับรองแนวเขตที่ดินของผู้ปกครองท้องที่
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๓
- ๑.๔ การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธการออกหนังสือแสดงสิทธิ
ในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๓
- ๑.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๓
- ๑.๖ การขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ๕๐๓
- ๑.๗ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่
ผู้ไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒)
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๐๘
- ๑.๘ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
ในเขตป่าชายเลน ๕๐๘
- ๑.๙ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ๕๐๙
- ๑.๑๐ การออกคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกใบไต่สวน
ที่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๑๔
- ๑.๑๑ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ
และเขตป่าไม้ถาวร ๕๑๔

๑.๑๒ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ทับที่ดินที่มีผู้ครอบครอง	๕๒๐
๑.๑๓ การดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดิน	๕๒๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	๕๒๕
๒.๑ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนมรดกที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๕
๒.๒ การจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๖
๒.๓ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม สำหรับอสังหาริมทรัพย์	๕๒๖
๒.๔ การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๘
๒.๕ การจดทะเบียนการได้มาซึ่งที่ดิน	๕๒๙
๒.๕.๑ การจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครอง	๕๒๙
๒.๕.๒ การจดทะเบียนประเภทได้มาโดยทางนิติกรรม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๓๒
๓. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๕๓๒
๓.๑ การใช้อำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของอธิบดีกรมที่ดิน	๕๓๒
๓.๒ การดำเนินการของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อเพิกถอน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๓.๓ การขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดิน ที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๓.๔ การดำเนินการเพื่อเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๔. กรณีเกี่ยวกับการออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑

๕. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๕๔๑
๕.๑ การก่อสร้างอาคารปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๕.๒ การออกคำสั่งให้ผู้บุกรุกหรือถอนหรือทำลายสิ่งปลูกสร้าง ออกจากที่ดินของรัฐ	๕๔๒
๕.๓ การเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	๕๔๕
๕.๔ การขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมือง ใช้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๗
๕.๕ การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๗
๕.๖ การดูแลรักษาที่ปศุสัตว์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	๕๔๗
๖. กรณีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน	๕๕๑
๗. กรณีเกี่ยวกับการรังวัดที่ดิน	๕๕๗
๗.๑ การขอเปลี่ยนแปลงหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๗
๗.๒ การขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินที่ได้สละให้เป็น ทางสาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๗
๘. กรณีเกี่ยวกับการอุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๗
๙. กรณีเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ	๕๕๗
๙.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนที่ราชพัสดุ	๕๕๗
๙.๑.๑ การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๗
๙.๑.๒ การเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ	๕๕๗
๙.๒ การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๙

๑๐. กรณีเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ	๕๕๙
๑๐.๑ การจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสร้างตนเอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๙
๑๐.๒ การจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์	๕๕๙
๑๐.๒.๑ การออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ในที่ดิน	๕๕๙
๑๐.๒.๒ การออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๑
บทที่ ๑๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด	๕๖๓
๑. คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน	๕๖๓
๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้จัดสรรที่ดิน ดำเนินโครงการจัดสรรที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๓
๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณูปโภคในโครงการ จัดสรรที่ดิน	๕๖๓
๑.๒.๑ การจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอก ที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณูปโภค แตกต่างจากที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๓
๑.๒.๒ การออกไปอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดิน ที่ใช้เป็นทางเข้าออกบ้านพักอาศัยและ ที่จอดรถจักรยานยนต์ในโครงการจัดสรรที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๓
๑.๒.๓ การก่อสร้างรั้วและอาคารในที่ดินแปลงสาธารณูปโภค ในโครงการจัดสรรที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๓
๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการให้บุคคลภายนอกเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน สาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๔
๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินในที่ดินจัดสรร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๔

- ๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการเชื่อมถนนสาธารณประโยชน์ในโครงการ
จัดสรรที่ดินกับที่ดินของเอกชนรายอื่น ๕๖๔
- ๑.๕.๑ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้มีการรื้อถอน
รั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทาง
สาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของ
เอกชนรายอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๖๔
- ๑.๕.๒ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่รื้อถอนรั้วคอนกรีต
ของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทาง
สาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดิน
ของเอกชนรายอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๖๔
- ๑.๖ กรณีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน ๕๖๔
- ๑.๖.๑ กรณีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน
ในการกำกับดูแลให้ผู้จัดสรรที่ดินทำการบำรุงรักษา
สาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในโครงการจัดสรรที่ดิน ๕๖๔
๒. คดีปกครองเกี่ยวกับอาคารชุด ๕๗๑
- ๒.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่ออกในบริเวณ
ทรัพย์สินส่วนกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๗๑
- ๒.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนอาคารชุดของ
เจ้าพนักงานที่ดินที่รับจดทะเบียนโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า
อาคารชุดดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารจาก
เจ้าพนักงานท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๗๑
- ๒.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการ
นิติบุคคลอาคารชุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๗๑
- ๒.๔ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการรับจดทะเบียน
สิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๕๗๑
- ๒.๕ กรณีฟ้องขอให้แก้ไขการจดทะเบียนอาคารชุด ๕๗๑

บทที่ ๑๖ คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๕๗๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง	๕๗๗
๑.๑ กรณีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๗
๑.๒ กรณีการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	๕๗๗
๒.๑ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๗
๒.๒ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๗
๒.๓ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นนายกเทศมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๗
บทที่ ๑๗ คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน	๕๗๙
๑. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร	๕๗๙
๑.๑ การพิจารณาคำร้องขอมีสัญชาติของบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๑.๒ ประกาศให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลเข้ามา ในราชอาณาจักร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าว ประกอบอาชีพในราชอาณาจักร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการออกบ้านเลขที่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๒. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนอาวุธปืน	๕๗๙
๒.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกใบอนุญาต ให้มีและใช้อาวุธปืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๒.๒ การใช้บังคับหนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๙
๓. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท	๕๘๐
๓.๑ การเพิกถอนการจดทะเบียนของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท	๕๘๐
๓.๒ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท	๕๘๒

๔. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนการพนัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๘๕
๕. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนสมาคม	๕๘๖
บทที่ ๑๘ คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๕๘๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิด	๕๘๙
๑.๑ ความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง	๕๘๙
๑.๑.๑ กรณีที่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง	๕๘๙
๑.๑.๒ กรณีที่ไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง	๖๐๓
๑.๒ การร่วมรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา และการหักส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ	๖๐๕
๑.๓ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด	๖๐๘
๑.๓.๑ อายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน	๖๐๘
๑.๓.๒ อายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง	๖๑๒
๑.๓.๓ การใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลละเมิดต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันกระทำละเมิด	๖๑๔
๑.๔ การให้โอกาสแก่ผู้กระทำละเมิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๖๑๗
๑.๕ การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๖

๑.๖ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน กรณีที่มีการกระทำละเมิดเกิดก่อนพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๖
๑.๗ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ	๖๒๖
๑.๘ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๖๒๘
๒. กรณีเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลภายนอก	๖๓๑
๒.๑ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๖๓๑
๒.๑.๑ การก่อสร้างและขยายถนนในที่ดินของเอกชน	๖๓๑
๒.๑.๒ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งติดภาระจำนอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๓ การติดตั้งตู้วงจรไฟฟ้า (ตู้จ่ายไฟและควบคุม ระบบไฟฟ้าท้องถิ่น) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๔ การก่อสร้างสะพานข้ามคลอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๕ การประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สิน ของเจ้าพนักงานบังคับคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๖ การก่อสร้างทางพิเศษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๗ การปรับปรุงขยายระบบประปา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๑.๘ การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แทนตำแหน่งที่ว่าง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๒ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น	๖๓๕
๒.๒.๑ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕
๒.๒.๒ การสั่งจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวสมาชิก ฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา ในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๕

๒.๒.๓ การออกประกาศสอบราคาของหน่วยงาน ทางปกครอง	๖๓๖
๒.๒.๔ การอนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่น	๖๓๘
๒.๒.๕ การจดทะเบียนจ้างงานที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๑
๒.๒.๖ การมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	๖๔๒
๒.๒.๗ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๓
๒.๒.๘ การออกคำสั่งย้ายข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๓
๒.๒.๙ การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๓
๒.๒.๑๐ การออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๔
๒.๒.๑๑ การใช้สิทธิรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ การรักษาพยาบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๔
๒.๓ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	๖๔๔
๒.๓.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๔
๒.๓.๒ การออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๔
๒.๓.๓ การขยายระยะเวลาตามสัญญาจ้างก่อสร้าง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๔
๒.๓.๔ การติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณแสดงสิ่งปลูกสร้าง บนผิวจราจร	๖๔๔
๒.๓.๕ การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๕๐
๒.๓.๖ การขยายทางหลวงโดยไม่จัดทำท่อระบายน้ำ ในจุดที่เหมาะสม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๕๐
๒.๓.๗ การไม่อนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้าน	๖๕๑
๒.๓.๘ การดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินบำเหน็จ	๖๕๔
๒.๓.๙ กรณีอื่นๆ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๕๖

๒.๔ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๖๕๖
๒.๔.๑ การพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าของหน้าที่ รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๕๖
๒.๔.๒ การขอคืนของกลาง	๖๕๗
๒.๔.๓ การพิจารณาคำขออนุมัติให้คืนเงินค่าปรับตาม มติคณะรัฐมนตรี	๖๖๐
๒.๔.๔ การตรวจสอบและพิจารณาคำร้องขอรับบำเหน็จหรือบำนาญ	๖๖๒
๒.๔.๕ กรณีอื่นๆ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๖๔
บทที่ ๑๙ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น	๖๖๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๖๖๕
๑.๑ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน	๖๖๕
๑.๑.๑ การกำหนดค่าทดแทนต้องนำราคาในวันที่ใช้บังคับ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน มาเป็นเกณฑ์ และต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาพ ทำเล และที่ตั้งของที่ดินแปลงข้างเคียงประกอบด้วย	๖๖๕
๑.๑.๒ การนำราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาด มาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทน	๖๖๙
๑.๑.๓ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินแปลงเดียวกัน โดยแบ่งเป็นโซนตามสภาพและที่ตั้งของที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๗๑
๑.๑.๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนภายใต้หลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน กำหนดเพิ่มเติมขึ้น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๗๑
๑.๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนจากราคาซื้อขายที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๗๑
๑.๑.๖ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินต้องคำนึงถึง ความเสียหายของเจ้าของที่ดินที่ได้รับ จากการถูกเวนคืนด้วย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๗๑

- ๑.๒ การแจ้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์เงินค่าทดแทน
ให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนทราบ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๑
- ๑.๓ การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน
ในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ ในกรณีที่มีการตรา
พระราชกฤษฎีกาสองฉบับไม่ต่อเนื่องกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๑
- ๑.๔ การกำหนดค่าทดแทนกรณีที่ดินถูกเวนคืนบางส่วน
และส่วนที่เหลือมีราคาลดลง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๒
- ๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องออกจาก
อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๒
- ๑.๖ การเวนคืนเพื่อขยายเขตทางบริเวณทางแยกและเพื่อการมองเห็น
เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้เส้นทาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๒
- ๑.๗ การชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทน
การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ๖๗๒
- ๑.๘ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ส่วนที่เหลือ
เพิ่มเติม ๖๗๔
- ๑.๙ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าครอบครองหรือใช้
อสังหาริมทรัพย์ก่อนการเวนคืนกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๖
- ๑.๑๐ การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน ๖๗๖
- ๑.๑๑ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๘
- ๑.๑๒ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๗๘
- ๑.๑๓ การขอคืนที่ดินส่วนที่มีได้นำไปใช้ประโยชน์
ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน ๖๗๘
- ๑.๑๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง ๖๘๒
๒. กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ ๖๘๕
- ๒.๑ การกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า ๖๘๕
- ๒.๑.๑ การออกประกาศกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า
และการดำเนินการสำรวจความเห็นของประชาชน
ในการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๖๘๕

๒.๑.๒ การดำเนินการเพื่อกำหนดแนวเขตเดินสายส่งไฟฟ้า และการกำหนดค่าทดแทน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๕
๒.๒ การพิจารณาค่าทดแทนที่ดิน	๖๘๕
๒.๒.๑ การพิจารณาถึงความเสียหายของที่ดินส่วนที่เหลือจาก การถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าที่จะมีสิทธิได้รับ ค่าทดแทน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๕
๒.๒.๒ หลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดค่าทดแทน ที่ดินที่ถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๕
๒.๓ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดิน ที่อยู่นอกเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๕
บทที่ ๒๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ	๖๘๗
๑. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้าง	๖๘๗
๑.๑ การกำหนดคุณสมบัติอันเป็นการตัดสิทธิเอกชนในการเข้าเสนอราคา ไว้ล่วงหน้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗
๑.๒ การรวมงาน ๓ ประเภท ไว้ในประกาศสอบราคาคราวเดียวกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗
๑.๓ การกำหนดรายละเอียดและคุณลักษณะของพัสดุที่จะจัดซื้อไว้ใน ประกาศประกวดราคาโดยเพิ่มเติมหรือแตกต่างจากที่กำหนดใน คู่มือผู้ซื้อซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗
๑.๔ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิเสนอราคา	๖๘๗
๑.๕ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๐
๑.๖ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุโดยเฉพาะเจาะจง อันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผลิตภัณฑ์รายใดรายหนึ่ง เป็นการเฉพาะ	๖๘๐
๒. กรณีพิพาทในขั้นตอนการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง	๖๘๔
๓. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา	๖๘๖

๔. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง ๗๐๒
- ๔.๑ การพิจารณาให้ผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งระบุรายการในใบเสนอราคา ผิดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่น เป็นผู้ชนะการเสนอราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๐๒
- ๔.๒ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งเสนอราคาวัสดุ ไม่ครบถ้วนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๐๒
- ๔.๓ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งไม่แสดงรายละเอียด ค่าแรงงานในใบแจ้งปริมาณงานอันเป็นสาระสำคัญของการประกวดราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๐๒
- ๔.๔ การมีคำสั่งอนุมัติจ้างผู้เสนอราคาซึ่งยื่นหนังสือรับรอง การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทปัจจุบันโดยถูกต้อง ตามเงื่อนไขการประกวดราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๐๓
- ๔.๕ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งมีคุณสมบัติ ด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุนไม่ถูกต้อง ตามเอกสารประกวดราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๐๓
- ๔.๖ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งยื่นเสนอราคา โดยใช้สำเนาเอกสารใบเสนอราคาไม่ใช่ต้นฉบับจริง ๗๐๓
- ๔.๗ การมีคำสั่งอนุมัติซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคาที่มีคุณภาพ และคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ แม้จะมีได้เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ๗๐๕
๕. กรณีพิพาทในขั้นตอนการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง ๗๐๘
- ๕.๑ การยกเลิกการสอบราคาด้วยเหตุมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว ๗๐๘
- ๕.๒ การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาในลักษณะที่หน่วยงาน ทางปกครองใช้ดุลพินิจไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน กับกรณีที่ผ่านมา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๑๒
- ๕.๓ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ระบุเหตุผลที่เป็น ข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๑๒

๕.๔ การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการแสวงหา พยานหลักฐานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา และไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้เสนอราคา โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน	๗๑๒
๕.๕ การยกเลิกการประกวดราคาเนื่องจากมีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลง สาระสำคัญในรายการละเอียดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ในเอกสารประกวดราคา ซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ระหว่างผู้เข้าเสนอราคาด้วยกัน	๗๑๕
๕.๖ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร	๗๑๘
๖. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๒๑
๗. กรณีพิพาทในขั้นตอนการคืนหลักประกันซอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๒๑
๘. กรณีพิพาทในขั้นตอนการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน	๗๒๑
๙. กรณีพิพาทในขั้นตอนอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๓๐
บทที่ ๒๑ คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๗๓๑
๑. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างก่อสร้าง	๗๓๑
๑.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่ทำด้วยวาจา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๓๑
๑.๒ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจา	๗๓๑
๑.๒.๑ การแก้ไขสัญญาโดยอยู่ในขอบข่ายทั่วไป แห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๓๑
๑.๒.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยมีผลที่ไม่สอดคล้องกับ เงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๓๑
๑.๒.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยการขยายระยะเวลา การปฏิบัติงานตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๓๑

๑.๓ การชำระค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้าง	๗๓๑
๑.๓.๑ การกำหนดอัตราค่าปรับ	๗๓๑
๑.๓.๒ การงดหรือลดค่าปรับ	๗๓๔
๑.๓.๓ การไม่งดหรือไม่ลดค่าปรับ	๗๔๓
๑.๓.๔ การหักเงินค่าปรับตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๔๙
๑.๓.๕ การคืนเงินค่าปรับ	๗๔๙
๑.๔ การหักเงินหลักประกันสัญญา	๗๕๖
๑.๕ ค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ	๗๕๘
๑.๕.๑ การบอกเลิกสัญญาโดยอ้างว่าการจัดทำสัญญา ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบหรือแนวทางในการ จัดทำสัญญาของทางราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๘
๑.๕.๒ การส่งมอบงานจ้างภายหลังจากการบอกเลิกสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๕.๓ การบอกเลิกสัญญาโดยที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ต่างยังไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะบอกเลิกสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๕.๔ การบอกเลิกสัญญาโดยใช้เอกสิทธิ์ของ หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๖ การสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานนอกเหนือจากข้อตกลงในสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๗ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ประกอบการก่อสร้าง	๗๕๙
๑.๗.๑ การขอนิรโทษตามมติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๗.๒ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีผู้ว่าจ้างไม่ปฏิบัติตาม มติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๑.๗.๓ การขอรับเงินชดเชยค่าก่อสร้างตามสัญญา แบบปรับราคาได้ (ค่า K) และเงินเพิ่มค่าก่อสร้าง ตามมติคณะรัฐมนตรี	๗๕๙
๑.๘ การขอขยายระยะเวลาตามสัญญา	๗๖๒
๑.๙ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๗

๑.๑๐ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายตามหนังสือโอนสิทธิเรียกร้อง ในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๗
๑.๑๑ การจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา	๗๖๗
๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา	๗๗๕
๒.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทุนการศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๗๕
๒.๒ การกำหนดเบี้ยปรับตามสัญญาทุนการศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๗๕
๒.๓ การขอระงับการชำระคืนทุนการศึกษาและเบี้ยปรับ โดยขอเข้าปฏิบัติราชการชดใช้ทุนแทน	๗๗๕
๒.๔ ความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๗๙
๒.๕ การงดหรือลดเบี้ยปรับในสัญญาทุนการศึกษา	๗๗๙
๒.๕.๑ กรณีที่ศาลวินิจฉัยให้งดหรือลดเบี้ยปรับ	๗๗๙
๒.๕.๒ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุให้งดหรือลดค่าปรับ	๗๘๒
๓. กรณีเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน	๗๘๘
๓.๑ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการสั่งระงับการทำไม้ ตามสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๘
๓.๒ การฟ้องเรียกให้ผู้รับสัมปทานชำระหนี้เนื่องจากไม่ดำเนินการ ปลูกป่าทดแทนตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๘
๔. กรณีเกี่ยวกับสัญญาว่าด้วยการทำเหมืองตามประทานบัตร	๗๘๘
๕. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๙๒
บทที่ ๒๒ คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ	๗๙๓
๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๙๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๙๓
๓. กรณีเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๙๓
๔. กรณีเกี่ยวกับการร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการ	๗๙๓

บทที่ ๒๓ คดีปกครองเกี่ยวกับองค์การตามรัฐธรรมนูญ	๘๐๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการบริหารบุคลากรขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๐๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมีมติและคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๐๕
๓. กรณีเกี่ยวกับการเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๐๕
บทที่ ๒๔ คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๘๐๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา	๘๐๗
๑.๑ การปฏิเสธไม่คืนทรัพย์สินของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิควรได้รับของกลางหรือผู้มีสิทธิได้รับตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๐๗
๑.๒ การปฏิเสธไม่คืนของกลางให้พนักงานสอบสวนเพื่อส่งคืนให้แก่เจ้าของภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและให้จัดการเกี่ยวกับของกลางตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๘๐๗
๑.๓ การมีคำสั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งนั้นตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๐๗
๑.๔ การคืนทรัพย์สินของกลางล่าช้าเกินสมควร	๘๐๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพย์สินของกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๑
บทที่ ๒๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ	๘๑๓
๑. กรณีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาลดโทษของคณะกรรมการตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๓

- ๔.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๑
- ๔.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๑

บทที่ ๒๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา

๘๔๓

๑. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกเพื่อรับทุน
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
๓. กรณีเกี่ยวกับการอนุมัติผู้สอบคัดเลือกเพื่อรับทุน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
๔. กรณีเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการสอบของนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
๕. กรณีเกี่ยวกับการพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ๘๔๓
- ๕.๑ การถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
- ๕.๒ การมีคำสั่งให้พ้นจากสถานภาพนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
- ๕.๓ การออกคำสั่งให้ถอนจากการเป็นนักเรียน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๓
- ๕.๔ การถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตร ๘๔๔
๖. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษา
ของมหาวิทยาลัย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๗
๗. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สอบคัดเลือก
เข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๔๗
๘. กรณีเกี่ยวกับการไม่อนุมัติปริญญาเนื่องจาก
ขาดคุณสมบัติเข้าศึกษาตามหลักสูตร ๘๔๗
๙. กรณีเกี่ยวกับการขอโอนกิจการโรงเรียน ๘๕๐
๑๐. กรณีเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ตำราเรียน ๘๕๒
๑๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้สอน ๘๕๔

บทที่ ๒๘ คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

๘๕๙

๑. กรณีเกี่ยวกับการขอแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๕๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๘๕๙
- ๒.๑ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการเข้าที่ราชพัสดุ
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๘๕๙

๒.๒ กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ	
การได้ส่วนและการสรุปลำเนวนการดำเนินการทางวินัย	๘๕๙
๒.๓ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือร้องเรียน	๘๖๓
บทที่ ๒๙ คดีปกครองเกี่ยวกับการประมง	๘๖๗
๑. การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน	
ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๗
๒. การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิด	
ในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๗
บทที่ ๓๐ คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม	๘๖๙
๑. กรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน	
ภาษีมูลค่าเพิ่มของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๙
๓. กรณีเกี่ยวกับการรับการประเมินภาษีตามแบบแสดงรายการที่ดิน	
เพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ซ้ำซ้อน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๙
๔. กรณีเกี่ยวกับการประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่	
ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	
ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๙
๕. กรณีเกี่ยวกับการขอคืนเงินค่าคำขอ ค่าจดทะเบียน และภาษีเงินได้	
บุคคลธรรมดา จากการยกเลิกการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	
โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๙
๖. กรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒	
แห่งประมวลรัษฎากร	๘๖๙
บทที่ ๓๑ คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม	๘๗๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๑
๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาค่าประกันการปฏิบัติตามสัญญา	
ของผู้รับอนุญาตจัดหางาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๑

๓. กรณีเกี่ยวกับการหักหลักประกันการทำงานของผู้รับอนุญาตจัดหางาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๑
๔. การละเลยไม่ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทย ในต่างประเทศ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๑
บทที่ ๓๒ คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน	๘๗๕
๑. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนภูมิภาค	๘๗๕
๒.๑ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	๘๗๕
๒.๑.๑ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านอุปสมบทเป็นภิกษุ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒.๑.๒ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒.๑.๓ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีภูมิลำเนา ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่ที่สมัคร รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒.๒ การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	๘๗๕
๒.๒.๑ กรณีราษฎรมีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านออกเสียงลงประชามติ เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิดังกล่าวให้ผู้ใหญ่บ้าน ออกจากตำแหน่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒.๒.๒ กรณีการโต้แย้งว่าการดำเนินการสอบสวนทางวินัย ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำหนดโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๕
๒.๒.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริต	๘๗๖
๓. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่น	๘๗๘
๓.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น	๘๗๘
๓.๑.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๘

๓.๑.๒	การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๘
๓.๑.๓	การตราข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๘
๓.๒	คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น	๘๗๙
๓.๒.๑	กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องภูมิลำเนาของ สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๙
๓.๒.๒	กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องการเสียภาษี ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๙
๓.๒.๓	กรณีเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๙
๓.๓	การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	๘๗๙
๓.๓.๑	กรณีผู้กำกับดูแลใช้อำนาจออกคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง	๘๗๙
๓.๓.๒	กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๘๘๒
๓.๓.๓	กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีพฤติกรรม ในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม	๘๘๘
๓.๓.๔	การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุขาดประชุมสภาติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐๐
๓.๓.๕	การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุที่ประชุมสภาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นลงมติไม่ให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	๙๐๐

๓.๓.๖ การพ้นจากตำแหน่งกรณีถูกศาลมีคำพิพากษา ให้เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐๔
๓.๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐๔
๓.๕ การประชุมสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙๐๔
๓.๕.๑ กรณีการแจ้งยุติการประชุมสภาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของ สมาชิกสภาท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐๔
๓.๕.๒ กรณีการเปิดอภิปรายในที่ประชุมสภาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาท้องถิ่น	๙๐๕
๓.๖ การออกคำสั่งยุบสภาท้องถิ่น	๙๐๗
๓.๖.๑ กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบล	๙๐๗
๓.๗ การบริหารราชการภายในกรุงเทพมหานคร	๙๑๐
๓.๗.๑ การใช้อำนาจบริหารราชการของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๙๑๐
บทที่ ๓๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๙๑๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหาและคัดเลือก	๙๑๗
๑.๑ การใช้ดุลพินิจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก เข้ารับราชการหรือเข้ารับการคัดเลือกเป็นข้าราชการ	๙๑๗
๑.๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๐
๑.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรภาครัฐ	๙๒๐
๑.๓.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๐
๑.๓.๒ การกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๐

๑.๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๐
๑.๔ การดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง	๙๒๐
๒. กรณีเกี่ยวกับการย้ายและการส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่	๙๒๓
๒.๑ การส่งย้ายข้าราชการ	๙๒๓
๒.๑.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ	๙๒๓
๒.๑.๒ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการตามความประสงค์ของข้าราชการ	๙๒๖
๒.๒ การส่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๐
๒.๓ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (โอน) ข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งในต่างกระทรวง	๙๓๐
๓. กรณีเกี่ยวกับการเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๓๗
๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๓๗
๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการประเมินและผลการประเมินเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๔๖
๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๒
๓.๔ การยกเลิกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๕๓
๔. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ	๙๕๙
๔.๑ การพิจารณาคำขอลกลับเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๙
๔.๒ การใช้ดุลพินิจสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลกลับเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖๐
๕. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖๐
๖. กรณีเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖๐
๗. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖๐

๘. การเลื่อนระดับของข้าราชการ	๙๖๐
๘.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ	๙๖๐
๘.๒ การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการเพื่อให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น	๙๖๙
บทที่ ๓๔ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	๙๗๓
๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	๙๗๓
๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	
โดยนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม	๙๗๓
๑.๒ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๗๙
๑.๓ การใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๗๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของ	
คณะกรรมการสอบสวน	๙๗๙
๒.๑ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน	
ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้ง	
และแสดงพยานหลักฐาน	๙๗๙
๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐๖
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัย	๑๐๐๗
๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่า	
เป็นการประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง	๑๐๐๗
๓.๑.๑ กรณีข้าราชการมีความสัมพันธ์ฉันคู่สาวกับภรรยา	
ของบุคคลอื่น	๑๐๐๗
๓.๑.๒ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์ช่วยเหลือจำเลย	
ให้พ้นความรับผิดชอบ	๑๐๑๑
๓.๑.๓ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๑๐๑๙
๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ	๑๐๒๗
๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม	
การทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล	๑๐๔๓
๓.๔ การส่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา	๑๐๔๗

๓.๕ การลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุม การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๕๔
๓.๖ การพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจ ภายหลังจากการสอบสวน ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วเสร็จ	๑๐๕๕
๓.๗ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๕๙
๓.๘ การสั่งลงโทษทางวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ	๑๐๖๐
๓.๙ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความอดสุภาพ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ	๑๐๖๓
๔. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย	๑๐๖๖
๔.๑ การกำหนดความผิดในการลงโทษ กรณีคณะกรรมการสอบสวน ได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว	๑๐๖๖
๔.๒ กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๐

บทที่ ๓๕ คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๐๗๑
๑. กรณีเกี่ยวกับค่าเช่าบ้านข้าราชการ	๑๐๗๑
๑.๑ ผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ	๑๐๗๑
๑.๑.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๑
๑.๑.๒ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายกำหนด เหตุยกเว้นระงับสิทธิ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๑
๑.๑.๓ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีทางราชการจัดที่พักอาศัย ให้แก่คู่สมรส (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๑
๑.๑.๔ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีมีเคหสถาน เป็นของตนเองหรือคู่สมรส (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๑
๑.๑.๕ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีได้รับคำสั่งให้เดินทางไป ประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๗๑

- ๑.๑.๖ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการกรณีข้าราชการเช่าบ้าน
ของมารดา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๐๗๑
- ๑.๑.๗ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการผู้มีสิทธิอยู่ก่อน
พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗
ใช้บังคับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๐๗๒
- ๑.๒ การเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้าน
หรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน ๑๐๗๒
- ๑.๒.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระ
ราคาบ้าน ๑๐๗๒
- ๑.๒.๒ การจัดที่พักอาศัยให้ภายหลังจากที่ข้าราชการใช้สิทธิ
นำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้
เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ๑๐๗๗
- ๑.๒.๓ การนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระ
เงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่มาขอเบิกค่าเช่าบ้าน
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๐๗๙
- ๑.๒.๔ กรณีข้าราชการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อชำระ
ค่าเช่าซื้อบ้านที่มีได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ข้าราชการ
ปฏิบัติราชการ ๑๐๘๐
- ๑.๒.๕ กรณีใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระ
ค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดิน
เกินหนึ่งหลัง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๐๘๕
- ๑.๓ การอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ ๑๐๘๕
๒. กรณีเกี่ยวกับคำรักษาพยาบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๐๘๘
๓. กรณีเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ ๑๐๘๘
- ๓.๑ สิทธิในการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ ๑๐๘๘
- ๓.๑.๑ สิทธิในการขอรับเงินบำนาญกรณีข้าราชการ
ถูกดำเนินการทางวินัย ๑๐๘๘
- ๓.๑.๒ สิทธิในการขอรับเงินบำนาญ กรณีข้าราชการที่ได้ลาออก
จากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่ ๑๐๙๑

(๕๗)

๓.๑.๓ สิทธิในการขอรับบำเหน็จตกทอด กรณีผู้เป็นสมาชิก ของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการถึงแก่ความตาย	๑๐๙๔
๓.๒ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญ	๑๐๙๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๑๐๐

ภาคผนวก

ดัชนีคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด	๑๑๐๓
รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	๑๑๓๓
รายชื่อคณะผู้จัดทำ	๑๑๓๕

ภาค ๑

ภาคทั่วไป

บทที่ ๑

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง^๑

๑. โครงสร้างของศาลปกครอง

แต่เดิมศาลปกครองในภูมิภาคเปิดทำการแล้วจำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครองนครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก ศาลปกครองระยอง ศาลปกครองนครศรีธรรมราช และศาลปกครองอุตรธานี ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ศาลปกครองในภูมิภาคได้เปิดทำการเพิ่มเติมขึ้นอีก ๑ แห่ง คือ ศาลปกครองอุบลราชธานี ทำให้ศาลปกครองในภูมิภาคปัจจุบันมีจำนวน ๙ แห่ง โดยมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ดังนี้

(๑) ศาลปกครองเชียงใหม่ มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์

(๒) ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

(๓) ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์

(๔) ศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดมุกดาหาร

(๕) ศาลปกครองพิษณุโลก มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดสุโขทัย

(๖) ศาลปกครองระยอง มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

(๗) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง

(๘) ศาลปกครองอุตรธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุตรธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดสกลนคร

(๙) ศาลปกครองอุบลราชธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒

“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

๑. หน่วยงานทางปกครอง

๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง

๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

๑) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ

ธนาคารออมสิน เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๐/๒๕๕๓)

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๓)

๒) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๑/๒๕๕๓)

๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ

สถาบันอาหาร เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี โดยการเสนอของกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการส่งออกและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทยให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมจัดให้มีการวิจัย จัดให้มีบริการด้านการตรวจวิเคราะห์ หรือทดสอบรับรองผลิตภัณฑ์อาหารและประสานงานความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน โดยการดำเนินงานมีความเป็นอิสระภายใต้ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน และมีอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิเป็นมูลนิธิรองรับการดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้งเสนอของบประมาณประจำปีผ่านสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันอาหารไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องมูลนิธิ ประกอบกับการดำเนินงานของสถาบันอาหารอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันอาหารจึงเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)

กาญจนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง เป็นสถานศึกษาสมทบในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตามพระราชกฤษฎีกาเรียกกานัญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เข้าสมทบในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรด้านช่างทองหลวง และช่างทองโบราณให้เป็นการสำคัญในการอนุรักษ์ ช่อม สร้าง และสืบสานงานศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย รวมถึงการผลิตช่างฝีมือที่มีคุณภาพด้านงานเครื่องประดับอัญมณีสำหรับภาคอุตสาหกรรมเครื่องประดับอัญมณี จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๓)

สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) เป็นองค์การมหาชน และเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ด้านยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี ในการป้องกันประเทศ และดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๐/๒๕๕๓)

๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เดิมเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมา ได้แปรรูปเป็นบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) โดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคมทุกชนิด ทุกประเภท อันมีลักษณะเป็นการได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการของรัฐในการให้บริการสาธารณะทางการสื่อสารโทรคมนาคม จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๘/๒๕๕๓)

มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมของชาติ แม้ว่ามหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่ จะมีใช้กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ก็เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการบริการสาธารณะด้านการศึกษาอันเป็นกิจการทางปกครองและใช้อำนาจทางปกครองในการดำเนินกิจการดังกล่าวตามกฎหมาย จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๓)

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เดิมเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ต่อมา ได้แปรสภาพเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ จึงมีใช้หน่วยงานทางปกครองในฐานะรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อบริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ ยังมีวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมการทำอากาศยาน รวมทั้งการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับการประกอบกิจการการทำอากาศยาน ทั้งยังมีอำนาจ ด้รับยกเว้นสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยหรือกฎหมายอื่นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๕ บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ จึงเป็น

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง และมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองในการประกอบและส่งเสริมการทำอากาศยาน รวมทั้งการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับการประกอบกิจการการทำอากาศยาน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๐/๒๕๕๓)

๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

๑) ข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) พนักงาน

พนักงานธนาคารออมสิน เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจของธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๐/๒๕๕๓)

ผู้อำนวยการสถาบันอาหารในฐานะผู้บริหารของสถาบันอาหารมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย หรือระเบียบข้อบังคับของสถาบันอาหาร และตำแหน่งที่ปรึกษาสถาบันอาหารเป็นพนักงานระดับบริหารและเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอาหาร จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)

๓) ลูกจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คณะบุคคล

คณะกรรมการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๓)

คณะกรรมการจัดหาโดยวิธีประมูลราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นคณะบุคคลที่ปฏิบัติงานให้กับบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการทางปกครอง จึงมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๓/๒๕๕๓)

๕) ผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ

๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”

๑) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

(๑) พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินให้เป็นเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดิน
ป่าตะ ป่าห้วยใหญ่ ป่าห้วยหิน ป่าคลองตึบ ป่าลำกง ป่าคลองตะโก ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำสัก และ
ป่าหมายเลขสิบแปลงที่หนึ่ง ในท้องที่ตำบลตะเบา ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ตำบล
บ่อไทย ตำบลท่าด่าง อำเภอหนองไผ่ ตำบลสระแก้ว อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และ
ในท้องที่ตำบลนางแดด ตำบลวังชมพู ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง ตำบลบ้านเจียง
ตำบลแหลมทอง ตำบลเจาทอง ตำบลวังทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๔๐ เนื่องจากออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิทธิครอบครองอาศัยทำกิน
เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายในการออกกฎ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ
และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา จึงอยู่ในอำนาจพิจารณา
พิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๘/๒๕๕๔)

พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ เนื่องจากออกโดยมีแนวเขตครอบคลุมถึงที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๗/๒๕๕๔)

พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินให้เป็นป่าคุ้มครอง

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าปากคลองบางพระ – เกาะเจ้า – เกาะลอย ในท้องที่ตำบลวังแจะ ตำบลหนองเสม็ดและตำบลหนองคันทร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด ให้เป็นป่าคุ้มครอง พ.ศ. ๒๕๓๒ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๘๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ รวมทั้งแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวงดังกล่าว เนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และเป็นการกำหนดพื้นที่ทับซ้อนกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้อาศัยและครอบครองที่ดินต่อเนื่องมานาน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๕๓)

(๒) กฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบให้อนุมัติงบประมาณรายจ่าย เนื่องจากส่วนหนึ่งของงบประมาณดังกล่าวเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการสร้างภาระทางการเงินแก่รัฐโดยไม่จำเป็นและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎ

ที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๑ (๒) ประกอบกับ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ พ.๑๘/๒๕๕๔)

(๓) กฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

กฎกระทรวง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับประทานบัตรและได้มอบให้บริษัทอื่น เป็นผู้รับช่วงการทำเหมืองฟอสฟอรัส ข้อ ๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตาม ความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากการกำหนด ขั้นตอน รูปแบบ และวิธีการยกเลิกการรับช่วงการทำเหมืองมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิในการ แสดงเจตนาของผู้ฟ้องคดีที่จะบอกเลิกการรับช่วงการทำเหมืองแร่ อันเป็นการลิดรอนต่อสิทธิ ขั้นพื้นฐานของผู้ฟ้องคดี และเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายปกครองเอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว นั้น เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวเป็นกฎที่ออกโดยผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและใช้บังคับได้เมื่อมีการ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ตามมาตรา ๑๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ คดีนี้จึง เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๐/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ ซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพขนส่ง ผู้โดยสารโดยได้จดทะเบียนประเภทรถโดยสารประจำทางมาตรฐาน ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และ ที่ ๙ ซึ่งเป็นประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสาร ฟอสฟอรัส ข้อ ๑๐ (๒) (ก) วรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ห้ามมิให้มีห้องสุขาภิบาลในรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๒ เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพ ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกข้อ ๑๐ (๒) (ก) วรรคสอง ของ กฎกระทรวงฉบับดังกล่าว นั้น เป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวออกมาใช้บังคับโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดย ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ พ.๔๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า กฎกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตและประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการร้านอินเทอร์เน็ตและประชาชนมิได้มีส่วนร่วมในการพิจารณา และเป็นการออกโดยปิดบังข้อมูลที่ประชาชนควรทราบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกการบังคับใช้กฎกระทรวงฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๑/๒๕๕๓)

กฎ ก.พ.

กรณีฟ้องว่า กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนประเภทวิชาการระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษบางสายงานเท่านั้นเป็นผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเพราะเหตุความแตกต่างในสายงานหรือคุณสมบัติการศึกษา จึงเป็นการออกกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เนื่องจากกฎฉบับดังกล่าวออกโดยผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและมีผลใช้บังคับเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๒/๒๕๕๓)

(๔) กฎที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัดและประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้ามีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปในจังหวัด โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะ อันมีสภาพบังคับอย่างกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

โดยมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญและมีใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการกำหนดแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองสูงสุดที่จะพิจารณาตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๑๗/๒๕๕๔)

๒) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

(๑) ประกาศกระทรวง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) ระเบียบ

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นระเบียบภายในกรมราชทัณฑ์ที่กำหนดให้การบริหารงานบุคคลของกรมราชทัณฑ์ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของกรมราชทัณฑ์เป็นไปตามกฎหมายสอดคล้องกับนโยบายการบริหารราชการและระบบคุณธรรม จึงมีสถานะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๓)

(๔) ข้อบังคับ

ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถานบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีสถานะทางกฎหมายเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๗/๒๕๕๓)

(๕) ประกาศ

ประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติตามระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ มีผลใช้บังคับให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในอุทยานแห่งชาติทุกราย มีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีสถานะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๘/๒๕๕๓)

ประกาศของจังหวัดสุรินทร์ กำหนดให้พื้นที่ทุกอำเภอของจังหวัดสุรินทร์เป็นท้องที่กั้นดงและจำเป็นต้องฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภคสำหรับประชาชนในท้องที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๓)

ประกาศคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เรื่อง การจัดสรรผลประโยชน์สุทธิเข้าบัญชีเงินกองทุน และหลักเกณฑ์วิธีการคิดมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของกองทุนส่วนสมาชิกเป็นจำนวนหน่วยและมูลค่าต่อหน่วย (Unitization) ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศฯ (ฉบับที่ ๒) ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ข้อ ๗ ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๐/๒๕๕๓ และที่ ๙๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาตใบอนุญาต และเอกสารเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิต ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิตต้องยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดไว้ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีสภาพเป็นกฎตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๓)

ประกาศคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง เรื่อง กำหนดอายุการใช้งานของรถตู้โดยสารประจำทาง ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นประกาศที่วางข้อกำหนดให้บุคคลที่มีความจำเป็นผู้ประกอบการเข้าร่วมเดินรถกับองค์การขนส่ง

มวชนกรุงเทพฯ จะต้องนำรถตู้โดยสารที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันจดทะเบียนครั้งแรก เข้าร่วมเดินรถเท่านั้น และหากรถตู้โดยสารประจำทางดังกล่าวมีอายุการใช้งานเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันจดทะเบียนครั้งแรก ผู้ประกอบการที่จะเข้าร่วมเดินรถจะต้องเปลี่ยนรถใหม่ภายในเวลากำหนด ประกาศฉบับดังกล่าวมีผลบังคับเป็นการทั่วไปจนกว่าจะมีการยกเลิกหรือเพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดใหม่ มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความจำนงเข้าร่วมเดินรถในฐานะผู้ประกอบการรถตู้โดยสารประจำทางต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับดังกล่าวเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด จึงมีสภาพเป็นกฎหมายตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๓)

(๖) หนังสือเวียนที่มีลักษณะเป็นกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๗) มติคณะกรรมการหรือมติสภา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๘) กรณีอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นกฎ

แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่ออกโดยอธิบดีกรมบังคับคดี และมีสภาพบังคับให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสำนักงานบังคับคดี ต้องปฏิบัติตามในการดำเนินการประกาศขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ โดยให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งราคาประเมินของฝ่ายประเมินราคา สำนักงานวางทรัพย์กลางหรือราคาของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการกำหนดราคาทรัพย์แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากันในการประกาศขายทอดตลาด เพื่อให้คู่ความ ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้สนใจทราบ นอกจากนี้ ในการประกาศขายทอดตลาด เจ้าพนักงานบังคับคดีจะกำหนดราคาเริ่มต้นเป็นจำนวนร้อยละแปดสิบของราคาดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่าแนวปฏิบัติดังกล่าวมีผลผูกพันเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการทั่วไปในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ที่ถูกยึดทรัพย์เพื่อขายทอดตลาดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งทุกรายโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และมีผลกระทบต่อบุคคลภายนอกด้วย จึงมีลักษณะเป็นกฎหมายตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๒/๒๕๕๓)

บันทึกข้อความของกรมขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เรื่อง การออกใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ให้กับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เป็นนโยบายสำคัญของรัฐเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะ เป็นกฎหมายมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๗๒/๒๕๕๔)

๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ”

๑) แนวนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน

มติของคณะรัฐมนตรี เรื่อง โครงการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร และ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูอาชีพเกษตรกร ซึ่งเห็นชอบตามที่กระทรวงการคลังเสนอนั้น เป็นการเห็นชอบในหลักเกณฑ์และวิธีการในการปรับโครงสร้างหนี้ของเกษตรกรตามข้อเสนอของคณะกรรมการเฉพาะกิจที่นายกรัฐมนตรี แต่งตั้งขึ้นและของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องในเรื่องหลักการและแนวทางการฟื้นฟู พัฒนาอาชีพเกษตรกร งบประมาณการดำเนินงาน รวมทั้งการมอบหมายภารกิจให้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของเกษตรกรทั้งในระบบและนอกระบบให้เป็นรูปธรรม อันเป็นหนึ่งในนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่เกษตรกรในฐานะองค์กรสูงสุดของฝ่ายบริหาร มติดังกล่าว ไม่ได้มีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด หรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะที่จะมีลักษณะเป็นกฎหมายมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๒๓/๒๕๕๔)

๒) การดำเนินการภายในของฝ่ายปกครองก่อนที่จะออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การฟ้องเพิกถอนพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่มีค่าบังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีที่ไม่ใช้การใช้อำนาจทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง

๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง

๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและขนส่ง

คำสั่งของกรมการขนส่งทางบกที่รับจดทะเบียนเพิ่มจำนวนรถและเพิ่มเที่ยววิ่งตามมติคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบก อันเป็นการทับเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบการขนส่ง เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๐/๒๕๕๓)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับที่ดิน

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาสามชุก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่รับคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดินให้นาย ป. โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นการออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และการวินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และดำเนินการยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของนาย ป. คำฟ้องในข้อหานี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๓/๒๕๕๔)

การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาชุมพวง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีคำสั่งในการสอบสวนเปรียบเทียบ อันเนื่องมาจากการโต้แย้งคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

คำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังของผู้บัญชาการเรือนจำ ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ (๓) (๖) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ต้องขัง จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๑/๒๕๕๔)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

คำสั่งสภาการพยาบาลที่ไม่รับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของวิทยาลัยนครราชสีมาที่ใช้สมัครเพื่อขึ้นทะเบียนออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีผลเป็นการระงับสิทธิของนักศึกษาของวิทยาลัยดังกล่าว การไม่รับรองปริญญาบัตรดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๗/๒๕๕๓)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

คำวินิจฉัยของนายอำเภอเมืองราชบุรีที่ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้ายื่นขอเสนอราคา แม้จะไม่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการเสนอราคา ถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๑/๒๕๕๓)

๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”

หนังสือของบริษัท การท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่แจ้งการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน โดยให้สายการบินเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินของผู้โดยสารออกจากสนามบินเพื่อเดินทางไปต่างประเทศและรวมค่าธรรมเนียมไว้ในบัตรโดยสาร ซึ่งสายการบินมีหน้าที่ต้องนำส่งเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้กับบริษัท

การทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ผู้โดยสารเดินทางออกจาก สนามบิน หนังสือฉบับดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ ตรี แห่งพระราชบัญญัติ การเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยกระทบสิทธิและหน้าที่ในการนำส่งค่าธรรมเนียมของ ผู้ประกอบการสายการบิน จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๐๐/๒๕๕๓**)

หนังสือของกองทัพภาคที่ ๔ ที่มีข้อความระบุว่าไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับ ราชการเพราะเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติขัดต่อประกาศรับสมัครทหารกองหนุนเพื่อเข้ารับ ราชการในสังกัดกองทัพภาคที่ ๔ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของแม่ทัพภาคที่ ๔ มีผลทำให้ ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิในการที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตามที่สอบผ่านการคัดเลือกได้ จึงเป็น คำสั่งทางปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๔/๒๕๕๓**)

การที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดียุติการบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมของสมาคมโดยทันที พร้อมกับส่งมอบเอกสารการดำเนินการ เอกสารด้านการเงิน และอื่นๆ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินกิจกรรมกีฬาสากลเขตบอลของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่า การได้มาของสมาชิกของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้คณะกรรมการบริหารของ ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย หนังสือและคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวจึงถือเป็นคำสั่ง ของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่สั่งการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับการกีฬา แห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยการควบคุมสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬา หรือการส่งเสริมการกีฬาโดยตรง ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารงานและการดำเนินกิจกรรม ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง หนังสือและคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๕๑/๒๕๕๔**)

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรต่อนายอำเภอ ภูเพียง (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อขอยกเลิกรายการย้ายผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนพิพาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓ ไว้ทำคำร้องฉบับดังกล่าวว่า ไม่อนุญาตตามคำร้อง เพราะไม่พบหลักฐานประกอบการขอยกเลิก ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือที่ว่าการอำเภอภูเพียง ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการย้ายของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่พบ จึงเห็นควรพิจารณาตามสำเนาสมุดประวัติการรับ ราชการของผู้ฟ้องคดีต่อไปนั้น เห็นว่า หนังสือที่แจ้งผลดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน

สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงมีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๖๖/๒๕๕๔)

๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือ คณะกรรมการ”

มติของคณะกรรมการประกวดราคาที่ให้กิจการร่วมค้ายูบีทีของผู้ฟ้องคดี ทั้งสองไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นให้เป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา เป็นคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๕๓)

๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”

หนังสือของนายกเทศมนตรีตำบลแก้งแอนน้อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี ขยายเวลาการรื้อถอนสถานประกอบการที่ก่อสร้างโดยผิดระเบียบ โดยหนังสือฉบับดังกล่าว นายกเทศมนตร้อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจำหน่ายสินค้าได้ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ และให้ผู้ฟ้องคดีทำบันทึกข้อตกลงในการรื้อถอนไว้ว่า เมื่อถึงกำหนดเวลา ผู้ฟ้องคดีจะต้องปรับปรุงหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ผิดระเบียบโดยอนุโลมให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้าง ได้เพียงพื้นคอนกรีต เสာ และหลังคาโดยไม่มีผนังทั้งสี่ด้าน หากผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนก็จะถูกยกเลิก ใบอนุญาต และนายกเทศมนตรีสามารถเข้ารื้อถอนได้ทันที ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ ต่อใบอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีนำสินค้าเข้าไป จำหน่ายในจุดผ่อนผันโดยมีเงื่อนไขอันมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงเป็น คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๙/๒๕๕๓)

๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”

การที่กรมเจ้าท่าอนุมัติให้ผู้เข้าร่วมการเสนอราคาขายอื่นเป็นผู้ชนะ การประกวดราคาตามที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอ ถือว่าเป็นการ ไม่รับคำเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๘/๒๕๕๓)

๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การวินิจฉัยอุทธรณ์”

กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมวินิจฉัยและแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบหลังจากพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีดังกล่าวถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔)

๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”

ประกาศจังหวัดร้อยเอ็ด เรื่อง ยกเลิกการประกวดราคาซื้อสื่อมัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๓/๒๕๕๓)

ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สอบผ่านภาค ก ในการสอบคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกาศรายชื่อโดยที่ไม่มีชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งดังกล่าว อันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีโดยตรง จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๕๓)

ประกาศรายงานผลการทดสอบ GAT/PAT ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) เป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๒/๒๕๕๔)

ประกาศกองทุนส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ผลการพิจารณาการจ่ายค่าตอบแทนการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการและค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ (ครั้งที่ ๓) เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่อธิบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีประกาศจ่ายค่าตอบแทนการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารวิชาการและค่าตอบแทนผลงานที่ได้รับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ แก่อาจารย์ นักวิจัยและบุคลากร

ของมหาวิทยาลัย ซึ่งสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และเพื่อให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยมากยิ่งขึ้น ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่พิจารณาให้ประโยชน์เป็นเงินค่าตอบแทนแก่ผู้มีผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์และได้ยื่นคำเสนอขอรับเงินค่าตอบแทน อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๔)

๘) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การรับจดทะเบียน”

หนังสือรับรองการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว โดยก่อให้เกิดสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรม จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิโลออนส์ในประเทศไทยทั้งฉบับ ตามมติของคณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกรรมการมูลนิธิฯ และมูลนิธิฯ ได้รับความเสียหาย เป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิโลออนส์ในประเทศไทยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระทำการโดยไม่ถูกต้องตามที่มาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อ ๒๙ แห่งข้อบังคับของมูลนิธิโลออนส์ในประเทศไทยกำหนดไว้ และโดยที่การรับจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๗/๒๕๕๔)

๙) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะอื่น ๆ

เอกสารใบรับแจ้งหรือเอกสารการเพิกถอนใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ เป็นหลักฐานที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้แก่ผู้แจ้งประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ในวันที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการรับรองสิทธิ

และหน้าที่แก่ผู้แจ้งในการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ นับแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้งเป็นต้นไป การมีอยู่หรือสิ้นสุดของใบรับแจ้ง ย่อมมีผลก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล จึงมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๑/๒๕๕๓)

การออกโฉนดที่ดินเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่เจ้าพนักงานที่ดินอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินรับรองกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของที่ดินให้แก่ผู้มีชื่อในโฉนดที่ดิน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๗/๒๕๕๔)

การที่อธิบดีกรมที่ดินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่พิพาทเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๒/๒๕๕๔)

๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป

ประกาศเชิญชวนเสนอโครงการพัฒนาที่ดินพร้อมค่าธรรมเนียมนัดประโยชน์ในที่ดินบริเวณสถานีหัวหิน (หัวหินบาร์ซาร์) ของการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นการใช้อำนาจในการนำที่ดินรถไฟมาจัดหาประโยชน์ด้วยการให้เอกชนเข้าดำเนินงานในที่ดินดังกล่าวโดยเสียค่าเช่าตอบแทนเป็นรายได้ให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อความเจริญของกิจการรถไฟและเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชนและความปลอดภัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ การดำเนินการดังกล่าวจึงมิใช่เป็นการมุ่งหาผลกำไรในเชิงพาณิชย์ แต่เป็นการใช้อำนาจบริหารจัดการที่ดินรถไฟตามขอบวัตถุประสงค์และกิจการที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากประกาศฉบับดังกล่าวเป็นการประกาศเชิญชวนให้เอกชนเข้าเสนอโครงการพัฒนาที่ดินฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะมีการเข้าทำสัญญาให้เช่าที่ดินพิพาทที่มีได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ประกาศฉบับดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๓)

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหลักเหลี่ยม เรื่อง ประมูลจ้างเหมาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จ้างเหมาโครงการก่อสร้างชุดลอกหนองคอนเตريم มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๒/๒๕๕๓)

การที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกเพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ออกคำสั่งศูนย์อำนวยความสะดวกเพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ ๒๖/๒๕๔๖ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๐/๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะทำงานติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ ๓๐/๒๕๔๖ โดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เดียวกัน และต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ ๕๕/๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะทำงานฯ ให้ดำเนินการติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอิทธิพลด้วย หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๔๗ อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๙/๒๕๔๖ เรื่อง การปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยกำหนดให้พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ปล่อยเงินกู้นอกระบบเป็นผู้มีอิทธิพลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เมื่อคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีและคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๙/๒๕๔๖ ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่แม้ว่าจะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้เจาะจงตัวบุคคลก็ตาม แต่ก็มุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกับกรณีใดเป็นการเฉพาะเจาะจง คือ ใช้บังคับกับการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๔)

การที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และมีอำนาจหน้าที่จัดให้มีและควบคุมตลาดตามมาตรา ๘๙ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันมีลักษณะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นของตน ได้มอบอำนาจหน้าที่ให้ผู้อำนวยการตลาดนัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประธานคณะกรรมการควบคุมการจัดตลาดนัดกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกประกาศเพื่อจัดเก็บค่าใช้สถานที่ในตลาด ดังนั้น การออกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองเข้าดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสาธารณะ เมื่อประกาศดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิตามสัญญาให้สิทธินำสินค้ามาจำหน่ายในตลาดนัดในเขตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๕๔)

๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบคัดเลือกกรณีพิเศษเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งบริหาร ได้ในลำดับที่ ๔๙๕ ตามประกาศกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง รับสมัครสอบคัดเลือกกรณีพิเศษเพื่อบรรจุแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งบริหาร เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา (เฉพาะอำเภอนาทวี อำเภोजะนะ อำเภอกะพ้อ อำเภอสะบ้าย้อย) ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๐ และขึ้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้ไว้เป็นเวลาไม่เกิน ๒ ปี ต่อมา อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ประกาศสอบคัดเลือกข้าราชการเปลี่ยนสายงานตามประกาศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์ในการสอบคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ๓-๕ ประจำปี ๒๕๕๐ (สอบเปลี่ยนสายงาน) ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกกรณีพิเศษดังกล่าวขัดต่อประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ให้มีการดำเนินการสรรหาเพื่อให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารหลายวิธี แต่ประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกกรณีพิเศษดังกล่าวให้บรรจุและแต่งตั้งเฉพาะจังหวัดและอำเภอตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๐ ของประกาศดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค ความไม่เท่าเทียมกันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการขึ้นบัญชี และให้ขึ้นบัญชีของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกครั้งนี้ใช้บรรจุและแต่งตั้งได้ทั่วประเทศ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง ให้ดำเนินการบริหารจัดการระบบรถรับจ้างสาธารณะ (แท็กซี่) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และพิจารณาคืบคမ်းให้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) กำหนดพื้นที่จุดจอดรถไว้เป็นการเฉพาะในเขตท่าอากาศยานเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓/๒๕๕๔)

กรณีนี้ที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งทันตแพทย์ชำนาญการ (ทันตแพทย์ ๖) ฟ้องว่าได้รับผลกระทบจากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ย้ายผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งเดิมไปดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการจริงที่กลุ่มงานเดิม โดยไม่แจ้งคำสั่งและเหตุผลในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ อีกทั้งตำแหน่งเดิมซึ่งผู้ฟ้องคดีครองอยู่เดิมมีการปรับปรุงและกำหนดตำแหน่งใหม่ให้เป็นตำแหน่งทันตแพทย์ ๙ วช เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติราชการ เพราะเมื่อผู้ฟ้องคดีพร้อมที่จะที่ผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินในระดับ ๙ แล้วก็จะไม่มีหลักประกันในการครองตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งย้ายที่พิพาทดังกล่าวนี้ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่ง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า คำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ไม่รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวหาว่าพนักงานอัยการเบิกความเป็นพยานจำเลยอันเป็นเท็จ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลมิใช่เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๒๔๔ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และคำวินิจฉัยที่ให้ยุติการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวหาว่าพนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ว่าต่างแก่งต่างในคดีอาญาซึ่งมีผู้ฟ้องคดีเป็นโจทก์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการและบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุด อันจะถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และให้ยุติการพิจารณาตามมาตรา ๒๘ (๓) ประกอบมาตรา ๑๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหรือคำสั่งหรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๒/๒๕๕๔)

๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”

๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง

(๑) การพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

มติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เห็นว่าที่ดินพิพาทไม่ได้ตั้งอยู่ในที่สาธารณประโยชน์ สามารถออกเอกสารสิทธิทางที่ดินได้ เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนสิทธิ รวบรวมข้อมูล และเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานทางปกครองใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการหรือออกคำสั่งทางปกครองในขั้นต่อไป จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๖/๒๕๕๓)

ความเห็นของคณะนิติวิทยาลัยแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงการดำเนินการภายในฝ่ายปกครองเพื่อเสนอต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สำหรับประกอบการพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงาน จึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๓)

มติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา ที่เห็นชอบให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากราชการ เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งเป็นไปตามที่มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและมาตรา ๒๕ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด มิได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว มติดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๒/๒๕๕๓)

หนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่แจ้งคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อแจ้งให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีคำสั่งให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง และจัดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองแทนผู้ฟ้องคดี หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงหนังสือสั่งการภายในของหน่วยงานทางปกครองที่ไม่ได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับผู้ฟ้องคดี หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรงอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีจึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๖/๒๕๕๔)

มติที่ประชุมคณะทำงานติดตามตรวจสอบเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดหรือเป็นผู้มีอิทธิพลครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ที่ให้กรมสรรพากรออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรกลุ่มนาย ร. รวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วยนั้น เมื่อคณะทำงานฯ มีอำนาจหน้าที่เพียงเร่งรัดให้ส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีในการปราบปรามผู้มีอิทธิพลเท่านั้น ประกอบกับการออกหมายเรียกตรวจสอบภาษีอากรเป็นกระบวนการภายในของหน่วยงานทางปกครองที่จะนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง คือ การประเมินภาษีอากร มติของคณะทำงานฯ ดังกล่าว จึงไม่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือ มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๔)

(๒) การตอบข้อหารือภายในหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การให้ความเห็นหรือคำแนะนำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) แนวปฏิบัติของหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน

กรณีพิพาทลักษณะเดียวกันนี้ ปัจจุบันศาลปกครองสูงสุดได้มีแนวทางการวินิจฉัยที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (รายละเอียดปรากฏตามสรุปย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๗/๒๕๕๓ หน้า ๓๕) หรือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (รายละเอียดปรากฏตามสรุปย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๔ ที่ ๑๔๐/๒๕๕๔ และที่ ๑๖๕/๒๕๕๔ หน้า ๕๒-๕๓)

๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การใช้สิทธิตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) กรณีอื่น ๆ

หนังสือชี้แจงหรือแจ้งเรื่อง

หนังสือขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างโคกที่แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทฟาร์มสุกร ตามแบบ อภ.๑ ของผู้ฟ้องคดีนั้น เนื่องจากมีชาวบ้านร่วมกันคัดค้านการก่อสร้างฟาร์มเลี้ยงสุกร จึงมีเหตุขัดข้องทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างโคกยังไม่สามารถออกใบอนุญาตประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกรได้ จึงขอชะลอการออกใบอนุญาตไว้ก่อน มีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการเท่านั้น มิใช่หนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างโคก จึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๕/๒๕๕๓**)

หนังสือของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลที่แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เจ้าพนักงานที่ดินได้ยกเลิกคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีไปก่อนแล้วนั้น เป็นการชี้แจงในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามคำขอ หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นการยืนยันคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลที่ยกเลิกคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น มิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๐/๒๕๕๓**)

หนังสือของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแจ้งให้ ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า สำนักงานฯ ยังมิได้มีการประกาศเปิดรับสมัครตำแหน่งรองเลขาธิการ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นเพียงการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแจ้งเรื่องให้ ผู้ฟ้องคดีทราบ มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่าง ผู้ฟ้องคดีกับเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ที่จะทำ ให้ ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิในการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการฯ จึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๘/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอฝึกหัดงานสอบบัญชีต่อสภาวิชาชีพบัญชี และ ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฝึกหัดงานบัญชี แต่ไม่มีสิทธิสมัครเข้าสอบเกี่ยวกับ วิชาชีพบัญชีของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเนื่องจากคุณสมบัติไม่เป็นไปตาม ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้สภาวิชาชีพบัญชีทบทวนหลักเกณฑ์ ดังกล่าว สภาวิชาชีพบัญชีจึงมีหนังสือแจ้งแก่ผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน ที่จะยื่นคำขอสมัครเข้ารับการทดสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตาม ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ ๑๓ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกหัดงานการทดสอบ เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๔๙ เช่นนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้สภาวิชาชีพบัญชีพิจารณาและทบทวนหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการหารือ และหนังสือของสภาวิชาชีพบัญชีดังกล่าวเป็นการตอบข้อหารือของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดี มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ใดบ้างที่ไม่อาจสมัครเข้าทดสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียน เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้อธิบดีกรมที่ดินเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ในความครอบครอง ๕ รายการ ซึ่งกรมที่ดินมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ รายการที่ร้องเรียนนั้น อธิบดีกรมที่ดินเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้ผู้ฟ้องคดีตรวจสอบ และขอคัดสำเนาข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของตนแล้ว และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ อีกฉบับขอให้อธิบดีกรมที่ดินปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของ ราชการ ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ว่า อธิบดีกรมที่ดินดำเนินการ พิจารณาเรื่องดังกล่าวหลายครั้งแล้ว จึงยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี นั้น หนังสือกรมที่ดิน ที่มีถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองฉบับ เป็นหนังสือที่กรมที่ดินได้ชี้แจงและตอบข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี ไม่ได้มีผลเป็นการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ

หรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๗๑๕/๒๕๕๓)

หนังสือที่เลขราชการสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน
แจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่ายังไม่มียัตราว่างในตำแหน่งรองเลขาราชการฯ เป็นเพียงหนังสือชี้แจง
ข้อเท็จจริงหรือแจ้งเรื่องให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๗๒๕/๒๕๕๓)

หนังสือแจ้งเตือนให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

หนังสือของเลขาราชการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดี
กรมวิชาการ เดิม) ที่แจ้งว่า ขอให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินไปชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำสั่งของ
กรมวิชาการ ที่ ๓๖/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับ
หนังสือนี้ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้อง
ใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับผู้ฟ้องคดี โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเพื่อ
นำเงินมาชำระหนี้ต่อไป หนังสือฉบับดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงหนังสือเตือนตามมาตรา ๕๗
แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ อันเป็นขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดก่อนที่เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไปเท่านั้น จึงไม่เป็น
คำสั่งทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๗/๒๕๕๓)

คำสั่งของบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยซึ่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยอ้างว่าในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการและผู้จัดการได้ปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ควบคุมดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามข้อบังคับ
ระเบียบ และคู่มือการปฏิบัติงาน ทำให้กระบวนการรับซื้อสินเชื่อในโครงการสินเชื่อที่อยู่อาศัย
๓๐ ปี กลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และไม่สามารถติดตามเรียกดอกเบี้ยได้ เป็นเพียงการ
แจ้งเตือนก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๗/๒๕๕๓)

หนังสือแจ้งให้ดำเนินการ

หนังสือของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ที่แจ้งผล
การยื่นคำขอให้ตรวจพิจารณาและให้ความเห็นชอบในวีดิทัศน์ โดยมีข้อความให้ผู้ฟ้องคดี

ดำเนินการส่งผู้แทนเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อหาของวีดิทัศน์ที่ตรวจสอบไม่ตรงกับเอกสารประกอบคำขอ พร้อมกับจัดส่งเอกสารประกอบคำขอเพิ่มเติมให้ครบถ้วน แสดงให้เห็นว่าหนังสือดังกล่าวเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอดำเนินการชี้แจงและแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับเอกสารประกอบคำขอของผู้ฟ้องคดี คำสั่งของคณะกรรมการฯ ตามหนังสือดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายมาตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการยื่นคำขออนุญาตนำวีดิทัศน์ออกให้บริการหรือดำเนินการใดๆ เพื่อที่จะแก้ไขคำขอดังกล่าวให้สมบูรณ์ หนังสือดังกล่าวจึงไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๒/๒๕๕๓)

คำสั่งที่มีได้กระทบสิทธิเนื่องจากมิได้มีสิทธิอยู่เดิม

บริเวณหน้าประตูฉุกเฉินโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นทางสาธารณะ จึงเป็นบริเวณต้องห้ามมิให้ผู้ใดปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้า ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เว้นแต่จะได้รับการผ่อนผันให้กระทำได้โดยประกาศเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร แต่คดีนี้ปรากฏว่ากรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ผ่อนปรนให้กลุ่มผู้ค้าและผู้ช่วยผู้ค้าที่มีชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนหาบเร่-แผงลอย สำนักงานเขตปทุมวัน ตั้งวางจำหน่ายสินค้าในบริเวณทางเท้าสาธารณะหน้าประตูฉุกเฉินโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ไปพลางก่อน ในระหว่างการดำเนินการเพื่อขอรับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานจราจร หลังจากนั้น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และประชาชนได้ร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนจากการผ่อนผันให้มีการขายสินค้าในบริเวณดังกล่าว คณะกรรมการประสานงานรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ระดับเขต สำนักงานเขตปทุมวัน จึงได้มีมติยกเลิกบริเวณหน้าประตูฉุกเฉินโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นจุดผ่อนผัน ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้แจ้งมติยกเลิกจุดผ่อนผันบริเวณดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่าได้ดำเนินการยกเลิกจุดผ่อนผันเป็นจุดผ่อนผันบริเวณหน้าประตูฉุกเฉินโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีประกาศสำนักงานเขตปทุมวัน เรื่อง ห้ามจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นได้ว่าประกาศพิพาทมิได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ทำการค้าในบริเวณดังกล่าวทราบว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เคยผ่อนปรนให้มีการค้าขายในบริเวณดังกล่าวไปพลางก่อนได้นั้น บัดนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ผ่อนปรนให้อีกต่อไปแล้ว และห้ามทำการค้าในบริเวณดังกล่าวนั้น ซึ่งเป็นการนำข้อห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมายในมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ มายืนยันให้ผู้ทำการค้าในบริเวณดังกล่าวทราบ

ประกาศพิพาทมิได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือระงับสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งหก ซึ่งทำการค้าในบริเวณดังกล่าว เพราะการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกทำการค้าในบริเวณดังกล่าว โดยได้รับการผ่อนปรนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ทำการค้าในบริเวณดังกล่าวไปพลางก่อนนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีอำนาจที่จะกระทำเช่นนั้นได้ การผ่อนปรนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้จึงมิได้ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกแต่อย่างใด ประกาศพิพาทจึงมิได้มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒/๒๕๕๔)

๑.๓ การใช้อำนาจกระทำกรอื่นใด

กรณีฟ้องว่า เทศบาลนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไป เพื่อทำการวางท่อระบายน้ำในพื้นที่บางส่วนของตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หยุดดำเนินการดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๖ (๑) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ประชาชนทุกคนใช้ประโยชน์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไป เพื่อทำการวางท่อระบายน้ำ จึงเป็นการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รื้อย้ายสะพานลอยคนเดินข้ามถนนจากเดิมที่ตั้งอยู่ระหว่างต้นซอยเจริญสนิทวงศ์ ๔๐ กับต้นซอยเจริญสนิทวงศ์ ๔๙ เพื่อสร้างใหม่ โดยกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าโรงรับจำนำและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดไม่สามารถค้าขายได้ตามปกติ ทำให้ทางเดินเท้าคับแคบเกิดมูมอับจะเกิดปัญหาโจรกรรมในบริเวณดังกล่าว ทำลายความเป็นส่วนตัวในการใช้ชีวิตของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ด ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกตำแหน่งสะพานลอยคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าโรงรับจำนำและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ด และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้กลับสู่สภาพเดิมภายในเวลาที่ศาลกำหนด นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองดำเนินการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามถนนโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลสามารถกำหนดค่าบังคับได้โดยสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วนตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๐/๒๕๕๔)**

นอกจากคดีที่กล่าวข้างต้น ยังมีบางกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่จำแนกเป็นการเฉพาะว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ดังคำวินิจฉัยต่อไปนี้

กรณีฟ้องว่า การที่กระทรวงมหาดไทยออกประกาศมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ซึ่งต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศขายที่ดินรกร้างว่างเปล่าซึ่งรวมถึงที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ด้วยให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยไม่เปิดโอกาสให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยเดิมได้สิทธิในการซื้อที่ดินดังกล่าวนี้ก่อนตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการขายที่ดินแปลงดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่เดิม นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๖/๒๕๕๓)**

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอรับการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์ ซึ่งที่ประชุมคณะรัฐศาสตร์มีมติเห็นชอบเสนอให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ (การปกครอง) และส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการมหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณา แต่คณะกรรมการฯ กลับมีมติว่าผลงานทางวิชาการที่ผู้ฟ้องคดีเสนอไม่ใช่ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่นตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คณะกรรมการฯ ไม่มีอำนาจในการประเมินผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการฯ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงพิจารณาคำร้องขอแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๑/๒๕๕๓)**

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เพชรบูรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ราชพัสดุ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) ของกฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา ไร่ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าการคัดค้านการรังวัดนั้นกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือคัดค้านข้างต้น จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานศาลปกครองนครศรีธรรมราชดำเนินการจัดสรรเงินรางวัลสมทบไม่ถูกต้อง โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามประกาศของสำนักงานศาลปกครอง เรื่อง การจัดสรรเงินรางวัล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินรางวัลสมทบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกความเห็นชอบของสำนักงานศาลปกครองเฉพาะส่วนการจัดสรรเงินรางวัลสมทบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของสำนักงานศาลปกครองนครศรีธรรมราช และให้สำนักงานศาลปกครองพิจารณาจัดสรรเงินรางวัลสมทบประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ใหม่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จัดบริการสาธารณสุขด้านการสาธารณสุขไม่สอดคล้องและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ รวมทั้งไม่เป็นไปตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ ในการดำเนินการให้ระบบประกันสุขภาพมีคุณภาพอย่างเพียงพอ ครอบคลุมทุกโรค และทั่วถึง ขอให้เพิกถอนการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ยกเลิกวิธีการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ให้แก่หน่วยบริการตามผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่กำหนดมาเป็นการจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ให้แก่หน่วยบริการตามที่ได้รักษาพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยตามความเป็นจริง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ

โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐/๒๕๕๔)

กรณีผู้ต้องขังฟ้องว่า การที่ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์เรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลในกรณีทันตกรรมจากผู้ต้องขังชาวต่างชาติเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ต้องขังคนไทยและผู้ต้องขังต่างชาติได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลจากรัฐ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๔)

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดได้ร่วมกันปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการจัดหายานเกราะล้อย่างเข้ามาประจำการในหน่วยงานกองทัพบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) โดยไม่สุจริต มีผลกระทบให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนทั้งประเทศได้รับความเสียหาย ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับยวโทรปรกรณ์ที่ทันสมัยและเป็นของใหม่ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนประกาศผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดที่จัดซื้อยานเกราะล้อย่างของประเทศยูเครนและคำสั่งของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานยวโทรปรกรณ์กองทัพบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) ที่รับรองแบบยานเกราะล้อย่างของประเทศยูเครนให้เป็นแบบมาตรฐานประจำหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ คำสั่งอนุมัติแผนจัดซื้อจัดจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ให้จัดซื้อยานเกราะล้อย่างจากประเทศยูเครนจำนวน ๑๒๑ คัน และสัญญาผูกพันต่างๆ ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กับประเทศยูเครน โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดกันเงินงบประมาณในการจัดซื้อยานเกราะล้อย่างจากประเทศยูเครน และดำเนินการจัดหายานเกราะล้อย่างให้ถูกต้อง คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๔/๒๕๕๔)

๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๑ ชั้น เพื่อใช้เป็นห้างสรรพสินค้าต่อนายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่ง

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่นายกเทศมนตรีได้ปฏิเสธไม่รับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างและไม่ออกไปรับแจ้งการก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าอยู่ระหว่างการตรวจแบบแปลนการก่อสร้างอาคาร ภายหลังกระทรวงมหาดไทย มีประกาศ เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่บางส่วนในท้องที่ตำบลดงพระราม ตำบลรอบเมือง ตำบลหน้าเมือง ตำบลบางสมบุรณ์ และตำบลท่างาม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นเหตุให้อาคารของผู้ฟ้องคดีเป็นอาคารที่ห้ามก่อสร้างตามประกาศฉบับดังกล่าว ซึ่งนายกเทศมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ไม่อาจออกไปรับแจ้งการก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีได้เนื่องจากยังไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมฯ จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะก่อสร้างได้ตามประกาศฉบับดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ถูกต้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรีรับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างและออกไปรับแจ้งก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

กรณีฟ้องว่า จากการที่เกิดอุบัติเหตุสารเคมีระเบิดอย่างรุนแรงบริเวณโกดังเก็บสินค้าที่การทำเรือแห่งประเทศไทย เป็นเหตุให้ชาวบ้านในบริเวณดังกล่าวรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนได้รับพิษจากสารเคมีที่แพร่กระจาย และเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาตามโรงพยาบาลต่างๆ ซึ่งต่อมา รัฐบาลได้พิจารณาแล้วมีมติให้ความช่วยเหลือรวมทั้งให้มีการจัดตั้งศูนย์อาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมคลองเตย เพื่อให้การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูผู้ป่วย อย่างไรก็ตาม แม้กระทรวงสาธารณสุขจะได้จัดตั้งศูนย์อาชีวเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมแล้ว แต่การจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวไม่สามารถรักษาผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนได้จริง เนื่องจากไม่มีแพทย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ และไม่เปิดให้บริการเป็นประจำทุกวัน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคและอธิบดีกรมควบคุมโรคร่วมกันดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ศูนย์ดังกล่าวมีแพทย์ที่เชี่ยวชาญสามารถให้การรักษาพยาบาลผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนได้จริง ในทางปฏิบัติและทำการรักษาพยาบาลได้ทุกวัน กรณีเป็นการฟ้องว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและอธิบดีกรมควบคุมโรคละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรโดยมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีรายชื่อในประกาศของกองอำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานคร ที่ให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ค้าชั่วคราวสำหรับผู้ที่เคยทำการค้าอยู่ที่ตลาดนัดสนามหลวงให้มีสิทธิเข้าไปทำการค้าที่ตลาดนัดจตุจักร แต่ผู้อำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานครไม่ได้ดำเนินการใดๆ ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิเข้าไปค้าขายในตลาดนัดจตุจักร และภายหลังได้ลบชื่อของผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศฉบับดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานครและกรุงเทพมหานครดำเนินการจัดแผงค้าให้กับผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่กรมส่งเสริมสหกรณ์มีนโยบายที่จะเตรียมประกาศสันนิบาตนิคมสหกรณ์โดยนำที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ไปจัดให้ราษฎรตามแนวทางการจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ จึงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาครขอให้เร่งรัดให้ผู้ครอบครองที่ดินที่ยังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน. ๓) ไปติดต่อขออนุญาต กสน. ๓ ที่นิคมสหกรณ์ที่ดินมีที่ดินอยู่ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์โคกขาม และได้รับจัดสรรที่ดินทำกินได้ยื่นคำร้องขออนุญาต กสน. ๓ หลายครั้ง แต่ไม่มีการดำเนินการให้แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์โคกขาม และครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมานาน สามารถออก กสน. ๓ ได้ทันทีโดยไม่ต้องสอบสวนสิทธิ และไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่าย (ค่าเช่า) จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และหัวหน้านิคมสหกรณ์โคกขามพิจารณาออก กสน. ๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอเช่าที่ราชพัสดุต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามที่กระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบเพื่อปลูกสร้างสวนปาล์มน้ำมัน แต่ไม่สามารถตกลงเรื่องอัตราค่าเช่าได้ ภายหลังคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการเช่าครอบครองพื้นที่สวนปาล์มได้มีมติเห็นชอบผ่อนปรนให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิเช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ในจำนวนร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ที่เคยเช่าเดิม ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานีขอเช่าจัดการที่ดินแปลงดังกล่าวระหว่างรอสัญญาเช่า ซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าอนุญาตให้เข้าดูแลบำรุงรักษา และจัดเก็บผลผลิตในที่ดินแปลงพิพาทในพื้นที่ร้อยละ ๔๐ ของที่ดินที่ครอบครองเดิมเป็นการชั่วคราวระหว่างรอหนังสือสั่งการจากส่วนกลาง แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับการติดต่อให้ไปทำสัญญาเช่าแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมธนารักษ์

จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี เข้าทำสัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุแปลงพิพาท นั้น มูลเหตุแห่งคดีนี้เป็นการเรียกร้องให้ทางราชการ ดำเนินการจัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาเช่าที่ราชพัสดุแปลงพิพาท ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงมิใช่ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อสัญญาเช่าแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์และอาศัยภายใน เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ลาวฝั่งซ้ายและป่าแม่กกฝั่งขวา ตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย แต่อธิบดีกรมป่าไม้มีหนังสือ แจ้งว่า เนื่องจากพื้นที่ที่ขออนุญาตเป็นพื้นที่เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติลำน้ำกก หากมีการอนุญาตอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการในด้านต่าง ๆ จึงเห็นควรให้ระงับการ พิจารณาอนุญาตรายนี้ จังหวัดเชียงรายจึงระงับคำขอไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายเพื่ออุทธรณ์ผลการพิจารณาดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดี ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมป่าไม้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยพิจารณาอุทธรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๔๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำที่ดิน ส.ค. ๑ มายื่นคำร้องขอลอกโฉนดที่ดิน ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม ต่อมา นายอำเภอเมืองมหาสารคามมีหนังสือคัดค้าน การออกโฉนดที่ดิน เนื่องจากเห็นว่าที่ดินพิพาทมีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ ภายหลัง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคามมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าบริเวณที่ดินที่ขอลอกโฉนดที่ดิน มีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคามออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนต่อนายอำเภอปากช่องและนายก องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ ขอให้ดำเนินการตรวจสอบแนวเขตที่ดินพิพาทซึ่งผู้ฟ้องคดี ถูกแจ้งความดำเนินคดี และให้ดำเนินการกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงหากมีการบุกรุกที่พิพาท เช่นเดียวกัน แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระมีหนังสือแจ้งว่า ไม่สามารถกำหนด ความยาวของทางที่พิพาทที่แน่นอนได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่กลับไม่ดำเนินการกับเจ้าของที่ดินที่บุกรุกทาง ตามมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ขอให้ศาลตรวจสอบการกระทำของ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระและให้องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระดำเนินการตามกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเพิกถอนนิติกรรมตามคำพิพากษาศาลแพ่ง แต่เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางเขน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ปฏิเสธการเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามคำพิพากษา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินของบุคคลอื่น โดยอ้างว่าการออกหนังสืออนุญาตนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ขออนุญาตมิได้เป็นผู้ทำประโยชน์ในที่ดิน แต่เป็นผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์มาโดยตลอด ซึ่งปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ก็ไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตดังกล่าว หรือมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด เมื่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ซึ่งมีอำนาจในการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินได้ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการออก แก้ไขเพิ่มเติม เพิกถอนและออกใบแทนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ดำเนินการพิจารณาตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีล่าช้า กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๑/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หมายถึง กรณีที่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตาม แต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ เมื่อมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหน้าที่โดยปริยายให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เมื่อประชาชนได้ใช้สิทธิร้องทุกข์และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทุกข์ทราบภายในเวลา

อันรวดเร็ว การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษที่ได้รับโทษอยู่ในเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ได้มีคำร้องถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม โดยข้อความในคำร้องเป็นการสอบถาม กระทรวงยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ถึงความคับข้องใจของผู้ฟ้องคดีว่าเหตุใดผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องการลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ ตามกฎหมายจากผู้ถูกฟ้องคดี อันถือว่าหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องพิจารณาและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องว่า ได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไม่แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงตามคำร้องดังกล่าว จึงเป็นกรณีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตออกใบรายงานผลการศึกษา ใบรับรองคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว พร้อมชดใช้ค่าเสียหายที่เป็นค่าเสียโอกาสในหลายกรณีให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี กรณีที่ขอให้ผู้อำนวยการสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และผู้อำนวยการสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อยมีหนังสือร้องเรียนต่อประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายอำเภอเมืองอุบลราชธานี และผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีขอให้วินิจฉัยคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อยว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อย ต่อมา นายอำเภอมีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่ายังวินิจฉัยไม่ได้ว่าผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมให้ยุติเรื่อง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การไม่วินิจฉัยให้ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้มีคุณสมบัติต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ และนายอำเภอรายงานความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอจดทะเบียนสมรส (ส.ค. ๑) ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ชื่อ สมาคมพัฒน์ร่างกายสร้างเสริมอาชีพคนพิการในประเทศไทย ซึ่งอำเภอทุ่งสงได้ลงทะเบียนรับไว้ และส่งเรื่องไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชในฐานะนายทะเบียนสมาคมจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อพิจารณา ภายหลังจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยอำเภอทุ่งสงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เอกสารหลักฐานมีข้อบกพร่อง และให้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ และวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แก้ไข เนื่องจากเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวของจังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอทุ่งสงล่าช้าและสร้างขั้นตอนเงื่อนไขที่ยุ้งยากต่อผู้ยื่นคำขอ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนสมาคมจังหวัดนครศรีธรรมราชรับจดทะเบียนสมรสตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๒/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่แจ้งผลการพิจารณา ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องขอความเป็นธรรมกรณีบริษัท ข. ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีเข้าสนามมวยเวทีราชดำเนินโดยไม่มีกำหนด และนายทะเบียนมิได้ดำเนินการเพิกถอนทะเบียนชั่วคราวหรือพักใช้ใบอนุญาตกรณีผู้ได้รับการจดทะเบียนตามมาตรา ๓๒ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๕ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ อนุกรรมการ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัติกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๒ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี

ทั้งสองพิจารณาลงโทษบริษัท ว. ตามกฎหมาย ให้บริษัท ว. ปลดหนังสือปิดประกาศโดยพลัน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีและผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงพัฒนามีหนังสือถึงนายอำเภอโพธารามแก้ว ขอให้สอบสวนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงพัฒนา กรณีที่ไม่ดำเนินการตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้เปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญ ซึ่งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับทราบผลการพิจารณาจากนายอำเภอโพธารามแก้ว จึงฟ้องขอให้ นายอำเภอโพธารามแก้วดำเนินการสอบสวนตามคำร้องของผู้ฟ้องคดี และแจ้งผลให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยเร็ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสงเปลือยได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมสมัยวิสามัญ และมีมติรับหลักการร่างข้อบัญญัติที่ได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณที่เป็นรายได้จากการยื่นซองและค่าปรับจากการส่งมอบงานล่าช้า ทั้งที่เคยมีมติไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติดังกล่าวแล้ว อีกทั้ง ยังได้ร่วมกันนำเงินทุนสำรองเงินสะสมไปใช้จ่ายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงนายอำเภอนามนเพื่อให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและลงโทษผู้กระทำผิด แต่นายอำเภอไม่ได้นำรายชื่อของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายอำเภอนามนดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีอยู่เวรรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่และทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานล่วงเวลานอกเวลาทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขออนุมัติเบิกเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ แต่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรีไม่พิจารณาสั่งการเรื่องดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรีมีคำสั่งเรื่องอนุมัติ

เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการให้ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๕/๒๕๕๓)

กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยรับราชการตำรวจแต่ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตถอดยศของผู้ฟ้องคดี ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อขอกลับเข้ารับราชการและขอพระราชทานยศคืน แต่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติละเลยต่อหน้าที่ไม่แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีหนังสือตอบผลการพิจารณาว่าจะรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการหรือไม่และเร่งขอพระราชทานยศคืน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๐/๒๕๕๓)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ฟ้องว่า การที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีคำสั่งให้นาย ว. ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ อาวุโส ส่วนอุทยานแห่งชาติ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๙ ช่วยปฏิบัติราชการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร โดยทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวว่างลง นั้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากนาย ว. มีความเชี่ยวชาญและมีระดับตำแหน่งต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีและข้าราชการอีกหลายคนปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มพัฒนาระบบบริหารมานาน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารให้เป็นไปตามกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผ่านคณะบดีคณะบริหารธุรกิจ แต่ไม่ได้รับแจ้งการพิจารณาร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือสอบถามความคืบหน้าต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ประจำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่กลับได้รับแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งความประสงค์ขอถอนเรื่องร้องทุกข์แล้วซึ่งไม่เป็นความจริง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการฯ พิจารณาร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๐/๒๕๕๓)

กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กรณี อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มีมติให้เพิกถอนหรือยกเลิกการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่เลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดเฉพาะรายของผู้ที่ยื่นเรื่องร้องทุกข์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี โดยเลขาธิการ

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) (ผู้ถูกฟ้องคดี) แจ้งว่ากระบวนการพิจารณาคำร้องทุกข์ของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดียอมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติดังกล่าว และไม่มีเหตุที่ ก.ค.ศ. พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีโดยผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของ ก.ค.ศ. นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้จัดทำโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้คนจนถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบ ๘๐ พรรษา (โครงการบ้านมั่นคง) ขึ้นภายในชุมชนของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้จดทะเบียนเป็นกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนน้อมเกล้าและได้ทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๖๔ ล้านบาท ภายหลังสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ไม่พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงให้ผู้ฟ้องคดี แต่กลับจัดสรรให้กลุ่มออมทรัพย์อื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณโครงการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีและให้ระงับการจัดสรรเงินงบประมาณโครงการดังกล่าวให้กับกลุ่มออมทรัพย์อื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๙/๒๕๕๓)

สถาบันอาหารมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงปลาเผาหรือปลาชวยโมง เพื่อพัฒนาให้เกิดสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ เพิ่มมูลค่าการส่งออกให้กับประเทศร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนมเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนกระชังเลี้ยงปลาและองค์การบริหารส่วนตำบลทำค้อจัดสร้างโรงงานแปรรูป โดยเป็นผู้รับผิดชอบในการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลาง รายการค่าใช้จ่ายเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนและความยากจนของประชาชน จากผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ เพื่อใช้ดำเนินงานในโครงการดังกล่าว กรณีฟ้องว่าสถาบันอาหารและผู้อำนวยการสถาบันอาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง) มิได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปปลาและโรงงานผลิตอาหารปลาตามโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา (ปลาชวยโมง) ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการก่อสร้างโรงงานดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซ้ำเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม) ไม่ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมพัฒนาชาติไทย และได้เข้ารายงานตัวต่อทางราชการ เพื่อที่จะได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรับรองสถานะความเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย และอนุมัติเงินช่วยเหลือแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซ้ำเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๔)

๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซ้ำเกินสมควร

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตต่ออายุประทานบัตรประกอบการทำเหมืองแร่วุลแฟรม คอวอร์ตซ์ และหินประดับชนิดหินแกรนิต ในท้องที่ตำบลห้วยลึก อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี แต่มีประชาชนในพื้นที่ร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภาและผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีว่า พื้นที่ทำเหมืองแร่ของผู้ฟ้องคดีเป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ ขอให้ทบวงการอนุญาตต่ออายุประทานบัตร และขอให้จัดทำประชาพิจารณ์ ปรากฏว่าในการทำประชาพิจารณ์ครั้งแรกเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยให้ต่ออายุประทานบัตร แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีได้จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ใหม่ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำขอบเขตการรับฟังความคิดเห็นการต่ออายุประทานบัตรของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นและพฤติการณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อนำมาซึ่งการที่จะไม่ให้มีโอกาสออกคำสั่งทางปกครองของผู้มีอำนาจโดยตรง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฯ และดำเนินการเพื่อให้มีการต่ออายุประทานบัตรให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนของผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีมิได้ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด เพียงแต่เป็นการกระทำในฐานะผู้กำกับและดูแลพื้นที่ที่ต่ออายุประทานบัตรเท่านั้น จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซ้ำเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากการที่เจ้าของบ้านข้างเคียงไม่ย้ายท่อระบายน้ำฝนที่ไหลเข้ามาในบ้านของผู้ฟ้องคดี และจากการที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรีนครสุราษฎร์ธานี) ปลัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และนายช่างเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการกับเจ้าของบ้านข้างเคียง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าของบ้านข้างเคียงย้ายท่อระบายน้ำ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทั้งสามปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเพียงแต่อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีสุราษฎร์ธานี ปลัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และนายช่างเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีไม่ดำเนินการให้เจ้าของบ้านข้างเคียงนำประตูเหล็กและท่อระบายน้ำฝนออกและไม่ดำเนินการให้เจ้าของบ้านข้างเคียงอีกรายย้ายท่อระบายน้ำฝนที่ไหลลงเข้ามาในบ้านของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดียังมีได้มีหนังสือร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเสียก่อน จึงยังไม่อาจถือได้ว่ามีข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเกิดขึ้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๘/๒๕๕๓)

การละเลยต่อหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าที่จะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่การละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า นั้น หน้าที่ดังกล่าวจะต้องเป็นหน้าที่ที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำและการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในห้องน้ำเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปในการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของหน่วยงานนั้นๆ ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายกำหนดไว้แต่อย่างใด และการสร้างห้องน้ำภายในอาคารสมควรจะก่อสร้างตรงบริเวณใดเป็นเรื่องการพิจารณาตามความเหมาะสมซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดให้กระทรวงยุติธรรมต้องปฏิบัติเช่นกัน ดังนั้น กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๔)

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการโครงการหมู่บ้านจัดสรรฟ้องว่า การที่กรุงเทพมหานครกำหนดแนวถนนตัดใหม่จากที่สำรวจเดิมมาเป็นเส้นทางใหม่ ซึ่งมีแนวพาดผ่าน

ที่ดินหมู่บ้านจัดสรรของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายถูกกล่าวหาว่าหลอกลวงประชาชนทำให้เสียชื่อเสียงทางธุรกิจ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครยกเลิกโครงการก่อสร้างแนวถนนตัดใหม่ ซึ่งพาดผ่านที่ดินหมู่บ้านจัดสรรของผู้ฟ้องคดีและชดเชยค่าเสียหายพร้อมทั้งดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ในระหว่างที่กรมทางหลวงก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๖ ได้ขุดทางเชื่อมถนนที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นทางเข้า - ออกระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับทางหลวงหมายเลข ๒๓๖ ออกไป ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้า - ออกที่ดินได้ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางนนทบุรีขอให้ทำทางเชื่อมเข้า - ออกที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้คืนสภาพเดิม แต่กรมทางหลวงเพิกเฉยและขณะนี้ทางหลวงดังกล่าวก่อสร้างเสร็จแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างฝั่งท่อระบายน้ำทำทางเชื่อมเข้า - ออกที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้มีสภาพเดิม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า เทศบาลนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไป เพื่อทำการวางท่อระบายน้ำในพื้นที่บางส่วนของตนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หยุดดำเนินการดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๖ (๑) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ประชาชนทุกคนใช้ประโยชน์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการทុปพื้นผิวของทางเท้าบางส่วน ตัดและขุดย้ายต้นไม้ที่อยู่บนทางเท้าและอยู่ใกล้แนววางท่อระบายน้ำออกไป เพื่อทำการวางท่อระบายน้ำจึงเป็นการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิบดีกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๑๓ (บ้านเหล่า - ท่ายม) ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๓๑๓ฯ ผ่านที่ดินทำกินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้จ่ายเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้อธิบดีกรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนหรือค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากการเวนคืน กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ

การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๓/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า เทศบาลตำบลขามใหญ่และนายกเทศมนตรีตำบลขามใหญ่ อนุญาตให้มีการนำขยะมูลฝอยมากำจัดในที่ดินข้างเคียงที่ดินของผู้ฟ้องคดี จนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย การดำรงชีพ และก่อให้เกิดมลพิษน้ำเสียจากกองขยะไหลซึมเข้าที่นาและบ่อเลี้ยงปลาของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญจากการที่มีรถบรรทุกขยะผ่านหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หยุดดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยในที่ดินดังกล่าวจนกว่าจะได้ดำเนินการใช้วัสดุกันซึมรองพื้นหลุมขยะก่อนเทฝังกลบ และจัดทำกำแพงคอนกรีตรอบกองขยะ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า การกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาท เจ้าหน้าที่งานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาขามสะแกแสง เจ้าหน้าที่งานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา นายอำเภอขามสะแกแสง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กรมที่ดิน และกระทรวงมหาดไทยที่ดำเนินการรังวัดเพื่อออก น.ส.ล.สาธารณประโยชน์แปลง “เดินกระทุ้มโพรง” รุกล้ำที่ดิน น.ส. ๓ ก ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนผลการรังวัดที่ดิน สาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว และให้ทำการรังวัดที่ดินดังกล่าวใหม่ให้ถูกต้อง มิให้รุกล้ำที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครอง นั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสำนักของกรมที่ดินและกระทรวงมหาดไทยดำเนินการรังวัดที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจัดให้มี น.ส.ล. เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายจะเป็นการดำเนินกิจการทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๘ ตรี วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบข้อ ๒ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ และการที่นายอำเภอขามสะแกแสงโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาทนำชี้แนวเขตที่ดิน สาธารณประโยชน์แปลง “เดินกระทุ้มโพรง” และปักหลักเขตเพื่อแสดงเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการดำเนินกิจการทางปกครองเช่นกัน ดังนั้นข้อพิพาทในคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาท

อันเนื่องจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและการดำเนินกิจการทางปกครองตามนัยมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารออกประกาศแจก น.ส.ล. แปลงที่สาธารณชนประจำหมู่บ้าน โดยทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับมรดกตกทอดและได้ทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำคัดค้านการรังวัด ออก น.ส.ล. ต่อเจ้าพนักงานที่ดินแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารที่ให้ที่ดินแปลงที่สาธารณชนเป็นที่ดินสำหรับที่หลวง และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารจัดซื้อผู้ฟ้องคดีลงในที่ดินพิพาท และออกเอกสารสิทธิที่ดินทำกินให้ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่สำนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารออกประกาศแจก น.ส.ล. เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่มีลักษณะเป็นการรบกวนสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า เจ้าของที่ดินข้างเคียงเป็นโจทก์ฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดไชยาว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีทับที่ดินของบุคคลอื่น ต่อมา ศาลจังหวัดไชยามีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีและห้ามผู้ฟ้องคดีเข้ายุ่งเกี่ยวกับที่ดินแปลงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้กรมที่ดิน และกรมการปกครองชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากการถูกเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) แต่กรมที่ดินแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเรียกร้องเกินระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินและกรมการปกครองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่กระทรวงมหาดไทยและพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการยื่นคำขอรังวัดเพื่อออก น.ส.ล. โดยได้ทำการรังวัดทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการรบกวนสิทธิครอบครองทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินและไม่อาจนำที่ดินไปขออนุญาตได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามกระทรวงมหาดไทยยื่นคำขอรังวัดเพื่อออก น.ส.ล. ทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ห้ามกระทรวงมหาดไทยคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี และมีให้ยุ่งเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวอีกต่อไป กับให้

กระทรวงมหาดไทยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ขั้นตอนการรังวัดทำแผนที่ การสอบสวน และการประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจะเป็นขั้นตอนการพิจารณาทางปกครอง แต่ขั้นตอนดังกล่าวก็เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินกิจการทางปกครอง และหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามขั้นตอนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงก่อนแต่อย่างใด และในกรณีที่มีผู้คัดค้านการรังวัดออก น.ส.ล. กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๒ (๑) กำหนดให้ผู้คัดค้านมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล อันเป็นการรับรองสิทธิของผู้คัดค้านการรังวัดออก น.ส.ล. ว่า มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที อันจะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๐/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายช่างรังวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๖๑๗๓ รุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศตะวันตกส่วนที่ติดต่อกับแนวเขตของโฉนดที่ดินดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ โดยผู้ฟ้องคดีไม่เคยแสดงเจตนาสละที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด อันเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ในเขตที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินดังกล่าวตามเดิม การฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะเรียกร้องติดตามเอาที่ดินคืนซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในฐานะเจ้าของที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจในการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔/๒๕๕๔)

การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำการใดๆ อันเป็นการรุกกล้าแม่น้ำลำคลอง เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของเจ้าท่า ดังนั้น การที่หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๓ สาขาสมุทรสาคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) คัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการยืนยันหรือรับรองแนวเขตแม่น้ำสมุทรสาครอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนิน

กิจการทางปกครองตามกฎหมาย ซึ่งหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ เมื่อคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่พิพาทมิใช่ที่สาธารณประโยชน์ แต่เป็นที่ดินที่ถูกแม่น้ำกัดเซาะเนื่องจากผู้ฟ้องคดีกับพวกถมดินในที่พิพาทน้อยกว่าที่ดินแปลงข้างเคียง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก และยืนยันรับรองแนวเขตแม่น้ำสมุทรสาครอันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๔)

ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ การคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของเทศบาลนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงเป็นการยืนยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินกิจการทางปกครองตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าตนครอบครองที่พิพาทต่อเนื่องมาจากนาย บ. โดยปลูกบ้านอยู่อาศัย จึงมีสิทธิครอบครองในที่พิพาท และที่พิพาทมิใช่ทางสาธารณประโยชน์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคัดค้านการออกโฉนดที่ดินทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่น ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดินก็ตาม แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีก็คือการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองงดเว้นการยืนยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๐/๒๕๕๔)

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีนครขอนแก่นได้มีหนังสือสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดิน แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงานเทศบาลขอนแก่นที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดินก็ตาม แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีก็คือการขอให้เทศบาลนครขอนแก่นและนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นเว้นการยืนยันและรับรองอาณาเขตที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๕/๒๕๕๔)

แม้การรังวัดเพื่อก่อหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประกาศสำนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี เรื่อง แจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จะเป็นขั้นตอนการพิจารณาทางปกครองเพื่อนำไปสู่การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงอันเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่ขั้นตอนดังกล่าวก็เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง และหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรังวัด ตลอดจนดำเนินการประกาศการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงส่งผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการรบกวนการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามระงับการปักหลักเขต ระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และให้ระงับการแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงทุ่งบ้านแด่ ข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๙/๒๕๕๔ ที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ และที่ ๒๐๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีนี้ที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ธารักษ์จังหวัดพังงาได้นำรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีบางส่วน ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้กรมธารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) งดเว้นกระทำการหรือยกเลิกคำขออออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๐/๒๕๕๔)

แม้การยื่นคำขอจดทะเบียนให้นาง ป. และนางสาว ม. มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๕๐๖ และคำขอรังวัดที่ดินเพื่อแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวให้แก่นาง ป. และนางสาว ม. จะสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของผู้ฟ้องคดีในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาคำฟ้องทั้งหมดแล้วย่อมฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าช่างรังวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ทำการรังวัดที่ดินไม่ถูกต้องตามแนวเขตที่ดินเดิมและมีความประสงค์ที่จะขอให้ศาลเพิกถอนหรือแก้ไขการรังวัดที่ดิน และให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการรังวัดที่ดินดังกล่าวด้วยเหตุที่เมื่อมีการโอนชำระหนี้และรังวัดแบ่งแยกที่ดินให้แก่นาง ป. และนางสาว ม. จำนวนเนื้อที่ ๕ ไร่ ๑ งาน ตามสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว เนื้อที่ในส่วนที่เหลือมีจำนวนน้อยกว่าที่คำนวณได้จากเนื้อที่ที่ปรากฏโฉนดที่ดิน กรณีจึงถือได้ว่าข้อพิพาทดังกล่าวสืบเนื่องจากการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการรังวัดแบ่งแยกที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๒/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุกและกำนันตำบลแหลมตะลุมพุกร่วมกันรื้อถอนหินชั้นและท่อคอนกรีตที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างไว้เพื่อป้องกันคลื่นทะเลกัดเซาะตามแนวชายฝั่งบริเวณหน้าวัดของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุกชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมตะลุมพุกใช้อำนาจตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และกำนันตำบลแหลมตะลุมพุกใช้อำนาจตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ โดยเชื่อตนมีอำนาจตามกฎหมายที่จะทำการรื้อถอนหินชั้นและท่อคอนกรีตซึ่งผู้ฟ้องคดีก่อสร้างไว้ตามชายฝั่งเพื่อป้องกันรักษาที่ธรณีสงฆ์ได้ เมื่อผลจาก

การกระทำได้ดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ใช้อำนาจตามกฎหมายกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้เกิดความเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า สรรพากรพื้นที่นครปฐม ๒ มีคำสั่งสับเปลี่ยนโยกย้ายผู้ฟ้องคดีจากงานคืนภาษี ส่วนกรรมวิธีและคืนภาษี ไปปฏิบัติราชการทำงานกรรมวิธี ส่วนกรรมวิธีและคืนภาษีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการลดชั้น ลดฐานะความรับผิดชอบ ทำให้เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง และเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องลาออกจากราชการ และสูญเสียการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมสรรพากรในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดชดใช้ค่าเสียหายกรณีผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมและค่าสูญเสียจากสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้าน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมีคำสั่งไม่ต่อสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยมิได้ดำเนินการตามข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงาน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของตาบตำรวจ ว. ผู้ตายฟ้องว่า ได้มีหนังสือถึงผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อขอรับเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ข้าราชการตำรวจ แต่ได้รับการปฏิเสธด้วยเหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้มีชื่อที่ผู้ตายระบุให้เป็นผู้รับเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปฏิเสธที่จะจ่ายเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีถือว่าไม่เป็นธรรมและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกองสวัสดิการข้าราชการตำรวจ ร่วมกันหรือแทนกันจ่ายเงินฌาปนกิจสงเคราะห์ข้าราชการตำรวจให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๒/๒๕๕๓)

๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ ฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ออกประกาศจังหวัดสุรินทร์ เรื่อง กำหนดท้องที่กั้นตาร และจำเป็นต้องฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภคสำหรับประชาชนในตำบลตอนแรด ตำบลน้ำเขียว ตำบลหนองบัวบาน ตำบลยางสว่าง และตำบลกุดชาคิม ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลทำให้มีการฆ่าสัตว์นอกโรงฆ่าสัตว์ในท้องที่ที่ประกาศใช้ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยขาดทุนจากการประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๓)

๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรออกหนังสือให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ นั้น พอแปลความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรกระทำการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้บุคคลผู้มีชื่อเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) อันเป็นต้นเหตุก่อให้เกิดการโต้แย้งการครอบครองที่ดินพิพาทโดยปกติสุขของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกล่าวหาว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรกระทำการตามหน้าที่ที่ออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ค โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิครอบครองที่พิพาทของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๓/๒๕๕๓)

การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาชุมพวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีคำสั่งในการสอบสวนเปรียบเทียบ อันเนื่องมาจากการโต้แย้งคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ถูกต้อง มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองและการกระทำ

ละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งของนายกเทศมนตรี ตำบลก้งแอนที่ไม่ต่อใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการในที่หรือทางสาธารณะ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้นายกเทศมนตรีตำบลก้งแอนต่อใบอนุญาตประกอบกิจการให้ผู้ฟ้องคดี โดยไม่ต้องให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไป และหากไม่สามารถดำเนินการตามคำขอดังกล่าวได้ ให้นายกเทศมนตรีตำบลก้งแอนจ่ายค่าชดเชยค่าวัสดุอุปกรณ์สิ่งปลูกสร้าง และค่าอุปกรณ์ในการติดตั้งระบบไฟฟ้าและระบบประปาให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีฟ้องว่า อัยการจังหวัดปากพนังเรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบถึงสี่ครั้ง เพื่อพิจารณาจะดำเนินการสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ในข้อหาหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร แต่มิได้มีการสั่งคดีแต่อย่างใด และเลื่อนการพิจารณาสั่งคดีมาโดยตลอด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของอัยการจังหวัดปากพนังไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการกระทำของอัยการจังหวัดปากพนัง และให้ชดเชยค่าเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพทนายความได้มีนาง อ. กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความ คณะกรรมการมรรยาททนายความ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการฯ ต่อมา คณะกรรมการมรรยาททนายความได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งให้ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ และคณะกรรมการสภาทนายความมีคำสั่งชี้ขาดให้ยื่นตามคำสั่ง

ของคณะกรรมการมรยาทนายความ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสภานายกพิเศษแห่งสภานายความ ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งให้ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสื่อมเสียศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิแห่งวิชาชีพทนายความ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการมรยาทนายความและนายทะเบียนสภานายความชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีวันละหนึ่งพันบาทนับแต่วันฟ้องคดีจนถึงวันชำระเสร็จ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นนครราชสีมา ซึ่งได้ขออนุญาตเพิ่มหลักสูตรวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่ได้รับอนุญาตให้จัดเก็บต่ำเกินไป จึงได้มีหนังสือขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งว่าจังหวัดนครราชสีมาได้ออกใบอนุญาตให้ตามความเหมาะสมกับความจำเป็นและสภาพของการจัดการศึกษาในจังหวัดแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกใบอนุญาตดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียโอกาสในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่สูงกว่านี้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จังหวัดนครราชสีมาชดใช้ค่าเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้วให้มีการสอบสวนผู้ฟ้องคดีใหม่ ต่อมาผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ พร้อมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนคงรับฟังได้เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่องวินัยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่ถูกไล่ออกจากราชการคงไม่เสียสิทธิต่างๆ ในหน้าที่ราชการ และเสื่อมเสียชื่อเสียง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติชดใช้ค่าเสียหายจากการเสียโอกาสในการได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการและจากการที่ไม่ได้รับเงินเดือน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า คำสั่งตัดชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการฝึกอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ รุ่นที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ฟ้องคดีไปเข้ารับการฝึกอบรมต่อให้ครบโครงการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมอนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดเกษตรธรรมชาติ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาจัดการฝึกอบรมเกษตรกรแทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางส่วนได้ ให้ออกวุฒิบัตรให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถปฏิบัติตามคำขอตกลงแล้วได้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันชำระค่าที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๔)

๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดิน น.ส. ๓ ก. และเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจกับป่าไม้จังหวัดอุทัยธานีโดยปลูกต้นสักทองเต็มพื้นที่ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อนายอำเภอบ้านไร่ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีในฐานะนายทะเบียนตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถรับขึ้นทะเบียนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นสวนป่าได้ เนื่องจากที่ดินของผู้ฟ้องคดียังมีปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายซึ่งออกทับซ้อนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ยังไม่ได้รับผลการพิจารณาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาที่ล่าช้าทำให้ต้นสักทองไม่ได้รับการตัดสาง จึงขึ้นเบียดเสียดและล้มตาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมป่าไม้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีที่ไม่สักทองล้มตายไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์

กรณีฟ้องว่า การที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการตรวจสอบการขอจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดี และใช้เวลาในการอนุมัติอนุสิทธิบัตรเป็นเวลานานถึง ๖ ปี ๗ วัน เป็นการพิจารณาคำขอล่าช้า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย โดยไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอนุสิทธิบัตร และไม่สามารถขอต่ออายุอนุสิทธิบัตรดังกล่าว

ตามที่กฎหมายกำหนดได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเปลี่ยนชื่อเรียกอุปกรณ์อ่านและแปลงข้อมูลในอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีเป็นเลขเซอร์สแกนเนอร์โดยให้มีกล้องถ่ายรูปหรือกล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัลในอนุสิทธิบัตร และเปลี่ยนอนุสิทธิบัตรเป็นสิทธิบัตรรวมทั้งชุดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า กรมการค้าภายในละเลยต่อหน้าที่ไม่ควบคุมดูแลคู่สัญญาให้ดำเนินการตามโครงการร้านบลูซ็อบ ทั้งนี้ กรมการค้าภายในได้ทำสัญญาให้บริษัท ร. เป็นผู้ดำเนินโครงการ และบริษัท ร. ได้โฆษณาเชิญชวนให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมโครงการซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว และได้จ่ายเงินค่าแฟรนไชส์ให้กับบริษัท ร. แต่ภายหลังผู้ฟ้องคดีได้ทราบว่าร้านค้ามีสภาพไม่ตรงตามเงื่อนไขในสัญญา จึงไม่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องเรียนการทุจริตโครงการดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และกรมการค้าภายในให้ชุดเซย์ค่าเสียหายจากการที่บริษัท ร. ผิดสัญญา แต่ไม่ได้รับการเยียวยาแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมการค้าภายในชุดใช้ค่าเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่กองช่างของเทศบาลตำบลเมืองคงเปิดประตูระบายน้ำออกจากลำห้วยเพื่อการซ่อมแซมสะพานเป็นเหตุให้ดินบริเวณริมลำห้วยทรุดตัวและทำให้กำแพงกันดินของผู้ฟ้องคดีทรุดตัวลง ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือให้เทศบาลตำบลเมืองคงดำเนินการซ่อมแซม แต่ได้รับการปฏิเสธ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลตำบลเมืองคงชุดใช้ค่าเสียหาย นั้น หนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้เทศบาลตำบลเมืองคงซ่อมแซมกำแพงให้ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่หนังสือขอให้ชุดใช้ค่าเสียหาย จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมิใช่กรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่า กรุงเทพมหานครอนุญาตให้บริษัทเอกชนสร้างอาคารพักอาศัยชนิดอาคารสูงขนาดใหญ่พิเศษ โดยระหว่างการก่อสร้างอาคารดังกล่าวได้มีวัสดุอุปกรณ์จากการ

ก่อสร้างตกล้นบนหลังคาบ้านของประชาชน มีฝุ่นละออง และเสียงดังรบกวนทั้งกลางวันและกลางคืน สร้างความเดือดร้อนรำคาญกับประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียงรวมทั้งผู้ฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครได้มาตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ดำเนินการแก้ไขเหตุรำคาญดังกล่าวตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ และมีภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอดจนค่ารักษาพยาบาลจากโรคระบบทางเดินหายใจ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรุงเทพมหานครชดใช้ค่าเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๓/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๔/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๕/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๗/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๘/๒๕๕๓ และที่ ๗๔๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ดิน ๑๐๒ ในการรังวัดเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออกได้ยื่นคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบโดยมีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินข้างเคียงบางส่วน ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ไม่มีการคัดค้านการรังวัดให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ดังกล่าวได้มีการโอนมรดกและรับรองการทำประโยชน์แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีที่ดินส่วนที่เหลือจากแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) คำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงมีคำสั่งยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จากผู้ถูกฟ้องคดี จึงฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป กรณีนี้แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับประการหนึ่งว่า ขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีก็ตาม แต่ก็มีคำขออีกประการหนึ่งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อพิจารณาคำฟ้องโดยตลอดแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์อันแท้จริงที่จะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ไม่มีการคัดค้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดและผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้อำนาจสอบสวนเปรียบเทียบสั่งการไว้แล้ว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่ดำเนินการให้คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นหรือจากการละเลย

ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๐๘/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ออกใบรายงานผลการศึกษา และใบรับรองคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว พร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายที่เป็นค่าเสียโอกาสในหลายกรณีให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงาน (นิติกร ๘) สำนักงานบังคับคดีจังหวัดพัทลุงได้มีหนังสือถึงกรมบังคับคดีขอทราบผลตามคำร้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการจำนวน ๒ ราย ต่อมา กรมบังคับคดีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีคัดถ่ายสำเนาเอกสารในสำนวนการสอบสวนบางส่วน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือคัดค้าน ซึ่งกรมบังคับคดีแจ้งยืนยันตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ต่อมา คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายมีหนังสือเชิญผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงข้อเท็จจริงและให้ถ้อยคำ หลังจากนั้นได้แจ้งคำวินิจฉัยโดยให้กรมบังคับคดีเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่คณะกรรมการฯ มีหนังสือให้ตนเองต้องเดินทางไปชี้แจงข้อเท็จจริง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะ ค่าที่พัก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงการคลัง กรมบังคับคดี และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารชดใช้ค่าเสียหายจากค่าใช้จ่ายต่างๆ ข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๐๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้กลับเข้ารับราชการตำรวจภายหลังจากถูกไล่ออกจากราชการ ฟ้องว่า การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเพิกถอนคำสั่งลงโทษและให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ โดยให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนสะสม ซึ่งเป็นเงินสะสมที่คิดจากเงินเดือนสุดท้ายก่อนที่ผู้ฟ้องคดี จะถูกไล่ออกจากราชการ โดยมีได้ปรับเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้นทุกปี นับแต่วันที่ ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม และมีได้รับ ดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าว รวมทั้งไม่ได้รับการปรับเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีและตาม ชันยศที่สูงขึ้น เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ ถึงประธานกรรมการข้าราชการตำรวจเพื่อขอปรับเงินเดือน แต่จนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่ยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับหนังสือชี้แจงหรือตอบข้อร้องทุกข์แต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติปรับเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้นทุกปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้ารับราชการ ตามเดิมพร้อมจ่ายดอกเบี้ยของเงินจำนวนดังกล่าว และให้ปรับเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติ คณะรัฐมนตรีและตามชันยศที่สูงขึ้นรวมสามครั้ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้างกับองค์การบริหาร ส่วนตำบลพานพร้าว สัญญาจ้างดังกล่าวมีกำหนดสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าวได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบแล้ว ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีเด่น แต่นายกองการบริหารส่วนตำบลพานพร้าวมิได้รายงานผล การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบให้คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดหนองคายเพื่อขอ ความเห็นชอบในการต่อสัญญาจ้างตามข้อ ๓๔ (๑) และ (๓) ของประกาศคณะกรรมการกลาง พนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบไม่ได้รับ การต่อสัญญาจ้าง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว ชดใช้ค่าเสียหาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๗/๒๕๕๓ ที่ ๖๐๘/๒๕๕๓ และที่ ๖๐๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งที่ลงโทษ ไล่ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่ไม่ดำเนินการจ่ายเงินเดือน ที่ค้างชำระและเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงาน ทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบิดาของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เสียชีวิตฟ้องว่า ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ไม่ดำเนินการเบิกเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมติคณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จความชอบที่ให้เลื่อนขั้นเงินเดือนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เสียชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการจำนวน ๘ ชั้น โดยได้จ่ายให้แต่ได้จ่ายตามอัตราเงินเดือนเดิมก่อนที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือน ๘ ชั้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการเบิกจ่ายบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอัตราเงินเดือนที่ได้เลื่อนแล้ว ย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จความชอบมีมติเห็นควรเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษให้แก่บุตรชายของผู้ฟ้องคดีจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งได้เริ่มมีการตั้งงบเบิกจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๙ ปี นั้น เป็นการพิพาทกล่าวหาว่า ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์กระทำการโดยมิชอบที่มีได้จ่ายเงินบำนาญ และบำเหน็จตกทอดแก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายอันมีลักษณะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยของเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า พัฒนาการอำเภอแม่พริกซึ่งเป็นเลขานุการของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่พริกละเลยไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านที่นายอำเภอแม่พริกในฐานะประธานอนุกรรมการฯ มอบหมายกรณีนางสาว ส. ซึ่งเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านนารินดำเนินการให้สมาชิกกู้ยืมเงินไม่ถูกต้องตามระเบียบ และไม่แก้ไขข้อขัดแย้งของการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นเหตุให้กองทุนหมู่บ้านนารินได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้พัฒนาการอำเภอและนางสาว ส. ชดใช้ค่าเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้านนาริน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๔/๒๕๕๓)

๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด

กรณีฟ้องว่าการที่นายทะเบียนพาณิชย์ จังหวัดปทุมธานี จดทะเบียน ยกเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัด จ. ทั้งที่ทราบว่ายกเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าวมีหนี้ตามคำพิพากษาที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้นายทะเบียนฯ ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการอนุญาตให้จดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วน จำกัดดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๔/๒๕๕๔)

๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำ ละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคาตามประกาศประกวดราคา ซื้อคอนกรีตผสมเสร็จด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ฟ้องว่า การที่กรมชลประทานโดย คณะกรรมการประกวดราคามีหนังสือโครงการปฏิบัติการคั่นคูน้ำแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดี ทำผิดเงื่อนไขประกวดราคาจึงขอยึดหลักประกันซอง โดยมีหนังสือแจ้งยึดหลักประกันซอง และให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินไปชำระแก่กรมชลประทานภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมชลประทาน คั่นหลักประกันซองแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปเสนอราคา ตามวันเวลาที่กำหนดในเงื่อนไขการประกวดราคา ซึ่งข้อ ๔.๗ (๑) ของเงื่อนไขการประกวดราคา ดังกล่าว กำหนดให้กรมชลประทานสามารถยึดหลักประกันซองได้ ดังนั้น การที่กรมชลประทาน มีหนังสือแจ้งยึดหลักประกันซองจึงเป็นการใช้สิทธิตามสัญญา ไม่ใช่เป็นการใช้อำนาจกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งให้ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามบัตรสนเท่ห์กรณีที่มีข้อกล่าวหาว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นสถานที่กักขังหน่วงเหนี่ยว ผู้หญิงที่ถูกหลอกมาบังคับให้ขายยาเสพติดและส่งไปค้าประเวณี โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ส่งข้อมูลตามบัตรสนเท่ห์ไปยังหน่วยงานต่างๆ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ ผู้ฟ้องคดีต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ความเป็นอยู่ และสถานภาพทางสังคม จนเป็นที่ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามและเป็นที่รังเกียจของสังคม ขอให้ศาล

มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดให้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและกรุงเทพมหานครไม่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี คงมีเพียงอำนาจหน้าที่ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่มีใช้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าบ้านของผู้ฟ้องคดีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าตรวจค้นโดยไม่มีหมายค้นทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการประสานงานดังกล่าว ก็ไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า กาญจนานิเทศวิทยาลัย ช่างทองหลวง ทำชุดเครื่องเพชรโบราณที่ผู้ฟ้องคดีนำไปซ่อมลงยาสูญหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กาญจนานิเทศวิทยาลัยช่างทองหลวง ส่งมอบชุดเครื่องเพชรโบราณคืนแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อกาญจนานิเทศวิทยาลัยช่างทองหลวง เป็นสถานศึกษาสมทบในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรด้านช่างทองหลวงและช่างทองโบราณให้เป็นกำลังสำคัญในการอนุรักษ์ ซ่อม สร้างและสืบสานงานศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย รวมถึงการผลิตช่างฝีมือที่มีคุณภาพ ดำเนินงานเครื่องประดับอัญมณีสำหรับภาคอุตสาหกรรมเครื่องประดับอัญมณี และเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการฝึกงานภาคปฏิบัติ ตลอดจนส่งเสริมการมีรายได้ของนักเรียนระหว่างเรียน จึงกำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการให้สถานศึกษาบริหารจัดการ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย พ.ศ. ๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีใช้เป็นระเบียบที่มุ่งสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้กาญจนานิเทศวิทยาลัยช่างทองหลวง รับผิดชอบ ดังนั้น การกระทำของเจ้าหน้าที่อันเป็นเหตุให้ชุดเครื่องเพชรโบราณสูญหาย แม้จะเป็นการกระทำละเมิด แต่ก็มีอาจถือเป็นการกระทำในลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินกิจการทางปกครองแต่อย่างใด จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สืบเนื่องจากที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาหมายเลขคดีแดงที่ อ.๒๕๔/๒๕๕๑ ให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดอุดรธานี และให้เทศบาลนครอุดรธานีและจังหวัดอุดรธานีจ่ายเงินบำนาญพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ภายหลังจากที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาแล้ว เทศบาลนครอุดรธานีและจังหวัดอุดรธานีได้จ่ายเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้ดำเนินการเบิกจ่ายดอกเบี้ยดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลนครอุดรธานีและจังหวัดอุดรธานีชำระ

ดอกเบี้ยตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีก่อนพร้อมทั้งค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น กรณีดังกล่าวเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำบังคับที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษา หาใช่หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติที่จะเป็นข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่าการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมต่างๆ นั้น เมื่อค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีเสียไปเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องจ่ายตามปกติเพื่อที่จะเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรปริญญาโททางบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ก่อนแล้ว มิใช่ความเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้งสองของมหาวิทยาลัยอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๕/๒๕๕๔)

๑.๖ สัญญาทางปกครอง

๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๑) สัญญาสัมปทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ

สัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

สัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ สายผู้สอน สังกัดวิทยาลัยแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีกำหนด ๖ เดือน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๓)

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ แม้จะเป็นมหาวิทยาลัยเอกชน แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการบริการสาธารณะด้านการศึกษา อันเป็นกิจการทางปกครองและใช้อำนาจทางปกครองในการดำเนินกิจการดังกล่าวตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ดังนั้นสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยดังกล่าว จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๓)

สัญญาที่สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีเข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานจัดหาพัสดุอันเป็นกิจการในอำนาจหน้าที่ของสถาบันฯ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๐/๒๕๕๓)

(๓) สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

(๓.๑) สัญญาจ้างสร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อการสาธารณูปโภค

โดยตรง

สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินระหว่างกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืนมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินดังกล่าวมาจัดทำระบบส่งน้ำและระบายน้ำตามโครงการฝายท่าทอน ซึ่งเป็นสาธารณูปโภคที่ประชาชนผู้ใช้ได้รับประโยชน์โดยตรง สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค อันเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๙/๒๕๕๔)

(๓.๒) สัญญาจ้างก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ

สัญญาที่เทศบาลนครลำปางจ้างให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงภูมิทัศน์ช่วงนคร (ห้าแยกหอนาฬิกา) มีลักษณะเป็นสัญญาที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๓/๒๕๕๓)

(๓.๓) สัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณูปโภค

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) สัญญาให้แสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔

(๑) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาที่ให้เอกชนเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง

สัญญาจ้างให้เป็นผู้บริหารชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร

สัญญาจ้างที่การเคหะแห่งชาติทำกับผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้บริหารชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร จำนวน ๗ โครงการ เพื่อดำเนินการบริการชุมชนในโครงการบ้านเอื้ออาทร ให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่อาศัย มีความปลอดภัย ควบคุมดูแลระบบไฟฟ้า และน้ำประปา อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาจ้างดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการที่หน่วยงานทางปกครองมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการหรือร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๓)

(๒) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ

สัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ฟ้องคดี) กับผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนเกิดขึ้นตามบันทึกขอรับเงินค่าทดแทนของผู้ถูกฟ้องคดี แต่โดยที่สัญญาซื้อขายดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ได้มีเจตนาที่จะขายที่ดินของตน การตกลงทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่จะถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ จึงถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งหากเจ้าของที่ดินไม่ยินยอมขาย ทางราชการก็จะออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต่อไป สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือเป็นบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และใช้อำนาจทางปกครองบังคับซื้อที่ดินจากเอกชนเพื่อใช้ในการสร้างถนนอันมีลักษณะเป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ประกอบกับเงื่อนไขในสัญญามีสาระสำคัญว่าคู่สัญญาดตกลงกันว่า กรณีที่ดินถูกเวนคืนบางส่วน เมื่อกรมที่ดินได้ทำการรังวัดแบ่งแยกแล้ว ปรากฏว่าที่ดินถูกเขตทางเพิ่มขึ้น

หรือลดลงหรือไม่ถูกเขตทางเลย ผู้ฟ้องคดีจะจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินตามความเป็นจริงที่เปลี่ยนแปลงนั้น และในทำนองเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีก็จะขอรับเงินค่าทดแทนตามจำนวนเนื้อที่ซึ่งกรมที่ดินได้ทำการรังวัดแบ่งแยกนั้น จึงเป็นเงื่อนไขแห่งสัญญาอันเป็นนิติสัมพันธ์ที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติตามที่ได้ตกลงกันไว้ซึ่งมีลักษณะที่เป็นการให้เอกสิทธิ์แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีอยู่เหนือผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่จะถูกเวนคืนในการกำหนดรูปแบบข้อตกลงหรือเงื่อนไขในสัญญาแต่ฝ่ายเดียว ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสัญญาดังนั้น สัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๔)

๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองมากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ

๔.๑) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อพิพาทที่เกิดจากข้อตกลงตามประกาศประกวดราคาจ้างถือเป็นข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครอง แม้ว่าจะไม่มีการทำสัญญาจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าสัญญาจะเข้าร่วมประมูลงานจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาทเป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่า เป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด

สัญญาที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ว่าง้างให้ผู้ฟ้องคดีออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างตกแต่งสำนักงานของศูนย์ส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษแห่งชาติ (สมพช.) และมีหนังสือแต่งตั้ง บริษัท ศ. เป็นผู้รับเหมางานก่อสร้าง แต่มิได้ทำสัญญาจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๗/๒๕๕๓)

๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง แต่อยู่ใน
อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑) สัญญาค้ำประกันสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การรับสภาพความรับผิดชอบหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญารับดูแลรักษาทรัพย์สินจำนำตามสัญญาจำนำเพื่อประกันหนี้

เงินกู้ยืม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาดังต่อไปนี้ ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ได้แก่

๑) สัญญาจ้างแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญากู้ยืม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) สัญญาซื้อขาย

เมื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประกอบธุรกิจเพื่อให้
ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร
หรือสหกรณ์การเกษตรการจำนองหรือรับจำนอง การจำนำหรือรับจำนำ ขายหรือจำหน่าย
ด้วยวิธีอื่นใดซึ่งสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ แห่ง

พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ อันมีลักษณะการดำเนินการอย่างธนาคารพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาซื้อขายโครงการระบบงานธุรกิจหลัก (Core Banking System : CBS) และสัญญาจ้างบริการบำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขระบบงานธุรกิจหลัก (Core Banking System Maintenance) กับธนาคารฯ ที่มีลักษณะการดำเนินการอย่างธนาคารพาณิชย์ จึงมิใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๓/๒๕๕๓)

สัญญาซื้อขายที่ดินตามประกาศขายทอดตลาดระหว่างผู้ประมูลซื้อที่ดินกับเจ้าพนักงานบังคับคดี แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เมื่อสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในบทนิยามของสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมิใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๓/๒๕๕๓)

สัญญาซื้อขายกระแสไฟฟ้าระหว่างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใช้ไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นผู้ให้บริการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า แม้จะมีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่สัญญาดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทานหรือสัญญาให้เข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ หรือสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือสัญญาให้แสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค แต่อย่างไรก็ตามจึงมิใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๙/๒๕๕๓ และที่ ๖๕๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๕) สัญญาเช่า/ให้เช่า

สัญญาเช่าที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเทศบาลตำบลขามเรียงเพื่อก่อสร้างอาคารพาณิชย์ หอพัก และตลาดชุมชน ไม่ปรากฏว่าเป็นสัญญาที่เทศบาลตำบลขามเรียงได้ให้ผู้ฟ้องคดีกระทำการจัดให้มีตลาดแทนเทศบาลแต่อย่างใด โดยระบุแต่เพียงว่าเป็นการเช่าที่ดินซึ่งภายหลังผู้ฟ้องคดีได้นำที่ดินดังกล่าวไปปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ หอพัก และตลาดเอกชน การดำเนินการดังกล่าวถือเป็นการดำเนินกิจการพาณิชย์เพื่อหารายได้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๗/๒๕๕๓)

สัญญาเช่าพื้นที่ขายสินค้าระหว่างผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายน้ำแข็งบริเวณสะพานปลากรุงเทพฯกับองค์การสะพานปลา ไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติแต่อย่างใด แต่เป็นเพียงสัญญาเช่าพื้นที่จำหน่ายสินค้าอันเป็นสัญญา

เช่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมิใช่สัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๙/๒๕๕๓)

๖) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

แม้การประกาศประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซื้อคอนกรีตผสมเสร็จจะมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่การจัดทำสัญญาซื้อคอนกรีตผสมเสร็จสำหรับนำไปใช้ในการก่อสร้างคันทัน้ำ และอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นการก่อสร้างเพื่อประโยชน์ของประชาชนอันเป็นงานด้านสาธารณูปโภคหรือการบริการสาธารณะ โดยเงื่อนไขการประกวดราคากำหนดให้กรมชลประทานสามารถยึดหลักประกันของได้หากผู้ฟ้องคดีไม่เข้าเสนอราคา แต่การจัดซื้อคอนกรีตผสมเสร็จดังกล่าวก็เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะของกรมชลประทานเท่านั้น หาได้เป็นสิ่งสาธารณูปโภค ดังนั้น สัญญาหลักประกันของเพื่อนำไปสู่การจัดทำสัญญาซื้อขายคอนกรีตผสมเสร็จดังกล่าว จึงมิใช่สัญญาที่ให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำบริการสาธารณะหรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค สัญญาหลักประกันของดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางแพ่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๑/๒๕๕๓)

สัญญารับจ้างเหมาให้บริการงานรักษาความปลอดภัยที่ผู้ฟ้องคดีทำกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์แม้จะเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่เมื่อสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การดูแลรักษาความปลอดภัยแก่อาคารสถานที่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จึงเป็นสัญญาที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างตกลงทำงานที่จ้างให้แก่มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จนแล้วเสร็จและทางมหาวิทยาลัยเป็นผู้ว่าจ้างตกลงจะจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามผลสำเร็จของงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นสัญญาทางแพ่งทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้มีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะหรือให้เข้าร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะแต่ประการใด จึงไม่มีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๖/๒๕๕๓)

๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ

๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ อุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จากนั้นสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายทาง

ธุรกิจ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายทางธุรกิจให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๘/๒๕๕๓ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒) กรณีฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนจากการรอนสิทธิ

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาประกาศ เรื่อง ประกาศแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าขนย้าย (ที่ดิน) ที่ถูกเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยไม่มีรายชื่อของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔๕ รวมอยู่ด้วย เป็นเหตุให้กรมชลประทานไม่จ่ายค่าขนย้ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบห้าราย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนผลการตรวจสอบผู้ครอบครองทำประโยชน์ของกรมชลประทาน เพิกถอนประกาศแจ้งรายชื่อฉบับพิพาท และจ่ายค่าขนย้ายให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบห้าคน นั้น เมื่อพิจารณาคำฟ้องโดยตลอดแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหมดมีความประสงค์อันแท้จริงที่จะขอรับเงินค่าขนย้ายจากกรมชลประทานเป็นสำคัญ โดยค่าขนย้ายนั้นเป็นผลสืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ที่อนุมัติให้จ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินเป็นกรณีพิเศษแก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างเขื่อนของกรมชลประทาน ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๓/๒๕๕๓)

๓) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ชำระการคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

กรณีฟ้องว่า สืบเนื่องจากที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ฟ้องคดี) มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของสำนักงานฯ กรณีละทิ้งหน้าที่ติดต่อกันในคราวเดียวกับเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร สำนักงานฯ จึงมีหนังสือ

แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีให้คืนเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษค่าครองชีพที่สำนักงานฯ ได้จ่ายให้ในช่วงที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ละทิ้งหน้าที่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้นำเงินมาชำระแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินดังกล่าวพร้อมด้วยดอกเบี้ย เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๑/๒๕๕๓)

๔) กรณีฟ้องขอให้จ่ายเงินรางวัลนำจับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ

๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นกรกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการทหาร โดยดำรงตำแหน่งสัสดีอำเภอหน้าป่าดจังหวัดอุตรดิตถ์ฟ้องว่า การที่ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกอุตรดิตถ์ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงและห้ามมิให้นำรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำสั่ง

ดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครองหรือกระทำการใดๆ อันมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี นั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ปรากฏกรณีตรวจพบความไม่โปร่งใสของเจ้าหน้าที่ในการจัดทำบัญชีทหารกองเกินอายุ ๑๘-๒๐ ปีบริบูรณ์ ที่สมัครใจร้องขอเข้าเป็นทหารกองประจำการเพื่อตรวจสอบหาเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนกระทำความผิดมาพิจารณาลงทัณฑ์ เมื่อผลการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดจริง การดำเนินการเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นกระบวนการหนึ่งของการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า คำสั่งผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีที่ให้ลงทัณฑ์ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๕ วัน เนื่องจากได้กระทำความผิดต่อวินัยทหาร เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระบวนการสอบสวนไม่ชอบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อวินัยทหารตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๗/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์สินของทางราชการ กระทั่งวงกลาโหมจึงมีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่กรมแพทย์ทหารบกแต่งตั้งได้สอบสวนและให้ความเห็นว่าควรยุติเรื่องและให้รายงานผู้บัญชาการทหารบกเพื่อขอให้ถอนการพักราชการผู้ฟ้องคดี แต่กองทัพบกได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีใหม่ ภายหลังหัวหน้ากองพระธรรมนูญ กรมสารบรรณทหารบกเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีมลทินหรือมัวหมอง จึงเสนอกระทรวงกลาโหมให้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากประจำการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งทั้งหมดดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง นั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นผลมาจากคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดี อันเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหารตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฯ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๘/๒๕๕๓)

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาแล้วหลบหนีไปจนถูกศาลออกหมายจับ และปลัดกระทรวงกลาโหมซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้ทำการแทน ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและถอดยศทหารเป็นนายทหารกองหนุน ไม่มีเบี้ยหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และย้ายประเภทเป็นพันราชการทหาร

ประเภทที่ ๒ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด พ.ศ. ๒๔๙๕ หมวด ๒ ข้อ ๕ (๓) และข้อบังคับทหารว่าด้วยการแบ่งประเภทนายทหารสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๔๙๒ จึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร ตามนัยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฯ จึงเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๕๔)

๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา โดยประกาศดังกล่าวไม่ปรากฏรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกในตำแหน่งดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนสิทธิการสอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยยกเลิกประกาศดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการสอบเฉพาะแก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย นั้น ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ตัดสิทธิการเป็นผู้มีสิทธิสอบคัดเลือกในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาประจำปีของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๗/๒๕๕๔)

๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชำนาญพิเศษ

๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

กรณีฟ้องว่า ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรีจังหวัดนนทบุรี มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีขออนุมัติเพื่อให้แยกตัวผู้ฟ้องคดีไปรับการคุ้มครอง โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีถูกบิดาทำร้ายร่างกาย ต่อมา พนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ส่งตัวผู้ฟ้องคดีไปอยู่ที่สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร แม้ภายหลังผู้ฟ้องคดีจะได้หลบหนีกลับไปอยู่กับบิดาก็ตาม ก็ยังคงถูกติดตามอีก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้คำสั่งอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีตามหนังสือศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรีจังหวัดนนทบุรี เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สั่งไม่อนุญาตให้บิดาของผู้ฟ้องคดีเข้าเยี่ยมผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้การกระทำของผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรีจังหวัดนนทบุรีเป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๗ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจังหวัดลำปาง มีมติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอนุมัติให้นาง ว. รับบุตรของผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรบุญธรรม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจังหวัดลำปางดังกล่าว นั้น เมื่อข้อพิพาทตามฟ้องเป็นข้อพิพาทที่ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กที่จะเป็นบุตรบุญธรรมตามพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว คดีพิพาทดังกล่าวจึงเป็นคดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัวซึ่งศาลจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงอยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ตามมาตรา ๑๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตาม มาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๗๑๑/๒๕๕๓)

๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลแรงงาน

กรณีฟ้องว่า ธนาคารออมสินมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้จัดการ ธนาคารออมสิน สาขาเล็งนกทา ออกจากตำแหน่ง โดยงดจ่ายเงินรายได้พึงมีทุกประเภท เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้ชดเชยค่าเสียหายโอกาสขาดรายได้ในการทำงานของผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่ธนาคารออมสิน เป็นรัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ และข้อพิพาทดังกล่าวเป็นข้อพิพาทเกี่ยวข้องกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพ การจ้างตามพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตาม มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๐/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือกล่าวโทษนาย ว. ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ขอให้บริษัทฯ ดำเนินการสอบสวนและลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง เนื่องจากนาย ว. ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายทั้งชื่อเสียงและจิตใจ โดยบริษัทฯ มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และมีคำสั่งลงโทษนาย ว. โดยตัดเงินเดือนร้อยละสิบ มีกำหนด ๓ เดือนแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและ คำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ดังกล่าว และให้มีการดำเนินการทางวินัยใหม่ให้ถูกต้อง นั้น เมื่อกรณีโต้แย้งการดำเนินการ ทางวินัยเพื่อมีคำสั่งลงโทษพนักงานของบริษัท อาศัยนิติสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง ตามข้อบังคับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งอาศัย อำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและ คำสั่งลงโทษทางวินัยพนักงานของบริษัท ตลอดจนให้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยพนักงานใหม่ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานอันอยู่ในอำนาจพิจารณา พิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบมีมติให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการยาสูบหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีมติเป็นอย่างอื่น และมีมติให้บอกเลิกจ้างกับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจยาสูบและพนักงานยาสูบชุมนุมคัดค้านนโยบายการให้โรงงานยาสูบจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล การให้โรงพยาบาลโรงงานยาสูบเป็น Profit Center และการย้ายโรงงานยาสูบไปสู่ภูมิภาคและเปลี่ยนพื้นที่โรงงานยาสูบเป็นสวนสาธารณะ ตลอดจนเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีลาออกหรือปลดผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติและหนังสือบอกเลิกสัญญาจ้างไม่ชอบเพราะข้อขัดแย้งดังกล่าวเป็นเรื่องของนโยบายของกระทรวงการคลัง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติและหนังสือบอกเลิกสัญญาดังกล่าว และรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงาน รวมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น สัญญาจ้างผู้บริหารระหว่างกระทรวงการคลังกับผู้ฟ้องคดีเป็นสัญญาที่ผู้ฟ้องคดีตกลงปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการยาสูบ เพื่อบริหารงานภายในของโรงงานยาสูบ โดยกระทรวงการคลังตกลงจะจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นรายเดือน จึงมีลักษณะเป็นสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง โดยตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้อันเป็นสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีสัญญาจ้างดังกล่าวไม่ชอบ ข้อพิพาทอันเกิดจากการเลิกจ้างตามสัญญาดังกล่าวจึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ แม้กรณีดังกล่าวเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เข้าข่ายยกเว้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๐/๒๕๕๓)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเก็บค่าโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฟ้องว่า ได้ยื่นคำขอใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุตรชายต่อองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ กรณีบุตรชายของผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ แต่ได้รับแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่ารักษาพยาบาลเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีที่มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ นั้น แม้องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ก็อยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นพนักงานในสังกัดตำแหน่งพนักงานเก็บค่าโดยสารจึงเป็นไปตามสัญญาจ้างระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุตรชายกรณีประสบอุบัติเหตุต่อองค์การขนส่งมวลชน

กรุงเทพแต่ถูกปฏิเสธ ถือว่ามีข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งเป็นข้อพิพาทแรงงาน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีคำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นพนักงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกระทำการสอบสวนโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการนั้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและคำสั่งลงโทษให้ออกจากการเป็นพนักงาน นั้น เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว กรณีเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ จึงเข้าข้อยกเว้นเรื่องคดีปกครองที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การเคหะแห่งชาติมีคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ผู้ฟ้องคดีออกจากงานตามมติของคณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานกรรมการตรวจการจ้างโครงการบ้านเอื้ออาทรจังหวัดชลบุรีเลย หรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบกพร่องโดยไม่ได้ตรวจสอบเนื้องานด้วยความละเอียดรอบคอบ ทำให้มีการเบิกจ่ายค่าก่อสร้างเกินความเป็นจริง เป็นเหตุให้การเคหะแห่งชาติได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ ผลการพิจารณาให้ยกอุทธรณ์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษและมติที่ให้ออกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานพร้อมทั้งคืนสิทธิต่างๆ ให้กับผู้ฟ้องคดี นั้น เนื่องจากข้อบังคับของการเคหะแห่งชาติที่เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การตัดหรือลดขั้นเงินเดือน การออกจากตำแหน่ง วินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษของพนักงานมีลักษณะเป็นสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณา

พิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องการส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความรับผิดทางละเมิด เนื่องจากการทุจริตโครงการขยายพันธุ์โคนม ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย และไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเป็นเหตุให้องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องให้พนักงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้รับผิดชอบในสายงานที่เกิดการทุจริต ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานตกลงเข้าทำงานกับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยกับผู้ฟ้องคดีย่อมมีขึ้นเพื่อดำเนินกิจการในเชิงธุรกิจการค้า จึงอยู่ในฐานะของนายจ้างกับลูกจ้างและอยู่ภายใต้บังคับของสัญญาจ้างแรงงานตามกฎหมายแพ่งและพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เมื่อองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดต่อองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นนายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน กรณีจึงเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และเป็นคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๘ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๑/๒๕๕๓)

กรณีพนักงานการไฟฟ้านครหลวงอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ว่าการไฟฟ้านครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีประกาศการไฟฟ้านครหลวงที่ ๒๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ยกเว้นการไฟฟ้านครหลวงเขตทุกเขตให้เปิดทำการตามปกติ และประกาศการไฟฟ้านครหลวงที่ ๒๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวงเขตทุกเขต ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่ไม่ประกาศให้วันที่ ๑๗ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นวันหยุดราชการตามมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการไฟฟ้านครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้อาศัยอำนาจประกาศดังกล่าวปฏิเสธการจ่ายเงินค่าล่วงเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้มาปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่สั่งปิดที่ทำการการไฟฟ้านครหลวง แต่ไม่ถือว่าเป็น

วันหยุดในช่วงเวลาที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เป็นวันหยุดราชการ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าล่วงเวลาในวันหยุดราชการในเขตกรุงเทพมหานครตามมติคณะรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ถึงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอยู่ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ภายใต้ข้อบังคับและระเบียบที่กำหนดความสัมพันธ์หรือสภาพการจ้างระหว่างกัน กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๖/๒๕๕๔)**

แม้องค์การเภสัชกรรมซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๐๙ จะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม รวมทั้งประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรม จะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และกรณีฟ้องว่าคำสั่งองค์การเภสัชกรรมที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานออกจากงาน กับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของประธานกรรมการองค์การเภสัชกรรมที่เพิกถอนอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การเภสัชกรรมกับพนักงานเป็นความสัมพันธ์ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามสัญญาจ้าง และข้อบังคับขององค์การเภสัชกรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีพิพาทจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างอันเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๔)**

แม้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ จะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และกรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีฟ้องว่า กระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่กรณีอนุมติสินเชื่อ และเบิกเงินกู้โดยไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่งของประกาศธนาคารและมติคณะอนุกรรมการสินเชื่อ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว กรณีดังกล่าวเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานฯ คดีจึงเข้าข้อยกเว้นเรื่องคดีปกครองที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๔)

การดำเนินการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลให้แก่พนักงานเอกชนของสำนักงานประกันสังคม (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นการใช้อำนาจตามระเบียบสำนักงานประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นการดำเนินการหรือการสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ กรณีพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน ดังนั้น การฟ้องว่าคำสั่งของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเพชรบุรี สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ปฏิเสธคำขอเปลี่ยนสถานพยาบาลในการเข้ารับการรักษาทางการแพทย์และการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลที่กำหนดให้โรงพยาบาลอื่นซึ่งมิใช่โรงพยาบาลตามที่คุณฟ้องคดีมีคำขอเป็นสถานพยาบาลในการเข้ารับการรักษาบริการทางการแพทย์ผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนการออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลที่กำหนดให้โรงพยาบาลอื่นซึ่งมิใช่โรงพยาบาลตามที่คุณฟ้องคดีมีคำขอเป็นสถานพยาบาลในการเข้ารับการรักษาบริการทางการแพทย์ผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งให้ออกบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลให้ผู้ฟ้องคดีโดยกำหนดให้โรงพยาบาลตามที่คุณฟ้องคดีมีคำขอเป็นสถานพยาบาลในการเข้ารับบริการทางการแพทย์แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลแรงงาน ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๕๔)

๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดอนเมืองทำการประเมินเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและค่าอากรแสตมป์จากผู้ฟ้องคดีในการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามคำพิพากษาตามยอม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับยกเว้นค่าภาษีอากรดังกล่าว และได้โต้แย้งการคิดค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดอนเมือง ที่ให้ผู้ฟ้องคดีเสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนการโอนที่ดิน นั้น คดีนี้มีลักษณะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและการขอคืนค่าภาษีอากร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) และ(๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า กรมสรรพากรได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลรอบระยะเวลาบัญชีปี ๒๕๔๗ - ๒๕๕๐ ให้ผู้ฟ้องคดีชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล เบี้ยปรับ และเงินเพิ่ม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การแจ้งการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าวไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อ ๒ ของคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.๗๘/๒๕๔๑ เรื่อง ขอบเขตการใช้อำนาจตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๑ ประกอบกับข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ ของระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการตรวจสอบภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมสรรพากรจึงไม่มีอำนาจที่จะประเมินภาษีดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือแจ้งภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าว นั้น เมื่อมูลเหตุที่พิพาทกันในคดีนี้เป็นกรณีที่กรมสรรพากรประเมินเนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ยื่นรายการซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการคำนวณภาษีในรอบระยะเวลาบัญชี และไม่นำบัญชีเอกสารหลักฐานอื่นมาให้เจ้าพนักงานประเมินทำการไต่สวน ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การประเมินดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะอุทธรณ์โต้แย้งการประเมินต่อผู้มีอำนาจพิจารณาตามกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องของรัฐในหนี้ค่าภาษีอากร ตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรฯ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเพิ่มเติมว่า กรมสรรพากรประเมินภาษีอากรตามหนังสือแจ้งการประเมินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกรมสรรพากรไม่มีอำนาจออกหมายเรียกเพื่อเร่งรัดดำเนินการใช้มาตรการทางภาษีอากรกับผู้กระทำความผิดและผู้มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดหรือผู้มีอิทธิพล อีกทั้งได้ออกหมายเรียกเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามประมวลรัษฎากร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนหมายเรียกตามประมวลรัษฎากร นั้น การที่สำนักตรวจสอบภาษีกลางซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมสรรพากรประเมินเรียกเก็บภาษีอากรจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ หากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือคำวินิจฉัยดังกล่าว ก็มีสิทธิยกเหตุผลทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายขึ้นโต้แย้งคัดค้านการประเมินภาษีอากรดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๓๐ แห่งประมวลรัษฎากร และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดคำอุทธรณ์แล้ว หากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังประสงค์จะโต้แย้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อีก ก็ชอบที่จะนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลภาษีอากรได้ตามมาตรา ๓๐ (๒) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรฯ กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประเมินภาษีอากรดังกล่าวจึงไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๙/๒๕๕๓)

กรณีผู้ขอคืนเงินภาษีอากรประเภทเงินได้นิติบุคคลที่ชำระไว้เกินแต่จนปัจจุบันสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๔ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ยังไม่พิจารณาคืนเงินค่าภาษีอากรดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินภาษีอากรพร้อมดอกเบี้ย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายในการเรียกเอกสาร หรือบุคคลมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับการขอคืนเงินภาษีอากร หรือการตรวจค้นสถานที่ เป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินภาษีอากรประเภทเงินได้นิติบุคคลธรรมดาและดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนภาษีอากร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรฯ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๗/๒๕๕๔)

การที่สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๒๖ ในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีกรณีอุทธรณ์คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินภาษีที่ได้รับคืนเกินไปเนื่องจากเป็นการอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนกระบวนการอุทธรณ์คำสั่งเรียกคืนเงินภาษี ถือเป็นขั้นตอนกระบวนการอันเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินภาษีอากรของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร กรณีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรฯ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๖/๒๕๕๔)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ยื่นแบบเสียภาษีโดยให้หักค่าลดหย่อนคนพิการของบุตรผู้ฟ้องคดีซึ่งมีความพิการไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่าไม่สามารถหักค่าลดหย่อนคนพิการได้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีชื่อเป็นผู้ดูแลคนพิการในบัตรประจำตัวคนพิการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ไปยังเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ต่อมา สรรพากรพื้นที่นครศรีธรรมราช แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนคนพิการในการยื่นแบบแสดงภาษีเนื่องจากตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๑๘๒) กำหนดให้ผู้ใช้สิทธิลดหย่อนคนพิการต้องเป็นผู้มีชื่อเป็นผู้ดูแลในบัตรประจำตัวคนพิการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีเสียภาษีโดยไม่เป็นธรรมและไม่ถูกต้อง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินหักค่าลดหย่อนคนพิการให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรและการขอคืนภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๕/๒๕๕๔)

๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กรณีฟ้องว่า การที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเสนอบันทึกการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบรวม ๓ ฉบับ เพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา เป็นการผิดหลักนิติธรรมและขัดต่อรัฐธรรมนูญ การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงของรัฐ และเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนบันทึกการประชุม ทั้ง ๓ ฉบับ นั้น การที่นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีเสนอบันทึกการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย – กัมพูชา ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบรวม ๓ ฉบับ เพื่อให้รัฐสภา ให้ความเห็นชอบ เป็นการดำเนินกิจการในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันเกี่ยวข้องกับ อาณาเขตไทย ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กรณีจึง มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง ข้อพิพาทดังกล่าวจึงมิใช่ ข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๙๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะรัฐมนตรีมีมติไม่นำเสนอความตกลงหุ้นส่วน เศรษฐกิจไทย – ญี่ปุ่น (Japan – Thai Economic Partnership Agreement – JTEPA) ให้รัฐสภา ให้ความเห็นชอบ เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติ ของคณะรัฐมนตรี นั้น คณะรัฐมนตรีเป็นคณะบุคคลที่จัดตั้งตามมาตรา ๑๗๑ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจถูกฟ้องเป็น คดีปกครองได้ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งคณะบุคคลที่จัดตั้งขึ้น ตามรัฐธรรมนูญอาจใช้อำนาจได้ในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางนโยบายและ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายใด สำหรับเรื่องความตกลง หุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย – ญี่ปุ่น (Japan – Thai Economic Partnership Agreement – JTEPA) นั้น เป็นการใช้อำนาจทางบริหารในการกระทำการเกี่ยวกับนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ มิใช่กรณีที่ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้การดำเนินกิจการ ทางปกครองบรรลุผล คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๖๒๘/๒๕๕๓)

๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา

พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรมีได้ตราขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการบริหารราชการแผ่นดินตามปกติหรือเพื่อกำหนดการอันจำเป็นแก่การดำเนินกิจการทางปกครองตามที่พระราชบัญญัติต่างๆ กำหนด หากแต่เป็นกลไกในการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแบบรัฐสภา พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงมิใช่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรและกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป จึงไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๕/๒๕๕๔)

๓) งานทางนโยบาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เจ็บป่วยจากการได้รับสารพิษจากบ่อขยะกำจัดกากอุตสาหกรรมฟ้องว่า การที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติปฏิเสธคำร้องขอกระทรวงสาธารณสุขที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ตำบลห้วยแห้ง ตำบลหนองปลาไหล และตำบลกุดนกเปล้า จังหวัดสระบุรี โดยอ้างว่ากรอบกิจกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับขอบเขตของบริการสาธารณสุขและวัตถุประสงค์ของเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการละเลยต่อหน้าที่ และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติซื้อและจ่ายค่าบริการสาธารณสุขเพื่อให้หน่วยบริการที่มีความเชี่ยวชาญและขีดความสามารถในการวินิจฉัยและรักษาโรคจากสารพิษของกระทรวงสาธารณสุขรักษาผู้ฟ้องคดีจนกว่าจะหายจากอาการของโรคจากสารพิษ หรือให้จ่ายค่ารักษาโรคให้ผู้ฟ้องคดีจนกว่าผู้ฟ้องคดีจะหาย นั้น เมื่อพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีจะเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมุ่งประสงค์ที่จะให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต้องจัดให้มีหน่วยบริการประจำตามมาตรา ๒๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่จะกำหนดประเภทและขอบเขตของบุคคลที่มีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานหรือมีประสิทธิผลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่การที่จะกำหนดเงินจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อให้บริการผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจจากสารพิษ

ของบ่อขยะกำจัดกากอุตสาหกรรมให้เข้ารับการรักษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ จากคณะทำงานเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรณีนอกเหนือประเภทและขอบเขตทั่วไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและประกาศของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเป็นเรื่องที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของโครงการ และจำนวนเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ อันเป็นเรื่องนโยบายการบริหารงานและงบประมาณของคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพ และเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ การกระทำดังกล่าวมิใช่การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๘/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๔/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๕/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๖/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๗/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๘/๒๕๕๓ ที่ ๔๒๙/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๐/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๑/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๒/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๓/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๔/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๕/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๖/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๗/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๘/๒๕๕๓ ที่ ๔๓๙/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๐/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๑/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๒/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๓/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๔/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๕/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๖/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๗/๒๕๕๓ ที่ ๔๔๘/๒๕๕๓ และที่ ๔๔๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

แม้ว่าสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จะมีสถานะเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ในการดำเนินโครงการผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำกับเครีบบริษัท อ. ผู้ฟ้องคดีได้เข้าเป็นคู่สัญญา กับบริษัท อ. มิใช่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้มีนิติสัมพันธ์ใดๆ กับผู้ฟ้องคดี และมีได้มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการควบคุมดูแลโครงการดังกล่าว เพียงแต่เป็นการวางแผนนโยบายของรัฐในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกษตรในชนบท โดยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับโครงการที่อยู่ในข่ายได้รับความช่วยเหลือทางการเงินเท่านั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงมิใช่การใช้อำนาจในทางปกครองหรือที่เรียกว่าการทำการทางปกครองอันเป็นการใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๕/๒๕๕๔)

๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร

ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดินทางไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นระเบียบที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนดขึ้นเพื่อวางระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการขอตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดินโดยทางไปรษณีย์ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติให้เป็นไปในทางเดียวกัน โดยที่ข้อกำหนดในระเบียบดังกล่าว มิได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย หากแต่ออกโดยอาศัยอำนาจทางการบริหารของฝ่ายบริหาร ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาหรืออำนาจกำกับดูแลเหนือหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ภายในฝ่ายบริหาร เพื่อวางแนวทางในการปฏิบัติงานและวางกรอบในการใช้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอยู่ตามกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ระเบียบฉบับดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นเพียงคำสั่งหรือระเบียบปฏิบัติภายในหรือมาตรการภายในที่มีผลใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของกรมที่ดิน ไม่มีผลบังคับต่อบุคคลภายนอก จึงยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ขออนุญาต ไม่มีลักษณะเป็นกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีอาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๕/๒๕๕๔)

การกำหนดเวลาเข้าออกเรือนจำเป็นการกำหนดมาตรการควบคุมผู้ต้องขังที่เข้าออกเพื่อรับการรักษาที่ทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ตามบันทึกข้อความลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ของส่วนควบคุมผู้ต้องขังเรือนจำคลองเปรม ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) นั้น เป็นเพียงระเบียบภายในของผู้ถูกฟ้องคดี และเป็นเพียงการดำเนินการบริหารงานทั่วไปภายในของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อป้องกันการก่อเหตุร้าย และรักษาความปลอดภัยให้กับแพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ต้องขัง มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองกรณีพิพาทเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๘/๒๕๕๔)

๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดชุมพร สาขาหลังสวน ประกาศขายทอดตลาดที่ดินตามคำพิพากษาศาลแพ่ง โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยกยอราคาประเมินโดยไม่ได้ประเมิน

ราคาทรัพย์สินในส่วนที่ดินที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งแจ้งข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดินเพื่อทำให้ราคาประเมินลดลงและต่ำกว่าราคาจริง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ระงับการขายทอดตลาดตามประกาศดังกล่าว นั้น เมื่อมูลแห่งการฟ้องคดีสืบเนื่องมาจากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล อันเป็นขั้นตอนและกระบวนการในทางแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรกระทำของเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการบังคับคดีเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดีได้ตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๖/๒๕๕๓ ที่ ๕๓๑/๒๕๕๓ และที่ ๕๓๖/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยออกประกาศขับไล่ผู้ฟ้องคดีให้ขนย้ายทรัพย์สินและบริวาร กับให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท อันเป็นการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าควรมีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดใดในคดีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องบริษัท บ. จำกัด ต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลปกครองกลาง ขอให้เพิกถอนสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทดังกล่าว ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขอให้งดการบังคับคดีไว้ก่อน นั้น แม้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจในการดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขอให้มีการงดการบังคับคดีแล้ว คดีนี้จึงไม่เข้าลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีและนาย ม. ได้คัดค้านการที่นาย ส. และนาง ห. ขออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (กสน. ๓) ของนิคมสหกรณ์ท่าแซะ (ผู้ถูกฟ้องคดี) นาย ส. และนาง ห. จึงได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีและนาย ม. ต่อศาลจังหวัดชุมพร ซึ่งต่อมาศาลจังหวัดชุมพรได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๗๔/๒๕๕๓ ให้ผู้ฟ้องคดีและนาย ม. ถอนคำคัดค้านการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดี (กสน. ๓) หากไม่ดำเนินการให้ถือคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาของผู้ฟ้องคดีและนาย ม. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีและนาย ม. มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิดีกว่านาย ส. และนาง ห. จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลปกครองตรวจสอบ

ที่ดินพิพาทและให้ความเป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อศาลจังหวัดชุมพรได้มีคำพิพากษาในคดีดังกล่าวแล้ว คำพิพากษามีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีในฐานะเป็นจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๔๕ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดชุมพรต่อศาลอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งยุติและมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาศาลจังหวัดชุมพรมาฟ้องต่อศาลปกครองอีก เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๒๕๕๔)**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๓๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยเกินประเด็นในคดีอาญาเข้าไปในส่วนทางแพ่ง อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรม มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามบทบัญญัติของกฎหมายและรัฐธรรมนูญ โดยอิสระไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้ใด การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นการใช้อำนาจตุลาการ มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๘/๒๕๕๔)**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการบังคับคดีของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปด เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดได้ดำเนินการบังคับคดีให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระหนี้ที่คงเหลืออยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้เงินกู้ของบริษัท ร. ตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ในคดีหมายเลขแดงที่ ย.๓๐๓๒/๒๕๔๓ และมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดปฏิบัติหน้าที่บังคับคดีกับบริษัท ร. โดยตรง กับขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดงดการบังคับคดีกับผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ข้อพิพาทคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวเนื่องกับการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลที่มีคำพิพากษา ได้แก่ ศาลยุติธรรม คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๑/๒๕๕๔)**

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดีที่สั่งริบเงินมัดจำและขายทอดตลาดใหม่ และให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีวางเงินร้อยละ ๕.๕ ของราคาซื้อขายที่ดิน จึงเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเป็นกระบวนการในชั้นบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมให้มีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการวิธีการบังคับคดีทั้งปวง หรือวิธีการบังคับใดๆ โดยเฉพาะ หรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำทางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๙/๒๕๕๔)

๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์

๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา

กรณีที่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสมุทรปราการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ มีคำสั่งถอดถอนผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งอิหม่ามประจำมัสยิดมีอัลมูมีนีน เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ซึ่งมีคำวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดฯ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการสอบสวนไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ให้ถอดถอนตำแหน่งอิหม่ามของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการดำเนินการออกคำสั่งของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดฯ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการทางศาสนาขององค์กรศาสนาตามที่พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะตามความเชื่อในศาสนา และโดยที่มาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพของบุคคลในการนับถือศาสนา การปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่นับถือศาสนาใดและการดำเนินการต่างๆ ขององค์กรศาสนานั้น จึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับกิจการทางศาสนา มิใช่การดำเนินกิจการทางปกครอง ข้อพิพาทแห่งคดีนี้จึงมิใช่ข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ศาลปกครองจะมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๙/๒๕๕๓)

๒) การปกครองสงฆ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑) การออกหมายเรียก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การจับกุม

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดรับจ้างตัดไม้ยูคาลิปตัสให้กับเจ้าของที่ดิน ซึ่งในวันดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ป่า สร.๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๕ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สวนป่าพนมดิน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบัวโคก เข้าตรวจสอบพื้นที่และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดทราบว่าได้ตัดไม้ยูคาลิปตัสในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าพนมดิน) โดยมีได้รับอนุญาต พร้อมทั้งเข้าจับกุมและยึดของกลางส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดได้นำหลักฐานการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมาแสดงต่อเจ้าพนักงาน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘ ไม่ยอมรับฟัง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘ ออกจากราชการ และให้หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบแปดคนรับผิดชอบค่าเสียหาย นั้น แม้ว่าการจับกุมที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จะเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่กระทำไปในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจตามมาตรา ๒ (๑๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำผิดอาญา อันเป็นการดำเนินการตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้เป็นการเฉพาะโดยตรง ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือการดำเนินกิจการทางปกครองแต่อย่างใด จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๙/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่หัวหน้าอุทยานเขาสกพร้อมด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบแพชของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้ดำเนินการแพชอาศัยและให้บริการนักท่องเที่ยวภายในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาแล้ว เห็นว่า แพชมีจำนวนเกินกว่าที่ได้รับอนุญาต จึงใช้อำนาจเข้าจับกุมผู้ดูแลแพชและตรวจยึดของกลาง

พร้อมส่งตัวผู้ถูกจับกุมต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเพื่อดำเนินคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อุทยานแห่งชาติเขาสกส่งมอบแพคินผู้ฟ้องคดีในสภาพเดิม นั้น โดยที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทั้งสองฉบับ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวได้จับกุมผู้ดูแลแพ และยึดแพโรงอาหารที่พิพาทไว้เป็นของกลางเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงเป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตามขั้นตอนและวิธีการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๘/๒๕๕๓)

๓) การปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การปล่อยชั่วคราว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น

การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแจ้งข้อกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการกรณีสั่งการให้มีการสลายการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยใช้อาวุธร้ายแรงปราบปรามเป็นเหตุให้ประชาชนที่กำลังชุมนุมถึงแก่ความตายและได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และมีความผิดอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ นั้น โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๘๘ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้กรณีที่มีผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษให้ดำเนินการคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงหากข้อกล่าวหาไม่มีความผิดทางอาญาให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญา โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวน การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวถือเป็น

ขั้นตอนหนึ่งในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการนำผู้กระทำผิดทางอาญามาลงโทษ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า เมื่อมีประกาศพักโทษพิเศษแก่นักโทษชั้นดีขึ้นไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษชั้นเยี่ยมและมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิพักโทษพิเศษด้วย แต่ปรากฏว่ารายชื่อของผู้ฟ้องคดีมีหมายเหตุอายุตัดตัวโดยสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่นได้กระทำการอายุตัดตัวผู้ฟ้องคดีเป็นการละเมิดให้เสียสิทธิตามรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม และเป็นการละเมิดสิทธิตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติถอนการอายุตัด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษชั้นเยี่ยมและมีชื่อในรายการผู้มีสิทธิพักโทษพิเศษ แต่มีหมายเหตุอายุตัดตัว ซึ่งแสดงว่ามีการอายุตัดตัวไว้ดำเนินคดีอื่นและเป็นการอายุตัดตัวโดยสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่น ถือได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นวิธีการหนึ่งในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ได้ตัวผู้ฟ้องคดีมาดำเนินการสอบสวนเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง และจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การดำเนินการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองขอนแก่นจึงอยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม มิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๕๓ และที่ ๓๘๑/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๖) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งยึดรถยนต์ที่ใช้ในการกระทำความผิด และมีคำสั่งให้คืนรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น กรณีเป็นคดีพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม มิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๗/๒๕๕๔)

การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นไปเพื่อนำผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษและเพื่อป้องกันมิให้มีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือกระทำความผิดด้วยวิธีการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด อันถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจกระทำการในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนำผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษ ซึ่งข้อพิพาทอันเกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวถือเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์กับพวก ร่วมกันเข้าทำการตรวจค้นและยึดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ภายในร้านเซเว่นอีเลฟเว่นอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนอันเนื่องมาจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจกระทำการในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๔)

หมายเหตุ การกระทำใดที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองตามกฎหมายพิเศษที่มีการบัญญัติโทษทางอาญาไว้ด้วย กระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและหรือกฎหมายพิเศษนั้น และเป็นการกระทำที่เข้าเกณฑ์เป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองย่อมมีอำนาจควบคุมตรวจสอบได้

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบสืบสืบครั้ง เพื่อพิจารณาว่าจะดำเนินการสั่งฟ้องคดีหรือสั่งไม่ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีต่อศาลในข้อหาหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร แต่ไม่ได้มีการพิจารณาสั่งคดีแต่อย่างใด และเลื่อนการพิจารณาสั่งคดีมาโดยตลอด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ขอให้เพิกถอนการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้ชดใช้ค่าเสียหาย เห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ซึ่งเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๖/๒๕๕๓)

๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องโต้แย้งการทำสัญญาซื้อขายที่ดินของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) กับบริษัท ด. โดยมีได้โต้แย้งการจดทะเบียนการซื้อขายของเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร จึงเห็นได้ว่าสัญญาซื้อขายที่ดินทั้ง ๑๓ โฉนด ระหว่าง บสภ. กับบริษัท ด. เป็นการซื้อขายที่ดินระหว่างเอกชนกับเอกชนอันเป็นไปเพื่อการพาณิชย์เท่านั้น ส่วนการซื้อขายที่ดินระหว่าง บสภ. กับบริษัท ด. จะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ก็มีข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๗/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่เรียกเก็บเงินค่าปรับและค่าภาษีจากประชาชนรวมถึงผู้ฟ้องคดีเนื่องจากไม่ชำระค่าไฟฟ้าภายในกำหนดและกำหนดระยะเวลาชำระค่าไฟฟ้าเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ ทำให้ประชาชนรวมทั้งผู้ฟ้องคดีไม่สามารถชำระได้ทัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่ในการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชน ข้อพิพาทดังกล่าวเป็นคดีพิพาทในทางธุรกิจการพาณิชย์เกี่ยวกับการจำหน่าย การซื้อ และการชำระหนี้ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิใช่คดีพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจรัฐหรือดำเนินกิจการทางปกครองของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหาดใหญ่ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๑/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท จังหวัดสมุทรปราการ รับผิดชอบแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัท โดยมีได้ตรวจสอบและพิจารณาหลักฐานประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียนอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นเหตุให้มีการดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้กรรมการออก ๑ คน และแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัทตามคำขอจดทะเบียนบริษัทจำกัด โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท จังหวัดสมุทรปราการ เพิกถอนคำสั่งรับผิดชอบจดทะเบียนดังกล่าว นั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยข้อพิพาทตามคำฟ้องได้นั้น ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าการประชุมและมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทหรือไม่ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน แล้วจึงจะพิจารณาเกี่ยวกับการรับผิดชอบเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพัน

บริษัทได้ ขัดพิพาทในคดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๔/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครที่ไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท เปลี่ยนแปลงตราของบริษัท และเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีนั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยได้ว่าคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครที่ไม่รับจดทะเบียนชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทอันจะมีผลผูกพันนายทะเบียนที่จะต้องดำเนินการจดทะเบียนตามมติดังกล่าวหรือไม่ แล้วจึงจะพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนที่พิพาทได้ ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนตามที่กฎหมายบัญญัตินี้เป็นไปเพื่อรับรองสิทธิของนิติบุคคลในทางแพ่งเท่านั้นมิใช่เป็นเรื่องทางปกครองแต่อย่างใด ฉะนั้น ขัดพิพาทเกี่ยวกับผลการประชุมของบริษัทอันจะนำไปสู่การจดทะเบียนได้หรือไม่ จึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๖/๒๕๕๔)

๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป

๑) การรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การขับรถ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การดูแลรักษาต้นไม้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การแจ้งความร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑ ปี และให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่ภายในเวลาที่กำหนด นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่สืบเนื่องมาจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจพิจารณาและวินิจฉัยข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นจากการจัดการเลือกตั้ง ตลอดจนการให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๒๓๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อ นั้น เมื่อมติดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำการควบคุมการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และในการควบคุมการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางบ่อ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นคือศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๒/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งไปแล้ว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แม้การกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๘/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีและเพิกถอนประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ประกอบมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๙/๒๕๕๔)

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงรายมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบ้านดำดำเนินการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านดำแทนคนเดิมซึ่งพ้นจากตำแหน่ง โดยได้กำหนดวันที่จะมีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดวันเลือกตั้งไว้ด้วย ซึ่งมติกำหนดวันรับสมัครและวันเลือกตั้ง และการมีมติรับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการควบคุมและการดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มิใช่เป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งนายกเทศมนตรีใหม่นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการหรือการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสรรหาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ดังนั้น การฟ้องคดีเกี่ยวกับการดำเนินการหรือจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสรรหาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่ว่ามติดังกล่าวจะเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๕๔)

๒.๒.๙ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๑๐ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๑๑ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย

พ.ศ. ๒๕๔๔

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๑๒ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่ไม่ได้รับการคัดเลือกฟ้องว่า มติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเรื่อง การสรรหาและเสนอชื่อบุคคลให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นมติที่ออกโดยคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ได้เปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเข้ามามีส่วนร่วมตามมาตรา ๒๕๖ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อีกทั้ง มติดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากจำกัดอยู่เพียงการพิจารณาข้อมูลจากใบสมัครเท่านั้น นอกจากนี้ กรรมการสรรหายังเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการพิจารณา ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติดังกล่าว นั้น เมื่ออำนาจหน้าที่ในการดำเนินการสรรหาและมีมติคัดเลือกบุคคลที่สมควรเป็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นการกระทำขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคล และมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ จึงเป็นคดีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๕/๒๕๕๓)

๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองกรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาหรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน

๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาเกี่ยวพันกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน

๓.๒.๑ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลอื่น ซึ่งมิใช่ศาลปกครอง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสิบห้าคนฟ้องโต้แย้งกรณีนายอำเภอเมืองมุกดาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ดำเนินการประกาศขึ้นทะเบียนที่ดินบริเวณหมู่บ้านदानคำเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันประเภททำเลเลี้ยงสัตว์ตาดแคน โดยอาศัยหลักฐานบัญชีสำรวจที่ดินหวงห้ามของจังหวัดมุกดาหารที่ได้ประกาศให้ที่ดินบริเวณหมู่บ้านदानคำเป็นเขตสงวนหวงห้ามสำหรับเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ ตามประกาศที่ ๔๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๗๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยสิบห้าคนเห็นว่า หลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำมาอ้างเพื่อประกอบการประกาศขึ้นทะเบียนนั้นได้สูญหายไปแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการจัดทำขึ้นใหม่โดยมิชอบ ประกอบกับไม่พบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๕๘๖๔/๒๕๗๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๗๑ กรณีปลัดกระทรวงมหาดไทยทักท้วงการลงรายการสำรวจที่ดินหวงห้ามดังกล่าว นำมาอ้างอิงแนบท้ายประกาศให้ที่ดินบริเวณหมู่บ้านदानคำ เป็นที่สงวนหวงห้ามสำหรับเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ตาดแคน แต่อย่างไร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนทะเบียนที่ดินทำเลเลี้ยงสัตว์ตาดแคนที่พิพาท อันเป็นคดีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แม้จะมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเป็นลำดับแรกว่า ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของคู่กรณีฝ่ายใดก็ตาม เมื่อประเด็นพิพาทที่ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นประเด็นหลักอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองแล้ว แม้จะไม่มีบทบัญญัติของข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองก็มีอำนาจที่จะพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของคู่กรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักในคดีนี้ได้ เพราะประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินโดยเฉพาะที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของคู่กรณีฝ่ายใดเป็นประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง และไม่มีกฎหมายฉบับใดบัญญัติให้ประเด็นข้อเท็จจริงหนึ่งข้อเท็จจริงใด โดยเฉพาะข้อเท็จจริงในเรื่องสิทธิในทรัพย์สินเป็นอำนาจของศาลใดเท่านั้นที่จะพิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายทะเบียนมูลนิธิกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับผิดชอบแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิไลออนส์ในประเทศไทยทั้งฉบับ ตามมติของคณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกรรมการมูลนิธิฯ และมูลนิธิฯ ได้รับความเสียหาย เป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจ

ตามกฎหมายรับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของมูลนิธิไลออนส์ในประเทศไทยที่ผู้ฟ้องคดี เป็นสมาชิกอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระทำการโดยไม่ถูกต้องตามที่มาตรา ๑๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อ ๒๙ แห่งข้อบังคับของมูลนิธิไลออนส์ในประเทศไทย กำหนดไว้ และโดยที่การรับจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็น การถาวรหรือชั่วคราว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดี อันเป็นประเด็นหลักแห่งคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องพิจารณาประเด็นความชอบ ด้วยกฎหมายของการประชุมและมติที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิฯ ด้วยก็ตาม แต่ก็ถือเป็น ประเด็นเกี่ยวพันกันที่ต้องวินิจฉัยก่อน ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวได้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเป็นคดีปกครอง ที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๗/๒๕๕๔)

๓.๒.๒ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของ ศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๔

เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

การฟ้องคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องยื่นฟ้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด ศาลปกครองจึงจะรับคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาได้ ซึ่งเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี การดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย และการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นต้น

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย

๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกกฎ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

การที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกออกประกาศเรื่อง กำหนดอายุการใช้งานของรถตู้โดยสารประจำทาง ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ โดยกำหนดให้รถตู้โดยสารประจำทางที่มีอายุใช้งานเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันจดทะเบียนครั้งแรก จะต้องเปลี่ยนรถใหม่เป็นรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ CNG ภายในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกซึ่งเป็นผู้ประกอบการรถตู้โดยสารปรับอากาศ (รถมาตรฐาน ๒ จ) ที่ได้รับ

อนุญาตให้เข้าร่วมเดินรถกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพในฐานะผู้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง และอยู่ในกำกับดูแลขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย โดยต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการผ่อนชำระค่าเปลี่ยนเครื่องยนต์ใหม่และค่าติดตั้งระบบก๊าซธรรมชาติ CNG เพื่อให้เป็นไปตามประกาศ และต้องแบกรับภาระเป็นหนี้ค่าซื้อรถใหม่อีก เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และสร้างภาระให้เกิดกับผู้ฟ้องคดีทั้งหกเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีทั้งหกยอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายๆ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เกาะเสม็ดเป็นอุทยานแห่งชาติในส่วนของที่ครอบคลุมที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และในส่วนที่กำหนดแนวเขตลงไปในทะเลรอบเกาะเสม็ด นั้น ถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดิม) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) และคณะรัฐมนตรี ในการดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาพิพาท (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๗/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายๆ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีที่พนักงานของบริษัท ขนส่ง จำกัด ได้ปรับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ในข้อหาทำการขัดต่อข้อ ๑๐ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดห้ามมิให้มีห้องสุขาภัณฑ์บนรถมาตรฐาน ๒ และให้ดำเนินการแก้ไขภายใน ๑๐ วัน มิฉะนั้นจะไม่มีสิทธินำรถร่วมวิ่งรับส่งผู้โดยสารอีกต่อไปนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่กระทรวงคมนาคมนำข้อ ๑๐ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวมาใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ เป็นผู้ประกอบอาชีพขนส่งผู้โดยสาร และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๙ เป็นประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารเป็นการขัดต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙

จะมีสัญชาติไทยและเป็นประชาชนผู้ใช้บริการรถโดยสารเป็นประจำ แต่ก็มีใช้บุคคลที่ได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากกฎกระทรวงฉบับพิพาท อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ มิได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองรถโดยสาร ซึ่งได้จดทะเบียนและเข้าทำสัญญากับบริษัท ขนส่ง จำกัด ที่จะอยู่ในบังคับของกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

การที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการให้ปรับอัตรา เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร นั้น เมื่อการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าวจะต้องกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งเป็น พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๑๘๖ ประกอบกับมาตรา ๑๘๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มติของคณะรัฐมนตรีข้างต้นจึงเป็นเพียงขั้นตอน การดำเนินการภายใน ในการอนุมัติหลักการเพื่อตราพระราชกฤษฎีกาพิพาทต่อไปเท่านั้น โดยยังมิได้มีผลบังคับทางกฎหมายออกสู่ภายนอกในสถานะที่เป็นกฎ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิ ฟ้องขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีข้างต้นได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๘/๒๕๕๔)

(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกคำสั่ง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินและอาคารข้างเคียงและได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีออกใบอนุญาตก่อสร้าง อาคารให้แก่ นาย ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยื่นฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้าง อาคารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตาม มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๕๙/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่า การที่นายทะเบียนกลางซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบกพิจารณาและอนุมัติการขอเปลี่ยนแปลงรถและบรรจรถตามที่บริษัท ส. ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง เส้นทางหมวด ๔ สายบางแค – มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา) ร้องขอ เป็นเหตุให้บริษัท ส. สามารถรับส่งผู้โดยสารในเส้นทางที่ได้รับอนุญาต และมีเส้นทางทับซ้อนกันกับเส้นทางรถตามสิทธิในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีรายได้จากค่าโดยสารลดลง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนหนังสืออนุญาตดังกล่าว และให้กรมการขนส่งทางบกสั่งการให้นายทะเบียนกลางยกเลิกการจดทะเบียนรถของบริษัท ส. รวมทั้งให้กรมการขนส่งทางบกงดเว้นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิในใบอนุญาตประกอบการขนส่งของผู้ฟ้องคดี นั้น การที่นายทะเบียนมีคำสั่งอนุมัติให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งรายอื่นซึ่งมีเส้นทางเดินรถทับซ้อนกันบางส่วนกับเส้นทางเดินรถที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาต เปลี่ยนแปลงและบรรจรถสภาพใหม่และมีอายุการใช้งานน้อยกว่าแทนรถโดยสารที่ใช้อยู่เดิม การดำเนินการดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการรับส่งโดยสารของผู้ฟ้องคดีโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากมติของนายทะเบียนกลางข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ที่ออกทับที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ ถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๑/๒๕๕๔)

กรณีเจ้าพนักงานที่ดินสาขาอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบอันเนื่องมาจากการโต้แย้งคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดิน โดยสั่งให้ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีเท่าที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์หรือตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีนำมายื่นเป็นหลักฐานประกอบคำขอออกโฉนดที่ดิน โดยให้กันส่วนที่นารังวัดรุกล้ำที่ดินแปลงข้างเคียงออก นั้น เมื่อคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินสาขาามีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามแนวเขตที่นำทำการรังวัด ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการออกคำสั่งดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อเอกสารประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช กำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของหน่วยประมวลผลกลางของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่าต้องเป็นยี่ห้อ Intel Celeron ซึ่งเป็นการระบุยี่ห้อโดยเฉพาะเจาะจง อันมีลักษณะเป็นการกีดกันมิให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หน่วยประมวลผลกลางยี่ห้อ AMD เข้าแข่งขันเสนอราคาในครั้งนี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบกิจการประกอบและจำหน่ายเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกชนิด และได้รับการแต่งตั้งให้เป็น OME (ว่าจ้างการผลิต) เฉพาะหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ยี่ห้อ AMD และได้ซื้อเอกสารการประกวดราคาในครั้งนี จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๓/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่ที่ไม่เห็นชอบให้เทศบาลตำบลแม่ปาน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปานเดิม) บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล และขอให้บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล นั้น การที่เทศบาลตำบลแม่ปาน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปานเดิม) จะมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบรรจุแต่งตั้งและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่ ดังนั้น มติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่ที่ไม่เห็นชอบให้บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบลตามที่เทศบาลตำบลแม่ปาน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปานเดิม) เสนอมา จึงเป็นการกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองแม้จะเป็นขั้นตอนภายในก่อนที่จะออกคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งก็ตาม แต่มติไม่เห็นชอบดังกล่าวย่อมมีผลในทางกฎหมายทำให้เทศบาลตำบลแม่ปาน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปานเดิม) ไม่อาจออกคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ มติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่จึงก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีโดยตรงและเป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลอุดมสุขไปดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรนาหว้า จังหวัดนครพนม โดยไม่เป็นธรรมและไม่เป็นไปตามข้อ ๑๔ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งและโยกย้ายข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรถึงจเรตำรวจแห่งชาติและรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากการย้ายไปดำรงตำแหน่งในสถานีตำรวจที่มีคุณภาพงานที่ต่ำกว่า และเป็นการโยกย้ายที่มีลักษณะเป็นการลงโทษโดยไม่มีคามผิด นั้น แม้คำสั่งย้ายดังกล่าวจะเป็นคำสั่งในการบริหารงานภายในหน่วยงานที่ผู้บังคับบัญชามีดุลพินิจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดไปปฏิบัติราชการในภารกิจใดและพื้นที่ใดได้ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของทางราชการและไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่และอัตราเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีที่มีอยู่เดิมก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีต้องเปลี่ยนสถานที่และพื้นที่ในการปฏิบัติงานจากในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครไปปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม และต้องเสียโอกาสในการโยกย้ายเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในทางราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงในผลของคำสั่งดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากคำสั่งย้ายข้างต้นที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ตำแหน่งเดิม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๖/๒๕๕๓)

การที่เทศบาลตำบลไ้ม้งามโดยนายกเทศมนตรีตำบลไ้ม้งาม มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดตาก เพื่อขอความเห็นชอบในการปรับปรุงตำแหน่งตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๒ – พ.ศ. ๒๕๕๔) ในตำแหน่งนิติกรระดับ ๖ว เลขที่ตำแหน่ง ๐๑-๐๒๐๒-๐๐๑ เป็นตำแหน่งนิติกรระดับ ๗ว แต่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดตากมีมติไม่เห็นชอบให้มีการปรับปรุงตำแหน่งตามที่เสนอ ทำให้การดำเนินการเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้มีระดับที่สูงขึ้นไม่อาจดำเนินการได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และอาจส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติและผลงาน หรืออาจไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดตากให้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว เมื่อการที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดตากไม่ให้ความเห็นชอบในการปรับปรุงตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์ตำแหน่งนิติกรระดับ ๖ว เลขที่ตำแหน่ง ๐๑-๐๒๐๒-๐๐๑ เป็นตำแหน่งนิติกรระดับ ๗ว ของเทศบาลตำบลไ้ม้งาม ย่อมเป็นการตัดโอกาสของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับการพิจารณาประเมินผลงานที่แสดงถึงความรู้ความชำนาญงานของผู้ฟ้องคดี เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งนิติกรระดับ ๗ว มติดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวแก่ผู้ฟ้องคดีอย่างมีนัยสำคัญแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็น

ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๒/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่นๆ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือรับรองการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกในฐานะทายาทโดยธรรม และต้องเสียสิทธิในมรดกของเจ้ามรดกจากการที่นายอำเภอสรรคบุรีออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมว่าเจ้ามรดกได้จดทะเบียนรับนาง ส. เป็นบุตรบุญธรรมจริง มีผลให้นาง ส. มีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดกทั้งหนึ่งในฐานะทายาทโดยธรรม ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งตัดชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการฝึกอบรมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ รุ่นที่ ๑ นั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีถูกตัดชื่อออกจากการฝึกอบรมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลภูเขียวออกใบอนุญาตตัดแปลงอาคารให้แก่นาง ณ. และนาง ว. ทำการตัดแปลงอาคารราชพัสดุเพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่งสมัยใหม่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายกับผู้ฟ้องคดีทั้งในการประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่งรายย่อยและการสัญจรในถนนที่ผ่านหน้าอาคารดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับอาคารราชพัสดุพิพาท หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการตัดแปลงอาคารดังกล่าว โดยความเดือดร้อนในการประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่งรายย่อยของผู้ฟ้องคดีมิใช่ผลโดยตรงจากการออกใบอนุญาตให้ตัดแปลงอาคารพิพาท ประกอบกับความไม่สะดวกในการใช้เส้นทางจราจรในถนนที่ผ่านหน้าอาคารพิพาท ก็เป็นเพียงการคาดการณ์ถึงความเสียหายในอนาคตอันไกลเกินกว่าเหตุ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน

หรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม

ผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรชาวไทยที่มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุคมนาคม ฟ้องว่า การที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคมและการประกอบกิจการโทรคมนาคม ออกประกาศเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อร่างประกาศ กทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz และร่างสรุปข้อเสนอสหุทธการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz ตามระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนร่างประกาศและร่างสรุปข้อเสนอสหุทธการดังกล่าว นั้น โดยที่มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้อำนาจแก่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตและกำกับการใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรคมนาคม การที่คณะกรรมการฯ ออกประกาศเชิญชวนดังกล่าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบโดยตรงจากการกำหนดหลักเกณฑ์ข้างต้น รวมถึงผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมได้มีสิทธิเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางให้คณะกรรมการฯ สามารถรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาร่างดังกล่าวได้ การออกประกาศเชิญชวนข้างต้นจึงเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการและดำเนินการของคณะกรรมการฯ เพื่อจัดให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรคมนาคม ซึ่งยังไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่จะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนร่างประกาศและร่างสรุปข้อเสนอสหุทธการข้างต้นของคณะกรรมการฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติและคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๓) และออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่

เพื่อประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz รวมถึงการออกกฎ คำสั่ง และการกระทำอื่นๆ ในทางปกครอง เป็นเหตุให้บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ได้รับความเสียหาย กรณีดังกล่าวเป็นการกล่าวอ้างความเสียหายที่มีผลโดยตรงต่อบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ซึ่งหากบริษัทดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำข้างต้น ก็อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ด้วยตนเอง การกระทำที่พิพาทจึงไม่มีผลโดยตรงต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อน

รำคาญ

ผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานหลอมอลูมิเนียมต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี และได้ขออนุญาตตั้งโรงงานดังกล่าวต่อองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ต่อมา กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการขออนุญาตดังกล่าวยังขาดรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณา รวมทั้งยังขาดหนังสือสรุปความเห็นจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็น ผู้ฟ้องคดีจึงขอหนังสือสรุปความเห็นดังกล่าวจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็น แต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็นมีมติให้มีการประชาคมชาวบ้านใหม่ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติที่ประชุมดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากการฝ่าฝืนการลงประชามติเดิมของชุมชน ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำหนังสือสรุปความเห็นดังกล่าวไปประกอบการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานได้ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็นจัดทำหนังสือสรุปความเห็นชอบให้ตั้งโรงงานได้ นั้น การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็นร่วมกันมีมติที่ประชุมในส่วนที่เกี่ยวกับการขออนุญาตตั้งโรงงานของผู้ฟ้องคดีโดยให้มีการประชาคมชาวบ้านใหม่ เป็นเพียงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภายในฝ่ายปกครองเพื่อนำไปสู่การพิจารณาว่าควรออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือไม่ อันเป็นการพิจารณาทางปกครองเท่านั้น เมื่อยังไม่ปรากฏว่ามีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือว่ามติที่ประชุมดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

เมื่อการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของเจ้าพนักงานที่ดิน เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะมีฐานะเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกของนาง อ. หรือเป็นผู้จัดการมรดกของนาง อ. กรณีไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของเจ้าพนักงานที่ดิน จึงไม่อาจฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังกล่าวได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๑/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเค้ามีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารยกเลิกการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ค. ๑ ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำกินอยู่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นการทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ดังกล่าว และเพิกถอนคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดเค้าที่ยกเลิกการทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลแขวงขอนแก่นได้มีคำพิพากษาว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครอง ส.ค. ๑ ในขณะนั้น และนาย ส. ได้บุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองโดยการไถหว่านพืชพันธุ์ในที่ดินแปลงสาธารณะประโยชน์ จึงพิพากษาให้บุคคลทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินตาม ส.ค.๑ ต่อจากบิดา จึงย่อมต้องผูกพันตามคำพิพากษาของศาลแขวงขอนแก่นดังกล่าวตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่จะมียุติฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ที่ ๓๘๒/๒๕๕๓ และที่ ๓๘๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินรังวัดทำการรังวัดไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้เนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีขาดหายไปและโฉนดที่ดินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง นั้น เมื่อพิจารณาประกอบกับสำเนาใบรับรองเขตติดต่อของเจ้าของที่ดินและเจ้าของที่ดินข้างเคียง ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมิใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินพิพาท แต่ได้ลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตในฐานะเจ้าของที่ดินข้างเคียง การทำการรังวัดและการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมและแบ่งแยกในนามเดิมที่ดินดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี แม้ต่อมาภายหลังผู้ฟ้องคดีจะได้รับให้ที่ดินพิพาท และมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดิน

ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ หนังสือดังกล่าวไม่ถือเป็นคำขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินหรือคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ส่วนหนังสือที่เจ้าพนักงานที่ดินแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าเป็นพนักงานที่ดินทำการรังวัดถูกต้องแล้ว ไม่สามารถรังวัดที่ดินนอกหลักฐานโฉนดที่ดินได้ ก็เป็นเพียงหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ฟ้องคดีทราบ มิใช่คำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าสินไหมทดแทนมาชำระภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว หากพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดแล้วผู้ฟ้องคดีไม่นำเงินมาชำระ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับผู้ฟ้องคดีโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามจำนวนที่ได้แจ้งไว้ต่อไป เห็นได้ว่าหนังสือเรียกให้ชำระค่าสินไหมทดแทนข้างต้นมีลักษณะเป็นเพียงหนังสือเตือนให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินไปชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด อันเป็นขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไปเท่านั้น โดยมีได้มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองแต่อย่างใด ในทางนิตินัยผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากหนังสือแจ้งเตือนฉบับดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่า บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ออกประกาศประกวดราคาจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในงานจ้างติดตั้งอุปกรณ์ชุมสาย Multi Service Access Node (MSAN) อุปกรณ์ WDM และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าคณะกรรมการประกวดราคามีมติและมีหนังสือแจ้งว่ากิจการร่วมค้าของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ไม่มีสิทธิเสนอราคา เนื่องจากไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นเพราะคุณสมบัติไม่ครบถ้วนและมีข้อเสนอทางด้านเทคนิคไม่เป็นไปตามประกาศ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าคณะกรรมการประกวดราคา และบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) กระทำการทุจริตโดยการช่วยเหลือกิจการร่วมค้ารายอื่น (กิจการร่วมค้า H) ให้มีสิทธิเสนอราคา ทั้งที่กิจการร่วมค้าดังกล่าวยื่นเอกสารเมื่อพ้นกำหนดเวลารับเอกสารประกวดราคาแล้ว จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติที่ให้กิจการร่วมค้า H เป็นผู้ที่มีสิทธิเสนอราคา และยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว นั้น แม้ศาลจะมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติดังกล่าว ก็มิได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองผ่านการคัดเลือก

เบื้องต้นเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายจากมติของคณะกรรมการประกวดราคาข้างต้น **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๕๓)**

กรณีฟ้องว่าสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องเรือนสำหรับสถานศึกษาโต๊ะเรียนและเก้าอี้เรียนฉบับใหม่มาใช้บังคับ ซึ่งต่อมาสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครได้ประกาศประมูลซื้อโต๊ะเรียนและเก้าอี้เรียนโดยใช้มาตรฐาน มอก. ที่จัดทำขึ้นใหม่ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประเภทเครื่องเรือนสำหรับสถานศึกษาที่ไม่สามารถเข้าแข่งขันประกวดราคาหรือสอบราคาจัดซื้อได้ ดังนั้น ความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจากประกาศกรุงเทพมหานครดังกล่าว ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศข้างต้นไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนประกาศประกวดราคาดังกล่าวได้ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใช้มาตรฐาน มอก. ฉบับเดิม และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดซื้อพัสดุของส่วนราชการ โต๊ะเรียนเก้าอี้เรียนตามมาตรฐาน มอก. ฉบับเดิม ทั้งที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังไม่ได้ยกเลิกมาตรฐาน มอก. ฉบับเดิม และประกาศใช้มาตรฐาน มอก. ฉบับใหม่แต่ประการใด ดังนั้น เมื่อมาตรฐาน มอก. ฉบับเดิมยังมีผลบังคับใช้ต่อไปศาลจึงไม่อาจออกคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๐/๒๕๕๔)**

เมื่อความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ของผู้ฟ้องคดีที่ถูกตัดสิทธิในการเข้าประกวดราคาจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดหาโครงสร้างโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ ๓ ของบริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน) มิได้เกิดจากคำสั่งของคณะกรรมการประกวดราคาที่พิจารณาให้กิจการร่วมค้ารายอื่นๆ ผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในส่วนที่ฟ้องว่าผลการพิจารณาของคณะกรรมการประกวดราคาที่ให้กิจการร่วมค้า อ. ผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนผลการพิจารณาดังกล่าว เนื่องจากไม่ว่าคณะกรรมการประกวดราคาจะพิจารณาให้กิจการร่วมค้า อ. ผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้นหรือไม่ และไม่ว่าด้วยสาเหตุใดก็ตาม ก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลการพิจารณาของคณะกรรมการประกวดราคาที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้นได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๕๔)**

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีที่คณะกรรมการมรรยาททนายความมีคำสั่งลงโทษให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว นั้น เมื่อตามมาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดว่า กรณีที่คณะกรรมการมรรยาททนายความมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๖๖ แล้ว ให้ประธานคณะกรรมการมรรยาททนายความส่งสำนวนคดีไปยังนายกสภาทนายความ และให้คณะกรรมการสภาทนายความทำการพิจารณาและมีคำสั่งอีกครั้งหนึ่ง ฉะนั้น คำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความที่ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ จึงเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการและดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง เมื่อคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากคำสั่งดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๓/๒๕๕๓)**

กรณีฟ้องว่า สภาทนายความมีคำสั่งตามมติของคณะกรรมการมรรยาททนายความให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากลงโทษผู้ฟ้องคดีเกินไปกว่าความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน คำสั่งลงโทษ และชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้กรณีที่คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้วให้เสนอเรื่องต่อประธานกรรมการมรรยาททนายความเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป และเมื่อคณะกรรมการมรรยาททนายความมีคำสั่งใดๆ แล้วให้เสนอต่อนายกสภาทนายความเพื่อให้คณะกรรมการสภาทนายความพิจารณาและมีคำสั่งอย่างใดก็ได้ตามที่เห็นสมควร ดังนั้น คำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิของทนายความผู้ถูกกล่าวหาในคดีมรรยาททนายความ คือ คำสั่งของคณะกรรมการสภาทนายความ หรือการดำเนินการใดๆ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ ส่วนความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนเป็นเพียงความเห็นในเบื้องต้น ซึ่งคณะกรรมการสภาทนายความอาจมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ ความเห็นเบื้องต้นหาผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากความเห็นดังกล่าว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๓)**

โดยที่มาตรา ๑๖ ประกอบกับมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้คณะกรรมการสัตวแพทย์สภาเป็นผู้มีสิทธิเลือกผู้ดำรงตำแหน่งนายกสัตวแพทย์สภา ดังนั้น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสัตวแพทย์สภาฟ้องว่า คณะกรรมการสัตวแพทย์สภามีมติเลือกอธิบดีกรมปศุสัตว์ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งนายกสัตวแพทย์สภาอีกตำแหน่ง ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการดำรงตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการสัตวแพทย์สภาและเพิกถอนกระบวนการแต่งตั้งดังกล่าว นั้น มติที่ประชุมคณะกรรมการสัตวแพทย์สภาข้างต้นหากจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย ก็คงมีแต่เฉพาะกรรมการที่มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงสมาชิกสัตวแพทย์สภา ไม่ใช่ผู้ที่ถูกกระทบสิทธิจากมติดังกล่าวโดยตรง จึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอนุมัติให้นิสิตผู้รับทุนเปลี่ยนแปลงอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จากผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ท่านอื่นนั้น เมื่อคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ออกโดยเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้ทุนโครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และสาเหตุของการอนุมัติดังกล่าวก็สืบเนื่องมาจากผู้รับทุนได้เปลี่ยนสาขาวิชาที่ศึกษา จึงขอเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก โดยการดำเนินการดังกล่าวประธานกลุ่มวิจัย ประธานหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาใหม่ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว อีกทั้งการขอเปลี่ยนอาจารย์ที่ปรึกษาก็เป็นสิทธิของนิสิตผู้รับทุนและเป็นดุลพินิจของคณาจารย์ที่บริหารการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตดังกล่าว ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงให้ผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมจากแต่เดิมซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก แม้จะทำให้ผู้ฟ้องคดีรู้สึกว่าคุณงามผลานหรือถูกลดบทบาททางวิชาการ แต่โดยทางนิตินัยแล้วก็ไม่ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๗/๒๕๕๔)

กรณีที่คณะกรรมการประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ไม่อนุมัติผลการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากสถานภาพการเป็นนักศึกษา ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การไม่อนุมัติผลการสอบวิทยานิพนธ์สืบเนื่องมาจากมติของสาขาวิชาฟิสิกส์ และคำแนะนำของสาขาวิชาฟิสิกส์ที่มีไปยังคณะกรรมการประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ว่าไม่เห็นชอบกับวิทยานิพนธ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษา

หรือคำสั่งเพิกถอนมติและคำแนะนำของสาขาวิชาฟิสิกส์ข้างต้น นั้น แม้มติและคำแนะนำดังกล่าวจะไม่ใช่ผลดีแก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่ก็มีลักษณะเป็นเพียงการเตรียมการและการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การมีมติของคณะกรรมการประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีผ่านผลการสอบวิทยานิพนธ์ และประกาศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นสถานภาพการเป็นนักศึกษาเท่านั้น โดยไม่มีผลทางกฎหมายออกสู่ภายนอกไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีหรือก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

โดยที่อำนาจในการย้ายนักโทษเป็นอำนาจในการใช้ดุลพินิจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ที่จะพิจารณาดำเนินการเพื่อให้การคุมขังผู้ต้องขังเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ซึ่งเป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครอง และแม้การย้ายนักโทษจะเป็นอุปสรรคต่อญาติที่จะมาเยี่ยมผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังมีสิทธิได้รับการเยี่ยมจากญาติอยู่เช่นเดิม จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่จะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีและรับตัวผู้ฟ้องคดีไปคุมขังที่เรือนจำจังหวัด อันเป็นภูมิลำเนาเดิมของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๔/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงเป็นเพียงขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหา ซึ่งต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งมีการรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา และเมื่อคณะกรรมการฯ ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วเสร็จก็ต้องรายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยหรือไม่ ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ตลอดจนการดำเนินการสอบสวนและมติของคณะกรรมการฯ จึงยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕/๒๕๕๔ และที่ ๒๑๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลหินกอง และเป็นผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งฟ้องว่า การที่นายกเทศมนตรีตำบลหินกอง คนใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งแต่อยู่ระหว่างการถูกพิจารณาว่ากระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งหรือไม่ มีคำสั่งแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ลำดับที่ ๑ เป็นผู้รักษาราชการแทนนายกเทศมนตรี และแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี ลำดับที่ ๒ เป็นผู้รักษาราชการแทนนายกเทศมนตรี กรณีที่รองนายกเทศมนตรีลำดับที่ ๑ ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกคำสั่งย้อนหลัง นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และเป็นผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อีกทั้งเป็นประชาชนผู้เสียภาษีก็ตาม แต่ก็มีใช้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากคำสั่งดังกล่าว จึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานอาคารสถานที่และยานพาหนะ แต่ต่อมาได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งดังกล่าวและแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ทำหน้าที่แทน โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานของงานอาคารสถานที่และยานพาหนะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และหลังจากนั้นได้มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีไปยังหน่วยงานเดิม คือ งานพัฒนาและบริการเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานอาคารสถานที่และยานพาหนะ และให้ผู้ฟ้องคดีเข้ารับตำแหน่งดังกล่าวเช่นเดิม นั้น การที่คณะบดีฯ มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานอาคารสถานที่และยานพาหนะ เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานของราชการมีความต่อเนื่อง ทั้งเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาในการบริหารงานบุคคลในการจัดอัตรากำลังให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์

ของงานราชการ จึงมิได้มีผลเป็นการก่อให้เกิดสิทธิหรือมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับแต่งตั้งแต่อย่างใด แม้อต่อมาคณะบดีฯ จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว และแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวแทนผู้ฟ้องคดี ก็ย่อมไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีด้วยเช่นเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๑/๒๕๕๓ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๓ และที่ ๖๑๓/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งจเรตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีอาวุโสเป็นลำดับที่ ๓ เป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่ได้รับการจัดอาวุโสอยู่ในลำดับที่ ๑ นั้น การที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งโดยการเกษียณอายุราชการและยังไม่สามารถดำเนินการเพื่อแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติคนใหม่ได้ เป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครองและเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะที่จะใช้ดุลพินิจพิจารณาแต่งตั้งผู้ซึ่งสมควรให้รักษาราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้มีลักษณะบังคับให้นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่อย่างใด ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ก็ไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำของนายกรัฐมนตรี อันจะทำให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๙/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต ๑ ขอโอนมารับราชการในสังกัดเทศบาลในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๖ ฟ้องว่า การที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ แก้ไขมติในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๑ ที่ให้รับโอน (ย้าย) ผู้ฟ้องคดีมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๖ อัตราเงินเดือน ๑๒,๘๘๐ บาท เป็นให้รับโอน (ย้าย) ผู้ฟ้องคดีมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๕ อัตราเงินเดือน ๑๒,๘๒๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติดังกล่าวกระทบต่อสถานะและสิทธิของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติดังกล่าว นั้น มติของคณะกรรมการ

พนักงานเทศบาลจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นเพียงการเตรียมการและดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งต่อไป ยังไม่มีผลทางกฎหมายที่จะกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือหน้าที่อันจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อผู้ฟ้องคดี เนื่องจากนายกเทศมนตรีตำบลขุนยวมยังมีคำสั่งยกเลิกหรือแก้ไขคำสั่งที่ให้อำนาจ (ย้าย) แต่อย่างไรก็ตาม อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ระดับ ๖ อัตราเงินเดือน ๑๒,๘๘๐ บาทเช่นเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่จะมียุติฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ต่อคณะบดีคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ต่อมา คณะกรรมการประจำคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเอกสารและผลงานทางวิชาการ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคณะบดีฯ และคณะกรรมการประจำคณะอักษรศาสตร์ ไม่มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเอกสาร เนื่องจากเป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ และมีพฤติการณ์ประวิงเวลาในการพิจารณาขอตำแหน่งทางวิชาการของผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการมีมติว่าผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การเผยแพร่ที่ ก.พ.อ. กำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการประจำคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่หารือเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ และมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเอกสารและผลงานทางวิชาการของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นั้น การดำเนินการของคณะบดีคณะอักษรศาสตร์ คณะกรรมการประจำคณะอักษรศาสตร์ และคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ เป็นเพียงการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและพิจารณาในชั้นต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการเสนอความเห็นเบื้องต้นก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการต่อไป มติดังกล่าวจึงยังไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ มีคำสั่งเพื่อจัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและในสถานศึกษาที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยกำหนดให้นาง ส. ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย

และแผน ๗ว ตำแหน่งเลขที่ อพ.๗๑ ทั้งที่ไม่มีคุณสมบัติตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด เนื่องจากไปช่วยราชการที่อื่น ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ว และมีคุณสมบัติตามมาตรฐานในตำแหน่งดังกล่าวเสียโอกาสในการก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ในตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ/ชำนาญการพิเศษ (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ว/๗ว เดิม) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการฯ ในรายชื่อของนาง ส. นับแต่วันที่คำสั่งมีผลบังคับใช้ นั้น เมื่อคำสั่งของผู้อำนวยการฯ เป็นเพียงคำสั่งที่จัดบุคลากรลงตามกรอบอัตรากำลังที่กำหนดไว้ ซึ่งมีผลในทางกฎหมายแต่เฉพาะในความสัมพันธ์ภายในระหว่างผู้อำนวยการฯ กับบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต ๒ ไม่มีผลในทางกฎหมายออกสู่ภายนอกไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี หรือก่อความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๔/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้างานประชาสัมพันธ์เป็นการชั่วคราว และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดี ทราบว่าผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่มีหนังสือถึงผู้อำนวยการกองกลางซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีให้พิจารณาเสนอการเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยได้ระบุข้อความในช่องหมายเหตุ ในรายชื่อผู้ฟ้องคดีว่าสอบวินัยร้ายแรง รอเลื่อนขั้น ตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี และเป็นการขัดต่อมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ อีกทั้งยังเป็นการสร้างชั้นตอน กฎเกณฑ์ อันเป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครองไปกระทบสิทธิของข้าราชการพลเรือน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกเพิกถอนชั้นตอน หลักเกณฑ์ หรือข้อกำหนดในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ที่นำเอาข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนฯ มาใช้บังคับกับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา และห้ามมิให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ นำข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ดังกล่าว มาใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อหนังสือดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้อำนวยการกองกลางดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนแล้วเสนอต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยฯ เพื่อประกอบการพิจารณา มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนต่อไป กรณีจึงเป็นเพียงชั้นตอนภายในของมหาวิทยาลัยฯ ที่ยังไม่มีผลเป็นการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยังมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่จะมีสิทธิ

ฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลวังสามหมอมีคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นตามมติเห็นชอบของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การกระทำดังกล่าวอาจทำให้เทศบาลตำบลวังสามหมอได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลตำบลวังสามหมอและคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานีเพิกถอนคำสั่งหรือมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้พนักงานเทศบาลที่ได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายกลับสู่ตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเดิมพร้อมคืนผลประโยชน์ที่ได้รับไปแล้วฐานลาภมิควรได้ นั้น ผู้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากกฎ คำสั่ง หรือการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายงานการเจ้าหน้าที่ในสังกัดของเทศบาลตำบลวังสามหมอที่เห็นว่าคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นซึ่งออกตามมติของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอุดรธานีไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยมิได้เป็นผู้ยื่นคำขอรับการพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น และมีได้เป็นผู้ได้รับคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ โดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากคำสั่งหรือการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๓/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมาที่มีมติที่ประชุมให้เทศบาลตำบลด่านคล้อออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากราชการเนื่องจากได้รับแจ้งจากนายกองดีการบริหารส่วนตำบลบ้านใหญ่ว่าไม่ปรากฏชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการแต่อย่างใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคณะกรรมการฯ พิจารณาเพียงหนังสือของจังหวัดที่แจ้งผลการตรวจสอบรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้ โดยไม่พิจารณาหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และไม่เคยสอบสวนผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๔๘ เอกุณวีสติวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบกับมาตรา ๒๓ วรรคหก และมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว เห็นได้ว่าผู้ที่มีอำนาจในการออกคำสั่งแต่งตั้งและให้พนักงานเทศบาลพ้นจากตำแหน่งนั้น ได้แก่ นายกเทศมนตรี ส่วนคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบก่อนที่นายกเทศมนตรีจะออกคำสั่งแต่งตั้งหรือสั่งให้บุคคลใดพ้นจากการเป็นพนักงานเทศบาล การให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมิได้มีผล

เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือ มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้น มติที่พิพาท จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง แต่เป็นเพียงการกระทำในความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยกันเอง ไม่ได้ก่อความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงแก่ ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายฯ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๒/๒๕๕๓ และ ที่ ๕๓๓/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า การที่นายกเทศมนตรีตำบลโคกสะอาดมีหนังสือ ถึงประธานกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความเห็นชอบในการรับโอน นางสาว ข. พนักงานส่วนตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลภูแลนคา มาดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๓ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีรักษาการอยู่ ทำให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ผ่านการประเมินเพื่อเปลี่ยนสายงานจากตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์นโยบายและแผน ๓ และอยู่ระหว่างรอเรียกเข้ารับการอบรมในหลักสูตรเปลี่ยนสายงาน ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ต้องสูญเสียโอกาสในความเจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการ และไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี นั้น เนื่องจากข้อ ๑๔๔ ของประกาศคณะกรรมการพนักงาน เทศบาลจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ได้กำหนดว่า กรณีการย้ายพนักงานเทศบาลที่ได้รับคุณสมบัติเพิ่มขึ้นและไม่เคยดำรงตำแหน่ง ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ขึ้นไป หากจะย้ายข้าราชการผู้นั้นไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ในสายงานที่เริ่มต้นจากระดับ ๓ ขึ้นไป ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้สอบแข่งขันได้หรือสอบคัดเลือกได้ ในตำแหน่งซึ่งอยู่ในสายงานที่จะย้ายและบัญชีการสอบแข่งขันได้หรือสอบคัดเลือกได้ยังไม่ถูก ยกเลิก และข้อ ๔ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดชัยภูมิ เรื่อง หลักเกณฑ์ การคัดเลือกเพื่อเปลี่ยนสายงานในตำแหน่งที่เริ่มต้นจากสายงานคุณวุฒิปริญญาตรี ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ได้กำหนดว่า เทศบาลอาจคัดเลือกพนักงานเทศบาลซึ่งมีคุณสมบัติตรงตาม ตำแหน่งของสายงานที่เริ่มต้นจากปริญญาตรีเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรได้ แต่ไม่เป็น เงื่อนไขว่าบุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวจะต้องได้รับการบรรจุแต่งตั้งในเทศบาล ที่ส่งเข้ารับการฝึกอบรม เว้นแต่เทศบาลดังกล่าวจะมีตำแหน่งว่างและประสงค์จะบรรจุแต่งตั้ง ผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าการคัดเลือกผู้ฟ้องคดีเพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเป็นดุลพินิจของเทศบาลตำบลโคกสะอาด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ อันเนื่องมาจากการกระทำดังกล่าวแต่อย่างใด (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีคำสั่งให้นาย ว. ไปช่วยปฏิบัติราชการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร โดยทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งปฏิบัติราชการที่กลุ่มพัฒนาระบบบริหารและมีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่านาย ว. ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ให้นาย ว. ไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และขอให้อธิบดีฯ ดำเนินการแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารให้เป็นไปตามกฎหมาย นั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าอธิบดีฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้บุคคลใดดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารอย่างเป็นทางการ อีกทั้งคำสั่งพิพากษาเป็นเพียงคำสั่งให้ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารเท่านั้น มิใช่คำสั่งแต่งตั้งแต่อย่างใด การสั่งให้ข้าราชการไปช่วยราชการก็เป็นไปเพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความต่อเนื่องและไม่ให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ จึงเป็นการดำเนินการเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งอธิบดีฯ มีดุลพินิจที่จะสั่งให้ข้าราชการผู้ใดช่วยปฏิบัติราชการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนั้น คำสั่งให้ข้าราชการช่วยราชการดังกล่าวจึงไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๕๓)

กรณีที่กรมศุลกากรมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานพิธีการศุลกากร ระดับ ๗ ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศุลกากรชำนาญการ ซึ่งเป็นตำแหน่งระดับเดียวกันกับข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๖ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณา ต่อมา กรมศุลกากรได้มีประกาศ เรื่อง รับสมัครสอบข้อเขียนเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกเข้ารับการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศรับสมัครสอบดังกล่าว น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอาจมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ จึงฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครเพื่อเข้าสอบตามประกาศฉบับพิพากษา ประกาศดังกล่าวจึงไม่มีผลเป็นการตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ และการเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งมิได้จำกัดตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ และเป็นการแต่งตั้งตามความชำนาญการเป็นรายบุคคล ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่บุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ที่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒

วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๙/๒๕๕๓ และที่ ๕๔๔-๕๔๕/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง การปรับเพิ่มเงินเดือนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการ ก่อร่างเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) โดยมีได้ปรับเพิ่มเงินเดือน ให้พนักงานประจำรายวันขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพด้วย เป็นการเลือกปฏิบัติ ทำให้ ผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังกระทรวง ยุติธรรม แต่เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี นั้น เหตุแห่งความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเป็นเหตุในการฟ้องคดีนี้ สืบเนื่องมาจาก มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง การปรับเพิ่มเงินเดือนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมติดังกล่าวมิได้มีการใช้อำนาจทางปกครองหรือมีการกระทำทางปกครองใด อันเป็นเหตุทำให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า การที่คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ออกใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงานให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากยังไม่มี การออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว อีกทั้งทำให้ การดำเนินกิจการพลังงานไร้มาตรฐาน ขาดการกำกับให้มีความปลอดภัย ก่อให้เกิดความ ไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้าของผู้ประกอบกิจการพลังงานและส่งผลกระทบต่อ ผู้มีส่วนได้เสียในการอนุญาตด้วย รวมทั้งเกิดความไม่มั่นคงในการบริโภคพลังงานที่อาจถูกเอารัด เอาเปรียบ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงาน ของกิจการดังกล่าว นั้น เมื่อการดำเนินการขอรับใบอนุญาตและการอนุญาตประกอบกิจการ พลังงาน เป็นเรื่องระหว่างคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานกับผู้ขอรับใบอนุญาตเท่านั้น การที่ ผู้ฟ้องคดีอ้างความเป็นผู้ใช้พลังงานและเป็นข้าราชการกรมธุรกิจพลังงาน สังกัดกระทรวงพลังงาน ซึ่งได้รับความเดือดร้อนเสียหาย โดยมีได้แสดงให้ศาลเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีนิติสัมพันธ์ใดๆ เกี่ยวข้องกับการยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงาน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๒/๒๕๕๓)

เมื่อตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีเคยดำรงตำแหน่งอยู่ได้รับการปรับระดับตำแหน่งให้สูงขึ้นจากเดิมเป็นระดับ ๙ วช แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นทันตแพทย์ระดับ ๖ ซึ่งยังไม่มีคุณสมบัติที่จะประเมินเพื่อเลื่อนระดับเป็นทันตแพทย์ ๙ วช ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงมีคำสั่งให้ย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ยังคงให้ปฏิบัติราชการกลุ่มงานเดิม คำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการบริหารงานบุคคลภายในหน่วยงานทางปกครองเพื่อความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดียังปฏิบัติราชการอยู่ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดโดยไม่ต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการจริงที่โรงพยาบาลต่างอำเภอตามคำสั่งย้ายดังกล่าว อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งทันตแพทย์ระดับ ๖ โดยรับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ไม่แตกต่างจากที่ดำรงตำแหน่งเดิม กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากคำสั่งย้ายพิพาท (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่กรมประมงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีพร้อมบริวารออกจากพื้นที่โครงการศึกษาพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเชิงพาณิชย์ จังหวัดนครสวรรค์ มิฉะนั้น จะดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป นั้น หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกจากพื้นที่โครงการฯ โดยมีได้มีผลบังคับให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารต้องออกจากพื้นที่ดังกล่าว และหากผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งบริวารไม่ยอมออกจากพื้นที่โครงการฯ กรมประมงก็ชอบที่จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หนังสือของกรมประมงที่พิพาทจึงยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๔/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายธุรกิจ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) มีหนังสือถึงอัยการพิเศษ ฝ่ายคดีแพ่ง ๑ รับทราบผลคดีชั้นอุทธรณ์ในคดีที่บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องนาย ส. ซึ่งอัยการมีความเห็นว่า คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว ควรไม่ฎีกา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายธุรกิจทำให้บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เสียสิทธิในการต่อสู้คดีเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐและผู้ถือหุ้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือถึงอัยการพิเศษฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทมหาชนที่แปลงสภาพมาจากองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจ จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ การทำนิติกรรมต่าง ๆ จะมีผลผูกพันบริษัทแยกต่างหากจาก

ผู้ถือหุ้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ถือหุ้นซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของบริษัทตามอัตราส่วนของหุ้นที่ถืออยู่ก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้มีสิทธิในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้ด้วยตนเอง จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายธุรกิจที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๗/๒๕๕๓)

การที่ผู้อำนวยการใหญ่บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ออกประกาศเพื่อคัดเลือกผู้ดำเนินการบริหารจัดการระบบรถรับจ้างสาธารณะ (แท็กซี่) ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง ที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการภายในฝ่ายปกครองเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบริษัท ในการประกอบและส่งเสริมการทำอากาศยานอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ รวมทั้งการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการท่าอากาศยานให้บรรลุผล ดังนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้มีส่วนได้เสียในการสมัครเข้าร่วมการคัดเลือกเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการระบบรถรับจ้างสาธารณะข้างต้น จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการออกประกาศดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓/๒๕๕๔)

(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดฟ้องว่า กรุงเทพมหานครกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าโรงรับจำนำและอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ชอบ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานดังกล่าว トラบใดที่ยังไม่มีการแก้ไขสัญญาจ้างก่อสร้างทางลอดถนนจรดสนธิทวงศ์กับถนนบรมราชชนนี ซึ่งมีการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนจากที่เดิมมายังที่ใหม่ อันเป็นบริเวณที่พิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดยังเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๐/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ซึ่งต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้ขายที่ดินรกร้างว่างเปล่ารวมถึงที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่ให้แก่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยมีได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยในที่ดินดังกล่าวมีโอกาสซื้อที่ดินก่อนผู้อื่น กรณีย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงอุตสาหกรรม และมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนการขายที่ดินพิพาทเฉพาะส่วนที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์อยู่เดิมได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๖/๒๕๕๓)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดหนองบัวขาวได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เทศบาลเมืองเขาสามยอดดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเขาสามยอดวิทยาใกล้กับโรงเรียนวัดหนองบัวขาว เนื่องจากเห็นว่าอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียนวัดหนองบัวขาว โดยอาจทำให้นักเรียนมีจำนวนลดน้อยลงจนอาจต้องยุบโรงเรียน และทำให้เกิดความเสียหายต่อการจัดการศึกษาของชาติและการดำเนินการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้มีการดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเขาสามยอดวิทยานั้น เมื่อเทศบาลเมืองเขาสามยอดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ การก่อสร้างโรงเรียนจึงเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเพื่อให้มีการจัดการศึกษา และจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม อันจะทำให้การจัดทำบริการสาธารณะบรรลุผล การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเขาสามยอดวิทยามีผลกระทบต่อโรงเรียนวัดหนองบัวขาวเป็นการคาดการณ์ของผู้ฟ้องคดีเอง โดยมีได้แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียอันมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างไร ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาล

ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๒๙๑/๒๕๕๓)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีอาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการปราบปรามเครื่องโทรศัพท์ในเรือนจำ โดยเห็นได้จากการที่เจ้าหน้าที่เรือนจำพิเศษมีบุรีได้จับกุมและทำร้ายผู้ต้องขังที่มีโทรศัพท์ไว้ในครอบครอง และได้ทำร้ายผู้ต้องขังอื่นรวมทั้งผู้ต้องขังที่ยื่นฟ้องกรณีดังกล่าวต่อศาลเพื่อบังคับให้ถอนฟ้อง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้เจ้าหน้าที่เรือนจำทำร้ายหรือทรมานผู้ต้องขัง และให้ผู้ต้องขังทุกรายได้รับใบรับรองแพทย์และการรักษาพยาบาลในกรณีถูกทำร้ายร่างกายไม่ว่าจะเกิดจากเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือผู้ต้องขังด้วยกัน ห้ามจำตรวน ขังในห้องขังขอย งดเยี่ยมญาติ หรือกระทำการอื่นใดอันมิชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้ที่ถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำพิเศษมีบุรีกระทำการโดยไม่ชอบ และการกระทำของเจ้าหน้าที่เรือนจำดังกล่าวเป็นการกระทำที่มีอาจคาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีอย่างแน่นอนในอนาคต ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘/๒๕๕๔)

(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการละเลยต่อหน้าที่

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อเทศบาลเมืองจันทบุรีเพื่อขอให้ออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารพาณิชย์ข้างเคียงซึ่งก่อสร้างต่อเติมอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตดำเนินการรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างต่อเติมโดยไม่ชอบดังกล่าวออกไป แต่นายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดังกล่าวระงับการก่อสร้างต่อเติมอาคาร และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างดัดแปลงต่อเติมอาคารให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลเมืองจันทบุรีและนายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดโดยให้รื้อถอนอาคารพิพาทส่วนที่ต่อเติมโดยมิได้รับอนุญาต และให้ระงับการใช้อาคารพิพาทไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามแบบที่มีอยู่เดิม นั้น แม้ว่านายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีจะมีคำสั่งให้เจ้าของอาคาร

ข้างเคียงดำเนินการตามที่ปรากฏข้างต้น อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วก็ตาม แต่หากเจ้าของอาคารข้างเคียงดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือเป็นกรณีที่มีการก่อสร้างหรือตัดแปลงไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน นายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือถอนอาคารพิพาทนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ทรายไต่ที่เทศบาลเมืองจันทบุรีและนายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรียังมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้เทศบาลเมืองจันทบุรีและนายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยให้หรือถอนอาคารพิพาทส่วนที่ต่อเติมโดยมิได้รับอนุญาต และให้ระงับการใช้อาคารพิพาทชั่วคราวจนกว่าจะมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามแบบที่มีอยู่เดิม กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการที่เทศบาลเมืองจันทบุรีและนายกเทศมนตรีเมืองจันทบุรีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อน

รำคาญ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนไปยังกรุงเทพมหานครเพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาจากการอนุญาตให้มีการทำทางเข้าออกด้านหลังห้างสรรพสินค้าติดกับรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งอนุญาตให้ห้างสรรพสินค้าก่อสร้างที่พักขยะและสิ่งปฏิกูล และท่อระบายน้ำทิ้งจากที่พักขยะติดกับรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดี แต่กรุงเทพมหานครมิได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการระงับเหตุรำคาญของผู้ฟ้องคดีให้หมดสิ้นไป ส่งผลให้เหตุรำคาญจากการใช้ทางเข้าออกด้านหลังของห้างสรรพสินค้าและการใช้ที่พักขยะและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งท่อระบายน้ำจากที่พักขยะซึ่งอยู่ติดกับรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดียังคงมีอยู่เรื่อยมา ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการที่กรุงเทพมหานครละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานคร สาขาบางเขน ดำเนินการเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเพิกถอนนิติกรรม และเจ้าพนักงานที่ดินฯ ปฏิเสธการเพิกถอนรายการจดทะเบียนตามคำพิพากษาของศาลแพ่งดังกล่าว จึงเป็น ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่นๆ

เมื่อสถาบันอาหารซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยง ปลาเผาหรือปลาสวายโมงเพื่อพัฒนาให้เกิดสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ เพิ่มมูลค่าการส่งออก ให้กับประเทศ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนมซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนกระชัง เลี้ยงปลาและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าค้อในการจัดสร้างโรงงานแปรรูป โดยมีผู้อำนวยการ สถาบันอาหารเป็นผู้รับผิดชอบในการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลาง รายการค่าใช้จ่าย เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนและความยากจนของประชาชน การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยคนฟ้องว่า สถาบันฯ และผู้อำนวยการสถาบันฯ มิได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปปลาและโรงงานผลิต อาหารปลา ตามโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา (ปลาสวายโมง) จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยคน เป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาเผาในโครงการดังกล่าว จึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการงดเว้นการกระทำข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้เทศบาลตำบลพนมสารคาม ดำเนินการกับผู้ร้องสอดซึ่งเป็นเจ้าของอาคารข้างเคียงที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารไม่ถูกต้อง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่ปรากฏว่าเทศบาลตำบลพนมสารคาม ยังมีได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล ภายในระยะเวลาที่ยังไม่พ้นกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอต่อเทศบาลตำบลพนมสารคามให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงถือว่ายังไม่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี และไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารออกประกาศ แจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) แปลงสาธารณชนหว่านน้อยโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นการออก น.ส.ล. ทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจากบรรพบุรุษ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหารจัดซื้อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินแปลงพิพาท นั้น กรณีเป็นการกล่าวอ้างว่าเจ้าพนักงานที่ดิน ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยไม่ดำเนินการจัดซื้อของผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้มีสิทธิในที่ดินแปลงพิพาท แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่เคยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อให้ดำเนินการดังกล่าว จึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๖/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชนงพระซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่กลับไม่ดำเนินการกับเจ้าของที่ดินที่บุกรุกทางตามมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงฟ้องขอให้ศาลตรวจสอบการกระทำของนายกองค้การบริหารส่วนตำบลชนงพระและให้องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระดำเนินการตามกฎหมาย นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบลชนงพระได้รับหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้ตรวจสอบกรณีตามข้อร้องเรียนแล้ว แต่ยังกำหนดขอบเขตทางสาธารณประโยชน์ที่แน่นอนไม่ได้ หนังสือดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชนงพระได้แจ้งถึงการดำเนินงานตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ได้ข้อยุติตามคำขอ มิใช่คำชี้แจงที่ปฏิเสธจะไม่ปฏิบัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเมื่อคำขอของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดี

มีคำขอให้นายองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระกระทำการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาดังกล่าว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังมีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของนายองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระและองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดสัญชาติอินเดียฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กระทรวงยุติธรรมไม่ปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ในการดูแลผู้ฟ้องคดีให้ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างทันที่ในกรณีที่เจ็บป่วยกะทันหันในเวลากลางคืน เนื่องจากไม่มีแพทย์เวรอยู่ประจำในเวลากลางคืน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งให้แพทย์มาอยู่เวรรักษานักโทษที่ป่วยในเวลากลางคืนที่เรือนจำทุกแห่งทั่วประเทศ นั้น เมื่อกระทรวงยุติธรรมไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรีเพื่อขอให้อนุมติเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการตามคำสั่งผู้อำนวยการฯ แต่ไม่มีการสั่งการกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการฯ มีคำสั่งเรื่องขออนุมติเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาทำการข้างต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้อำนวยการฯ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในขณะที่ยังไม่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียังมีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้อำนวยการฯ จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้จัดทำโครงการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้คนจนถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา (โครงการบ้านมั่นคง) ขึ้นภายในชุมชนของผู้ฟ้องคดี โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้าง ๖๔ ล้านบาท ภายหลังจากสถาบันฯ ไม่พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงให้ผู้ฟ้องคดี แต่กลับจัดสรรให้กลุ่มออมทรัพย์อื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน เป็นเหตุให้เกิดความแตกแยก ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถาบันฯ พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณโครงการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีและให้ระงับการจัดสรรเงินงบประมาณโครงการข้างต้นให้กับกลุ่มออมทรัพย์อื่น นั้น แม้สถาบันฯ จะมีอำนาจและหน้าที่ในการให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายขององค์กรชุมชนก็ตาม แต่การที่องค์กรชุมชนและเครือข่ายขององค์กรชุมชนใดประสงค์จะขอใช้สินเชื่อเพื่อดำเนินการโครงการต่างๆ นั้น จะต้องทำหนังสือเป็นคำขอเพื่อยื่นให้สถาบันฯ พิจารณา เมื่อปรากฏว่าหนังสือที่ผู้ฟ้องคดียื่นให้สถาบันฯ พิจารณานั้นยังไม่มีลักษณะเป็นคำขอที่มีความชัดเจนเพียงพอในเรื่องการขอสินเชื่อ จึงยังถือมิได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอในเรื่องดังกล่าวแล้ว กรณีจึงยังไม่มีกรกระทำทางปกครองของสถาบันฯ ที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๙/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพระภิกษุมีหนังสือขอให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยให้ความเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในส่วนของพระสังฆาธิการ แต่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไม่ดำเนินการดังกล่าวทำให้พระสงฆ์ละเมิดกฎหมายสงฆ์ ละเมิดพระธรรมวินัย เป็นเหตุให้พระพุทธศาสนาเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยให้ความเห็น นั้น เห็นว่า การที่ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไม่ส่งหนังสือของผู้ฟ้องคดีไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยคุณสมบัติของพระสังฆาธิการ หรือหากได้มีการวินิจฉัยคุณสมบัติของพระสังฆาธิการอย่างหนึ่งอย่างใดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ก็มิได้มีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๒/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐไม่จ่ายเงินสินบนให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิด เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการตรวจสอบ

ว่าด้วยการจ่ายสินบนในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ พ.ศ. ๒๕๔๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นเรื่องขอให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ จ่ายเงินสินบนให้ผู้ฟ้องคดีตามระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐจึงยังไม่มีภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการส่งจ่ายเงินสินบนดังกล่าว กรณีจึงยังไม่ได้มีการกระทำที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๐/๒๕๕๓)

(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการปฏิบัติหน้าที่
ล่าช้าเกินสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำละเมิด
ของเจ้าหน้าที่

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน
หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่นายอำเภอขามสะแกแสงยื่นคำขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาขามสะแกแสง และได้มอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาทนำรังวัดชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์แปลง “เดินกระทุ่มโพรง” และปักหลักเขตเพื่อแสดงเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดรุกล้ำที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนผลการรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว และให้ทำการรังวัดที่ดินแปลงที่พิพาทให้ถูกต้อง นั้น แม้ขั้นตอนการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) จะเป็นขั้นตอนการดำเนินการจัดให้มี น.ส.ล. ก็ตาม แต่ขั้นตอนดังกล่าวมีการใช้อำนาจทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อ

ผู้ขอรังวัดและเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิในการใช้สอยทรัพย์สินหรือสิทธิในการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินโดยปกติสุขของประชาชน ดังนั้น เมื่อการนำรังวัดชี้แนวเขตและปักหลักเขตที่สาธารณประโยชน์ของนายอำเภอขามสะแกแสง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาท มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการออก น.ส.ล. ก่อน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลเพิกถอนผลการรังวัดดังกล่าวและให้มีการรังวัดออก น.ส.ล. ใหม่ให้ถูกต้อง จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๔/๒๕๕๓ และที่ ๗๐๐/๒๕๕๓ ที่ ๑๗๙/๒๕๕๔ ที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ และที่ ๒๐๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินได้ขออนุญาตออกโฉนดที่ดินกับศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดชลบุรี – ปราจีนบุรี – สระแก้ว โดยได้มีการเดินสำรวจรังวัดที่ดินแล้ว แต่นายอำเภอศรีราชาในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นไม่ไประวางแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดิน ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถออกโฉนดที่ดินดังกล่าวได้ ต่อมา นายอำเภอศรีราชาได้มีหนังสือแจ้งศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินฯ เห็นควรชะลอเรื่องการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อน จนปัจจุบันยังไม่มีมีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายอำเภอศรีราชาไประวางแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีดังกล่าวถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายอำเภอศรีราชาซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อ ๔ (๒) ประกอบกับข้อ ๕ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคกทะเลยอดต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และไม่ซ่อมแซมบำรุงรักษาทางที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้รถยนต์กระบะที่อยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีโดยมีบุตรเขยของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับขี่ ตกสะพานข้ามแม่น้ำที่ชำรุด ทำให้รถยนต์คันดังกล่าวได้รับความเสียหาย นั้น แม้จะ

ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียังชำระเงินค่าเช่าซื้อรถยนต์คันดังกล่าวไม่ครบก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้เช่าซื้อย่อมมีสิทธิที่จะยึดถือและใช้ประโยชน์ตลอดจนมีหน้าที่ดูแลรักษารถยนต์คันพิพาทให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีตลอดไป และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ใช้เงินครบถ้วนตามสัญญาเช่าซื้อแล้ว รถยนต์คันดังกล่าวย่อมตกเป็นสิทธิแก่ผู้ฟ้องคดี หรือหากเลิกสัญญาเช่าซื้อ ผู้ฟ้องคดีก็มีหน้าที่ต้องส่งรถยนต์คันให้ผู้ให้เช่าซื้อในสภาพเดิม ดังนั้น เมื่อรถยนต์คันพิพาทเสียหายและขาดประโยชน์การใช้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดจากรถยนต์คันพิพาทและจากการขาดประโยชน์การใช้ อันเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓/๒๕๕๔)

กรณีที่กรมศุลกากรในฐานะเจ้าหนี้มูลละเมิดใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีต่อ นาย ส. เจ้ามรดก ซึ่งกระทำละเมิดเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ศุลกากรฯ แต่ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้บริษัทเอกชนกระทำการทุจริตในการขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากร โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทายาทโดยธรรมของ นาย ส. ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินมรดกให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น กรมศุลกากรเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓/๒๕๕๔ ที่ ๑๐๑/๒๕๕๔ ที่ ๒๐๑/๒๕๕๔ ที่ ๓๗๑/๒๕๕๔ ที่ ๓๗๒/๒๕๕๔ และที่ ๓๘๑/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประกวดราคาตามประกาศประกวดราคาจ้างดำเนินการโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินการจัดทำแผนที่รูปถ่ายทางอากาศครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ จึงได้ทราบว่าเอกสารประกวดราคากำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาเพิ่มเติมจากประกาศประกวดราคา ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าร่วมเสนอราคาตามการกำหนดคุณสมบัติที่กำหนดเพิ่มเติมดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์คืนเงินค่าซื้อเอกสารประกวดราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ว่าข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีโดยนาวาอากาศตรี ป. ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท ส. ได้ขอซื้อเอกสารประกวดราคาและลงชื่อในช่องผู้ซื้อด้วยตนเองโดยใช้ชื่อว่า บริษัท ส. และมีคำว่า “บรอม” หลังชื่อบริษัท แต่ก็ฟังว่าเป็นเพียงการคาดว่าจะเป็นเปลี่ยนชื่อในภายหลัง ประกอบกับ มาตรา ๑๗๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ในการตีความการแสดงเจตนา นั้น ให้ฟังถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร การที่นาวาอากาศตรี ป.

ได้ลงชื่อขอซื้อเอกสารประกวดราคาในนามบริษัท ส. ซึ่งบริษัทดังกล่าวยังไม่ได้จดทะเบียน เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายหรือทำกิจการร่วมกับบริษัทใด คงมีแต่บริษัท ส. เท่านั้น ที่นาวาอากาศตรี ป. เป็นกรรมการผู้จัดการและเป็นผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงต้องตีความตามเจตนาอันแท้จริงของนาวาอากาศตรี ป. ว่าต้องการซื้อเอกสารประกวดราคา ในนามบริษัทของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดคุณสมบัติ ของผู้มีสิทธิเสนอราคาเพิ่มเติมจากประกาศประกวดราคา ทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกตัดสิทธิไม่ให้ เข้าร่วมเสนอราคา จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๙๘/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า นายอำเภอเล็งนกทามีคำสั่งให้นายกองค้การบริหาร ส่วนตำบลกุดเชียงหมีดำเนิการรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในที่สาธารณประโยชน์ป่าช้า – บ้านร้าง ซึ่งผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี คำสั่งของนายอำเภอจึงเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอที่ให้มีการรังวัดที่ดินดังกล่าว และให้ชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้จะมีกรณีพิพาทว่าที่สาธารณประโยชน์ป่าช้า-บ้านร้าง และที่ดินของผู้ฟ้องคดีทับซ้อนกันหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการรังวัดที่ดินดังกล่าว แต่การ สั่งให้มีการรังวัดที่สาธารณประโยชน์ก็เป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ชัดเจน เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง อันเป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการก่อนมีคำสั่งทางปกครอง เท่านั้น ประกอบกับปัจจุบันก็ยังไม่มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณดังกล่าว แต่อย่างใด จึงยังไม่อาจถือว่าคำสั่งของนายอำเภอเล็งนกทาทาที่ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบล กุดเชียงหมียื่นคำขอรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีฟ้องว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมด ๑,๗๒๐,๐๐๐ บาท โดยให้ชำระคนละครึ่ง ของจำนวนค่าเสียหายทั้งหมดเป็นเงินคนละ ๘๖๐,๐๐๐ บาท ตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริต แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเรียกให้ ชดใช้เงินดังกล่าวไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ได้ยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงได้ตกลงทำสัญญา รับสภาพหนี้ โดยมีเนื้อความในสัญญาระบุว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยินยอมที่จะชดใช้เงินเป็นจำนวน ๘๖๐,๐๐๐ บาท โดยสละข้อต่อสู้ว่าคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงตกลงยินยอมให้มีการ ผ่อนชำระเงินเป็นรายเดือน โดยสละสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชำระหนี้โดยสิ้นเชิง ให้แล้วเสร็จภายในครั้งเดียว จึงเป็นกรณีที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงยอมผ่อนผันให้แก่กัน ดังนั้น สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามมาตรา ๘๕๐ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้มูลหนี้ละเมิดที่เป็นเหตุให้มีการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ชดใช้เงินนั้นกลายเป็นมูลหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความแทน จึงเป็นกรณีที่ทั้งสองฝ่าย ได้ทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ตามมาตรา ๓๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวล กฎหมายเดียวกัน มีผลทำให้คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนระงับสิ้นไปด้วยการแปลงหนี้ใหม่ และสิ้นผลผูกพันผู้ฟ้องคดีทั้งสองนับแต่วันทำสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว สิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงซึ่งเป็นคู่สัญญาจึงมี ขึ้นใหม่เท่าที่ปรากฏในสัญญาดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย จากคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงอีกต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๐-๔๒๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า พัฒนาการอำเภอแม่พริกซึ่งเป็นเลขานุการของ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่พริกสละเลย ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามที่นายอำเภอแม่พริกในฐานะประธานอนุกรรมการฯ มอบหมาย กรณีนางสาว ส. ซึ่งเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านนารินดำเนินการให้สมาชิกกู้ยืมเงินไม่ถูกต้อง ตามระเบียบ และไม่แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งของการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เป็นเหตุให้กองทุนหมู่บ้านนารินได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้

พัฒนาการอำเภอและนางสาว ส. ชดใช้ค่าเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้านนาริน นั้น โดยที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๒๑ ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แม้จะเป็นคณะกรรมการคนหนึ่งในกองทุนหมู่บ้าน แต่ก็ไม่ได้รับมติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้ฟ้องคดีนี้ จึงไม่อยู่ในฐานะที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงอันเนื่องมาจากการกระทำข้างต้นจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๔/๒๕๕๓)

กรณีที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่กรณีคำนวณเงินที่ผู้ผิดสัญญาทุนการศึกษาต้องชดใช้ผิดพลาด ตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนความเห็นของกรมบัญชีกลางนั้น โดยที่ความเห็นของกรมบัญชีกลางข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพิจารณาทางปกครองเพื่อออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น ยังไม่เป็นผลเป็นการนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันจะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากหนังสือดังกล่าวที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๒/๒๕๕๓ และที่ ๖๒๗/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

การที่เจ้าหน้าที่เรือนจำใช้เครื่องพันธนาการประเภทยุแอมมือกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังในขณะที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในกรณีทันตกรรมที่ทันตสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ประกอบกับหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ ยธ ๐๗๐๕/๕๑๖ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่องมาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับแพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ต้องขังซึ่งป่วย อันเป็นการใช้ดุลพินิจเฉพาะรายและเฉพาะครั้งคราวเท่านั้น แม้จะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่การใส่กุญแจมือดังกล่าวเป็นการใส่ระหว่างที่ทำการรักษาพยาบาลไม่ได้ใส่ตลอดเวลา และในคราวต่อไปก็ไม่แน่ว่าจะมีการใส่กุญแจมือผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา

หรือคำสั่งไม่ให้มีการใส่กุญแจมือผู้ฟ้องคดีเวลาออกไปพบแพทย์ทันตกรรม จึงเป็นคำขอในเรื่องอนาคตที่ไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า สรรพากรพื้นที่นครปฐม ๒ มีคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สับเปลี่ยนโยกย้ายผู้ฟ้องคดีจากงานคืนภาษี ส่วนกรรมวิธีและคืนภาษี ไปปฏิบัติราชการที่งานกรรมวิธี ส่วนกรรมวิธีและคืนภาษี อันเป็นการลดชั้น ลดฐานะ ความรับผิดชอบ ทำให้เสื่อมเสียเกียรติยศชื่อเสียง และเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องลาออกจากราชการ นั้น เมื่อคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติราชการดังกล่าวเป็นการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการสรรพากร ระดับชำนาญการ ไปปฏิบัติราชการในงานกรรมวิธีแทนงานคืนภาษี ซึ่งอยู่ในส่วนกรรมวิธีและคืนภาษี สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐม ๒ เช่นเดียวกัน จึงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของสรรพากรพื้นที่นครปฐม ๒ ในฐานะผู้บังคับบัญชาในการจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่เห็นสมควร อันเป็นการบริหารงานบุคคลภายในฝ่ายปกครอง เพื่อความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการ โดยไม่มีผลทำให้ตำแหน่งและระดับของผู้ฟ้องคดีต้องเปลี่ยนแปลงไป คำสั่งดังกล่าวจึงไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายฯ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๖/๒๕๕๓)

(๗) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากสัญญาทางปกครอง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

กรณีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยนอร์ท – เชียงใหม่ ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์ แต่ต่อมาได้บอกเลิกสัญญาจ้างดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสมให้ลุล่วงโดยถูกต้องและสุจริต และมีพฤติการณ์อันฝ่าฝืนข้อบังคับหรือข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการบอกเลิกสัญญาจ้างดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้

มหาวิทยาลัยนอร์ธ – เชียงใหม่ จ่ายเงินค่าจ้างและเงินชดเชยพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อมหาวิทยาลัยนอร์ธ – เชียงใหม่ ได้บอกเลิกสัญญาจ้างก่อนครบกำหนดเวลาการจ้าง ตามสัญญา และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ผู้ฟ้องคดีจึงมีข้อโต้แย้ง เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง และการยุติข้อโต้แย้งจำต้องมีคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๓)

หมายเหตุ คดีนี้แม้มหาวิทยาลัยนอร์ธ – เชียงใหม่ จะเป็น มหาวิทยาลัยเอกชน แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการบริการสาธารณะด้านการศึกษา อันเป็นกิจการทางปกครองและใช้อำนาจทางปกครองในการดำเนินกิจการดังกล่าวตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การบอกเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีซึ่งปฏิบัติหน้าที่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยข้างต้น จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

กรณีที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามมีคำสั่งยกเลิกสัญญาจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นพนักงานปฏิบัติการ สังกัดสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัย เนื่องจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ก.บ.ม.) เห็นว่าเป็นการจ้างในลักษณะการจ้างงานประจำและ ขัดต่อวัตถุประสงค์ของโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด รวมทั้งได้มีหนังสือ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อเรียกให้คืนเงินค่าจ้างและค่าตอบแทนที่ได้รับให้แก่มหาวิทยาลัยฯ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งปฏิเสธไม่ชำระหนี้ตามที่มหาวิทยาลัยฯ ทวงถาม นั้น เป็นกรณีที่ มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่มหาวิทยาลัยฯ ถูกโต้แย้งสิทธิและได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหาย มหาวิทยาลัยฯ จึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๓/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทที่ยังไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง เกิดขึ้น

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ในแนวเขตเวนคืน ได้สมัครใจทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้ไว้แก่กรมชลประทาน โดยตกลงยินยอม รับเงินค่าทดแทนตามจำนวนที่ได้ตกลงกันไว้ จึงเป็นกรณีที่เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีสมัครใจที่จะ

เข้าทำสัญญาจะซื้อจะขายและคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ปฏิบัติตามสัญญาโดยถูกต้องสมบูรณ์แล้ว เมื่อไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดผิดสัญญา กรณีจึงไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๙/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ สายผู้สอน สังกัดวิทยาลัยแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาตามสัญญา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีไม่ต่อสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีอยู่ในระดับที่ควรแก้ไขปรับปรุง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการบอกเลิกสัญญาจ้างโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี และให้ดำเนินการต่อสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าสัญญาจ้างพิพาทสิ้นสุดแล้ว การจะทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีต่อไปอีกหรือไม่เป็นอำนาจของอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีและคณบดีวิทยาลัยแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกที่จะต้องดำเนินการตามความเหมาะสมแก่การบริหารงานภายในหน่วยงาน ศาลปกครองไม่อาจก้าวล่วงไปในการดำเนินงานของอธิการบดีฯ โดยมีคำพิพากษาให้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๓ และที่ ๓๖๐/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทที่เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญา เป็นกรณีที่ลูกหนี้อาจปฏิเสธการชำระหนี้ต่อเจ้าหน้าที่ได้หากเห็นว่าไม่ชอบ จึงยังไม่อาจถือว่าลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องโต้แย้งการเรียกให้ชำระหนี้ดังกล่าว

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนการให้ทุนการศึกษาและเรียกเงินทุนการศึกษาคืน นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตให้ขยายเวลาการศึกษาต่อไป สำนักงานเลขาธิการฯ ย่อมมีสิทธิเพิกถอนการให้ทุน และมีสิทธิระงับทุน รวมทั้งเรียกให้ชดใช้เงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือหรือเงินเพิ่มอื่นใดได้ตามข้อกำหนดในสัญญา หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการมีคำสั่งให้เพิกถอนการให้ทุนการศึกษาและเรียกเงินทุนการศึกษาและเงินช่วยเหลือใดๆ ที่จ่ายให้ในระหว่างการศึกษาคืนไปโดยไม่ชอบหรือ

ไม่ถูกต้อง ก็มีสิทธิปฏิเสธการชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการฯ ได้ ซึ่งหากข้อปฏิเสธของผู้ฟ้องคดีมีเหตุผลที่รับฟังได้ตามกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการฯ อาจระงับการเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ตามที่แจ้งก็ได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายและยังไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่จะสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๐/๒๕๕๔)

(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้วินิจฉัยและแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายหลังจากพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์แล้ว การวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีดังกล่าวถือเป็นการกระทำทางปกครองอย่างหนึ่งที่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี อันทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำในกรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

(๑) หน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ประชาชนผู้ถูกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) คณะบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) ชุมชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ

๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล

๑) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้อำนวยการสำนักการโยธา กรุงเทพมหานครเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ร้องขอ เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนโดยเชิญผู้แทนสำนักการโยธา มาชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม พร้อมกับได้แนะนำการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก่ผู้แทนสำนักการโยธา เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ดำเนินการ และต่อมาสำนักการโยธา ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติมแล้ว จึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี และสำนักการโยธา ได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอแล้ว ถือได้ว่าความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีได้หมดสิ้นไป ไม่มีกรณีที่ศาลจำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีอีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่า คำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลนครไทยที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน เนื่องจากขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา เป็นการลงโทษที่หนักเกินไป อันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ถูกต้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันหนึ่งพิจารณาคดีครั้งแรกของศาลปกครองชั้นต้น นายกเทศมนตรีตำบลนครไทยได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนดังกล่าว และมีคำสั่งให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีตามมติของคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดพิษณุโลกแทน ศาลจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวอีกต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ ไม่พิจารณาให้ความเห็นชอบในวีดิทัศน์ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี แต่กลับมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีส่งผู้แทนเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อหาของวีดิทัศน์และจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดี

จึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นด้านกฎหมายและด้านวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติมีหนังสือแจ้งมติตามความเห็นของคณะอนุกรรมการฯ ว่าไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าการวินิจฉัยไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวสืบเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้นำวีดิทัศน์ออกให้บริการโดยผลของกฎหมายแล้ว จึงไม่มีเหตุให้ต้องพิจารณาอุทธรณ์อีกต่อไป ดังนั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไป จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๒/๒๕๕๓)

๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดค่าบังคับได้

(๑) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้เพิกถอนกฎ คำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ก) กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของอริบดีกรมบังคับคดีซึ่งมีลักษณะเป็นกฎ เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๒/๒๕๕๓)

ข) กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ประชาชนซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล ที่อนุญาตให้เอกชนรายอื่นใช้ประโยชน์ที่ดินของโรงเรียนเทศบาลก่อสร้างอาคารพาณิชย์ และขอให้ยกเลิกโครงการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ดังกล่าว เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนด

คำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นจุดผ่อนผัน โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบลต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถดำเนินการตามคำขอดังกล่าวได้ ขอให้จ่ายค่าชดเชยวัสดุอุปกรณ์สิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่าที่ครอบครองและทำประโยชน์โดยให้กันส่วนที่นำรังวัดรูกกล้าที่ดินแปลงข้างเคียงออก และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีนำชี้แนวเขต นั้น เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีทนายโดยธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดซึ่งถึงความตายฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงสาธารณสุขที่เรียกให้ทนายโดยธรรมดังกล่าวร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้ถึงแก่ความตายกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๑/๒๕๕๓)

ค) กรณีมีคำขอให้สั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เทศบาลตำบลศรีพนาพิจารณา ทบทวนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด ถือเป็นการขอให้เทศบาลตำบลฯ ปฏิบัติหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งที่ออกไปแล้วแก้ต้นใหม่ ซึ่งเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

กรณีฟ้องขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการปฏิบัติหน้าที่ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๕/๒๕๕๓)

(๓) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ประชาชนซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขบริเวณที่ดินในโรงเรียนเทศบาลที่นายกเทศมนตรีฯ อนุญาตให้เอกชนก่อสร้างอาคารพาณิชย์กลับคืนสู่สภาพเดิม เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับให้ได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นจุดผ่อนผัน โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบลต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถดำเนินการตามคำขอดังกล่าวได้ ขอให้จ่ายค่าชดเชยวัสดุอุปกรณ์สิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิ ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้นายอำเภอศรีราชาไประวางแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดินในการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งหากศาลเห็นว่านายอำเภอกระทำละเมิดจริงตามฟ้อง ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๕/๒๕๕๓)

แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือสำนักงานเทศบาลนครขอนแก่นที่คัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีก็คือการขอให้เทศบาลนครขอนแก่นและนายกเทศมนตรีนครขอนแก่นงดเว้นการยืนยันหรือรับรองอาณาเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นการขัดขวางการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีอันเป็นคำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๐/๒๕๕๔)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินระงับการปักหลักเขต ระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และให้ระงับการแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง นั้น เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓)

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๙/๒๕๕๔ ที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ และที่ ๒๐๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่ออก โฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่าที่ครอบครองและทำประโยชน์โดยให้กันส่วนที่นำรังวัดรูกกล้าที่ดิน แปลงข้างเคียงออก และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดี นำชี้แนวเขต นั้น เป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีฟ้องว่า กรมการค้าภายในละเลยต่อหน้าที่ไม่ควบคุมดูแล บริษัทคู่สัญญาให้ดำเนินการตามโครงการร้านบลูซ็อบ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ทำสัญญา เข้าร่วมโครงการดังกล่าวกับบริษัทคู่สัญญาข้างต้นไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบสภาพร้านตามที่ เจ้าหน้าที่ของกรมการค้าภายในตรวจสอบ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมการค้า ภายในชดใช้เงินที่ผู้ฟ้องคดีจ่ายเป็นค่าซื้อแฟรนไชส์ ค่าเสียหายจากการขาดทุน และเงินที่ สูญเสียจากการจัดรายการตามนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ กรณีดังกล่าวเป็นการฟ้องว่า กรมการค้าภายในซึ่งมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวแต่ละเลย ไม่ดำเนินการ จึงเป็นการฟ้องข้อหาละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดี มีคำขอให้กรมการค้าภายในชดใช้เงิน กรณีจึงเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๕๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีที่มหาวิทยาลัยนอร์ท – เชียงใหม่ บอกลีกสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี ให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งอาจารย์ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยนอร์ท – เชียงใหม่ จ่ายเงินค่าจ้างและค่าชดเชย จากการเลิกจ้างดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การยุติข้อโต้แย้งดังกล่าวศาลจำเป็นต้องมีค่าบังคับ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๓)

(๔) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้

(๑) คำขอให้ศาลปกครองดำเนินการทางวินัยหรือให้ลงโทษทางอาญา

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลพิจารณาความผิดและลงโทษนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลขงพระและองค์การบริหารส่วนตำบลขงพระที่ไม่ดำเนินการกับผู้บุกรุกทางสาธารณะ อันเป็นกรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา นั้น คำขอดังกล่าวเป็นกรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ส่วนการขอให้ศาลดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นอำนาจโดยตรงของผู้บังคับบัญชาอันเป็นอำนาจของฝ่ายปกครองโดยแท้ ศาลไม่อาจก้าวล่วงไปกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการตามงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้น ในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคนเป็นเรื่องการใช้อำนาจทางการบริหารของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาดำเนินการกับผู้ใต้บังคับบัญชาตามควรแก่พฤติการณ์

เป็นรายกรณีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเป็นการใช้ดุลพินิจและอำนาจของผู้บังคับบัญชา อันถือเป็นมาตรการภายในฝ่ายปกครองโดยเฉพาะ ศาลปกครองมีอาจก้าวล่วงเข้าไปใช้อำนาจ ลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบสองคนแทนผู้บังคับบัญชาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ จึงเป็นกรณีที่ ศาลไม่อาจมีคำบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๗/๒๕๕๓)

(๒) คำขอในเรื่องทางการบริหารงานของฝ่ายบริหาร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

เมื่อการกำหนดให้ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ให้การ รักษาพยาบาลผู้ต้องขังชาวต่างชาติโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายในทุกกรณี เป็นเรื่องการบริหารงาน ภายในของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น กรณีที่ผู้ต้องขังชาวต่างชาติฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ให้การักษาพยาบาลผู้ต้องขังชาวต่างชาติ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในทุกกรณีตามที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับ ให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๔ และที่ ๓๖๗/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๓) คำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งในเรื่องที่เป็นดุลพินิจของ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

เมื่อสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของเทศบาลเมืองลัดหลวง ได้สิ้นสุดลงเนื่องจากครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาแล้วนั้น การที่นายกเทศมนตรีเมืองลัดหลวง จะทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีต่อไปอีกหรือไม่เป็นอำนาจของนายกเทศมนตรีฯ ที่จะพิจารณาดำเนินการ ตามความเหมาะสมแก่การบริหารงานภายในหน่วยงาน ศาลไม่อาจมีคำบังคับให้นายกเทศมนตรีฯ ต่อสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๒/๒๕๕๔ ที่ ๒๔๙/๒๕๕๔ และที่ ๓๖๐/๒๕๕๔ วินิจฉัย แนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการขึ้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้ตามประกาศกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง รับสมัครสอบคัดเลือกกรณีพิเศษเพื่อบรรจุแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งบริหาร เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา (เฉพาะอำเภอนาทวี อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย) รวมทั้งให้ใช้บัญชีผู้ที่ได้รับการคัดเลือกครั้งนี้กับการบรรจุและแต่งตั้งทั่วประเทศ นั้น การกำหนดเงื่อนไขการขยายระยะเวลาการขึ้นบัญชีผู้สอบคัดเลือกได้และการขยายพื้นที่ในการบรรจุแต่งตั้งผู้สอบขึ้นบัญชีเป็นอำนาจของอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อไม่ปรากฏว่าอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทำการใดๆ เกี่ยวกับประกาศฉบับพิพาทผิดไปจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลจึงไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปเปลี่ยนแปลงการกระทำใดๆ ที่เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแทนได้ กรณีเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๔/๒๕๕๓)

(๔) คำขอให้คู่สัญญาทางปกครองกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกเหนือหรือแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) คำขอให้ศาลปกครองยกเลิกการบอกเลิกสัญญาจ้างของหน่วยงานทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งผิดสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารหอพักนิสิตมหาวิทยาลัยทักษิณ ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกสัญญาจ้างที่มหาวิทยาลัยทักษิณทำกับผู้รับจ้างรายใหม่เพื่อทำการก่อสร้างแทนผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำการก่อสร้างจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญา เป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๑/๒๕๕๓)

(๖) คำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้เนื่องจากล่วงเลยระยะเวลาที่จะปฏิบัติได้แล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๗) คำขอให้ศาลปกครองมีค่าบังคับต่อบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่กรณีในคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๘) คำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือไปจากอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๙) คำขอให้ศาลดำเนินการสอบสวนการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่าชุดจู่โจมของกรมราชทัณฑ์เข้าไปตรวจค้นห้องขังทำให้พื้นกระเบื้องในห้องขังสกรปรกและยารักษาโรคของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าการตรวจค้นของชุดจู่โจมและผู้ช่วยเหลือเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือไม่ นั้น เป็นคำขอที่ศาลไม่สามารถกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๖/๒๕๕๔)

๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี

๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

คำสั่งของอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าสินไหมทดแทนมาชำระให้แก่ทางราชการตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นคำสั่งทางปกครอง แต่โดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากคำสั่งดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องบังคับตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งข้างต้นไปยังอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ แต่มิได้มีการวินิจฉัยอุทธรณ์แต่อย่างใด ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๑/๒๕๕๓)

เมื่อปรากฏว่าบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยส่งคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี แต่บุรุษไปรษณีย์นำส่งไปยังบ้านเลขที่ข้างเคียงโดยมีบุคคลรับไว้แทน อันเป็นการแจ้งคำสั่งทางปกครองไปยังบ้านเลขที่ต่างกัน และบ้านทั้งสองหลังไม่ติดกัน แม้จะเคยกระทำมาก่อน แต่ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๖๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ทราบคำสั่งดังกล่าวจากคนรับใช้ในบ้านซึ่งรับฝากจากบุคคลที่รับไว้แทนอีกทอดหนึ่ง และต่อมาได้ยื่นอุทธรณ์ต่อบรรษัททางไปรษณีย์ตอบรับ ซึ่งแม้พนักงานของบรรษัทฯ จะเสนอให้กรรมการและผู้จัดการของบรรษัทฯ ทราบการยื่นอุทธรณ์ดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ก็ตาม แต่ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทยได้ลาออกตามโครงการลาออกก่อนเกษียณอายุฟ้องว่า การทำเรือแห่งประเทศไทยได้หักเงินของผู้ฟ้องคดีระหว่างที่ยังปฏิบัติงานอยู่ไม่ถูกต้อง และการหักภาษี ณ ที่จ่ายก็ไม่มีแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้การทำเรือฯ ส่งเอกสารเกี่ยวกับการหักภาษี หลักฐานการขอคืนภาษี ใบสำคัญการจ่ายอันเป็นการรับสภาพหนี้ เช็ค และต้นขั้วเช็คให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่การทำเรือฯ มีหนังสือแจ้งว่า เงินตามสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับมีการจ่ายไปแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้ การทำเรือฯ ไม่มีเอกสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งการตอบข้อร้องเรียนกลับมา แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าข้อความที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตอบนั้นไม่เป็นความจริง จึงนำคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การทำเรือฯ นำเอกสารหลักฐานตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอส่งให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกรณีการทำเรือฯ ปฏิเสธว่าไม่มีเอกสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขออยู่จริง ถือว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องดังกล่าวไว้แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๑/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓ มีประกาศยกเลิกประกาศรับสมัครข้าราชการเข้ารับการศึกษาเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๓๘ ค (๒) ที่ว่าง นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้จะไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบประกาศพิพาทตั้งแต่เมื่อใด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์เกี่ยวกับประกาศดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๑/๒๕๕๓)

๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูนได้แจ้งยกคำขอประทานบัตรเหมืองแร่ของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และกระทรวงอุตสาหกรรมชดเชยค่าเสียหาย นั้น เมื่อคำสั่งยกคำขอตกลงว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง และพระราชบัญญัติแร่ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการอุทธรณ์คำสั่งไว้เป็นการเฉพาะ กรณีดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคำสั่งยกคำขอระบุเพียงว่าหากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวให้ฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้น ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลโดยมิได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเสียก่อน จึงเป็นผลมาจากคำสั่งของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่าตนสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องอุทธรณ์ก่อน หากศาลนำมาเป็นเหตุสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๑/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

กรณีที่บริษัท การท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีนำส่งเงินค่าธรรมเนียมล่าช้าและต้องเสียค่าปรับจากความล่าช้าดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าบริษัท การท่าอากาศยานไทยฯ ได้มีการแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจทราบได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้บริษัท การท่าอากาศยานไทยฯ พิจารณายกเว้นค่าชดเชยจากการชำระค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินล่าช้ากว่ากำหนดตามคำสั่งดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการอุทธรณ์หรือโต้แย้งการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินข้างต้น จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งพิพาทอย่างช้าที่สุดในวันที่มีการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งนิติกร ๕ กรมบัญชีกลาง แต่ได้โอนมาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ๓ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฟ้องโต้แย้งคำสั่งของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่รับโอนผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ใช้การรับโอนผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งในระดับและอัตราเงินเดือนเท่าเดิม และฟ้องโต้แย้งคำสั่งเลื่อนผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ๔ รวมทั้งฟ้องขอให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษพิจารณาคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีว่ามีคุณสมบัติในการสมัครเข้ารับการคัดเลือกและประเมินผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในระดับ ๖ว ตามประกาศรับสมัครข้าราชการเพื่อพิจารณาคัดเลือกและประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งในตำแหน่งที่สูงขึ้นในสายงานเดิมสำหรับตำแหน่งผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา นั้น กรณีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะต้องร้องทุกข์เป็นหนังสือภายในสามสิบวันตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ ดังนั้น แม้ไม่ปรากฏหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อพิจารณาหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงาน ก.พ. และหนังสือผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรม โดยหนังสือทั้งสองฉบับได้อ้างถึงหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรมแล้ว และแม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์เมื่อพ้นระยะเวลาร้องทุกข์แล้วก็ตาม แต่เมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรม ไม่ได้ปฏิเสธหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีข้างต้น กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ตนได้รับจากคำสั่งพิพาทแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๗/๒๕๕๓)

คำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเทศบาล เป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของผู้บังคับบัญชา ซึ่งตามข้อ ๑๓๗ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๓ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้พนักงานเทศบาลที่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตนให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนต่อนายกเทศมนตรี

ตำบลสีดา แต่แทนที่นายกเทศมนตรีฯ จะส่งหนังสือดังกล่าวไปยังคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ กลับเป็นผู้วินิจฉัยเสียเอง กรณีย่อมถือได้ว่า ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และแม้ว่าหนังสือโต้แย้งคำสั่งพิพากษาของผู้ฟ้องคดี จะใช้คำว่า “อุทธรณ์” ก็ตาม แต่โดยที่การอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ต่างก็เป็นการขอให้ผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งพิจารณาทบทวนการออกคำสั่ง ถ้อยคำการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เป็นเพียงถ้อยคำตามบทบัญญัติของกฎหมายแต่ละฉบับเท่านั้น ไม่ใช่สาระสำคัญที่จะไม่พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๕๓)

๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินตอบแทนพิเศษ สำหรับผู้มีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างถึงขั้นสูงของอันดับหรือตำแหน่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการในสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งของอธิการบดีฯ จะต้องร้องทุกข์ต่อสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเก้าสิบวันตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิการบดีฯ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ ซึ่งอนุโลมได้ว่าการอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ภายในกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่ยังมีได้รับการแจ้งผลพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งยังอยู่ภายในระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย

ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๙/๒๕๕๓)

๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการเขตคลองเตยที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนโครงข่ายโฆษณา นั้น ก่อนการฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ไต่ทราบบหรือวันที่กฎหมายบัญญัติให้ถือว่าไต่ทราบคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อปรากฏว่าผู้อำนวยการเขตคลองเตยได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวสองวิธี คือ ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับโดยส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีในขณะนั้น โดยมีพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นผู้รับคำสั่งไว้เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ และเจ้าหน้าที่ของผู้อำนวยการเขตคลองเตยได้นำคำสั่งรื้อถอนโครงข่ายโฆษณาไปปิดที่อาคารที่ทำการก่อสร้างผิดจากแบบที่ได้รับอนุญาตเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ กรณีจึงเป็นการแจ้งคำสั่งตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แล้ว และต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีไต่ทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดสามวันนับแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ คือ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครภายในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๖/๒๕๕๓ และที่ ๔๗๖/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งได้มีการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไว้แล้ว หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องอุทธรณ์โต้แย้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ ต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อนายกเทศมนตรีเมืองแก่งคอยเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือ

เสียหายตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๗/๒๕๕๓ และที่ ๕๙๙/๒๕๕๓
วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

หนังสือของเทศบาลตำบลจอหอที่แจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาจ้าง
ก่อสร้างอาคารสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการ
ยืนยันถึงการอนุมัติสั่งซื้อ จ้าง แลกเปลี่ยน เช่า ขาย ให้เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์ อันเป็นการ
ยืนยันคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความ
ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการประมูล
ของเทศบาลตำบลฯ ไม่ถูกต้องอย่างไร ก็จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ
ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (กvw.อ.) ภายในสามวันนับวันที่ได้รับแจ้ง ตามข้อ ๑๐ (๕)
ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙
เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเทศบาลตำบลฯ ว่าเป็นผู้ประมูลราคาต่ำสุดเมื่อวันที่
๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ แต่ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อเทศบาลตำบลฯ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓
จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ ประกอบกับไม่ปรากฏว่าเทศบาลตำบลฯ
ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่มีได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมาย
กำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง
สูงสุดที่ ๔๕๒/๒๕๕๔)

๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องโต้แย้งว่าประกาศบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการสอบภาค ก ที่ไม่ปรากฏ
ชื่อของผู้ฟ้องคดี ในการสอบคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อบรรจุและ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องทำหนังสือ
ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับแจ้งประกาศบัญชีรายชื่อดังกล่าว ตามมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อ ๕ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วย
การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีเพียงบันทึก
ข้อความถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขออุทธรณ์ให้คลายความสงสัย

และยังรับในข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งว่า ผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่า เมื่อศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ถือว่าหนังสือขอตุลาการแนบบังคับกล่าว เป็นการขอให้เลขาธิการฯ ทบทวนการตรวจกระดาษคำตอบแล้ว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล จึงเป็นกรณีที่มีได้ดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๓๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่นๆ

กรณีที่ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์มีคำสั่ง ตัดชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ หากผู้ฟ้องคดีต้องการ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจะต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้ทำคำสั่งโดยระบุข้อโต้แย้ง ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งพิพาทด้วยวาจา และได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการดำเนินการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๔)

๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการ สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่นายภคเทศมนตรีนครนนทบุรีได้ออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองเชื่อโดยสุจริตมาโดยตลอดว่าใบอนุญาต ก่อสร้างอาคารดังกล่าวเป็นการออกที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหาย ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น อันเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องการร้องขอค่าทดแทนอันเนื่องมาจากการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครองไว้โดยเฉพาะ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิในการร้องขอค่าทดแทนต่อเทศบาล นครนนทบุรีก่อนที่จะนำมาฟ้องต่อศาล ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนการฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๙๑/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ โดยให้หรือถอนหนังสือดำเนิของสถานประกอบการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนด ถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องนี้ไว้ โดยเฉพาะ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

โดยที่การออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข) ของปฏิรูปที่ดินจังหวัด เป็นคำสั่งทางปกครอง หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจะต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๕๓)

เมื่อคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าพนักงานที่ดินผู้ทำคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ส่วนกรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินเพิกเฉยสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายหลังจากที่ได้ยื่นฟ้องคดีแล้วนั้น มีผลทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งคำสั่งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ หรือถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ และระยะเวลาการอุทธรณ์สั้นกว่าหนึ่งปีก็ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง กรณีมิได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเกิดสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองโดยไม่ต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๗/๒๕๕๓ และที่ ๕๔๑/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

การขอให้ยกเลิกการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังของกรมเจ้าท่า มีผลเป็นการขอให้เพิกถอนผลการประกวดราคาซึ่งอนุมัติโดยกรมเจ้าท่าตามที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอ และถือว่าเป็นการไม่รับคำเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งของกรมเจ้าท่าที่อนุมัติผลการประกวดราคาดังกล่าว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

เมื่อมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของทนายความผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยอาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสภาทนายความได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความที่ให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความภายในระยะเวลาดังกล่าวก่อนยื่นฟ้องต่อศาล จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอ โพนนาแก้วที่ไม่ให้ความเห็นชอบการเปิดประชุมสภาสมัชชาวิสาหกิจตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายกรณีดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งพิพาทต่อนายอำเภอตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เสียก่อน การที่

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้ดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อน จึงเป็นการฟ้องคดีโดยมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศบัญชีรายชื่อผู้สอบผ่านภาค ก ในการสอบคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยไม่มีรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือก นั้น เมื่อมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย สามารถร้องทุกข์ได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้ กรณีจึงถือได้ว่ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ลงนามในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สอบผ่านการคัดเลือกโดยไม่มีรายชื่อผู้ฟ้องคดีที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ไว้โดยเฉพาะ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ร้องทุกข์ตามกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ฯ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

โดยที่ข้อ ๒๕ วรรคสอง ของข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยการควบคุมสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬาหรือการส่งเสริมการกีฬาโดยตรง กำหนดว่า ในกรณีที่สมาคมไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของการกีฬาแห่งประเทศไทยให้อุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อประธานกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาคมอาสาสมัครแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ฟ้องโต้แย้งคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสมาคมกีฬาที่ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดียุติการบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมของสมาคม พร้อมส่งมอบเอกสารการดำเนินการ เอกสารด้านการเงิน

และอื่นๆ ให้แก่คณะกรรมการฯ โดยมีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยตามที่ข้อบังคับข้างต้นกำหนด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๑/๒๕๕๔)

๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี

๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นเมืองพัทยาออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นอาคารชุดพักอาศัยให้กับบริษัทเอกชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบคนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมและพักอาศัยอยู่ในอาคารชุดซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับอาคารที่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมืองพัทยาและได้รับความเดือดร้อนจากการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว จึงมิใช่ผู้มีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งใบอนุญาตก่อสร้างอาคารต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีใช้คู่กรณีในกระบวนการพิจารณาคำขอใบอนุญาตดังกล่าวที่จะมีสิทธิอุทธรณ์ใบอนุญาตตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีจึงถือได้ว่าไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบคนจึงฟ้องคดีได้ทันทีที่รู้ว่ามี การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีออกใบอนุญาตให้เจ้าของอาคารข้างเคียงของผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท จึงมิใช่ผู้ที่อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองที่จะต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อนการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๙/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนอำเภอเมืองนครสวรรค์ในฐานะนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียนอำเภอเมืองนครสวรรค์ ที่อนุมติ

ให้นางสาว ส. ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการเกี่ยวกับบุคคลในสูติบัตรและทะเบียนบ้าน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ใดๆ ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับ นายทะเบียน อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในบังคับของคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้อง อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนฯ ก่อนการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้ โรงเรียน ย. เลิกดำเนินการกิจการ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้รับคำสั่งดังกล่าว จึงไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์ คำสั่งพิพาทก่อนการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๗/๒๕๕๔)

๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

เมื่อคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางได้มีมติว่า กรณีที่ได้อนุมัติ ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตให้แก่ ผู้ประกอบการขนส่งรายใดแล้ว หากเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนรถภายในเงื่อนไข ที่คณะกรรมการได้อนุมัติไว้ ให้เป็นอำนาจของนายทะเบียนที่จะดำเนินการโดยไม่ต้องขออนุมัติอีก ดังนั้น คำสั่งอนุมัติของนายทะเบียนกลางที่ให้เปลี่ยนแปลงและบรรจุรถตามคำขอของบริษัท ส. อันเป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง จึงเป็น คำสั่งที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนส่งรายอื่นที่ฟ้องโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงไม่จำเป็นต้อง อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนกลางข้างต้นก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่ให้ยกอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นคำสั่ง ทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ จึงไม่มีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือ วิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๕/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องโต้แย้งมติคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่ ที่ไม่เห็นชอบให้เทศบาลตำบลแม่ปาน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปาน เดิม) บรรจุและแต่งตั้ง ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล นั้น โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎกระทรวงที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการที่ผู้ฟ้องคดีจะใช้สิทธิโต้แย้งมติของคณะกรรมการพนักงาน ส่วนตำบลจังหวัดแพร่ไว้ อีกทั้ง มติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดแพร่ที่เป็น เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้มิใช่คำสั่งทางปกครองซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจอุทธรณ์ได้ตามขั้นตอนหรือวิธีการ ที่กำหนดในหมวด ๒ ส่วนที่ ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีนี้ได้โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการให้มีการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหาย ภายในฝ่ายบริหารก่อนแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๕/๒๕๕๓)

๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า ประธานคณะกรรมการควบคุมการจัดตลาดนัดกรุงเทพมหานคร ออกประกาศ เรื่อง การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่เพิ่มเติม และผู้อำนวยการตลาดนัด ออกประกาศกองอำนาจการตลาดนัดกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าใช้สถานที่เพิ่มเติม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิตามสัญญาให้สิทธินำสินค้า มาจำหน่ายในตลาดนัดในเขตกรุงเทพมหานครได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย นั้น เมื่อประกาศ พิพาทไม่ได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่ง ทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะก่อนการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครองได้ทันที (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๕๔)

๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

โดยที่ประกาศของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนที่แจ้งให้ส่วนราชการ ต่างๆ รวมทั้งคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในสังกัดให้ดำรง ตำแหน่งใหม่ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด มีผลเป็นการบังคับกับข้าราชการพลเรือน

สามัญเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนเห็นว่าประกาศดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่การฟ้องข้อหานี้ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะก่อนการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องในข้อหานี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๒/๒๕๕๔)

๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี

๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ

๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาคมนักกฎหมายพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานการให้ความเห็นขององค์การอิสระในโครงการหรือกิจกรรมที่อาจให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง พ.ศ. ๒๕๕๓ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภทสมาคม มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทั้งในด้านให้คำปรึกษานิติกรรมสัญญาและคดีสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการเรียกร้องสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เผยแพร่ความรู้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแก่ประชาชน หน่วยงานของรัฐ ทำการศึกษาวิจัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และริเริ่ม ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน และมีส่วนร่วมให้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อปกป้อง พิทักษ์

รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องสนใจและติดตามการออกระเบียบพิพาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมรู้หรือควรรู้ถึงการประกาศใช้ระเบียบดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๓ อันเป็นวันที่ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๒๔/๒๕๕๔)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่สิทธิถูกกระทบอันเนื่องมาจากการบังคับตามกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องขอให้ศาลยกเลิกความในข้อ ๑๐ (๒) (ก) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดให้รถโดยสารประจำทางประเภทที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรา ๒ (ก) ไม่มีห้องสุขาภัณฑ์ นั้น การจะพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงความมีอยู่ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวเมื่อใด ต้องพิจารณาถึงฐานะและพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นสำคัญ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ เป็นผู้ประกอบอาชีพการขนส่งรถโดยสารร่วม โดยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในรถยนต์และได้นำไปจดทะเบียนประเภทรถโดยสารประจำทางประเภทที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารมาตรฐาน ๒ (ก) และภายหลังจากจดทะเบียนแล้วได้ทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยการจัดสร้างห้องสุขาภัณฑ์ในรถโดยสารประจำทางมาตรฐาน ๒ ของตน จึงเห็นว่าในขณะที่ยื่นขอจดทะเบียนประเภทรถโดยสารประจำทาง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ย่อมรู้หรือควรรู้ว่ามีกฎกระทรวงฉบับนี้อยู่แล้วในวันที่จดทะเบียน นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดได้กล่าวอ้างในคำฟ้องว่า พนักงานของบริษัท ขนส่ง จำกัด ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดและควบคุมดูแลของกระทรวงคมนาคมได้ปรับผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดกรณีติดตั้งห้องน้ำไว้บนรถ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากใบเสร็จรับเงินค่าปรับซึ่งมีการจ่ายค่าปรับในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาช้างเผือก ป่าเขาพระฤๅษี ป่าเขาบ่อแร่ และป่าห้วยเขยง ในท้องที่ตำบลไล่โว่ ตำบลหนองลู ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี และตำบลชะแล ตำบลปลี๊ยก ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาช้างเผือกเพื่อปลูกสร้างสวนป่า นั้น เมื่อปรากฏว่าพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๕ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อขอให้กันพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ จึงถือได้ว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีคือวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติแล้ว หรืออย่างช้าที่สุดในวันวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีข้างต้น อันถือได้ว่าเป็นวันที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีถูกระงับหรือได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว สิทธิการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดจึงเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๕ เมื่อในขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีอาจนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๖๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนข้อ ๗ ของประกาศคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เรื่อง การจัดสรรผลประโยชน์สุทธิเข้าบัญชีเงินกองทุน และหลักเกณฑ์วิธีการคิดมูลค่าสินทรัพย์สุทธิของกองทุนส่วนสมาชิกเป็นจำนวนหน่วยและมูลค่าต่อหน่วย (Unitization) (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ นั้น เมื่อปรากฏว่ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ได้ส่งหนังสือแจ้งการจ่ายเงินให้กับสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการพร้อมกับใบรับรอง/ใบแจ้งยอดเงินสมาชิกพันสภาพให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจาก

ประกาศฉบับพิพาทซึ่งมีสถานะเป็นกฎเมื่อสิทธิถูกระทบจากการบังคับตามกฎหมายอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ คือ วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๘/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนความในข้อ ๒๒.๓ ของระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ออกจากราชการไปและจะขอกลับเข้ารับราชการในสังกัดของกรมราชทัณฑ์ นั้น เมื่อปรากฏว่าระเบียบฉบับพิพาทใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๔ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีและข้าราชการกรมราชทัณฑ์จึงสมควรต้องรับรู้ถึงระเบียบดังกล่าว เพราะเป็นระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อข้าราชการกรมราชทัณฑ์ทุกคน ดังนั้น ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำขอกลับเข้ารับราชการในสังกัดกรมราชทัณฑ์ตามคำขอบรรจุกลับเข้ารับราชการลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีก็สมควรจะต้องตรวจสอบว่ามีระเบียบของกรมราชทัณฑ์กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอกลับเข้ารับราชการหรือไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงควรที่จะทราบนับแต่เวลานั้นแล้วว่าข้าราชการตั้งแต่ระดับ ๖ ขึ้นไป ที่ออกจากราชการไปและประสงค์จะขอกลับเข้ารับราชการต้องมีอายุไม่เกิน ๕๐ ปี ดังนั้น หากจะถือว่าวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาอย่างช้าที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศนายทะเบียน เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต ใบอนุญาต และเอกสารเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนประกันชีวิตหรือนายหน้าประกันชีวิต ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีข้อกำหนดที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตฯ ตามแบบที่กำหนดไว้แนบท้ายประกาศดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรู้ว่าได้มีการบังคับใช้ประกาศฉบับพิพาทอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือขอต่อใบอนุญาตการเป็นตัวแทนประกันชีวิตต่อเลขาธิการคณะกรรมการ

กำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยในฐานะนายทะเบียน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๓)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งให้ทราบถึงกฎ หรือวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งแจ้งเกี่ยวกับกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) ได้ออกประกาศกรมป่าไม้ เรื่อง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ และในวันเดียวกันได้ส่งประกาศดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นทราบ พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน นั้น ประกาศข้างต้นมีสถานะเป็นกฎ การที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ส่งประกาศพิพาทไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในทุกจังหวัดเพื่อแจ้งให้ผู้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นทราบ พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน นั้น เป็นเพียงวิธีการดำเนินการแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ กรณีจึงยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับสัมปทานจัดเก็บรังนกอีแอ่นในเขตท้องที่จังหวัดสตูลและจังหวัดตรังรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ต้องถือเอาวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ว่าประกาศนั้นมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่หรือประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือจากสำนักงานอุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่รับแบบคำขออนุญาตเข้าจัดเก็บรังนกอีแอ่นของผู้ฟ้องคดีในเขตท้องที่จังหวัดสตูล อันเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือจากสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่รับแบบคำขออนุญาตเข้าจัดเก็บรังนกอีแอ่นของผู้ฟ้องคดีในเขตอุทยานแห่งชาติในท้องที่จังหวัดตรัง อันเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมอุทยานแห่งชาติฯ แจ้งว่ากรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้มีประกาศพิพาทออกใช้บังคับแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ จึงถือได้ว่าเป็นการยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดี

ได้รับหนังสือแจ้งการประกาศจากสำนักงานอุทยานแห่งชาติทะเลบันและจากสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เรื่อง การจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่ง ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ นั้น เมื่อปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ แจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อทราบและดำเนินการตามประกาศดังกล่าว และต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๔๒๕ คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนด้วย และได้แจ้งเวียนให้ข้าราชการในสังกัดเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนทราบถึงการแต่งตั้งข้าราชการตามประกาศฉบับพิพาทด้วย ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนได้ทราบถึงประกาศฉบับพิพาทเมื่อใด แต่ในฐานะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งและเป็นผู้ที่ได้รับการแจ้งเวียนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว จึงควรจะรู้ถึงการมีอยู่ของประกาศฉบับพิพาทอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเจ็ดคนยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๒/๒๕๕๔)

(๔) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดจากการออกกฎ หรือขอให้พิจารณาทบทวนกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

ประกาศคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้กำหนดเกี่ยวกับอายุการใช้งานรถตู้โดยสารประจำทาง โดยกำหนดให้รถตู้โดยสารปรับอากาศใช้ก๊าซธรรมชาติ CNG มีอายุใช้งานไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันจดทะเบียนครั้งแรก สำหรับรถเก่าที่ไม่มีเครื่องยนต์ใช้ก๊าซธรรมชาติ CNG มีอายุเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันจดทะเบียนครั้งแรก ต้องเปลี่ยนรถตามประเภทที่กำหนดจึงจะเข้าร่วมเดินรถได้ แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานแจ้งชัดว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหกซึ่งเป็นผู้ประกอบการรถตู้โดยสารประจำทางปรับอากาศได้รู้หรือควรรู้ถึงประกาศคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางดังกล่าวเมื่อใด แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ประกอบการรถตู้โดยสารประจำทางปรับอากาศซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดยยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม อธิบดีกรมการขนส่งทางบก และผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดยขออ้างตามหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวมีข้อความทำนองเดียวกับข้อกำหนดตามประกาศคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางที่พิพาท กรณียอมแสดงว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งหกได้รู้หรือควรรู้ถึงข้อกำหนดในการกำหนดอายุการใช้งานของรถตู้โดยสารประจำทางตามประกาศฉบับพิพาทอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้แล้วตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นอย่างชัด และต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทั้งหกจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหกยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ในส่วนที่ครอบคลุมถึงที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนอ้างว่าครอบครองและทำประโยชน์

สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ และในส่วนที่กำหนดแนวเขตลงไปในทะเลรอบเกาะเสม็ด นั้น เมื่อปรากฏว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ และมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๔ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) และสำนักงานธนารักษ์จังหวัดระยอง ได้ร่วมกันประกาศ ให้ราษฎรที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ดทำสัญญาเช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ เนื่องจากเกาะเสม็ด เป็นที่ราชพัสดุตามหลักฐานหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และเป็นที่ตั้งประกาศารรวมทั้งที่พัก เจ้าพนักงานผู้ดูแลประกาศาร หลังจากนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดระยอง ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งแจ้งระเบียบ หลักเกณฑ์ และหลักฐานในการขอใช้ กระแสไฟฟ้าให้ตัวแทนกลุ่มชาวบ้านและผู้ประกอบการบนเกาะเสม็ดทราบตามที่ตัวแทนของ กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีหนังสือขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการขอใช้กระแสไฟฟ้า จนกระทั่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และราษฎรได้ร่วมกันร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการ แผ่นดินเกี่ยวกับที่ดินบนเกาะเสม็ด ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วได้เสนอแนะให้จังหวัด ระยองนำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) จังหวัดระยอง กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนหรือควรรู้ถึงการออกพระราชกฤษฎีกา อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคน นำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา การฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ พ.๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ออกกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ข้าราชการประเภทวิชาการระดับชำนาญการและชำนาญการพิเศษบางสายงาน เท่านั้นเป็นผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เป็นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอน กฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่ากฎ ก.พ. ฉบับพิพาทประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอันเกิดจากกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวเมื่อใด แต่อย่างช้าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงการบังคับใช้กฎ ก.พ. ฉบับพิพาทตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือคัดค้านการออกกฎ ก.พ. ฉบับพิพาทต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีเกี่ยวกับกฎ ก.พ.

ฉบับดังกล่าวอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๒/๒๕๕๓)

๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

๑) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอให้ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดมหาสารคามดำเนินการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้อำนวยการฯ ได้มีหนังสือยกเลิกเรื่องราวการออกโฉนดที่ดิน (ใบไต่สวน) ของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งยกเลิกเรื่องราวการออกโฉนดที่ดิน (ใบไต่สวน) ดังกล่าว เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคามจะต้องจัดส่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์พร้อมแจ้งสิทธิการฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามที่อยู่ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ ได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่อีกแห่งหนึ่งโดยมีบุตรของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือไว้แทนในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า เป็นการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ที่ชอบด้วยมาตรา ๖๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับทราบการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จากบุตรของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๕๓)

เมื่ออธิบดีกรมที่ดินมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีกรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีเคยให้ไว้ ซึ่งปรากฏหลักฐานในใบตอบรับว่าคนสวนของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงนามรับหนังสือดังกล่าวไว้แทนเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จึงถือได้ว่าอธิบดีกรมที่ดินได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

ให้ยกอุทธรณ์ตั้งแต่วันที่หนังสือดังกล่าวไปถึงตามมาตรา ๖๙ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการมรรยาทนายความ ที่ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ ซึ่งสภานายกพิเศษแห่งสภานายความ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่านายทะเบียนสภานายความ มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ข้างต้นให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังที่อยู่ตามภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี โดยมีภรรยาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับไว้แทนเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนผลการพิจารณาอุทธรณ์ข้างต้นเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๓/๒๕๕๓)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลโพทะเลออกคำสั่งให้จ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษสำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างของเทศบาลฯ ประจำปี ๒๕๕๐ ไม่เป็นไปตามมติของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษเพียงครึ่งเท่า จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และดำเนินการออกคำสั่งเกี่ยวกับการพิจารณาจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นให้ถูกต้อง นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งของนายกเทศมนตรีฯ ต่อประธานกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพิจิตร แต่คณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ไม่ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๓ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดพิจิตร เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๑/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งผลงานเพื่อขอประเมินเลื่อนระดับได้ เนื่องจากเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์กรณีดังกล่าวต่อ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ แต่ไม่ปรากฏว่า อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรม ได้พิจารณาวินิจฉัยและแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายใน ๙๗ วัน นับแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ คือ ภายในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๑ กรณีจึงต้องถือว่ามีเหตุแห่งการฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุดังกล่าวในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันข้างต้น กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๑ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันแรกของวันเปิดทำการ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๗/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ซึ่งได้กำหนดตำแหน่งผู้ฟ้องคดีให้ลดระดับจากนักวิชาการศึกษา ๗ เป็นนักวิชาการศึกษา ๓-๕/๖ว หรือจัดให้ผู้ฟ้องคดีลงในตำแหน่งและระดับที่เหมาะสมกับตำแหน่ง นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ร้องเรียนขอความเป็นธรรมกรณีดังกล่าวต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ซึ่งจะต้องวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว ตามข้อ ๑๓ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในมาตรา ๑๙ (๔) และมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ คือ ภายในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่ปรากฏว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ไม่ได้วินิจฉัยคำร้องทุกข์และแจ้งผลการวินิจฉัยคำร้องทุกข์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ กรณีจึงถือว่ามีเหตุแห่งการฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดี

ได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ แม้อต่อมาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่จะได้วินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นเหตุให้วันเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีขยายออกไปแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ มีคำสั่งย้ายและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจากกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ๗๖ ตำแหน่งเลขที่ อ ๖๕ ให้ดำรงตำแหน่งในกลุ่มเดียวกับตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ๖๖/๗๖ ตำแหน่งเลขที่ อ ๖๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการในท้องที่เดียวกัน จึงสันนิษฐานได้ว่า อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓ จึงต้องพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน คือ ภายในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่ปรากฏว่าเมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาร้องทุกข์ จึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันข้างต้น คือ ภายในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๓/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนและผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเพียงหนึ่งขั้น นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพิพาทเมื่อใด แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่ออธิบดีกรมที่ดินเพื่อขอความเป็นธรรมกรณีดังกล่าว อธิบดีฯ จึงต้องส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งคำชี้แจงของตนไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ภายในเจ็ดวันทำการ หลังจากนั้น ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์มีเวลาในการพิจารณาอีกไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันดังกล่าว กล่าวคือ อย่างช้าภายในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ วรรคสาม และข้อ ๑๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เมื่อปรากฏว่าผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์มิได้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนด ๙๐ แก่สิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรม กล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๑ เดือน เนื่องจากกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง กรณีไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ แต่โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ จึงต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร ซึ่งศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ได้วินิจฉัยไว้ว่า ระยะเวลาอันสมควร ได้แก่ ระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ได้รับอุทธรณ์ ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏว่าประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ ได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่ฟังคาดหมายได้ว่า ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ ได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อครบเจ็ดวันหรือสิบวันนับแต่วันส่ง คือ ระหว่างวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นอย่างช้า และฟังคาดหมายได้ด้วยว่า ประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ จะต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในระหว่างวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นอย่างช้า เมื่อปรากฏว่ามีได้มีการวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ กรณีจึงต้องถือว่า มีเหตุแห่งการฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๒ แต่เนื่องจากวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๒ เป็นวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดทำการ จึงต้องนับวันที่ ๕

มกราคม ๒๕๕๒ เป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาตามมาตรา ๑๘๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรอคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๑ อีกต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๘/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้องนอกมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น โดยที่ข้อ ๑๑๓ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ กำหนดให้พนักงานส่วนตำบลผู้ใดถูกสั่งลงโทษทางวินัยให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง และวรรคสอง กำหนดว่า การพิจารณาอุทธรณ์ให้พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสืออุทธรณ์ แต่หากมีความจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ขยายระยะเวลาได้อีกสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกแสดงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องขยายเวลาไว้ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหลังจากองค์การบริหารส่วนตำบลกระเบื้องนอกได้มีคำสั่งลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา และประธานกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมาได้รับหนังสือไว้ในวันเดียวกัน คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมาจึงต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสืออุทธรณ์ แต่เมื่อครบกำหนดแล้วผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ จึงถือได้ว่าวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันพ้นกำหนดพิจารณาอุทธรณ์ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๓/๒๕๕๓)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองพิพาท

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนการฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่รู้ถึงความมีอยู่ของคำสั่งทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและอาคารข้างเคียงกับอาคารที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายรู้ถึงการที่นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีได้ออกใบอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพิพาทเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๙/๒๕๕๔)

(๒) กรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์คำสั่งก่อน แต่หากผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือโต้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าว ถือว่าวันที่ยื่นหนังสือโต้แย้งคัดค้านเป็นวันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

โดยที่คำสั่งของนายทะเบียนกลางที่อนุมัติการขอเปลี่ยนแปลงและบรรจุรถตามคำขอของผู้ประกอบการขนส่งประจำทางรายอื่น เป็นเหตุให้เส้นทางรถเดินรถตามที่ได้รับอนุมัติทับซ้อนกับเส้นทางรถเดินรถตามสิทธิในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ฟ้องคดี เป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง อันเป็นคำสั่งที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์การอนุมัติข้างต้นต่อกรมการขนส่งทางบก จึงพอจะถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาเถิน ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้อื่นทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดครอบครองและทำประโยชน์อยู่ นั้น เมื่อปรากฏว่าประมาณเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๒ มีนายทุนเข้ามาตัดไม้ในบริเวณที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดจึงยื่นคำขอคัดสำเนาโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดฯ เมื่อวันที่ ๑๐ และวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ และได้นำสำเนาโฉนดที่ดินดังกล่าวไปยื่นร้องเรียนต่อนายอำเภอเถิน และเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอเถิน รวมทั้งได้ร้องเรียนไปยังผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงมีเหตุให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดได้รู้หรือควรรู้ถึงการออกโฉนดที่ดินทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๔)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ซึ่งออกเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) แต่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ซึ่งทำการแทน ก.ค.ศ. มิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน แต่หลังจากนั้น อ.ก.ค.ศ.ฯ ได้แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษและมติที่ให้ยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติที่ให้ยกอุทธรณ์ดังกล่าว นั้น แม้คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ ก.ค.ศ. จะเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ล่วงพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่กรณีถือเป็นคำสั่งทางปกครองใหม่แยกต่างหากจากคำสั่งที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี

ออกจากราชการ ประกอบกับเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ จึงไม่มีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิยื่นฟ้องขอให้เพิกถอนมติดังกล่าวได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยอุทธรณ์จาก ก.ค.ศ. เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ และได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายใน กำหนดระยะเวลาฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๕/๒๕๕๓)

๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ รู้ถึงความมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่กรุงเทพมหานครมอบอำนาจหน้าที่ให้ประธานคณะกรรมการ ควบคุมการจัดตลาดนัดกรุงเทพมหานคร ออกประกาศคณะกรรมการควบคุมการจัดตลาดนัด กรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่เพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ และผู้อำนวยการตลาดนัดออกประกาศกองอำนาจการตลาดนัดกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดเก็บค่าใช้สถานที่เพิ่มเติม ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เพื่อจัดเก็บค่าใช้สถานที่ ในตลาดในเขตของตน นั้น กรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจทางปกครองเข้าดำเนินการเกี่ยวกับการ จัดระบบบริการสาธารณะ อันกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิ ตามสัญญาให้สิทธินำสินค้ามาจำหน่ายในตลาดนัดในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีได้กำหนด ตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ทันที เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๒/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหลักเหลี่ยมประกาศประมูลจ้างเหมาโครงการก่อสร้างขุดลอกหนองคอนเตรียม ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อขอรับประกาศพิพาทจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหลักเหลี่ยมในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่ามีโครงการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนี้ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๒/๒๕๕๓)

๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่า การที่การรถไฟแห่งประเทศไทยออกประกาศเชิญชวนเสนอโครงการพัฒนาที่ดินพร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินบริเวณสถานีหัวหิน (หัวหินบาร์ทาร์) เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบแปดคนซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าแผงลอยบริเวณดังกล่าวถูกบอกเลิกสัญญาเช่าพื้นที่ดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศเชิญชวน ข้างต้น และให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบแปดคนเป็นผู้เช่าที่ดินบริเวณหัวหินบาร์ทาร์ต่อไป นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะประธานกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้าหัวหินบาร์ทาร์ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ถึงผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อคัดค้านการออกประกาศเชิญชวนฯ ฉบับพิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบแปดคนจึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบแปดคนนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๓)

๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

โดยที่มาตรา ๕๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ผู้อุทธรณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เสนอคดีต่อศาลภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ดังนั้น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลและเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดปทุมธานี ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีกรณีอุทธรณ์คำสั่งของเทศบาลเมืองรังสิตที่สั่งห้ามผู้ฟ้องคดีใช้อาคาร และให้รื้อถอนอาคาร รวมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีปรับปรุงและแก้ไขอาคารตามความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนหรือหมู่บ้าน เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ประกอบกับมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาสีคิ้ว ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง พ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ซื้อและให้บิดามารดาทำประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยมาโดยตลอด โดยไม่ทราบว่าเป็นเจ้าของที่ดินแปลงพิพาท การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ ดำเนินการจัดให้มีการสอบสวนเปรียบเทียบและมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง พ. จึงเป็นการดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบโดยไม่เป็นธรรม ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินของนาง พ. นั้น เมื่อมาตรา ๖๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้กำหนดให้ฝ่ายที่ไม่พอใจยื่นฟ้องต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายใน

ระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับ มาตรา ๖๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๐/๒๕๕๓)

กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาคำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบและ มีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีเท่าที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์ตามหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดียื่นเป็นหลักฐานประกอบคำขอออกโฉนดที่ดิน โดยให้กันส่วนที่ นำรังวัดรูก้ำที่ดินแปลงข้างเคียงออก เป็นเหตุให้เนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีขาดหายไปบางส่วนนั้น ตามมาตรา ๖๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้ฝ่ายที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยสั่งการ ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาในการสอบสวนเปรียบเทียบ เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ สามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดสาขาก่อนฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขามีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งคำสั่งพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีทราบ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๔)

๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอเช่าที่ราชพัสดุต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามที่กระทรวง การคลังได้ให้ความเห็นชอบเพื่อปลูกสร้างสวนปาล์มน้ำมัน ซึ่งต่อมาคณะกรรมการแก้ไขปัญหา ราชพัสดุเข้าครอบครองพื้นที่สวนปาล์มมีมติเห็นชอบผ่อนปรนให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิการเช่าที่ดิน จากกรมธนารักษ์ในจำนวนร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ที่เคยเช่าเดิม โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มี หนังสือแจ้งการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดูแลบำรุงรักษา และจัดเก็บผลอาสินในที่ดินแปลงพิพาท ในพื้นที่ร้อยละ ๔๐ ของที่ดินที่ครอบครองเดิมเป็นการชั่วคราว ระหว่างรอหนังสือสั่งการจาก ส่วนกลาง แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับการติดต่อให้ไปทำสัญญาเช่าที่ดินดังกล่าวแต่อย่างใด จึงฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมธนารักษ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทรวงการคลัง และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดำเนินการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุ แปลงพิพาท นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งต่อประธาน

กรรมการแก้ไขปัญหาราษฎรเข้าครอบครองพื้นที่สวนปาล์มว่า มีความประสงค์ขอเข้าทำสัญญากับกรมธนารักษ์โดยเร็ว และมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ และลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ เพื่อร้องขอความเป็นธรรมตลอดจนเร่งรัดการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาเช่าที่ดินแปลงพิพาทซึ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีหนังสือแจ้งว่าอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดูแลบำรุงรักษาและจัดเก็บผลอาสินในที่ดินแปลงพิพาทเป็นการชั่วคราวระหว่างรอหนังสือสั่งการจากส่วนกลาง และมีหนังสือลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ ถึงปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อขอให้นำเรื่องของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่กระบวนการอนุญาตให้เช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ ซึ่งต่อมาปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงกระทรวงการคลังเพื่อขอให้พิจารณาปัญหาดังกล่าว กรณีข้างต้นเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเชื่อว่า กรมธนารักษ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะต้องมีการดำเนินการต่อไปไม่ว่าจะเป็นการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาเช่าที่ดินแปลงพิพาท การที่กรมธนารักษ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพิกเฉยต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดให้เช่าที่ดินเป็นเวลานานต่อเนื่องกันกว่า ๔ ปี ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีและถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหลายครั้งต่อเนื่องกันจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีคำร้องขอให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการหรือชี้แจงตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่ได้รับหนังสือชี้แจงตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๑/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ออกใบรายงานผลการศึกษาและใบรับรองคุณวุฒิที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้วให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอให้มหาวิทยาลัยฯ พิจารณาอนุมัติการสำเร็จการศึกษาของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่มหาวิทยาลัยฯ ไม่พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดี

ต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ไต่ยื่นคำร้องขอตั้งกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

กรณีฟ้องว่า คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยไม่พิจารณาหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีกรณีอธิบดีกรมที่ดินไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น เมื่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงต้องพิจารณากรณีร้องเรียนดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ซึ่งวันที่ครบกำหนดหกสิบวันได้แก่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินการให้อธิบดีกรมที่ดินพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงพัฒนา มีหนังสือถึงนายอำเภอโพธารนแก้ว ขอให้สอบสวนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงพัฒนา กรณีไม่ดำเนินการเปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี แต่นายอำเภอโพธารนแก้วมิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด นั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้กำหนดระยะเวลาในการสอบสวนไว้ โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อนายอำเภอโพธารนแก้ว ให้ดำเนินการพิจารณากรณีข้างต้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ถึงนายอำเภอโพธารนแก้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อย ได้ยื่นข้อร้องเรียนว่า นาย ป. ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่ทำกับองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อย แต่นายอำเภอเมืองอุบลราชธานีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่ายังพิจารณาวินิจฉัยไม่ได้ว่านาย ป. เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมฯ ตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียน เห็นควรยุติเรื่อง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายอำเภอเมืองอุบลราชธานีรายงานความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีว่า นาย ป. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสั่งให้นาย ป. พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไร่น้อย นั้น แม้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งจากนายอำเภอเมืองอุบลราชธานีเมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดฯ แจ้งว่าได้รับทราบคำวินิจฉัยของนายอำเภอเมืองอุบลราชธานีแล้ว จึงขอคัดสำเนาการสอบสวนทั้งหมด กรณีจึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างประจำของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีโดยใช้เวลาศึกษา ป.กศ. สูง ฟ้องขอให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีดำเนินการปรับเปลี่ยนกลุ่มการจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นกลุ่มที่ ๓ ตามแนวทางหนังสือของกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุดที่ กค ๐๔๑๕/ว๑๓๕ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๘ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอความเป็นธรรมลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ ต่ออธิการบดีฯ ขอให้พิจารณาปรับเปลี่ยนกลุ่มการจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่อธิการบดีฯ มิได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ คือ อย่างช้าภายในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งตรงกับวันเสาร์ ส่วนวันต่อมาคือวันที่ ๑๒ ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๒ ก็ตรงกับวันอาทิตย์และวันหยุดประจำปี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องภายในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ดำเนินการรับรองสถานะความเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยและอนุมัติเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมพัฒนาชาติไทยที่ได้รายงานตัวต่อทางราชการเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ แต่ไม่ได้รับคำชี้แจงกลับมาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ข้างต้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๔)

๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิด
อย่างอื่น

๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑) กรณีการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้กระทรวงมหาดไทยยื่นคำขอรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทราบวาพนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอคัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงถือได้ว่าวันข้างต้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๐/๒๕๕๓)

กรณีฟ้องว่า ช่างรังวัดของสำนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทองทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินรुकกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อปรากฏว่าการกระทำละเมิดอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดียังคงมีอยู่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงถือว่าเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร แต่หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๓ สาขาสมุทรสาคร ได้คัดค้านระวางแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่สาธารณประโยชน์ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ จึงฟ้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้นำทำการรังวัดที่ดินเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๓ สาขาสมุทรสาคร ได้คัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีในวันเดียวกัน กรณีจึงถือได้ว่าวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี อธิบดีกรมที่ดิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงรुकกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งระงับการปักหลักเขตและระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง รวมทั้งให้ระงับการแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำคัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงพิพาทในวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๙/๒๕๕๔ ที่ ๑๘๐/๒๕๕๔ ที่ ๒๐๖/๒๕๕๔ และที่ ๓๔๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมราชทัณฑ์ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ภายใต้การนำของผู้บัญชาการส่วนปฏิบัติการพิเศษได้เข้าตรวจค้นเรือนจำกลางคลองเปรม และทำให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีสูญหายและเสียหาย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ได้เข้าตรวจค้นทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่กรมทางหลวงชนบทก่อสร้างถนนตัดผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดี แต่ได้ออกแบบและก่อสร้างถนนให้มีความสูงกว่าที่นาของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้น้ำท่วมที่นาของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้กรมทางหลวงชนบทดำเนินการปรับเปลี่ยนระดับถนนให้มีระดับเสมอกับที่นาของผู้ฟ้องคดีหรือดำเนินการแก้ไขไม่ให้น้ำท่วมขัง รวมทั้งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงความเสียหายจากเหตุน้ำท่วมที่นาตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ ต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันยื่นฟ้องคดี การยื่นฟ้องขอให้กรมทางหลวงชนบทชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการก่อสร้างถนนตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ จนถึงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว อย่างไรก็ตาม สำหรับการฟ้องขอให้กรมทางหลวงชนบทชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากการก่อสร้างถนนในระหว่างวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๒ นั้น ถือได้ว่าเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙/๒๕๕๔)

๒) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกกฎ

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่จังหวัดสุรินทร์ได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดท้องที่กั้นตาร และจำเป็นต้องฆ่าสัตว์เพื่อการบริโภคสำหรับประชาชนในตำบลดอนแรด ตำบลน้ำเขียว ตำบลหนองบัวบาน ตำบลยางสว่าง และตำบลกุดขาคีม เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างฆ่าสุกรในท้องที่ตามประกาศได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้จังหวัดสุรินทร์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อปรากฏว่าอำเภอรัตนบุรี ได้ส่งประกาศจังหวัดสุรินทร์ฉบับพิพาทไปยังนายกเทศมนตรีตำบลรัตนบุรี และนายกองกิจการบริหารส่วนตำบลทุกตำบล พร้อมกับหนังสืออำเภอรัตนบุรี ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ดังนั้น อย่างเร็วที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีจะรับรู้ถึงข้อความในประกาศดังกล่าวคือวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๓)

๓) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องขอให้กรุงเทพมหานครและกระทรวงการคลังชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแจ้งทั้กทั้วว่า ผู้ฟ้องคดีต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ เนื่องจากทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกระงับการก่อสร้างอาคารและถูกยกเลิกสัญญาจองห้องชุดในโครงการก่อสร้างอาคารดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ แม้จะไม่ปรากฏชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวเมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ ย่อมแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์พิพาทก่อนวันยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้กรุงเทพมหานครและกระทรวงการคลังชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากคำสั่งพิพาท

ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษา ฟ้องขอให้จังหวัดนครราชสีมาใช้ค่าเสียหายและค่าเสียโอกาสจากการเก็บค่าธรรมเนียมหลักสูตรวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในอัตราที่ต่ำเกินไป นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนหลักสูตรพิพาท ซึ่งต่อมาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๙ แจ้งว่าจังหวัดนครราชสีมาได้พิจารณาออกใบอนุญาตเหมาะสมกับความจำเป็นและสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาแล้ว หนังสือดังกล่าวถือเป็นการพิจารณาทบทวนการออกใบอนุญาตอันเป็นการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งหนังสือฉบับข้างต้นอย่างช้าที่สุดคือวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีสามารถนำคดีมาฟ้องได้ภายในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้วให้มีการสอบสวนผู้ฟ้องคดีใหม่ ซึ่งต่อมาผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ พร้อมทั้งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยผลการสอบสวนคงรับฟังได้เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่องวินัยดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่ถูกไล่ออกจากราชการ คงไม่เสียสิทธิต่างๆ ในหน้าที่ราชการ และเสื่อมเสียชื่อเสียง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติชดเชยค่าเสียหายจากการเสียโอกาสในการได้รับความเจริญก้าวหน้า ในหน้าที่ราชการและจากการที่ไม่ได้รับเงินเดือน นั้น เมื่อค่าเสียหายดังกล่าวมีมูลเหตุมาจากคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยตรง และข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๔ กรณีจึงถือได้ว่าวันดังกล่าว

เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ จึงเป็นยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๗/๒๕๕๓)

๔) กรณีการกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่ากรุงเทพมหานครละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันและระงับเหตุรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จากการที่บริษัทเอกชนก่อสร้างอาคารพักอาศัยชนิดอาคารสูงขนาดใหญ่ โดยในระหว่างการก่อสร้างอาคารได้มีวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างตกหล่นบนหลังคาบ้านของประชาชนและมีฝุ่นละออง รวมทั้งมีเสียงดังรบกวนตลอดทั้งกลางวันและกลางคืนต่อเนื่องมาตลอดจนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ กรณีดังกล่าวแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลได้ภายในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๓/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๔/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๕/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๖/๒๕๕๓ ที่ ๗๔๗/๒๕๕๓ และที่ ๗๔๘/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อนายอำเภอบ้านไร่ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีในฐานะนายทะเบียนตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถรับขึ้นทะเบียนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นสวนป่าได้ เนื่องจากที่ดินของผู้ฟ้องคดียังมีปัญหาการออกทับซ้อนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาอุทธรณ์ล่าช้าทำให้ต้นสักทองไม่รับการตัดสาง จึงขึ้นเบียดเสียดและล้มตาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมป่าไม้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีที่ไม้สักทองล้มตายไป นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีที่ปฏิเสธการรับขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หลังจากนั้น กรมป่าไม้ได้โอนไปสังกัดกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้

จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้รับหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเมื่อใด แต่ก็ถือว่าได้รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอย่างช้าที่สุด คือ วันที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๗ ถึงกรมป่าไม้เพื่อส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีให้พิจารณา แต่เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วไม่ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ในวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ คือ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นอย่างช้า การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๗/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินกับศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดชลบุรี – ปราจีนบุรี – สระแก้ว โดยได้มีการเดินสำรวจจริงที่ดินแล้ว แต่นายอำเภอสรีราชาในฐานะผู้ปกครองท้องที่ไม่ไประวังแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดิน ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวได้ ต่อมา นายอำเภอสรีราชาได้มีหนังสือแจ้งศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินฯ ว่าเห็นควรชะลอเรื่องการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อน จนกระทั่งปัจจุบันยังไม่มีผลการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายอำเภอสรีราชาไประวังแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดินในการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ขอให้นายอำเภอสรีราชาดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากนายอำเภอสรีราชาแต่อย่างใด ถือว่าผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจากกรณีที่นายอำเภอสรีราชาละเลยต่อหน้าที่ไม่ไประวังแนวเขตและรับรองแนวเขตที่ดินในการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอดังกล่าว และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากนายอำเภอสรีราชา คือ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีฟ้องว่า กรมทรัพยากรสินทางปัญญาดำเนินการตรวจสอบและอนุมัติการขอจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีเป็นระยะเวลาเกิน ๖ ปี ๗ วัน อันเป็นการพิจารณา

คำขอจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีล่าช้า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอนุสิทธิบัตร และไม่สามารถขอต่ออายุอนุสิทธิบัตรดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดได้ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาเปลี่ยนชื่อเรียกอุปกรณ์อ่านและแปลงข้อมูลในอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีเป็นเลขเซอร์สแกนเนอร์โดยให้มีกล้องถ่ายรูปหรือกล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัลในอนุสิทธิบัตร และเปลี่ยนอนุสิทธิบัตรเป็นสิทธิบัตร รวมทั้งชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งของอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่รับจดทะเบียนการประดิษฐ์และออกอนุสิทธิบัตรให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๗/๒๕๕๓)

๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจโครงการบ้านจัดสรรมีหนังสือถึงกรุงเทพมหานครเพื่อขอให้จ่ายเงินค่าเสียหายทางธุรกิจให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนเบื้องต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน จึงไม่กำหนดค่าทดแทนในส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมา สำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายทางธุรกิจ กรณีจึงถือได้ว่าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๘/๒๕๕๓)

กรณีที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อสร้างทางพิเศษสายรามอินทรา-วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่เขตบึงกุ่ม เขตบางเขน เขตสายไหม และเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับจากการถูกเวนคืนไม่เป็นธรรม จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์เงินค่าทดแทนข้างต้นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งต่อมา การทางพิเศษแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีฯ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๙/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ขอเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งต่อมาได้วินิจฉัยและแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๗ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๗ จึงถือว่าวันข้างต้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๔/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกฟ้องคดีออกจากความเป็นลูกจ้างประจำ เนื่องจากละทิ้งหน้าที่ติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และต่อมาได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระคืนเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษค่าครองชีพที่สำนักงานฯ จ่ายให้ในช่วงที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ละทิ้งหน้าที่พร้อมดอกเบี้ย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย สำนักงานฯ จึงยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระคืนเงินข้างต้นให้แก่สำนักงานฯ นั้น กรณีดังกล่าวมิใช่การที่สำนักงานฯ ในฐานะเจ้าของเงินฟ้องคดีเพื่อติดตามเอาคืนตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเงินดังกล่าวย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับ สำนักงานฯ มีสิทธิที่จะเรียกคืนเท่านั้น และสิทธิเรียกร้องของสำนักงานฯ เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ อันเป็นวันที่สำนักงานฯ มีคำสั่งไล่ออกผู้ถูกฟ้องคดีออกจากงาน สำนักงานฯ จึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุที่ต้องเรียกเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษค่าครองชีพจากผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ดังกล่าว ส่วนวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือทวงถามให้ชำระเงิน ไม่มีผลทำให้ระยะเวลาการฟ้องคดีขยายออกไป ดังนั้น การที่สำนักงานฯ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๑/๒๕๕๓)

๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง

๑) กรณีหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างฟ้องผู้รับจ้าง

การฟ้องขอให้ชำระค่าปรับอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาจ้าง

กรณีที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างของอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอขยายระยะเวลาการทำงานตามสัญญาออกไปจำนวน ๒ ครั้ง ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้อนุมัติให้มีการขยายระยะเวลาออกไปทั้ง ๒ ครั้ง แต่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ ๑๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช แจ้งว่าข้ออ้างในการขอขยายระยะเวลาครั้งที่ ๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีฟังไม่ได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย หรือพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย กรมอุทยานแห่งชาติฯ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งยกเลิกการขยายเวลา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินค่าปรับมาชำระให้แก่สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๑๙ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมอุทยานแห่งชาติฯ โดยตรง กรณีดังกล่าวถือว่าวันที่กรมอุทยานแห่งชาติฯ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าปรับเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงการผิดสัญญาและจำนวนเงินค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชดเชย อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ กรมอุทยานแห่งชาติฯ ขอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่หนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าปรับนั้น การที่กรมอุทยานแห่งชาติฯ ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๔/๒๕๕๓)

๒) กรณีผู้รับจ้างฟ้องหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง

การฟ้องขอให้ผู้ว่าจ้างชำระเงินค่าจ้างตามสัญญา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างก่อสร้างเทคอนกรีตเสริมเหล็ก บริเวณโรงเรียนแกดำวิทยาคาร ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โรงเรียนแกดำวิทยาคารจ่ายเงินค่าจ้างที่ค้างชำระตามสัญญา นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนแกดำวิทยาคารเพื่อขอรับเงินค่าจ้างส่วนที่เหลือ แต่ผู้อำนวยการฯ มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งปฏิเสธการจ่ายเงินค่าจ้างดังกล่าวโดยอ้างว่าการจัดจ้างดำเนินการไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๕/๒๕๕๓)

๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน

เมื่อตามข้อ ๑๐ วรรคสอง ของสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับสัมปทานต้องชำระเงินค่าเปิดป่าต่างหากจากเงินค่าภาคหลวง โดยให้ชำระร้อยละยี่สิบห้าในวันที่รับสัมปทาน จำนวนเงินที่เหลือให้เฉลี่ยชำระเป็นรายปีตามระยะเวลาของสัมปทาน และในปีแรกให้ชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสัมปทาน ส่วนในปีต่อไปให้ชำระเป็นรายปีภายในเดือนแรกของรอบปีสัมปทานทุกปี ณ สำนักงานป่าไม้จังหวัดที่สัมปทานตั้งอยู่ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๑ เป็นวันสัมปทาน เดือนแรกของรอบปีสัมปทาน จึงเป็นวันที่ ๑๐ มีนาคม ถึง ๙ เมษายน ของปีถัดไปทุกปี การที่สัมปทานได้กำหนดให้ชำระค่าเปิดป่าโดยให้ชำระส่วนที่เหลือเป็นรายปี จึงถือว่าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้แน่นอน เมื่อสัญญาสัมปทานพิพาทมีกำหนด ๑๕ ปี โดยมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๖ โดยผู้ถูกฟ้องคดีค้างชำระค่าเปิดป่าในรอบปีที่ ๑๓ ถึงปีที่ ๑๕ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดิม) ซึ่งเป็นผู้ให้สัมปทานยอมมีสิทธิเรียกร้องและบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้ได้นับถัดจากวันครบกำหนดเวลาดังกล่าวในแต่ละรอบปีสัมปทานโดยมิต้องทวงถาม เมื่อหนี้ค่าเปิดป่าในรอบปีสัมปทานที่ ๑๓ ถึงกำหนดชำระในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๓ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา อยู่ในขณะนั้นภายในอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เมื่อศาลปกครองเปิดทำการและอายุความฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมยังไม่ครบกำหนด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในหนึ่งปีตั้งแต่วันที่ศาลเปิดทำการ คือ ภายในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว สำหรับเหตุผิดนัดชำระหนี้ค่าเปิดป่าในรอบปีสัมปทานที่ ๑๔ และปีที่ ๑๕ ซึ่งหนี้ส่วนนี้จะต้องชำระในเดือนแรกของรอบปีสัมปทานที่ ๑๔ และปีที่ ๑๕ คือ ภายในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ การที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการพิจารณาคดีนี้ ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อนับแต่วันที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จนถึงวันยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๕/๒๕๕๔)

๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

กรณีที่ถูกฟ้องคดีได้รับทุนกองทัพอากาศไปศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิศวกรรมโยธา ณ University of Pittsburgh ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้ทำสัญญาสำหรับผู้ที่จะทางราชการส่งไปศึกษาและรับโอนเข้าศึกษาในต่างประเทศให้ไว้กับกระทรวงกลาโหมจำนวน ๓ ฉบับ ปรากฏว่าภายหลังจากสำเร็จการศึกษาผู้ถูกฟ้องคดีได้รายงานตัวกลับเข้ารับราชการที่โรงเรียนนายเรืออากาศ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ขาดราชการ และมีพฤติการณ์หนีราชการทหารในเวลาประจำการ กองทัพอากาศจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ ให้ปลดผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ อันเป็นวันพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ขาดราชการ กรณีดังกล่าวเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีผิดสัญญาที่ทำไว้กับกระทรวงกลาโหม และถือว่าวันที่กระทรวงกลาโหมมีคำสั่งปลดผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการข้างต้นเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อกระทรวงกลาโหมยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลในวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๘/๒๕๕๓)

๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน

กรณีฟ้องว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทยเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยกรมที่ดินเป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินเกินไปจากจำนวน

ที่มีการทำสัญญาซื้อขายและค่าทดแทนทรัพย์สินที่จะถูกเวนคืนเพื่อสร้างทางพิเศษโครงการก่อสร้างทางพิเศษระบบทางด่วนขั้นที่ ๒ สายพญาไท-ศรีนครินทร์ (ทางพิเศษสายศรีรัช) นั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ดำเนินการแบ่งแยกที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน โดยแบ่งในนามเดิมของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก่อน เมื่อได้โฉนดที่ดินใหม่แล้วอีกประมาณสี่ปี จึงได้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทย มิใช่การที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยร่วมกับกรมที่ดินดำเนินการแบ่งเอาที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเกินจากสัญญาซื้อขายฯ ดังนั้น มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองแบ่งแยกที่ดินและโอนตกแก่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยเกินจากสัญญาซื้อขายฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๙ อันเป็นวันที่มีการจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทตกเป็นของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยดังกล่าว แต่เนื่องจากวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงสามารถนำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมอันเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้น แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรม จนกระทั่งศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๙/๒๕๕๓)

๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน

กรณีที่มีการการค้าต่างประเทศและบริษัท ท. ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินตามโครงการแทรกแซงตลาดหัวมันสำปะหลัง โดยมีข้อสัญญากำหนดว่า หากบริษัท ท. ไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง ให้ถือว่าบริษัท ท. เป็นฝ่ายผิดสัญญา กรมการค้าต่างประเทศมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ทันที และมีสิทธิเรียกเงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า รวมทั้งมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินที่ต้องชำระ ตลอดจนค่าเสียหายอื่นๆ อันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจากบริษัท ท. หรือผู้ค้ำประกันได้ทันที ทั้งนี้ โดยมีบริษัท ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ค้ำประกัน การปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งสัญญาค้ำประกันดังกล่าวนั้น บริษัท ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ตกลงยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้เช่นเดียวกับลูกหนี้ชั้นต้น เมื่อปรากฏว่า ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศแจ้งบอกเลิกสัญญากับบริษัท ท. โดยบริษัท ท. ได้รับหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ ถือว่าการบอกเลิกสัญญามีผล

ในวันดังกล่าว กรมการค้าต่างประเทศจึงอาจบังคับสิทธิเรียกร้องให้บริษัท ท. คืนเงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยและเบี้ยปรับตามสัญญาได้ตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป จึงถือว่า มีเหตุแห่งการฟ้องคดีและกรมการค้าต่างประเทศรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าวด้วย กรมการค้าต่างประเทศจึงต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งปรากฏว่ากรมการค้าต่างประเทศได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อมา ในระหว่างการพิจารณา ศาลแพ่งมีความเห็นว่า กรณีเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองกลางมีความเห็นฟ้องด้วย ศาลแพ่งจึงมีคำสั่งให้โอนคดีมายังศาลปกครองกลางตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ และโดยที่มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า ในการโอนคดีตามคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบรรดากระบวนการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลที่มีคำสั่งโอนคดีเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลที่รับโอนคดีด้วย เว้นแต่ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ดังนั้น การที่กรมการค้าต่างประเทศยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ถือว่าเป็นการยื่นฟ้องต่อศาลปกครองด้วย กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๖/๒๕๕๓)

๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

กรณีที่มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ บอกลเลิกสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีตามคำสั่ง เรื่อง ให้อาจารย์พ้นจากตำแหน่ง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาการจ้างตามสัญญา ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่ จ่ายเงินค่าจ้าง เงินชดเชยของเงินค่าจ้างครั้งสุดท้ายที่ค้างจ่าย และค่าขาดประโยชน์จากการประกอบวิชาชีพ นั้น ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งบอกลเลิกสัญญาจ้างหรืออย่างช้าเมื่อ

ผู้ฟ้องคดีได้รับเช็คค่าชดเชยการทำงานเมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๘ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลแรงงานภาค ๕ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ และหลังจากนั้นคดีดังกล่าวได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๓)

๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป

๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

กรณีที่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินตามหนังสือลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๙ โดยแจ้งต่อผู้ประกอบการสายการบินอื่น ๆ รวมทั้งผู้ฟ้องคดีให้นำส่งค่าธรรมเนียมตามหนังสือดังกล่าว และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ที่เรียกค่าปรับจำนวนสามเท่าจากการที่ผู้ฟ้องคดีนำส่งค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินล่าช้า นั้นเมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้มีการแจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจทราบได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งพิพาทเมื่อใด

แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ ขอให้บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พิจารณายกเว้นค่าชดใช้จากการนำส่งค่าธรรมเนียมการใช้สนามบินล่าช้าดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นการอุทธรณ์หรือโต้แย้งการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สนามบิน ข้างต้น จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งพิพาทอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ เมื่อปรากฏว่าบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ ภายในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดี ย่อมมีสิทธิภาคีมาฟ้องต่อศาลได้ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนด ระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ อาจเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม ปรากฏต่อมาว่าบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาเรื่องการขอยกเว้นค่าชดใช้จากการชำระค่าธรรมเนียม การใช้สนามบิน (PSC) ล่าช้าถึงผู้ฟ้องคดีว่า ไม่สามารถยกเว้นการชดใช้ค่า PSC ให้กับ ผู้ฟ้องคดีได้ หนังสือแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่ง ทางปกครองที่ก่อให้เกิดสิทธิแห่งการฟ้องคดีขึ้นใหม่นับแต่วันดังกล่าวโดยอาศัยมูลเหตุเดียวกัน จึงถือว่าอย่างไรก็ตามเร็วที่สุดวันข้างต้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์และรู้หรือควรรู้ ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่โดยที่หนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวมิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้อง ระยะเวลาการยื่นคำฟ้องนี้จึงขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ ผู้ฟ้องคดีได้รับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องภายใน กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่นายอำเภอพานมีหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายที่ให้ยุติเรื่องคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้านของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคำวินิจฉัยที่อาศัยอำนาจตามข้อ ๘๘ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็น คำสั่งทางปกครองที่อาจนำมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ออกคำสั่งจึงต้องระบุวิธีการและระยะเวลา สำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยดังกล่าวด้วย เมื่อนายอำเภอพานมิได้ระบุ

วิธีการและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ข้างต้น ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องจึงขยายจากเก้าสิบวันเป็นหนึ่งปีตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงครบกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีที่ขยายออกไปในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครู ตำแหน่งครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ทบทวนมติที่ไม่อนุมัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการของผู้ฟ้องคดีที่ขอเลื่อนเป็นครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญพิเศษ นั้น เมื่อปรากฏว่ามติ ก.ค.ศ. ดังกล่าว มิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ รวมทั้ง ก.ค.ศ. มิได้ดำเนินการแจ้งข้อความดังกล่าวใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้มีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี จึงต้องขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งมติ ก.ค.ศ. ในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่นๆ

กรณีที่ผู้อำนวยการสถาบันอาหารมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณีที่ผู้ฟ้องคดีบริหารงานโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา แล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันอาหาร และมีหนังสือเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและตามระเบียบข้อบังคับของสถาบันอาหาร ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์หนังสือดังกล่าวต่อผู้อำนวยการฯ ในฐานะประธานคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง แต่ผู้อำนวยการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าคณะกรรมการสถาบันอาหารได้รับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติและเป็นที่สุดแล้ว เห็นควรให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีเป็นลายลักษณ์อักษร และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งผลการพิจารณา

อุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นั้น เมื่อปรากฏว่าหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว มิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ จึงมีผลให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้อง ซึ่งมีกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อไม่ปรากฏ ชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้อำนวยการฯ เมื่อใด จึงต้องถือว่า ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้อำนวยการฯ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจ ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาล เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมาย กำหนดแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๓)

๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพความรับผิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล

๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่านายอำเภอขามสะแกแสงโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาทนารังวัดชี้แนวเขตและปักหลักแนวเขตที่สาธารณประโยชน์รुकกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนผลการรังวัดที่สาธารณประโยชน์แปลง “เดินกระทุ่มโพรง” ในส่วนที่รुकกล้าและให้ทำการรังวัดใหม่ให้ถูกต้อง นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จะมีได้แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ประสงค์จะฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะก็ตาม แต่ผลของการยื่นฟ้องคดีนี้ทำให้ศาลมีเขตอำนาจเหนือคดีนี้ โดยมีประเด็นแห่งคดีที่ศาลจะต้องวินิจฉัยถึงความชอบด้วยกฎหมายของการใช้อำนาจหน้าที่ของนายอำเภอขามสะแกแสงและองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาทนารังวัดชี้แนวเขตและปักหลักเขตที่สาธารณประโยชน์ รวมทั้งการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาในกรณีที่มีได้ดำเนินการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ เพื่อที่ศาลจะได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการได้ต่อไปตามขั้นตอนของกฎหมาย อันเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะโดยตรง การยื่นฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ย่อมเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๘/๒๕๕๓)

๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น

๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดอ้างว่าครอบครองและทำประโยชน์และมีการออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ผู้อื่นซึ่งมิได้ครอบครองและทำประโยชน์นั้น เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่อาบ ตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งการกำหนดป่าใดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติก็เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาพป่าไม้ของป่าและทรัพยากรธรรมชาติอื่น การออกโฉนดที่ดินดังกล่าวย่อมมีปัญหาคงความชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากเป็นการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ซึ่งมิได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน และเป็นที่ยกเว้นห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังนั้น การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของโฉนดที่ดินพิพาทอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จะมีผลทำให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวของการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติบรรลุผล และส่งผลให้การดำเนินการเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินอันเป็นภารกิจของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาเถิน เป็นไปโดยถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม กรณีจึงเห็นว่าคดีนี้แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดจะยื่นฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่การฟ้องคดีจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่าสภาการพยาบาลมีมติไม่รับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ออกโดยข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เพิกถอนข้อบังคับสภาการพยาบาล ดังกล่าว และรับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี ให้สมัครเพื่อขึ้นทะเบียนออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นั้น กรณีข้างต้นเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถานบันการศึกษาระดับปริญญาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ฯ อันมีสถานะทางกฎหมายเป็นกฎ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายกรณีที่สภาการพยาบาลไม่รับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่มีผลเป็นการระงับสิทธิของนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี การไม่รับรองปริญญาบัตรดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้ทั้งสองข้อหาในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้วก็ตาม แต่สำหรับคำฟ้องในข้อหาที่สอง ซึ่งเป็นกรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สภาการพยาบาลและนายกสภาการพยาบาลรับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของผู้ฟ้องคดีต่อไปนั้น กรณีตามฟ้องหากเป็นความจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้ดำเนินการตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถานบันการศึกษาระดับปริญญาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ฯ โดยชอบแล้ว ย่อมเป็นประโยชน์แก่บรรดานักศึกษาของผู้ฟ้องคดีที่จบการศึกษาแล้วและกำลังศึกษาอยู่อันมีสิทธิขึ้นทะเบียนออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้เป็นจำนวนมาก กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมของนักศึกษาสถานบันการศึกษาระดับปริญญาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองจึงรับข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยคนซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาเผาฟ้องว่า สถานบันอาหารและผู้อำนวยการสถานบันอาหารไม่ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปปลา และโรงงานผลิตอาหารปลา ตามโครงการพัฒนาสัตว์น้ำเศรษฐกิจตัวใหม่ของไทยเพื่อการส่งออก : ปลาเผา (ปลาสวายโมง) จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถานบันอาหารและผู้อำนวยการฯ ดำเนินการก่อสร้างโรงงานผลิตอาหารปลาและโรงงานแปรรูปปลาตามโครงการดังกล่าว นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยคนจะยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าก่อนการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยคนได้ยื่นหนังสือร้องเรียน

ต่อรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในขณะนั้น เพื่อขอทราบผลการดำเนินการโครงการพิพาท แต่มิได้มีการแจ้งผลการดำเนินการให้ทราบแต่อย่างใด ประกอบกับสถาบันอาหารและผู้อำนวยการฯ ได้มีหนังสือชี้แจงตามประเด็นที่ศาลกำหนดว่า การก่อสร้างโรงงานผลิตอาหารปลาและโรงงานแปรรูปปลา จังหวัดนครพนมเป็นผู้ขอรับโครงการดังกล่าวไปดำเนินการและบริหารงานต่อ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการขอโอนโครงการและงบประมาณในการก่อสร้างโรงงานทั้งสองแห่ง อันเป็นการกล่าวอ้างว่าเหตุแห่งความล่าช้ามิได้เกิดจากสถาบันอาหารและผู้อำนวยการสถาบันอาหาร แต่การยกเหตุว่าความล่าช้าเป็นผลจากระบบราชการดังกล่าวนั้น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารราชการของหน่วยงานในสังกัดและระบบราชการโดยรวม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียกับการดำเนินงานของรัฐต่อไปในอนาคต สมควรที่ศาลปกครองจะเข้าไปตรวจสอบว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นหรือไม่ จึงเป็นกรณีจำเป็นที่ศาลจะต้องรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา นอกจากนี้ กรณีตามฟ้องเป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนภาคการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ตลอดจนการแก้ไขปัญหาการส่งออกของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความเข้มแข็งให้แก่อุตสาหกรรมข้างต้น รวมทั้งสามารถแข่งขันในระหว่างประเทศได้ จึงเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น คดีนี้จึงเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๔)

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

การที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการรับคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดแล้วไว้พิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่ ต้องพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาคดีนี้ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยตรงและอย่างแท้จริงหรือไม่ เป็นสำคัญ เมื่อคำพิพากษาคดีนี้หากจะก่อให้เกิดประโยชน์ก็คงเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีโดยลำพังเฉพาะตัวของผู้ฟ้องคดีแต่ละคนในอันที่จะพำนักอาศัยในห้องชุดของอาคารชุดจอมเทียนคอนโดเทลโดยไม่มีอาคารที่กำลังก่อสร้างตามใบอนุญาตที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้มาบดบังทัศนียภาพที่สวยงามของหาดจอมเทียนและท้องทะเลในบริเวณดังกล่าวเท่านั้น การรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาจึงไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนฟ้องขอให้ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษาเพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ในส่วนที่ครอบคลุมถึงที่ดิน ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนอ้างว่าครอบครองและทำประโยชน์สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษ และในส่วนที่กำหนดแนวเขตลงไปในทะเลรอบเกาะเสม็ด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี ทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนรู้หรือควรรู้ถึงการออกพระราชกฤษฎีกาอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุด ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และราษฎรได้ร่วมกันร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม ต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับที่ดินบนเกาะเสม็ด ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วได้เสนอแนะ ให้จังหวัดระยองนำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) จังหวัดระยอง การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนยื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว และคดีนี้แม้ศาลปกครองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคน ก็เพียงก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนในการ ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งอยู่ในเขตพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไปเท่านั้น มิใช่ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม ทั้งไม่ปรากฏเหตุจำเป็นอื่นที่เป็นอุปสรรคขัดขวางทำให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนไม่อาจยื่นคำฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมาย กำหนด ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๗/๒๕๕๔)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

การพิจารณาว่าคดีเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่นั้น ต้องคำนึงถึง ความเสมอภาคของคู่กรณีเป็นสำคัญ เพราะเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิในการฟ้องคดี มิใช่การ ดำเนินการเพื่อให้บริการสาธารณะบรรลุผล รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจึงไม่มีเอกสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษ เหนือคู่กรณีฝ่ายเอกชน อีกทั้งต้องพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นตามคำพิพากษาหรือคำสั่งด้วย ดังนั้น แม้ว่าคดีมีมูลเหตุจากสัญญาทางปกครองซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการสาธารณะก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ผู้รับจ้างและธนาคารผู้ค้ำประกันร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินเป็นค่าปรับกรณีส่งมอบงาน ตามสัญญาล่าช้า รวมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีงานชำรุดบกพร่อง จึงเป็นการยื่นฟ้อง

เพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง ประกอบกับคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองมีลักษณะพิเศษที่ต่างจากสัญญาทางแพ่งทั่วไป กฎหมายจึงกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ กรณีจึงมิใช่การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและมีใช้การฟ้องคดีที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีฟ้องว่า สภากาการพยาบาลมีมติไม่รับรองสถาบันการศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่ออกโดยข้อบังคับสภากาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนข้อบังคับสภากาการพยาบาลฯ ดังกล่าว และรับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี ให้สมัครเพื่อขึ้นทะเบียนออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นั้น กรณีข้างต้นเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของข้อบังคับสภากาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ฯ อันมีสถานะทางกฎหมายเป็นกฎ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายกรณีที่สภากาการพยาบาลไม่รับรองปริญญาบัตรนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่มีผลเป็นการระงับสิทธิของนักศึกษาของผู้ฟ้องคดี การไม่รับรองปริญญาบัตรดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้ทั้งสองข้อหาในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้วก็ตาม แต่สำหรับคำฟ้องในข้อหาที่หนึ่งซึ่งเป็นกรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนข้อบังคับสภากาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาศึกษา วิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ฯ นั้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามรูปคดีแล้ว ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากข้อบังคับดังกล่าวจำกัดเฉพาะแต่ผู้ฟ้องคดีเท่านั้น มิใช่สาธารณชนหรือประชาชนส่วนรวม กรณีจึงมิใช่การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

การที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการรับคดีที่ยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดแล้วไว้พิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาจากผลที่จะเกิดขึ้นจากคำพิพากษาว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยตรงและอย่างแท้จริงหรือไม่ เป็นสำคัญ ส่วนเหตุจำเป็นอื่นนั้น แม้จะไม่ใช่เหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ ประกอบกับ มาตรา ๑๙๓/๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ก็ย่อมหมายถึงเหตุที่เป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นคำฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดได้ เป็นสำคัญ เมื่อกรณีตามฟ้องเป็นกรณีฟ้องว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการตรวจสอบการขอจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีและพิจารณาอนุมัติอนุสิทธิบัตรล่าช้า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่สามารถใช้ประโยชน์จากอนุสิทธิบัตรดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดได้ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญากระทำการเปลี่ยนชื่อเรียกอุปกรณ์อ่านและแปลงข้อมูลในอนุสิทธิบัตรของผู้ฟ้องคดีเป็นเลขเซอร์สแกนเนอร์โดยให้มีกล้องถ่ายรูปหรือกล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัลอยู่ในอนุสิทธิบัตร และเปลี่ยนอนุสิทธิบัตรดังกล่าวเป็นสิทธิบัตร รวมทั้งให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่า คำพิพากษาคดีนี้หากจะก่อให้เกิดประโยชน์ก็คงเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีโดยลำพังเฉพาะตัวที่จะได้รับสิทธิจากอนุสิทธิบัตรในฐานะผู้ทรงอนุสิทธิบัตรตามกฎหมาย และได้รับชดเชยเงินเป็นค่าเสียหาย อันเกิดจากการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีเท่านั้น โดยมีได้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุใดๆ ที่เป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นฟ้องคดีนี้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๗/๒๕๕๓)

๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น

๑) กรณีที่ถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่ากรมการขนส่งทางบกปรับปรุงเส้นทางเดินรถของผู้ประกอบการเดินรถสองแถวเล็ก เป็นเหตุให้เกิดปัญหาทับเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางของผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งกรมการขนส่งทางบกออกให้แก่ผู้ประกอบการเดินรถสองแถวเล็กดังกล่าว นั้น แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการเพื่อเรียกร้องขอความ

เป็นธรรมต่อหน่วยงานของรัฐมาโดยตลอด และได้รับการตอบรับจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งจากกรมการขนส่งทางบกเองอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ฟ้องคดีมีอาจทราบได้ว่าจะเกิดผลสำเร็จหรือไม่ ดังจะเห็นได้จากการที่กรมการขนส่งทางบกได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งการที่หน่วยงานต่างๆ มีหนังสือแจ้งความคืบหน้าของการดำเนินการ นอกจากนี้ กรมการขนส่งทางบกก็มีหนังสือชี้แจงข้อร้องเรียนและแจ้งผลความคืบหน้าของการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นระยะ แต่ปัญหาความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างในคำฟ้องก็ยังคงเป็นดังเดิม จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าปัญหาของผู้ฟ้องคดียังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ จนกระทั่งเมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือคัดค้านการออกคำสั่งปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารที่สถานีรถสี่ล้อเล็กรับจ้างอีกครั้ง และกรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือชี้แจงคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดี จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยแน่ชัดแล้วว่ากรมการขนส่งทางบกไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหให้กับผู้ฟ้องคดีจนสำเร็จ ล่วงไป กรณีจึงถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นจากการกระทำของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งกรมการขนส่งทางบกที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีรอผลการดำเนินการอยู่ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีมีอาจนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลได้ภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ ได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในที่ดินดีกว่าผู้คัดค้านซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียง และมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฯ จึงยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดี แต่ต่อมาได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ซึ่งศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำสั่งอนุญาตและคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำหนังสือสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาถึงที่สุดลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ และได้ติดตามทวงถามการออกโฉนดที่ดินกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าวตลอดมา โดยเจ้าหน้าที่ข้างต้นได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบทุกครั้งว่าอยู่ระหว่างดำเนินการและให้รอรับหนังสือแจ้งจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ ไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับโฉนดที่ดินแต่อย่างใด กรณีเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าคดีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงถึงที่สุดแล้วอย่างช้าในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่ง

เป็นวันที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ออกหนังสือสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาถึงที่สุดให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาถึงที่สุดดังกล่าวไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่เพื่อให้ออกโฉนดที่ดินตามที่ได้เคยมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์สาขาลำปลายมาศ ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาถึงที่สุดต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งแม้ข้อเท็จจริงจะไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือสำคัญฯ ต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์เมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าคดีพิพาทในศาลแพ่งถึงที่สุดแล้ว และได้นำหนังสือสำคัญฯ ไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่จนถึงวันฟ้องคดี รวมเป็นระยะเวลากว่า ๒ ปี ๖ เดือน กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ไปติดตามทวงถามด้วยวาจา กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ถึงผลการออกโฉนดที่ดินเป็นระยะๆ ตลอดมา และได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ทุกครั้งว่าอยู่ระหว่างดำเนินการ ให้รอรับหนังสือแจ้งจากสำนักงานที่ดิน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ ขอทราบผลและเร่งรัดการดำเนินการออกโฉนดที่ดิน ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ ได้รับหนังสือดังกล่าวไว้แล้วเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยมีได้ปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ จะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ได้พิจารณาสั่งการไว้แล้วตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีให้หมดไปโดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาล กรณีจึงว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๕/๒๕๕๓**)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ฟ้องว่า กรมที่ดินได้มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคน เนื่องจากเห็นว่าเป็น น.ส. ๓ ก. ซึ่งออกสืบเนื่องมาจากใบจองที่ออกในที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงช้างดี ไม่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) และมีการแก้ไขเพิ่มเติมรายการในทะเบียนการครอบครองที่ดินไม่ตรงกับทะเบียนการครอบครองที่ดินของกรมที่ดิน อีกทั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินด้วย จึงต้องเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินได้ร่วมกันออก น.ส. ๓ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีการปลอมแปลง

เอกสารสิทธิ อีกทั้งออกทับที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงช้างดี โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ รู้เห็นเป็นใจ หรือร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนได้รับความเสียหาย ต้องถูกเพิกถอนสิทธิ ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. และต้องเสียเงินรายได้อันจะนำที่ดินไปทำประโยชน์ จึงยื่นฟ้องต่อ ศาลแขวงดุสิตเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ เพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งห้าร่วมกันหรือแทนกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนนั้น เมื่อปรากฏว่า ศาลแขวงดุสิตได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่มีอำนาจ พิเคราะห์พิพากษาคดี และผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนมิได้อุทธรณ์ คดีจึงถึงที่สุดเมื่อพ้นกำหนด หนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลแขวงดุสิตได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามมาตรา ๒๕๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือ ในวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นกรณีที่ ระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่นับตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ จนถึงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ และเมื่อศาลแขวงดุสิตมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนก็ชอบ ที่จะนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในระยะเวลาการฟ้องคดีที่เหลืออยู่ แต่ข้อเท็จจริง ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา การฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว อย่างไรก็ดี เนื่องจาก คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ความสำคัญ จึงบัญญัติคุ้มครองไว้ในมาตรา ๔๑ ประกอบกับการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองมีผล โดยตรงต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง หากการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง เป็นจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อย่างไม่มีทางที่จะเยียวยาได้อีก อีกทั้ง จะทำให้ระบบการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้ หลักนิติรัฐต้องเสียไป ทำให้เกิดการใช้อำนาจทางปกครองโดยไม่ชอบได้ง่าย นอกจากนั้น จากเจตนาของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเก้าคนมิได้มีเจตนาที่จะปล่อยปละ ละเลยใช้สิทธิในทางศาลเพื่อคุ้มครองสิทธิของตนเอง กรณีดังกล่าวจึงถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่น ที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม สมควรที่ ศาลปกครองจะรับคดีนี้ไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่าผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ไม่ดำเนินการ เบิกจ่ายบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมติคณะกรรมการพิจารณา บำเหน็จความชอบที่มีมติเลื่อนขั้นเงินเดือนพลฯ สรรองพิเศษ ส. ซึ่งเป็นบุตรชายของผู้ฟ้องคดี

จำนวน ๘ ชั้น เนื่องจากเสียชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ แต่ได้จ่ายให้ตามอัตราเงินเดือนเดิม ก่อนได้รับการเลื่อนเงินเดือน ๘ ชั้น จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการเบิกจ่ายบำนาญพิเศษและบำนาญตกทอดให้แก่ผู้ฟ้อง คดีตามอัตราเงินเดือนที่ได้เลื่อน ๘ ชั้นแล้ว ย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่คณะกรรมการพิจารณา บำเหน็จความชอบมีมติเห็นควรเลื่อนเงินเดือนกรณีพิเศษในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๙ ปี นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างมาในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีและภรรยาได้รับเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดเพิ่มอีกเป็นเงิน ๕,๓๐๐ บาท โดยได้รับเงินจากกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดี รู้ว่าควรจะได้รับเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดตามอัตราเงินเดือนของพลฯ สํารองพิเศษ ส. ที่ได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนอีก ๘ ชั้น แม้จะฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงควรนำคดีมาฟ้องต่อศาลอย่างช้าภายใน วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ ก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะทายาทของผู้เสียสละชีวิตในหน้าที่ราชการ ควรจะได้รับการปฏิบัติจากหน่วยราชการในการจ่ายบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอด อย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะบุคคลผู้เสียบุตรชายไปในการ ปฏิบัติหน้าที่ราชการได้พยายามติดตามเพื่อให้ได้สิทธิรับบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอด ที่ถูกต้องและชอบธรรม แต่ไม่ได้รับการชี้แจงอธิบายอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา แม้จะนำคดี มาฟ้องเมื่อล่วงเลยกำหนดระยะเวลา ศาลเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคดี ไว้พิจารณาต่อไปได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๕๓)

๒) กรณีที่ไม่ถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลา การฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. ค่าธรรมเนียมศาล

๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่โครงการชลประทานจังหวัดราชบุรีมีหนังสือแจ้งขอยึดหลักประกันของ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเสนอราคาสูงกว่าราคาเริ่มต้นการประมูล อันเป็นการเสนอราคาที่ไม่ผิดเงื่อนไข ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้มีเจตนาเสนอราคาสูงกว่าราคากลาง แต่เกิดจากความผิดพลาดของระบบคอมพิวเตอร์ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนเงินประกันของให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้เงินแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอผิดส่งเงินค่าธรรมเนียมศาล ศาลก็ได้อนุญาตให้ผิดส่งค่าธรรมเนียมศาลออกไป แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลจึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ตามข้อ ๓๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถชำระค่าธรรมเนียมต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดนั้น หากมีเหตุขัดข้องประการใดที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งศาลได้ ผู้ฟ้องคดีก็อาจยื่นคำขอให้ศาลอนุญาตให้ขยายระยะเวลาที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งศาลออกไปอีกได้ตามข้อ ๖ แห่งระเบียบดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด อีกทั้ง ในการชำระค่าธรรมเนียมศาล ผู้ฟ้องคดีอาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นหรือจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ แม้ต่อมาภายหลังผู้ฟ้องคดีจะได้ส่งเงินค่าธรรมเนียมศาลต่อศาล ก็หาเป็นเหตุผลอันสมควรให้ศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาไม่จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้คืนค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้ฟ้องคดีให้ยื่นไว้ต่อศาลแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๙/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขยายระยะเวลาการชำระค่าธรรมเนียมศาลถึง ๓ ครั้ง โดยครั้งที่ ๓ ศาลปกครองชั้นต้นได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นเอกสารและเงินค่าธรรมเนียมศาลถึงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ โดยระบุว่าเป็นการอนุญาตครั้งสุดท้าย ถือว่าศาลได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นเอกสารและเงินค่าธรรมเนียมศาลอีกครั้งเป็นครั้งที่ ๔

ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาต่อไปอีก อีกทั้ง หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลมาพร้อมกับคำฟ้องหรือในภายหลังได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นให้ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๓/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอขยายระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมศาลสองครั้งภายในเวลาที่ศาลกำหนด ศาลอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีก็หาได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในกำหนดระยะเวลาที่ขยายให้ไม่ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าไม่มีความรู้ทางกฎหมายว่าการฟ้องคดีปกครองต่อศาลปกครองจะต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนตามทุนทรัพย์ที่พิพาท ก็หาเป็นเหตุผลอันสมควรให้ศาลรับฟังเพื่อพิจารณามีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ไม่ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๓/๒๕๕๓)

๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามข้อ ๓๘

กรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีที่มีผลในทำนองเดียวกับคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เช่น คำพิพากษายกฟ้องในเรื่องอำนาจศาลหรือเงื่อนไขการฟ้องคดี หรือคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลปกครองจะคืนค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดีด้วย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายกเทศมนตรีนครนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการออกคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อคดีนี้ศาลไม่กำหนดค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีสืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง จึงสมควรคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองศาลแก่ผู้ฟ้องคดี

จึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แต่ให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองศาล แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๑/๒๕๕๓)

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหนี้ต้องเสนอคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในกรณีที่ศาลสั่ง พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เด็ดขาดแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดงดการพิจารณา คดีนี้หรือมีคำสั่งประการใดตามที่เห็นสมควร และหากศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีนี้ ออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีขอคืนค่าธรรมเนียมศาลและเอกสารต่างๆ ที่ยื่นต่อศาลไปแล้ว คืนด้วย ศาลปกครองสูงสุดจึงมีหมายแจ้งคำสั่งศาลให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แจ้งความประสงค์ ต่อศาลว่าจะเข้าดำเนินคดีนี้แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อไปหรือไม่ ประการใด เจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากสารบบความ เนื่องจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีประโยชน์ ที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาและมีคำสั่งในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกต่อไป และเมื่อผู้รับมอบ อำนาจผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำแถลงต่อศาลว่าไม่ประสงค์จะคัดค้านคำร้องของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ฉบับดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ไม่มีประโยชน์ที่จะพิจารณาพิพากษา ต่อไป เห็นสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี ออกจากสารบบความและให้คืนค่าธรรมเนียมศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๒๖๗/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ศาลปกครองอนุญาตให้ถอนคำฟ้องและสั่งจำหน่ายคดีออกจาก สารบบความตามข้อ ๘๒ วรรคสี่

(๑) กรณีสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) กรณีสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๓) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนของการชนะคดี
ตามมาตรา ๗๒ วรรคหก**

(๑) กรณีสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด

คดีนี้กระทรวงกลาโหมฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยกรณีผิดสัญญา รับทุนการศึกษา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนคำขอท้ายฟ้อง อันมีผลว่าผู้ฟ้องคดีชนะทั้งคดี ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะต้องคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นให้คืนค่าธรรมเนียมศาลบางส่วนแก่ผู้ฟ้องคดี ถือว่าไม่ถูกต้องตามมาตรา ๗๒ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีมิได้อุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๓/๒๕๕๓)**

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๑๑ เดือน เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๘,๖๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีและให้จ่ายค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๖ เรื่อยไปจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วยในผล อย่างไรก็ดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีชนะคดีเต็มตามคำฟ้อง แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้มีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแต่บางส่วนของภาระคดีตามมาตรา ๗๒ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเห็นควรสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลในศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมดให้ผู้ฟ้องคดี เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าวด้วย **(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๕๔)**

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจ่ายเงินค่าผลประโยชน์พิเศษให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะนำทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ ซึ่งได้แก่แร่หินแอนดีไซต์จำนวน ๒๕,๗๕๗,๐๐๐ เมตริกตัน ไปหาผลประโยชน์ แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถหาประโยชน์จากประทานบัตรได้และเหตุที่ไม่สามารถหาประโยชน์ได้ก็เป็นเหตุที่ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีไม่อาจคาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้น การที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเต็มจำนวนที่ตกลงไว้ ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกฟ้องคดี จึงพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นฟ้องด้วยจึงพิพากษากลับ

คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตรจำนวน ๑,๖๕๗,๖๗๑.๐๙ บาท พร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ มีคำพิพากษา และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองศาลแก่ผู้ฟ้องคดี คำขออื่นให้ยก (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๕/๒๕๕๔)

(๒) กรณีที่คืนค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนกำหนดค่าทดแทนความเสียหายสำหรับที่ดินส่วนที่เหลือเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกและสังคมโดยรวมแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ฟังขึ้นที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินส่วนที่เหลือจำนวน ๑๐,๐๙๑,๒๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน นับตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ทั้งนี้ ให้จ่ายเงินค่าทดแทนพร้อมดอกเบี้ยดังกล่าวตามแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาในคดีนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ให้คืนค่าธรรมเนียมศาลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกจำนวน ๓๙,๙๗๙.๕๙ บาท คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้นศาลปกครองสูงสุดเห็นด้วยบางส่วน แต่โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหก แต่ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินสำหรับที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลงจากการเวนคืนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แล้ว ประกอบกับศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้คืนค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหก ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๒ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินสำหรับที่ดินส่วนที่เหลืออันมีราคาลดลงจากการเวนคืนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหกตามคำวินิจฉัยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลในศาลปกครองชั้นต้นบางส่วนตามส่วนของการชนะคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๘/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๖,๔๗๕.๘๒ เหรียญออสเตรเลีย กับอีก ๑๕๐,๗๑๑.๕๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน

๔๕,๘๑๖.๘๑ เหรียญออสเตรเลีย และ ๑๔๘,๕๗๔.๔๘ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ทั้งนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองประสงค์จะชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินบาททั้งหมดก็ให้คิดตามราคาขายถัวเฉลี่ยของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของธนาคารพาณิชย์ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศกำหนดไว้ ณ วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนในวันดังกล่าวไม่มีก็ให้ถือเอาวันสุดท้ายที่มีอัตราแลกเปลี่ยนเช่นว่าก่อนวันที่ ชำระเงิน และกรณีเมื่อคิดเป็นเงินบาททั้งหมดแล้วได้เกินกว่าจำนวน ๑,๕๙๒,๕๙๖.๒๓ บาท ก็ให้ชำระเพียง ๑,๕๙๒,๕๙๖.๒๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีของต้นเงิน จำนวน ๑,๕๗๐,๐๑๓.๘๔ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดจำนวน ๓๙,๘๑๕ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วยบางส่วน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๓๔,๖๐๙.๗๓ เหรียญออสเตรเลีย กับอีก ๑๑๒,๒๓๒.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๓๔,๓๖๒.๖๐ เหรียญออสเตรเลีย และ ๑๑๑,๔๓๐.๘๖ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยหากเมื่อคิดเป็นเงินบาททั้งหมดแล้วได้เกินกว่าจำนวน ๑,๕๙๒,๕๙๖.๒๓ บาท ก็ให้ชำระเพียง ๑,๕๙๒,๕๙๖.๒๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวน ๑,๕๗๐,๐๑๓.๘๔ บาท นับถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (ผู้อุทธรณ์) และคืนค่าธรรมเนียมศาลในชั้นต้นแก่ผู้ฟ้องคดี ตามส่วนของการชนะคดี นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๑/๒๕๕๔)

(๓) กรณีไม่คืนค่าธรรมเนียมศาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๕ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)

๑) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการสร้างฝายราศีไศล ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ดำเนินการจ่าย

ค่าชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย แต่ผู้ฟ้องคดีจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงบางส่วน ไม่ครบตามที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิจะได้รับ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการจ่ายเงินชดเชย ส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดี และมีคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าชดเชยที่คืนไปบางส่วนแล้ว โดยเงินจำนวนดังกล่าวเป็นเงินชดเชยที่ผู้ฟ้องคดีจะนำไปจัดหาที่อยู่ที่ทำกินใหม่ จึงไม่อาจถือได้ว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นรายได้ของผู้ฟ้องคดี และในทางใดส่วนยังได้ความว่า ผู้ฟ้องคดีมีฐานะยากจนมีรายได้จากการประกอบอาชีพทำนาไม่มีรายได้อื่น แม้จะมีรายได้จากในช่วงที่ไม่ได้ทำนาประมาณเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท แต่ก็มีภาระที่ต้องชำระหนี้สินตามสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเป็นหนี้กองทุนหมู่บ้าน ประกอบกับยังมีภาระในส่วนค่าเล่าเรียนของบุตร ต้องชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของบุตร และเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาศาลในฐานะผู้ค้ำประกันกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้หลานอีก ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีอาจจะมียกทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลได้บางส่วน แต่โดยสถานะของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๘/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้กรมบังคับคดีเพิกถอนคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีและขอให้ชดเชยค่าเสียหายนั้น จากการไต่สวนและเอกสารที่ปรากฏในชั้นไต่สวนได้ความว่า ผู้ฟ้องคดีรับราชการมีเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งรวมกันเดือนละประมาณ ๔๘,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเป็นค่าผ่อนชำระค่าที่อยู่อาศัย ๒๒,๐๐๐ บาท เป็นค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า รวมประมาณ ๓,๐๐๐ บาท ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ๒,๐๘๐ บาท คงเหลือ ๒๐,๙๒๐ บาท นอกจากนี้ ยังมีค่าใช้จ่ายเป็นค่ารถรับจ้างส่วนบุคคล (รถแท็กซี่) ซึ่งใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปปฏิบัติราชการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีอาการเจ็บป่วยทำให้มีปัญหาระบบขับถ่ายจึงจำเป็นต้องใช้พาหนะดังกล่าวประมาณเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของมารดาเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท คงเหลือเงินสุทธิเพียงเดือนละ ๑๒,๙๒๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวผู้ฟ้องคดีต้องใช้เป็นค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายส่วนตัวให้พอเพียงสำหรับผู้ฟ้องคดีและมารดา และยังมีหนี้อยู่กับธนาคารอีก ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงเห็นได้ว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีเงินเดือนจากการประกอบอาชีพรับราชการและมีทรัพย์สินเป็นบ้านพักอาศัย แต่ผู้ฟ้องคดีก็มีภาระหนี้เงินกู้และรายจ่ายประจำสำหรับผู้ฟ้องคดีและมารดาเป็นจำนวนมาก เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีทรัพย์สินอื่น ประกอบกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าพาหนะเดินทางโดยความเป็นจริงแล้วค่าใช้จ่ายดังกล่าวก็ไม่อาจจะมีหลักฐานมาแสดงได้ อีกทั้งผู้รับมอบอำนาจจากกรมบังคับคดีก็ไม่ได้คัดค้านคำร้องขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีจะต้องขายทรัพย์สินที่มีอยู่หรือนำเงินเดือนบางส่วนมาเสียค่าธรรมเนียมศาลก็จะทำให้ได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร กรณีจึงถือได้ว่าโดยสถานะ

ของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีนี้โดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินจากผู้ถูกฟ้องคดีจำนวน ๒,๗๗๐,๑๘๓.๓๐ บาท แล้วยื่นฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นอีก ๔,๘๕๓,๘๐๐ บาท พร้อมทั้งมีคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด จำนวน ๘๖,๘๗๖ บาท นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้จากการไต่สวนของศาลปกครองชั้นต้นว่า ปัจจุบันผู้ฟ้องคดีอายุ ๗๗ ปี และไม่ได้ประกอบอาชีพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นโรคมะเร็งผิวหนังและกระดูกพรุน ต้องรักษาอยู่โรงพยาบาล ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้ ประกอบกับเงินค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจำนวน ๒,๗๗๐,๑๘๓.๓๐ บาท เป็นเงินค่าทดแทนที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีอยู่เดิม ผู้ฟ้องคดีนำไปใช้ปลูกสร้างบ้านพักอาศัยจำนวน ๖๕๐,๐๐๐ บาท แจกจ่ายเงินส่วนที่เหลือจำนวน ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่บุตรจำนวนแปดคนของผู้ฟ้องคดี ซึ่งในจำนวนแปดคนนี้ บุตรจำนวนห้าคนที่มียานพาหนะอยู่เป็นที่ดินแปลงข้างต้นและอยู่ในแนวเขตที่จะต้องเวนคืนต่างได้รับเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างแยกต่างหากจากผู้ฟ้องคดี ส่วนที่เหลืออีกจำนวน ๕๒๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีนำไปทำบุญ ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเป็นค่ายาสมุนไพร มีเงินคงเหลือในบัญชีธนาคาร เพียงจำนวน ๑๗,๑๘๖.๘๕ บาท การที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าทดแทนที่ได้รับไปจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นค่าใช้จ่ายปลูกสร้างบ้านพักอาศัย เพื่อจัดการให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนถูกเวนคืน หากจะให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าทดแทนดังกล่าวมาเป็นค่าธรรมเนียมศาลมีผลเท่ากับให้ผู้ฟ้องคดีขายบ้านพักอาศัยนำเงินมาเป็นค่าธรรมเนียมศาล ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในสถานะหากไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเพื่อเรียกร้องเงินค่าทดแทนที่ดินในส่วนที่ถูกเวนคืนทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรตามมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งประกอบกิจการรับจัดบริการขนส่งและรับจัดบริการอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการอัญมณี ณ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ฟ้องว่า การที่กระทรวงวัฒนธรรมกรมการศาสนา และคณะกรรมการส่งเสริมกิจการอัญมณีแห่งประเทศไทยได้ยกเลิกสถานะในการ

ลงทะเบียนของผู้แสวงบุญในสังกัดของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายต้องเสียชื่อเสียงในการประกอบธุรกิจและเสียหายจากกำไรที่คาดว่าจะได้รับจากผู้แสวงบุญขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อชื่อเสียงในทางธุรกิจและค่าเสียหายจากกำไรที่คาดว่าจะได้รับรวมจำนวน ๗,๐๗๐,๐๐๐ บาท และ ๗,๐๕๕,๐๐๐ บาท ซึ่งจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละ ๒ คิดเป็นเงินจำนวน ๑๔๑,๔๐๐ บาท และ ๑๔๑,๑๐๐ บาท ตามลำดับ แม้จะเป็นเงินค่าธรรมเนียมศาลที่ค่อนข้างสูงเพราะมีทุนทรัพย์สูงดังที่ปรากฏ และผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จะไม่มีรายได้ทางอื่นอีก แต่ในการประกอบกิจการของปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังพอมีรายได้และกำไรอยู่บ้างตามสมควร จึงยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลได้ หรือโดยสถานะของผู้ฟ้องคดีทั้งสองถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแล้วจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพียงรายละกึ่งหนึ่ง และให้ชำระส่วนที่เหลืออีกกึ่งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันทราบคำสั่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้กรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นเงิน ๒๑๔,๐๐๐ บาท และขอให้ชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๑๐,๙๐๗,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๑,๑๒๑,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าเสียหายดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อพิจารณาค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกตามคำฟ้องว่า เป็นค่าขาดประโยชน์จากการขายที่ดิน ไม่ใช่การฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนจากที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน ซึ่งเงินค่าทดแทนประโยชน์ส่วนที่ขายที่ดินในละแวกใกล้เคียงกับที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืนไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเรียกจากผู้ถูกฟ้องคดี ในฐานะเจ้าหน้าที่เวนคืน การเรียกเงินส่วนนี้จึงเข้าข่ายเป็นการฟ้องคดีที่ขาดข้อเท็จจริงอันสมควรที่จะรับคำฟ้องในส่วนค่าเสียหายที่เลื่อนลอยไว้พิจารณา เมื่อตัดค่าเสียหายส่วนนี้ผู้ฟ้องคดีจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลไม่มากนัก ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญมีรายได้เดือนละ ๙,๕๑๕.๗๕ บาท แม้ผู้ฟ้องคดีมีอายุมาก สุขภาพไม่ดี และมีภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีมีทรัพย์สินอยู่จำนวนพอสมควร จึงมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะที่พอจะชำระค่าธรรมเนียมศาลได้บางส่วนโดยไม่ได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร จึงมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วนโดยให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละ ๕๐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๕/๒๕๕๓)

แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีหนี้เงินกู้ยืมกับธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท หนี้เงินกู้กับ ช.พ.ค. ประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ บาท และมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ คือ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าผ่อนชำระหนี้

เงินกู้ ช.พ.ค. เดือนละประมาณ ๑,๕๐๐ บาท และค่าเช่าบ้านรวมค่าน้ำค่าไฟเดือนละประมาณ ๒,๐๐๐ บาท ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาหนี้ของธนาคารดังกล่าวแล้ว ก็เป็นหนี้ที่ผู้ฟ้องคดีได้กู้ โดยเอาสลากออมสินและสลาก ธกส. ของตนเองค้ำประกันไว้ โดยปัจจุบันผู้ฟ้องคดียังคงมี รายได้จากเงินบำนาญเดือนละ ๑๗,๐๐๐ บาท และมีสลาก ธกส. ที่ยังไม่ได้นำไปค้ำประกันเงินกู้ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เงินฝากในธนาคารต่างๆ จำนวน ๑๐๙,๔๘๒ บาท รวมทั้งทรัพย์สินอื่นๆ เช่น บ้านพร้อมที่ดิน และรถจักรยานยนต์จำนวน ๒ คัน แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดียังคงมีทรัพย์สิน พอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลได้ และเมื่อพิจารณาถึงสถานะของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับยกเว้น ค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดก็หาได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรโดยไม่มีเงินที่จะใช้จ่าย ในชีวิตประจำวันดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่ จึงมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท จากที่ต้องชำระทั้งสิ้นจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท โดยให้ผู้ฟ้องคดี ชำระเพียงจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ตามข้อ ๔๑/๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๘/๒๕๕๔)

๓) กรณีที่ไม่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการออกคำสั่งลงโทษ ตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีและคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นจำนวนเงินรวม ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีรายรับจากการได้รับเงินบำนาญ บำนาญดำรงชีพจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และได้รับเงินบำนาญเดือนละ ๒๑,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่เกษียณอายุราชการ จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาประมาณ ๕ ปี อีกทั้งผู้ฟ้องคดีเป็นลูกหนี้ สินเชื่อเคหะเป็นรายเดือน เดือนละ ๑๓,๕๐๐ บาท จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ๗ ปี เมื่อพิจารณาถึงรายรับและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแล้ว ผู้ฟ้องคดี ไม่น่าจะเดือดร้อนเกินสมควรในการหาเงินมาเสียค่าธรรมเนียมศาล ดังนั้น โดยสถานะของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลย่อมไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน เกินสมควร จึงมีคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๒/๒๕๕๔)

แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าบริษัทของผู้ฟ้องคดีเพิ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ก่อนเข้าทำสัญญา ที่พิพาทในคดีนี้ไม่นานและต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเริ่มดำเนินการหลายอย่างก็ตาม แต่เมื่อ พิจารณาจากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้นำเช็คเป็นเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ไปชำระ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามสัญญา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ยอมรับชำระ ย่อมเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดี ยังพอมีทรัพย์สินเหลืออยู่และสามารถทำการชำระค่าธรรมเนียมศาลในครั้งนี้ได้ กรณีจึงยังไม่อาจ ฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของ

ผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้วจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ตามบทบัญญัติในมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๔๑/๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๔/๒๕๕๔)

๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ

๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้อน

คดีก่อนผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง ต่อศาลปกครองชั้นต้น เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๔๗/๒๕๔๔ และมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการรังวัดออกโฉนดที่ดินของนาง ส. โดยอ้างว่าออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี กับขอให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๕ ส่วนคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๕ โดยอ้างว่ามีสิทธิครอบครองต่อจากบิดา แม้คำฟ้องคดีก่อนของผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่า การออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ส. ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขอให้เพิกถอนการรังวัดออกโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่ก็ได้ขอให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย โดยอ้าง ส.ค. ๑ ฉบับเดียวกัน กรณีจึงเป็นฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำบังคับในเรื่องเดียวกันหรือยื่นฟ้องในข้อหาเดียวกัน แม้ผู้ฟ้องคดีจะกล่าวอ้างในคำฟ้องในคดีนี้ว่า การไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการละเลยต่อหน้าที่ก็ตาม การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีในเรื่องนี้หรือในข้อหานี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นการฟ้องซ้อนตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๒/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องปลุสสัตว์จังหวัดนครราชสีมา และผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ต่อศาลปกครองชั้นต้นกรณีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ด่านกักกันสัตว์นครราชสีมา โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี ขอให้ปลุสสัตว์จังหวัดนครราชสีมา มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกลุ่มงานเดิม และขอให้ปลุสสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ยกเลิกคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากบ้านพักทางราชการ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งคำขออื่นๆ ไว้พิจารณา ซึ่งผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด และคดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องอธิบดีกรมปลุสสัตว์ในคดีนี้ โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน

คำสั่งของอธิบดีกรมปศุสัตว์ที่ย้ายผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่ด่านกักกันสัตว์นครราชสีมาโดยให้ผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมาดังเดิม และขอให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้าพักอาศัยบ้านพักของทางราชการตามเดิม ซึ่งเป็นการฟ้องคดีที่มีสภาพแห่งข้อหาและข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา รวมทั้งคำขอบังคับมีลักษณะทำนองเดียวกับคดีก่อนที่อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ถูกฟ้องคดีและมีคำขอบังคับให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ย้ายผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่ด่านกักกันสัตว์นครราชสีมาซึ่งแตกต่างไปจากคดีก่อนบ้างก็ตาม แต่ก็มีประเด็นพิพาทที่เป็นประเด็นหลักในการพิจารณาอย่างเดียวกัน จึงเป็นการฟ้องซ้อนซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลรับไว้พิจารณาตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๓/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องต่อศาลปกครองกลางว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางวินัยแต่กลับสั่งยุติเรื่อง จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงกับนาง น. และนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชุมพรซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องเนื่องจากคำขอไม่ชัดเจน แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการในระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองนครราชสีมา โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดชุมพรดำเนินการทางวินัยกับนาง น. และให้ติดตามการดำเนินการให้รวดเร็ว หากผลการสอบสวนออกมาว่านาง น. กระทำผิดวินัยจริงให้เี่ยวยาโดยบรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคดีจะไม่ใช่บุคคลเดียวกัน แต่คำฟ้องในคดีนี้มีข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีเช่นเดียวกันกับข้อเท็จจริงในคดีแรกที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันหรือศาลอื่นอันเป็นการฟ้องซ้อนซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๓/๒๕๕๓)

มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้และคดีหมายเลขดำที่ ๗/๙๓/๒๕๕๓ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัญญาร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์สีช่อง ๓ ระหว่างบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) กับบริษัท บ. จำกัด ซึ่งทั้งสองคดีผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุเดียวกันว่า สัญญาดังกล่าวได้สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓ บริษัท บ. จำกัด ที่เป็นคู่สัญญาจึงมีหน้าที่จะต้องส่งมอบทรัพย์สินและกิจการคืนให้กับบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) และการต่ออายุสัญญาดังกล่าวเป็นการกระทำโดยมิชอบ ทั้งในการฟ้องคดีทั้งสองคดี ผู้ฟ้องคดีอ้างสิทธิการฟ้องคดีในฐานะผู้ถือหุ้นของบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) และเป็นผู้ลงนามในสัญญาดังกล่าว โดยยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคดี และต่างก็อ้างถึงความรับผิดชอบจากการละเลย

ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรในการดำเนินการให้บริษัท บ. จำกัด ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญาในการส่งคืนทรัพย์สิน และละเลยต่อหน้าที่ในการระงับการต่ออายุสัญญาร่วมดำเนินกิจการส่งโทรทัศน์สีช่อง ๓ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นการยื่นฟ้องเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๓/๒๕๕๓ และแม้ในคดีหมายเลขดำที่ ๗๙๓/๒๕๕๓ ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ดังนั้น ขณะผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ คดีหมายเลขดำที่ ๗๙๓/๒๕๕๓ จึงยังคงอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงต้องห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้อันเป็นเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีกตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๕/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นฟ้องซ้อน

ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๔/๒๕๕๓ และคดีหมายเลขดำที่ ๙๓๘/๒๕๕๓ โดยคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทองที่ปฏิเสธคำขอให้พิจารณาใหม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทองละเลยไม่พิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ ตามลำดับ ส่วนคดีนี้มีประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทองไม่พิจารณาคำขอให้พิจารณาใหม่และคำขอกลับเข้ารับราชการของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ดังนั้น แม้คดีนี้ คดีหมายเลขดำที่ ๓๒๔/๒๕๕๓ และคดีหมายเลขดำที่ ๙๓๘/๒๕๕๓ จะเป็นคดีที่เกี่ยวข้องเนื่องใกล้ชิดโดยมีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีเดียวกัน แต่สภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับตลอดจนประเด็นของคดีที่ศาลจะต้องวินิจฉัยแตกต่างกันจึงมีข้อพิพาทแตกต่างกันไม่ถือว่าเป็นเรื่องเดียวกัน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้น จึงไม่เป็นการฟ้องซ้อนต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๔)

แม้ว่าคำฟ้องเดิมและคำฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเสนาจะฟ้องว่า เทศบาลเมืองเสนา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตราเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการใช้งบประมาณ

โดยไม่ถูกต้อง ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๙ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๘ ทวิ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ อันเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เช่นเดียวกัน แต่คำฟ้องทั้งสองคดีมีข้ออ้างที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีและประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยเป็นคนละโครงการแตกต่างกัน กล่าวคือ คำฟ้องเดิมมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าการตราเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนของโครงการซื้อดินถมบึงหนองบ้านเก่า อันเป็นหนองน้ำสาธารณะประโยชน์ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ส่วนคำฟ้องคดีนี้ มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การตราเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนของโครงการก่อสร้างศาลาเอนกประสงค์บริเวณที่ชายตลิ่งแม่น้ำน้อยบุกรุกทางสาธารณะประโยชน์ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งทั้งสองคดีศาลต้องกำหนดคำบังคับโดยพิถีพิถันในส่วนของการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่างโครงการกัน ดังนั้น คำฟ้องคดีนี้จึงไม่ต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๔)

๖.๒ ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)

การพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามข้อ ๙๖ (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ต้องเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ไว้พิจารณาแล้วจึงสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ มิได้หมายความว่ากรณีศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาแล้วสามารถยื่นคำขอใหม่ได้อีก เมื่อศาลได้มีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา กรณีจึงไม่ต้องด้วยข้อ ๙๖ (๒) แห่งระเบียบฯ ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔/๒๕๕๔)

๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้ำ

ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องนิคมสหกรณ์สตึกต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนชื่อของ ว. และ จ. ออกจากรายชื่อผู้ถือครองที่ดินแปลงพิพาท และให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือครองที่ดินดังกล่าวแทน ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ทำให้คำสั่งดังกล่าวเป็นอันถึงที่สุดแล้ว ดังนั้น

การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองอีก โดยมีคำขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์และนิคมสหกรณ์สตึกเพิกถอนและระงับสิทธิที่จะเข้าครอบครองของนาย ว. และ นางสาว จ. ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งเป็นการกระทำอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี และคำขอเช่นเดียวกับคดีก่อนซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งถึงที่สุดไปแล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องที่คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน อันเป็นการต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๖/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำขอเพิ่มเติมคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยขอให้เพิ่มเติมเลขานุการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำขอเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณา คำสั่งในประเด็นดังกล่าวจึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องห้ามคู่กรณีหรือร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยมาแล้วโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีในฐานะคู่กรณีจึงต้องผูกพันตามคำสั่งดังกล่าวด้วย ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยขอให้เพิ่มเลขานุการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เพื่อให้ศาลกลับมาวินิจฉัยซ้ำในประเด็นดังกล่าวอีก จึงเป็นการฟ้องซ้ำต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๐/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ โดยศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งของศาลปกครองสูงสุด จึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีที่ศาลได้มีคำสั่งถึงที่สุดแล้วมาฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ จึงเป็นกรณีต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๗/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของกรมสรรพากรที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของกระทรวงการคลังที่เพิกถอนอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้กรมสรรพากรจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มย้อนหลังให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งการพิจารณาว่าสมควรอนุมัติหรือไม่อนุมัติให้ผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่มย้อนหลังหรือไม่ นั้น ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร อันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร โดยในคดีดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง คงให้รับคำฟ้องเฉพาะในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ากรมสรรพากร และกระทรวงการคลังดำเนินการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรไว้พิจารณาเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำประเด็นเดียวกันนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองอีก จึงเป็นการฟ้องเรื่องเดียวกันในประเด็นที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว จึงต้องห้ามด้วยข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๖/๒๕๕๓)

คำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่เป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยมีคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันมาแล้ว ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่อีกครั้ง จึงเป็นการฟ้องซ้ำตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าการขอพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่กระทำต่อศาล จึงไม่ใช่คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันหรือการฟ้องซ้ำนั้น เห็นว่า หากศาลพิจารณารับคำขอของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ต้องเป็นผู้ถูกฟ้องคดีในคดีเดิมอันเป็นคู่กรณีเดียวกัน จึงต้องด้วยข้อ ๘๗ แห่งระเบียบดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจรับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๔/๒๕๕๔ ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ และที่ ๑๙๔/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นฟ้องซ้ำ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบรายเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดจอมเทียนคอนโดเทลฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเมืองพัทยาออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่บริษัท อ. เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลพิพากษาหรือ

มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ถือเป็นการฟ้องเพื่อคุ้มครองประโยชน์ในอันที่จะได้พำนักอาศัยในห้องชุดของอาคารชุดจอมเทียนคอนโดเทลโดยไม่มีอาคารที่กำลังก่อสร้างตามใบอนุญาตที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้มาดบังทัศนียภาพที่สวยงามของหาดจอมเทียนและท้องทะเลในบริเวณดังกล่าว ซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีเหล่านั้นแต่ละคน มิใช่เป็นกรณีที่เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมแต่ละคนใช้สิทธิอันเกิดแต่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดจอมเทียนคอนโดเทลครบไปถึงทรัพย์สินดังกล่าวทั้งหมดเพื่อต่อสู้อุบัติภายนอกอันจะทำให้ถือได้ว่าเป็นการกระทำแทนเจ้าของรวมคนอื่น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ และที่ ๑๖ ถึงที่ ๑๗ เคยฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๕๐/๒๕๕๑ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเลขที่ ๓๔๓/๒๕๕๐ ของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีดังกล่าวยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว คำฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ที่ ๗ ถึงที่ ๑๐ และที่ ๑๖ ถึงที่ ๑๗ จึงเป็นคำฟ้องซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบขบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่สำหรับคำฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๘ ถึงที่ ๒๐ ไม่ได้เป็นคำฟ้องซึ่งต้องห้ามตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๓)

บทที่ ๕

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

๑. บททั่วไป

๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)

๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณีไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดว่าผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้ในกรณีใดบ้างไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องจึงต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามข้อ ๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กล่าวคือ คำฟ้องเพิ่มเติมหรือคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องที่ยื่นต่อศาลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ศาลจึงจะรับคำฟ้องเพิ่มเติมหรือคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณาได้ เมื่อคำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า บริษัท ล. จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก่อสร้างอาคารพิพาทเพื่อใช้ประกอบกิจการโรงแรม ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และเทศบาลเมืองป่าตอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยไม่ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าถูกต้องตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ส่วนคำร้องเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอยู่ตลอดเวลา จึงมีคำขอเพิ่มเติมคำขอท้ายฟ้อง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกัน

รื้อถอนอาคาร พร้อมทั้งอุปกรณ์และส่วนควบของอาคาร หากไม่สามารถรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างได้ ให้มีคำสั่งระงับการเปิดใช้อาคารจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการแก้ไข และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันรื้อถอนเครื่องปรับอากาศและพัดลมระบายควันจากการทำอาหาร รวมทั้งอุปกรณ์และส่วนควบของอาคารทั้งหมดออกไป คำร้องเพิ่มเติมคำฟ้องฉบับดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันกับคำฟ้องเดิม จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๙/๒๕๕๓)

๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครองแทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ การชี้แจงน้ำหนักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี

ตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ศาลที่มีอำนาจบังคับคดีหรือมีอำนาจทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งได้เสนอต่อศาล คือ ศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินในชั้นต้น เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๑๗๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ มท ๐๒๐๒.๓/๙๓๐๒ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๓ ที่พิพากษาในคดีนี้ นั้น เป็นการปฏิบัติหรือดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๗/๒๕๕๒ ซึ่งเป็นคำพิพากษาที่เป็นที่สุดแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองที่เป็นที่สุดนั้น ขอบที่จะนำคำฟ้องคดีนี้ยื่นเป็นคำร้องต่อศาลปกครองกลางซึ่งเป็นศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีดังกล่าวในชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำคำฟ้องคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองใหม่ได้ การฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกรณีที่มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตาม

มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๐/๒๕๕๔)

๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอ

(๑) การได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น ตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด มีมติครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ ว่า “การได้รับดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ วรรคสาม นั้น แม้ทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดเรื่องการได้รับดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นไว้ว่าให้ได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารออมสินก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราตามที่ระบุไว้ในคำขอ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่เกินอัตราที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอ”

(๒) ฟ้องขอเพียงค่าเสียหาย พิพากษาให้ชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยเป็นการพิพากษาเกินคำขอ

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีโดยมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ย้ายให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี (เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๘) ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนคุ้มครองที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นตำแหน่งเทียบเท่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (สาขา) หรือเทียบเท่าหัวหน้าฝ่าย และให้ชดใช้ค่าเสียหายโดยมิได้มีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยด้วย การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรีตั้งแต่วันที่ถูกย้ายเป็นต้นไป ซึ่งมีผลให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งบริหารระดับกลางและเงินตอบแทนรายเดือน เป็นเงินทั้งสิ้น ๕๐,๘๑๙.๓๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ส่งจ่ายดอกเบี้ยเกินคำขอ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดก็ชอบที่จะยกขึ้นพิจารณาพิพากษาแก้ไขถูกต้องได้ จึงพิพากษาแก้คำพิพากษา

ของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๕๐,๑๑๙.๓๖ บาท ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นอกจากนี้ก็แก้ไขไปตาม คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๔/๒๕๕๓)

(๓) ฟ้องหรืออุทธรณ์ขอให้ชดใช้เงินจำนวนหนึ่ง แม้ศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่าควรชดใช้เงินมากกว่าจำนวนที่ขอ แต่พิพากษาเกินจำนวนที่ขอไม่ได้

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินเดือนที่ได้รับจากทาง ราชการพร้อมเบี้ยปรับ จำนวน ๙๔๖,๓๙๙.๓๕ บาท ตามสัญญาของข้าราชการที่ไปศึกษาหรือ ฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยผิดนัดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในอัตรา ร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงินจำนวนที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ได้รับหนังสือทวงถามดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ แล้วไม่ได้นำเงินไปชำระ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือทวงถามดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดตามมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตามที่กำหนดไว้ในสัญญานับถึงวันฟ้องคดี เป็นเวลา ๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยของเงินต้นดังกล่าวจำนวน ๑,๙๔๔.๖๖ บาท เมื่อรวมเงินในส่วน เงินเดือนพร้อมเบี้ยปรับจำนวน ๙๔๖,๓๙๙.๓๕ บาท ในส่วนเงินทุนพร้อมเบี้ยปรับจำนวน ๒๕๒,๖๖๐ บาท และในส่วนดอกเบี้ยผิดนัดจนถึงวันฟ้องคดีจำนวน ๑,๙๔๔.๖๖ บาท เป็นเงิน รวมทั้งสิ้น ๑,๒๐๑,๐๐๔.๐๑ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดี ฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินจำนวน ๑,๑๙๗,๗๐๙.๓๕ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลจึง ไม่อาจพิพากษาเกินคำขอได้ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (ผู้ค้ำประกัน) ร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๑,๑๙๗,๗๐๙.๓๕ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับตั้งแต่วันฟ้องคดี เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๘/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับ เงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างรายการสำรวจเพิ่มเติมจำนวน ๘๕,๗๔๙ บาท พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินของเงินค่าทดแทน ดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ต้องมีการจ่ายเงินเป็นต้นไป แต่เมื่อ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเพิ่มเงินค่าทดแทน สิ่งปลูกสร้างสำหรับสิ่งปลูกสร้างตามรายการที่ตกสำรวจจำนวน ๗๖,๔๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ย

ในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินของเงินค่าทดแทนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ต้องมีการจ่ายเงินเป็นต้นไปแล้ว เห็นว่าศาลไม่สามารถพิจารณาเกินคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ จึงเห็นควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างรายการที่ตกสำรวจให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๗๖,๔๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินของเงินค่าทดแทนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ต้องมีการจ่ายเงินเป็นต้นไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๒/๒๕๕๓)

(๔) ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวนหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ แม้ศาลปกครองสูงสุดจะพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีควรชดใช้เงินมากกว่านั้น แต่พิพากษาเกินจำนวนที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดไว้ไม่ได้

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องชดใช้ราคางานจ้างตามความเป็นจริงจำนวน ๑๑๗,๖๑๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นับแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๑๔,๖๘๔ บาท ว่าเป็นจำนวนเงินที่ไม่ถูกต้องประการใด ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเกินจำนวนดังกล่าวได้ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวน ๑๑๔,๖๘๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๒/๒๕๕๓)

(๕) ฟ้องขอให้คืนเงินค่าปรับที่หักจากค่าจ้างพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จ พินิจพิเคราะห์คดีให้ชดใช้ดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดจนถึงวันฟ้องไม่ได้

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ธนาคารออมสิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีความผูกพันที่จะต้องขยายอายุสัญญาจ้างก่อสร้างธนาคารออมสิน สาขานครชุม จังหวัดกำแพงเพชร ให้กับผู้ฟ้องคดีไปอีก ๖๕ วัน ตามความเห็นของคณะกรรมการ กกอ. เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จภายในอายุสัญญาที่ได้รับการขยาย ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้ผิดสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิที่จะคิดค่าปรับจำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท เอาจากผู้ฟ้องคดีได้ และกรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๗๙ และมาตรา ๓๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะผู้ฟ้องคดีในฐานะลูกหนี้ตามสัญญาจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ถือเป็นการชำระหนี้ถูกต้องตรงตามเวลาที่กำหนดไว้

ผู้ฟ้องคดีมิได้ผิดสัญญาและมีได้ตกเป็นผู้ผิดนัด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิคิดเบี้ยปรับเอาจากผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคิดค่าปรับเอาจากผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า ทั้ง ๆ ที่คณะกรรมการ กกอ. ได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่ออายุสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีไปแล้ว ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาและตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันดังกล่าว ตามมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าปรับที่หักจากค่าจ้าง จำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมด้วยดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัด แต่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีชำระเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าปรับจำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๓/๒๕๕๓)

(๖) ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายโดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีคำขอ เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

ผู้ฟ้องคดีมิได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการประกอบการค้า การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินดังกล่าว จึงเป็นการพิพากษาเกินคำขอ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีแบ่งจ่ายเงินค่าทดแทน มิใช่กรณีเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจ่ายดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายดอกเบี้ยของเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการพิพากษาเกินคำขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๐/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยว่ามีได้เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

(๑) ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ ๔๙๑๕/๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ โดยกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยเฉพาะคณะที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ.๒๕๓๗ และมีได้เป็นคณะที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยมหาสารคามทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๘ เมื่อกรรมการสภามหาวิทยาลัยบางส่วนไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงไม่สามารถลงมติแต่งตั้งกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ การแต่งตั้งกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ให้การแก้คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ในประเด็นดังกล่าวในคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามด้วย ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้น

วินิจฉัยในประเด็นเบื้องต้นว่า มติสภามหาวิทยาลัยมหาสารคามในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการบัญชีและการจัดการเป็นกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคามประเภทผู้แทนผู้บริหารในสภามหาวิทยาลัยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แล้ววินิจฉัยว่า คณะบดีคณะกรรมการบัญชีและการจัดการขาดคุณสมบัติที่จะเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทนผู้บริหาร มติสภามหาวิทยาลัยมหาสารคามในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่เป็นการนอกคำฟ้องหรือนอกประเด็นและไม่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๓/๒๕๕๓)

(๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งซื้อบ้านจากการขายทอดตลาดได้ยื่นคำขอใช้น้ำประปาต่อสำนักงานประปา สาขาบางกอกน้อย โดยขอติดตั้งประปาซ้ำขนาดเดิมในบ้านหลังดังกล่าวซึ่งเคยติดตั้งมาตรวัดน้ำไว้แล้ว แต่ถูกงดจ่ายน้ำเกิน ๑๕๐ วัน แต่เจ้าหน้าที่ของการประปานครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ฟ้องคดีประเภทค่าติดตั้งประปาใหม่แบบเหมาจ่าย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าวไม่ถูกต้อง เพราะควรจะต้องเรียกเก็บในอัตราติดตั้งประปาซ้ำ มิใช่อัตราติดตั้งประปาใหม่ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งการประปานครหลวงที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการติดตั้งมาตรวัดน้ำประปา นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากการขอติดตั้งประปาของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่ามีลักษณะเป็นการติดตั้งใหม่และคิดค่าใช้จ่ายแบบเหมาจ่ายตามระเบียบการประปานครหลวงฉบับที่ ๕๐ ว่าด้วยการติดตั้งประปา (พ.ศ. ๒๕๔๔) ข้อ ๔ และตามคำสั่งการประปานครหลวง ที่ ๑๐๙/๒๕๔๔ ข้อ ๑ แต่เนื่องจากระเบียบและคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายติดตั้งประปาใหม่โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบและคำสั่งดังกล่าวจึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา (๑) ให้ยกเลิกระเบียบการประปานครหลวง ฉบับที่ ๕๐ ว่าด้วยการติดตั้งประปา (พ.ศ. ๒๕๔๔) ข้อ ๔.๑ ในส่วนที่มีความหมายรวมถึงกรณีที่มีการขอใช้น้ำประปา แต่ลักษณะของการทำงานติดตั้งไม่ได้มีลักษณะเป็นการทำขึ้นใหม่หรือติดตั้งอุปกรณ์สำคัญเป็นส่วนใหญ่ และ (๒) ให้ยกเลิกคำสั่งการประปานครหลวง ที่ ๑๐๙/๒๕๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายในการติดตั้งประปาใหม่ ข้อ ๑ ประกอบกับเอกสารหมายเลข ๑ แนบท้ายคำสั่งในส่วนที่กำหนดอัตราค่าใช้จ่ายเหมาจ่ายในกรณีใช้ท่อแยกเข้ามาตรวัดน้ำมีความยาวไม่เกิน ๒๐ เมตร ทั้งนี้ โดยให้คำพิพากษามีผลนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และนอกจากนั้น ศาลปกครองชั้นต้นมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้มีหลักเกณฑ์ที่สร้างภาระให้เกิดกับ

ประชาชนเกินสมควรในลักษณะของคดีพิพาทนี้ให้สอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของศาลในคดีนี้ นั้น จึงไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอท้ายคำฟ้องแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๓๐/๒๕๕๓)

(๓) กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้ากล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชำระเงินจำนวน ๑๕,๕๑๖,๒๕๒ เยน ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชำระเป็นเงินบาท เป็นการพิพากษาที่เกินคำขอ นั้น เมื่อเงินค่าใช้จ่ายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความการศึกษาที่มหาวิทยาลัยโพลีเทคนิค ประเทศญี่ปุ่น ตามสัญญาการรับทุนรัฐบาลญี่ปุ่น (ภายใต้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) เพื่อศึกษาวิชาในต่างประเทศนั้น เป็นสกุลเงินเยน และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดสัญญาดังกล่าว การคำนวณจำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติผิดสัญญาจึงต้องคำนวณตามจำนวนหนี้ซึ่งเป็นเงินเยนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความการศึกษา การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอท้ายคำฟ้องให้ชำระเป็นเงินบาท เป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ฟ้องคดีเพียงเล็กน้อย แต่ยังคงเป็นที่เข้าใจได้ว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชดเชยเงินจากการผิดสัญญา ซึ่งศาลสามารถแก้ไขและวินิจฉัยให้ถูกต้องได้ ดังนั้น จึงไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ดี หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ประสงค์จะให้คำนวณเป็นเงินบาทก็ให้คิดตามราคาขายถัวเฉลี่ยของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๙/๒๕๕๓)

(๔) มาตรา ๓๐ ทวิ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่าย วาง หรือฝากเงินค่าทดแทนนั้น ซึ่งการที่จะได้รับดอกเบี้ยตามบทกฎหมายดังกล่าว เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจึงยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐ แจ้งขอเข้าดำเนินการก่อสร้างระบบไฟฟ้าให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีจึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีเริ่มดำเนินการก่อสร้างระบบไฟฟ้าบนที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐ และต้องจ่ายเงินค่าทดแทนตามที่ได้อินิจฉัยมาแล้วข้างต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินดังกล่าว ตามที่ธนาคารประกาศกำหนดในแต่ละช่วงเวลานับแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐

เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๕๕,๗๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีนับแต่วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ (วันฟ้องคดี) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนเงินค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนแห่งการชนะคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนคำขออื่นให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วยบางส่วน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดดังกล่าว ในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน ตามที่ธนาคารประกาศกำหนดในแต่ละช่วงเวลา นับแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๑/๒๕๕๓)

๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)

คำขอขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ซึ่งผู้ฟ้องคดียื่นมาพร้อมกับคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง เป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นต้องวินิจฉัยว่าสมควรมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ตามข้อ ๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขยายระยะเวลาในเรื่องดังกล่าวไว้ ประกอบกับคดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๔๗/๑ แห่งระเบียบดังกล่าว คดีจึงเป็นอันถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๗/๒๕๕๔)

๑.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา

ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นระยะเวลาที่กฎหมาย

กำหนด และไม่มอบบัญชีใดในพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาให้ขยายระยะเวลาอุทธรณ์ได้ โดยที่ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นมิใช่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หรือตามที่ศาลกำหนดที่อาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามที่กำหนดไว้ ดังนั้น ศาลจึงไม่มีอำนาจขยายระยะเวลาอุทธรณ์คำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๙/๒๕๕๓ ที่ ๖๔๓/๒๕๕๓ และที่ ๑๔๗/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีและเหตุที่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีและมีการสั่งการตามกฎหมายก่อนฟ้องคดี โดยพิจารณาจากคำฟ้อง พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้ทนายความซึ่งเป็นผู้มีความรู้ทางด้านกฎหมายโดยตรงเป็นผู้ดำเนินการแทนผู้ฟ้องคดีมาตั้งแต่ต้น และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือแจ้งคำสั่งศาลด้วยตนเอง อีกทั้ง ระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์ ๓๐ วัน นั้น เป็นระยะเวลาเพียงพอที่ผู้ฟ้องคดีจะศึกษาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีรู้ดีอยู่แล้วและข้อกฎหมายที่ไม่ยุ่งยากและไม่สลับซับซ้อน การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่า เหตุที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์มิใช่เพราะต้องการประวิงคดีเพื่อให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาของศาลปกครอง แต่เนื่องจากต้องใช้เวลาศึกษาคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยละเอียดและศึกษาข้อกฎหมายเปรียบเทียบเพื่อให้คำอุทธรณ์มีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประเด็น จึงไม่มีเหตุผลและมีน้ำหนักเพียงพอที่จะขยายระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ คำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอขยายระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๒/๒๕๕๓)

๑.๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองอนุญาตให้ขยายระยะเวลา

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด มีมติครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓ ว่า “ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เป็นระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ศาลปกครองจึงมีอำนาจสั่งให้ขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามความข้อ ๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย

วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ” ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งก่อนครบกำหนดเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์ตามข้อ ๔๗/๑ ดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุด จึงมีอำนาจสั่งให้ขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๖/๒๕๕๔)

๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)

๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง

กรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาโดยผิดหลง

การที่กองอำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานครได้มีประกาศลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ ประกาศรายชื่อผู้ค้าชั่วคราว ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ อ้างว่ามีรายชื่ออยู่ในประกาศดังกล่าวด้วย แต่ต่อมาผู้อำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ลบรายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ออก นั้น หากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลบรายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ออกเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ จะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้น แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ไม่ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม และต่อมาเมื่อศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ และในขณะที่ศาลปกครองเปิดทำการอายุความฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมครบกำหนดไปแล้วตามนัยมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑ จึงล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ไว้พิจารณา จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่สั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ไว้พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความในส่วนคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ตามข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๐/๒๕๕๓)

การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการก่อนมีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครองที่ไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการประเมินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องขอให้ศาล

มีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นโมฆะได้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาจึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมด ตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๓)

ภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณา ปรากฏจากคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธินำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและดำเนินกระบวนการพิจารณา จึงเป็นกรณีที่รับคำฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีอำนาจเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบเสียได้ ตามข้อ ๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบจากคำสั่งที่ให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาเป็นคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๗/๒๕๕๓)

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นโดยองค์คณะเดิมที่มีคำสั่งรับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาเห็นว่า คำขอที่ปรากฏตามคำฟ้องเพิ่มเติมเป็นคำขอที่เพิ่มขึ้นใหม่นอกเหนือจากคำฟ้องเดิม หรือไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัยที่พอจะรวมการพิจารณาเข้าด้วยกันได้ จึงเป็นกรณีที่ศาลรับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาโดยมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในการเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง อันถือได้ว่ามีเหตุสมควรที่ศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าว ตามข้อ ๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้เพิกถอนกระบวนการรับคำฟ้องเพิ่มเติมที่ได้ดำเนินไปโดยผิดระเบียบและมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาจึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๕๔)

๑.๓.๒ กรณีคู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ แม้ตามหลักฐานการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนประทับตราวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่จากคำชี้แจงของหัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภู ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์เอกชนหนองบัวลำภู ๑๐๕ (หนองสวรรค์) เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๖ นาฬิกา ซึ่งยังเป็นเวลาราชการ ประกอบกับไม่มีดวงตราไปรษณียากรเหลือที่จะผนึกบนห่อของพร้อมประทับตราประจำวันเพื่อแสดงการขีดฆ่าและการรับฝากส่งในแต่ละวัน ผู้รับฝากจึงได้นำมาส่งให้ที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภูในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ พร้อมทั้งนำเงินไปซื้อตราไปรษณียากรและผนึกบนห่อของเพื่อประทับตราประจำวันขีดฆ่าตราไปรษณียากร จึงได้มีรอยประทับตราประจำวันขีดฆ่าดวงตราไปรษณียากรเป็นวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ส่งคำอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ภายในเวลาราชการในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ แล้ว ส่วนการจัดซื้อดวงตราไปรษณียากรและผนึกรวมทั้งการประทับตราประจำวันในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของไปรษณีย์ผู้รับฝากส่ง ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวันตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๒/๒๕๕๓)

๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร

๑.๕.๑ โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๒ โดยวิธีให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลหรือบุคคลอื่นนำไปส่ง (ข้อ ๑๖)

กรณีวางหรือปิดหนังสือหรือเอกสารตามข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง

ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่นำส่งหมาย และพนักงานเดินหมายได้นำหมายกำหนดนัด (ต.๑๑) ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ของศาลไปส่งให้แก่ผู้ฟ้องคดี ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี แต่ไม่พบผู้ฟ้องคดีและไม่มีบุคคลอื่นรับแทน

จึงได้ปิดหนังสือ/เอกสารไว้ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะยืนยันว่าไม่ทราบและไม่ได้รับหมายศาลดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีก็รับว่าเมื่อต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๒ เจ้าหน้าที่ศาลได้แจ้งผู้ฟ้องคดีทางโทรศัพท์มือถือว่า ได้พยายามติดต่อผู้ฟ้องคดีแล้วหลายครั้ง และขอให้ผู้ฟ้องคดีไปรับหมายศาล แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้รับหมายศาล ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ศาลได้ดำเนินการปิดหมายโดยชอบด้วยข้อ ๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับหมายศาลโดยชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๖/๒๕๕๓)

กรณีส่งให้แก่บุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น ตามข้อ ๑๖ วรรคสอง

ศาลปกครองชั้นต้นส่งหมายแจ้งวันอ่านคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีตามที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีได้แจ้งต่อศาลโดยมีนาง ย. รับหมายไว้แทน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหมายโดยชอบแล้ว ตามข้อ ๑๖ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นาง ย. หลงลืมไม่ได้แจ้งกำหนดวันอ่านคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาง ย. จะนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการไม่ทราบวันที่ศาลมีคำพิพากษาไม่ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๑/๒๕๕๓)

๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น

๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง

๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)

๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้

(๑) ไม่ได้ระบุการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) คำขอไม่ชัดเจนหรือไม่สมบูรณ์

ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคนฟ้องขอให้ศาลปกครองพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชำระเงินค่าชดเชยค่าที่ดิน อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งคำฟ้องต้องแสดงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสียหาย ทูทรัพย์ และเสียดำเนินการศาล เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคนมิได้ระบุว่ามีความเสียหายเท่าใด และมีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาล ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคนกำหนดค่าความเสียหายและเสียดำเนินการศาลภายในระยะเวลา ๑๕ วัน แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคนมิได้ดำเนินการตามคำสั่งของศาลกลับขอยกเลิกคำขอเดิมและแก้ไขคำขอเสียใหม่ ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบห้าคนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลที่สั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องให้สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งศาลปกครองต้องมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙/๒๕๕๔)

(๓) ไม่ลงลายมือชื่อผู้ฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ตามคำฟ้องไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะให้ศาลรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองประสงค์จะฟ้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา ซึ่งเป็นเหตุโดยตรงที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายในเรื่องนี้ โดยแม้วิธีพิจารณาคดีปกครองจะเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน ซึ่งศาลมีอำนาจในการควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณา และมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงตั้งแต่ในชั้นตรวจคำฟ้อง หากคำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ศาลก็มีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้ แต่การที่ศาลจะใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องอยู่ในขอบเขตของข้อพิพาทอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีตามที่ระบุในคำฟ้อง ไม่อาจกำหนดให้แก้ไขเพิ่มเติมเหตุแห่งการฟ้องคดีขึ้นใหม่นอกเหนือจากคำฟ้องได้ กรณีคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ถือว่าเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้ตามข้อ ๓๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๕๓)

๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาเนื้อหาในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะยื่นเป็นคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดขอให้เพิกถอนกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเงินของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมให้การนำเงินของ กบข. ไปลงทุนในหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพเป็นหุ้นสามัญ หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น เมื่อรวมกันทุกบริษัทต้องไม่เกินร้อยละ ๓๕ ของเงินกองทุน อันเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อ กบข. และเป็นอันตรายต่อสมาชิก กบข. จึงเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่ปรากฏเนื้อหาที่เป็นการคัดค้านคำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาของศาลปกครองชั้นต้น อันจะแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด แม้ในการยื่นเอกสารต่อศาลผู้ฟ้องคดีจะระบุแก้ไขในเอกสารจากคำฟ้องมาเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง และระบุหมายเลขคดีดำที่ ๑๒๑๖/๒๕๕๒ ซึ่งเป็นหมายเลขคดีดำเดิมไว้ก็ตาม แต่การพิจารณาความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีจะต้องพิจารณาจากเนื้อหาในเอกสารเป็นหลัก อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีคำชี้แจงยืนยันยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดว่าตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งฉบับลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะยื่นเป็นคำฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเพิกถอนกฎกระทรวงดังกล่าว ดังนั้น คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะยื่นขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเพิกถอนกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว มิใช่การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่อย่างไรก็ดี ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๓๙ แห่งระเบียบฯ เดียวกันกำหนดไว้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๖/๒๕๕๓)

๒.๒.๔ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น

ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดว่า ในกรณีที่องค์คณะเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในเขตอำนาจของ

ศาลปกครองชั้นต้นอื่น ให้เสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อมีคำสั่งให้ส่งคำฟ้องนั้นไปยังศาลปกครองชั้นต้นอื่นที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และมูลคดีเกิดขึ้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองนครศรีธรรมราช เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาคดี การที่ศาลปกครองกลางส่งคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไปยังศาลปกครองนครศรีธรรมราชนั้นจึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๖/๒๕๕๓)

๒.๒.๕ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา แล้วข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

กรณีชาวบ้านที่อยู่อาศัยบนเกาะเสม็ดจำนวนหนึ่งร้องแก้คนยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดว่าการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียนเขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีแนวเขตครอบคลุมที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกา โดยมีคำขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และขอให้เพิกถอนสัญญาเช่าที่ดินที่กรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ทำขึ้นหรือเป็นคู่สัญญากับเอกชน นั้น สำหรับคำขอให้เพิกถอนสัญญาเช่าที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ทำขึ้นหรือเป็นคู่สัญญากับเอกชน สภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับตามคำฟ้องดังกล่าว เป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้เพิกถอนการกระทำดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาตามข้อ ๔๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๗/๒๕๕๔)

๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง

๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม

๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม

๑.๑) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ากรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ย้อนหลังล่าช้าเกินสมควร ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี คำฟ้องและคำขอตั้งกล่าวเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดี จากการไม่สามารถ นำใบกำกับภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ฟ้องคดีไปหักเป็นภาษีการจ้างได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็น ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการที่ ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร อันเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ซึ่งหากต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มย้อนหลังได้ ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ต้องชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เพราะสามารถนำใบกำกับภาษีไปหักภาษี จากการจ้างได้ตามประมวลรัษฎากร คำฟ้องเพิ่มเติมจึงเกี่ยวกับฟ้องเดิมพอที่จะรวมพิจารณาคดี เข้าด้วยกันได้ และกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเมื่อ นับแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี คำฟ้องเพิ่มเติม ของผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ทั้งนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ชำระ ค่าธรรมเนียมศาลครบถ้วนแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๕/๒๕๕๓)

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า บริษัท ล. จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก่อสร้างอาคารพิพาทเพื่อใช้ประกอบกิจการโรงแรม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และเทศบาลเมืองปาดอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยไม่ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ว่าถูกต้องตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ ส่วนคำร้องเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

อ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยังก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอยู่ตลอดเวลา จึงมีคำขอเพิ่มเติมคำขอท้ายฟ้อง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันรื้อถอนอาคาร พร้อมทั้งอุปกรณ์และส่วนควบของอาคาร หากไม่สามารถรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างได้ ให้มีคำสั่งระงับการเปิดใช้อาคารจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการแก้ไข และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันรื้อถอนเครื่องปรับอากาศและพัดลมระบายควันจากการทำอาหาร รวมทั้งอุปกรณ์และส่วนควบของอาคารทั้งหมดออกไป คำร้องเพิ่มเติมคำฟ้องฉบับดังกล่าว จึงเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันกับคำฟ้องเดิม จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๙/๒๕๕๓)

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่เพิกถอนการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม ผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ และข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้คัดค้านตามคำขอของห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนอยู่ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกรณีหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แม้ว่าคำฟ้องเพิ่มเติมจะเป็นคำขอใหม่ที่เป็นคนละข้อหากับคำฟ้องเดิมและผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ศาลกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองเป็นผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของตนด้วยก็ตาม แต่คำฟ้องเพิ่มเติมก็เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมและมีประเด็นแห่งคดีเดียวกันที่จะเป็นการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ โดยศาลอาจกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้องได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๐/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเพิ่มเติมเป็นการฟ้องคู่กรณีใหม่ เสนอข้อหาใหม่ และมูลคดีเกิดขึ้นภายหลังจากยื่นคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องทั้งหกฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม (สภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ดำเนินการเลือกตั้งประธานสภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองประธานสภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเลขาธิการสภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ ๓๘

ในการประชุมสภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และออกประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง ผลการเลือกตั้งประธานสภาคณาจารย์ รองประธานคณาจารย์ และเลขาธิการสภาคณาจารย์ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ว่าเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และประกาศของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รวมทั้งขอให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการออกคำสั่ง ทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติมตามข้อหาที่หนึ่งถึงข้อหาที่ห้าที่ฟ้องว่า การที่สำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการ สภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว การที่สภาจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ได้มีมติสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งประธานสภาคณาจารย์ในคณะกรรมการ สภามหาวิทยาลัย เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนมติดังกล่าว การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้ออกระเบียบสภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จำนวน ๕ ฉบับ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีอำนาจออกระเบียบดังกล่าว และเป็นการออกระเบียบหลังจากที่ศาลได้มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๕ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗๑๑ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นกรรมการตรวจสอบและเป็นอนุกรรมการกลั่นกรองการบริหารงานบุคคล รวมทั้งตำแหน่งอื่น เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนมติดังกล่าว และการเลือกตั้งประธาน สภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ และการเลือกตั้ง รองประธานสภาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คนที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบกฎหมาย เนื่องจากระเบียบที่ใช้บังคับไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ เพิกถอนการเลือกตั้งดังกล่าว นั้น คำฟ้องเพิ่มเติมตามข้อหาที่หนึ่งถึงข้อหาที่ห้าเป็นการฟ้อง คู่กรณีและเสนอข้อหาใหม่ที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ประกอบกับคำฟ้องเพิ่มเติมในข้อหาที่สาม ข้อหาที่สี่ และข้อหาที่ห้า เป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ อันเป็นช่วงเวลา หลังจากที่ถูกฟ้องคดีทั้งหกได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลไว้แต่เดิม คำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวจึงไม่เกี่ยวกับ คำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๑๑/๒๕๕๓)

คำฟ้องเพิ่มเติมกล่าวอ้างถึงการกระทำที่นอกเหนือจากคำฟ้องเดิม

คดีเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) เรื่อง รายชื่อผู้ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นในการคัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็นกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ เนื่องจากเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยขอให้ศาลเพิกถอน ประกาศคณะกรรมการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กรณีกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พันตำแหน่งโดยการลาออก) เรื่อง การรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็นกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ กรณีเห็นได้ว่า แม้คำฟ้องเดิมและคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจะขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการดำเนินการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเหมือนกัน แต่มูลคดีที่ผู้ฟ้องคดีนำมาฟ้องเป็นการดำเนินการตามประกาศคนละฉบับ และเป็นการดำเนินการที่แยกจากกัน คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลไว้เดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๕/๒๕๕๓)

เดิมผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ ขอให้เพิกถอนหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ของผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่พิจารณาคัดเลือก จ. พยาบาลวิชาชีพ ๗ วช เพื่อขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช และให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโพธาราม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช ใหม่ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้อง ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ ขอให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดราชบุรี ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ที่เลื่อนและแต่งตั้ง จ. ให้ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช เนื่องจากเห็นว่าเมื่อการคัดเลือก จ. เพื่อขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งเลื่อนและแต่งตั้ง จ. ให้ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ทั้งนี้ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ แล้ว แต่ไม่ได้รับการพิจารณา กรณีจึงเห็นได้ว่าคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้เพิกถอนคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้ง จ. ให้ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ วช ดังกล่าว เป็นคำขอใหม่แตกต่างจากคำฟ้องเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าว

ได้ตามข้อ ๔๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๖/๒๕๕๓)

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีจากการละเลยไม่แจ้งผลการพิจารณาคำขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งเพื่อแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นในสายงานผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้อง กรณีจึงเป็นการฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป เมื่อคำขอตามคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นคำขอที่ผู้ฟ้องคดีมิได้กล่าวอ้างมาในคำฟ้องเดิม ทั้งไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๕๔)

คำฟ้องเพิ่มเติมขอฟ้องบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้ถูกฟ้องคดีตามคำฟ้องเดิม และมีได้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับมูลเหตุแห่งข้อพิพาทตามคำฟ้องเดิม

ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องเดิมปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ดำเนินการออกข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยเงินสด (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๙ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้เพิกถอนข้อบังคับดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเพิ่มเติมโดยประสงค์ขอฟ้องตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เมื่อบุคคลดังกล่าวมิได้ถูกฟ้องเป็นผู้ถูกฟ้องคดีในคำฟ้องเดิม และมีได้เป็นบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าว ซึ่งเป็นมูลเหตุแห่งข้อพิพาทในคดีนี้ ถือได้ว่าคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีมิได้เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีเข้าด้วยกันได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๘/๒๕๕๓)

๑.๒) ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายตามคำฟ้องเพิ่มเติม

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามประกาศของคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันการใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศผลการรับสมัครว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติเข้ารับการคัดเลือกทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศผลการรับสมัครของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ต่อมาในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเพิ่มเติมว่านาย พ. รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้มีหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กรอกรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน จึงเป็นใบสมัครที่ไม่ชอบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือฉบับดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หนังสือของนาย พ. ที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเพิ่มเติมนั้น เป็นการจัดให้มีเหตุผลของประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งผลการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติ ตามนัยมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ หนังสือที่ลงนามโดยนาย พ. ตามหนังสือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย พ. ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากการที่นาย พ. มีหนังสือฉบับดังกล่าวถึงผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องนาย พ. ในข้อหานี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๐/๒๕๕๓)

๑.๓) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องยื่นภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดี

เดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายตามจำนวนเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว กรณีจึงเป็นการเสนอข้อหาต่อศาลในภายหลังจากที่ฟ้องคดีแล้วโดยคำฟ้องเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่ง

ทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๖/๒๕๕๓)

คำฟ้องเพิ่มเติมถือได้ว่าเป็น “คำฟ้อง” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นการตั้งประเด็นพิพาทใหม่ต่างหากจากคำฟ้องเดิม มิใช่การยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องเดิมที่มีรายการไม่ครบถ้วน หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) มิได้พิจารณาคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำอุทธรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามคำฟ้องเพิ่มเติมจึงเกิดขึ้นเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันดังกล่าว ตามข้อ ๘๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. ๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ครั้งที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ คือวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องในคดีเดิมขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหาย อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองอย่างช้าในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องเพิ่มเติมภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ ภายในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๐/๒๕๕๔)

๑.๔) คำฟ้องเพิ่มเติมต้องยื่นก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง แต่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๒,๕๗๐,๐๔๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยผิดนัดในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลหลังจากวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณาได้ ตามข้อ ๖๒ วรรคสาม

แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองวันเดียวกันกับวันที่ได้มีหนังสือทวงถามจึงไม่อาจทราบจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะผิดนัดชำระหนี้เมื่อใดก็ตาม แต่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดในหนังสือทวงถาม ผู้ฟ้องคดีก็ย่อมทราบถึงการผิดนัดชำระหนี้ สมควรที่จะยื่นคำร้องเพิ่มเติมก่อนศาลจะกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระดอกเบี้ยผิดนัดแก่ผู้ฟ้องคดีในขณะที่ยื่นฟ้อง และในขณะที่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ เป็นความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีเอง จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๒/๒๕๕๓)

๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓ - ข้อ ๔๖)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องแย้งของผู้ร้องสอดไว้พิจารณา เนื่องจากข้อพิพาทตามคำฟ้องแย้งเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง จึงมีนัยว่าคำฟ้องแย้งเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวย่อมเป็นที่ยุติตามข้อ ๔๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๕๓)

๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำคัดค้านคำให้การไว้ ดังนี้

(๑) ต้องยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีมีเหตุผลอันสมควร

การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจจำหน่ายคดีออกจากสารบบความด้วยเหตุผลที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ต้องเป็นกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือข้อกำหนดนั้นๆ จะเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีต้องล่าช้าหรือก่อให้เกิดความไม่ถูกต้องหรือไม่เที่ยงธรรมเท่านั้น คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เพราะผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาที่ศาลกำหนด และไม่แจ้งให้ศาลทราบเป็นหนังสือว่าไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปเพียงเหตุเดียวเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการและไม่มีรายได้ จำเป็นต้องขายห้องชุดซึ่งเป็นภูมิลำเนาเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายเลี้ยงดูครอบครัว และต้องแจ้งย้ายออกจากบ้านเลขที่ตามที่แจ้งไว้ในคำฟ้อง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีต้องอยู่บ้านเช่าเพราะยังหาที่อยู่แน่นอนไม่ได้ จึงยังไม่แจ้งย้ายชื่อเข้าอยู่ ณ ภูมิลำเนาที่ใด และ

ศาลปกครองชั้นต้นได้ส่งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การตามฎีกลำเนาที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งย้ายออกแล้วผู้ฟ้องคดีจึงไม่ทราบคำสั่งของศาลดังกล่าว เป็นเหตุให้ไม่ได้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในกำหนดเวลา โดยมีได้มีเจตนาไม่ตอบหนังสือหรือเพิกเฉยต่อคำสั่งเรียกให้ทำคำคัดค้านคำให้การของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด และผู้ฟ้องคดีประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การและขอให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป แสดงว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้งให้ศาลทราบเป็นหนังสือดังกล่าว มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณีและไม่เป็นการขัดขวางต่อการแสวงหาข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม ตลอดจนไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าหรือเสียความยุติธรรมแต่ประการใด ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดี เห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีต่อไป จึงมีคำสั่งให้ยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้อำนาจคดีออกจากสารบบความและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาต่อไปตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๓/๒๕๕๓)

การสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิใช่บทบังคับให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเสมอไป หากแต่เป็นกรณีให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า จะสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและเหตุผลอันสมควร รวมทั้งจะต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้ฟ้องคดีด้วยว่ามีเจตนาที่จะละเลยเพิกเฉยต่อคำสั่งศาลหรือมีเจตนาที่จะทิ้งฟ้องหรือไม่ สำหรับคดีนี้ เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดีและเหตุผลตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีแล้ว กรณีนี้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาละเลยเพิกเฉยต่อคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น หรือทิ้งฟ้อง ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดี เห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๔/๒๕๕๓)

การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ด้วยเหตุผลที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ต้องเป็นกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลนั้น จะเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีต้องล่าช้าหรือก่อให้เกิดความไม่ถูกต้องหรือไม่เที่ยงธรรมอันเกิดจากผู้ฟ้องคดีเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ติดตามความคืบหน้าคดีโดยติดต่อกับผู้รับมอบอำนาจผู้ฟ้องคดีทั้งสามมาตลอดแต่ไม่สามารถติดต่อกับได้ จนได้ทราบจากเจ้าหน้าที่ศาลว่า ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงได้มีหนังสือร้องเรียนเพื่อดำเนินคดีมรยาทนายความกับผู้รับมอบอำนาจผู้ฟ้องคดีทั้งสามก่อนยื่นอุทธรณ์ในคดีนี้ กรณีเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปอีกทั้ง การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้แจ้งให้ศาลทราบมิได้เกิดจากผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และการที่จะให้มีการดำเนินคดีนี้ต่อไปก็มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณี รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความล่าช้า

หรือเสียความยุติธรรมแต่ประการใด เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมและให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งสามต่อผู้คัดค้านอย่างเพียงพอ เห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามดำเนินคดีต่อไป (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๕๒/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี ไม่มีเหตุผลอันสมควร

คดีนี้ศาลได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การ ถึงสองครั้ง โดยมีตัวแทนของผู้ฟ้องคดีได้รับหมายไว้แทน กรณีจึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้ง คำสั่งของศาลโดยชอบแล้ว ทั้งข้อความท้ายหมายแจ้งคำสั่งศาลก็ได้ระบุค่าเตือนว่าหากผู้ฟ้องคดี ไม่ประสงค์ทำคำคัดค้านคำให้การแต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดี แจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจาก สารบบความไว้อย่างชัดเจนแล้ว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเองก็ได้ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่น คำคัดค้านคำให้การ แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ฟ้องคดีกลับเพิกเฉยมิได้เอาใจใส่ปล่อยให้ ระยะเวลาล่วงเลยไปโดยมิได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีเอง ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมาในคำร้องอุทธรณ์ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีไม่คัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี จึงถือว่าไม่ติดใจคัดค้าน ซึ่งศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเองได้นั้น เห็นว่า แม้ว่า วิธีพิจารณาคดีปกครองจะเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน ซึ่งศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริง ได้ตามความเหมาะสมจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่น นอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีที่ปรากฏในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือ คำให้การเพิ่มเติมก็ตาม แต่การที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลนั้น ก็เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง นอกเสียจากศาลจะเห็นว่าคำฟ้องและ คำให้การของคู่กรณีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดได้ ทั้งนี้ การที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การก็มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศาลสามารถ วินิจฉัยข้อเท็จจริงในประเด็นข้อพิพาทได้อย่างครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด อีกทั้ง ในบางกรณี หากคู่กรณีพอใจในคำให้การซึ่งเป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงของฝ่ายปกครองก็อาจไม่ประสงค์ ดำเนินคดีต่อไป ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ดำเนินการทำคำคัดค้านคำให้การและไม่แจ้งให้ ศาลทราบถึงเหตุแห่งการเพิกเฉยเช่นว่านั้นภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดทั้งที่ศาลได้ส่ง หมายแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยชอบแล้ว ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นเหตุ อันสมควรที่ทำให้ไม่อาจทำคำคัดค้านคำให้การหรือแจ้งเป็นหนังสือต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณา พิพากษาคดีต่อไปได้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดี

ออกจากสารบบความตามข้อ ๔๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ชอบแล้ว
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๙/๒๕๕๓)

ศาลปกครองชั้นต้นมีหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า
ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาล โดยส่งหมายเรียกไปยังผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีทั้งห้า
ตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ต่อศาล ซึ่งหมายเรียกมีคำเตือนระบุว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์
ทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งเป็น
หนังสือให้ศาลทราบภายในกำหนดเวลา มิฉะนั้น ศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ
ซึ่งศาลส่งหมายเรียกคำสั่งไปยังผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีทั้งห้าถึงสามครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดี
ทั้งห้าก็มิได้มีหนังสือแจ้งให้ศาลทราบแต่อย่างใด ศาลจึงสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ
ตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากล่าวอ้าง
ตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ประสงค์ทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้
ศาลพิจารณาคดีต่อไป เห็นว่า ศาลปกครองชั้นต้นมีหมายแจ้งคำสั่งไปยังผู้ฟ้องคดีทั้งห้า
ถึงสามครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากลับไม่ดำเนินการแจ้งความประสงค์เป็นหนังสือให้ศาลทราบ จนศาล
มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากลับเพ่งมากกล่าวอ้างในคำอุทธรณ์
คำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาคดี
ต่อไป โดยไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นใดๆ ก่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่อาจยื่นคำร้องระบุว่าไม่ประสงค์
จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปภายในกำหนดระยะเวลา
ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ
และคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงชอบแล้ว **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๓๗๕/๒๕๕๓)**

ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
ให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งศาล พร้อมทั้ง
ระบุคำเตือนว่า หากผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาล
พิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด
มิฉะนั้นศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งของศาล
ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการใดๆ ภายในกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงวิธีพิจารณาคดีของศาลในส่วนนี้แล้ว แต่เพิกเฉย
ไม่ปฏิบัติตาม ที่ศาลปกครองชั้นต้นจำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น ชอบแล้ว **(คำสั่ง
ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๔/๒๕๕๓)**

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้รับหมายไว้แทน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งศาลโดยชอบแล้ว ทั้งข้อความท้ายหมายแจ้งคำสั่งศาลก็ได้ระบุค่าเดือนไว้อย่างชัดเจน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำคัดค้านคำให้การและศาลได้อนุญาต แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ฟ้องคดีกลับเพิกเฉยปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยไปโดยมิได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ประกอบกับศาลได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนแล้ว การอ่านข้อความในคำสั่งศาลเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องปฏิบัตินั้น หากจำเป็นต้องเป็นผู้เข้าใจในการดำเนินคดีปกครองเป็นอย่างดีไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ดำเนินการทำคำคัดค้านคำให้การ และไม่แจ้งให้ศาลทราบถึงเหตุแห่งการเพิกเฉยเช่นนั้นภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด จึงมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๕/๒๕๕๔)

(๒) ต้องไม่มีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด (ข้อ ๔๘ วรรคสอง)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำคัดค้านคำให้การมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการ ระดับ ๖ สังกัดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฟ้องว่า คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการหัวหน้างานบริการการศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ โดยไม่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำคัดค้านคำให้การระบุว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ โดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบและขั้นตอนตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์กลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการสาย ข. และ ค. พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้องตามข้อ ๔๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งกำหนดให้ศาลสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา อย่างไรก็ตาม โดยที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้พิจารณามีคำสั่งและกระบวนการพิจารณาได้ล่วงเลยมาจนมีการเพิกถอนกระบวนการพิจารณารับคำฟ้องและมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาซึ่งเป็นผลร้ายแก่ผู้ฟ้องคดี

ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจึงให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีข้อหาใหม่ได้ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำคัดค้านคำให้การมิได้มีประเด็นหรือ
คำขอเพิ่มขึ้นใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙)

กระบวนการพิจารณาคดีปกครองในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล
กฎหมายได้กำหนดให้กระบวนการพิจารณาชั้นยื่นคำให้การเป็นคนละขั้นตอนกับชั้นยื่นคำให้การ
เพิ่มเติม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ
แก้คำฟ้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานยื่นต่อศาล และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการยื่นคำให้การต่อ
ศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยมีใตยยื่นคำร้องขอให้ศาลปกครองชั้นต้น
จำหน่ายคดีเพื่อให้คู่สัญญาไปดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ศาลปกครองชั้นต้นจึงได้ดำเนิน
กระบวนการพิจารณาต่อไปจนกระทั่งมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การเพิ่มเติมตามข้อ ๔๙
วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำร้องฉบับ
ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นจำหน่ายคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีไปดำเนินการ
ทางอนุญาโตตุลาการตามสัญญา โดยยื่นคำร้องดังกล่าวในวันยื่นคำให้การเพิ่มเติม กรณีจึง
เป็นการยื่นคำร้องเมื่อล่วงเลยระยะเวลายื่นคำให้การตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ
อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๖/๒๕๕๔)

๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐ - ข้อ ๕๙)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)

ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุด
การแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าว
ให้คู่กรณีทราบ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับในประเทศตามเอกสาร ป.๑๓๓ พิเศษ ก. ว่า
ผู้ฟ้องคดีได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑
ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๗
ตุลาคม ๒๕๕๑ กรณีจึงเห็นว่า เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ

กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าเป็นเวลาเพียง ๙ วัน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๕/๒๕๕๓)

๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔ - ข้อ ๖๘)

จากบทบัญญัติมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง นั้นถือเป็นเพียงเรื่องรูปแบบของการจัดทำคำฟ้องเสนอต่อศาลเท่านั้น ถึงแม้ว่าตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง จะกำหนดให้บรรยายถึงการกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีก็ตาม แต่ก็หาใช่เป็นข้อกำหนดที่ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริง ข้อกล่าวอ้าง หรือข้อเถียง ตามแต่ที่บรรยายมาในฟ้องเท่านั้นไม่ หากฟ้องเรื่องนั้นเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานเกี่ยวข้อซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ต้องแนบพยานหลักฐานนั้นประกอบกับคำฟ้องมาด้วย กรณีจึงถือว่าพยานหลักฐานประกอบคำฟ้องนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นหยิบยกข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานเอกสารประกอบคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี คือ หนังสือ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ มาพิจารณาเพื่อประกอบการวินิจฉัย แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้บรรยายข้อเท็จจริงดังกล่าวมาในฟ้อง แต่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าเอกสารประกอบคำฟ้อง หนังสือลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ มีข้อเท็จจริงที่สนับสนุนฟ้องของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นก็ชอบที่จะหยิบยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ การรับฟังพยานหลักฐานของศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๕/๒๕๕๓)

๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙ - ข้อ ๗๔)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าไม่อาจถือได้ว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารและคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาต

ผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจให้เช่าที่พักอาศัยและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต คำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาต และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้องตามรายการและยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างตัดแปลงอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ทราบคำสั่งดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีคดีพิพาทกับผู้เช่าและผู้เช่าไม่ยอมส่งมอบการครอบครองพื้นที่และสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาท เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์คำสั่งที่ให้ระงับการก่อสร้างอาคารและห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารพิพาท กับให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขและยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างตัดแปลงอาคารและคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กับพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้อำนวยการเขตหลักสี่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รับคำขอแก้ไขและคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่พิพาทของผู้ฟ้องคดี พร้อมกันนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา นั้นผู้เช่าอาคารของผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างตัดแปลงอาคารที่เช่าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบกรณีการก่อสร้างตัดแปลงอาคารดังกล่าว แต่ปรากฏว่า เมื่อผู้เช่าได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามสัญญาเช่าคืนแล้ว ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการขอใบอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเร็ว ทั้งที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคารดังกล่าว และได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากอาคารที่มีการก่อสร้างและตัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารทันทีที่ได้รับคำสั่ง และคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงยังฟังไม่ได้ว่าคำสั่งดังกล่าวน่าจะเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่เข้าองค์ประกอบที่ศาลจะมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๗๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๖/๒๕๕๓)

เมื่อผู้ฟ้องคดีรับว่าได้ตัดแปลงอาคารโดยการต่อเติมอาคารไม้ ๒ ชั้น และโครงเหล็กหลังคาสังกะสีโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น การที่ผู้อำนวยการเขตทวีวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการตัดแปลงอาคารดังกล่าว และมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณส่วนอาคารที่ตัดแปลงได้ ตามลำดับคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่น่ามีปัญหาความชอบด้วยกฎหมาย สำหรับคำสั่งให้ระงับการใช้พื้นที่ชั้นล่างของอาคารเป็นสถานที่เก็บสินค้า พัก หรือขนส่งสินค้า สิ่งของเพื่อกิจการรับส่งสินค้านั้น เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า เจ้าของอาคารเดิมหรือผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้เปลี่ยนการใช้อาคาร กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าเจ้าของอาคารเดิมหรือผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการสถานที่เก็บสินค้าและสถานที่รับส่งสินค้า ก่อนที่มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีให้หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด จ. ใช้อาคารดังกล่าวเป็นสถานที่ประกอบธุรกิจบริการรับจ้างขนส่งสินค้า ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นถนนส่วนบุคคล จึงต้องห้ามตามข้อ ๓๒ วรรคสอง (๑๔) ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ระงับการใช้พื้นที่ชั้นล่างของอาคารเป็นสถานที่เก็บสินค้า พัก หรือขนส่งสินค้า สิ่งของเพื่อกิจการรับส่งสินค้าแต่ไม่ได้ห้ามให้ใช้เพื่อกิจการตามที่ได้รับอนุญาตแต่อย่างใด คำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่น่ามีปัญหาความชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๙/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า กฎหรือคำสั่งทางปกครองไม่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้ประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนด ๖ เดือน

แม้ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการชั่วคราวมีกำหนด ๖ เดือน โดยให้พ้นจากตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณามีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ระหว่างพักปฏิบัติหน้าที่ โดยมีรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดรักษาราชการแทน ซึ่งการที่จะให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเช่นเดิมต่อไปน่าจะไม่มีผลกระทบต่อการบริหารราชการของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่การให้คำสั่งทางปกครอง

ดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป ก็ไม่ปรากฏว่าจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขภายหลังอย่างไร คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวแม้จะมีผลเป็นการลดบทบาท อำนาจหน้าที่ รวมทั้งความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีจากที่เป็นอยู่เดิม แต่ก็ยังเป็นเพียงระยะเวลาชั่วคราว และมีได้มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในทางราชการอย่างร้ายแรงจนยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังแต่อย่างใด กรณีจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลจะมีอำนาจสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีได้ ตามนัยข้อ ๗๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๘/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าการทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองจะเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ตัดแปลงอาคารโดยทำการต่อเติมบันได ค.ส.ล. เป็นทางขึ้นชั้นดาดฟ้า เสริมโครงสร้างเสาและคาน ติดตั้งโครงหลังคาพร้อมมุงกระเบื้องโดยรอบอาคาร และต่อเติมโครงสร้างเสาและพื้น ค.ส.ล. เพื่อรองรับถังน้ำ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพหลังคา ค.ส.ล. ของอาคารชั้นที่ ๕ เป็นอาคาร ๖ ชั้น โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตตัดแปลงอาคารหรือได้แจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ กรณีจึงเป็นการก่อสร้างตัดแปลงอาคารให้ผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่จะออกคำสั่งไปยังผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารที่กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย การมีคำสั่งของผู้อำนวยการเขตวังทองหลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนส่วนที่ตัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาตจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด กรณีไม่ปรากฏว่าเป็นคำสั่งที่น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด และการที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมมีผลทำให้เจ้าของอาคารที่ประสงค์จะตัดแปลงอาคารไม่เห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารโดยการยื่นขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการตัดแปลงอาคาร กรณีจึงเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองและเป็นปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐ ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของอาคาร

ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอและได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๕ ชั้น มาก่อนที่จะดำเนินการตัดแปลงอาคาร จึงย่อมต้องทราบเป็นอย่างดีแล้วว่า การก่อสร้างตัดแปลง ต่อเติมหรือกระทำการใดๆ ต่ออาคารนั้น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนดให้เป็นกรณี ที่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้มีการแจ้งความประสงค์ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ทราบก่อนดำเนินการ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตัดแปลงอาคารที่พิพาทโดยมิได้ยื่นคำขออนุญาตหรือ แจ้งความประสงค์ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน ต่อกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมคาดหมายได้ถึงความเสี่ยงและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบการกระทำความผิดและต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยมีคำสั่ง บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากคำสั่งให้รื้อถอนอาคารส่วนที่ตัดแปลง โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงเป็นผลจากการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายของผู้ฟ้องคดีเอง ข้อที่ผู้ฟ้องคดี อ้างว่าการให้คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับต่อไปย่อมทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออาคาร ของผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังนั้นจึงไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้ จึงมีคำสั่ง ให้ยกคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๕๘/๒๕๕๔)

กรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีระงับสิ้นไปแล้ว

คำสั่งของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองระงับการใช้เครื่องหมาย “+” หรือสัญลักษณ์อื่นใดเพื่อเรียกออกไป ยังโครงข่ายผู้ให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศรายอื่นเป็นการชั่วคราว ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดี ทั้งสองตกลงเจรจากันกับบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดระยะเวลาการเจรจาให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน แล้วจัดส่งผลการเจรจาดังกล่าว ให้สำนักงาน กทช. เพื่อประมวลเสนอ กทช. พิจารณาต่อไป ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีผลบังคับให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองระงับการใช้เครื่องหมาย “+” เป็นการชั่วคราวในระหว่างที่มีการ เจรจากันเท่านั้น เนื่องจากเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดเงื่อนไขสิ้นสุดไว้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ได้รับหนังสือดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ จึงต้องเจรจาให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เมื่อการเจรจาไม่สำเร็จและได้ล่วงพ้นระยะเวลา ๓๐ วันตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดไว้แล้ว คำสั่งการระงับใช้เครื่องหมาย “+” หรือสัญลักษณ์อื่นใดเพื่อเรียกออกไปยัง โครงข่ายของผู้ให้บริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศรายอื่นเป็นการชั่วคราวจึงสิ้นผลบังคับแล้ว เมื่อถึงเวลาสิ้นสุดตามที่กำหนดไว้ แม้การเจรจาดังกล่าวจะไม่สำเร็จก็ตามก็มีเงื่อนไขที่จะทำให้ คำสั่งทางปกครองมีผลบังคับต่อไปได้อีก ตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ ฉะนั้น เมื่อคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการ

ฟ้องคดีดังกล่าวสิ้นผลบังคับแล้ว ย่อมไม่มีคำสั่งทางปกครองที่จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังได้ กรณีจึงไม่มีคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้เป็นการชั่วคราวก่อนพิพากษาอีกต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๗ - ๒๑๘/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร

การที่ผู้อำนวยการเขตสายไหม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารตึกแถวของผู้ฟ้องคดีบางส่วน โดยอาคารพิพาทได้ก่อสร้างตามที่ได้รับอนุญาตไว้เดิมและมีการขอต้ออายุใบอนุญาตแล้ว อาคารพิพาทจึงอาจอยู่ในข่ายได้รับการผ่อนผันให้ก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งดังกล่าวจึงน่าจะไม่ใช่ขัดด้วยกฎหมาย และการให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ประกอบกับ การทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือบริการสาธารณะ เนื่องจากคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคาร และคำสั่งห้ามผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดๆ ใช้อาคารพิพาทหรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารยังมีผลใช้บังคับอยู่ แต่เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายอันจะเกิดขึ้น ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งแก้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารด้านข้างทิศเหนือขนาด ๑.๒๐ x ๑๒.๐๐ เมตร และอาคารด้านข้างทิศใต้ขนาด ๑.๒๐ x ๑๒.๐๐ เมตร และห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารพิพาทนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาทดังกล่าวไว้ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๙/๒๕๕๓)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคาร ค.ส.ล. ๒ ชั้น ขนาด ๔ x ๖ เมตร โดยไม่ได้ตรวจสอบหรือแจ้งให้ดำเนินการปรับปรุงก่อน ซึ่งการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวย่อมยากแก่การเยียวยาแก้ไขภายหลัง อีกทั้ง คำสั่งดังกล่าวได้ออกมาตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๒ แต่ก็ไม่มีผลการดำเนินการจนกระทั่งผู้ฟ้องคดีได้มาฟ้องเป็นคดีนี้ การทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองนี้จึงไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ กรณีจึงมีเหตุสมควรที่จะให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารไว้ก่อน ตามข้อ ๗๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๒/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้อำนวยการเขตทวีวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี รื้อถอนอาคารส่วนที่ดัดแปลงทั้งหมดภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่าอาคารของผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างเพื่อใช้ในการพาณิชย์และที่พักอาศัย ดังนั้น การดัดแปลงอาคารดังกล่าวเพื่อใช้ในการพาณิชย์และที่พักอาศัย จึงเป็นกรณีที่สามารถ แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาต ดัดแปลงอาคาร ดังนั้น การออกคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี ขออนุญาตดัดแปลงแก้ไขให้ถูกต้องก่อน จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถ้าหาก ให้คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับต่อไป และต่อมาศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ย่อมทำให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง นอกจากนี้ การที่จะให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งก็ไม่ทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของ กรุงเทพมหานครหรือแก่การบริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่ง ทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้ก่อน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๙/๒๕๕๔)

คำขอให้เพิกถอนคำสั่งให้เลิกการประกอบกิจการ

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพเลี้ยงนกกระทา เพื่อเก็บไข่จำหน่าย นาง น. ซึ่งมีบ้านพักอาศัยอยู่ติดกับบ้านของผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่าได้รับ ผลกระทบจากกลิ่นมูลนกกระทาที่ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงไว้ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ส่วนโยธาเข้าดำเนินการตรวจสอบ และได้มีการทำบันทึก ข้อตกลงเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมา นาง น. ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่ายังมี กลิ่นของมูลนกกระทารบกวนมาจากบ้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีหนังสือรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ทำการแก้ไขเพื่อมิให้มีกลิ่นรบกวนตามข้อตกลงบางส่วนแล้ว โดยที่เหลือผู้ฟ้องคดีรับว่า จะดำเนินการภายใน ๑ เดือน นอกจากนี้ ยังพบว่าคอกนกกระทาของผู้ฟ้องคดีมีกลิ่นมูล นกกระทาตามสภาพคอกเลี้ยงสัตว์ทั่วไป แต่ไม่ถึงกับรุนแรง จากข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า เหตุเดือดร้อนรำคาญเกี่ยวกับกลิ่นมูลสัตว์ที่นาง น. ได้รับจากการเลี้ยงนกกระทาของผู้ฟ้องคดี ยังไม่มีความร้ายแรงถึงขนาดอันจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของนาง น. และผู้อยู่อาศัย ข้างเคียง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียกเลิกการประกอบกิจการเลี้ยงนกกระทา โดยแสดงเหตุผลว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ดำเนินการแก้ไขเรื่องกลิ่นรบกวนจากมูลนกกระทา จึงเป็นการออกคำสั่งโดยอ้างเหตุแห่งการออกคำสั่งที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง และไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจึงน่าจะ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับการให้คำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง เนื่องจากผู้ฟ้องคดี มีอาชีพเลี้ยงนกกกระทาเพื่อเก็บไข่จำหน่าย และรายได้ส่วนใหญ่ในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ ของครอบครัวมาจากอาชีพนี้ การมีคำสั่งให้ยกเลิกการประกอบกิจการการเลี้ยงนกกกระทาย่อมมี ผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้ฟ้องคดี อันเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรง ที่ศาลไม่อาจเยียวยาแก้ไขให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ในภายหลัง อีกทั้ง การทุเลาการบังคับ ตามคำสั่งนั้นไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ เพราะผู้ถูกฟ้องคดี หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยังมีอำนาจควบคุมดูแล ตรวจสอบตราสอดส่องและกวดขันให้มีการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ระเบียบ นโยบายได้ดังเดิม และหากมีการฝ่าฝืนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจย่อมสามารถ ดำเนินคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายได้ การมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งพิพาท จึงมิได้มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อการดังกล่าว แต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๐/๒๕๕๔)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีแบ่งงานของ ปลัดเทศบาลให้รองปลัดเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ในฐานะปลัดเทศบาล

เมื่อกฎหมายกำหนดให้กรณีที่ปลัดเทศบาลไม่อาจปฏิบัติงานได้ ให้ปลัดเทศบาลมอบหมายงานในหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนแก่รองปลัดเทศบาลได้ ดังนั้น คำสั่งของเทศบาลเมืองลัดหลวงที่ให้แบ่งงานของปลัดเทศบาลให้รองปลัดเทศบาลปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะปลัดเทศบาล กำกับดูแลและรับผิดชอบงานปกติของแต่ละสำนักหรือกอง โดยเสนอตรงต่อผู้ถูกฟ้องคดี มีผลเป็นการจำกัดอำนาจหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีมิให้ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าวจึงน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งย่อมส่งผลให้ผู้รับมอบ อำนาจจากคำสั่งดังกล่าว กระทำไปโดยไม่มีอำนาจอันจะเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขได้ในภายหลัง ซึ่งเป็นผลเสียต่อการบริหารงานของเทศบาล อีกทั้ง การทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าว ไว้ก่อนไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารของรัฐ หรือแก่บริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ ทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๒/๒๕๕๓)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามประกาศของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุ

กรณีที่บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) ฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงโดยผลของการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ทำให้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวสิ้นสุดลงไปด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะออกประกาศดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น นั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีอำนาจพิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการโทรคมนาคม และประกอบกิจการโทรคมนาคมตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะดำเนินการดังกล่าวได้จะต้องมีการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่และตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ ตลอดจนจัดสรรคลื่นความถี่ระหว่างคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกิจการวิทยุโทรคมนาคม โดยคณะกรรมการร่วมกันตามมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการกำหนดนโยบายและจัดทำแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำโดยไม่มีคณะกรรมการร่วม ดังนั้น จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย การออกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง ขณะนี้ยังไม่มีการประชุมและออกใบอนุญาตให้ผู้ชนะการประมูล ดังนั้น การที่ศาลจะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามกฎต่อไป จึงมีผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องไม่มากนัก ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยอมรับว่า ในระยะแรก การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบ 3G ทำได้เพียงโครงข่ายขนาดเล็ก ไม่สามารถครอบคลุมได้ทั่วประเทศ และการจะครอบคลุมทั่วประเทศต้องใช้ระยะเวลาอย่างน้อย ๔ ปี เห็นได้ว่า การที่ขณะนี้ยังไม่มีบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบ 3G จึงไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ หรือแก่การบริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองระงับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT

ย่าน ๒.๑ GHZ และการดำเนินการต่อไปตามประกาศดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๓)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

เมื่อจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล เนื่องจากเห็นว่ามีความประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของเทศบาล มีผู้เสนอเพียงคนเดียวไม่ถึงหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดจำนวน ๑๒ คน และเอกสารที่ประธานสภาเทศบาลตำบลบ้านดู่ส่งให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำโดยของผู้ฟ้องคดีที่เป็นเหตุให้มีการยื่นญัตติดังกล่าว อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสเตรียมหลักฐานเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเหล่านั้นได้ ประกอบกับการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบนั้นเป็นการแจ้งล่วงหน้าน้อยกว่า ๒ วันโดยไม่ปรากฏเหตุพยานวิสัยที่จะทำได้ ซึ่งไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้ มติของสภาเทศบาลตำบลบ้านดู่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย และหากให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีที่ว่างลง ซึ่งหากต่อมาภายหลังศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ย่อมจะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจกลับไปดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านดู่ได้ดังเดิมอีก อันเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง อีกทั้ง การทุเลาการบังคับตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดียังคงสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านดู่ได้ต่อไปจนกว่าจะครบวาระหรือพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นหรือศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น กรณีจึงไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙/๒๕๕๔)

ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลตรอน ในขณะที่ระยะเวลาความรับผิดชอบในความชำระคดีของงานจ้างยังมีอยู่ ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างยังคงมีความผูกพันในสัญญาจ้างที่ทำไว้กับเทศบาลตำบลตรอนเฉพาะในส่วนความรับผิดชอบในความชำระคดีของงานจ้างเท่านั้น ซึ่งในกรณีที่มีเหตุชำระคดีหรือ

เสียหายเกิดขึ้นอันเกิดจากความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างย่อมมีเพียงหน้าที่ที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อย โดยก่อนคืนหลักประกันสัญญาคณะกรรมการตรวจสอบสภาพงานจ้างได้ตรวจสอบสภาพงานจ้างดังกล่าวแล้ว เห็นว่าอยู่ในสภาพที่ดีและใช้งานได้ ตามปกติ และเทศบาลตำบลตรอนได้คืนเงินค้ำประกันสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว อีกทั้ง กรณีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ใช้ตำแหน่งหน้าที่เข้าไปมีส่วนได้เสียในสัญญา ดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่พอที่จะฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา ที่ได้ทำไว้กับเทศบาลตำบลตรอนก่อนที่ตนจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลตรอน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเพราะเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่ทำกับเทศบาลและต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นเวลา ๕ ปี จึงน่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย หากศาลมีคำสั่งให้ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีมีผลบังคับต่อไป ย่อมมีผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการบริหารราชการของเทศบาลตำบลตรอน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลตรอน และการที่ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลตรอนซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งที่แน่นอน ย่อมเป็นความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไข ในภายหลัง ประกอบกับการให้ทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราวก่อนศาลมีคำพิพากษา ก็ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีจนกว่าคดีถึงที่สุดหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒/๒๕๕๔)

บุคคลที่จะกระทำการอันมีลักษณะเป็นผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ ทวิ ประกอบมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ นั้น กรณีจะต้องเป็นการกระทำในขณะที่บุคคลผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล และการเป็นผู้มีส่วนได้เสียนั้นย่อมต้องพิจารณาจากฐานะและพฤติการณ์ของผู้นั้นเป็นสำคัญ เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากับเทศบาลตำบลวังผาง และได้ดำเนินงานตามสัญญาจ้างและส่งมอบงานให้แก่เทศบาลตำบลวังผางแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งในขณะนั้นผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังผาง เมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังผางเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๓ และได้ลาออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. แม้ยังอยู่ภายในระยะเวลาความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างตามสัญญาก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหารที่จะมีอำนาจหน้าที่ที่อาจแทรกแซงการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำเพื่อมิให้ห้างหุ้นส่วนที่เป็นคู่สัญญาได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องตามสัญญาจ้างได้แต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่พอที่จะฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ได้ทำไว้กับเทศบาล

ตำบลวังผางก่อนที่ตนจะเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังผาง การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเพราะเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่ทำกับเทศบาลตามมาตรา ๑๘ ทวิ ประกอบมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ จึงน่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ หากมีการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีที่ว่างลง ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง ประกอบกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลตำบลวังผางเป็นการดำเนินการในรูปของคณะบุคคล การที่สมาชิกสภาเทศบาลจำนวนหนึ่งคนจะยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปหรือจะพ้นจากตำแหน่งจึงไม่ถึงขนาดเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือการบริการสาธารณะ จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๕/๒๕๕๔)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง
อธิการบดี

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๑ กำหนดว่า ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งต้องพ้นจากตำแหน่ง ทำให้องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จำนวน ๒๓ คน คงเหลือเพียง ๙ คน ดังนั้น การที่มีกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำนวน ๗ คน เข้าร่วมประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๓ (กรณีพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ และมีมติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งอธิการบดี จึงเป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายที่ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องวินิจฉัยว่าการประชุมดังกล่าว มีกรรมการเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ดังนั้น การมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงน่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ หากศาลไม่ทุเลาการบังคับตามมติดังกล่าวไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ย่อมมีผลให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามที่ตนได้รับแต่งตั้ง ซึ่งเป็นความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง อีกทั้ง การให้ทุเลาการบังคับตามมติที่พิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ก็ไม่ปรากฏเหตุที่จะเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับใช้มติสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๓

(กรณีพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๐/๒๕๕๔)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่ง แต่งตั้ง อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อมาตรา ๑๓ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบข้อ ๘๘ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย ของคำสั่งดังกล่าว หากศาลไม่ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นคำสั่ง ที่พิพาทในคดีนี้ไว้ก่อน ย่อมมีผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และต้องจัดให้มีการ เลือกผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนั้น ว่างลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และเมื่อมีผู้ได้รับเลือกให้มา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่ยากแก่การเยียวยา แก้ไขในภายหลัง ประกอบกับในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านยังมีได้รับรายงาน ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งแต่ประการใด ดังนั้น การให้ ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่พิพาทโดยให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านต่อไปเป็นการ ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงย่อมไม่เป็นอุปสรรคแก่การ บริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๖/๒๕๕๔)

๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕ - ข้อ ๗๗)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครอง อย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

กรณีเป็นปัญหาหรืออุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือ แก่การบริการสาธารณะ

คำขอให้ระงับการดำเนินการสรรหาผู้บริหารในตำแหน่ง
ปลัดเทศบาลไว้ก่อน

คณะกรรมการคัดเลือกพนักงานเทศบาลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นสำหรับตำแหน่งผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าขอนยาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑)
ได้เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การตัดสินการคัดเลือกพนักงานเทศบาลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น สายงานบริหาร ของเทศบาลตำบลท่าขอนยางในตำแหน่ง
ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) โดยกำหนดให้คะแนนตามข้อ ๖.๑ (สมรรถนะหลัก
ทางการบริหาร การปฏิบัติงานในหน้าที่ ความประพฤติ และคุณลักษณะอื่นๆ) และข้อ ๖.๒
(ประวัติการรับราชการ) ในแต่ละส่วนต้องได้ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ถึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน
จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การคัดเลือกเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องทุกข์ผลการคัดเลือกดังกล่าวต่อประธานกรรมการพนักงานเทศบาล
จังหวัดมหาสารคาม ต่อมา ประธานกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดมหาสารคามมีหนังสือ
แจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด
มหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติเห็นว่าเทศบาลตำบลท่าขอนยางและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ได้ดำเนินการคัดเลือกเป็นไปตามข้อ ๙๘ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด
มหาสารคาม เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ เวลา เงื่อนไขในการคัดเลือกสำหรับพนักงานเทศบาล
แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี
ที่ ๑ เรื่อง แก้ไขประกาศคณะกรรมการคัดเลือกพนักงานเทศบาล และเรื่องผลการคัดเลือก
พนักงานเทศบาลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น สายงานบริหาร
พร้อมกับยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว
ก่อนการพิพากษา โดยมีคำสั่งมิให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางดำเนินการสรรหาผู้บริหารในตำแหน่ง
ปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา นั้น เมื่อข้อเท็จจริง
ปรากฏตามคำชี้แจงของนายกเทศมนตรีตำบลท่าขอนยาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ว่า ปัจจุบัน
ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ของปลัดเทศบาล
ตำบลท่าขอนยางได้ เพราะเทศบาลตำบลท่าขอนยางได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง
หน้าที่เดิมไปประจำสำนักงานคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม
เป็นระยะเวลา ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ประกอบกับตำแหน่งปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) ดังกล่าวว่างมาตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน กรณีจึงเห็นได้ว่า การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยมีให้เทศบาลตำบลท่าขนอยาง ดำเนินการสรรหาผู้บริหารในตำแหน่งปลัดเทศบาล (นักบริหารงานเทศบาล ๗) จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา น่าจะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าขนอยางและการบริหารงานของรัฐ จึงมีคำสั่งยกคำขอของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๙/๒๕๕๓)

คำขอให้ระงับการประมูลงานตามโครงการไว้ก่อน

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในนามกิจการร่วมค้า เอสบี-เอทีพีเอ็ม-เอแอลจี ได้เข้าเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาซื้อรถจักรดีเซลไฟฟ้าของการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ประธานกรรมการประกวดราคา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นเนื่องจากมีข้อเสนอด้านเทคนิคไม่เป็นไปตามที่ได้ประกาศ คือ (๑) มีการผลิตรถจักร ระบบ AC-AC จำนวน ๑ คัน ใช้งานภายในบริเวณโรงงานของผู้ผลิตเอง ถือว่ามีคุณสมบัติทางด้านเทคนิคไม่ตรงตามข้อกำหนด และ (๒) ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเสนอใช้เครื่องยนต์ Caterpillar กำลังเครื่องยนต์ ๒,๗๐๐ กิโลวัตต์ โดยไม่ลดทอนกำลังเครื่องยนต์ลงร้อยละ ๑๕ (derate at least ๑๕%) ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด ข้อเสนोजึงไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดซึ่งถือเป็นสาระสำคัญ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้อง จึงได้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟังไม่ขึ้น จึงยืนยันผลการคัดเลือกตามเดิม ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเดือดร้อนและเสียหายจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งแจ้งผลการพิจารณาไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้น และผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยืนยันผลการคัดเลือกเบื้องต้นตามเดิม และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นให้เข้าเสนอราคาได้ พร้อมทั้งยื่นคำขอให้ศาลไต่สวนฉุกเฉินเพื่อพิจารณาคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวโดยมีให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการให้ผู้ผ่านการพิจารณาเข้าเสนอราคาเพื่อประมูลงานตามโครงการที่จะมีขึ้นในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๔ นาฬิกา นั้น เมื่อคดีนี้สืบเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นตามประกาศประกวดราคาจัดซื้อรถจักรดีเซลไฟฟ้า เนื่องจากมีข้อเสนอด้านเทคนิคไม่เป็นไปตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด โดยผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม แม้ว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจะมีมูลและผู้ถูกฟ้องคดียังจะดำเนินการให้ผู้ผ่านการพิจารณา

เข้าเสนอราคาเพื่อประมูลงานตามโครงการซื้อรถจักรดีเซลไฟฟ้า ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีตั้งใจจะกระทำต่อไปซึ่งการกระทำที่ถูกฟ้องร้องหรือผู้ฟ้องคดีทั้งสามจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อไปเนื่องจากการกระทำดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดหารถจักรดีเซลไฟฟ้า โดยให้เร่งรัดดำเนินการตามแนวทางของแผนปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูฐานะทางการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งกำหนดแผนทำสัญญาซื้อขายรถจักรดีเซลไฟฟ้าในวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ และกำหนดส่งมอบภายใน ๒๔ เดือน นับแต่วันทำสัญญาซื้อขาย หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถจัดหารถจักรดีเซลไฟฟ้าตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนไม่สามารถบริหารจัดการเพื่อฟื้นฟูฐานะทางการเงินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และส่งผลกระทบต่อการให้บริการขนส่งสินค้าสาธารณะ อันเป็นปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐในการให้บริการรถไฟโดยสารสาธารณะแก่ประชาชน กรณีจึงไม่มีเหตุเพียงพอที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามขอ จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ได้

คำขอให้ย้ายชื่อผู้ฟ้องคดีจากทะเบียนบ้านกลางไปอยู่ในทะเบียนบ้านเดิมเป็นการชั่วคราวเพื่อใช้ในการสมัครเข้าเรียน

คดีนี้เดิมผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดินพร้อมบ้านเลขที่ ๙๗/๖๗ หมู่ที่ ๕ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีภูมิลำเนาและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ซื้อบ้านและที่ดินแปลงดังกล่าวจากการขายทอดตลาดของสำนักงานบังคับคดีจังหวัดนนทบุรี และได้แจ้งย้ายชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ออกไปอยู่ทะเบียนบ้านกลางทั้งที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยังคงอาศัยอยู่ในบ้านเลขที่ดังกล่าวตลอดมา โดยนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครปากเกร็ด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการให้ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เสียสิทธิต่างๆ และไม่สามารถทำธุรกรรมใดๆ ได้ จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยินยอมและอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ย้ายชื่อเข้าไปอยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ๙๗/๖๗ พร้อมทั้งมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งย้ายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ออกจากทะเบียนบ้านกลางไปอยู่ในทะเบียนบ้านพิพาทเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษา เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ได้ยื่นใบสมัครแก่ทางโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี นั้น เมื่อในขณะยื่นคำฟ้องและมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการ

พิพากษาของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่นั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ยังไม่ได้ยื่นใบสมัครแก่ทางโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี จึงยังไม่มีกรณีที่จะต้องใช้ทะเบียนบ้านในการสมัครเข้าเรียน อีกทั้ง ยังไม่มีการตัดสิทธิหรือมีคำสั่งไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จากทางโรงเรียนดังกล่าวแต่อย่างใด และแม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง ก็หาใช่เป็นข้อจำกัดในการสมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนดังกล่าวเพราะทะเบียนบ้านกลาง ก็ถือเป็นทะเบียนประเภทหนึ่ง แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จะไม่สามารถนำทะเบียนบ้านกลางไปแสดงแก่โรงเรียนได้โดยตรง แต่นายทะเบียนท้องถิ่นก็สามารถออกหนังสือรับรองรายการทะเบียนราษฎร เพื่อใช้เป็นหลักฐานการสมัครสอบของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ได้ และหากผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จะสมัครเป็นนักเรียนประเภทนักเรียนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนที่จะต้องมีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตพื้นที่ก็สามารถแสดงสำเนาทะเบียนบ้านเดิมเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงการมีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนในการสมัครได้ และหากมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติข้อนี้ ก็อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการรับนักเรียนของโรงเรียนที่จะพิจารณาได้ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงยังไม่มีเหตุเพียงพอที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๒/๒๕๕๓)

ตัวแทนจำหน่ายของบริษัทที่เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างขอให้ระงับการทำสัญญาระหว่างหน่วยงานกับบริษัทที่ชนะการจัดซื้อจัดจ้างไว้ก่อน

คดีนี้กระทรวงกลาโหมได้ออกประกาศจัดซื้อเฮลิคอปเตอร์เพื่อใช้ในกองทัพบก ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้เป็นตัวแทนจำหน่ายเฮลิคอปเตอร์ของบริษัท S ในประเทศไทย ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอนุมัติจัดซื้อเฮลิคอปเตอร์ ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท E ตามผลการจัดซื้อโดยวิธีพิเศษ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในการเสนอราคานั้น บริษัท E ได้เสนอราคาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ๓ ราคาด้วยกัน ซึ่งหากพิจารณาตามหนังสือของกรมบัญชีกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ในการพิจารณาราคาแล้ว บริษัท E ต้องถูกตัดสิทธิ์จากการแข่งขัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทำสัญญาจัดซื้อเฮลิคอปเตอร์กับบริษัทดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พร้อมกันนี้ผู้ฟ้องคดียังมีคำขอให้ระงับการทำสัญญาระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท E ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา นั้น แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นตัวแทนของบริษัท S ในประเทศไทย เพื่อการจำหน่ายเฮลิคอปเตอร์ ชิ้นส่วนอะไหล่ และการให้บริการซ่อมและดูแลบำรุงรักษาก็ตาม แต่ในการมีหนังสือเชิญชวนให้เข้าทำการเสนอราคานั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือโดยตรงถึงบริษัทในสหรัฐอเมริกา ถึงแม้ว่าการส่งหนังสือเชิญชวนดังกล่าวจะส่งให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็เป็นเพียงการส่งผ่านเท่านั้น การจัดซื้ออากาศยานในคดีนี้ เป็นการดำเนินการวิธีจัดซื้อโดยวิธีพิเศษเนื่องจากกรณีเป็นพัสดุที่จำเป็นต้องจัดซื้อโดยตรงจาก

ต่างประเทศ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเองก็ได้ยอมรับว่าบริษัท S ในสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ยื่นข้อเสนอราคาเอง โดยทางบริษัท ได้มอบอำนาจให้นาย P เป็นผู้ยื่นเอกสารทางเทคนิค และเจรจาต่อรองราคา ในนามของบริษัท ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้ยื่นเสนอราคาการจัดซื้อเฮลิคอปเตอร์ดังกล่าวแต่อย่างใด คดีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นผู้ยื่นประกวดราคาซื้อเฮลิคอปเตอร์ดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อไปจากการทำสัญญาซื้อเฮลิคอปเตอร์ของผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท E คดีจึงไม่มีเหตุเพียงพอที่จะอนุญาตตามคำขอให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครอง เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๗๖/๒๕๕๓)

คำขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคระงับการก่อสร้างปักเสาไฟฟ้า

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการตอกเสาเข็ม เพื่อก่อสร้างรากฐานเสาโครงเหล็กสำหรับสายส่งไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในการตอกเสาเข็มทำให้บ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งอยู่ห่างจากจุดก่อสร้าง ๓๐ เมตร ได้รับความเสียหายจนไม่อาจพักอาศัยอยู่ได้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ปลูกบ้านพักอาศัยขึ้นอีกหลังหนึ่ง บริเวณหน้าบ้านหลังเดิม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังดำเนินการก่อสร้างเสาไฟฟ้าโดยได้มีการขุดดิน ตอกเสาเข็มเป็นเหตุให้บ้านของผู้ฟ้องคดีซึ่งก่อสร้างขึ้นใหม่เกิดรอยร้าว ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีย้าย จุดที่ตั้งเสาไฟฟ้าออกไปจากจุดก่อสร้าง ๓๐ เมตร และขอให้ระงับการก่อสร้างของผู้ถูกฟ้องคดี ไว้ชั่วคราวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการก่อสร้างไว้ชั่วคราวตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้เปลี่ยนแปลงแบบก่อสร้างฐานรากรองรับ เสาโครงเหล็กจากใช้เสาเข็มแบบตอกโดยใช้ปั้นจั่นตอกเสาเข็ม มาเป็นเสาเข็มแบบเจาะ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางจุดห้าศูนย์เมตร ซึ่งใช้กับลักษณะงานที่ต้องการการสั่นสะเทือนน้อย และป้องกันความเสียหายต่ออาคารข้างเคียง โดยพื้นที่ก่อสร้างอยู่ห่างจากบ้านหลังใหม่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามประมาณ ๘ เมตร และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเจาะเสาเข็มและเทคอนกรีต เสารากฐานรองรับโครงเหล็กซึ่งอยู่ในเขตทางหลวงเรียบร้อยแล้ว ประกอบกับความเสียหายที่เกิดกับบ้านหลังใหม่ของผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่อาจสรุปได้แน่ชัดว่าเกิดจากการก่อสร้างเสาไฟฟ้า ของผู้ถูกฟ้องคดีหรือไม่ เพราะผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการเจาะเสาเข็มเพื่อก่อสร้างเสาไฟฟ้า ทำให้บ้านของผู้ฟ้องคดี ๒ หลัง ซึ่งอยู่ห่างจากจุดก่อสร้าง ๓๐ เมตร ได้รับความเสียหาย จนอยู่อาศัยไม่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มาสร้างบ้านหลังใหม่ซึ่งอยู่ห่างจากจุดก่อสร้างเพียง ๘ เมตร ซึ่งหากการก่อสร้างเป็นเหตุให้บ้านเสียหาย เหตุใดบ้านหลังใหม่จึงสร้างในพื้นที่ที่ใกล้จุดก่อสร้าง กว่าเดิม ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าไม่มีการกระทำซ้ำหรือกระทำต่อไปซึ่งการละเมิดอันจะทำให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายต่อไปที่จะนำวิธีการคุ้มครองชั่วคราวมาใช้ ตรงกันข้าม

หากศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ย่อมทำให้การจัดทำบริการสาธารณะอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีต้องชะงักและอาจมีอุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีในการดำเนินการตามสัญญาจ้างก่อสร้างดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๗/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าคำขอไม่เกี่ยวกับประเด็นพิพาทแห่งคดีหรือการกระทำที่ถูกฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและชาวชุมชนบ้านทุ่งโดนด ฟ้องขอให้นายอำเภอเมืองระยอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีนครระยอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลและดำเนินการเปิดทางสาธารณะประโยชน์ให้ประชาชนใช้สัญจรได้ตามปกติ จากกรณีที่ผู้ร้องสอดได้นำดินมาถมและสร้างกำแพงปิดกั้นถนนที่ผู้ฟ้องคดีและคนในชุมชนบ้านทุ่งโดนดใช้เป็นทางสัญจรผ่านเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ และมีคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการให้มีการเปิดทางพิพาทเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและชาวชุมชนบ้านทุ่งโดนดใช้สัญจรได้ต่อไป ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราวของผู้ฟ้องคดี และได้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุญาตให้ผู้ใดก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างใดๆ บนทางพิพาทเพิ่มเติมจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งดังกล่าวเป็นกรณีที่ไม่อยู่ในประเด็นพิพาทแห่งคดีหรือการกระทำที่ถูกฟ้องและคำขอท้ายคำฟ้องที่ให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ โดยเปิดทางพิพาทให้ประชาชนใช้สัญจรได้ตามปกติ จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๕๔ (๒) และมาตรา ๒๕๕ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่ศาลจะมีอำนาจมีคำสั่งในลักษณะดังกล่าวได้ และการมีคำสั่งในลักษณะดังกล่าวยังเป็นกรณีที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารอีกด้วย จึงมีคำสั่งยกคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๔/๒๕๕๔)

(๒) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ได้

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งให้นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรรมการของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่เข้าประชุมในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ หยุดปฏิบัติหน้าที่กับมีคำสั่งชะลอการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ อันมีลักษณะเป็นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พ.ศ. ๒๕๔๗ ศาลปกครองไม่มีอำนาจออกคำสั่งตามคำขอดังกล่าวได้ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๓ ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ โดยไม่มีการประชุมในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ กรณีจึงไม่มีเหตุที่ศาลจะต้องพิจารณามีคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีในส่วนนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๐/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

คำขอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งห้ามเจ้าของตลาดดำเนินกิจการตลาดไว้ชั่วคราว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นเจ้าของบ้านในซอยหมู่บ้านเสรีวิลล่า ซึ่งอยู่ใกล้ทางเข้าสวนหลวง ร.๙ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการประกอบกิจการตลาดนัดชื่อตลาดรุ่งอรุณสวนหลวง ร.๙ ของผู้ร้องสอดที่ ๑ และตลาดนัดไม่มีชื่อของผู้ร้องสอดที่ ๒ เนื่องจากมีการก่อสร้างเดินที่โครงเหล็กหลังคาผ้าใบชนิดติดแนวกำแพงรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดี ไม่มีการจัดระเบียบพ่อค้าแม่ค้า ปล่อยให้มีการขายของเต็มทางเดินหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดี มีการส่งเสียงดังรบกวนทั้งกลางวันและกลางคืน และใช้เครื่องขยายเสียงสร้างความรำคาญให้กับผู้อยู่อาศัย มีกลิ่นคาวจากการประกอบอาหาร และขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ผู้ฟ้องคดีได้

ร้องเรียนยังผู้อำนวยการเขตประเวศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานเขตประเวศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อขอให้จัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการกระทำผิดกฎหมายอยู่ต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตการทำตลาดของตลาดรุ่งอรุณสวนหลวง ร.๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารของตลาดนัดทั้งสองแห่ง รวมทั้งให้จัดการเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและการสาธารณสุขที่รบกวนผู้ฟ้องคดีให้หมดสิ้นไป โดยผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาแก่ผู้ฟ้องคดีโดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งห้ามเจ้าของตลาดทั้งสองแห่งดำเนินกิจการตลาดไว้ชั่วคราวก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงได้รับความเดือดร้อนจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ปล่อยให้มีการจัดตั้งตลาดนัดของผู้ร้องสองแห่ง แม้ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ร้องสองจะอ้างว่าได้ดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อความเดือดร้อนรำคาญยังคงมีอยู่โดยมีการวางขยะค้างคืนไว้ส่งกลิ่นเหม็นเป็นการกระทำของตลาดของผู้ร้องสองที่ ๒ และผู้ร้องสองที่ ๑ ได้ใช้กำแพงรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นร่องน้ำโสโครกและมีการขนถ่ายสินค้าและสาดไฟแรงสูงเข้ามาในบ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอันเป็นการรบกวนในยามวิกาล ก่อให้เกิดเสียงดัง มีกลิ่นและควันจากการประกอบอาหาร หากปล่อยให้มีการจัดตั้งตลาดนัดต่อไปความเดือดร้อนรำคาญดังกล่าวก็ยังมีอยู่ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ คดีจึงมีมูลและเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษามาใช้ได้ และเมื่อคำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีแล้วการกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาไม่ใช่นโยบายอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ จึงเห็นควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๙/๒๕๕๓)

คำขอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารระงับการก่อสร้างอาคารไว้ก่อน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสามคนซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างและพักอาศัยในหมู่บ้านสัมมากร ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการเขตสะพานสูง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสองก่อสร้างอาคารที่มีลักษณะเป็นห้องพักอาศัยในที่ดินจัดสรรของหมู่บ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากอาคารดังกล่าวมิได้ขออนุญาตก่อสร้างเป็นประเภทอาคารพักอาศัยรวม (อพาร์ทเมนท์)

ซึ่งฝ่าฝืนต่อกฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน และกฎหมายผังเมือง จึงฟ้องขอให้ศาลพิจารณาคืนพิพาทหรือมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทดังกล่าว และกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาท โดยให้ระงับการก่อสร้างไว้ชั่วคราว จนกว่าศาลจะพิพาทนั้น ตามแผนผัง โครงการ และวิธีการจัดสรรที่ดินตามประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ที่ดินแปลงย่อยที่ผู้ร้องสอด ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวม เป็นที่ดินแปลงย่อยประเภทบ้านเดี่ยว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งสามคนเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในหมู่บ้านสัมมากร ถนนและสาธารณูปโภค ที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาตจึงตกอยู่ ภายใต้ภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรของผู้ฟ้องคดีทั้งสามคนและเป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินจะต้องบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไป และจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดยกไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๓ ประกอบกับมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อีกทั้ง ที่ดินของผู้ร้องสอดเป็นที่ดินประเภทอยู่อาศัยหนาแน่นน้อย สีเหลือง ย. ๓ - ๕๙ ตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งข้อ ๑๔ (๑๐) (ก) ของกฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดว่า ที่ดินประเภทนี้ห้ามใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัยประเภท อาคารอยู่อาศัยรวม อาคารขนาดใหญ่ อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวม จึงอาจมีปัญหาความชอบด้วยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามคนจึงมีมูล และปัจจุบันอาคารพิพาทได้ก่อสร้างฐานราก เสร็จแล้วกำลังจะขึ้นโครงสร้างของอาคาร หากการก่อสร้างอาคารพิพาทยังคงดำเนินการต่อไป ก็ยากที่จะเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามคนในภายหลัง ประกอบกับการรื้อถอนอาคารพิพาทดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ร้องสอดมากกว่า ความเสียหายที่ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องสอดระงับการก่อสร้างไว้ก่อน กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่ศาลปกครองจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสามคน อีกทั้ง การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการ คุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาทดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ผู้ร้องสอดระงับ การก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง เป็นอย่างอื่น พร้อมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายควบคุม อาคาร ควบคุมไม่ให้มีการก่อสร้างอาคารหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับอาคารที่พิพาท และ

**ควบคุมให้ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลอย่างเคร่งครัด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๔๑๐/๒๕๕๓)**

คำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ
ซ่อมแซมถนนสาธารณประโยชน์ให้สามารถใช้สัญจรได้ตามปกติ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (นายกเทศมนตรี
เมืองชะอำ และเทศบาลเมืองชะอำ) ดำเนินการซ่อมแซมถนนสาธารณประโยชน์ที่แยกจาก
ถนนเพชรเกษมบริเวณกิโลเมตรที่ ๒๑๔ (+ ๖๐๐) ซึ่งผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่อาศัย
ในบริเวณนั้นใช้เป็นทางสัญจรเข้าออกระหว่างที่ดินของตนกับถนนเพชรเกษม เนื่องจากมีบุคคล
กลุ่มหนึ่งได้ขุดถนนสาธารณประโยชน์ดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนได้รับความ
เดือดร้อนเสียหาย และมีคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว
โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการซ่อมแซมทางพิพาทให้สามารถใช้สัญจรได้ตามปกติ นั้น
การที่เจ้าของที่ดินเดิมได้แสดงเจตนาโดยการทำหนังสือยกที่ดินเฉพาะส่วนที่เป็นทางให้เป็น
ทางสาธารณประโยชน์ และยินยอมให้ประชาชนทั่วไปใช้ที่ดินพิพาทเป็นทางสัญจรไปมา
โดยมิได้หวงห้ามเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ดังนั้น การที่มีบุคคลกลุ่มหนึ่งได้ขุดถนนสาธารณประโยชน์ที่พิพาทดังกล่าว
เป็นร่องลึกตลอดแนวความกว้างของถนนดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดี พนักงาน ลูกค้า ผู้มาติดต่อ
โรงแรมของผู้ฟ้องคดี รวมถึงประชาชนทั่วไป ไม่สามารถใช้ถนนสาธารณประโยชน์ที่พิพาท
ดังกล่าวได้ตามปกติ ย่อมก่อให้เกิดความทุกข์ร้อนแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อการซ่อมแซมทางพิพาท
ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ก็มีได้ก่อให้เกิดอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
จึงถือว่าคดีมีมูลและมีเหตุเพียงพอที่จะนำมาตราการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว
ก่อนการพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดีมาใช้ จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการ
ซ่อมแซมทางสาธารณประโยชน์พิพาทให้กลับคืนสู่สภาพเดิม **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๔๒๒/๒๕๕๓)**

คำขอให้ผู้ฟ้องคดียังคงมีสถานภาพเป็นนักศึกษาจนกว่าศาลจะมี
คำพิพากษา

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกและขึ้นทะเบียนเป็น
นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓ โดยผู้ฟ้องคดีได้เริ่มศึกษาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ต่อมา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสภาพนักศึกษา เนื่องจากคุณสมบัติทางการศึกษาของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามระเบียบการรับสมัครนักศึกษาใหม่โครงการรับตรงปีการศึกษา ๒๕๕๓ เพราะคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของผู้ฟ้องคดีได้ ๒.๔๘ และคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ได้ ๑.๘๙ ไม่ถึงเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด คือ ๒.๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผู้ฟ้องคดีศึกษาต่อเป็นกรณีพิเศษ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามระเบียบการรับสมัครนักศึกษาใหม่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสภาพนักศึกษา และให้มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ผู้ฟ้องคดียังคงมีสถานภาพเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษานั้น เมื่อการคิดคะแนนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ดังกล่าวเป็นสาระสำคัญแห่งคดีที่จะต้องพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีต้องสิ้นสภาพเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งฟังได้ในขณะนี้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้คะแนนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ถึงเกณฑ์ที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติตามระเบียบการรับสมัครนักศึกษาใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คำฟ้องจึงมีมูล นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยืนยันและไม่ยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาและดำเนินการต่อในส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตั้งใจจะกระทำซ้ำในการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง และผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อไปเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่จะนำมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองตามที่ขอมาใช้ได้ อีกทั้ง เมื่อคำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว การยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีดำรงสถานภาพเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเข้าสอบทุกภาคการศึกษาระหว่างที่ยังมีสถานภาพเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นั้น กรณีไม่กระทบต่อภาระหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในด้านการศึกษา และการดำเนินการดังกล่าวก็มีได้ก่อปัญหาหรือเป็นอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๐/๒๕๕๓)

คำขอให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เดิมไปก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งเทศบาลตำบลคลองด่าน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอย และจ่ายเงินตอบแทนพิเศษ (โบนัส) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมกับขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เดิม (ภารโรง) ไปก่อน

จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา หรือให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในระหว่างการพิจารณาของศาล นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยโดยอ้างว่าเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสะอาดในศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ทำการสอบสวนและพิจารณาพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งภารโรงของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จึงถือได้ว่าคำฟ้องคดีนี้ของผู้ฟ้องคดีมีมูล อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีเจ็บป่วยมีโรคประจำตัว คือ โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง จึงอาจมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย กรณีมีเหตุเพียงพอที่จะกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ระงับคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยก็ไม่นับเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือบริการสาธารณะ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีรับว่าสามารถให้พนักงานอื่นสับเปลี่ยนหมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่แทนได้ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอยไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖/๒๕๕๔)

คำขอให้ระงับโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยไว้ก่อน

ในการดำเนินการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มิได้ใช้ที่ดินของรัฐในพื้นที่ป่าแม่ต๋อยฝั่งซ้ายที่ตั้งอยู่ในตำบลบ่อแฮ้วเป็นสถานที่ก่อสร้าง กลับใช้ที่ดินของรัฐในพื้นที่ป่าแม่ต๋อยฝั่งซ้ายซึ่งตั้งอยู่ในตำบลตันธงชัยเป็นสถานที่ก่อสร้าง ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในพื้นที่ดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และหรือมิได้มีการดำเนินการจัดขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐตามมาตรา ๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำฟ้องจึงมีมูล เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำลังดำเนินการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลตันธงชัย จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตั้งใจจะทำการก่อสร้างโครงการนี้ต่อไป กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่จะนำวิธีการคุ้มครองตามที่ขอมาใช้ได้ ถ้าโครงการก่อสร้างดังกล่าวยังคงดำเนินอยู่ต่อไปจนแล้วเสร็จ หากต่อมาศาลวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายที่มากกว่า ประกอบกับขณะนี้โครงการก่อสร้างดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ดังนั้น การระงับโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยจึงย่อมไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างใด จึงมีคำสั่ง

กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยให้ระงับโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้ดำเนินการอยู่ในห้องที่ตำบลต้นธงชัยไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑/๒๕๕๔)

(๒) คำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)

(๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามอุทธรณ์

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้ทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง เป็นที่สุดตามข้อ ๗๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗/๒๕๕๓ ที่ ๑๒๙/๒๕๕๓ และที่ ๕๖๑/๒๕๕๓)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เป็นที่สุดตามข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗/๒๕๕๓)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง เป็นที่สุดตามข้อ ๗๓ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๐/๒๕๕๓ และที่ ๑๘๓/๒๕๕๓)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว เป็นที่สุดตามข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง

แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๖/๒๕๕๓ ที่ ๒๕๘/๒๕๕๓ และที่ ๔๔๔/๒๕๕๔)

(๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต้องยื่นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งศาล

ศาลปกครองชั้นต้นได้ส่งคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยตรงทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ซึ่งได้มีเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีลงชื่อผู้รับเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ และหนังสือแจ้งคำสั่งของศาลดังกล่าวได้แจ้งด้วยว่า ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งศาล ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง คือภายในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น จึงไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๗/๒๕๕๓)

(๓) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่มีลักษณะเป็นคำขอให้เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น เป็นคำขอที่อยู่ใต้นอำนาจพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการสถานีบริการจำหน่ายก๊าซเอ็นจีวีของผู้ร้องสอดให้งดเว้นการจำหน่ายก๊าซเอ็นจีวีจากตู้จ่ายก๊าซที่ ๕ ถึงตู้ที่ ๘ บริเวณด้านหน้าเฉพาะในช่วงเวลาตั้งแต่ ๒๒ นาฬิกา ถึง ๕ นาฬิกา และให้งดเว้นการขนถ่ายก๊าซจากรถบรรทุกก๊าซเข้าสู่ถังเก็บก๊าซของสถานีบริการดังกล่าว เฉพาะในช่วงเวลาตั้งแต่ ๑๘ นาฬิกา ถึง ๖ นาฬิกา เนื่องจากปัญหาเสียงดังรบกวนผู้อยู่อาศัยข้างเคียงสถานีบริการจำหน่ายก๊าซเอ็นจีวี ผู้ร้องสอดที่ ๒ ในฐานะผู้บริหารสถานีบริการ จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยระบุว่าเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา แต่เนื้อหาในคำร้องกลับเป็นเรื่องที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ อ้างว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยขออนุญาตเทศบาลนครเชียงใหม่สร้างผนังกันเสียง และมีเจ้าหน้าที่มาตรวจวัดระดับเสียงซึ่งผลการตรวจวัดเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๒๒.๔๑ นาฬิกา และวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๔.๔๓ นาฬิกา ปรากฏว่าระดับเสียงไม่เกินค่ามาตรฐาน จึงขออนุญาตเปิดบริการจำหน่ายก๊าซ

ตามปกติ คำร้องอุทธรณ์ดังกล่าวจึงหาใช่คำร้องอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไม่ หากแต่เป็นคำร้องที่ผู้ร้องสอดที่ ๒ มีความประสงค์ขอให้ศาลเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ตามนัยมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๗๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่นำมาใช้โดยอนุโลม ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไว้พิจารณา และส่งคำร้องให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาดำเนินการต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๗/๒๕๕๓)

๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง)

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำขอ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งพร้อมกับมีคำขอให้ระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองนั้น เมื่อคดีนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดที่แสดงให้เห็นว่าคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทำให้หรือจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดี กรณีจึงยังไม่สมควรมีคำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวตามคำขอของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีคำสั่งยกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๕/๒๕๕๔)

๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ

การมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอทุเลาการบังคับ โดยมีได้ให้ตุลาการผู้แถลงคดีจัดทำคำแถลงการณ์ก่อน เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม

๒๕๕๓ โดยมีคำขอให้ระงับการดำเนินการใดๆ ตามประกาศดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว ก่อนการพิพาท การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครอง เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาท โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (สำนักงานคณะกรรมการ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ ๑ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ ๒) ระงับ การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz และการดำเนินการต่อไปตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าคดี จะถึงที่สุด หรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เห็นได้ว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นมีผลเป็นการ ชะลอหรือระงับการบังคับตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นคำสั่งทุเลการบังคับ ตามกฎ ตามนัยข้อ ๖๙ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น การที่ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ก่อนการพิพาทให้กับผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ให้ตุลาการผู้แถลงคดีจัดทำคำแถลงการณ์ก่อนที่จะมี คำสั่งดังกล่าว จึงขัดต่อข้อ ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำสั่ง ของศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๓)

ศาลปกครองสูงสุดยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเนื่องจากศาลปกครอง ชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เลขาธิการ สภาการเหมืองแร่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จัดให้มีการดำเนินการประชุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสภาการเหมืองแร่จำนวน ๙ คน แทนกรรมการสภาการเหมืองแร่ ที่ต้องพ้นจากตำแหน่งตามวาระ โดยมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอน มติที่ประชุมสภาการเหมืองแร่ที่มีมติเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ เป็น คณะกรรมการสภาการเหมืองแร่ กับให้เพิกถอนมติที่ประชุมคณะกรรมการสภาการเหมืองแร่ มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ และผู้ฟ้องคดีทั้งสาม มีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพาท โดยให้ มีคำสั่งห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสภาการเหมืองแร่ หรือห้ามร่วมประชุมคณะกรรมการสภาการเหมืองแร่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา กรณีจึงเท่ากับ เป็นการขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งอันจะมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของมติ ของที่ประชุมสภาการเหมืองแร่ไว้เป็นการชั่วคราว ซึ่งก็คือการขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลา การบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองนั่นเอง การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาว่ากรณีคำขอ ดังกล่าวเป็นเรื่องการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาท และได้ดำเนินกระบวนการพิจารณา ไปตามข้อ ๗๕ ข้อ ๗๖ และข้อ ๗๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ นั้น

เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ จึงเป็นกรณีที่ปรากฏเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง ตามข้อ ๑๑๒ แห่งระเบียบดังกล่าว และเป็นกรณีที่ศาลต้องเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าวนั้นเสียตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งให้ยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๔/๒๕๕๔)

หมายเหตุ แม้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดระเบียบ แต่หากคู่กรณีมิได้โต้แย้ง และไม่ปรากฏเหตุบกพร่องในส่วนของการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลปกครองชั้นต้นอันเป็นเหตุให้เสียความเป็นธรรมแก่คู่กรณี ศาลปกครองสูงสุดไม่ยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งชะลอการบังคับใช้มติสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๓ (กรณีพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ ที่มีมติให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และมีมติแต่งตั้งนาย อ. รักษาราชการแทนอธิการบดี ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับใช้มติสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๓ (กรณีพิเศษ) เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เฉพาะในส่วนที่มีมติยกเลิกมติสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการเลือกอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิไว้ก่อน นั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีการดำเนินการไต่สวนคู่กรณีเพื่อมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอดังกล่าวตามขั้นตอนและวิธีการที่ได้กำหนดไว้ กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏว่าในชั้นอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้อุทธรณ์โต้แย้งกรณีดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานโดยทำคำชี้แจงเป็นหนังสือยื่นต่อศาลแล้ว จึงเห็นได้ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนนี้ให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด โดยไต่สวนคู่กรณีก่อนมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอของผู้ฟ้องคดี กรณีก็ไม่ปรากฏเหตุบกพร่องในส่วนของการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอันเป็นเหตุให้เสียความเป็นธรรมแก่คู่กรณี คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นในกรณีนี้จึงไม่เสียไปเพราะเหตุแห่งการไม่ดำเนินการดังกล่าว กรณีจึงมิใช่เหตุถึงขนาดที่ศาลปกครองสูงสุดจะพิจารณามีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณามีคำสั่งใหม่ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๐/๒๕๕๔)

๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง

๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)

๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของอธิบดีกรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่อนุญาตให้บริษัท ส. เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และมีคำสั่งให้กรมป่าไม้อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เช่าที่ดินดังกล่าว อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันมีผลกระทบต่อบริษัท ส. ที่ได้รับอนุญาต ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน และข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นเรียกบริษัท ส. ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาเป็นผู้ร้องสอดในคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๑/๒๕๕๓)

กรณีตามคำขอท้ายฟ้องข้อ ๒ ของผู้ฟ้องคดีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการ เข้าประเภทตำแหน่งสายงานและระดับตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และบัญชีจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และบัญชีจัดข้าราชการพลเรือนสามัญเข้าประเภทตำแหน่งสายงานและระดับตำแหน่งตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีได้ฟ้องคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกประกาศฉบับพิพาทที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้มาด้วยก็ตาม แต่โดยที่การกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีถือเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและมีอำนาจที่จะกำหนดตัวผู้ถูกฟ้องคดีให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๓) (ข) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยการเรียกให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีได้ต่อไป จึงมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นเรียกคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๐/๒๕๕๓)

๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด

(๑) ต้องมีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล

กรณีที่ข้าราชการตำรวจเจ็ดรายยื่นคำร้องสอดเพื่อขอเข้าเป็นผู้ฟ้องคดีร่วม ในคดีที่ข้าราชการตำรวจหนึ่งร้อยห้าสิบห้าคนยื่นฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศรับสมัครบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรีเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ และลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ รวมทั้งขอให้บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ชั้นสัญญาบัตร ยศร้อยตำรวจตรี ตำแหน่งรองสารวัตร (ระดับ สบ.๑ หรือเทียบระดับปฏิบัติการ หรือเทียบระดับ ๓) โดยให้ได้รับเงินเดือนตรงตามคุณวุฒิที่กฎหมายกำหนดนั้น เมื่อคดีนี้ศาลปกครองไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ เนื่องจากคำฟ้องไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดี จึงไม่มีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาที่จะยื่นคำร้องสอดขอเข้าเป็นผู้ฟ้องคดีร่วมได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องสอดของข้าราชการตำรวจทั้งเจ็ดรายไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๔)

(๒) ผู้ร้องสอดต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินฟ้องผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ถูกฟ้องคดีว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้รักษาการแทนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินนั้น เป็นการออกคำสั่งภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ (๒) จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่มีอำนาจอันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้ศาลพิพากษายกเลิกคำสั่งดังกล่าว ประเด็นแห่งข้อพิพาทในคดีนี้จึงอยู่ที่ว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งไม่ว่าศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำวินิจฉัยว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ผู้ที่จะได้รับการรับรอง คຸ້ມครอง หรือบังคับตามสิทธิคือผู้ที่ได้รับคำสั่ง ผู้ร้องสอดแม้เป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน แต่ก็มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคำสั่งดังกล่าว จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้อันจะทำให้ผู้ร้องสอดเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีในคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และไม่มีเหตุที่จะร้องสอดเข้ามาในคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ดังนั้น เมื่อผู้ร้องสอดมิใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายโดยนิตินัยจากคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้รักษาการแทน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน จึงไม่อยู่ในเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดี อีกทั้ง ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ ที่ศาลปกครองจะรับคำร้องสอดของผู้ร้องสอดไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๙/๒๕๕๓)

(๓) คำร้องสอดต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วยการร้องสอดตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คู่คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ ซึ่งการที่ศาลจะอนุญาตให้ผู้ร้องเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอดนั้น เป็นอำนาจของศาลที่จะพิจารณาว่ามีเหตุสมควรและมีความจำเป็นที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีได้หรือไม่ โดยคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การวินิจฉัยคดีตามกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยข้อพิพาทในคดีนี้เป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดว่าได้ดำเนินการออกใบอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมถูกต้องตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ ซึ่งคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ศาลปกครองชั้นต้นได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงมาจนเกือบจะครบถ้วนแล้ว ผู้ร้องเพิ่งจะมายื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่กรณีในคดีนี้ด้วยการร้องสอดเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นระยะเวลาภายหลังการยื่นคำฟ้องกว่า ๙ เดือน ประกอบกับคดีนี้ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่อยู่ในการครอบครองของผู้ร้อง และไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งเรียกผู้ร้องเข้ามาในคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และการร้องสอดไม่ได้ทำให้กระบวนการพิจารณาเร็วขึ้น ดังนั้น จึงมีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้อง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๐/๒๕๕๓)

(๔) ต้องเป็นการร้องสอดเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คู่คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ หรือผู้ร้องสอดต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดี

กรณีศาลวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิร้องสอด

คดีนี้เหตุแห่งการฟ้องคดีคือการดำรงอยู่ของคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่ให้เพิกถอนและแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวน ๕๒ แปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งแปด และคำสั่งของรองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีทั้งแปด และโดยที่พิพาทมีปัญหาว่า เป็นที่ดินที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเนื่องจากเป็นเขตป่าคุ้มครองตามพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าคลองแม่ราฟิ่ง ในท้องที่ตำบลบางสะพานใหญ่ อำเภอบางสะพาน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้เป็นป่าคุ้มครอง พุทธศักราช ๒๔๘๔ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองแม่รำพึง ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๖๕ (พ.ศ. ๒๕๐๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ร้องสอดทั้งสามสิบสามคนมีภูมิลำเนา ประกอบอาชีพ และอยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว ย่อมมีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์บำรุงรักษาและได้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิด อันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน อันเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรอง และคุ้มครองตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวน ๕๒ แปลง ในบริเวณ ดังกล่าว จึงกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ร้องสอดทั้งสามสิบสามคน การร้องสอดของผู้ร้อง ทั้งสามสิบสามคนจึงเป็นการร้องสอดเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองสิทธิของผู้ร้องในการใช้ สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง ประกอบกับข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งให้รับ คำร้องสอดของผู้ร้องสอดทั้งสามสิบคนไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๕๔)

หมายเหตุ หากที่พิพาทมีปัญหาว่า น.ส. ๓ ก ออกให้แก่ผู้ที่มีได้ ครอบครองและทำประโยชน์ ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง และไม่ได้เป็นผู้นำเดินสำรวจ ผู้ที่อ้างว่าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทไม่มีสิทธิร้องสอดเข้ามาในคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่ง เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ที่มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์โดยการได้มาจากการซื้อ ในการขายทอดตลาดของศาล ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้ที่ถูกกระทบสิทธิโดยตรงจากคำสั่งเพิกถอน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนผู้ร้องสอดที่ ๘ มิได้เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนของ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ซึ่งแม้จะอ้างว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินพิพาทมาก่อนการขายทอดตลาด และ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ร้องสอดที่ ๘ ทำให้ ผู้ร้องสอดที่ ๘ มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและสามารถยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินที่พิพาทต่อไปได้ ก็เป็นเพียงข้อกล่าวอ้างว่าผู้ร้องสอดที่ ๘ เป็นผู้ที่มีสิทธิครอบครอง ในที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ผู้ร้องสอดที่ ๘ ชอบที่จะยกข้ออ้างและพยานสนับสนุน ข้ออ้างดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในคดีที่ผู้ร้องสอดที่ ๘ ถูกผู้ฟ้องคดีฟ้องขับไล่ต่อศาลยุติธรรม ต่อไป เมื่อคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอน

น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี โดย น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีจะถูกเพิกถอนหรือไม่ หากได้มีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิในการครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ร้องสอดที่ ๘ แต่อย่างไร ผู้ร้องสอดที่ ๘ จึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียในผลแห่งคดีที่จะร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ได้ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องสอดของผู้ร้องสอดไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๘/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีสิทธิร้องสอด

กรณีบุคคลภายนอกจะขอเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอดเป็นอำนาจของศาลที่จะพิจารณาว่ามีเหตุผลสมควรและมีความจำเป็นที่จะอนุญาตให้เข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี มิได้หมายความว่าศาลจะต้องอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีได้ทุกกรณีไป คดีนี้ผู้ฟ้องคดี (บริษัท ไร้มัน จำกัด) ซึ่งเป็นคู่สัญญาร่วมดำเนินรายการโทรทัศน์กับบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเก็บค่าโฆษณาส่วนเกินจากผู้ฟ้องคดีโดยไม่ให้ส่วนลดทางการค้าให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการปฏิบัติผิดสัญญา ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้เงินแก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีได้ฟ้องแย้งขอให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดสัญญาเช่นกัน การที่ผู้ร้องสอดกล่าวอ้างว่าตนเป็นผู้ถือหุ้นของผู้ถูกฟ้องคดีและเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีในรายได้ และผลกำไรในรูปแบบของเงินปันผลตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี จึงร้องขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาร่วมดำเนินการรายการโทรทัศน์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี โดยโต้แย้งว่าสัญญาดังกล่าวไม่ใช่สัญญาทางปกครอง จึงขอให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องและคำฟ้องแย้ง หรือมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกฟ้อง ถือได้ว่าเป็นการขอเข้ามาเป็นคู่กรณีฝ่ายเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งในการพิจารณาว่ามีเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีหรือไม่ ต้องพิจารณาว่าผู้ร้องสอดมีส่วนได้เสียตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือไม่ เมื่อคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการฟ้องขอให้คู่สัญญาชดใช้เงินตามสัญญาร่วมดำเนินการรายการโทรทัศน์ผลแห่งคำพิพากษาย่อมผูกพันเฉพาะคู่สัญญา ผู้ร้องสอดซึ่งมิใช่เป็นคู่สัญญาแต่ได้ยื่นคำร้องสอดขอเข้ามาในคดีโดยอ้างว่าตนเป็นผู้ถือหุ้นของผู้ถูกฟ้องคดีและเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการประกอบกิจการ รายได้ และผลกำไรในรูปแบบของเงินปันผลตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี ข้ออ้างของผู้ร้องสอดดังกล่าวยังฟังไม่ได้ว่าได้รับผลกระทบโดยตรงตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือไม่ ผลแห่งคำพิพากษาก็ไม่ผูกพันผู้ร้องสอดที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๗/๒๕๕๓)

๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๗๙ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๐)

ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช และมูลคดีเกิดขึ้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองนครศรีธรรมราช เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาคดี ที่ศาลปกครองกลางส่งคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไปยังศาลปกครองนครศรีธรรมราชนั้น จึงชอบด้วยข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๖/๒๕๕๓)

๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี

๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓ – ข้อ ๘๗)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(ข้อ ๙๒)

ศาลมีดุลพินิจที่จะยกข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัยโดยคำนึงถึงประโยชน์และความเป็นธรรมของคู่กรณีเป็นรายคดี

สิทธิในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจศาลในการที่จะใช้ดุลพินิจที่จะยกขึ้นวินิจฉัยโดยให้คำนึงถึงประโยชน์และความเป็นธรรมของคู่กรณีเป็นรายคดีไป เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดียังมิได้มีการดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเป็นคดีใหม่ในขณะที่คดีนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาก็อาจเป็นการฟ้องซ้อน หรือถ้าจะฟ้องคดีหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาคดีนี้แล้วก็จะพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี ประกอบกับมูลเหตุแห่งคดีนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ หากให้มีการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้นใหม่หรือให้สิทธิผู้ฟ้องคดีนำคดีดังกล่าวมายื่นฟ้องใหม่ จะทำให้เกิดความล่าช้าอันจะส่งผลให้เสียประโยชน์แห่งความยุติธรรมของคู่กรณีในคดีได้ ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมของคู่กรณี จึงเห็นควรไม่ยกข้อกฎหมายดังกล่าวขึ้นวินิจฉัย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๑/๒๕๕๓)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยว่ากรณีดังต่อไปนี้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๑) ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้อง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) การเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดี

จึงไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีนี้เป็น ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดยกขึ้นว่ากล่าวในชั้น อุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกปัญหาขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษากลับคำพิพากษา ศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๘/๒๕๕๓)

(๓) การดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าการดำเนินการประกวดราคาจ้างเหมา ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังของกรมเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดี) จำนวน ๔ โครงการ มีการกำหนด หลักเกณฑ์ในการประกวดราคา อันเป็นการกีดกันผู้ฟ้องคดีมิให้เข้าร่วมการประกวดราคา ซึ่งขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๕๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงขอให้ยกเลิกการประกวดราคาก่อสร้าง ทั้ง ๔ โครงการดังกล่าว และจัดให้มีการประกวดราคาใหม่ พร้อมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่อนุมัติผลการประกวดราคาดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนผลการประกวดราคา ซึ่งเป็น ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษา หรือมีคำสั่งตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษายืนตาม คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๘/๒๕๕๓)

(๔) ปัญหาเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดี

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ถือเป็น เหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ศาลปกครองชั้นต้นจึงรับคำฟ้องไว้พิจารณาตาม มาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งโดยชอบ

ด้วยกฎหมายแล้ว จึงพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๒๔๕๔ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาว่าเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณานั้น เป็นเพียงหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าคุณลักษณะของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อเท็จจริง ผลการพิจารณาอุทธรณ์เป็นการใดจะแจ้งให้ทราบต่อไป เท่านั้น แม้หนังสือดังกล่าวจะได้แจ้งสิทธิการฟ้องคดีต่อศาลปกครองไว้ด้วย ก็ไม่เป็นผลทำให้คดีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีผ่านพ้นไปแล้วเกิดเหตุแห่งการฟ้องคดีขึ้นใหม่อันจะทำให้เริ่มนับกำหนดเวลาการฟ้องคดีใหม่ตามหนังสือดังกล่าวได้ ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่อาจอ้างมูลตามหนังสือดังกล่าวได้ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่รับคำฟ้องไว้พิจารณาจึงไม่ต้องด้วยข้อ ๓๐ วรรคสอง และโดยที่ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ ๙๒ ประกอบกับ ข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งการฟ้องคดีนี้ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีต่อไป พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๘/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องรวมสองข้อหา โดยข้อหาที่หนึ่ง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อหาที่สอง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นยังมีได้ยกข้อหาที่หนึ่งขึ้นวินิจฉัย อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีข้อหาที่หนึ่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นพิจารณาวินิจฉัยได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับ ข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๓/๒๕๕๓)

ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเป็นปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ในชั้นทำคำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะไม่ได้ยกอายุความขึ้นต่อสู้ ศาลปกครองชั้นต้นก็มีอำนาจยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๗/๒๕๕๓)

(๕) ปัญหาว่าเป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับให้ได้หรือไม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๗) ปัญหาเกี่ยวกับการพิพากษาและค่าบังคับ

(๗.๑) ปัญหาเกี่ยวกับการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาไม่ถูกต้อง กรณีที่ข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างการศึกษาของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายแล้ว เป็นกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีหมดไป ศาลปกครองชั้นต้นควรมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง แม้คู่กรณีจะมีใต่อุทธรณ์ในประเด็นนี้ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๔)

บุคคลจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้อื่นตามความในมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ มีผลก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น การที่จะให้ผู้ที่มิได้กระทำละเมิดต้องชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่บุคคลอื่นโดยที่ตนเองไม่ได้มีส่วนกระทำความผิด ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องความรับผิดชอบละเมิด อันเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น แม้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดี

รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเฉพาะในส่วนของจำนวนเงินค่าเสียหายที่เกินกว่าจำนวนที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบ โดยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๓๓๙,๐๘๐.๙๑ บาท และผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น คงมีแต่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ขอให้ยกฟ้องคดีนี้ก็ตาม แต่เมื่อศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้นผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๑,๓๓๙,๐๘๐.๙๑ บาท ตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ทั้งๆ ที่ตนเองไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง พิพากษาแก้คำพิพากษาของปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายทั้งหมด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๔ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๒/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๗.๒) ปัญหาเกี่ยวกับการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเกินคำขอ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการออกคำสั่งย้ายดังกล่าว โดยมีได้มีคำขอให้ชำระดอกเบี้ย การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด จึงเป็นการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเกินคำขอ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดขอที่จะยกขึ้นพิจารณาพิพากษาแก้ไขถูกต้องได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๔/๒๕๕๓)

(๗.๓) ปัญหาเกี่ยวกับการที่ศาลปกครองชั้นต้นคืนค่าธรรมเนียมศาล ไม่ถูกต้อง

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนคำขอทำฟ้อง มีผลว่าผู้ฟ้องคดีชนะทั้งคดี ศาลปกครองชั้นต้นขอที่จะต้องคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นให้คืนค่าธรรมเนียมศาลบางส่วนแก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถูกต้อง ตามนัยมาตรา ๗๒ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีมิได้อุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๘๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้คืน

ค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครอง
ชั้นต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๓/๒๕๕๓)

๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย (ข้อ ๙๕)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างทางเท้า และปลูกต้นไม้ใหม่ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด และศาลปกครอง
ชั้นต้นได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดโดยเปิดเผยแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี
ยังมีได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วนจนล่วงเลยวันที่ที่กำหนดไว้
ตามคำพิพากษา เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอให้ศาลปกครองชั้นต้นออกคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ปฏิบัติตามเป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ภายหลังจากที่ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้
ในคำพิพากษาได้ล่วงเลยไปแล้ว จึงเป็นการพ้นวิสัยที่ศาลปกครองชั้นต้นจะดำเนินการให้ได้
แต่คำขอดังกล่าวมีความประสงค์อันแท้จริงที่จะขอให้ศาลออกมาตรการเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดให้แล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ต่อไป
เมื่อศาลปกครองชั้นต้นเรียกผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีมาไต่สวน และได้พิจารณาตรวจสอบ
เหตุผลของเรื่องรวมทั้งกำหนดคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำรายละเอียดของโครงการต่างๆ ว่า
มีอุปสรรคข้อขัดข้องในเรื่องใดบ้าง และมีแผนงาน (ตารางเวลา) ที่จะต้องดำเนินการและมีเหตุผล
ความจำเป็นอย่างไรบ้าง สงศาล ๑ ชุด และสำเนาส่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓๐
และผู้ฟ้องคดีที่ ๕๓ ทุกๆ ๔๕ วันนับแต่วันไต่สวนคำขอออกคำสั่งบังคับคดีของผู้ฟ้องคดี การออก
คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งให้มีการชี้แจงสภาพปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้เห็นภาพรวมของ
ปัญหาอุปสรรค และจัดทำแผนงานเร่งรัดการดำเนินการตามกรอบของคำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดเดิมได้ต่อไปโดยเร็วตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอแล้ว คำบังคับคดีดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งขยายเวลา
ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด อันมีลักษณะเป็นการแก้ไขคำสั่งของ
ศาลปกครองสูงสุดแต่อย่างใด ประกอบกับคำสั่งที่ศาลปกครองสูงสุดกำหนดในคดีนี้ในส่วนที่
ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบเก้าคนขอให้ศาลปกครองชั้นต้นออกคำสั่งบังคับคดีมิใช่คำสั่งที่สั่งให้บุคคล
กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๕)
หรือคำสั่งให้ผู้ใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษาตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่จะต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดี
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๗๒ วรรคห้า
แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ขัดหรือแย้งกับ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับ
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนั้น การออกคำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็น

การออกคำสั่งบังคับคดีโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๔-๔๓๖/๒๕๕๔)

๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)

กรณีที่คู่กรณีถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ศาลปกครองต้องรอการพิจารณาไปจนกว่าจะมีคำขอเข้าแทนที่คู่กรณีซึ่งถึงแก่ความตายหรือจนกว่าจะพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีผู้นั้นถึงแก่ความตาย

คดีนี้ข้อเท็จจริงตามใบมรณบัตรปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีร่วมบางรายถึงแก่ความตายก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษา แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้รอการพิจารณาไปจนกว่าจะมีการเข้ามาแทนที่คู่กรณีซึ่งถึงแก่ความตาย จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๓/๒๕๕๓)

คดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ถึงแก่ความตายตั้งแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๐ และไม่ปรากฏว่า ทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิของผู้ฟ้องคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำขอเข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ภายในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๑ อันเป็นระยะเวลาภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตาย ประกอบกับคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้อง และผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น จึงไม่มีคำสั่งตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่มีผลผูกพันให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งเป็นคู่กรณีในอุทธรณ์ ต้องปฏิบัติตามหากจำหน่ายคดีออกจากสารบบความไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จึงไม่มีเหตุจำเป็นจะต้องแจ้งเหตุแห่งการตายของผู้อุทธรณ์ให้คู่กรณีในอุทธรณ์ทราบก่อน ศาลปกครองสูงสุดเห็นสมควรจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (รายงานกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๘๓/๒๕๕๓)

๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น หากมิได้เป็นการคัดค้านคำสั่งศาลแต่แสดงให้เห็นว่ามีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร ถือได้ว่าเป็นคำขอให้ศาลอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง

เมื่อพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแล้วเห็นได้ว่า แม้ตามรูปแบบจะเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ แต่โดยเนื้อหาของสาระของคำร้องอุทธรณ์ดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นการอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจมีคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยเหตุผลและหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองอย่างไร แต่มีลักษณะเป็นการแสดงให้ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติม และส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานประกอบคำฟ้องให้ครบถ้วนนั้น เป็นเพราะผู้แทนของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาแม่จัน แจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่า หากนำคดีฟ้องต่อศาลปกครองก็จะเป็นปฏิปักษ์กัน จนผู้ฟ้องคดีไม่กล้าดำเนินการตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น อันเป็นข้อกล่าวอ้างว่ามีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร เพื่อให้โอกาสผู้ฟ้องคดีดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งพอแปลเจตนาของผู้ฟ้องคดีได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะขอให้ศาลอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องใหม่ภายในกำหนดระยะเวลาและพอใจตามข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาล เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรจึงได้แก่ศาลปกครองชั้นต้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นส่งคำร้องไปให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณานั้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจึงมีคำสั่งให้ส่งคำร้องของผู้ฟ้องคดีพร้อมสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อพิจารณาแล้วมีคำสั่งต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๔/๒๕๕๔)

เมื่อพิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแล้ว เห็นว่า การยื่นคำร้องของผู้ฟ้องคดีมิได้มีลักษณะเป็นการอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความว่า ศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจมีคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยเหตุผลและหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองอย่างไร แต่มีลักษณะเป็นการแสดงให้ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลนั้น เป็นเพราะผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นโรคมะเร็งซึ่งต้องรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยแสดงใบรับรองแพทย์ประกอบเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรเพื่อขอให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสต่อสู้คดี จึงขอให้ศาลปกครองอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ เมื่อศาลปกครองที่สั่งให้จำหน่ายคดีนี้คือศาลปกครองชั้นต้น การพิจารณาว่าเหตุที่ผู้ฟ้องคดีแสดงมานั้นเป็นเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรหรือไม่ และสมควรจะอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่หรือไม่ จึงไม่อยู่ใน

อำนาจของศาลปกครองสูงสุด แต่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีนี้ ตามนัยมาตรา ๖๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุด จึงมีคำสั่งให้ส่งคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสต่อสู้คดีไปยังศาลปกครองชั้นต้น ที่มีคำสั่งจำหน่ายคดีนี้ เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๑/๒๕๕๔)

๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)

๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่

การที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งนักบริหาร ๙ (รองอธิบดี) กรมสรรพากร และให้เพิกถอนหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักบริหาร ๙ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๐๑/ว๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ แม้จะเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หยิบยกผลของคำพิพากษาในคดีดังกล่าวมาใช้วินิจฉัยชี้มูลความผิดผู้ร้องซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ก.พ. ในขณะนั้น จนกระทรวงวัฒนธรรมมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ร้องออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องย่อมได้รับความเสียหายซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิใช่เป็นผลผูกพันมาจากคำพิพากษาของศาล ดังนั้น ผู้ร้องจึงมิใช่บุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่

ข้อพิพาทในคดีนี้สืบเนื่องมาจากนาย ฉ. ได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ร้อง) ว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งผู้ร้องได้ตั้งอนุกรรมการทำการไต่สวนแล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงได้ส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการกองบังคับการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ดำเนินการทางวินัย และส่งเรื่องให้สำนักอัยการสูงสุดดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี เมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามการชี้มูลของผู้ร้อง โดยวินิจฉัยว่าการไต่สวนและการชี้มูลความผิดของผู้ร้องไม่ชอบ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีของผู้ร้องตามที่มาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๓)

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้อำนาจไว้ ผู้ร้องจึงเป็นบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อในการวินิจฉัยดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพาทคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้

ในคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการกองบัญชาการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามการชี้มูลของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ร้อง) โดยวินิจฉัยว่าการไต่สวนและการชี้มูลความผิดของผู้ร้องไม่ชอบ นั้น เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่อ้างว่า การที่ศาลปกครองสูงสุดฟังข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องมิได้พิจารณาคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดีที่คัดค้านการตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ เป็นอนุกรรมการไต่สวน เป็นการฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาด เพราะได้มีการพิจารณาและมีมติยกคำคัดค้านโดยคณะอนุกรรมการไต่แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบปรากฏตามบันทึกมติการประชุม ครั้งที่ ๒๕/๒๕๔๖ และรายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการไต่สวน ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๖ เอกสารท้ายคำร้อง จึงเป็นพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังได้ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ และการที่ศาลปกครองสูงสุดมิได้แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ร้องถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ถือเป็นข้อบกพร่องในกระบวนการพิจารณาที่ทำให้ผลคดีไม่มีความยุติธรรม นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการแสวงหาข้อเท็จจริงศาลปกครองสูงสุดได้มีหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ส่งสำเนาสำนวนสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งหมดที่เกี่ยวกับคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ดำเนินการตามหมาย แต่ไม่ปรากฏเอกสารแจ้งผลการคัดค้านอนุกรรมการไต่สวนของผู้ร้อง ในกรณีนี้แม้ศาลปกครองสูงสุดจะมีได้แจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ ส่งเอกสารดังกล่าวโดยตรง แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างถึงความไม่ชอบของการไต่สวนโดยยกประเด็นดังกล่าวทั้งในคำฟ้องและคำอุทธรณ์ อีกทั้ง ในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็ได้วินิจฉัยถึงประเด็นดังกล่าวไว้ด้วย ฉะนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงย่อมเห็นได้ว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่ควรสอบถามผู้ร้องและจัดส่งให้ศาลหากมีเอกสารดังกล่าว ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏเอกสารดังกล่าวในสำนวนคดีจึงไม่อาจถือว่าศาลปกครองสูงสุดฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด และเนื่องจากเอกสารดังกล่าวมีอยู่แล้วก่อนการฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มิได้อ้างส่งเข้ามาในสำนวนคดีในระหว่างพิจารณา จึงไม่ถือเป็นพยานหลักฐานใหม่ และไม่ถือว่ามีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงตามคำร้องว่า เหตุแห่งคดีนี้นอกจากผู้ฟ้องคดีถูก

ดำเนินการทางวินัยแล้ว พนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุดยังได้ฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นคดีหมายเลขดำที่ อ.๑๙๐๒/๒๕๕๐ ตามการชี้มูลของผู้ร้อง จำเลยในคดีดังกล่าวซึ่งได้แก่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ให้การโดยยกประเด็นการคัดค้านอนุกรรมการและกระบวนการไต่สวนที่ไม่ชอบของผู้ร้องขึ้นต่อสู้คดี ในชั้นสืบพยานพนักงานอัยการได้นำพยานผู้ร้องเข้าสืบในประเด็นดังกล่าวจนศาลอาญามีคำพิพากษาว่าจำเลยผิดตามฟ้องลงโทษจำคุก ๕ ปี ส่วนในคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกลสอบสวน ส่วนศาลปกครองสูงสุดแม้มีคำพิพากษากลับ แต่ก็ด้วยเหตุขึ้นตอนการไต่สวน มิได้วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีมีได้กระทำความผิดตามผลการสอบสวน จึงเห็นได้ว่าหากผู้ร้องได้เข้าเป็นคู่กรณีในคดีผู้ร้องย่อมสามารถนำพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวนได้ครบถ้วนสมบูรณ์กว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งตามคำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีก็ได้ฟ้องผู้ร้องเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ แต่เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ จึงถือว่าผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒/๒๕๕๔)

๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

กรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง

ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยมิได้วินิจฉัยเนื้อหาในประเด็นแห่งคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๔/๒๕๕๓ ที่ ๔๑๒/๒๕๕๓ ที่ ๕๔๒/๒๕๕๓ ที่ ๑๒๓/๒๕๕๔ ที่ ๑๙๙/๒๕๕๔ และที่ ๒๕๑/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่วินิจฉัยว่า การกระทำของ ป. (ผู้ร้อง) ไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่เทศบาลพิษณุโลกทำกับโรงแรมมารินทร์ลาภูน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จึงมีใช้กรณีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดแล้ว การที่ผู้ร้องยื่นคำขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่นั้น ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้สิทธิยื่นคำร้องขอพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่

ต่อศาลได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๔/๒๕๕๔)

กรณีที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์กรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๔)

กรณีที่ไม่ถือว่าศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

การใช้สิทธิในฐานะคู่กรณีขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลปกครองได้พิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องเป็นกรณีที่ศาลปกครองไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดีจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม หรือรับฟังโดยคลาดเคลื่อนคดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ โดยอ้างว่าในการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดนั้น ศาลปกครองเห็นว่า Sub station คันทนายาว ไม่เป็นโรงงานซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีข้อมูลเพิ่มเติมจากราชบัณฑิตยสถานที่ได้อธิบายความหมายของคำว่าแปรสภาพ และแปลงสภาพ การตอบข้อหารือเกี่ยวกับความหมายของคำว่า โรงงาน ของศูนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกลุ่มงานส่งเสริมการปฏิรูปกฎหมายฯ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และความเห็นของภาควิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีความเห็นว่า Sub station เป็นโรงงาน และอ้างเหตุที่ศาลปกครองพิจารณาว่าไม่เป็นโรงงาน เนื่องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องต่อศาล และศาลเชื่อความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ โดยอ้างว่าศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดและมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่คดีตามคำร้องนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่และคู่กรณีอ้างโดยละเอียดแล้วโดยได้ให้เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีไว้อย่างชัดเจน จึงเป็นส่วนที่ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและใช้ดุลพินิจในการพิพากษาคดี ทั้งนี้ ปรากฏตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๗๑/๒๕๕๑ อีกทั้ง พยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยกขึ้นอ้างและเสนอเข้ามาเพิ่มเติมตามคำขอให้พิจารณาคดีใหม่นี้ เป็นเพียงบทความในข่าวและความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ เท่านั้น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นนี้แล้ว พยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เสนอมาใหม่นี้ไม่อาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

จึงมิใช่กรณีที่ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างไรก็ดี จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๓/๒๕๕๔)

กรณีที่เป็นการโต้แย้งการปรับบทกฎหมายที่ศาลใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณาว่า ศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดในสาระสำคัญในส่วนที่ศาลพิจารณาแล้ว ซึ่งถือเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดในสาระสำคัญอย่างชัดเจน เห็นว่า คำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวนั้นเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งการปรับบทกฎหมายที่ศาลใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยมีได้มีการกล่าวอ้างเพื่อโต้แย้งว่ามีข้อเท็จจริงใดที่ศาลปกครองรับฟังผิดพลาดหรือเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ อันทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีก็เป็นคู่กรณีแท้ที่แท้จริงและได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแล้ว โดยมีได้ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา และในกระบวนการพิจารณาพิพากษาก็ไม่มีข้อบกพร่องสำคัญที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความเป็นธรรมแต่อย่างใด รวมทั้งไม่ปรากฏว่า ต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อาศัยเป็นเหตุในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่จะขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ดังกล่าวจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์กรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) - (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๒/๒๕๕๓)

ขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายซึ่งศาลมิได้พิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดีในคดีเดิม

คดีก่อนศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๕-๒๔๖/๒๕๕๒ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่เป็นคดีนี้ โดยผู้ฟ้องคดีได้บรรยายถึงความเสียหายที่เกิดจากคำสั่งลงโทษทางวินัยปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยอ้างว่าความเสียหายที่กล่าวในคดีนี้ยังไม่เกิดขึ้นในคดีก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ได้

เรียกร้องค่าเสียหายดังกล่าวไว้ในคดีก่อน และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อพิจารณาตามประเด็นความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เป็นประเด็นเดียวกับที่ศาลได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในคดีก่อน และเมื่อพิจารณาตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้แล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้บรรยายให้เห็นว่าในคดีก่อนนั้นมีการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลปกครองผิดพลาด หรือเป็นกรณีมีพยานหลักฐานใหม่อันจะทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ และผู้ฟ้องคดีก็เป็นคู่กรณีแท้ที่แท้จริง และได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแล้ว จึงมิได้ตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีไม่แสดงหลักฐานให้เห็นว่ากระบวนการพิจารณาพิพากษามีข้อบกพร่องสำคัญที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมอย่างใด ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๘ - ๗๒๙/๒๕๕๓)

ความบกพร่องเรื่องความสามารถในการดำเนินคดีซึ่งศาลได้แก้ไขความบกพร่องนั้นแล้ว ไม่อาจนำมาอ้างเพื่อขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองพิจารณาคดีใหม่ซึ่งข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยแล้วว่าเป็นความบกพร่องเรื่องความสามารถในการดำเนินคดี และได้มีการแก้ไขความบกพร่องนั้นแล้วก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะได้มีคำพิพากษา โดยคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการมอบอำนาจให้นายสุจิตร์เป็นผู้ดำเนินคดีแทน เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยได้มีการให้สัตยาบันในการกระทำของนายสุจิตร์เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลปกครองชั้นต้นไปแล้ว จึงไม่มีการที่ศาลรับฟังข้อเท็จจริงจากบุคคลที่ไม่ใช่คู่ความในคดี การขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิยื่นคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่แต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๔/๒๕๕๓)

กรณีที่เป็นการโต้แย้งการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างเหตุให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ว่า ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด เนื่องจากศาลมิได้พิจารณาในประเด็นที่ว่าสัญญาพิพาทมีข้อความอันเป็นเท็จ โดยระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยทุนประเภท ๑ (ก) ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้รับอนุมัติ

ให้ยกเว้นคุณสมบัติตามระเบียบดังกล่าว เห็นว่า ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วว่า แม้คณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และดูงาน ต่างประเทศ (ก.ข.ต.) จะยังไม่ได้พิจารณาเพื่ออนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับการยกเว้น คุณสมบัติเฉพาะรายตามข้อ ๑๐ ของระเบียบดังกล่าว ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตกเป็นผู้เสียหายหรือขาดคุณสมบัติในการได้รับทุนแต่อย่างใด จึงมีใช้กรณีที่ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริง ผิดพลาดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้าง และที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่ามีพยานหลักฐานใหม่ คือ มาตรา ๑๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าว มีใช้พยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นเพียงการหาเหตุผลเพื่อจะโต้แย้งการวินิจฉัยของ ศาลปกครองสูงสุดเพื่อให้ตนไม่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาเท่านั้น ส่วนที่อ้างว่าศาลปกครอง สูงสุดไม่นำคำแถลงของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ยื่นในวันหนึ่ง พิจารณาคดีครั้งแรกของศาลปกครองสูงสุดเข้าพิจารณา อันเป็นข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการ พิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมนั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณารายงาน กระบวนพิจารณา (ชั้นหนึ่งพิจารณาคดี) ของศาลปกครองสูงสุด ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ประกอบกับการที่ศาลได้มีคำสั่งในวันเดียวกันให้รวมคำแถลงดังกล่าวไว้ในสำนวนแล้วนั้น เห็นได้ว่า ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาคำแถลงดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องระบุไว้ในคำพิพากษาแต่อย่างใด จึงไม่ใช้กรณีมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการ พิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม คำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือ มีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ที่ศาลจะพิจารณา พิจารณาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๘/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่อ้างว่า คำพิพากษา ศาลปกครองชั้นต้น คดีหมายเลขแดงที่ ๘๗๗/๒๕๕๒ ที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงิน ค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นยังมิได้พิจารณาหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ กำหนดราคาเบื้องต้นฯ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นกรณีที่ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด หรือมีพยานหลักฐานอันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ และเป็นกรณีที่มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความ ยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างในคดีเดิมว่าราคาค่าทดแทนที่ดินตามหลักเกณฑ์ของ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ ถูกต้องและเป็นธรรม กว่าหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดใหม่โดยให้ใช้ราคาประเมิน

ทุนทรัพย์เพื่อจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้ราคาค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีลดลงอย่างมาก และศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าหากคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น เห็นว่ามติเดิมขัดกับข้อเท็จจริงใหม่ที่ปรากฏว่ามีการซื้อขายที่ดินบริเวณดังกล่าวในราคาที่ต่ำกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น ย่อมมีอำนาจที่จะทบทวนมติและมีมติใหม่เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ถูกเวนคืนและสังคม การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น มีมติให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นราคาขั้นต้นในการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงเป็นกรณีที่ศาลรับฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น ทุกครั้งโดยละเอียด และได้มีคำวินิจฉัยข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวเนื่องกับมติที่ประชุมคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น ในแต่ละครั้งแตกต่างกันไปแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเพียงการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล หาใช่กรณีที่ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ที่จะทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญหรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมแต่ประการใดไม่ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ฟ้องคดีอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ได้ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๗/๒๕๕๓)

กรณีที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว และไม่ใช้พยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

ในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าของที่ดินข้างเคียงทำหนังสือยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารชิดแนวเขตที่ดินแล้ว นั้น ศาลปกครองสูงสุดได้ยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาวินิจฉัยแล้ว โดยเห็นว่า กรณีแห่งคดีในประเด็นนี้จำเป็นต้องมีหนังสือให้ความยินยอมของเจ้าของที่ดินข้างเคียงรายอื่นด้วย ซึ่งไม่ปรากฏว่ามีการให้ความยินยอมของเจ้าของที่ดินข้างเคียงรายอื่น กรณีจึงถือไม่ได้ว่าการก่อสร้างชิดแนวเขตทุกด้านได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาโดยรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ภายหลังจากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาเจ้าของที่ดินที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศตะวันตกได้ลงชื่อในหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างชิดเขตที่ดินแล้ว ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า

เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาแล้ว และไม่ใช่ว่า พยานหลักฐานใหม่อันทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ดังนั้น ข้ออ้างในประเด็นนี้ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ กรณีแห่งคดีนี้จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์การขอให้ พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๗/๒๕๕๓)

สิทธิประโยชน์ของข้าราชการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นหน้าที่ ของหน่วยงานต้นสังกัดที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย แม้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ โดยมีได้พิพากษาให้คืนสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ก็มีใช้ข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษา

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้นายกเทศมนตรีเมืองสนั่นรักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่ง ในชั้นไต่สวน ให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า เป็นคำสั่ง ที่นอกเหนือจากคำพิพากษาอันถือเป็นข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ ศาลปกครอง สูงสุดพิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการให้ ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการย่อมมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีจะต้องได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ กฎหมายกำหนด และเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม กฎหมาย กรณีมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความ ยุติธรรม จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง ใหม่ได้ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๒/๒๕๕๓)

กรณีที่มีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ หน้าที่ระหว่างศาลแล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่กำหนดประเด็นเรื่องอำนาจฟ้องไว้ใน คำพิพากษาไม่ถือเป็นข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความ ยุติธรรม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดได้ยื่นคำร้องขอให้ ศาลปกครองชั้นต้นรื้อการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและทำความเข้าใจไปยังศาลจังหวัดพิจิตร โดยอ้างว่าคำขอในคดีนี้เป็นมูลหนี้เดียวกันกับคดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปด เป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดพิจิตรในความผิดฐานยกยอกทรัพย์ จึงต้องอยู่ในอำนาจพิจารณา พิจารณาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองชั้นต้นจึงส่งความเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ความเห็นที่ ๕๗/๒๕๕๒ ไปยังศาลจังหวัดพิจิตร และศาลจังหวัดพิจิตรได้ส่งความเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ความเห็นที่ ๑/๒๕๕๓ แจ้งต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยมีความเห็นป้องกันว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้ส่งหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก พร้อมกับส่งสำเนาความเห็นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑/๒๕๕๓ ของศาลจังหวัดพิจิตร ที่ปรากฏประเด็นเกี่ยวกับอำนาจฟ้องตามคำร้องของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดทราบโดยชอบแล้วด้วยวิธีการปิดหมาย ดังนั้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดประเด็นอำนาจฟ้องตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดไว้ในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นอีก คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบด้วยมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว กรณีจึงไม่ปรากฏข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๙/๒๕๕๔)

กรณีที่ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่เมื่อพ้นกำหนดเวลา (มาตรา ๗๕ วรรคสาม)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่โดยอ้างว่า ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดอันทำให้ข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้อ้างในการขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ซึ่งผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมาในอุทธรณ์นั้น ล้วนเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้จากการเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาการกำหนดพื้นที่แนวเขตเทศบาลตำบลชะโนดในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลชะโนด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่อย่างช้าที่สุด คือ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ต่อศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นการยื่นเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๘/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอฉบับลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ โดยอาศัยเหตุอ้างว่าคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดตามคำสั่งที่ ๗๒๕/๒๕๔๙ มีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม โดยผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ หากผู้ฟ้องคดีจะอ้างเหตุขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ ผู้ฟ้องคดีต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งศาลปกครองสูงสุดคือภายในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีเพื่อยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงพ้นระยะเวลาการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว เมื่อคำร้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ถือเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คำฟ้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีให้ศาลมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ตามข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำขอนี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๐/๒๕๕๓)

๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑๓ การบังคับคดี

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดขยะและให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการมีคำสั่งใหม่ คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวมิได้มีนัยบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องมีคำสั่งใหม่โดยจัดให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ชนะการประกวดราคาได้เข้าเป็นคู่สัญญารับจ้างกำจัดขยะ เพียงแต่บังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องยกเลิกคำสั่งเดิม ส่วนคำสั่งใหม่จะส่งอย่างไรเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีโดยเฉพาะ หากคำสั่งใหม่ไม่ถูกต้องอย่างไร เป็นเรื่องและผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอน หากยังไม่เห็นด้วยก็อาจดำเนินการฟ้องเป็นคดีใหม่ต่อไปได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้เพิกถอนคำสั่งเดิมและมีคำสั่งใหม่ให้ยกเลิกการประกวดราคาโครงการดังกล่าวพร้อมระบุเหตุผลประกอบการออกคำสั่ง และมีหนังสือแจ้งการยกเลิกการประกวดราคาโครงการดังกล่าว และแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองดังกล่าวแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นคู่สัญญา

รับจ้างกำจัดขยะรายพิพาทนั้น เป็นคำขอที่ศาลจึงไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปกำหนดบังคับได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ยื่นอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งหากศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นประการใดแล้ว ย่อมมีผลผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย ดังนั้น เมื่อคดีที่เป็นต้นเหตุแห่งการบังคับคดีเรื่องนี้มีการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด จึงถือไม่ได้ว่าคดีดังกล่าวเป็นอันถึงที่สุด ตามนัยมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อคดีดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุด ศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องรอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุดตามมาตรา ๗๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งบังคับคดีตามคำขอของผู้ฟ้องคดี โดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินตามคำพิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำสั่งยกคำสั่งบังคับคดีและกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวกับการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้น โดยให้ศาลปกครองชั้นต้นรอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๓/๒๕๕๔)

กรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และศาลปกครองได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ถูกนำมาฟ้องคดีดังกล่าว คำพิพากษาของศาลปกครองนั้นจะมีผลเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนับแต่วันที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา และมีผลผูกพันคู่กรณีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒๗๕/๒๕๕๖ และยกคำขอให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามเดิม ดังนั้น คำสั่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนดังกล่าวจึงถูกเพิกถอนโดยผลของคำพิพากษาและไม่มีเหตุที่จะต้องมีการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาดังกล่าวอีก สำหรับการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามเดิม นั้น เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ยกคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ยกคำขอดังกล่าว คดีจึงไม่มีเหตุที่จะต้องออกหมายบังคับคดีและตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี จึงมีคำสั่งยกคำขอ

ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ออกหมายบังคับคดีและตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๕/๒๕๕๔)

๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด

๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

คำอุทธรณ์คำพิพากษาถือเป็นคำฟ้อง ดังนั้น ผู้ที่จะมีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องเป็นคู่กรณีในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา และต้องเป็นคู่กรณีที่ได้รับผลกระทบตามคำพิพากษานั้นถือว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากผลบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ส่วนบุคคลภายนอกจะมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ดังเช่น ข้อ ๔๘/๑ วรรคหนึ่ง ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ สำหรับกรณีตามคำร้องในคดีนี้ที่ผู้ร้องประสงค์จะอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่บัญญัติอนุญาตให้บุคคลภายนอกมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ ดังนั้น เมื่อผู้ร้องมิใช่คู่กรณีในคดี กล่าวคือ มิได้เป็นผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี หรือผู้ร้องสอดซึ่งได้เข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องสอด ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเองหรือโดยถูกคำสั่งของศาลเรียกเข้ามาในคดีในระหว่างที่ศาลปกครองชั้นต้นกำลังพิจารณาคดีดังกล่าว หรือก่อนเวลาที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษาคดีดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๔/๒๕๕๓ และที่ ๔๙๕/๒๕๕๓)

ผู้ที่จะมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ต้องเป็นผู้ที่จะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งมีเฉพาะผู้ที่เป็นคู่กรณีในคดีเท่านั้น ดังนั้น แม้ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น นาย ศ. ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ในขณะที่นั้น จะเข้ามาเป็นคู่กรณีฐานะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เมื่อนาย ศ. ได้พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาก่อนยื่นคำอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับนาย พ. เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว นาย ศ. จึงไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในคดีดังกล่าวในฐานะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำอุทธรณ์ของนาย ศ. ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๐/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ต่อมา ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกเลิกและหรือคัดค้านคำสั่งที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปจนถึงที่สุด เมื่อผู้ร้องอ้างแต่เพียงว่าผู้ร้องเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี เป็นผู้รับผิดชอบและเป็นผู้มีส่วนได้เสียในคดีนี้โดยตรง ซึ่งผู้ร้องได้ร้องเรียนผู้ถูกฟ้องคดีไว้ต่อหลายหน่วยงานที่ศาลปกครองชั้นต้นอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น อาจจะมีผลกระทบกับเรื่องที่ได้ร้องเรียนไว้อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำการถอนฟ้องคดีไปกล่าวอ้างเป็นประโยชน์แก่ตนได้ ผู้ร้องจึงมิได้มีฐานะเป็นคู่กรณีหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะได้รับผลกระทบจากผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในคดีนี้โดยตรง ในอันที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ร้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๓/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิอุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา

ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษิตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิใช่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หรือตามที่ศาลกำหนด ที่อาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ แห่งระเบียบดังกล่าว ศาลจึงไม่มีอำนาจขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๓/๒๕๕๓)

กรณีที่วินิจฉัยว่ายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาเมื่อพ้นกำหนด

คำอุทธรณ์เป็นการเสนอข้อหาต่อศาลปกครองสูงสุด จึงถือว่าเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ระยะเวลาในการคัดค้านคำพิพากษาจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว ดังนั้น คู่กรณีจึงต้องยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาภายในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการยื่นอุทธรณ์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษและเจ้าพนักงานไปรษณีย์รับไว้เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ที่พ้นกำหนดระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว อันเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายซึ่งศาลปกครองสูงสุดต้องมีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามนัยข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๓/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ วันดังกล่าวจึงถือว่าเป็นวันที่มีคำพิพากษา ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์เกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวและไม่อาจถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีมาขอคัดสำเนาคำพิพากษาแล้วทราบผลคำพิพากษาเป็นวันที่มีคำพิพากษาได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๔/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ โดยผู้ร้องสอดได้มาฟังคำพิพากษาดด้วยตนเอง จึงถือว่าวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นวันที่ศาลได้มีคำพิพากษา ผู้ร้องสอดจะต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลภายใน ๓๐ วัน คือ ภายในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เมื่อผู้ร้องสอดยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์เกินกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษา การที่ผู้ร้องสอดอ้างว่าเจ็บป่วยต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเจ็ดวันจึงไม่สามารถยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ก็ไม่อาจถือเป็นเหตุจำเป็นให้ศาลมีคำสั่งรับคำร้องอุทธรณ์ได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ร้องสอดไว้พิจารณานั้น ชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๑/๒๕๕๓)

คำอุทธรณ์เป็นการเสนอข้อหาต่อศาลปกครองสูงสุดจึงถือเป็นคำฟ้อง และคำฟ้องอาจยื่นต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ โดยให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาล เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาให้คู่กรณีฟังในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษามาตรา ๖๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนด่วนพิเศษ (EMS) ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ จึงเป็นการอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษามาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๗/๒๕๕๔)

กรณีที่วินิจฉัยว่ายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาภายในกำหนด

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ แม้ตามหลักฐานการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนประทับตราวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่จากคำชี้แจงของหัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภู ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์เอกชนหนองบัวลำภู ๑๐๕ (หนองสวรรค์) เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๖ นาฬิกา ซึ่งยังเป็นเวลาราชการ ประกอบกับไม่มีดวงตราไปรษณียากรเหลือที่จะฉีกบนห่อซองพร้อมประทับตราประจำวันเพื่อแสดงการขีดฆ่าและการรับฝากส่งในแต่ละวัน ผู้รับฝากจึงได้นำมาส่งให้ที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภูในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ พร้อมทั้งนำเงินไปซื้อตราไปรษณียากรและฉีกบนห่อซองเพื่อประทับตราประจำวันขีดฆ่าตราไปรษณียากร จึงได้มีรอยประทับตราประจำวันขีดฆ่าดวงตราไปรษณียากรเป็นวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒

กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งคำอุทธรณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ภายในเวลา
ราชการในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ แล้ว ส่วนการจัดซื้อดวงตราไปรษณียากรและผนึกรวมทั้ง
การประทับตราประจำวันในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของ
ไปรษณีย์ผู้รับฝากส่ง ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวัน
ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่
ศาลปกครองสูงสุดจะรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๒/๒๕๕๓)

๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์

๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

**กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์มีข้อคัดค้านคำพิพากษา
ของศาลปกครองชั้นต้น**

อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีระบุว่า ข้อคัดค้านคำพิพากษาของ
ศาลปกครองชั้นต้นโดยมีเนื้อความพอฟังได้ว่า การแจ้งย้ายรถเข้าออกของเจ้าหน้าที่จะต้อง
ตรวจสอบหลักฐานประกอบคำขออย่างละเอียดรอบคอบและถูกต้องเสียก่อนจากเจ้าหน้าที่
หลายระดับและหลายขั้นตอนจึงจะดำเนินการย้ายได้ อันเป็นการอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี
ไม่ดำเนินการตรวจสอบให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒
จึงเป็นการคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษายกฟ้อง โดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดี
ดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ การที่อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีระบุ
ขอให้นำข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้ นั้น
เป็นการอ้างข้อบทบัญญัติของกฎหมายผิดพลาดแต่เมื่อเนื้อความตามคำอุทธรณ์พอฟังได้ความว่า
เป็นคำคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็เพียงพอที่จะรับไว้เป็นคำอุทธรณ์ได้ การอ้าง
บทกฎหมายผิดดังกล่าวเป็นข้อที่สามารถแก้ไขได้ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ขอด้วยข้อ ๑๐๑ แห่ง
ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับ

คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นให้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๔/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินคดีกับบุคคลที่ร่วมวางแผนและเปลี่ยนแปลงพยานหลักฐานในคดีและไม่ยอมส่งบันทึกประจำวันคดีให้กับศาลอาญา ทำให้ศาลเชื่อพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีตามหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีด้วยความยุติธรรมโดยด่วน ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเนื่องจากเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนภายในของหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีและมีความเห็นว่าไม่อาจดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาได้ ซึ่งศาลอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า คำพิพากษาในคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด หากผู้ฟ้องคดีมีพยานหลักฐานใหม่ก็สามารถดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวได้อีก ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น นั้น เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนภายในของหน่วยงานผู้ถูกฟ้องคดีในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด หรือผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นใด ด้วยเหตุผลใดไว้ในคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามระเบียบดังกล่าวตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ขาดสาระสำคัญที่กฎระเบียบกำหนดไว้ว่าจะต้องมีปรากฏในคำอุทธรณ์ อันถือได้ว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่มีลักษณะเป็นคำอุทธรณ์ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๔/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และยกฟ้องสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิใช่เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และไม่

อำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำบังคับของศาล การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์แต่เพียงว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีโต้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นแต่ประการใด รวมทั้งมิได้ขอให้ศาลปกครองสูงสุดเปลี่ยนแปลงผลคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นในส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๑/๒๕๕๓)

การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไว้ โดยชัดแจ้งว่าไม่ถูกต้องอย่างไร เพียงแต่กล่าวอ้างว่ามีข้อสงสัยในการอ้างตัวกฎหมาย อีกทั้งขอให้ศาลเรียกผู้ถูกฟ้องคดีหรือผู้มีอำนาจไต่สวน สอบถาม ให้คำแนะนำ เพื่อช่วยเหลือให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๖/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๑๑/๒๕๕๐ ที่ออกโฉนดที่ดินให้ ส. โดยอ้างว่าที่ดินแปลงที่ ส. ขออนุญาตที่ดินเป็นป่าสงวนแห่งชาติ และการโต้แย้งสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับ ส. อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้ ส. จึงไม่ถูกต้องเป็นธรรมและขัดต่อกฎหมายศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ตดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์และอุทธรณ์เพิ่มเติมว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปล่อยให้ผู้มีผู้นำ น.ค.๓ ปลอมมาขออนุญาตโฉนดที่ดินได้นั้น เป็นความผิดตามมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรณีเห็นว่า คำอุทธรณ์และคำอุทธรณ์ที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่กล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำความผิดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายอาญา และมีได้ระบุข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไว้โดยชัดแจ้งว่า คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นคลาดเคลื่อนหรือไม่ถูกต้องในประเด็นใด อย่างไร กรณีจึงไม่เป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๔)

(๒) คำขออุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) ข้อที่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น
(ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง
ในคำอุทธรณ์เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง
ในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือ
แทนกันชำระเงิน พร้อมดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดนับแต่วันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น
ในส่วนของดอกเบี้ยผิดนัดนั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ในคำฟ้องหรือคำขอ
ในชั้นพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด และกรณีนี้ไม่เกี่ยวกับความสงบ
เรียบร้อยของประชาชนหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วย
ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไข
ให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ (คำสั่ง
ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๔/๒๕๕๓ และที่ อ.๑๓๑/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๒๔/๒๕๔๙ ที่จำกัดการออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวเป็นการชั่วคราว แต่ระหว่างการ
พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น คำสั่งดังกล่าวได้สิ้นผลไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่ง
ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิพากษายกคำขอของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของ
ศาลปกครองชั้นต้น โดยขอให้เพิกถอนคำสั่งกระทรวงมหาดไทยคำสั่งอื่นๆ ที่มีข้อความลักษณะ
เดียวกันกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๒๔/๒๕๔๙ ที่ออกต่อเนื่องกันมา เป็นเรื่องที่ไม่ได้
ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เป็นปัญหา
อันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอุทธรณ์เพื่อให้ศาลมีคำวินิจฉัยในส่วนนี้ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่ง
ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๕/๒๕๕๓)

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีโดยนำเหตุผลตามคำสั่งเทศบาลตำบลนครไทย ที่ ๑๔๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ว่าผู้ฟ้องคดีขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปใช้เป็นเหตุผลในการให้คะแนนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานโดยตรงทุกหัวข้อ และให้คะแนนต่ำมาก ทั้งๆ ที่การพิจารณาให้คะแนนประเมินในแต่ละหัวข้อย่อมต้องใช้เหตุผลต่างกันตามลักษณะของแต่ละหัวข้อ และเหตุผลเดียวกันนี้ส่งผลโดยตรงต่อการออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนในครั้งดังกล่าว และมีผลเสียหายกระทบต่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีทุกครั้งในเวลาต่อมา โดยผู้ฟ้องคดีได้เคยบรรยายความเสียหายดังกล่าวไว้ในคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการดังนี้ (๑) มีคำสั่งยกเลิกผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี (๒) มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ตามคำสั่งเทศบาลตำบลนครไทย ที่ ๓๓๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ คำสั่งที่ ๒๗๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๙ คำสั่งที่ ๕๗๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ และคำสั่งที่จะเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ ในส่วนของผู้ฟ้องคดี เพื่อออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนใหม่ตามความเสียหายที่ได้รับทั้งหมด (๓) มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีใหม่ทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบจากการเสียชีวิตเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เสียอัตราการปรับระดับขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรี และส่งผลเป็นอัตราทดต่อเนื่องโดยตรงให้เสียชีวิตเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๑/๒๕๔๙ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ และครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ เพื่อคืนสิทธิขั้นพื้นฐานตามปกติในการได้เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่การเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เป็นต้นไป และ (๔) ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิสวัสดิการในประโยชน์ตอบแทนพิเศษทุกกรณีที่มีพึงได้ตามปกติทั้งหมดในอัตราที่ปรับเงินเดือนใหม่แล้วในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และ พ.ศ. ๒๕๔๙ ตามความเป็นจริง พร้อมสิทธิต่างๆ ในส่วนที่ขาดหายไปทั้งหมดคืนให้ครบถ้วน นั้น เห็นว่า แม้จะฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยบรรยายความเสียหายจากเหตุผลของคำสั่งเทศบาลตำบลนครไทย ที่ ๑๔๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ที่ทำให้มีผลกระทบต่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีมาตั้งแต่ขณะยื่นคำฟ้องแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้มีคำขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาตามที่ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดแต่อย่างใด ดังนั้น การบรรยายความเสียหายในขณะยื่นคำฟ้องดังกล่าวจึงเป็นเพียงการบรรยายเหตุผลประกอบคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งเทศบาลตำบลนครไทย ที่ ๑๔๖/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ที่ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน และเรียกค่าเสียหายเป็นค่าเสื่อมเสียเกียรติประวัติราชการและชื่อเสียงค่าเสียสุขภาพจิต ค่าเสียโอกาสและความก้าวหน้าในชีวิตราชการ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เท่านั้น กรณีจึงถือว่าเป็นคำขอใหม่และเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับไม่ใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายซึ่งศาลต้องมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๔/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๖๒๒,๑๕๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับไว้จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าบันทึกข้อความตกลงแนบท้ายสัญญาจ้างเป็นสัญญาระงับข้อพิพาทซึ่งมีอยู่ให้เสร็จไปอันมีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งมีผลผูกพันคู่สัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีกรณีส่งมอบงานล่าช้า นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีเพ่งอ้างว่าข้อตกลงแนบท้ายสัญญาจ้างเป็นสัญญาระงับข้อพิพาทอันมีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความในชั้นศาลปกครองสูงสุดโดยมิได้ยกขึ้นอ้างในการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ยตามจำนวนเงินดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๖/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

คดีนี้บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) อุทธรณ์เพียงประเด็นเดียวว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิใช่หน่วยงานทางปกครอง เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง ฉะนั้น อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิใช่หน่วยงานทางปกครอง แม้ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายจะฟังได้ตั้งข้ออุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก็ตาม คงมีผล

แต่เพียงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในคดีนี้เช่นเดียวกัน ข้ออุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษายกฟ้องของศาลปกครองชั้นต้น แต่ประการใด อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ตามข้อ ๑๐๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๖/๒๕๕๓)

๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์

๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขได้

อุทธรณ์อ้างข้อบกพร่องของกฎหมายผิดพลาด
เนื้อหาในอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตรวจสอบให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ การที่อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีระบุขอให้นำข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้ นั้น เป็นการอ้างข้อบกพร่องของกฎหมายผิดพลาด แต่เมื่อเนื้อความตามคำอุทธรณ์พอฟังได้ความว่าเป็นคำคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็เพียงพอที่จะรับไว้เป็นคำอุทธรณ์ได้ การอ้างบทกฎหมายผิดดังกล่าวเป็นข้อที่สามารถแก้ไขได้ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นให้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓๔/๒๕๕๓)

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้

คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เป็นคำอุทธรณ์ที่ขาดสาระสำคัญที่กฎระเบียบกำหนดไว้ว่าจะต้องมีปรากฏในคำอุทธรณ์ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ เดียวกัน จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๔/๒๕๕๓ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๑/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้อุทธรณ์ขอให้ศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้ชำระเงินเต็มตามคำฟ้อง เป็นในให้ยกฟ้อง คดีนี้จึงเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ เป็นอย่างเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในฐานะผู้อุทธรณ์ จึงต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ตามข้อ ๑๐๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เพราะมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล และไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเสียค่าธรรมเนียมศาล นั้น จึงฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๓)

คดีนี้เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และคำขอของผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชำระเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์พร้อมดอกเบี้ยในส่วนที่นับแต่วันที่ขอจนถึงวันฟ้องเป็นคำขอให้สั่งให้ใช้เงิน และเงินดังกล่าวเมื่อคำนวณได้ กรณีจึงยอมเสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาในคดีว่าให้ยกฟ้องโดยขอให้ไม่ต้องชำระเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ตามฟ้อง หากศาลมีคำพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดี ย่อมมีผลทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่จำเป็นต้องชำระเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น คำขอในคำอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาดังกล่าวจึงคำนวณเป็นราคาเงินได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในเงินจำนวนที่อุทธรณ์มาตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๐/๒๕๕๓)

๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย

(๑) กรณีที่นำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมายื่นอุทธรณ์

คำอุทธรณ์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๑-๓๒๒/๒๕๕๓ และที่ ๓๔๑/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) อุทธรณ์ที่ยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือ ยื่นโดยผิดระเบียบ

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้เพิกถอน คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ แล้วเห็นว่าพยานหลักฐานที่คณะอนุญาโตตุลาการนำมาใช้ในคำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นพยานหลักฐานที่เป็นประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีและเป็นพยานหลักฐานที่คู่พิพาทได้นำเสนอต่อคณะอนุญาโตตุลาการทั้งสิ้น ประกอบกับไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด อันทำให้คำวินิจฉัยนี้ขัดต่อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงพิพากษาให้ ยกคำร้องของผู้ร้อง การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ว่าคณะอนุญาโตตุลาการไม่นำพยานหลักฐานที่เป็น สาระสำคัญแห่งคดีมาประกอบการวินิจฉัยชี้ขาดจึงเป็นคำวินิจฉัยที่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วย การรับฟังพยานหลักฐานอันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั้น ถือเป็นการอุทธรณ์การใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทของ คณะอนุญาโตตุลาการ โดยที่คณะอนุญาโตตุลาการจะหยิบยกพยานหลักฐานใดขึ้นวินิจฉัย ภายใต้ออกกฎหมายและสัญญาที่พิพาทกันย่อมกระทำได้โดยชอบจึงไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อ กฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ประกอบกับศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษาตรงตามคำชี้ขาด ของคณะอนุญาโตตุลาการ ซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น คำอุทธรณ์ของผู้ร้องจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้าม ตามกฎหมายตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่ง ยกอุทธรณ์ของผู้ร้อง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๗-๒๔๘/๒๕๕๔)

๓.๒.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

(๑) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กั้นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองต่อจากบิดา ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าอนุรักษ์ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินในที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งในชั้นตรวจคำฟ้องศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า คำฟ้องของผู้ฟ้องคดียังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องให้ชัดเจน แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขคำฟ้องตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นก็ยังเห็นว่า คำฟ้องนั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอจึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปให้ถ้อยคำต่อศาลในการไต่สวน หลังจากไต่สวนแล้ว ศาลปกครองชั้นต้นจึงได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในข้อหาที่ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ายังมีได้ ออกเป็นโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเพียงข้อหาเดียว ทั้งที่ตามคำฟ้องเดิมและในการไต่สวนนั้นผู้ฟ้องคดีได้แจ้งต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ประสงค์จะให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กั้นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองต่อมาจากบิดาออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าอนุรักษ์ และขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินในที่ดินแปลงดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผิดพลาด มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง โดยยังมีได้รับและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดคดีในข้อหานี้ตามคำฟ้องให้ครบถ้วน ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบดังกล่าว พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้องในข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กั้นเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าอนุรักษ์ แล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๒/๒๕๕๓)

คดีนี้ข้อเท็จจริงตามใบมรณบัตรปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีร่วมบางรายถึงแก่ความตายก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษา แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้รอการพิจารณาไปจนกว่าจะมีการเข้ามาแทนที่คู่กรณีซึ่งถึงแก่ความตาย จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งปรากฏเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ว่าด้วยการทำคำพิพากษา และมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครองสูงสุดจะพิพากษายกคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด เพื่อให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้อง และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไปตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๓/๒๕๕๓)

เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง การประเมินผลการปฏิบัติของพนักงานจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้ เพิกถอนความเห็นของคณะกรรมการตามคำสั่งดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่ต่อสัญญาจ้าง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสามยื่นคำฟ้องเพิ่มเติม ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม คนละ ๕,๘๘๐ บาท ต่อเดือน ซึ่งเป็นข้อหาใหม่ต่างจากข้อหาเดิม หากศาลมีคำสั่งรับจะต้องมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทำคำให้การ โดยต้องส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ให้โอกาสและ ระยะเวลาในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการดังกล่าวซึ่งเป็นสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกฟ้องคดี ตามข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตุลาการเจ้าของสำนวนส่งสำเนาคำฟ้องเพิ่มเติมซึ่งมีคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลรวมอยู่ด้วย ไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี แต่ในหมายแจ้งคำสั่งดังกล่าวระบุว่าเป็นการส่งเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีคัดค้าน คำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ที่ไม่ได้มีคำสั่งรับและไม่แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งในข้อหาละเมิดซึ่งมีบางประเด็นที่จะต้อง วินิจฉัยแตกต่างจากข้อหาเดิมโดยเฉพาะประเด็นค่าเสียหายก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณา ต่อไป จึงเป็นการดำเนินกระบวนการที่ไม่เป็นไปตามหลักการให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งหรือ ต่อสู้คดีซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลจะต้องดำเนินการซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมอย่างยิ่งและ ไม่ถูกต้อง เป็นการที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วย การทำคำพิพากษาและคำสั่ง และในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งระเบียบดังกล่าว จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และ ส่งสำนวนคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นโดยให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ ตั้งแต่การสั่งคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ให้ถูกต้องและมี คำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๒/๒๕๕๓)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างในคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะมีขั้นตอนตามสัญญาให้เสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาชี้ขาด อีกทั้ง ในชั้นทำการไต่สวน แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะให้ถ้อยคำว่าจะประสงค์จะให้ศาลพิพากษายกฟ้อง แต่ก็ ให้ถ้อยคำต่อไปว่า สัญญาพิพาทเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการที่สมบูรณ์ไม่มีเหตุทำให้สัญญา ดังกล่าวเป็นโมฆะหรือใช้บังคับไม่ได้ หรือมีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ซึ่งเป็น

ข้อความตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อประกอบกับ คำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี และบันทึกถ้อยคำชั้นไต่สวน แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีได้ใช้คำว่า ให้จำหน่ายคดี แต่ย่อมเห็นเจตนาของผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีประสงค์ให้จำหน่ายคดี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีไปดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการก่อน นอกจากนี้ เมื่อศาลปกครองชั้นต้น เห็นว่าคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีในประเด็นนี้เป็นคำร้อง และได้ทำการไต่สวนโดยรับฟังได้ว่า สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่มีเหตุทำให้สัญญาดังกล่าวเป็นโมฆะ หรือใช้บังคับไม่ได้ หรือมีเหตุ ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ดังนั้น ศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องมีคำสั่งจำหน่ายคดี ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการ กระบวนพิจารณาต่อไป จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ว่าด้วยการทำคำสั่ง ดังกล่าว ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษา ยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคำขอให้ดำเนินการ ทางอนุญาโตตุลาการของผู้ถูกฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๘/๒๕๕๔)

เมื่อ ส. กรรมการผู้จัดการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นบุคคลล้มละลาย ตามคำพิพากษาของศาลล้มละลายกลางตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ ส. จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะ กระทำการหรือลงนามโดยให้มีผลผูกพันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และไม่มีอำนาจดำเนินการ กระบวนพิจารณาในศาลในฐานะผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ดังนั้น การที่ ส. ดำเนินการกระบวนพิจารณา ในคดีนี้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการดำเนินการกระบวนพิจารณาโดยไม่มีอำนาจ และ ไม่มีผลผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นย่อมมีอำนาจเพิกถอนกระบวนพิจารณา ที่ผิดระเบียบตามข้อ ๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้แต่ศาลปกครองชั้นต้น มิได้ดำเนินการดังกล่าว กรณีถือได้ว่าการดำเนินการกระบวนพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น นับแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไปนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครอง ชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหา ข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการกระบวน พิพิจารณาให้ถูกต้อง และพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๘๖/๒๕๕๔)

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายซึ่งเป็น สิทธิเฉพาะตัวของผู้จัดการมรดก เมื่อผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตาย สิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ในฐานะผู้จัดการมรดกย่อมสิ้นสุดลง หากได้ตกทอดไปยังทายาทของผู้ฟ้องคดีไม่ เมื่อนาง ด. เป็นเพียงภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ทั้งไม่ปรากฏว่า นาง ด. เป็นทายาท

ของผู้ตาย หรือเป็นผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิในกองมรดกของผู้ตาย แต่อย่างใด นาง ด. ย่อมไม่อาจเข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดีผู้ถึงแก่ความตายได้ ปัญหาว่าบุคคลที่จะเข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดีผู้ถึงแก่ความตายเป็นบุคคลตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หรือไม่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่กรณีอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดก็ตาม ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นอนุญาตให้นาง ด. เข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดีผู้ถึงแก่ความตายจึงไม่ชอบตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นนับตั้งแต่อุญาตให้นาง ด. เข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดีผู้ถึงแก่ความตายจึงเป็นการดำเนินกระบวนการ และมีคำพิพากษาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการใหม่ให้ถูกต้องและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๘/๒๕๕๔)

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิที่พึงได้ตามกฎหมายแล้ว จึงเป็นกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีหมดไป ศาลปกครองชั้นต้นควรมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง แม้คู่กรณีจะมีได้อุทธรณ์ในประเด็นนี้ แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๔)

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

การที่ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่ถึงสิบวัน เป็นการดำเนินกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการต่อมาจนกระทั่งมีคำพิพากษา จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ เดียวกัน

พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืนไปให้ศาลปกครองชั้นต้น
ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องและมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป
(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๕/๒๕๕๓)

เดิมผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง
การประเมินผลการปฏิบัติของพนักงานจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้
เพิกถอนความเห็นของคณะกรรมการตามคำสั่งดังกล่าวเฉพาะส่วนที่ไม่ต่อสัญญาจ้าง ต่อมา
ผู้ฟ้องคดีทั้งสามยื่นคำฟ้องเพิ่มเติม ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม คนละ ๕,๘๘๐
บาท ต่อเดือน ซึ่งเป็นข้อหาใหม่ต่างจากข้อหาเดิม หากศาลมีคำสั่งรับจะต้องมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี
ทำค่าให้การ โดยต้องส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ให้โอกาสและ
ระยะเวลาในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการดังกล่าวซึ่งเป็นสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกฟ้องคดี
ตามข้อ ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า
ตุลาการเจ้าของสำนวนส่งสำเนาคำฟ้องเพิ่มเติมซึ่งมีคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลรวมอยู่ด้วย
ไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี แต่ในหมายแจ้งคำสั่งดังกล่าวระบุว่าเป็นการส่งเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีคัดค้าน
คำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น
ที่ไม่ได้มีคำสั่งรับและไม่แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งในข้อหาละเมิดซึ่งมีบางประเด็นที่จะต้อง
วินิจฉัยแตกต่างจากข้อหาเดิมโดยเฉพาะประเด็นค่าเสียหายก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณา
ต่อไป จึงเป็นการดำเนินกระบวนการที่ไม่เป็นไปตามหลักการให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งหรือ
ต่อสู้คดีซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลจะต้องดำเนินการซึ่งจะส่งผลต่อความยุติธรรมอย่างยิ่งและ
ไม่ถูกต้อง เป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วย
การทำคำพิพากษาและคำสั่ง และในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๑๒
วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งระเบียบดังกล่าว จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น
และส่งสำนวนคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นโดยให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่
ตั้งแต่การสั่งคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ฉบับลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องและมี
คำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๒/๒๕๕๓)

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจ
จากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชี้แจงต่อศาลตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒
ได้เสียชีวิตแล้ว ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อศาลก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษา
และโดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่คู่กรณี
ฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองรอการพิจารณาไปจนกว่า
ทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์มรดก หรือผู้สืบสิทธิของคู่กรณีของผู้นั้น จะมีคำขอ
เข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย หรือผู้มีส่วนได้เสียจะมีคำขอเข้ามา โดยมีคำขอเข้ามาเอง

หรือโดยที่ศาลหมายเรียกให้เข้ามา เนื่องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ คำขอเช่นว่านี้จะต้อง ยื่นภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีผู้นั้นถึงแก่ความตาย แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้รอ การพิจารณาไปจนกว่าจะมีการเข้ามาแทนที่คู่กรณีซึ่งถึงแก่ความตาย จึงเป็นการดำเนิน กระบวนพิจารณาและมีคำพิพากษาที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว ซึ่งปรากฏเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่ ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง การทำคำพิพากษาและคำสั่ง และมีเหตุอันสมควรที่ศาลปกครอง สูงสุดจะมีคำพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นทั้งหมด เพื่อให้ศาลปกครองชั้นต้น ดำเนินกระบวนพิจารณาให้ถูกต้องและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไปตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๕๖/๒๕๕๔)

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอกแก่การวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของ ศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหม ทดแทนเนื่องจากการกระทำละเมิด โดยเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว แต่โดยที่ศาลปกครองชั้นต้นยังมีได้วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบตามคำสั่งดังกล่าวหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้การวินิจฉัยความรับผิดชอบได้เป็นไปตามลำดับชั้นศาล จึงเห็นควรส่งสำนวนคดี คืนไปยังศาลปกครองชั้นต้น เพื่อให้พิจารณาและพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ ในประเด็นดังกล่าว ตามรูปคดี พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนิน กระบวนพิจารณาให้ถูกต้องแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๔/๒๕๕๓)

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครอง ชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ใน ศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น และมีคำขอให้ น. เป็นผู้ฟ้องคดีร่วม และ น. ยื่นอุทธรณ์ในชั้นอุทธรณ์ นั้น เมื่อ น. มิได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยมีได้เป็นผู้เสนอข้อหาต่อศาลปกครองชั้นต้น และมีได้เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นคู่กรณีด้วยการถูกฟ้องเป็นผู้ถูกฟ้องคดีหรือได้รับคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดีตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดี น. จึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๔๘/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งและมีคำขอให้ น. เป็นผู้ฟ้องคดีร่วม และ น. ยื่นอุทธรณ์ในชั้นอุทธรณ์ จึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีและขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ น. เป็นผู้ฟ้องคดีร่วม และไม่รับอุทธรณ์ของ น. (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๔/๒๕๕๓)

๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งตามข้อ ๔๘/๑

(๑) กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นส่งคำสั่งไม่รับคำฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับทางไปรษณีย์ว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้รับมอบอำนาจ หรือบุคคลอื่นรับไว้แทนแล้ว ถือว่าวันที่ที่ระบุในใบตอบรับเป็นวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และไม่อาจถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีมาขอคัดสำเนาคำพิพากษาแล้วทราบผลคำพิพากษาเป็นวันที่มีคำพิพากษาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๙/๒๕๕๓) หากผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗/๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๘/๒๕๕๓ ที่ ๒๘๙/๒๕๕๓ ที่ ๓๒๙/๒๕๕๓)

ที่ ๔๐๑/๒๕๕๓ ที่ ๔๓/๒๕๕๔ ที่ ๗๗/๒๕๕๔ ที่ ๘๖/๒๕๕๔ ที่ ๑๑๑/๒๕๕๔ ที่ ๑๒๒/๒๕๕๔
ที่ ๒๐๔/๒๕๕๔ และที่ ๒๑๐/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) เหตุแห่งการที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ยื่นคำอุทธรณ์เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้บังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และเมื่อได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยตลอดแล้ว เห็นว่า เป็นคำอุทธรณ์ที่อธิบายถึงเหตุแห่งการออกคำสั่งบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์การบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้น มิใช่การอุทธรณ์คำพิพากษาที่จะต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายอันจะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างไรเมื่อคำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นเป็นคำสั่งที่กฎหมายหรือระเบียบมิได้กำหนดให้ถึงที่สุด และเป็นคำสั่งภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีแล้ว จึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ผู้มีส่วนได้เสียจะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว พร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาลแต่อย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งต้องถูกบังคับตามคำสั่งศาลดังกล่าวและเป็นผู้มีส่วนได้เสียชอบที่จะยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งบังคับคดีดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ตามข้อ ๑๐๐ ประกอบกับข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งหมายบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งบังคับคดีภายในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น กรณีจึงอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ชอบที่ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องส่งคำร้องพร้อมด้วยคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน ตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๘/๒๕๕๓)

(๓) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งเพิ่มเติมเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งศาลเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีเพื่อยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเพิ่มเติมทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ เป็นการยื่นคำร้อง

อุทธรณ์คำสั่งเพิ่มเติมต่อศาลปกครองสูงสุดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามระเบียบดังกล่าว จึงไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเพิ่มเติมไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๕๓)

๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)

แม้คดีนี้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา ด้วยเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว คำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นที่สุดตามข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น ผู้ร้องสอดในฐานะคู่กรณีย่อมไม่อาจอ้างเหตุดังกล่าว ขึ้นมาอุทธรณ์ได้อีก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๐/๒๕๕๓ และที่ อ.๓๗๕/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน) และศาลปกครองสูงสุดก็ไม่มีอำนาจทบทวนการใช้ดุลพินิจมีคำสั่งดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๗/๒๕๕๓)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องแย้งของผู้ร้องสอดไว้พิจารณา เนื่องจากข้อพิพาทตามคำฟ้องแย้งเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง จึงมีนัยว่าคำฟ้องแย้งเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวย่อมเป็นที่สุดตามข้อ ๔๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว การที่ผู้ร้องสอดได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องแย้งต่อศาลปกครองสูงสุด จึงเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่ศาลไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเคยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น คำสั่งของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวจึงเป็นที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้อีก จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๙/๒๕๕๔)

๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)

กรณีทีวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณา

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ร้องทั้งสองชำระค่าธรรมเนียมศาลนั้น เป็นคำสั่งของศาลที่สั่งในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี และคำสั่งดังกล่าวมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปจากศาล แต่ยังมีกระบวนการพิจารณาของศาลต่อไปอีก จึงเป็นคำสั่งในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาอีกทั้ง เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ระบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณา แต่ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาล ตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระบียบฯ เดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้รับคำขอพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ไว้พิจารณา ทำให้ศาลปกครองชั้นต้นต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาใหม่ คดีจึงอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำร้องคัดค้านคำขอพิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งคำสั่งนี้เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ หรือระบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดให้ถึงที่สุด และมีได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณาตามความในข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระบียบฯ บัญญัติดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งยกคำร้องคัดค้านคำขอพิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๘/๒๕๕๓)

กรณีทีวินิจฉัยว่าไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

คำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดีของศาลปกครองชั้นต้นเป็นคำสั่งที่กฎหมายหรือระบียบฯ มิได้กำหนดให้ถึงที่สุด และเป็นคำสั่งภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีแล้ว จึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ผู้มีส่วนได้เสียจะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจาก

ศาลแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งต้องถูกบังคับตามคำสั่งศาลดังกล่าวและเป็นผู้มีส่วนได้เสียชอบที่จะยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งบังคับคดีดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ตามข้อ ๑๐๐ ประกอบกับข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๘/๒๕๕๓)

กรณีที่ว่าวินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอุทธรณ์ได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์

๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์ไม่มีข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาด้วยเหตุที่ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นโดยระบุแต่เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแล้วว่าไม่ตรงกับความจริง โดยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวมิได้ระบุข้อคัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๕/๒๕๕๓)

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่คัดลอกข้อเท็จจริงบางส่วนมาจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และมีคำขอเช่นเดียวกันคำฟ้อง โดยมีได้ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอย่างไร

เป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่มีรายการไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และไม่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๔/๒๕๕๓)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่คัดค้านคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด แต่ขอปฏิบัติตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น เมื่อคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมิได้คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จึงถือว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวมีรายการไม่ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเป็นกรณีไม่อาจแก้ไขได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสองแห่งระเบียบฯ เดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๘/๒๕๕๓)

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีกล่าวเพียงว่าไม่ประสงค์เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ แต่ที่ฟ้องคดีเพียงเพื่อเตือนสติรัฐบาลในการใช้อำนาจของรัฐบาลไม่ให้รัฐบาลใช้อำนาจหรือเหลิงอำนาจเกินไป โดยศาลไม่ต้องตรวจสอบอะไรเลย เพียงส่งเรื่องทั้งหมดไปให้รัฐบาล และเรียกผู้ถูกฟ้องคดีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมาชี้แจงเท่านั้น คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่มีข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไมอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖/๒๕๕๔)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา โดยไม่ปรากฏข้อคัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร แต่อุทธรณ์เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอให้ศาลดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงคนละเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม และมีข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นข้อที่มีไต่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไมอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๐/๒๕๕๔)

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยอ้างแต่เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ฟ้องซ้ำแต่อย่างใด โดยมีได้ระบุถึงข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวอย่างไร และประสงค์จะโต้แย้งคัดค้านด้วยเหตุผลอะไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบดังกล่าว และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๓/๒๕๕๔)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องขอให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องก่อนถึงกำหนดเวลาการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยไม่ปรากฏข้อคัดค้านว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร โดยอ้างเพียงว่าตอนแรกทางราชการมีประกาศให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ ๕๕ ปีบริบูรณ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้เบี้ยยังชีพจำนวน ๓๕๐ บาท แต่องค์การบริหารส่วนตำบลบางโกล้งไม่ออกทะเบียนให้จึงมาฟ้องต่อศาล มิใช่ฟ้องกรณีทางราชการประกาศให้ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน ๕๐๐ บาท และขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา ซึ่งมีใช่ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๕/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้

ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น โดยกล่าวอ้างแต่เพียงว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอยื่นอุทธรณ์เพื่อจะใช้สิทธิไล่เบี้ยจึงเรียนมาเพื่อทราบ ซึ่งมีใช้ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัย และไม่ปรากฏคำขอว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งอย่างไร กรณีจึงถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่มีรายการไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ทั้งเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ดังนั้น คำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเข้าลักษณะที่ศาลปกครองสูงสุดจะต้องสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๖/๒๕๕๕)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องทั้งสองข้อหาไว้พิจารณา เนื่องจากกรณีพิพาทตามข้อหาที่หนึ่งมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และกรณีพิพาทตามข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจดทะเบียนโอนที่ดินทั้ง ๔ แปลง ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า น้องชายของผู้ฟ้องคดีทั้งสามคนปลอมแปลงเอกสารทุกอย่าง พยานทุกคน และข้าราชการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ขอให้ศาลปกครองสูงสุดรับคำฟ้องไว้พิจารณา โดยไม่ได้ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นคัดค้านคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแต่อย่างใดตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๑/๒๕๕๕)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากกรณีที่ฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่ารักษาพยาบาลเป็นเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนกรณีที่ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์เป็นโมฆะนั้น เป็นคำขอที่ศาลไม่สามารถกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และกรณีที่ฟ้องขอให้ลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เมื่อเป็นการกล่าวหา

ว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแต่เพียงว่า ขอให้ศาลปกครองสูงสุดให้ความเมตตาและให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีด้วย โดยมีได้ระบุถึงข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร และประสงค์จะได้แย้งคำสั่งเรื่องอะไร ด้วยเหตุผลอะไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวนั้น จึงถือว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม้อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๓/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ด้วยเหตุว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น โดยยืนยันแต่เพียงว่าตนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจริง แต่มิได้ระบุข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นไว้อย่างชัดเจนว่าตนเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามนัยมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันอย่างไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๔/๒๕๕๔)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาโดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยในขั้นตอนตรวจสอบคำฟ้องไม่ตรงกับบริบทอันเป็นเนื้อหาและข้อความสำคัญตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นรับคดีนี้ไว้พิจารณาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดต่อไปโดยขอให้ศาลปกครองสูงสุดทำการตรวจสอบหาสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำฟ้อง โดยไม่เป็นไปตามบริบทอันเป็นเนื้อหาหรือข้อความสำคัญตามคำฟ้องที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีมิได้กล่าวในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายในคดีนี้อย่างไร และมีการเขียนที่ช้ถ้อยคำที่วกวน สับสน ทำให้ไม่อาจเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะได้แย้งคำสั่ง

ศาลปกครองชั้นต้นถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีมิได้ระบุข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น อีกทั้ง คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลปกครองสูงสุดทำการตรวจสอบหาสาเหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นแก้ไขคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี โดยไม่เป็นไปตามเนื้อหาตามคำฟ้องที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้ระบุรายละเอียดว่าศาลปกครองชั้นต้นมีการแก้ไขคำฟ้องส่วนใดอย่างไรนั้น เห็นได้ว่า คำร้องอุทธรณ์คำสั่งและคำขอตั้งกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์โดยชัดแจ้งตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่มีความชัดแจ้ง อันเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบด้วยข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๑/๒๕๕๔)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยศิลปากร ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้มหาวิทยาลัยศิลปากรชำระเงินสมนาคุณอาจารย์พร้อมทั้งดอกเบี้ยตามที่กฎหมายกำหนด และค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ขอคัดค้านคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าเป็นความผิดของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ได้ศึกษาพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่ขอความเมตตาจากศาลปกครองสูงสุดในเรื่องเงินสมนาคุณอาจารย์เท่านั้น จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยสั่งการให้มหาวิทยาลัยศิลปากรจ่ายเงินสมนาคุณพร้อมดอกเบี้ยตามที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีนั้น ในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัย กรณีจึงถือว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี มีรายการไม่ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้ และเข้าลักษณะที่ศาลปกครองสูงสุดจะต้องสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๖/๒๕๕๔)

(๒) ข้อที่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

**กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง
ในคำร้องอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น**

ตามคำฟ้องผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคนโดยให้ปลดออกหรือไล่ออกจากราชการเพียงสถานเดียว แต่คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคนกระทำการจัดซื้อจัดจ้างมิชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย จึงเป็นคำขอที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น เป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๗/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาเพื่อป้องกันมิให้พระสงฆ์ละเมิดระเบียบแบบแผนของศาสนา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องพระสังฆาธิการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพระพุทธศาสนา จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า มหาเถรสมาคมในฐานะผู้ปกครองคณะสงฆ์และจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยคุณสมบัติของพระสังฆาธิการ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ส่งหนังสือของผู้ฟ้องคดีไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยคุณสมบัติของพระสังฆาธิการก็ดีหรือหากจะมีการวินิจฉัยคุณสมบัติของพระสังฆาธิการอย่างหนึ่งอย่างใดตามคำขอของผู้ฟ้องคดีก็ดี หากได้มีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของผู้ฟ้องคดี แต่อย่างไรก็ตาม กรณีจึงไม่อาจถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองสูงสุดจะวินิจฉัยว่า คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชอบหรือไม่นั้น ศาลปกครองสูงสุดจะต้องพิจารณาจากคำฟ้องเดิมที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นเท่านั้นว่ามีเหตุผลควรรับหรือไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา จะพิจารณาจากข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่มีได้กล่าวไว้ในคำฟ้องเดิมมิได้ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียกข้อเท็จจริงขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์ว่า มหาเถรสมาคมมีการประพฤติทุจริตผิดพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ จะทำให้มหาเถรสมาคมประพฤติชั่วต่อไปอันเป็นความเสียหายต่อศาสนาและประชาชนโดยทั่วไป นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ปรากฏในคำฟ้องเดิม จึงเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่ง ยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๒/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องทั้งสองข้อหา ไว้พิจารณา เนื่องจากกรณีพิพาทตามข้อหาที่หนึ่งมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการ ดำเนินกิจการทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และกรณีพิพาทตามข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดี ไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจดทะเบียนโอนที่ดิน ทั้ง ๔ แปลง ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า น้องชายของผู้ฟ้องคดีทั้งสามคน ปลอมแปลงเอกสารทุกอย่าง พยานทุกคน และข้าราชการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน ขอให้ศาลปกครองสูงสุดรับคำฟ้องไว้พิจารณา โดยไม่ได้ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้น คัดค้านคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแต่อย่างใดตาม ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๔๑/๒๕๕๔)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง ในคำร้องอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างในอุทธรณ์ว่าการแจ้งคำสั่ง บตท. ๙๕๙/๒๕๕๒ ได้ส่งไปยังบ้านเลขที่ ๑๖๘/๒ ซึ่งมีโฉนดมิลาเนาของผู้ฟ้องคดี แต่ในชั้นพิจารณาของศาลปกครอง ชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับเอกสารดังกล่าวจากนางสาว จ. เนื่องจากนางสาว จ. เก็บไว้ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็น เกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงยกขึ้น ว่ากล่าวในชั้นอุทธรณ์ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๗/๒๕๕๓)

๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

คำร้องอุทธรณ์ไม่ได้ระบุข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่คัดลอกข้อเท็จจริงบางส่วนมาจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และมีคำขอเช่นเดียวกับคำฟ้อง โดยมีได้ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายขึ้นคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอย่างไรเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่มีรายการไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และไม่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๔/๒๕๕๓)

๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องส่งไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน ได้แก่ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งตามข้อ ๔๙/๑ วรรคสอง ข้อ ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งกรณีนี้จะมีชั้นเดียว โดยเป็นอำนาจของศาลปกครองสูงสุด แต่หากมิใช่คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องส่งไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน แล้วศาลปกครองชั้นต้นไม่ตรวจคำร้องอุทธรณ์ก่อนเป็นการดำเนินการกระบวนพิจารณาไม่ชอบ

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ร้องทั้งสองชำระค่าธรรมเนียมศาลนั้นเป็นคำสั่งของศาลที่สั่งในระหว่างการดำเนินการกระบวนพิจารณา ก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี และคำสั่งดังกล่าวมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดไปจากศาล แต่ยังมีกระบวนการพิจารณาของศาลต่อไปอีก จึงเป็นคำสั่งในระหว่างการดำเนินการกระบวนพิจารณาอีกทั้ง เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ระหว่างพิจารณา แต่ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาล ตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ร้องทั้งสองไว้แล้วเสนออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อส่งคำอุทธรณ์ให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา จึงเป็นการไม่ชอบตามข้อ ๑๐๔ แห่งระเบียบฯ เดียวกัน เมื่อกรณีเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

ศาลปกครองสูงสุดจึงต้องมีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๓)

๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าอาจแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่วินิจฉัยว่าไม่อาจแก้ไขได้

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖/๒๕๕๔ ที่ ๑๒๐/๒๕๕๔ ที่ ๑๙๓/๒๕๕๔ ที่ ๑๙๕/๒๕๕๔ ที่ ๒๕๒/๒๕๕๔ ที่ ๓๖๓/๒๕๕๔ ที่ ๓๙๑/๒๕๕๔ และที่ ๔๕๖/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่ขออนุญาตอุทธรณ์ มิได้ระบุถึงข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร และประสงค์จะโต้แย้งคัดค้านเรื่องอะไร ด้วยเหตุผลอะไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน เช่นว่านี้เป็นกรณีที่แก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ เดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๘/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเป็นการยื่นฟ้องในเรื่องเดียวกันกับคดีเดิมที่อยู่ระหว่างพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด อันเป็นการต้องห้ามตามความในข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งโดยมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นการละเมิดอำนาจศาลปกครองชั้นต้น โดยมิได้ระบุถึงข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร และประสงค์จะโต้แย้งคัดค้านเรื่องอะไร ด้วยเหตุผลอะไร คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไมอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๒/๒๕๕๓)

๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย
ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งยื่นโดยผิดระเบียบ
ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย
หรือยื่นโดยผิดระเบียบ
ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบคนซึ่งเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการระเบิดของโกดังเก็บสินค้าที่ทำเรือแห่งประเทศไทย เนื่องจากเกิดการฟุ้งกระจายของสารเคมีที่เก็บไว้ในคลังสินค้า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนและชาวบ้านบริเวณดังกล่าวได้รับสารเคมีเป็นพิษ ฟ้องว่า กระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม สำหรับการรักษาพยาบาลและฟื้นฟูผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบตามมติคณะรัฐมนตรีล่าช้าเกินสมควร และการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวก็ไม่สามารถรักษาผู้เสียหายทั้งหมดได้ เนื่องจากไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ ไม่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และเปิดให้บริการตรวจรักษาเฉพาะวันพุธเท่านั้น เป็นเหตุให้ผู้เสียหายบางรายต้องเสียเงินเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเฉพาะทางและมีผู้เสียหายเสียชีวิตจำนวน ๒๗ คน ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรมควบคุมโรค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และอธิบดีกรมควบคุมโรค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้ศูนย์อำนวยการเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมคล่องเตย มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสามารถ

ดำเนินการให้การรักษาพยาบาลผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนได้จริงและทุกวัน และให้ชุดใช้
 ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการรักษาพยาบาล และค่าเสียหายอื่นๆ ให้แก่
 ผู้ฟ้องคดี ค่าฟ้องคดีนี้จึงมี ๒ ข้อหา คือ ข้อหาที่หนึ่ง เป็นการฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ละเลย
 ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร
 อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ
 และข้อหาที่สอง เป็นการฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่กระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
 ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันเป็น
 คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีศาลปกครองชั้นต้น
 พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทอันเกิดจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
 และที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนจึงต้องใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงาน
 ของรัฐโดยตรงเท่านั้น จะใช้สิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๔ ไม่ได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง
 ในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไว้พิจารณา นอกจากนี้ ให้รับไว้พิจารณา
 พิพาทข้อหาต่อไปนั้น ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าศาลปกครองชั้นต้นได้สั่งรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี
 ทั้งเก้าสิบคนในข้อหาที่หนึ่งไว้พิจารณา เมื่อคำฟ้องในข้อหาที่หนึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
 การกล่าวหาว่าหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย
 กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจ
 ของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาได้ และผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบคนได้รับความเดือดร้อนหรือ
 เสียหายเนื่องจากการละเลยต่อหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ดังกล่าวล่าช้า
 เกินสมควร ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นยังไม่ได้มีคำสั่งรับหรือไม่รับคำฟ้องตามข้อหาที่หนึ่ง
 สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ จึงไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบฯ ว่าด้วย
 วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เห็นควรย้อนสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นให้พิจารณาและ
 มีคำสั่งคำฟ้องในข้อหาที่หนึ่งสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ตามรูปคดีให้เสร็จสิ้นกระแสความเสียก่อน
 จึงมีคำสั่งให้ส่งคำฟ้องคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาและมีคำสั่งคำฟ้องเฉพาะข้อหาที่หนึ่ง
 สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ต่อไปตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๐/๒๕๕๓)

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง
 (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอกแก่การวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ โดยมีคำขอให้ระงับการดำเนินการใดๆ ตามประกาศดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษา การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ ๑ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ที่ ๒) ระงับการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ IMT ย่าน ๒.๑ GHz และการดำเนินการต่อไปตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด หรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เห็นได้ว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎ ตามนัยข้อ ๖๙ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้กับผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้ให้ตุลาการผู้แถลงคดีจัดทำคำแถลงการณ์ก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าว จึงขัดต่อข้อ ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ถ้าต้องส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ การดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวจะเกิดความล่าช้า ย่อมจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะ ศาลปกครองสูงสุดจึงเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรให้ยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วคืนสำนวนไปยังศาลปกครองชั้นต้น โดยเห็นควรวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๙/๒๕๕๓)

๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑

การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาปรับใช้กับคดีปกครอง

๑. หลักความเสมอภาค (การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)

๑.๑ การมีมติให้สิทธิพิเศษในการติดตั้งและให้บริการเลขหมายโทรศัพท์แก่หน่วยงานภาครัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการลงทุนเป็นกรณีพิเศษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเกียรตินิยมทุกสาขาวิชาเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อทดสอบผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพ
ทนายความ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘ การมีมติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๙ การตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษลดโทษให้หนักโทษเด็ดขาด
ซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าหนักโทษ
เด็ดขาดซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๐ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็น
อันตรายต่อสุขภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๑ การอนุมัติให้ปรับฐานเงินเดือนบุคลากรเพิ่มขึ้นเฉพาะบุคลากรบางประเภท

มติของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมติของ
คณะกรรมการบริหารงานบุคคล ที่เห็นชอบให้เพิ่มปรับฐานเงินเดือนบุคลากรประจำ
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มิได้มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขเกี่ยวกับ
ประเภทของบุคลากรที่จะได้รับการปรับฐานเงินเดือนและงบประมาณของแต่ละวิทยาเขต
ไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
แบ่งประเภทบุคลากรออกเป็นบุคลากรในงบประมาณและบุคลากรนอกงบประมาณ
โดยไม่ปรากฏว่ามีอำนาจตามกฎหมายใดกำหนดให้มีการจำแนกประเภทของบุคลากร
ดังกล่าวได้ และได้อนุมัติปรับฐานเงินเดือนบุคลากรเพิ่มขึ้นเฉพาะบุคลากรในงบประมาณ
อันถือได้ว่าอธิการบดีฯ ไม่ปรับฐานเงินเดือนให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ถูกจัดอยู่
ในประเภทบุคลากรนอกงบประมาณและวิทยาเขตที่ปฏิบัติงานอยู่ไม่มีงบประมาณ
เพียงพอ ซึ่งถือเป็นการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิของบุคลากรดังกล่าว คำสั่งของ

อธิการบดีฯ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคำสั่งดังกล่าวทำให้บุคลากรที่มีสถานภาพทางกฎหมายอย่างเดียวกัน แต่ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลว่าเป็นบุคลากรนอกงบประมาณและวิทยาเขตที่ปฏิบัติงานอยู่ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการปรับฐานเงินเดือน คำสั่งของอธิการบดีฯ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมติของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมติของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ถือเป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ของมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ต่อมาได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีการโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ งบประมาณ เจ้าหน้าที และลูกจ้าง และเงินอุดหนุนของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปเป็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และให้ถือว่าคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้างที่โอนมาเป็นบุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามข้อ ๕๖ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด สำนักวิชาการ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดสรรบุคลากรลงในตำแหน่งและหน่วยงาน วิทยาเขตนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในหมวดเงินเดือนบุคลากรจำนวน ๖๔๑ อัตรา แต่ได้รับการสนับสนุน ๕๒๕ อัตรา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงพิจารณาจัดสรรให้ตามสัดส่วนจำนวนนิสิต ซึ่งวิทยาเขตนครศรีธรรมราชได้รับจัดสรรงบประมาณให้แก่บุคลากรสายอาจารย์ จำนวน ๑๒ รูป/คน สายปฏิบัติการวิชาชีพ จำนวน ๖ รูป/คน จึงมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีอัตราเงินเดือนสูงเป็นบุคลากรในงบประมาณ ส่วนผู้ฟ้องคดีและบุคลากรอื่นรวม ๑๑ รูป/คน ที่มีเงินเดือนต่ำกว่า ถูกจัดให้เป็นบุคลากรนอกงบประมาณ และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ต่อมา สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีมติเห็นชอบให้ปรับฐานเงินเดือนบุคลากรประจำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ๕๒๕ อัตรา เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ หรือ ๑.๓ เท่าของเงินเดือนเดิม ส่วนบุคลากร

นอกจากนี้ ให้แต่ละวิทยาเขตปรับได้ตามกำลังเงินรายได้ของวิทยาเขต แต่ไม่เกินร้อยละ ๓๐ ทั้งนี้ บุคลากรประจำที่จะได้ปรับฐานเงินเดือนเพิ่มขึ้นจะต้องทำสัญญาจ้างและสัญญาค้ำประกันกับผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีมาตรการเป็นเงื่อนไขในการกำหนดทำสัญญาจ้าง และทำสัญญาค้ำประกันในการปฏิบัติงาน ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการปรับฐานเงินเดือนตามมติดังกล่าว เนื่องจากวิทยาเขตนครศรีธรรมราชไม่สามารถจัดหางบประมาณที่เป็นเงินรายได้มาสนับสนุนเพื่อการปรับฐานเงินเดือนได้ จึงนำคดีมาฟ้องศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับฐานเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น ๑.๓ เท่าหรือร้อยละ ๓๐ เช่นเดียวกับบุคลากรอื่นย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ และจ่ายเงินเดือนที่ปรับเพิ่มขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

หลังจากที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จัดตั้งผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและเป็นนิติบุคคลแล้ว ผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยนายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มีประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ โดยเป็นการแบ่งส่วนงานภายในของผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งตามข้อ ๑๗ ของประกาศดังกล่าว กำหนดให้เป็นสำนักงานวิทยาเขตนครศรีธรรมราช ข้อ ๑๘ เป็นสำนักวิชาการวิทยาเขตนครศรีธรรมราช และข้อ ๑๙ เป็นวิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช กรณีถือได้ว่า สำนักงานวิทยาเขต สำนักวิชาการ และวิทยาลัยสงฆ์ของวิทยาเขตนครศรีธรรมราช เป็นส่วนงานในสังกัดของผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมาผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ เรื่อง การจัดสรรบุคลากรลงในตำแหน่งและหน่วยงานวิทยาเขตนครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมติคณะกรรมการบริหารงานบุคคลในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคลากรอยู่ในลำดับที่ ๔๑๐ ตำแหน่งเลขที่ ๔๑๐ ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำนักวิชาการ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ในขณะที่ผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐในหมวดเงินเดือนของบุคลากรในสังกัดทุกสายงาน จำนวน ๖๔๑ อัตรา ปรากฏว่าได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๕๒๕ อัตรา ผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้จัดสรรงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ได้รับจากรัฐให้ทุกส่วนงาน โดยพิจารณาจัดสรรให้ตามสัดส่วนจำนวนนิสิตของส่วนกลางและของแต่ละวิทยาเขต ซึ่งวิทยาเขตนครศรีธรรมราชได้รับจัดสรรให้มีบุคลากรสายอาจารย์ จำนวน ๑๒ รูป/คน สายปฏิบัติการวิชาชีพฯ จำนวน ๖ รูป/คน โดยได้คัดเลือกบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพฯ ที่มีอัตราเงินเดือนสูงเป็นบุคลากรประจำที่ขอรับเงินงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ

ส่วนผู้ฟ้องคดีและบุคลากรอื่นรวม ๑๑ รูป/คน จัดเป็นบุคลากรนอกงบประมาณนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีให้การต่อศาลว่าการกำหนดให้บุคลากรอยู่ในงบประมาณหรือนอกงบประมาณเป็นเพียงการจัดทำเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากมหาวิทยาลัยและจากรัฐเท่านั้น มิได้กระทบต่อสิทธิและสถานะของบุคลากรแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นบุคลากรประจำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๖๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับข้อ ๕๖ วรรคหนึ่ง^๒ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อมา คณะกรรมการบริหารงานบุคคล ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๖ ได้พิจารณาเห็นชอบให้ปรับฐานเงินเดือนบุคลากรประจำของมหาวิทยาลัย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ หรือ ๑.๓ เท่าของเงินเดือนเดิม ตามมติที่ประชุมของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ โดยกำหนดเงื่อนไขว่า บุคลากรประจำที่จะได้ปรับฐานเงินเดือนเพิ่มขึ้นจะต้องทำสัญญาจ้างและสัญญาค้ำประกันการปฏิบัติงาน ซึ่งมีมติของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมติของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล มิได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับประเภทของบุคลากรที่จะได้รับการปรับฐานเงินเดือนและงบประมาณของแต่ละวิทยาเขตไว้โดยชัดแจ้ง มติดังกล่าวจึงมีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่ได้มุ่งหมายที่จะใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นการเฉพาะ อันมีลักษณะเป็นกฎ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีจึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการปรับบัญชีฐานเงินเดือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓๐ หรือ ๑.๓ เท่าด้วย การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ลงนามอนุมัติบัญชีจ่ายเงินเดือนบุคลากรบัญชีปรับฐานเพิ่มขึ้น ๑.๓ เท่า เฉพาะบุคลากรในงบประมาณ ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ปรับฐานเงินเดือนให้แก่บุคลากรของ

^๑ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๖๑ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ หนี้ ค่าจ้าง และเงินอุดหนุนของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ของมูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปเป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้

^๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๕๖ ผู้ใดเป็นคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ อยู่ก่อนประกาศใช้ข้อบังคับนี้ ให้ผู้นั้นเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยตามข้อบังคับนี้

ให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ดำรงตำแหน่งอยู่เดิมก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ดำรงตำแหน่งเดิมต่อไปจนกว่าคณะกรรมการจะจัดเข้าดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มหาวิทยาลัยที่ถูกจัดอยู่ในประเภทบุคลากรนอกงบประมาณและวิทยาเขตที่ปฏิบัติงานอยู่ไม่มีงบประมาณเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีและบุคลากรนอกงบประมาณของวิทยาเขตนครศรีธรรมราชรวมจำนวน ๑๑ รูป/คน ไม่ได้รับการปรับฐานเงินเดือนตามคำสั่งดังกล่าวด้วยคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อคำสั่งดังกล่าวทำให้บุคลากรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีสถานภาพทางกฎหมายอย่างเดียวกัน แต่ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคลากรนอกงบประมาณและวิทยาเขตนครศรีธรรมราชไม่มีงบประมาณในการปรับฐานเงินเดือน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมติของสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมติของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ถือเป็นทางเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๐ วรรคสาม^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับฐานเงินเดือนเพิ่มขึ้น ๑.๓ เท่า หรือร้อยละ ๓๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป ถือได้โดยปริยายว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นว่าออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลมีคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติบัญชีถ้อยจ่ายหมวดเงินเดือนบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปรับบัญชีฐานเงินเดือนใหม่ ๑.๓ เท่า ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป เฉพาะรายผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๕๔)

๑.๑๒ การสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกให้เข้ารับราชการในกรณีที่มีเหตุพิเศษซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขัน

การที่คณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกให้เข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ได้ทำการสรรหาบุคคลโดยวิธีการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ เพียงสาขาเดียว

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐

ฯลฯ

ฯลฯ

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ทั้ง ๆ ที่คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งดังกล่าวนั้น รวมถึงสาขาสังคมศาสตร์หรือสาขาวิชาอื่นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดด้วย จึงเป็นการตัดโอกาสบุคคลผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์และสาขาวิชาอื่นไม่ให้มีสิทธิเข้ารับการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับราชการในตำแหน่งดังกล่าว จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ก.พ. เพื่อขออนุญาตรายชื่อผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมสาขาต่างๆ ที่สำนักงาน ก.พ. ขึ้นบัญชีไว้มาคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงผู้ที่มีรายชื่อที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ อันดับ ๑ และอันดับ ๒ ปรากฏว่ามีผู้ยื่นใบสมัครจำนวน ๔๔ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการคัดเลือกด้วยวิธีการสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์ ซึ่งในการสอบข้อเขียนปรากฏว่ามีผู้สอบข้อเขียนผ่านจำนวน ๑๔ คน โดยมีผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย และในการสอบสัมภาษณ์ปรากฏว่ามีผู้เข้าสอบสัมภาษณ์จำนวน ๑๒ คน ต่อมา คณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลได้มีมติให้ขึ้นบัญชีไว้ทั้ง ๑๒ คน ซึ่งคณะอนุกรรมการข้าราชการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (อ.ก.ส.) ได้มีมติเห็นชอบตามมติของคณะอนุกรรมการสรรหาบุคคล และเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ปรากฏว่า กรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติเสียงข้างมากไม่ยอมรับผลการคัดเลือกเพราะเห็นว่าอาจเป็นการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากการคัดเลือกเฉพาะบุคคลที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ เท่านั้น ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่า ไม่อาจบรรจุแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการในตำแหน่งดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากปราศจากเหตุผลและคำชี้แจง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๒๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับมาตรา ๑๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว จะเห็นได้ว่า การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเป็นข้าราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยทั่วไปแล้วจะต้องดำเนินการสอบแข่งขัน แต่หากมีเหตุพิเศษที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็มีอำนาจคัดเลือกบรรจุบุคคลเพื่อเข้ารับราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ต้องดำเนินการสอบแข่งขัน ซึ่งการคัดเลือกดังกล่าวไม่ถือเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคหรือเป็นการจงใจเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่อย่างใด โดยในคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ว่า ต้องได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางกฎหมายหรือทางสังคมศาสตร์ หรือทางสาขาวิชาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ แสดงให้เห็นว่าไม่ใช่เฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านกฎหมายอย่างเดียวที่จะทำงานในตำแหน่งดังกล่าวได้ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ดำเนินการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ เป็นกรณีเร่งด่วนนั้นก็ถือเป็นเหตุพิเศษที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะทำการคัดเลือกบรรจุบุคคลที่จบปริญญาตรีเกียรตินิยมหรือเทียบเท่าทางสาขาต่างๆ ตามที่คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยไม่ต้องดำเนินการสอบแข่งขันก็ได้ แต่เมื่อปรากฏในข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการสรรหาบุคคลได้ทำการสรรหาบุคคลโดยวิธีการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ เพียงสาขาเดียวเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการสรรหาบุคคลดังกล่าวเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่จบ

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๒๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องบรรจุจากผู้สอบแข่งขันได้ เว้นแต่การบรรจุผู้รับทุนของทางราชการในการศึกษาวิชาเข้ารับราชการตามสัญญา การบรรจุผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ชำนาญการ และผู้ใช้ฝีมือ และการบรรจุในกรณีที่มีเหตุพิเศษซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขัน ก.ร. จะคัดเลือกบรรจุก็ได้

การสอบแข่งขันตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.ร. เป็นผู้ดำเนินการสอบโดยเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๒๔ และมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ร. กำหนดตามมาตรา ๒๐ เข้าสมัครสอบได้ และให้สอบสำหรับบรรจุในตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน ตลอดจนเกณฑ์การตัดสิน การขึ้นบัญชี และการยกเลิกบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ ให้เป็นไปตามที่ ก.ร. กำหนด

^๕ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ ให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

บรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้ประธานกรรมการเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารราชการและการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

การศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์หรือสาขาวิชาอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด ดังนั้น การที่คณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลตัดโอกาสบุคคลผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์และสาขาวิชาอื่นไม่ให้สิทธิเข้ารับการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ยอมรับผลการคัดเลือกบุคคลของคณะอนุกรรมการสรรหาบุคคล โดยเห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย และประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ออกโดยอาศัยมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ประกาศไม่ดำเนินการบรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการจึงเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๔/๒๕๕๔)

๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๓.๑ การประกาศกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การออกคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๖ การออกคำสั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลการทำธุรกรรมของผู้ที่ถูกร้องเรียน เพื่อให้ตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน

ข้อมูลรายการฝาก-ถอนเงิน และยอดคงเหลือในบัญชี (statement) หรือข้อมูลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ ของลูกค้าสถาบันการเงิน เป็นข้อมูลส่วนบุคคล และถือเป็นความลับส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งลูกค้าย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้โดยปราศจากความยินยอมของตน แม้ลูกค้าจะได้นำส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้แก่สถาบันการเงินต่าง ๆ โดยสมัครใจในขณะที่เปิดบัญชีหรือในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเหล่านั้นก็ตาม สถาบันการเงินซึ่งครอบครองข้อมูลดังกล่าวของลูกค้าก็ไม่มีสิทธิส่งมอบข้อมูลเหล่านั้นให้กับบุคคลอื่นโดยปราศจากความสมัครใจของลูกค้า เว้นแต่จะอาศัยอำนาจโดยชอบตามกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นเจ้าของหน้าทีขององค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ที่ถูกร้องเรียน (บัตรสนเท่ห์) จากบุคคลผู้ไม่ปรากฏนามต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งให้ตรวจสอบข้อมูลทางการเงินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าและบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เลขอาชญากรรมกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีบันทึกสั่งการมอบหมายให้สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและสืบสวนทางการเงิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและข้อมูลทางการเงินในบัญชีธนาคารทั้งในประเทศและต่างประเทศของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าและบุคคลที่ใกล้ชิดหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือถึงกรรมการผู้จัดการธนาคารต่าง ๆ เพื่อขอตรวจข้อมูลการทำธุรกรรมของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยขอตรวจสอบการทำธุรกรรมทางการเงินในทางลับในเรื่องข้อมูลรายการฝากเงิน ถอนเงิน และยอดคงเหลือในบัญชีต่าง ๆ (statement) ตั้งแต่เปิดบัญชีถึงปัจจุบัน และข้อมูลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น การจำนอง การเช่าตุนิรภัย และอื่น ๆ ตั้งแต่เริ่มทำธุรกรรมถึงปัจจุบัน โดยหนังสือระบุว่าได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ และเป็นกระทำละเมิด

สิทธิส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติมาตรา ๔๐^๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ ไม่มีข้อความใดให้อำนาจแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในอันที่จะเรียกให้สถาบันการเงินทำการตรวจสอบและส่งข้อมูลเอกสารหรือหลักฐานเกี่ยวกับบัญชีหรือธุรกรรมของลูกค้ายกเว้นการให้แก่อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างอิงอำนาจตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าวมีหนังสือถึงกรรมการผู้จัดการธนาคารต่างๆ เพื่อขอตรวจสอบการทำธุรกรรมของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงเป็นคำสั่งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกไปโดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้ อีกทั้ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ เป็นกฎหมายที่จำกัดและกระทบสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ การตีความบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวและการใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าวจึงต้องเคร่งครัดกับถ้อยคำและหลักการในกฎหมายดังกล่าวอย่างยิ่ง ดังนั้น เจื่อนไซแห่งการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

^{๖-๗} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการธุรกรรม เลขานุการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อน หรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเห็นเข้าก็จะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนี้จะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๐ ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ง.” ขึ้นเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น
- (๒) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด ๒ และแจ้งตอบการรับรายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น
- (๓) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
- (๔) เก็บ รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ประมวลผล และวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม

ธุรกรรม คือ มีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เหตุอันควรสงสัยดังกล่าวจึงต้องหมายถึงข้อเท็จจริงภายนอก อันแสดงหรือบ่งชี้ให้เห็นว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน มิใช่สงสัยไปเองว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงินหรือไม่ แล้วดำเนินการใช้อำนาจตามกฎหมายอันเป็นการกระทบทสิทธิเสรีภาพของบุคคล ดังนั้นจึงเห็นว่าข้อเท็จจริงตามหนังสือร้องเรียน (บัตรสนเท่ห์) เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามที่ปรากฏแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่เป็นเงื่อนไขเพียงพอที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ เพื่อสั่งให้สถาบันการเงินตรวจสอบและส่งมอบข้อมูลทางบัญชีและการทำธุรกรรมของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฉะนั้น คำสั่งตามหนังสือที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีไปถึงสถาบันการเงินและส่งให้สถาบันการเงินส่งให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลรายการฝาก-ถอนเงิน และยอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ และข้อมูลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่นๆ ของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะออกคำสั่งดังกล่าวได้

ข้อมูลรายการฝาก-ถอนเงิน และยอดคงเหลือในบัญชีต่างๆ (statement) หรือข้อมูลการทำธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่นๆ ของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงถือเป็นความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง^๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งห้ามีสิทธิที่จะไม่ให้ผู้อื่นล่วงรู้โดยปราศจากความยินยอม

(๕) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา สถานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๔ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ฯลฯ

ฯลฯ

ของตน แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจะส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้แก่สถาบันการเงินต่างๆ โดยสมัครใจ ในขณะที่เปิดบัญชีกับสถาบันการเงินหรือในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเหล่านั้นก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าก็ยังเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าอยู่ สถาบันการเงินซึ่งครอบครองข้อมูลดังกล่าวของลูกค้าหรือของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า หากมีสิทธิส่งมอบข้อมูลเหล่านั้นให้กับบุคคลอื่นโดยปราศจากความสมัครใจของลูกค้าหรือของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า เว้นแต่จะอาศัยอำนาจโดยชอบตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งที่พิพาท ซึ่งเป็นคำสั่งที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยอมไม่มีอำนาจล่วงรู้ข้อมูลการทำธุรกรรมอันเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ยินยอม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไม่ยินยอม ย่อมถือได้ว่าสิทธิและเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าถูกระทบกระเทือนแล้ว การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เสียหายต่อสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายในความเป็นอยู่ส่วนตัว อีกทั้ง ยังเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีข้อมูลบางส่วนถูกเปิดเผยต่อสาธารณชน อันเป็นเหตุต่อเนื่องจากการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ได้กระทำโดยไม่มีอำนาจ ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ขอข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจากสถาบันการเงินต่างๆ ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมจึงกำหนดค่าทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไปจนถึงวันฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖/๒๕๕๔)

๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔.๑ การออกประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ การขอประทานบัตรเหมืองแร่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. หลักความได้สัดส่วน

๖.๑ การก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค

โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในคดีนี้มีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่มีอยู่เดิมมาเป็นใช้วิธีการที่ถูกหลักสุขาภิบาลตามหลักวิชาการอันเป็นการรักษาไว้ซึ่งสภาพสิ่งแวดล้อม เมื่อชั่งน้ำหนักของผลกระทบและความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับกับผลประโยชน์ของสาธารณะที่จะเกิดขึ้นจากโครงการดังกล่าวแล้วนั้น เห็นได้ว่าความเสียหายของผู้ฟ้องคดีมีสัดส่วนน้อยกว่าประโยชน์สาธารณะ โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่อยู่ในความหมายเป็นการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะต้องจัดให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการโครงการดังกล่าว ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลน้ำพอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี ๒๕๔๒ จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอย สถานที่ดำเนินการที่บ้านคำมิดใต้ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลน้ำพอง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แต่ปรากฏว่ามีราษฎรบ้านคำมิดใต้ และหมู่บ้านใกล้เคียงได้ชุมนุมต่อต้านและคัดค้านจนไม่สามารถก่อสร้างได้ตามกำหนด ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำหนังสือถึงเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อหารือและขอใช้พื้นที่กำจัดขยะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งอยู่ในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงพิจารณา ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวด้วยคะแนนเสียง ๒๓ เสียง ไม่เห็นด้วย ๒ เสียง ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้เสนอเรื่องดังกล่าวต่อสภาเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง โดยที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับโครงการ ๗ เสียง ไม่เห็นด้วย ๒ เสียง และงดออกเสียง

๓ เสียง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กับผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน มีผู้มาประชุม ๑๐ คน เห็นด้วยกับโครงการ ๗ คน ไม่เห็นด้วย ๓ คน ในการนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ว่าจ้างให้โครงการวิจัยมูลฝอยคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อคัดเลือกสถานที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะและคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Evaluation : IEE) เพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกมติที่ประชุมในการก่อสร้างที่ทิ้งขยะ โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากราษฎร สั่งให้ยกเลิกการก่อสร้างโครงการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยในบริเวณพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในประการแรกว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ก่อนดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมเป็นการขัดต่อ มาตรา ๕๖ วรรคสอง^{๑๑} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งประกอบด้วย บทบัญญัติที่กำหนดหลักการทั่วไปที่ใช้ในการปกครองบริหารประเทศ ซึ่งไม่อาจบัญญัติสาระ โดยรายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ จึงมีการกำหนดหลักการขอบเขตเงื่อนไขการบังคับใช้ในลักษณะที่เป็นหลักการเฉพาะภายใต้รูปแบบกฎหมายประเภทต่างๆ ที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้ตราขึ้นบังคับใช้ โดยจะเห็นได้จากท้ายบทบัญญัติที่กำหนดว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ การที่จะกำหนดให้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของรัฐหรือเอกชนที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ

^{๑๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๕๖

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การ เอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

อย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนมีการดำเนินการโครงการหรือไม่นั้น จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายได้บัญญัติให้ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวไว้ เมื่อปรากฏว่าขณะที่เกิดข้อพิพาทคดีนี้ ยังไม่มีการตรากฎหมายตามที่มาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดไว้ แต่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องฉบับเดียวคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามพระราชบัญญัติดังกล่าวก็มีได้บัญญัติให้ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวไว้แต่อย่างใด มีเพียงมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง^{๑๑} ซึ่งบัญญัติว่าเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภท และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว นอกจากนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓ ฉบับ ซึ่งโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยมิได้เป็นโครงการที่ถูกกำหนดให้ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสถานที่ตั้งของโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่พิพาทก็มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ ปี ที่กำหนดให้โครงการทุกประเภทและทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบกับโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในพื้นที่พิพาทนั้น มีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่มีอยู่เดิมมาเป็นใช้วิธีการที่ถูกหลักสุขาภิบาลตามหลักวิชาการอันเป็นการรักษาไว้ซึ่งสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากไม่ได้ดำเนินการโครงการนี้จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก แม้โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม อาจจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ฟ้องคดีบ้างก็ตาม แต่เมื่อชั่งน้ำหนักของผลกระทบและความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับกับผลประโยชน์ของสาธารณะที่จะเกิดขึ้นจากโครงการของผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๑} พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

ฯลฯ

ฯลฯ

ทั้งสามแล้วนั้น เห็นได้ว่า ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีที่อาจจะได้รับจากการดำเนินโครงการนี้มีสัดส่วนน้อยกว่าประโยชน์สาธารณะที่ได้รับจากการดำเนินการนี้ โครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในคดีนี้จึงไม่อยู่ในความหมายเป็นการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะต้องจัดให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ก่อนดำเนินโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วม จึงหาใช่เป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๕๖ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นไม่

นอกจากนี้ข้อเท็จจริงยังปรากฏด้วยว่า เมื่อประมาณปลายเดือนตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ร่วมกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดทำโครงการวิจัยมูลฝอยโดยดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Evaluation : IEE) เพื่อประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและหามาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคณะนักศึกษาผู้ทำการวิจัยได้ร่วมกันจัดให้มีการประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการ สอบถามและรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงด้วยแล้ว กรณีถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลก่อนการดำเนินโครงการดังกล่าว และให้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมควรแก่กรณีแล้ว การก่อสร้างโครงการระบบกำจัดขยะมูลฝอยร่วมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๙^{๑๒} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๔/๒๕๕๓)

เมื่อการก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ริมคลองบางเตย ได้ทำลายสภาพความเป็นธรรมชาติ ความร่มรื่น และทัศนียภาพที่น่าดูที่มีอยู่เดิมของสองฝั่งคลอง และการใช้ประโยชน์จากสะพานดังกล่าวอาจนำไปสู่การทำลายความเงียบสงบของ

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

การอยู่อาศัยสองฝั่งคลอง ประกอบกับเมื่อพิจารณาที่ตั้งของสะพานและการใช้ประโยชน์จากสะพานพิพาทแล้ว น่าจะมีประชาชนใช้เส้นทางในการสัญจรน้อย จึงไม่คุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ อีกทั้งไม่มีการสร้างรั้วตาข่ายเหล็กตลอดเส้นทางที่สะพานเลียบบขนานกับแนวเขตหมู่บ้านของผู้ฟ้องคดี เพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกล่วงล้ำเข้าไปในเขตหมู่บ้าน การก่อสร้างสะพานพิพาทจึงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขของผู้ฟ้องคดีมากเกินสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการก่อสร้างสะพานดังกล่าว การก่อสร้างสะพานพิพาทจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเกินสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติงบประมาณให้ผู้อำนวยการเขตบึงกุ่ม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ริมคลองบางเตย บริเวณถนนนวมินทร์ ถึงซอยมหาทรัพย์ เพื่อใช้เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างถนนนวมินทร์กับซอยมหาทรัพย์ โดยไม่ปรากฏว่าได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและสอบถามความต้องการของประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่า ประชาชนที่พักอาศัยในซอยมหาทรัพย์จำนวน ๓๑ คน ได้ร้องขอผ่านสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่มให้ทำการก่อสร้างสะพานทางเดินเชื่อมระหว่างถนนนวมินทร์กับซอยมหาทรัพย์ ซึ่งในระหว่างการก่อสร้างสะพานทางเดินเชื่อมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสรายุรมย์ จำนวน ๗๘๙ คน ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อปลัดกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาท เนื่องจากเห็นว่าหากมีการเปิดใช้สะพานดังกล่าว จะทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสรายุรมย์ไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ทัศนียภาพที่สวยงามของคลองบางเตยถูกทำลาย รวมทั้งทำให้ลำคลองตื้นเขินและเกิดน้ำท่วมเพราะไม่สามารถขุดลอกลำคลองได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือชี้แจงไปยังประธานคณะกรรมการหมู่บ้านสรายุรมย์ว่า ไม่อาจยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาทได้เนื่องจากได้ลงนามจ้างเหมาก่อสร้างไปแล้ว และผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้วร้อยละแปดสิบของงานทั้งหมด ประกอบกับมีประชาชนร้องขอให้ทำการก่อสร้างสะพานพิพาท อันเป็นประโยชน์กับประชาชนที่พักอาศัยในอาคารมหาทรัพย์คอนโดมิเนียมและบริเวณใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก อีกทั้งได้มีการจัดทำรั้วตาข่ายและประตูเปิดปิดเพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกเข้าไปภายในหมู่บ้านแล้ว หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้ผู้รับเหมาดำเนินการก่อสร้างสะพานต่อไปจนแล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ระงับการใช้สะพานและให้มีการรื้อถอนสะพานพิพาทออกไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่สำนักงานเขต บึงกุ่มเพื่อดำเนินการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ริมนถนนคลองบางเตยผ่านชุมชนสราญรมย์ เป็นการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำอันเป็นการดำเนินกิจการที่อยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ บัญญัติรับรองไว้ ซึ่งแม้จะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้สิทธิดังกล่าว แต่องค์กรของรัฐจะยกเหตุดังกล่าวขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลไม่ได้ ดังนั้น ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของบุคคลในชุมชนท้องถิ่น หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องทำการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผลก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว และให้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าวตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และในกรณีที่ ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น หรือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องดำเนินการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมควรแก่กรณี อันได้แก่ ระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ทั้งนี้ แม้จะมีได้มีบทบัญญัติใดบังคับให้หน่วยงานทางปกครองต้องจัดให้มีประชาพิจารณ์ในทุกกรณี โดยให้เป็นดุลพินิจให้มีหรือไม่ให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ก็ตาม แต่ในกรณีที่รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการของรัฐเรื่องใดซึ่งหน่วยงานของรัฐในสังกัดจัดให้มีขึ้น อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้เถียงหลายฝ่าย

สมควรรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐ รัฐมนตรีอาจสั่งให้มีประชาพิจารณ์ตามระเบียบนี้ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้น ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการก่อสร้างสะพานพิพาทโดยมีการให้ข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบริเวณใกล้เคียงก่อนการดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นของชาวชุมชนสรณมย์ที่มีประโยชน์ได้เสียและได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างสะพานพิพาท และเมื่อพิเคราะห์เอกสารและภาพถ่ายที่ส่งมาพร้อมกับคำฟ้อง คำให้การ และในรายงานของพยานผู้เชี่ยวชาญแล้วเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของคลองบางเตยทั้งสองฝั่งตั้งแต่บริเวณถนนนวมินทร์ถึงซอยมหาทรัพย์มีความร่มรื่น เงียบสงบ และมีทัศนียภาพของสองฝั่งคลองที่น่าดู เป็นพื้นที่คลองในเขตเมืองบริเวณที่มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นที่ยังมีสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเหลืออยู่แห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสมควรรักษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอันมีคุณค่าดังกล่าวไว้ แต่ภายหลังมีการก่อสร้างสะพานพิพาท ลักษณะทางกายภาพของสะพานได้ทำลายสภาพความเป็นธรรมชาติ ความร่มรื่น และทัศนียภาพที่น่าดูที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ ในอนาคตการใช้ประโยชน์จากสะพานดังกล่าวจะนำไปสู่การทำลายความเงียบสงบของการอยู่อาศัยสองฝั่งคลองบางเตย มีผลทำให้สิทธิในการดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนสรณมย์สูญหายไป ประกอบกับการก่อสร้างสะพานพิพาทมิได้เกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากเอกสารแบบเสนอเรื่องร้องเรียนของสำนักงานสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม ซึ่งลงนามโดยผู้อยู่อาศัยในคอนโดมิเนียมมหาทรัพย์ จำนวน ๓๕ ราย เพื่อขอให้ก่อสร้างสะพานพิพาท เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นในภายหลังโดยพิเคราะห์จากข้อเท็จจริงตามตราประทับของฝ่ายการโยธาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้ประทับตราลงรับเอกสารในช่วงเวลาภายหลังการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร และเป็นช่วงเวลาภายหลังการอนุมัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้จ้างเหมาเอกชนก่อสร้างสะพานพิพาท ภายหลังการลงนามในใบส่งมอบสถานที่ก่อสร้าง รวมทั้งเป็นช่วงเวลาภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาท นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาที่ตั้งของสะพานและการใช้ประโยชน์จากสะพานพิพาทแล้ว แม้ว่าประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในซอยมหาทรัพย์จะสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรออกทางด้านถนนนวมินทร์เพิ่มขึ้นอีกเส้นทางหนึ่ง แต่เส้นทางดังกล่าวมีระยะทางห่างจากถนนนวมินทร์ประมาณ ๔๕๐ เมตร โดยต้องสัญจรด้วยการเดินเท้าอย่างเดียว รวมทั้งเป็นเส้นทางเปลี่ยว ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง ในเวลากลางคืน ทำให้มีประชาชนใช้เส้นทางในการสัญจรน้อย จึงไม่คุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ อีกทั้งการสร้างรั้วตาข่ายเหล็กเพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกล่วงล้ำเข้าไปในเขตหมู่บ้านนั้น

ก็ไม่มีการสร้างรั้วตาข่ายเหล็กตลอดเส้นทางที่สะพานเลียบบขนานกับแนวเขตหมู่บ้าน การก่อสร้างสะพานพิพาทจึงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขของผู้ฟ้องคดีมากเกินสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการก่อสร้างสะพานดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเกินสมควร อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับประเด็นว่า สมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีและประชาชนซึ่งพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสรายุรมย์จำนวน ๗๘๙ คน ได้ร้องคัดค้านต่อปลัดกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม และต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานตั้งแต่เมื่อเริ่มทำการก่อสร้าง เนื่องจากเห็นว่าจะทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสรายุรมย์ไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ทัศนียภาพที่สวยงามของคลองบางเตยถูกทำลาย รวมทั้งทำให้ลำคลองตื้นเขินและเกิดน้ำท่วมเพราะไม่สามารถขุดลอกลำคลองได้ จึงเป็นกรณีให้เห็นได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการที่รัฐจัดให้มีขึ้นอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้แย้งหลายฝ่าย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครควรสั่งให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่นๆ ตามข้อ ๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์จนปัจจุบันระเบียบดังกล่าวถูกยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงควรจัดทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ ดังกล่าว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ หากประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างดังกล่าว ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙/๒๕๕๔)

การที่กรุงเทพมหานครพิจารณากำหนดจุดและก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๙ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นการกระทำทางปกครอง จึงต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย โดยนอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการพิจารณา กำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนแล้ว ยังต้องพิจารณาข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประกอบในการใช้ดุลพินิจด้วย จากนั้นจึงประมวลข้อมูลทั้งหมด เพื่อใช้ดุลพินิจกำหนดจุดก่อสร้างที่เหมาะสมที่สุด โดยตั้งอยู่บนหลักการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่ประชาชน รวมถึงอาจต้องกำหนดมาตรการเยียวยาอื่น ๆ เพื่อชดเชยให้กับเอกชนที่ต้องได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างสะพานคนเดินข้าม ณ จุดที่กำหนดร่วมด้วย

สำหรับการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่พิพาทนั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการพิจารณา กำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามแล้ว แม้จะมีข้อเสียโดยมีผลกระทบต่อ การประกอบกิจการการค้าของผู้ฟ้องคดีอยู่บ้าง แต่น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับประชาชนและ นักศึกษาที่จะได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในการข้ามถนน และยังเป็นประโยชน์ สำหรับการแก้ไขปัญหาการจราจรในบริเวณดังกล่าวด้วย เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วน ระหว่างข้อเสียกับผลดีและประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับหรือประโยชน์สาธารณะแล้ว ก็เห็นว่าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเกินสมควรแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครดำเนินการจัดสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยฯ เพิ่มเติม ซึ่งสำนักการจราจรและขนส่งได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า ควรก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน ในบริเวณดังกล่าว จึงเสนอคณะกรรมการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน เพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วได้กำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยฯ โดยให้ศูนย์กลางต่อม่อสะพานอยู่ระหว่างอาคารตึกแถวของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้อำนวยการเขตบางกะปิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ทำสัญญาจ้างก่อสร้างสะพานคนเดินข้าม ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหากได้ทำการก่อสร้างสะพานแล้วเสร็จจะทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เนื่องจากเสาสะพานและคานสะพานจะบดบังทัศนียภาพของอาคารของผู้ฟ้องคดี และ แนวทางลงของสะพานฝั่งที่อยู่ระหว่างซอยรามคำแหง ๔๙/๑ กับซอยรามคำแหง ๕๑ จะกีดขวาง

ทางเข้าออกทางสาธารณะ และทำให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้ใช้สะพาน หากไม่สังเกตรถยนต์ที่กำลังเข้าออกจากซอยรามคำแหง ๕๑ ขณะกำลังลงจากสะพาน อีกทั้ง การกำหนดจุดและการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครองในการดำเนินการก่อสร้าง จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามที่พิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณากำหนดจุดและก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนรามคำแหง เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘๘ (๗)^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ อันเป็นการกระทำทางปกครอง ซึ่งภายใต้ระบบนิติรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะต้องเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย ดังนั้น นอกจากคณะกรรมการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนแล้ว ยังต้องพิจารณาข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ประกอบในการใช้ดุลพินิจด้วย อาทิ ข้อเท็จจริงด้านวิชาการและเทคนิคการก่อสร้าง ผลกระทบในทุกๆ ด้านที่อาจจะเกิดขึ้นจากการก่อสร้าง ข้อดี ข้อเสีย หรือความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนหรือเอกชนในบริเวณที่จะก่อสร้าง ความเห็นของประชาชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น จากนั้นจึงประมวลข้อมูลทั้งหมดเพื่อใช้ดุลพินิจกำหนดจุดก่อสร้างที่เหมาะสมที่สุด โดยตั้งอยู่บนหลักการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดแก่ประชาชน รวมถึงอาจต้องกำหนดมาตรการเยียวยาอื่น ๆ เพื่อชดเชยให้กับเอกชนที่ต้องได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน จุดที่กำหนดร่วมด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การกำหนดจุดและการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนพิพาท สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และน่าจะเป็นจุดที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับสภาพพื้นที่บริเวณดังกล่าว สำหรับผลกระทบที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน

^{๑๓} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๘๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

ขลข

ขลข

(๗) การวิศวกรรมจราจร

ขลข

ขลข

ณ จุดที่พิพาทนั้นมีเพียงการถูกบังคับบริเวณหน้าร้านบางส่วน และกีดขวางทางเข้าออกทางสาธารณะบางส่วนเท่านั้น ซึ่งมีได้เป็นการปิดกั้นการใช้ทางสาธารณะดังกล่าวแต่อย่างใด แต่ในทางตรงกันข้าม การก่อสร้างสะพานพิพาทน่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับลูกค้าที่จะมาใช้บริการในกิจการการค้าของผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความสะดวกและปลอดภัยอีกด้วย การก่อสร้างสะพานพิพาทจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนและนักศึกษาที่จะได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในการข้ามถนน และจะเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหาการจราจรในบริเวณดังกล่าว ดังนั้น แม้ว่าการกำหนดจุดและการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนพิพาทจะมีข้อเสียโดยมีผลกระทบต่อประกอบกิจการการค้าของผู้ฟ้องคดีอยู่บ้าง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนระหว่างข้อเสียกับผลดีและประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับหรือประโยชน์สาธารณะแล้วก็นับว่าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเกินสมควรแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร่วมกับคณะกรรมการพิจารณากำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนน กำหนดจุดและก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนรามาตำแหน่งโดยให้ศูนย์กลางต่อม่อสะพานอยู่ระหว่างอาคารตึกแถวของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๐/๒๕๕๔)

๖.๒ การกำหนดเส้นทางเดินรถ

เมื่อจุดมุ่งหมายหลักในการจัดทำบริการสาธารณะของกรมการขนส่งทางบกคือการจัดบริการรถโดยสารสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างพอเพียงและมีความสะดวกสบาย เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากบริการสาธารณะ และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น แม้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางจะมีมติและออกประกาศให้มีการปรับปรุงเส้นทางเดินรถประจำทางซึ่งมีผลเป็นการอนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งประจำทางรายอื่นเดินรถทับเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตบางส่วน อันส่งผลกระทบต่อรายได้ในการประกอบการของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ของประชาชนที่จะสามารถเดินทางระหว่างจังหวัดได้โดยไม่ต้องต่อรถกับผลกระทบต่อรายได้ของผู้ฟ้องคดีในเส้นทางเดินรถที่ทับซ้อนแล้วเห็นได้ว่า การใช้ดุลพินิจในการปรับปรุงเส้นทางเดินรถประจำทางดังกล่าวของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักของการจัดทำบริการสาธารณะข้างต้น กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในเส้นทางหมวด ๓ สายที่ ๔๔๐ ภูเก็ต - นครศรีธรรมราช ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และสายที่ ๗๓๓ ภูเก็ต - นครศรีธรรมราช (ข) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับความเดือดร้อนจากการที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติอนุมัติให้ปรับปรุงเส้นทางการเดินทางตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางหมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ มีคำขอ เนื่องจากเส้นทางที่ขอปรับปรุงดังกล่าวได้แก่เส้นทางนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต เป็นเส้นทางจากจังหวัดกระบี่ผ่านอำเภออ่าวลึกสี่แยกปากอ่าว สามแยกทับปุด เข้าตัวเมืองจังหวัดพังงา สามแยกโคกกลอย อำเภอถลางถึงจังหวัดภูเก็ต ส่งผลให้เกิดปัญหาการแย่งรับผู้โดยสารในเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตทั้งสองเส้นทางข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือคัดค้านการปรับปรุงเส้นทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนที่ต้องการเดินทางระหว่างภูเก็ต - นครศรีธรรมราช ให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น และเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตภาคใต้ตอนกลางและตอนล่าง ประกอบกับแนวเส้นทางช่วงอำเภอทุ่งใหญ่ - อำเภอลำทับ ยังไม่มีรถโดยสารให้บริการไปถึงจังหวัดภูเก็ต จึงสมควรปรับปรุงเส้นทางสายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๔๖๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) เรื่อง กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางสำหรับการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร หมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ และนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บันทึกการเปลี่ยนแปลงเส้นทางดังกล่าวไว้ในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งและประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้ปรับปรุงเส้นทางรถประจำทางสายที่ ๗๔๓ และคำสั่งที่ให้นายทะเบียนบันทึกเงื่อนไขในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนด

^{๑๔} พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่ง และจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ

ฯลฯ

ฯลฯ

เส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่ง และจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ ซึ่งการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการอนุมัติให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางสำหรับการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารนั้น จะต้องเป็นไปตามที่ข้อ ๒^๔ ของหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารประจำทางกำหนดไว้ กล่าวคือ จะต้องมียุทธศาสตร์และข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับแผนที่รวมเส้นทางที่เกี่ยวข้อง ระยะทางและสภาพทางที่ขอปรับปรุง ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางเดิม ปัญหาการทับซ้อนเส้นทาง เงื่อนไขการเดินทาง ปริมาณผู้โดยสาร ภาวะเศรษฐกิจและผลผลิตที่สำคัญ รวมทั้งการขนส่งแบบอื่นในเส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำยุทธศาสตร์และข้อมูลตามที่ข้อ ๒ ของหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางเดินรถประจำทางข้างต้นกำหนดมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงเส้นทางแล้ว ประกอบกับเส้นทางเดินรถจากจังหวัดนครศรีธรรมราชไปยังจังหวัดภูเก็ตมีผู้ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่ง ๓ ราย คือ สายที่ ๔๔๐ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช ของผู้ฟ้องคดี สายที่ ๗๓๓ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช (ข) ของผู้ฟ้องคดี และสายที่ ๗๓๙ นครศรีธรรมราช – บ้านส้อง – ภูเก็ต ของผู้ประกอบการรายอื่น ซึ่งหากมีการปรับปรุงเส้นทางเดินรถสายที่ ๗๔๓ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จากนครศรีธรรมราช – กระบี่

^๔ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารประจำทาง

ข้อ ๒ ในการพิจารณากำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางจะต้องมียุทธศาสตร์และข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๒.๑ แผนที่รวมเส้นทางที่เกี่ยวข้องแสดงเส้นทางที่กำหนดแล้ว เส้นทางที่ยังไม่ได้กำหนดและเส้นทางที่ขอกำหนดหรือปรับปรุงใหม่ ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหมายเลขทางหลวง หมายเลขเส้นทาง ชื่อเส้นทาง ชื่อผู้ประกอบการขนส่ง และระยะทาง

๒.๒ แผนที่สังเขปแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางที่ขอกำหนดหรือปรับปรุงว่าเริ่มต้นจากจุดใด ไปตามถนนสายใด ผ่านที่ใดบ้าง จนถึงจุดหมายปลายทางโดยให้มียุทธศาสตร์เส้นทางที่เกี่ยวข้องด้วย

๒.๓ สภาพและระยะทางระบุให้ชัดเจนว่า เส้นทางที่กำหนดมีระยะทางตลอดสายเท่าใด ช่วงที่ขอปรับปรุงระยะทางเท่าใด สภาพถนนเป็นทางลาดยาง ลูกรังหรือทางเดินจากที่ใดถึงที่ใด เป็นระยะทางเท่าใด

๒.๔ ปัญหาการทับเส้นทาง ระบุว่าทับเส้นทางสายใด ความยาวตลอดสายเท่าใด ทับช่วงไหน ระยะทางเท่าใด เป็นของผู้ประกอบการรายใด มีปัญหากรณีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการขนส่งหรือไม่

๒.๕ จำนวนรถที่เดินอยู่เดิม ระบุว่ามียุทธศาสตร์ประเภทใด ลักษณะและสภาพเป็นอย่างไร หมายเลขทะเบียนใด จำนวนเท่าใด เดินจากไหนถึงไหน

๒.๖ ปริมาณผู้โดยสาร ซึ่งจะหาได้โดยวิธีสุ่มตัวอย่างหรือวิธีอื่นใดเพื่อมีตัวเลขสนับสนุนว่าในแต่ละวันจะมีผู้ใช้บริการ ในเส้นทางที่จะกำหนดหรือปรับปรุงเป็นจำนวนเท่าใด

๒.๗ ภาวะเศรษฐกิจและผลผลิตที่สำคัญ ระบุว่าอาชีพที่สำคัญของประชาชนในเส้นทางที่จะกำหนดหรือปรับปรุงว่าประกอบอาชีพอะไร มีผลผลิตใดที่สำคัญ ภาวะเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

๒.๘ การขนส่งแบบอื่น ระบุไปด้วยว่าในเส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุงมีการขนส่งแบบอื่นๆ เช่น ทางน้ำ ทางรถไฟ หรือไม่ การกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางจะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากขึ้นหรือไม่ ประการใด

เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต ผู้ที่จะได้ผลประโยชน์คือประชาชนที่อาศัยอยู่ระหว่างอำเภอทุ่งใหญ่และอำเภอลำทับ เนื่องจากแต่เดิมนั้น ประชาชนที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวหากจะเดินทางไปจังหวัดพังงาหรือจังหวัดภูเก็ต ต้องเดินทางมาต่อรถที่อำเภอลำทับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ที่ประชาชนระหว่างอำเภอทุ่งใหญ่และอำเภอลำทับได้รับการมีรถโดยสารประจำทางตรงไปจังหวัดพังงาหรือจังหวัดภูเก็ตโดยไม่ต้องต่อรถ กับผลกระทบต่อรายได้ของผู้ฟ้องคดีในเส้นทางการเดินทางที่ทับซ้อนแล้ว เห็นว่า การจัดบริการรถโดยสารสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างพอเพียงและมีความสะดวกรวดเร็ว ถือเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดทำบริการสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากบริการสาธารณะ รวมไปถึงสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดเส้นทางการเดินทางโดยสารประจำทาง หมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ แล้ว ผลอันเกิดจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันได้แก่ ประกาศฉบับที่ ๑๔๖๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้นายทะเบียนบันทึกเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการเดินทางในใบอนุญาตประกอบการเดินทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงชอบด้วยกฎหมายด้วย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๘/๒๕๕๔)

บทที่ ๒

คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. กรณีเกี่ยวกับการรับรองสิทธิชุมชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม

๒.๑ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนทำการขุดเจาะสำรวจแร่ในเขตอุทยานแห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนประกอบกิจการซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การพิจารณาออกคำสั่งให้เอกชนหยุดกระทำการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนจัดทำประทานบัตรเหมืองแร่

แม้กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติจะมีได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตให้บุคคลซึ่งได้รับประทานบัตรตามกฎหมายว่าด้วยแร่ อยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดอุทยานแห่งชาติใช้บังคับเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ไว้ก็ตาม แต่เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐกำหนดให้การปฏิบัติราชการทุกชั้นตอนตามที่จำเป็นและสมควรตั้งแต่รับคำขอจนถึงแจ้งผลให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบให้แล้วเสร็จ

ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน โดยให้คำนึงถึงความสะดวกของประชาชน ความประหยัด และผลประโยชน์ของรัฐ ดังนั้น ในการพิจารณาคำขออนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในเขตอุทยานแห่งชาติ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาคำขออนุญาตดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาข้างต้นด้วย

เมื่อปรากฏว่านับแต่เวลาที่มีการยื่นคำขออนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ จนกระทั่งวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้สั่งการให้แจ้งตอบข้อหารือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมว่าไม่มีอำนาจเรียกคืนประทานบัตรของผู้ยื่นคำขออนุญาตไปยังปลัดกระทรวงฯ แม้จะเกินระยะเวลาเก้าสิบวันเป็นเวลาเกือบสองปีก็ตาม แต่เมื่อการอนุญาตตามคำขออาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญหลายอย่าง การที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ใช้เวลาดังกล่าวในการหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายหน่วยงาน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร อย่างไรก็ตาม การที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ได้สั่งการตามอำนาจหน้าที่ภายหลังจากทราบข้อหารือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่กลับมีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาไม่อนุญาตให้มีการเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ และเรียกคืนประทานบัตร รวมเป็นเวลา ๒๓ เดือนเศษ ถือเป็นกรณีที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตให้บุคคลเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ยื่นคำขออนุญาต อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้ยื่นคำขออนุญาต

สรุปข้อเท็จจริง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ นาย ส. ซึ่งเป็นบิดาผู้ถึงแก่ความตายของผู้ฟ้องคดี รวม ๔ แปลง ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกา กำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาลำปีและหาดท้ายเหมือง ในท้องที่ตำบลลำแก่น ตำบลทุ่งมะพร้าว ตำบลท้ายเหมือง ตำบลบางทอง และตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๙ ครอบคลุมถึงพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออก

ประธานบัตรให้แก่นาย ส. ดังกล่าว โดยไม่ได้กันพื้นที่พิพาทออกจากการเป็นอุทยานแห่งชาติ หลังจากนั้น นาย ส. ได้ยื่นคำขออนุญาตเข้าดำเนินการทำเหมืองแร่ตามประธานบัตรเพียงแปลงเดียวภายในเขตอุทยานแห่งชาติ แต่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาลำปี – หาดท้ายเหมือง เห็นว่าพื้นที่ที่ขออนุญาตมีความหลากหลายของป่าชายหาดและเป็นชายหาดแห่งเดียวที่เต่าทะเล ขึ้นวางไข่ได้อย่างปลอดภัย จึงมีหนังสือหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยอธิบดีของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มิได้มีคำสั่งตามคำขอของนาย ส. แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีบันทึกเสนอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอความร่วมมือจากกระทรวงอุตสาหกรรมเรียกคืนประธานบัตรทั้งสี่แปลงจากนาย ส. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการเรียกคืนประธานบัตรดังกล่าว แต่กระทรวงอุตสาหกรรมมีหนังสือชี้แจงกลับไปว่า ไม่สามารถดำเนินการเพิกถอนประธานบัตรทั้งสี่แปลงของนาย ส. ได้ เนื่องจากพื้นที่ที่ได้รับประธานบัตรมีข้อผูกพันทางกฎหมายอยู่ก่อนที่จะประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ต่อมา นาย ส. ได้ยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับประธานบัตรอีกครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งว่าการขออนุญาตอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน นาย ส. จึงมีหนังสือโต้แย้งว่า กฎหมายบัญญัติให้อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติเท่านั้น ไม่ได้ให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาไม่อนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ และเรียกประธานบัตรทั้งสี่แปลงคืน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอ หลังจากนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอความเห็น ในระหว่างนั้นนาย ส. ได้ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ส. เห็นว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการไม่สามารถดำเนินการทำเหมืองแร่ตามที่ได้รับประธานบัตร จึงยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหายเป็นคดีนี้ต่อศาลปกครอง แต่ภายหลังการฟ้องคดี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า รองนายกรัฐมนตรีกำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรี เห็นว่าการไม่อนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ไม่ใช่ประเด็นที่คณะรัฐมนตรีจะต้องมีมติเห็นชอบหรืออนุมัติ เพราะไม่ใช่การเสนอขออนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ซึ่งจะต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นรายๆ ไป ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ ส่วนการเรียกประธานบัตรทั้งสี่แปลงคืนนั้น เมื่อปรากฏว่าประธานบัตรทั้งสี่แปลงหมดอายุแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเรียกคืนอีกต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาลำปี และหาดท้ายเหมือง ในท้องที่ตำบลลำแก่น ตำบลทุ่งมะพร้าว ตำบลท้ายเหมือง ตำบลบางทอง และตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ให้เป็นอุทยานแห่งชาติฯ ใช้บังคับลงบนพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประทานบัตรให้แก่ นาย ส. รวม ๔ แปลง โดยไม่ได้กันพื้นที่บริเวณดังกล่าวออกจากการเป็นอุทยานแห่งชาติ ประทานบัตรทั้งสี่ฉบับจึงคงใช้ต่อไป เพียงเท่าที่กำหนดอายุของประทานบัตรนั้นๆ แต่ทั้งนี้ นาย ส. ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ซึ่งอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มอบหมายก่อนตามมาตรา ๓๐^๑ ประกอบกับ มาตรา ๑๖ (๑๓)^๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ซึ่งอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มอบหมาย จึงเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตให้นาย ส. เข้าดำเนินการทำเหมืองแร่ตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่หรือปิโตรเลียมที่ได้รับใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทานอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดอุทยานแห่งชาติใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยไม่มีความผูกพันที่จะต้องอนุญาตให้นาย ส. ที่ได้รับประทานบัตรจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยแร่ไว้แล้วก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินบริเวณนั้นให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เข้าทำประโยชน์ดำเนินการทำเหมืองแร่ต่อไปในบริเวณอุทยานแห่งชาตินั้นโดยปราศจากเงื่อนไข แต่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่อ้างว่า ซึ่งขณะยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้พิจารณาแล้วเห็นควรไม่อนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ที่ขออนุญาต ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นขอให้คณะรัฐมนตรีมีคำสั่งโดยมีมติให้กัน

^{๑-๒} พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๑๖ ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด

ขลุข

ขลุข

(๓) นำสัตว์ออกไป หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตรายแก่สัตว์

ขลุข

ขลุข

มาตรา ๓๐ ใบอนุญาต อาชญาบัตร และประทานบัตร ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ หรือสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ซึ่งได้ออกให้แก่บุคคลใดไว้แล้วก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ ใช้บังคับให้คงใช้ต่อไป เพียงเท่าที่กำหนดอายุของใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทานนั้นๆ แต่ทั้งนี้ผู้รับใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทานดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ (๑๓) ก่อน

พื้นที่ส่วนนั้นนอกจากเขตประธานบัตรโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ ตรี^๓ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามข้อ ๗ ววรรคสอง ของระเบียบข้างต้น แต่คณะรัฐมนตรียังไม่ได้มีคำสั่งโดยมีมติอย่างใด คดีจึงมีประเด็นพิจารณาว่า อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาคำขออนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ที่ได้รับประทานบัตรล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ เห็นว่า แม้กฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติจะได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตให้บุคคลซึ่งได้รับประทานบัตรตามกฎหมายว่าด้วยแร่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดอุทยานแห่งชาติใช้บังคับเข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ไว้ แต่ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น กำหนดให้การปฏิบัติราชการทุกขั้นตอนตามที่จำเป็นและสมควรตั้งแต่วินิจฉัยจนถึงแจ้งผลให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน โดยให้คำนึงถึงความสะดวกของประชาชน ความประหยัด และผลประโยชน์ของรัฐ ดังนั้น อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตเข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่ในเขตอุทยานแห่งชาติของผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอความร่วมมือจากกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการเรียกคืนประทานบัตรทั้ง ๔ แปลง จากนาย ส. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือขอให้กระทรวงอุตสาหกรรมเรียกคืนประทานบัตรทั้ง ๔ แปลง จากนาย ส. จึงเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคำขออนุญาต แต่เมื่อกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือชี้แจงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ประทานบัตรทั้ง ๔ แปลง มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตประทานบัตรทั้งหมดทุกแปลง เท่ากับเป็นการเพิกถอนประทานบัตร มิใช่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตประทานบัตรตามมาตรา ๙ ตรี แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจึงไม่มีอำนาจเรียกคืนประทานบัตรทั้ง ๔ แปลง และไม่ปรากฏเหตุอื่นที่จะเป็นผลให้มีการเพิกถอนประทานบัตรทั้ง ๔ แปลงดังกล่าว นอกจากนั้น สิทธิการทำเหมืองแร่ตามประทานบัตรกับสิทธิ

^๓ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๙ ตรี ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้เนื้อที่ในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรใด เพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรนั้นมาแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรได้

ในกรณีที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตอาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ มิได้

ของเจ้าของพื้นที่ในการยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ท่าเหมืองเป็นสิทธิแยกจากกัน แม้ประธานบัตรยังมีอายุอยู่ก็ได้ตัดอำนาจหน้าที่หรือสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการใช้อำนาจหน้าที่ที่มีตามกฎหมายและระเบียบในฐานะผู้ดูแลพื้นที่ที่อนุญาตให้ท่าเหมืองแต่อย่างใด ดังนั้น นับแต่เวลาที่นาย ส. ได้ยื่นคำขออนุญาตต่อหัวหน้าอุทยานแห่งชาติจนกระทั่งวันที่รัฐมนตรีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สั่งการให้แจ้งตอบข้อหารือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมว่า ไม่มีอำนาจเรียกคืนประธานบัตรทั้ง ๔ แปลง ไปยังปลัดกระทรวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แม้จะเกินระยะเวลาเก้าสิบวันตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ เกือบสองปีก็ตาม แต่เนื่องจากการอนุญาตตามคำขอของนาย ส. อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญหลายอย่าง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายหน่วยงาน จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร แต่หลังจากวันที่รัฐมนตรีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งการถึงปลัดกระทรวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และต่อมาอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ใช้เวลาในการพิจารณาคำขออนุญาตของนาย ส. พร้อมกับมีบันทึกข้อความถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาไม่อนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินกิจการท่าเหมืองแร่ และเรียกคืนประธานบัตรทั้ง ๔ แปลง ทั้งที่ทราบข้อหารือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วโดยไม่มีคำสั่งการตามอำนาจหน้าที่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาไม่อนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินกิจการท่าเหมืองแร่ และเรียกคืนประธานบัตรทั้ง ๔ แปลง รวมเป็นระยะเวลาถึง ๒๓ เดือนเศษ กรณีจึงถือได้ว่าในระหว่างเวลาดังกล่าว อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาคำขออนุญาตให้นาย ส. เข้าไปดำเนินกิจการท่าเหมืองแร่ในเขตอุทยานแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่นาย ส. ในการดำเนินกิจการท่าเหมืองแร่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่อธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับการชดใช้ต้องเป็นค่าเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร และค่าเสียหายนั้นต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเสียหายที่ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างแท้จริง พิพากษากำหนดค่าเสียหายเป็นค่าเสียหายโอกาสในการประกอบอาชีพเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สั่งการให้แจ้งปลัดกระทรวง

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้กรมป่าไม้ดำเนินการต่อไป จนถึงวันที่ประธานบัตรสิ้นอายุ เป็นระยะเวลา ๒๒ เดือน รวมเป็นเงินจำนวน ๖๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๑๗/๒๕๕๓)

๒.๖ การจัดเก็บเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออก ประทานบัตร

การจ่ายเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออก ประทานบัตร ถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรนอกเหนือจาก การจ่ายค่าภาคหลวงแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร โดยในทางปฏิบัติผู้ยื่นคำขอรับ ประทานบัตรทุกรายต้องดำเนินการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ และถือเป็นความเสี่ยงทางธุรกิจที่ผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรจะต้องรับภาระในกรณีที่ ไม่สามารถดำเนินการทำเหมืองแร่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ ดังนั้น การที่ผู้ได้รับ ประทานบัตรไม่สามารถหาประโยชน์จากทรัพยากรแร่ตามประทานบัตรโดยไม่อาจ ดำเนินการติดตั้งโรงโม่หินได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้าน เป็นเรื่องที่น่า คาดหมายล่วงหน้าได้ เพราะแม้การประกอบกิจการโรงโม่หินจะเป็นคนละส่วน กับการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ แต่ในการยื่นคำขอประทานบัตรดังกล่าวผู้ยื่นคำขอ จะต้องตรวจสอบพื้นที่ สถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษ อันอาจสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในบริเวณเขตประทานบัตร โดยต้องมีการ จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาก่อน ซึ่งหากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรรู้ถึงเหตุของปัญหาและอุปสรรคที่อาจ คาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการต่อต้านจากประชาชน ก็สามารถหลีกเลี่ยงที่จะไม่ตกลง เข้าทำสัญญาผูกพันกับทางราชการตั้งแต่แรก หรือสามารถเวนคืนประทานบัตรให้แก่ ทางราชการได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ การที่ ผู้ได้รับประทานบัตรไม่ใช้สิทธิเวนคืนประทานบัตร แต่กลับปล่อยเวลาให้ทอดออกไป และมีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ จึงอนุมาน ได้ว่าผู้ได้รับประทานบัตรยังมีความหวังที่จะสามารถทำเหมืองแร่ตามประทานบัตร ต่อไป อันเป็นการแสดงเจตนารับสภาพว่าผู้รับประทานบัตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้ เป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขประทานบัตร ผู้รับประทานบัตรจึงยังคงมีหน้าที่

ต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยต้องชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ที่ค้างชำระตามข้อตกลงให้เสร็จสิ้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำขอรับประทานบัตรเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินแอนดิไซต์ (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ฟ้องคดี) โดยได้จัดทำข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตรข้างต้น ซึ่งมีข้อกำหนดว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับอนุญาตประทานบัตรตามคำขอ ผู้ถูกฟ้องคดีจะจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒,๕๒๕,๗๐๐ บาท โดยแบ่งการชำระเงินเป็นงวดๆ งวดแรกจะจ่ายในวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับประทานบัตร จำนวน ๖๓๑,๔๒๕ บาท ส่วนที่เหลือจะแบ่งการผ่อนชำระเป็น ๑๐ งวด งวดละ ๓๕๖,๑๐๐.๒๐ บาท โดยชำระภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ของปีถัดจากปีที่ได้รับประทานบัตร จนกว่าจะเสร็จสิ้น และหากผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดชำระเงินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดียินยอมให้ผู้ฟ้องคดีคิดค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้ ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับประทานบัตร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงทำสัญญาว่าด้วยการทำเหมืองตามประทานบัตรกับผู้ฟ้องคดี โดยมีธนาคารทหารไทยเป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งในวันทำสัญญาดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีได้ชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ เป็นเงินจำนวน ๖๓๑,๔๒๕ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี แต่หลังจากนั้นปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากประทานบัตรโดยการตั้งโรงโม่หินได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้าน ต่อมา ในวันที่ครบกำหนดตามข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษ ส่วนที่เหลือเป็นงวดแรก ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ชำระเงินดังกล่าวรวมถึงงวดหลังจากนั้นด้วย ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามจากผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่าไม่สามารถผ่อนผันการชำระเงินข้างต้นได้ ต่อมา ธนาคารทหารไทยได้ชำระเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ตามสัญญาค้ำประกันให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้ค่าผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ อีก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ จำนวน ๑,๖๕๗,๖๗๑.๐๙ บาท พร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตร ถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ถูกฟ้องคดีนอกเหนือจากการจ่ายค่าภาคหลวงแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้งเรื่องที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองตามปริมาณแร่ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่ ตามที่มาตรา ๓๓ วรรคแรก^{๔๕} มาตรา ๔๔^{๔๖} และมาตรา ๑๐๔^{๔๗} แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ประกอบกับข้อ ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ของระเบียบกรมทรัพยากรธรณี ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนด ทั้งนี้ เนื่องจากแร่เป็นทรัพยากรของรัฐที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป รัฐจึงต้องเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้การใช้

^{๔๕} พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๓๓ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ พร้อมด้วยหลักฐานที่เชื่อถือว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอนั้น และผู้ยื่นคำขอจะเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐในกรณีที่ได้รับประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

การขอประทานบัตรจะขอได้เขตหนึ่งไม่เกินคำขอละสามร้อยไร่ เว้นแต่การขอประทานบัตรทำเหมืองในทะเล และการขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่ หรือผู้ประกอบการ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้งเรื่องที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ให้ครบถ้วนตามปริมาณแร่ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่

(๒) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ได้ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตก่อนแล้ว ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่ซื้อในเดือนที่แล้วมาภายในวันที่ห้าของเดือนถัดจากเดือนที่ซื้อ

(๓) ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ที่ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตก่อนแล้ว ขนแร่ไปยังเขตแต่งแร่หรือเขตโลหกรรมของตนเองหรือเขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมของบุคคลอื่นซึ่งอธิบดีให้ความเห็นชอบแล้ว บุคคลดังกล่าวจะขอผิดชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ก่อนจนกว่าจะแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมนั้นแล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกันหรือจัดให้ธนาคารซึ่งอธิบดีเห็นชอบเป็นผู้ค้ำประกันการชำระค่าภาคหลวงแร่ไว้ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ตามที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่กำหนด

(๔) ในกรณีที่นำแร่มาแต่งและได้แร่อย่างอื่นด้วย ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่แต่งได้พร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕

(๕) ในกรณีที่ตะกอนมีแร่ชนิดอื่นที่ยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่มาก่อนเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ผู้ประกอบโลหกรรมต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่เจือปนตามปริมาณที่คำนวณได้ให้ครบถ้วนก่อนที่จะขนตะกอนนั้นออกจากเขตโลหกรรม

ในกรณีที่มีการซื้อขายแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าแร่เป็นแร่ที่ยังมิได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ ผู้ซื้อต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ดังกล่าวพร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕

ทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยในทางปฏิบัติผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรทุกรายต้องดำเนินการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ และถือเป็นความเสี่ยงทางธุรกิจที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับภาระในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทำเหมืองแร่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ เช่นเดียวกับการยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษเพื่อดำเนินการสำรวจแร่ ที่หากผลการสำรวจพบว่าปริมาณแร่ในพื้นที่ที่สำรวจมีปริมาณที่ไม่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจหรือเชิงพาณิชย์ และไม่ประสงค์จะดำเนินการขอรับประทานบัตรในพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษที่ตนได้สำรวจไว้ ผู้รับใบอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษก็ยังคงต้องผูกพันตามข้อตกลงที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในใบอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษที่จะต้องจ่ายเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ นอกจากนี้ เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถหาประโยชน์จากทรัพยากรแร่ตามประทานบัตรโดยไม่อาจดำเนินการติดตั้งโรงโม่หินได้เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้านด้วยสาเหตุเกี่ยวกับมลพิษนั้น เป็นเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาจคาดหมายได้ เพราะแม้การประกอบกิจการโรงโม่หินจะเป็นคนละส่วนกับการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ แต่ในการยื่นคำขอประทานบัตรดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องตรวจสอบพื้นที่ สถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษอันจะเป็นการสร้างความสะดวกเรียบร้อยแก่ประชาชนในบริเวณเขตประทานบัตร โดยผู้ถูกฟ้องคดีต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ก่อน อีกทั้งเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีรู้ถึงเหตุของปัญหาและอุปสรรคที่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการต่อต้านจากประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถหลีกเลี่ยงที่จะไม่ตกลงเข้าทำสัญญาผูกพันตั้งแต่แรก หรือสามารถเวนคืนประทานบัตรให้แก่ทางราชการได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ตามมาตรา ๘๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิเวนคืนประทานบัตร แต่กลับปล่อยเวลาให้ทอดออกไปโดยอนุมานได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดียังมีความหวังที่จะสามารถทำเหมืองแร่ตามประทานบัตรต่อไปจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ อันเป็นการแสดงเจตนารับสภาพว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขประทานบัตร และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดียอมรับและตกลงเข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ย่อมถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีเข้าใจและยอมรับในผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น เหตุที่เป็นปัญหาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจถือเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง

^๗ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๘๔ ผู้ถือประทานบัตรอาจเวนคืนประทานบัตรได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ในกรณีเช่นนี้ให้ประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้รับคำขอเวนคืนประทานบัตรนั้น เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรกับเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จะตกลงกันให้สิ้นอายุในระยะเวลาอันสั้นกว่านั้น

และพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยต้องชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ที่ค้างชำระตามข้อตกลงให้เสร็จสิ้นไป

และโดยที่ข้อกำหนดในข้อตกลงจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ กำหนดว่า หากผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดไม่ชำระค่าผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ภายในเวลาที่กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดียินยอมให้ผู้ฟ้องคดีคิดเงินค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้ ถึงวันชำระจริง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับได้ต่อเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้อง อันมีผลเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้ล่วงหน้าเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญาที่ถือเป็นเบี้ยปรับ ซึ่งหากเห็นว่าเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจลดจำนวนเบี้ยปรับลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ โดยคำนึงถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่าง อันชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังคงค้างชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ตามข้อตกลงอีกจำนวน ๔ งวด เป็นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท พร้อมค่าปรับทั้งหมด จำนวน ๔๓๓,๒๗๐.๒๙ บาท ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีและทางได้เสียของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเบี้ยปรับเพียงร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ จำนวน ๑,๖๕๗,๖๗๑.๐๙ บาท พร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ มีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๕/๒๕๕๔)

๒.๗ การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำ EIA

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๘ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีประชาพิจารณ์

ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของบุคคลในชุมชนท้องถิ่น หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องทำการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง

และเหตุผล ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว และให้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องข้างต้นตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งแม้จะไม่มีบทบัญญัติใดบังคับให้หน่วยงานทางปกครองต้องจัดให้มีประชาพิจารณ์ในทุกกรณี โดยให้เป็นดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่า การดำเนินงานตามโครงการของรัฐอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้เถียงหลายฝ่าย หน่วยงานทางปกครองสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีประโยชน์ได้เสียและได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐดังกล่าวก่อนการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

สรุปข้อเท็จจริง

กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติงบประมาณให้ผู้ว่าราชการเขตบึงกุ่ม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ริมคลองบางเตย บริเวณถนนนวมินทร์ถึงซอยมหาทรัพย์ เพื่อใช้เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างถนนนวมินทร์กับซอยมหาทรัพย์ โดยไม่ปรากฏว่าได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและสอบถามความต้องการของประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กล่าวอ้างว่า ประชาชนที่พักอาศัยในซอยมหาทรัพย์ จำนวน ๓๑ คน ได้ร้องขอผ่านสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่มให้ทำการก่อสร้างสะพานทางเดินเชื่อมระหว่างถนนนวมินทร์กับซอยมหาทรัพย์ ซึ่งในระหว่างการก่อสร้างสะพานทางเดินเชื่อมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสรณธรรม์ จำนวน ๗๘๙ คน ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อปลัดกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาท เนื่องจากเห็นว่าหากมีการเปิดใช้สะพานดังกล่าว จะทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสรณธรรม์ไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ทัศนียภาพที่สวยงามของคลองบางเตยถูกทำลาย รวมทั้งทำให้ลำคลองตื้นเขินและเกิดน้ำท่วมเพราะไม่สามารถขุดลอกลำคลองได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือชี้แจงไปยังประธานคณะกรรมการหมู่บ้านสรณธรรม์ว่า ไม่อาจยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาทได้เนื่องจากได้ลงนามจ้างเหมาก่อสร้างไปแล้ว และผู้รับจ้างได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้วร้อยละแปดสิบของงานทั้งหมด ประกอบกับมีประชาชนร้องขอให้ทำการก่อสร้างสะพานพิพาท อันเป็นประโยชน์กับประชาชนที่พักอาศัยในอาคารมหาทรัพย์คอนโดมิเนียมและบริเวณใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก อีกทั้งได้มีการจัดทำรั้วตาข่ายและประตูเปิดปิดเพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกเข้าไปภายในหมู่บ้านแล้ว หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้ผู้รับเหมาดำเนินการก่อสร้างสะพานต่อไป

จนแล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ระงับการใช้สะพาน และให้มีการรื้อถอนสะพานพิพาทออกไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่สำนักงานเขตบึงกุ่มเพื่อดำเนินการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ริมนถนนคลองบางเตยผ่านชุมชนสราญรมย์ เป็นการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำอันเป็นการดำเนินกิจการที่อยู่ในกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖^๕ มาตรา ๕๖^๖ และมาตรา ๕๙^๗ บัญญัติรับรองไว้ ซึ่งแม้จะไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้สิทธิดังกล่าว แต่องค์กรของรัฐจะยกเหตุดังกล่าวขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลไม่ได้ ดังนั้น ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของบุคคลในชุมชนท้องถิ่น หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จะต้องทำการศึกษาและ

^{๕-๗} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

ประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว และให้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าวตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ และในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น หรือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องดำเนินการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมควรแก่กรณี อันได้แก่ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ทั้งนี้ แม้จะมีได้มีบทบัญญัติใดบังคับให้หน่วยงานทางปกครองต้องจัดให้มีประชาพิจารณ์ในทุกกรณี โดยให้เป็นดุลพินิจให้มีหรือไม่ให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ก็ตาม แต่ในกรณีที่รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการของรัฐเรื่องใดซึ่งหน่วยงานของรัฐในสังกัดจัดให้มีขึ้น อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้แย้งหลายฝ่าย สมควรรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐ รัฐมนตรีอาจสั่งให้มีประชาพิจารณ์ตามระเบียบนี้ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีข้างต้น ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการก่อสร้างสะพานพิพาทโดยมีการให้ข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบริเวณใกล้เคียงก่อนการดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานพิพาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นของชาวชุมชนสรณภรณ์ ที่มีประโยชน์ได้เสียและได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างสะพานพิพาท และเมื่อพิเคราะห์เอกสารและภาพถ่ายที่ส่งมาพร้อมกับคำฟ้อง คำให้การ และในรายงานของพยานผู้เชี่ยวชาญแล้ว เห็นว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพของคลองบางเตยทั้งสองฝั่งตั้งแต่บริเวณถนนนวมินทร์ถึงซอยมหาทรัพย์มีความร่มรื่น เงียบสงบ และมีทัศนียภาพของสองฝั่งคลองที่น่าดู เป็นพื้นที่คลองในเขตเมืองบริเวณที่มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นที่ยังมีสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเหลืออยู่แห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสมควรรักษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอันมีคุณค่าดังกล่าวไว้ แต่ภายหลังมีการก่อสร้างสะพานพิพาท ลักษณะทางกายภาพของสะพานได้ทำลายสภาพความ

เป็นธรรมชาติ ความร่มรื่น และทัศนียภาพที่นาดูที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ ในอนาคตการใช้ประโยชน์จากสะพานดังกล่าวจะนำไปสู่การทำลายความเจียบสงบของการอยู่อาศัยสองฝั่งคลองบางเตย มีผลทำให้สิทธิในการดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนสราญรมย์สูญเสียไป ประกอบกับการก่อสร้างสะพานพิพาทมิได้เกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากเอกสารแบบเสนอเรื่องร้องเรียนของสำนักงานสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม ซึ่งลงนามโดยผู้อยู่อาศัยในคอนโดมิเนียมมหาทรัพย์ จำนวน ๓๕ ราย เพื่อขอให้ก่อสร้างสะพานพิพาทเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นในภายหลัง โดยพิเคราะห์จากข้อเท็จจริงตามตราประทับของฝ่ายการโยธาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้ประทับตราลงรับเอกสารในช่วงเวลาภายหลังการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร และเป็นช่วงเวลาภายหลังการอนุมัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้จ้างเหมาเอกชนก่อสร้างสะพานพิพาท ภายหลังการลงนามในใบส่งมอบสถานที่ก่อสร้าง รวมทั้งเป็นช่วงเวลาภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานพิพาท นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาที่ตั้งของสะพานและการใช้ประโยชน์จากสะพานพิพาทแล้ว แม้ว่าประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในซอยมหาทรัพย์จะสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรออกทางด้านถนนนวมินทร์เพิ่มขึ้นอีกเส้นทางหนึ่ง แต่เส้นทางดังกล่าวมีระยะทางห่างจากถนนนวมินทร์ประมาณ ๔๕๐ เมตร โดยต้องสัญจรด้วยการเดินเท้าอย่างเดียว รวมทั้งเป็นเส้นทางเปลี่ยว ไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในเวลากลางคืน ทำให้มีประชาชนใช้เส้นทางในการสัญจรน้อย จึงไม่เกิดความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ อีกทั้งการสร้างรั้วตาข่ายเหล็กเพื่อป้องกันมิให้บุคคลภายนอกล่วงล้ำเข้าไปในเขตหมู่บ้านนั้น ก็ไม่มีการสร้างรั้วตาข่ายเหล็กตลอดเส้นทางที่สะพานเลียบขนานกับแนวเขตหมู่บ้าน การก่อสร้างสะพานพิพาทจึงส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขของผู้ฟ้องคดีมากเกินไปเกินสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการก่อสร้างดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเกินสมควร อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับประเด็นว่า สมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีและประชาชนซึ่งพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสราญรมย์จำนวน ๗๘๙ คน ได้ร้องคัดค้านต่อปลัดกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม และต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ยกเลิกการก่อสร้างสะพานตั้งแต่เมื่อเริ่มทำการก่อสร้าง เนื่องจากเห็นว่าจะทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสราญรมย์ไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ทัศนียภาพที่สวยงามของคลองบางเตยถูกทำลาย รวมทั้งทำให้ลำคลองตื้นเขินและเกิดน้ำท่วมเพราะไม่สามารถขุดลอกลำคลองได้ จึงเป็นกรณีให้เห็นได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการที่รัฐจัดให้มีขึ้นอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้แย้งหลายฝ่าย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครควรสั่งให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่นๆ ตามข้อ ๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ จนปัจจุบันระเบียบดังกล่าวถูกยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงควรจัดทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ ดังกล่าว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนฯ หากประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างดังกล่าว ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙/๒๕๕๔)

๓. กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมาย

๓.๑ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การออกประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ

เมื่อเจตนาของกฎหมายประสงค์ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ควบคุมอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการได้รับอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อมิให้อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดอัตราได้เองตามอำเภอใจ โดยต้องพิจารณาว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดขึ้นนั้น มีความเหมาะสมและเป็นสัดส่วนกับค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาสภาพธรรมชาติเดิมที่อาจได้รับความเสียหายหรือเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการเข้าไปดำเนินกิจการเก็บรังนกของผู้รับสัมปทานเก็บรังนกและบริวารหรือไม่ และอัตราค่าตอบแทนที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นสัดส่วนกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อให้นกอีแอ่นมาทำรังในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดูแลรักษามิให้ผู้อื่นมาเก็บรังนกหรือรบกวนการทำรังของนกอีแอ่นหรือไม่ ดังนั้น การที่อธิบดีกรมป่าไม้ออกประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับสัมปทานจัดเก็บรังนกอีแอ่นในเขตท้องที่จังหวัดสตูลและจังหวัดตรัง ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อธิบดีกรมป่าไม้ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปรับปรุงประกาศของกรมป่าไม้ เรื่อง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยปรับปรุงเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ มีสาระสำคัญเป็นการยกเลิกประกาศของกรมป่าไม้ข้างต้น ฉบับลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ โดยกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเข้าไปในอุทยานแห่งชาติเพื่อเก็บรังนกอีแอ่นเป็นอัตรารายสัมปทานละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนค่าตอบแทนใช้ในอัตราเดิม คือ ร้อยละ ๑๐ ของรายได้ที่เก็บรังนกอีแอ่นได้จากเกาะในเขตอุทยานแห่งชาติ ประกาศฉบับปรับปรุงใหม่นี้ มีผลทำให้ผู้ได้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นรายเดียวซึ่งต้องขออนุญาตเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ

หลายแห่ง เสียค่าธรรมเนียมการขออนุญาตครั้งเดียวเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ใช้ได้ตลอดอายุสัมปทาน อันเป็นประโยชน์กับผู้ได้รับอนุญาตมากขึ้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติของแต่ละท้องที่ที่ได้รับสัมปทาน แต่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบันและหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมในการออกไปอนุญาตจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ก่อน และจะต้องชำระค่าตอบแทนในอัตราร้อยละ ๑๐ ของรายได้ที่เก็บรั้งนจากเกาะต่างๆ ในแต่ละเขตอุทยานแห่งชาตินั้นๆ อีกทั้งจะต้องจัดทำบัญชีแสดงรายการรั้งนก็แอ่นจากเกาะต่างๆ ชนิด จำนวน และรายได้จากการขายส่งรั้งนแจ้งให้หัวหน้าอุทยานแห่งชาติและกรรมการประเมินค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรั้งนก็แอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อร่วมตรวจสอบการพิจารณาเรียกเก็บค่าตอบแทนการอนุญาตในแต่ละครั้ง โดยอาศัยอำนาจตามประกาศของกรมป่าไม้ข้างต้น ฉบับลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นประกาศที่ไม่เป็นธรรมและขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทน ตลอดจนการบังคับให้ปฏิบัติตามในลักษณะที่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติอากรรั้งนก็แอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว อีกทั้ง อัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนตามประกาศฉบับข้างต้นเป็นอัตราที่สูงเกินไป นอกจากนี้ การออกประกาศของกรมป่าไม้ ฉบับพิพาทก็มิได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้าก่อนการเข้าทำสัญญาสัมปทาน จึงขัดต่อเจตนาของคู่สัญญา และขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศของกรมป่าไม้ข้างต้น ฉบับลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ และเพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนในการเข้าไปในเขตสัมปทานจัดเก็บรั้งนก็แอ่นในท้องที่จังหวัดสตูลและจังหวัดตรัง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๖ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ บัญญัติว่า ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และมาตรา ๑๘^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ประกอบกับ

^{๑๑} พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๑๘ บุคคลซึ่งเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้สั่งให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นบัญญัติว่า ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้บุคคลใด เสียค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนได้ ทั้งนี้ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อเก็บรังนกอีแอ่น และค่าตอบแทนจากรายได้ที่เก็บรังนกอีแอ่นได้จากเกาะในเขตอุทยานแห่งชาติ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้อาจกำหนดเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนการอนุญาตตามข้อ ๓ ตามที่เห็นสมควรได้ โดยให้ประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนแจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นทราบเป็นการล่วงหน้าก่อน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๙ ของระเบียบกรมป่าไม้ข้างต้นซึ่งได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว โดยไม่ได้มีการอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อีก ถือไม่ได้ว่าเป็นการกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ แม้ว่าข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว จะกำหนดให้อธิบดีกรมป่าไม้อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนการอนุญาตตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควรได้ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการอนุมัติการวางระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ เท่านั้น มิใช่เป็นการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบอำนาจให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุมัติอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดขึ้นแต่อย่างใด และโดยที่เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งข้างต้น ประสงค์ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ควบคุมอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการได้รับอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อหาผลประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อมิให้อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดอัตราได้เองตามอำเภอใจ โดยต้องพิจารณาว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดขึ้นนั้น มีความเหมาะสมและเป็นสัดส่วนกับค่าใช้จ่าย

^{๑๒} พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

มาตรา ๒๓ ถ้าเห็นเป็นการสมควรให้ประชาชนชำระเงิน เนื่องในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการหรือให้ความสะดวกต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ หรือให้บุคคลใดเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนสำหรับการที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือพักอาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนดังกล่าวได้ ทั้งนี้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

ในการบำรุงรักษาสภาพธรรมชาติเดิมที่อาจได้รับความเสียหายหรือเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการเข้าไปดำเนินกิจการเก็บรังนกของผู้รับสัมปทานเก็บรังนกและบริวารหรือไม่ และอัตราค่าตอบแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นสัดส่วนกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อให้นกอีแอ่นมาทำรังในเขตอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดูแลรักษามิให้ผู้อื่นมาเก็บรังนกหรือรบกวนการทำรังของนกอีแอ่นหรือไม่ ดังนั้นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ ฉบับลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ โดยไม่ได้รับอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบันและหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกดรา ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการเก็บรังนกอีแอ่นในเขตอุทยานแห่งชาติเป็นรายสัมปทาน รวมสองสัมปทานเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย พิพากษาให้เพิกถอนประกาศกรมป่าไม้พิพาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติทะเลบันและหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกดรา ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการเก็บรังนกอีแอ่นในเขตอุทยานแห่งชาติเป็นรายสัมปทาน รวมสองสัมปทานเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๘/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายของบุคคล

๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการออกใบอนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการฝังกลบโดยมิได้ทำการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้น การที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ได้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าว และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะได้ออกใบอนุญาตให้ เป็นการ

ขอรับและออกใบอนุญาตประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยที่ยังไม่พ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ใบอนุญาตฉบับเดิมถูกเพิกถอนโดยคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข การออกใบอนุญาตดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานครอันเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ให้กำจัดขยะมูลฝอย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะผู้ว่าจ้างมีหน้าที่จะต้องควบคุมดูแลห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ให้ดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะและภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่ต้องทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะต้องตรวจสอบข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมสมุทรปราการก่อนทำสัญญาจ้าง ทั้งต้องตรวจสอบการดำเนินการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. มิให้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

การกำจัดขยะมูลฝอยถือเป็นบริการสาธารณะที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. กำจัดขยะมูลฝอย ถือเป็นการมอบให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. จัดทำบริการสาธารณะด้านกำจัดขยะมูลฝอยแทนกรุงเทพมหานคร การสั่งห้ามห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยย่อมส่งผลเสียหายต่อการจัดทำบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ประกอบกับปัญหาเรื่องกลิ่นที่เกิดจากการประกอบกิจการของห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ลดน้อยลงแล้ว ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความเสียหายของผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่ได้รับผลกระทบเรื่องกลิ่นกับความเสียหายที่เกิดจากการสั่งห้ามห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ประกอบกิจการตามสัญญาที่ทำไว้กับกรุงเทพมหานคร การสั่งห้ามห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ประกอบกิจการดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวมมากกว่า

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ใช้ที่ดินที่ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ฝังกลบ

โดยก่อนดำเนินการได้แจ้งให้กรมควบคุมมลพิษพิจารณาถึงความเหมาะสมของที่ดิน ๒ แปลงที่จะใช้ฝังกลบขยะ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษพิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินแปลงเนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ มีศักยภาพที่จะใช้ฝังกลบขยะได้อย่างถูกหลักสุขาภิบาล แต่ที่ดินแปลง ๕๐ ไร่ ไม่เหมาะสมที่จะใช้สำหรับการดังกล่าว และเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงเสนอมาตรการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการรวม ๖ ประการ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จึงขออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการฝังกลบขยะในที่ดินแปลงเนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกใบอนุญาตลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ให้ใช้ที่ดินดำเนินการฝังกลบขยะได้ทั้งที่ในขณะนั้นได้มีประกาศใช้บังคับผังเมืองรวมสมุทรปราการ โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดให้ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเปลี่ยนพื้นที่ดังกล่าวให้สามารถใช้เป็นที่กำจัดขยะได้ ขณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานได้เห็นชอบให้แก่ไขผังเมืองรวมตามคำร้องขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ซึ่งคณะกรรมการผังเมืองมีมติเห็นชอบและได้แก้ไขผังเมืองรวมสมุทรปราการ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการฝังกลบขยะในที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงที่ได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็นของขยะ จึงร้องเรียนขอให้ระงับการดำเนินการ สาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งได้รับมอบหมาย ได้พิจารณาระงับความเดือดร้อนโดยได้เสนอมาตรการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการ แต่ก็ยังมีการร้องเรียนเรื่องกลิ่นเหม็นจากสถานที่ดังกล่าวอีกหลายครั้ง ซึ่งกรมควบคุมมลพิษมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ให้แก้ไข แต่ความเดือดร้อนยังไม่หมดสิ้นไป อีกทั้ง ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบอนุญาตลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๓ อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ฝังกลบขยะอย่างถูกสุขลักษณะได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังต่อใบอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ใช้ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยตลอดมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการอนุญาตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การทำสัญญาระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ผ่าฝืนกฎหมาย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาให้สัญญาว่าจ้างระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เป็นโมฆะ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ย้ายที่ฝังกลบขยะมูลฝอยออกไปจากพื้นที่ตำบลราชาเทวะ และให้ดำเนินการกำจัดกลิ่นขยะมูลฝอยให้หมดไปภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ทราบคำพิพากษา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกใบอนุญาตฉบับลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ และฉบับลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ รวมทั้ง ฉบับอื่นๆ ทุกฉบับโดยระบุในใบอนุญาตเหล่านั้นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้ทำการศึกษาและป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งกรมควบคุมมลพิษเป็นผู้ตรวจสอบแล้ว นั้น ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เพราะกรมควบคุมมลพิษเพียงแต่ให้ความเห็นว่าที่ดินแปลงที่มีขนาด ๕๐ ไร่ ไม่เหมาะสมสำหรับกิจการดังกล่าว และได้เสนอมาตรการป้องกันผลกระทบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการรวม ๖ ข้อ ยังถือไม่ได้ว่ามีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว นอกจากนี้ ตามใบอนุญาตลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ใช้ที่ดินแปลงที่มีขนาด ๕๐ ไร่ ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบว่ากรมควบคุมมลพิษมีความเห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะใช้ฝังกลบขยะมูลฝอย ส่วนใบอนุญาตลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ ก็ให้ใช้ที่ดินแปลงอื่นนอกจากที่ดินแปลง ๒๐๐ ไร่ เพิ่มขึ้นอีก ๒ แปลง โดยไม่ได้ตรวจสอบว่ากรมควบคุมมลพิษพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เป็นที่ดินฝังกลบขยะมูลฝอยได้หรือไม่ จึงเป็นการออกใบอนุญาตไปโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าการฝังกลบขยะมูลฝอยในที่ดินดังกล่าวมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยหรือคุณภาพชีวิตของประชาชนหรือชุมชนในบริเวณนั้นหรือไม่ นอกจากจะเป็นการใช้ดุลพินิจรับฟังข้อเท็จจริงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้ว ยังถือได้ว่ามิได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๙^{๑๓} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกด้วย อีกทั้ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกใบอนุญาตลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ และฉบับลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เป็นการขอรับและออกใบอนุญาตประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยที่ยังไม่พ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ใบอนุญาตฉบับเดิมถูกเพิกถอนโดยคำพิพากษาของศาลปกครอง

^{๑๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๙ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(๒) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มี

อาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(๓) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

ชั้นต้นอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ การออกใบอนุญาตดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันต้องถูกเพิกถอน แต่ใบอนุญาตลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๖ สิ้นอายุลงแล้ว จึงไม่ต้องเพิกถอนอีก

สำหรับปัญหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยก่อเหตุรำคาญแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ขออนุญาตนำขยะมูลฝอยมาฝังกลบในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีได้ตรวจสอบว่าที่ดินตามที่ขออนุญาตนั้นถูกกำหนดห้ามใช้ประโยชน์เพื่อกิจการดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองหรือไม่ ทั้งที่เป็นประธานคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัด และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดการใช้ที่ดินในเขตผังเมืองรวมจังหวัด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ดำเนินการให้จนมีการแก้ไขข้อกำหนดในผังเมืองรวมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ใช้ที่พิพาทเป็นที่กำจัดขยะมูลฝอยได้ ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของรัฐตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการผังเมืองฯ แต่เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของเอกชนผู้ประกอบการซึ่งเกิดปัญหาในการดำเนินงานที่ต้องหาที่ฝังกลบขยะมูลฝอย และเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการกำจัดขยะมูลฝอยตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เท่านั้น ทั้งไม่ใช้การกระทำเพื่อลดหรือขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๓๗^{๑๕} ประกอบกับ

^{๑๔} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

^{๑๕} พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓๗ เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกตามความเหมาะสม

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๐ มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ แต่ประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดของตน ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้นอาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก็ได้

มาตรา ๕๙^{๑๖} มาตรา ๖๐^{๑๗} และมาตรา ๖๓^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงถือว่าเป็นการละเลยในการบริหารราชการโดยไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมืองฯ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกใบอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนตลอดมา อันเป็นการไม่กำกับดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๕๗ (๑) และ (๔)^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

^{๑๖-๑๗} พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้

มาตรา ๖๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๓๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้ประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ทำการสำรวจ และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตควบคุมมลพิษนั้น

(๒) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ ที่ได้ทำการสำรวจและเก็บ

ข้อมูลตาม (๑)

(๓) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความรุนแรงของสภาพปัญหา และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้น

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น

มาตรา ๖๓ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๖๐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการภายในเวลาอันสมควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการแทนเมื่อได้แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทราบแล้ว

^{๑๙} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี ไว้ชั่วคราว แล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

การที่นายอำเภอบางพลี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปลอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกและต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอย หลังจากที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนใบอนุญาตฉบับเดิมอันเป็นการออกใบอนุญาตโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือได้ว่าไม่กำกับดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นในอำเภอ ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่มาตรา ๙๐^{๒๐} และมาตรา ๙๑^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นอกจากจะได้ออกใบอนุญาตโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วยังได้ใช้อำนาจหน้าที่ไม่ยึดถือหรือไม่ปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามกฎหมาย อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติด้วย

กรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เห็นว่า ได้ดำเนินการเพื่อระงับเหตุความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากกลิ่นจากการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ อันเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข เพื่อแก้ไข

^{๒๐-๒๑} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหาร พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

มาตรา ๙๑ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามี การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน

^{๒๒} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘ ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งตามวรรคหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับกรณีนั้น

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมอนามัยแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติการตามความในวรรคสองสำหรับในเขตท้องที่จังหวัดนั้น

และป้องกันปัญหาความเสียหายจากเหตุดังกล่าวแล้ว จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

กรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เห็นว่า ในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่กรุงเทพมหานครตามมาตรา ๕๐^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้กำจัดขยะมูลฝอย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในฐานะผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ที่จะต้องควบคุมดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้ดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะและภายใต้บังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีหน้าที่ต้องทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องตรวจสอบข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมสมุทรปราการ ก่อนทำสัญญาจ้าง ทั้งควรต้องตรวจสอบการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ มิให้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่ดำเนินการใดๆ จึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม การกำจัดขยะมูลฝอยถือเป็นบริการสาธารณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ กำจัดขยะมูลฝอยถือเป็นการมอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จัดทำบริการสาธารณะด้านการกำจัดขยะมูลฝอยแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ การกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบในที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แล้วยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านดังกล่าวในพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ด้วย การสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการกำจัดขยะมูลฝอยย่อมส่งผลเสียหายสำหรับการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ รวมทั้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประกอบกับสภาพกลิ่นลดน้อยลงแล้วและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้แก้ไขสัญญาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ดำเนินการเพื่อลดปัญหาเรื่องกลิ่นแล้ว ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความเสียหายของผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบเรื่องกลิ่นจากการประกอบกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ กับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการในสถานที่พิพาทแล้ว เห็นว่า หากห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ประกอบกิจการตามสัญญาย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมมากกว่า พิพาทฯ ให้

^{๒๓} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๕๐ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เพิกถอนใบอนุญาตลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ โดยให้การเพิกถอนมีผลนับแต่วันที่
พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา ในระหว่างเวลาที่คำพิพากษาไม่มีผลบังคับ
ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ควบคุมดูแลผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
และเงื่อนไขที่กำหนดโดยเคร่งครัด และเมื่อการประกอบกิจการที่ตำบลราชาเทวะสิ้นสุดลงแล้ว
ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ควบคุมดูแลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ทำการตรวจสอบดูแลรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยเป็นเวลาหนึ่งปีหลังจากสิ้นสุดสัญญา (คำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๗/๒๕๔๗ และที่ อ.๒๔๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

แม้ที่ดินที่หน่วยงานทางปกครองนำขยะไปทิ้งจะเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดี
มีเพียงสิทธิครอบครอง แต่ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิใช้สอย จำหน่าย และขัดขวางมิให้ผู้อื่น
สอดเข้าเกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามเอาคืนที่ดินในความครอบครองของตนนั้นได้ตาม
กฎหมาย ดังนั้น เมื่อหน่วยงานทางปกครองนำขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลไปทิ้งในที่ดิน
ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้
หน่วยงานทางปกครองปลดเปลื้องการรบกวนอันเป็นการละเมิดและมีสิทธิเรียกร้อง
ค่าสินไหมทดแทนได้ในทางกลับกัน หน่วยงานทางปกครองย่อมมีหน้าที่ปลดเปลื้อง
การรบกวนนั้นให้กับผู้ฟ้องคดี รวมทั้งชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นด้วย

เมื่อปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองเพียงแต่นำดินไปฝังกลบขยะมูลฝอย
และสิ่งปฏิกูลที่นำไปทิ้งไว้โดยมิได้มีการขจัดออกไป กรณีเท่ากับเป็นการละเมิดต่อ
ผู้ฟ้องคดีต่อไป ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลก็ยังคงรบกวนการครอบครองทรัพย์สินของ
ผู้ฟ้องคดีทั้งเหนือพื้นดินและใต้ดินอยู่ตลอดไป และแม้การขุดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
ขึ้นมาเพื่อนำไปทิ้งยังที่อื่นจะทำให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นและมีการฟุ้งกระจายของ
ฝุ่นละอองซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหาย
ที่จะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีหากปล่อยให้มิได้มีกองขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่มีปริมาณถึง
๗๕ ตัน ฝังอยู่ที่ใต้ดินของผู้ฟ้องคดีตลอดไปแล้ว ความเดือดร้อนเสียหายที่จะเกิดกับ
ผู้ฟ้องคดีจากการถูกรอนสิทธิการใช้สอยที่ดินทั้งในปัจจุบันและในอนาคตย่อมมากกว่า
จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองที่จะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้เกิด
เหตุเดือดร้อนเสียหายอันเป็นการละเมิดนั้นกับผู้ฟ้องคดีโดยการดำเนินการขนขยะ
มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่นำไปทิ้งในที่ดินของผู้ฟ้องคดีออกไป รวมทั้งทำการขุดตักดิน

ที่ปนเปื้อนน้ำชะขยะออกไปให้หมดสิ้น และทำการปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้มีสภาพดังเดิม โดยมีให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการดำเนินการของหน่วยงานทางปกครองซ้ำอีก

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ โดยครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และเสียภาษีบำรุงท้องที่ตลอดมา ต่อมา นาย ส. ได้บุกรุกเข้าไปรบกวนสิทธิการครอบครองในที่ดินแปลงดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากนาย ส. ต่อศาลจังหวัด ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาให้นาย ส. และบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากที่ดินพิพาทและให้ชำระค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี โดยคดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้ว หลังจากนั้น นาย ส. ได้ยกที่ดินพิพาทให้แก่เทศบาลตำบลเขาวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนายกเทศมนตรีตำบลเขาวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นสถานที่สำหรับทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองหยุดทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในที่ดินของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการขนขยะและสิ่งปฏิกูลออกไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้หยุดทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในบริเวณพิพาทและได้ทำการขุดดินฝังกลบขยะ แต่ไม่ได้ขนย้ายขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลออกไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีอำนาจ อีกทั้งไม่มีการป้องกันและทำลายเชื้อโรคหรือโรคติดต่อจากขยะและสิ่งปฏิกูลก่อนนำไปทิ้งตามอำนาจหน้าที่และตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่กำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย กลายเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนำขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลทุกชนิดไปทิ้งในบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินที่อยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองขนย้ายขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลออกไปจากที่ดินภายใน ๓ วันรวมทั้งให้ปรับสภาพดินและขจัดกลิ่นเหม็นรบกวนโดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ดำเนินการเอง แต่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี โดยมีคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำดินไปฝังกลบให้มีความหนา ๖๐ เซนติเมตร โดยมีให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลดังกล่าวออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ที่ดินพิพาทจะเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีเพียงสิทธิครอบครองก็ตาม แต่ตาม มาตรา ๑๓๗๔ วรรคหนึ่ง^{๒๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ถ้าผู้ครอบครอง ถูกรบกวนในการครอบครองทรัพย์สิน เพราะมีผู้สอดเข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบด้วยกฎหมายไซ้ร ทำหน้าที่ผู้ครอบครองมีสิทธิจะให้ปลดเปลื้องการรบกวนนั้นได้ ถ้าเป็นที่น่าวิตกว่าจะยังมีการ รบกวนอีก ผู้ครอบครองจะขอต่อศาลให้สั่งห้ามก็ได้ ดังนั้น ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินย่อมมีสิทธิ ใช้สอย จำหน่าย และขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามเอาคืนที่ดินในความ ครอบครองของตนนั้นได้ตามกฎหมาย เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่าการกระทำของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง มิได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และมีคำให้การแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีจำต้องพิจารณาว่าการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองนั้นเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล อย่างใดอีกหรือไม่ เพราะแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและ แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ไม่มีสิทธิที่จะนำขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลไปทิ้งในที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือไม่มีอำนาจดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการอันเป็นการละเมิดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดี ก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ และในทางกลับกัน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย่อมจะต้องมีหน้าที่ปลดเปลื้องการรบกวนนั้นให้กับผู้ฟ้องคดี รวมทั้งมีหน้าที่ ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้นด้วยเช่นกัน เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เพียงแต่นำดินไปฝังกลบขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่นำไปทิ้งไว้โดยมิชอบแล้วปล่อยให้ขยะนั้น ยังคงฝังกลบอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้มีการขจัดออกไป ก็จะทำให้เท่ากับปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีต่อไป รวมทั้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลนั้นก็ยังคงรบกวนการ ครอบครองทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีทั้งเหนือพื้นดินและใต้ดินอยู่ตลอดไปเช่นกัน สำหรับข้ออ้างว่า หากมีการขุดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขึ้นมาเพื่อนำไปทิ้งยังที่อื่นจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องกลิ่น และมีการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีนั้น กรณีดังกล่าวย่อมเป็น หน้าที่และความรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไข

^{๒๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๗๔ ถ้าผู้ครอบครองถูกรบกวนในการครอบครองทรัพย์สิน เพราะมีผู้สอดเข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายไซ้ร ทำหน้าที่ผู้ครอบครองมีสิทธิจะให้ปลดเปลื้องการรบกวนนั้นได้ ถ้าเป็นที่น่าวิตกว่าจะยังมีการรบกวนอีก ผู้ครอบครองจะขอต่อศาลให้สั่งห้ามก็ได้

เพื่อมิให้เกิดการกระทำละเมิดนั้นขึ้นอีก และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็มีอาจอ้างถึงความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีในการที่ตนจะต้องแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำละเมิดของตนมาเป็นข้ออ้างเพื่อจะมีต้องกระทำการเพื่อแก้ไขเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดี อีกทั้งเมื่อคำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีหากปล่อยให้มีการปล่อยปละละเลยของขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่มีปริมาณถึง ๗๕ ตัน ฝังอยู่ภายใต้ที่ดินของตนตลอดไป กับความเดือดร้อนเสียหายที่จะเกิดกับผู้ฟ้องคดีเพียงชั่วคราวจากกลิ่นเหม็นและการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองของขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเมื่อมีการขนย้ายออกไป ความเดือดร้อนเสียหายที่จะเกิดกับผู้ฟ้องคดีจากการถูกรอนสิทธิการใช้สอยที่ดินทั้งในปัจจุบันและในอนาคตย่อมมากกว่า ประกอบกับเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะต้องดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุเดือดร้อนเสียหายอันเป็นการละเมิดกับผู้ฟ้องคดีอีก พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการขนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่นำไปทิ้งในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิชอบด้วยกฎหมายออกไป รวมทั้งทำการขุดตักดินที่ปนเปื้อนน้ำชะขยะออกไปให้หมดสิ้น แล้วให้ทำการปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้มีสภาพดังเดิม แต่ต้องกระทำโดยมิให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซ้ำอีก ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๙/๒๕๕๓)

๕.๒ การรั่วไหลของสารกัมมันตรังสี โคบอลต์ - ๖๐ ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๑. กรณีเกี่ยวกับการห้ามขายสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือก่อให้เกิดผลเสียหาย
ต่อผู้บริโภค

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง
ผู้บริโภค

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมการแพร่กระจายของมะละกอตัดต่อสารพันธุกรรม (GMOs)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๔

คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

๑. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร

๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

๑.๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบนที่นอกนอกเขตโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ การขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อติดตั้งถังเก็บก๊าซ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ การขออนุญาตก่อสร้างอาคารในที่ดินของบุคคลอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต หรือคำขอต่ออายุใบอนุญาตเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

๑.๒.๑ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและต่อเติมอาคาร

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติโดยชัดแจ้งถึงกำหนดระยะเวลาให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จโดยรวมระยะเวลาที่อาจขยายได้ตามกฎหมายแล้วไม่เกินหนึ่งร้อยสามสิบห้าวัน ดังนั้นการที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการพิจารณาคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมถือว่าเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๒ ชั้น จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นที่พักอาศัย แต่ใบอนุญาตดังกล่าวหมดอายุก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะทำการก่อสร้างอาคาร ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอต่อนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด (ผู้ถูกฟ้องคดี) เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม

๒๕๔๙ เพื่อขออนุญาตตัดแปลงต่อเติมอาคารในที่ดินเดิม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าไม่สามารถแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในกำหนดระยะเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอได้ เนื่องจากต้องรอผลคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจังหวัดนนทบุรีในกรณีพิพาทที่ขอให้เปิดทางภาระจำยอมบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจอ้างเหตุผลว่า จะต้องรอผลคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจังหวัดนนทบุรีมาเป็นเหตุไม่พิจารณาคำขออนุญาตตัดแปลงอาคารของผู้ฟ้องคดีได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกใบอนุญาตตัดแปลงอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาเหตุผลการขยายระยะเวลาของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวแล้วเห็นว่าการขยายระยะเวลาของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ วรรคสอง^๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นขยายระยะเวลาออกใบอนุญาตกรณีมีเหตุจำเป็นได้ไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน เมื่อนับรวมกับระยะเวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เท่ากับเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีระยะเวลาพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและต้องมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตอย่างใดอย่างหนึ่งสูงสุดไม่เกินหนึ่งร้อยสามสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ เมื่อกรณีมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการภายในกำหนดเวลา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมิได้ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อมถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเมื่อนับเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารในวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบันก็ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวให้แล้วเสร็จแต่อย่างใด พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๙/๒๕๕๓)

^๑ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่เป็นกรณียื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาต หรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

๑.๒.๒ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๔ การออกใบรับแจ้งการก่อสร้าง

การแจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ยื่นคำขอจะต้องแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด หากไม่แล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีสิทธิปฏิเสธไม่รับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างและไม่ออกใบรับแจ้งภายในวันที่ได้รับแจ้งได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า ความบกพร่องในแบบเป็นสาระสำคัญในการแจ้งการก่อสร้างและสามารถแก้ไขได้หรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงตามคดีนี้ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดียังมีได้รับใบแจ้งการก่อสร้างก่อนที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่บางส่วนของท้องที่ตำบลดงพระราม ตำบลรอบเมือง ตำบลหน้าเมือง ตำบลบางบริบูรณ์ และตำบลท่างาม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับ ดังนั้น เมื่ออาคารที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะก่อสร้างดังกล่าวเป็นอาคารที่ต้องห้ามก่อสร้างตามประกาศดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิเสธไม่ออกใบรับแจ้งการก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๑ ชั้น เพื่อใช้เป็นห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัสต่อนายกเทศมนตรีเมืองปราจีนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้แบบฟอร์มการแจ้งตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่รับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างและไม่ออกใบรับแจ้งการก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจแบบแปลนก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่บางส่วนของท้องที่ตำบลดงพระราม ตำบลรอบเมือง ตำบลหน้าเมือง ตำบลบางบริบูรณ์

และตำบลท่างาม อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งอาคารของผู้ฟ้องคดีเป็นอาคารที่ห้ามก่อสร้างตามประกาศกระทรวงฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังไม่ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้าง ประกอบกับอาคารที่จะก่อสร้างไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะก่อสร้างได้ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยข้างต้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงไม่อาจออกใบรับแจ้งการก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งผลคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้าง ออกใบรับแจ้งก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๙ ทวิ และปฏิบัติการอื่นตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้สิทธิที่จะดำเนินการก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีมีผลย้อนหลัง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือแจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคารต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยเป็นหนังสือที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำขึ้นเอง ซึ่งมีความไม่ตรงกันกับแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดหลายประการ ดังนั้น จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้งความประสงค์ก่อสร้างอาคารตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด การแจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการแจ้งที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๓๙ ทวิวรรคหนึ่ง (๑)^๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิปฏิเสธไม่รับชำระ

^๒ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓๙ ทวิ ผู้ใดจะก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดพร้อมทั้งแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมประเภทภูมิสถาปนิกตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ข) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมประเภทภูมิวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ค) ชื่อของผู้ควบคุมงานซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรมและเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ง) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค)

ค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างและไม่ออกไปรับแจ้งภายในวันที่ได้รับแจ้งได้ ซึ่งกรณีนี้ กฎหมายกำหนดให้ผู้แจ้งต้องแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้แจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด จึงไม่สำคัญว่าความบกพร่องในแบบเป็นสาระสำคัญในการแจ้งการก่อสร้างและสามารถแก้ไขได้หรือไม่ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเมื่อต่อมา ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีได้ออกไปรับแจ้งให้ผู้ฟ้องคดี ได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่บางส่วนของท้องที่ ตำบลลงพระราม ฯลฯ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๖ กำหนดให้บริเวณพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งความประสงค์จะก่อสร้างอาคาร เป็นพื้นที่ที่ห้ามก่อสร้างอาคารพาณิชย์กรรมประเภทค้าปลีกค้าส่ง ตามข้อ ๒ ของประกาศฉบับดังกล่าว โดยมีข้อยกเว้นตามข้อ ๕ ที่กำหนดว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้มิให้ใช้บังคับแก่อาคารที่ได้รับอนุญาตหรือไปรับแจ้งการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้น ก่อนวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ใช้บังคับและยังก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ไม่แล้วเสร็จ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตหรือการแจ้งให้เป็นการขัดต่อประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ไม่ได้ ซึ่งกรณีของผู้ฟ้องคดีถือไม่ได้ว่าเข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๕ ของประกาศข้างต้น ดังนั้น การที่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือปฏิเสธไม่ออกไปรับแจ้งการก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีและการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๕/๒๕๕๓)

(จ) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคาร เป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคาร หรือจะเป็นผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทุกประการ

(ฉ) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายซึ่งมีคำรับรองของบุคคลตาม (ก) และ (ข) ว่า ตนเป็นผู้ออกแบบอาคารและเป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคารนั้น

(ช) วันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการดังกล่าว

(๒) ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารในกรณีที่เป็นการแจ้งการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคาร

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบแจ้ง

ให้นำมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับแก่ใบรับแจ้งตามมาตรานี้โดยอนุโลม

๑.๓ การดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมาย

๑.๓.๑ การออกคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารที่ก่อสร้างฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายซ้ำกันหลายครั้งโดยมิได้มีการบังคับการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ การจัดให้มีการรื้อถอนอาคารโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๓ การออกคำสั่งรื้อถอนอาคารที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้

แม้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะได้มีคำสั่งให้มีการรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารซึ่งเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้แล้ว แต่เมื่อไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจใช้ดุลพินิจดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ ๒ แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก ดำเนินการตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และแนวทางที่สอง ใช้ดุลพินิจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผลของการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารใหม่ย่อมมีสถานะเป็นคำสั่งใหม่ แทนคำสั่งเดิมโดยปริยาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเทศบาลเมืองสหัสขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๓ ชั้น รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๘ คูหา ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารในบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างจำนวน ๑๘ คูหา ติดต่อกันโดยไม่เว้นระยะห่างระหว่างอาคาร ซึ่งรวมความยาวของห้องทั้ง ๑๘ ห้องแล้วเกินกว่า ๔๐ เมตร จึงไม่เป็นไปตามข้อ ๓๔ วรรคสาม ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดให้เมื่อมีการก่อสร้างห้องแถวหรือตึกแถวที่สร้างถึง ๑๐ คูหา หรือมีความยาวรวมกันถึง ๔๐ เมตร ต้องมีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างตึกแถวนั้น กว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงออกคำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามคำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารคูหาที่ ๑๐ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอขยายเวลารื้อถอน

อาคารพิพาทดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุญาตให้ขยายเวลารื้อถอนรวมทั้งสิ้น ๕๔๐ วัน แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ฟ้องคดีมิได้รับรื้อถอนอาคารดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารอีกฉบับหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา และเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่ง ที่ ชป ๕๓๙๐๔/๐๘ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาท แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจใช้ดุลพินิจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ ๒ แนวทาง แนวทางแรก ดำเนินการตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แนวทางที่สอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทใหม่ เมื่อข้อเท็จจริงตามคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เลือกใช้วิธีการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารใหม่โดยออกคำสั่งที่ ชป ๕๓๙๐๔/๐๘ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทเอง ผลของการออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว จึงมีสถานะเป็นคำสั่งใหม่แทนคำสั่งเดิมที่ ชป ๕๓๙๐๔/๐๘ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยปริยาย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๓ ชั้น จำนวน ๑๘ คูหา ติดต่อกันไปโดยไม่เว้นระยะห่างระหว่างอาคารไว้ และเป็นการก่อสร้างที่ผิดไปจากผังบริเวณก่อสร้างที่ได้รับอนุญาต คือ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ก่อสร้างอาคารบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างห้องที่ ๑ แต่เว้นพื้นที่ไปก่อสร้างตรงบริเวณห้องที่ ๒ เมื่อสร้างติดต่อกันไปจึงทำให้พื้นที่ห้องที่ ๑๐ เป็นพื้นที่บริเวณที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร และเมื่อรวมความยาวของห้องทั้ง ๑๘ ห้องแล้วเกินกว่า ๔๐ เมตร ซึ่งตามกฎหมายกระทรวง

^๓ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๓ ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เองโดยจะต้องปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงาน และผู้ดำเนินการ จะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้นเว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ข้อ ๓๔ วรรคสาม^๔ กำหนดให้ต้องมีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างตึกแถว นั้นกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร เป็นช่องตลอดความลึกของตึกแถวเพื่อเชื่อมกับที่ว่างหลังอาคาร ดังนั้น การก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถูกต้องตามข้อ ๓๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ดังกล่าว และเป็นกรก่อสร้างอาคาร (คูหาที่ ๑๐) โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ตามมาตรา ๔๐^๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งที่ ชบ ๕๓๙๐๔/๐๔ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารคูหาที่ ๑๐ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๔๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๒/๒๕๕๔)

^๔ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๓๔ ๒๒๒ ๒๒๒

ระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวที่สร้างถึงสิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันถึง ๔๐ เมตร ต้องมีที่ว่างระหว่างแถวด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวที่กว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร เป็นช่องตลอดความลึกของห้องแถวหรือตึกแถว เพื่อเชื่อมกับที่ว่างหลังอาคาร

๒๒๒ ๒๒๒

^{๕-๖} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้างหรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว

(๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

๒๒๒ ๒๒๒

มาตรา ๔๒ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคาร มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ดำเนินการรื้อถอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๑) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐

๑.๓.๔ การออกคำสั่งแก้ไขอาคารโดยรื้อถอนอาคารบางส่วน

ดาดฟ้าเป็นพื้นที่ส่วนบนสุดของอาคารที่ไม่มีหลังคาปกคลุมและบุคคลขึ้นไปใช้สอยได้ จึงถือเป็นโครงสร้างส่วนบนของอาคารที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างอาคาร การก่อสร้างหรือดัดแปลงบริเวณดังกล่าว จึงต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมิได้มีเจตนารมณ์ว่า หากมีการก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้ขออนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องสั่งให้รื้อถอนเสมอไป หากแต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่า ในส่วนของอาคารที่ดัดแปลงมีลักษณะถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว ก็ชอบที่จะมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาต หรือหากเห็นว่า ในส่วนของอาคารที่ดัดแปลงมีลักษณะไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย แต่เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ชอบที่จะมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องไปพร้อมกันได้ ดังนั้น คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้รื้อถอนอาคารที่ออกโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงถือเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แม้ในขณะที่มีการดัดแปลงอาคารพิพาทจะมีกฎหมายบัญญัติให้การดัดแปลงอาคารโดยต่อเติมดาดฟ้าของอาคารไม่สามารถกระทำได้ แต่เมื่อในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขข้อกำหนดโดยมีเนื้อหากำหนดให้การดัดแปลงอาคารในลักษณะตามข้อเท็จจริงในคดีนี้สามารถกระทำได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าภายหลังกฎหมายที่แก้ไขใหม่ใช้บังคับแล้วเจ้าพนักงานท้องถิ่นพึงตรวจพบว่า การดัดแปลงอาคารพิพาทดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต กรณีจำต้องถือว่า การดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตดังกล่าว เป็นกรณีที่อาจสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงชอบที่จะแจ้งให้มีการยื่นคำขออนุญาตดัดแปลงอาคาร หากใช้มีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาทโดยไม่แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารแก้ไขให้ถูกต้องก่อน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และครอบครองอาคารซึ่งซื้อมาจากการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี ต่อมา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพระนครตรวจพบว่า ผู้ฟ้องคดีดัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยทำการกันห้องขึ้นใหม่บนชั้นดาดฟ้าของอาคาร และก่อผนังคอนกรีตเสริมเหล็กอาคารชั้นที่ ๓ ผู้อำนวยการเขตพระนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดัดแปลงอาคาร

ห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคารในส่วนที่ดัดแปลง และให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง พร้อมทั้งยื่นคำขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งให้ระงับการดัดแปลงอาคารและคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าวในส่วนที่ให้รื้อถอนอาคารบนชั้นดาดฟ้าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้รื้อถอนอาคารเฉพาะส่วนบนชั้นดาดฟ้าของอาคารและอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขออนุญาตดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมบนชั้นดาดฟ้าอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อาคารพิพาทเป็นอาคารตึกแถวสี่ชั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ต่อเติมชั้นดาดฟ้าของอาคาร ซึ่งชั้นดาดฟ้าเป็นพื้นที่ส่วนบนสุดของอาคารที่ไม่มีหลังคาปกคลุมและบุคคลขึ้นไปใช้สอยได้ จึงถือเป็นโครงสร้างส่วนบนของอาคารที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างอาคาร เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ทำการตั้งเสา ก่ออิฐ ฉาบปูน กันผนัง และทำหลังคามีขนาดกว้าง ๓.๕๐ เมตร ยาว ๑๔ เมตร สูง ๔.๓๐ เมตร จึงถือว่าการเปลี่ยนแปลงต่อเติมซึ่งลักษณะของโครงสร้างอาคารที่ได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากเดิม จึงเป็นการดัดแปลงอาคารตามมาตรา ๔^๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว กรณีจึงไม่เข้าข้อกำหนดตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑ (๓)^๘ การต่อเติมอาคารชั้นดาดฟ้าของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นการดัดแปลงอาคาร

^๗ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานและสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๑ การกระทำดังต่อไปนี้ ไม่ถือเป็นการดัดแปลงอาคาร คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) การเปลี่ยนแปลง การต่อเติม การเพิ่ม การลด หรือการขยาย ซึ่งลักษณะของเขต แบบ รูปทรง สัดส่วน หน้าหนัก เนื้อที่ของส่วนต่างๆ ของอาคารที่ไม่เป็นโครงสร้างของอาคาร ซึ่งไม่เป็นการเพิ่มน้ำหนักให้แก่โครงสร้างของอาคารเดิมส่วนหนึ่งส่วนใดเกินร้อยละสิบ

ฯลฯ

ฯลฯ

ซึ่งต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑^๙ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๔๐ (๓) ประกอบกับมาตรา ๔๑^{๑๐} และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แล้ว เห็นได้ว่า มิใช่เจตนารมณ์ของกฎหมายว่า หากไม่ขออนุญาตก็ต้องสั่งให้รื้อถอน โดยไม่คำนึงว่าการตัดแปลงอาคารนั้นถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับในขณะนั้นหรือไม่ ดังนั้น หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่า ในส่วนของอาคารที่ตัดแปลงมีลักษณะถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว ก็ชอบที่จะมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาต หรือหากเห็นว่า ในส่วนของอาคารที่ตัดแปลงมีลักษณะไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย แต่เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ชอบที่จะมีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องไปพร้อมกันได้ ส่วนข้อบัญญัติตามข้อ ๑๑๗^{๑๑} ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ นั้น ก็เป็นการที่กฎหมายบัญญัติให้อาคารที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างก่อนที่ข้อบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ หากมีการขออนุญาตตัดแปลงอาคารจะได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ แต่หากอาคารในส่วนที่ขออนุญาตตัดแปลงนั้น ชัดต่อข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างแล้ว ก็จะไม่ได้รับการยกเว้น โดยไม่อาจตีความไปถึงว่า อาคารที่มีการก่อสร้างชัดต่อข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ได้รับอนุญาตก่อสร้าง นั้น เมื่อต่อมามีการตัดแปลงอาคารโดยไม่อาจ

^{๙-๑๐} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๑ ผู้ใดจะก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๑ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาตหรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ หรือดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๑} ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๑๑๗ อาคารที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างก่อนข้อบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ หากมีการขออนุญาตตัดแปลงอาคารจะได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่เป็นการเพิ่มความสูงของอาคาร
- (๒) กรณีที่เป็นอาคารขนาดใหญ่ขึ้นไป ต้องไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นเกินร้อยละ ๒ ของพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตไว้ครั้งแรก กรณีไม่ใช่อาคารขนาดใหญ่ต้องไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่รวมกันทุกชั้นเกินร้อยละ ๕ ของพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตไว้ครั้งแรก
- (๓) ไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่ปกคลุมดิน
- (๔) ไม่เป็นการชัดต่อข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ได้รับอนุญาตครั้งแรก

ยื่นคำขออนุญาตตัดแปลงอาคารได้ หรือหากการตัดแปลงอาคารดังกล่าวขัดต่อข้อบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะได้รับอนุญาตก่อสร้างแล้ว อาคารในส่วนที่ตัดแปลงโดยมิได้ขออนุญาต ต้องดำเนินการรื้อถอนเพียงอย่างเดียวไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ประกอบกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่ใช้บังคับในขณะตัดแปลงอาคารนั้นแต่อย่างใด เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ฟังได้ว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นการตัดแปลงอาคารซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคารฯ ซึ่งตามข้อ ๕๒ (๔)^{๑๒} ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครดังกล่าวกำหนดให้ตึกแถวต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า ๓ เมตร เมื่อพิจารณาการตัดแปลงอาคารชั้นดาดฟ้าดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแล้วเห็นได้ว่าสามารถแบ่งแยกออกเป็นสองส่วนได้ ส่วนแรกได้แก่ กรณีที่มีการตัดแปลงอาคารชั้นดาดฟ้าส่วนหลังอาคารทับที่ว่างทางเดินหลังอาคาร ขนาดความกว้าง ๓.๕๐ เมตร ความยาว ๓.๐๐ เมตร ความสูง ๔.๓๐ เมตร เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ส่วนที่สองได้แก่ การตัดแปลงอาคารส่วนหน้าอาคารขนาดความกว้าง ๓.๕๐ เมตร ความยาว ๑๑.๐๐ เมตร ความสูง ๔.๓๐ เมตร หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการแก้ไขและยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารชั้นดาดฟ้าเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าการตัดแปลงดังกล่าวไม่ฝ่าฝืนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีอำนาจออกใบอนุญาตตัดแปลงอาคารส่วนนี้ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยอุทธรณ์ว่าอาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเลขหมายประจำบ้านในเวลาที่เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับ ซึ่งข้อ ๘^{๑๓} ของเทศบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้ตึกแถวต้องมีที่ว่างเป็นทางเดินหลังอาคารเพื่อใช้เป็นทางคมนาคมได้ถึงกัน กว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร เมื่ออาคารของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่มีที่ว่างทางเดินหลังอาคารและ

^{๑๒} ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕๒ อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ห้องแถวหรือตึกแถว ต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า ๓ เมตร เพื่อใช้ติดต่อกันโดยไม่ให้มีส่วนใดของอาคารยื่นล้ำเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ในกรณีที่อาคารหันหลังเข้าหากันจะต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคาร กว้างไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๓} เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคาร (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๘ ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม และอาคารสาธารณะต้องมีที่ว่างเป็นทางเดินด้านหลังอาคาร เพื่อใช้เป็นทางคมนาคมได้ถึงกัน กว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร ทั้งนี้ ให้กันเขตต์บริเวณทางเดินดังกล่าวนี้ให้ปรากฏ

ถ้าที่ดินที่ก่อสร้างนั้นตั้งอยู่ติดทางสาธารณะหรือทางซึ่งมีสภาพเป็นสาธารณะให้ทำทางเดินหลังอาคารนั้นออกติดต่อกับทางนี้ร่วมกันก็ได้

เป็นอาคารที่ก่อสร้างมาก่อนพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้บังคับและมีการกระทำฝ่าฝืนต่อเทศบัญญัติที่ใช้บังคับในขณะนั้น จะขออนุญาตดัดแปลงไม่ได้ โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้พิจารณาว่าอาคารชั้นดาดฟ้าที่ดัดแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองสามารถดัดแปลงให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมอาคารฯ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ หรือเป็นกรณีไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ตามมาตรา ๔๐ (๓) มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารชั้นดาดฟ้าที่ดัดแปลงในส่วนด้านหน้าของอาคารชั้นดาดฟ้า ขนาดความกว้าง ๓.๕๐ เมตร ความยาว ๑๑.๐๐ เมตร ความสูง ๔.๓๐ เมตร ซึ่งเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ หากการดัดแปลงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กฎกระทรวง หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ พิพากษาให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขเปลี่ยนแปลงและยื่นคำขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารชั้นดาดฟ้า เฉพาะในส่วนด้านหน้าของอาคารชั้นดาดฟ้า และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งรื้อถอนอาคารชั้นดาดฟ้าที่ดัดแปลง เฉพาะในส่วนด้านหน้าของอาคารชั้นดาดฟ้า ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารชั้นดาดฟ้าที่ดัดแปลงให้ถูกต้อง และยื่นคำขอใบอนุญาตดัดแปลงอาคารหรือดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๙/๒๕๕๓)

เมื่ออาคารที่พิพาทได้จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดแล้ว อำนาจในการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางจึงตกเป็นของนิติบุคคลอาคารชุด การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารดังกล่าวให้รื้อถอนอาคารพิพาทบางส่วนและแก้ไขให้ถูกต้องตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต จึงเป็นคำสั่งที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจปฏิบัติได้ อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพิพาท แต่ได้ก่อสร้างดัดแปลงอาคารพิพาทโดยฝ่าฝืนต่อเทศบัญญัติของเทศบาลตำบลหัวหิน เรื่อง ควบคุมการก่อสร้างอาคารพุทธศักราช ๒๕๐๔ นายกเทศมนตรีเมืองหัวหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขอาคารที่ก่อสร้างดัดแปลงผิดจากแบบที่ได้รับอนุญาตโดยมีคำสั่งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และครั้งที่สองเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่ง

ฉบับลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารดังกล่าวเฉพาะส่วนตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และกลับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนอาคารพิพาทเป็นนิติบุคคลอาคารชุด และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดได้จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดให้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๔ และได้มีการโอนขายห้องชุดบางส่วนไปยังบุคคลภายนอกก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีคำสั่ง ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้รื้อถอนอาคารบางส่วน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ จะบัญญัติว่า เจ้าของห้องชุดมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลที่เป็นของตน และมีกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินส่วนกลาง แต่มาตรา ๑๗^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า การจัดการและการใช้ทรัพย์สินส่วนกลางให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และตามข้อบังคับ โดยที่มาตรา ๓๓ วรรคสอง^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า นิติบุคคลอาคารชุดมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการและดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางและให้มีอำนาจกระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมติของเจ้าของร่วมภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น การจัดการทรัพย์สินส่วนกลางจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลอาคารชุด เมื่อมาตรา ๑๕ (๔)^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้อาคารหรือส่วนของอาคารและเครื่องอุปกรณ์ที่มีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันให้ถือเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง ผนังของอาคารจึงเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าอาคารที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างได้ก่อสร้างแล้วเสร็จและได้จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด

^{๑๔-๑๗} พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๓ เจ้าของห้องชุดมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลที่เป็นของตน และมีกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕ ทรัพย์สินต่อไปนี้เป็นทรัพย์สินส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) อาคารหรือส่วนของอาคารและเครื่องอุปกรณ์ที่มีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๗ การจัดการและการใช้ทรัพย์สินส่วนกลางให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และตามข้อบังคับ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๓ นิติบุคคลอาคารชุดที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๓๑ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

นิติบุคคลอาคารชุดมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการ และดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลาง และให้มีอำนาจกระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมติของเจ้าของร่วมภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๔ อำนาจในการจัดการเกี่ยวกับผนังอาคารและโรงจอดรถ – จอดเรือ ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางจึงตกเป็นของนิติบุคคลอาคารชุดนับแต่วันนั้นเป็นต้นมา ผู้ฟ้องคดีคงมีอำนาจหน้าที่เพียงแต่การจัดการทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของห้องชุดเท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนผนังอาคารพิพาทบางส่วนอันเป็นทรัพย์สินส่วนกลางซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่อาจปฏิบัติตามได้นั้น ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบเช่นกัน พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๐/๒๕๕๔)

๑.๓.๕ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างในที่ดินสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๖ การออกคำสั่งระงับการใช้อาคารเพื่อกิจการพาณิชย์กรรม เนื่องจากเปิดใช้ก่อนผ่านการตรวจสอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๗ การออกคำสั่งรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็ก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๘ การไม่ดำเนินการกับเจ้าของอาคารที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๙ การออกคำสั่งระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารและคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบว่าอาคารใดก่อสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจสั่งให้ระงับการก่อสร้าง สั่งห้ามบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

การจะขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารใด ๆ บนที่ดินของบุคคลอื่นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งจะขอใบอนุญาตให้ก่อสร้างได้ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑ (๑) แบบ ข. ๑ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าของที่ดินไม่ยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคารพิพาทในที่ดินของตน การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีค้าขายและพักอาศัยอยู่ในอาคารพิพาทที่สร้างอยู่บนที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยได้รับโอนสิทธิการใช้อาคารมาจากเจ้าของอาคารเดิมที่ก่อสร้างมาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งได้รับอนุญาตจากการรถไฟแห่งประเทศไทย ต่อมา ผู้อำนวยการเขตจตุจักร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เจ้าพนักงานท้องถิ่น ได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตหรือได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น คำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องโดยร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๒ เมตร และต้องมีที่ว่างด้านหลังอาคารกว้างไม่น้อยกว่า ๓ เมตร ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง รวมทั้งให้ยื่นขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นกำหนดให้ดำเนินการแก้ไข รวม ๓ คำสั่ง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งทั้งสาม คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์คำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารและคำสั่งที่ห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคาร แต่ให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ดำเนินการแก้ไขและยื่นคำขอรับใบอนุญาตและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุญาต โดยให้เหตุผลว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ได้ออกหนังสือยินยอมให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารและคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคาร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคาร เมื่อพิจารณาได้ความว่าอาคารพิพาทก่อสร้างโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและไม่ได้แจ้งต่อ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ จึงเป็นกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารโดยฝ่าฝืน บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จึงมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๐ ในการ มีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือมีคำสั่งห้ามบุคคลเข้าไป ในส่วนใดๆ ของอาคารได้ แม้การก่อสร้างอาคารพิพาทจะได้ก่อสร้างแล้วเสร็จก่อนที่เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบว่าอาคารพิพาทก่อสร้างโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างก็ตาม อีกทั้ง การก่อสร้าง อาคารของผู้ฟ้องคดีจะแล้วเสร็จหรือไม่ก็ไม่อาจยืนยันได้ เนื่องจากไม่มีการอนุญาตเพื่อก่อสร้าง และคำสั่งดังกล่าวก็ยังเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างหรือต่อเติม ดัดแปลงในอาคาร ที่พิพาทขึ้นอีก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความปลอดภัยของสาธารณะ ดังนั้น เมื่อพิจารณา ถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการออกคำสั่งในชั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม กฎหมายควบคุมอาคารแล้ว คำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

กรณีคำสั่งห้ามผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า อาคารพิพาทก่อสร้างโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และไม่ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ อันเป็นการก่อสร้าง อาคารพิพาทโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า อาคาร พิพาทนั้นอาจเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรือไม่ เนื่องจากกฎหมาย ที่มีผลใช้บังคับในขณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาออกคำสั่งไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าว เป็นเงื่อนไขในการออกคำสั่งไว้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพิพาท เป็นการ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า การจะขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารใดๆ บนที่ดินของบุคคลอื่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน จึงจะขอใบอนุญาตให้ก่อสร้างได้ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑ (๑) แบบ ข. ๑ กำหนดให้ผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารจะต้องเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือได้รับความยินยอม เป็นหนังสือจากผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่จะปลูกสร้างอาคารนั้นด้วย เมื่อการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินไม่ยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีปลูกสร้างอาคารพิพาทในที่ดินของการรถไฟ แห่งประเทศไทย ปรากฏตามหนังสือของการรถไฟแห่งประเทศไทย ฉบับลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะที่จะได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพิพาทตามกฎหมาย ดังกล่าว ซึ่งในกรณีนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือสอบถามไปยังการรถไฟแห่งประเทศไทย

โดยตรง ก็เนื่องจากมีผู้ยื่นคำร้องขออนุญาตปลูกสร้างในพื้นที่บริเวณดังกล่าวหลายราย และเจ้าของที่ดินเป็นหน่วยงานของรัฐ หากมีข้อสงสัยหน่วยงานแต่ละหน่วยงานก็สามารถมีหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ หากจำเป็นต้องขอจากผู้ขอใบอนุญาตก่อนแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบที่จะมีหนังสือสอบถามไปยังการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อให้ตรวจสอบว่ามีหลักฐานการยินยอมให้ก่อสร้างอาคารบริเวณพิพาทได้ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคำขออนุญาตแต่ละรายให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้เป็นการกระทำเกินขอบอำนาจแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อได้พิจารณาวินิจฉัยแล้วว่า คำสั่งทั้งสองฉบับของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๗/๒๕๕๓)

๑.๓.๑๐ การเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

การก่อสร้างอาคารลงบนที่ดินในพื้นที่ของอาคารเดิม โดยรื้อถอนอาคารเดิมทั้งหมดแล้วก่อสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นชิดเขตที่ดินข้างเคียง ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิม อาคารดังกล่าวจึงต้องมีผนังอาคารห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ตามข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารดังกล่าวมีระยะห่างจากเขตที่ดินข้างเคียงน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร โดยไม่ปรากฏว่ามีหนังสือยินยอมให้สร้างอาคารชิดเขตได้จากเจ้าของที่ดินข้างเคียง จึงเป็นการออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารที่ขัดต่อกฎกระทรวงดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวได้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เมื่อเพิกถอนคำสั่งแล้ว กรณีย่อมมีผลให้การก่อสร้างอาคารดังกล่าวเป็นการดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจสั่งให้มีการระงับการก่อสร้างอาคาร สั่งให้ถอยร่นแนวก่อสร้างอาคารชิดแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องตามกฎหมาย กับให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. จากนายกเทศมนตรีตำบลจอมพระ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา เจ้าของที่ดินข้างเคียงร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ฟ้องคดี

ก่อสร้างขีดแนวเขตที่ดินโดยไม่ได้รับความยินยอมให้ก่อสร้างอาคารขีดเขตที่ดินหรือยินยอมให้ใช้ผนังอาคารร่วมจากเจ้าของที่ดินข้างเคียง และขอให้เทศบาลระงับการก่อสร้างอาคารดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบพบว่า ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารขีดแนวเขตที่ดินโดยถอยร่นแนวอาคารห่างจากแนวเขตที่ดินน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร และไม่ปรากฏว่าในการขออนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีมีหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารขีดแนวเขตที่ดินหรือยินยอมให้ใช้ผนังของอาคารร่วมกันจากเจ้าของอาคารข้างเคียง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคาร พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีถอยร่นแนวก่อสร้างอาคารขีดแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องตามข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จังหวัดสุรินทร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) วินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสามคำสั่งชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสามคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดียื่นขออนุญาตต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อก่อสร้างอาคารแทนอาคารหลังเดิมซึ่งมีผนังอาคารที่ใช้ร่วมกัน ผู้ฟ้องคดีต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงตามที่กำหนดในข้อ ๕๐ วรรคสอง^{๑๑} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารเพื่อก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๑ ชั้น จำนวน ๑ หลัง ลงบนที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมีระยะห่างจากเขตที่ดินข้างเคียงน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร โดยไม่มีหนังสือยินยอมจากเจ้าของที่ดินข้างเคียง การออกใบอนุญาตดังกล่าวจึงขัดต่อกฎกระทรวงข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบอนุญาตจึงมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวตามมาตรา ๓ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย อนึ่ง แม้จะถือว่าการก่อสร้างอาคารตามที่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้าง

^{๑๑} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๕๐

ฯลฯ

ฯลฯ

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (๑) หรือ (๒) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างขีดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน ๑๕ เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ขีดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (๑) หรือ (๒) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และคาดฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากคาดฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๘๐ เมตร ในกรณีก่อสร้างขีดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

ลงบนพื้นที่ของอาคารเดิมของผู้ฟ้องคดีซึ่งใช้ผนังของอาคารร่วมกันกับอาคารของนาง ป. แต่ในการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างโดยรื้อถอนอาคารเดิมของผู้ฟ้องคดีลงทั้งหมดแล้วจึงก่อสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นตามที่ได้ขอรับใบอนุญาต ประกอบกับตามแบบก่อสร้างและภาพถ่ายอาคารที่ก่อสร้างใหม่เห็นได้ว่าเป็นอาคาร ค.ส.ล. ที่สูงกว่าห้องแถวไม้เดิมของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจถือว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนอาคารเดิมได้ ดังนั้น การก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่ตามที่ได้รับอนุญาตจึงต้องปฏิบัติตามข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวงข้างต้น และหากจะก่อสร้างอาคารโดยผนังของอาคารชิดเขตที่ดินของตนแล้ว ผนังของอาคารด้านนั้นจะต้องเป็นผนังที่บ และในกรณีที่มีตาดฟ้าของอาคาร ตาดฟ้าของอาคารด้านนั้นก็ต้องทำเป็นผนังที่บสูงจากตาดฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๘๐ เมตร และต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวแล้ว การก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ (๑) และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคารจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตใหม่ที่ถูกต้องจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ดี และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีถอยร่นแนวก่อสร้างอาคารส่วนที่ก่อสร้างชิดแนวเขตที่ดินน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตรให้ถูกต้องตามกฎหมาย และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวใหม่ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งก็ดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒/๒๕๕๔)

๒. กรณีเกี่ยวกับการผังเมือง

๒.๑ การจัดทำผังเมืองรวม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานีบริการก๊าซและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในระหว่างที่กฎกระทรวงเกี่ยวกับผังเมืองรวมหมดอายุบังคับใช้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การก่อสร้างอาคารที่ขัดกับผังเมืองรวม

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็น การก่อสร้างที่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งห้ามบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และมีคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว โดยปรากฏว่า คำสั่งดังกล่าวอาศัยเหตุผลอันเป็นสาระสำคัญของการออกคำสั่งในเรื่องของการก่อสร้างอาคารโดยขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองเป็นฐานในการออกคำสั่ง เมื่อไม่ปรากฏว่า ภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งรื้อถอนอาคารดังกล่าวแต่อย่างใด จนกระทั่งกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองดังกล่าวสิ้นอายุ เช่นนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมไม่สามารถอ้างคำสั่งรื้อถอนอาคารดังกล่าวเพื่อดำเนินการใช้มาตรการทางปกครองต่อไปอีกได้ อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานท้องถิ่น สามารถพิจารณาดำเนินการในกรณีดังกล่าวใหม่ได้ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

สรุปข้อเท็จจริง

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ มีกำหนดระยะเวลาการใช้บังคับห้าปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ออกไปอีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ ปี ถึง พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามกฎกระทรวงขยายระยะเวลาการใช้ผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎกระทรวงขยายระยะเวลาการใช้ผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้หมดอายุระยะเวลาการใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๗ ในระหว่างที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างอาคารขึ้นใหม่แทนอาคารชั่วคราวเป็นอาคาร ค.ส.ล. แบบถาวร จำนวน ๑ หลัง โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และขัดต่อผังเมืองรวมมุกดาหารตามกฎกระทรวงข้างต้น เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวกำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ซึ่งเป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมนายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดียื่นคำอุทธรณ์คำสั่งซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลหรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดมุกดาหาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พิจารณาแล้ว มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อาคารที่พิพาทเป็นอาคารที่ก่อสร้างใหม่ โดยไม่ได้รับอนุญาต และขัดต่อผังเมืองรวมมุกดาหาร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวกำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งตามแบบ ค.๔.๑ ห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๐ (๒) และมีคำสั่งตามแบบ ค.๗.๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีหรือถอนอาคารที่ทำการก่อสร้างทั้งหมด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทั้งนี้ คำสั่งดังกล่าวระบุว่า ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและขัดต่อผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ซึ่งผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหารดังกล่าว คือ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ โดยกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้บังคับไว้ห้าปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ได้ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ออกไปอีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๑ ปี ถึง พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามกฎกระทรวงขยายระยะเวลาการใช้ผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎกระทรวงขยายระยะเวลาการใช้ผังเมืองรวม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้หมดอายุระยะเวลาการบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๗ จึงเห็นได้ว่า ในระหว่างการบังคับใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล ขนาด ๕ x ๑๒ เมตร ๑ หลัง โดยไม่ได้รับอนุญาต และขัดต่อผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวกำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เห็นได้ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร และคำสั่งรื้อถอนอาคารพิพาทดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการไปตามขั้นตอนของกฎหมายแล้ว แต่เนื่องจากตามคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าวระบุเหตุของการกระทำของผู้ฟ้องคดีว่าได้ทำการก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและขัดต่อผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าตามกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกรณีผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ได้กำหนดระยะเวลาการบังคับใช้บังคับไว้และปัจจุบันระยะเวลาการบังคับใช้ได้สิ้นสุดแล้ว จึงเห็นได้ว่า ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่อ้างว่าการก่อสร้างอาคารพิพาทขัดต่อผังเมืองรวมเมืองมุกดาหารนั้น เป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งที่เป็นฐานในการออกคำสั่งดังกล่าว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการใช้มาตรการทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งรื้อถอนอาคารดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะใช้มาตรการทางปกครองภายหลังจากที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับใช้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่สามารถอ้างคำสั่งรื้อถอนอาคารดังกล่าวเพื่อดำเนินการใช้มาตรการทางปกครองต่อไปอีกได้

เนื่องจากอาคารของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในบังคับของผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ตามกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถพิจารณาดำเนินการในกรณีดังกล่าวใหม่ได้ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ประกอบพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พินิจฉัยให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้รื้อถอนอาคารตามแบบ ค.๗.๑ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ผังเมืองรวมเมืองมุกดาหาร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ สิ้นสุดการใช้บังคับ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๒๒/๒๕๕๓ และที่ อ.๔๔๙/๒๕๕๓^{๑๙} วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒.๕ การออกใบอนุญาตก่อสร้างที่ขัดต่อผังเมืองรวม

เหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามคดีนี้ คือ การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารในพื้นที่ห้ามก่อสร้างตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม แม้มูลเหตุแห่งการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนร้องเรียนว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างอาคารดังกล่าว แต่กรณีไม่อาจถือได้ว่าวันที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับทราบเรื่องร้องเรียนเป็นวันที่รู้เหตุที่จะให้เพิกถอนใบอนุญาต ดังกล่าว หากแต่ต้องถือเอาวันที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบข้อเท็จจริงที่เพียงพอ เพื่อประกอบการตัดสินใจเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเป็นวันรู้เหตุแห่งการ เพิกถอนดังกล่าว ซึ่งกรณีตามคดีนี้ คือ วันที่เจ้าหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับแจ้ง ผลการตรวจสอบจากหน่วยงานทางปกครองที่เกี่ยวข้องว่า อาคารดังกล่าวตั้งอยู่ในพื้นที่ ห้ามก่อสร้างตามกฎหมายผังเมืองรวม เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ดังนั้น การที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการออกคำสั่งภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

^{๑๙} อย่างไรก็ตาม คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๙/๒๕๕๓ มีข้อเท็จจริงแตกต่างจากคดีแรก ซึ่งอาจมีผล ต่อการดำเนินการของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อไปที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ข้อเท็จจริงตามคดีนี้เป็นการ ก่อสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและมีลักษณะเป็นการรुकล้ำแนวถนนตามแนวผังเมืองรวม ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมอาคารต้องถือว่าเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ แต่เมื่อต่อมาปรากฏว่า กฎหมายผังเมืองสิ้นอายุ การบังคับใช้ ผลในทางกฎหมายเท่ากับอาคารที่ก่อสร้างมิได้รुकล้ำแนวถนนตามผังเมืองรวมอีกต่อไป ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ ก่อสร้างอาคารดังกล่าวจึงกลับกลายเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ โดยการให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ รับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จในเขตจังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๘ และจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยกำหนดให้บริเวณที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างอยู่ในเขตห้ามก่อสร้างโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จ และเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมตรวจแบบ และได้รับใบอนุญาตก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ต่อมา มีผู้ยื่นหนังสือร้องเรียนตามหนังสือลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๘ ว่า ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการก่อสร้างโรงงานดังกล่าว เทศบาลนครนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ หรือกรมโยธาธิการและผังเมืองเกี่ยวกับการบังคับใช้การออกใบอนุญาตก่อสร้างของผู้ฟ้องคดี ซึ่งจังหวัดนนทบุรีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า จังหวัดได้ให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดตรวจสอบในเบื้องต้นแล้ว พบว่าโรงงานของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในเขตห้ามก่อสร้างโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และโรงงานแห่งนี้ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างหลังกฎกระทรวงประกาศใช้แล้ว ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ลงรับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ต่อมา กรมโยธาธิการและผังเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ตอบข้อหารือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า ใบอนุญาตก่อสร้างตามแบบ อ. ๑ เลขที่ ๔๑๘/๒๕๔๘ ออกให้ ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ย่อมมีผลตั้งแต่วันที่ปรากฏในใบอนุญาต เมื่อนายกเทศมนตรีนครนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีหลังกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลใช้บังคับจึงไม่ถูกต้อง และสามารถดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ร่วมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระเงินค่าทดแทนความเสียหายพร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ปรากฏประเด็นขึ้นสู่การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดเพียงว่า การออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทเป็นการออกคำสั่งภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะเพิกถอนหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ น่าจะรู้ว่า

มีผู้ร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกับที่มีผู้ร้องเรียน แต่หนังสือร้องเรียนดังกล่าวมุ่งหมายการร้องเรียนเรื่องการก่อสร้างโรงงานก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากการก่อสร้าง ส่วนเรื่องการก่อสร้างโรงงานอยู่ในเขตพื้นที่ห้ามก่อสร้างเป็นข้อเท็จจริงยังฟังยุดิตตามหนังสือร้องเรียนไม่ได้ ต้องมีการตรวจสอบก่อนการจะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เพียงพอเพื่อใช้เป็นเครื่องประกอบการใช้ดุลพินิจว่าจะมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารหรือไม่ เพียงแต่มีผู้ร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างอาคารไม่อาจถือได้ว่ามีข้อเท็จจริงที่เพียงพอที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะใช้ดุลพินิจในการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ การทราบว่ามีกรรณร้องเรียนดังกล่าวไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบถึงเหตุแห่งการที่จะให้เพิกถอนคำสั่งแล้ว ซึ่งกรณีข้อเท็จจริงตามคดีนี้ต้องถือว่าวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ อันเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ลงรับหนังสือของจังหวัดจันทบุรีที่แจ้งว่าโรงงานของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ห้ามก่อสร้างโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดีและข้อเท็จจริงที่เพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจใช้ดุลพินิจเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการออกคำสั่งภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และโดยที่ไม่ปรากฏว่า ภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕๒^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขึ้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องการร้องขอค่าทดแทนอันเนื่องมาจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว

^{๒๐-๒๑} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๙ ๗๗ ๗๗

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต่อกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

๗๗ ๗๗

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลมแต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

ก่อนการฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อยู่ในสถานะเป็นบุคคลผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองในประเด็นเรื่องค่าทดแทนความเสียหายนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจพิจารณากำหนดค่าทดแทนในส่วนนี้ให้ผู้ฟ้องคดีได้ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๑/๒๕๕๓)

บทที่ ๕

คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.) ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๖

คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)

๑.๑ การดำเนินการสรรหา กสช. โดยกรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับความไม่เป็นกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการสรรหา กสช. และผู้เข้ารับการสรรหา อันอาจเป็นเหตุให้การสรรหา กสช. มีความไม่เป็นกลาง องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา กสช. และคุณสมบัติของบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็น กสช.

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๗

คดีปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของรัฐวิสาหกิจ

๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ไปเป็นบริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ไปเป็นบริษัท ปตท จำกัด (มหาชน)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการยุบเลิกองค์การพอกหนัง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๘

คดีปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

๑. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลค้างจ่ายหุ้นสามัญของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๘

คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดให้วัสดุใดเป็นเทพหรือวัสดุโทรทัศน์ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทพและวิทยุโทรทัศน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการชำระเงินรายได้ให้แก่กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ตามระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ดวงตราสัญลักษณ์ข้าวไทย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๐

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งสาธารณสุขโรค

๑.๑ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพาน

แม้จะมีได้มีบทบัญญัติใดบังคับให้หน่วยงานทางปกครองต้องจัดให้มี
ประชาพิจารณ์ในทุกกรณี โดยให้เป็นดุลพินิจของแต่ละหน่วยงานที่จะให้มีหรือไม่ให้มีการ
จัดทำประชาพิจารณ์ดังกล่าวได้ก็ตาม แต่ในการดำเนินการใด ๆ ของรัฐ รัฐเอง
ก็ย่อมต้องคำนึงถึงสิทธิของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติ
และให้การรับรองไว้ด้วยเสมอ ประกอบกับเมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่
ในขณะนั้น ได้กำหนดไว้ว่า รัฐมนตรีอาจสั่งให้มีประชาพิจารณ์ได้ หากการดำเนินการ
โครงการของรัฐเรื่องใดซึ่งหน่วยงานของรัฐในสังกัดจัดให้มีขึ้นนั้น อาจมีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย
แก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้เถียงหลายฝ่าย สมควรให้มีการรับฟัง
ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็น
แนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐต่อไป ดังนั้น เมื่อการดำเนินการก่อสร้างสะพาน
ค.ส.ล. ที่พิพาทในคดีนี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรือ
อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคมส่วนรวม การที่ผู้อำนวยการเขตบึงกุ่ม
และกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ดังกล่าว โดยไม่ได้จัดทำ
ประชาพิจารณ์ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ
ที่กำหนดไว้อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อาศัยในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานที่พิพาทฟ้องว่า
กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗
จากการแปรบัญญัติของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม ให้ผู้อำนวยการเขตบึงกุ่ม
(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ริมคลองบางเตย บริเวณถนน
นวมินทร์ถึงซอยมหาทรัพย์ เพื่อใช้เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างถนนนวมินทร์ถึงซอยมหาทรัพย์

โดยมิได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อ มาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยการดำเนินการ ก่อสร้างดังกล่าวยังเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เนื่องจากทำให้มีทางเข้าออกได้หลายทางโดยมิได้มีการรักษาความปลอดภัยจึงก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และทำให้ทัศนียภาพถูกทำลาย ประกอบกับการ ก่อสร้างสะพานขึ้นใหม่ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้ทางสัญจรไปสู่ถนนสาธารณะ ที่ใกล้มากขึ้นกว่าเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงได้คัดค้านการก่อสร้างสะพานดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประธานสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตบึงกุ่ม ให้ยกเลิกการสร้าง สะพานที่พิพาท แต่กลับได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ไม่อาจยกเลิกการสร้าง สะพานนี้ได้ ด้วยเหตุที่ได้มีการลงนามจ้างเหมาก่อสร้างพร้อมทั้งได้ดำเนินการก่อสร้าง ไปบ้างแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำสั่งระงับการใช้สะพานและให้มีการรื้อถอน สะพานดังกล่าวออกไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้จัดสรรงบประมาณ เงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้แก่สำนักงานเขตบึงกุ่มเพื่อดำเนินการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้ก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ริมนถนนคลองบางเตยผ่านชุมชน สราญรมย์ จึงเป็นการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำอันเป็นการดำเนินกิจการที่อยู่ในกรอบ อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจ หน้าที่ดำเนินการได้ตามกฎหมาย แต่ด้วยเหตุที่การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงสิทธิของ บุคคลตามที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙ บัญญัติรับรองไว้ให้ได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และ การตีความกฎหมายทั้งปวง การที่ยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้สิทธิดังกล่าวนั้น ไม่ใช่เหตุที่องค์กรของรัฐจะยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธ ไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวได้ โดยในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจ ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือ ส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของบุคคลในชุมชนท้องถิ่น หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่นตามที่กฎหมาย บัญญัติ และต้องให้บุคคลในชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล ก่อนการ

ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว และให้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น หรือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องดำเนินการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียของชุมชนท้องถิ่น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมควรแก่กรณี ซึ่งก็คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แม้จะมีได้มีบทบัญญัติใดบังคับให้หน่วยงานทางปกครองต้องจัดให้มีประชาพิจารณ์ในทุกกรณี แต่ให้เป็นดุลพินิจให้มีหรือไม่ให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์ ตามข้อ ๗ ซึ่งบัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการของรัฐเรื่องใด ซึ่งหน่วยงานของรัฐในสังกัดจัดให้มีขึ้น อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคม และอาจนำไปสู่ข้อโต้แย้งหลายฝ่าย สมควรรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐ รัฐมนตรีอาจสั่งให้มีประชาพิจารณ์ตามระเบียบนี้ได้ ซึ่งจากข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า การดำเนินการก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ที่พิพาทดังกล่าว มิได้มีการให้ข้อมูล คำชี้แจงและเหตุผล รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบริเวณใกล้เคียงก่อนการดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานดังกล่าวแต่อย่างใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการดำเนินการก่อสร้างสะพานดังกล่าวแล้วเสร็จ โดยไม่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของชาวชุมชนสราญรมย์ที่มีประโยชน์ได้เสียและได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างสะพานดังกล่าวโดยตรง รวมทั้งเมื่อลักษณะทางกายภาพของสะพานได้ทำลายสภาพความเป็นธรรมชาติ ความร่มรื่น และทัศนียภาพที่มีอยู่เดิม อันมีผลต่อสิทธิในการดำรงอยู่อย่างปกติสุข อีกทั้ง การก่อสร้างดังกล่าวก็มิได้เกิดจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง แม้จะปรากฏเอกสารแบบเสนอเรื่องร้องเรียนของสำนักงานสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตบึงกุ่ม ซึ่งลงนามโดยผู้อยู่อาศัยในคอนโดมิเนียมหัทธทรัพย์ จำนวน ๓๕ ราย เพื่อขอให้ก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. ริมคลองบางเตยบริเวณถนนนวมินทร์ถึงซอยมหัทธทรัพย์ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างก็ตาม แต่ด้วยเหตุที่เอกสารดังกล่าวได้จัดทำขึ้นภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกการก่อสร้างสะพาน

ที่พิพาท นอกจากนี้ เส้นทางดังกล่าวต้องสัญจรด้วยการเดินเท้าอย่างเดียว รวมทั้งเป็นเส้นทางเปลี่ยวไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในเวลากลางคืน ทำให้ประชาชนใช้เส้นทางสัญจรน้อย จึงไม่เกิดความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้มีการคัดค้านจากประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเมื่อมีการเปิดใช้สะพานดังกล่าว ทำให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าออกภายในหมู่บ้านได้หลายช่องทาง ยังผลให้คนที่พักอาศัยภายในหมู่บ้านต้องใช้ความระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนมากยิ่งขึ้น อันจะเห็นได้ว่าการก่อสร้างสะพานพิพาทส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขของผู้ฟ้องคดีมากเกินสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการก่อสร้างสะพานดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเกินสมควร ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับเมื่อการดำเนินงานตามโครงการที่รัฐจัดให้มีขึ้นนั้น อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม อาชีพ ความปลอดภัย วิถีชีวิต หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชุมชนหรือสังคมและอาจนำไปสู่ข้อโต้แย้งหลายฝ่าย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครควรสั่งให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐ และบุคคลอื่น ๆ ตามนัยข้อ ๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์ในขณะนั้นจนปัจจุบันระเบียบดังกล่าวถูกยกเลิกโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงควรจัดทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ด้วยเหตุดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. ดังกล่าว โดยไม่จัดทำประชาพิจารณ์จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ กรณีจึงยังไม่ควรพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสะพานดังกล่าว เนื่องจากการรื้อถอนทันทีที่ยังสามารถดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบดังกล่าวได้ จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะทั้งในแง่งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการก่อสร้างและที่จะต้องใช้ในการดำเนินการรื้อถอน จึงสมควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตามระเบียบก่อน เมื่อประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างดังกล่าว ค่อยรื้อถอนสะพานนั้นออกไป พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่

ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ และหากประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียงไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างดังกล่าว ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการรื้อถอนให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีการก่อสร้างสะพานและบริเวณใกล้เคียง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙/๒๕๕๔)

๑.๒ การกำหนดจุดก่อสร้างบันไดทางขึ้น - ลงอุโมงค์คนเดินลอดถนนบริเวณทางเท้าสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การก่อสร้างบ่อพักน้ำทิ้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดหรือยกเลิกจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การก่อสร้างท่อระบายน้ำทิ้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณูปโภค

๒.๑ การบำรุงรักษาคูน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การปรับสภาพคูน้ำให้อยู่ในสภาพเดิม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการให้บริการสิ่งสาธารณูปโภค

๓.๑ การให้บริการไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การให้บริการโทรทัศน์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๑

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้สิทธิรับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายรางวัลสินบนห้าจับในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

๔.๑ การออกประกาศกำหนดจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ ถนนหรือสถานสาธารณะที่ควรอนุญาตหรือผ่อนผันให้เป็นที่จำหน่ายสินค้าได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ การออกใบอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔ การที่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะไม่สามารถเข้าไปจำหน่ายสินค้าในที่ที่ตนได้รับอนุญาตได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ การจับกุมผู้ค้าแผงลอยที่นำสินค้ามาวางขายในบริเวณทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการต่อใบอนุญาตให้ค้าของเก่า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. สัญญาให้ชาติใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีเกี่ยวกับสุขอนามัย

การที่ผู้ฟ้องคดีนำเศษอาหารมาโปรยเป็นอาหารให้แก่นกพิราบแล้วก่อให้เกิดฝุ่นฟุ้งกระจายพร้อมทั้งมีมูลนกและกลิ่นอับชื้นบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งละแวกใกล้เคียง พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันเป็นกรณีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของผู้ฟ้องคดี การให้อาหารนกพิราบจึงเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกในฐานะเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีก่อเหตุรำคาญดังกล่าวได้ คำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับเหตุรำคาญ โดยยุติการให้อาหารแก่นกพิราบ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยความสะดวกห้วยขวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียุติการให้อาหารแก่นกพิราบทั้งในและนอกอาคารหรือสถานที่สาธารณะ และให้ทำความสะอาดเก็บกวาดมูลสัตว์และเศษอาหารที่นำมาเลี้ยงสัตว์หรือนกพิราบทุกชนิด ทั้งบนพื้น ริมรั้ว และฝาผนังรอบรั้วต่างๆ ไม่ให้มีเศษอาหารตกค้าง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยปราศจากอำนาจหน้าที่หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ใช้บังคับกับเคหสถาน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว

ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีนำเศษอาหารมาโปรยเพื่อให้นกพิราบมากินเศษอาหารดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีรับว่าการให้อาหารนกพิราบเพื่อเป็นการสงเคราะห์สัตว์ จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเลี้ยงนกพิราบดังกล่าว และการให้อาหารนกพิราบทำให้เกิดฝุ่นฟุ้งกระจายพร้อมทั้งมีมูลนก และกลิ่นอับชื้นบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดีและละแวกใกล้เคียงด้วย พฤติการณ์ดังกล่าว เป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันเป็นกรณีที่เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของผู้ฟ้องคดี การให้อาหารนกพิราบของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเหตุร้ายตามกฎหมายมาตรา ๒๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจตามมาตรา ๒๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ในการออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีก่อเหตุร้าย พร้อมทั้งให้ระงับเหตุร้ายดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะกระทำนั้นๆ จะอยู่ในที่สาธารณะหรือไม่ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๑/๒๕๕๓)

^{๑-๒} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุร้าย

(๑) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของมีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๒) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๓) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๔) การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เหม่าเถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๕) เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุร้ายในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุร้ายด้วย ตลอดทั้งการดูแลปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุร้าย ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุร้ายต่างๆ ได้

บทที่ ๑๒

คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการ

๑.๑ การออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การออกใบรับรองมาตรฐานสถานประกอบการหมวดเพื่อสุขภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

๒.๑ การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานในเขตต้องห้ามตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

๓.๑ การประกอบกิจการอุ้มศพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การประกอบกิจการฆ่าและชำแหละสุกร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การประกอบกิจการประเภทสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการจัดระเบียบการประกอบกิจการตลาดนัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ

๕.๑ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม

ถึงแม้ว่าการได้รับอนุญาตจะเป็นกรณีที่รัฐให้สิทธิแก่บุคคลที่จะดำเนินการตามที่มีการควบคุมโดยกฎหมายนั้นได้ก็ตาม แต่กรณีก็ได้หมายความว่าผู้ได้รับอนุญาตจะมีแต่สิทธิ โดยปราศจากหน้าที่ใด ๆ โดยในกรณีที่กฎหมายกำหนดเป็นข้อห้ามมิให้กระทำเอาไว้ ผู้ได้รับอนุญาตย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการมิให้มีการกระทำที่จะเป็นข้อห้ามตามกฎหมายนั้นด้วย และเป็นหน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อรักษาสิทธิของตน ซึ่งในคดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมและเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีหญิงขายบริการทางเพศมามั่วสุมภายในห้องอาหารและบริเวณลานจอดรถของโรงแรมผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และเป็นการขัดต่อหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคำขออนุญาตหรือขอต่ออายุใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา อาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น การที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาล มีคำสั่งต่อใบอนุญาตจำหน่ายสุราอาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้าม ประจำปี ๒๕๔๗ ให้กับห้องอาหารของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจโรงแรมชื่อโรงแรมสยามและเปิดห้องอาหารชื่อ ห้องอาหารคาเมฟีมา คอฟฟี่ชอป ภายในโรงแรมสยาม โดยห้องอาหารดังกล่าวได้รับอนุญาตให้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๒ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุราในเวลาห้ามตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ มาโดยตลอด ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตขายอาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามและคำขออนุญาตจำหน่ายสุราในเวลาห้าม ประจำปี ๒๕๔๗ ต่อผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในการพิจารณาคำขออนุญาตจำหน่ายสุรา อาหาร หรือเครื่องดื่ม ในเวลาห้าม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงให้สถานีตำรวจนครบาลมักกะสันและกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนตรวจสอบในทางลับว่าห้องอาหารดังกล่าว ในรอบปีที่ผ่านมา มีการกระทำความผิดกฎหมายหรือไม่ ซึ่งจากการสืบสวนในทางลับพบว่า โรงแรมสยามเป็นแหล่งมั่วสุมของหญิงขายบริการทางเพศ เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้กับสถานบริการอาบ อบ นวด เมื่อสถานบริการดังกล่าวปิดดำเนินกิจการ พนักงานที่เป็นหญิงบริการบางส่วนจะเข้าไปรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม จึงทำให้โรงแรมสยามเป็นแหล่งมั่วสุม ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี และในรอบปีที่ผ่านมาไม่เคยกระทำความผิดกฎหมายแต่อย่างใด ผู้บังคับการ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑ จึงรายงานผลการสืบสวนดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณา โดยเห็นว่าโรงแรมสยามเป็นเพียงสถานที่จำหน่ายสุราอาหารเท่านั้น และเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลมักกะสันได้ทำการจับกุมหญิงบริการหน้าโรงแรมสยามในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - พ.ศ. ๒๕๔๘ ส่วนกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบในทางลับโดยเข้าไปในห้องอาหารดังกล่าว ปรากฏว่าห้องอาหารดังกล่าวมีพฤติกรรมเป็นแหล่งมั่วสุมของหญิงขายบริการทางเพศ ถือเป็นกระทำความผิดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของสังคม จึงมีคำสั่งงดการต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายสุราอาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้าม ประจำปี ๒๕๔๗ แก่ผู้ฟ้องคดี โดยสถานีตำรวจนครบาลมักกะสันมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งพิจารณาอุทธรณ์แล้วไม่เห็นด้วยกับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือกองบัญชาการตำรวจนครบาลรายงานให้นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) พิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผลการ

พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่งดต่ออายุใบอนุญาตจำหน่ายสุรา อาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามประจำปี ๒๕๔๗ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจำหน่ายสุรา อาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๒๗ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓๗

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากการสืบสวนในทางลับของสถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน คำให้การของผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลมักกะสัน ผลการสืบสวนในทางลับของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนและคำให้การของร้อยตำรวจเอก ต. พบว่าบริเวณรอบโรงแรมสยามและภายในห้องอาหารคาเมฟีมา คอฟฟี่ชอป ของผู้ฟ้องคดีเป็นสถานที่ที่มีหญิงขายบริการทางเพศจำนวนมากใช้เป็นสถานที่ในการพบปะผู้ซื้อบริการทางเพศ ดังนั้น ข้อที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ห้องอาหารคาเมฟีมา คอฟฟี่ชอป และโรงแรมสยาม ตั้งอยู่ในย่านและแหล่งของสถานบริการ และจะมีผู้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากภายหลังจากสถานที่บริการเลิกทำการนั้น ถึงแม้การได้รับอนุญาตจะเป็นกรณีของรัฐให้สิทธิแก่บุคคลที่จะดำเนินการตามที่มีการควบคุมโดยกฎหมายนั้นได้ก็ตาม แต่กรณีก็ได้หมายความว่าผู้ได้รับอนุญาตจะมีแต่สิทธิ โดยปราศจากหน้าที่ใด ๆ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดเป็นข้อห้ามมิให้กระทำเอาไว้ ผู้ได้รับอนุญาตย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการมิให้มีการกระทำที่จะเป็นข้อห้ามตามกฎหมายนั้นด้วย ซึ่งในคดีนี้ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการใดตามหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าว เพื่อมิให้การดำเนินกิจการของตนมีกรณีที่เป็นข้อห้ามตามกฎหมาย ข้ออ้างนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ สำหรับข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่ามีการอ้างการจับกุมหญิงบริการหน้าโรงแรมสยามระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๗ มาเป็นเหตุหรือเงื่อนไขของการไม่ต่อใบอนุญาตอันเป็นการเลือกปฏิบัติและใช้ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการใด ๆ โดยปล่อยให้หญิงขายบริการทางเพศมาั่วสุ่มภายในห้องอาหารและบริเวณลานจอดรถของโรงแรมสยาม จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓๗ และหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคำขออนุญาตหรือขอต่ออายุใบอนุญาตให้จำหน่ายสุรา อาหารหรือเครื่องดื่มในเวลาห้ามในเขตกรุงเทพมหานคร แนนบายคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และการอ้างคำให้การของผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลมักกะสันว่ามีการจับกุมหญิงบริการหน้าโรงแรมสยามในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็เป็นเพียงข้อมูลเพื่อยืนยันว่าบริเวณรอบโรงแรมสยามและภายในห้องอาหารดังกล่าว เป็นแหล่งมาั่วสุ่มของหญิงขายบริการทางเพศ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งงดต่ออายุใบอนุญาตจำหน่าย

สุรา อาหารหรือเครื่องดื่ม ในเวลาห้าม ประจำปี ๒๕๔๗ ให้กับห้องอาหารดังกล่าว จึงชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้ว เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนเพื่อผลประโยชน์ในทางธุรกิจของโรงแรมสยาม อันถือเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องความเสมอภาคหรืออ้างว่ามีการเลือกปฏิบัติเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๕/๒๕๕๓)

เมื่อผู้ประกอบการโรงแรมเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ อันเป็นเวลาหลังจากหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการใช้บังคับ เมื่อกระทรวงมหาดไทยไม่ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการเป็นอื่น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการประจำปี ๒๕๔๕ และไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญกับการยื่นขอใบอนุญาตในครั้งก่อน ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะใช้ดุลพินิจออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอแตกต่างเป็นอื่นต่อไปไม่ได้ นอกจากนี้ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนนำแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาประกอบเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตให้กับผู้ฟ้องคดีนั้น ไม่อาจรับฟังได้เนื่องจากการกำหนดแนวทางดังกล่าวไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อกำหนดเงื่อนไขของการอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติข้างต้น แนวทางดังกล่าวจึงไม่อาจนำมาใช้บังคับในการอนุญาตตั้งสถานบริการได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตั้งสถานบริการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบการโรงแรมรุคส์ ฮอลิเดย์ เคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ “มิส” ประเภทไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ ตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๓ โดยสถานบริการดังกล่าวตั้งอยู่ภายในตัวอาคารของโรงแรม ผู้ฟ้องคดีได้ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการเรื่อยมาจนถึงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๖ และขาดต่ออายุใบอนุญาตตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ต่อนายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ทราบแนวทางในการผ่อนผันให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) โดยให้จังหวัดทุกจังหวัดพิจารณาดำเนินการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย

ที่มีนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการ นายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนจึงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ หากประสงค์จะขออนุญาตตั้งสถานบริการขึ้นใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการยื่นคำร้องพร้อมเอกสารตามขั้นตอน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องขออนุญาตตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) ประเภทไม่มีหญิงพาตเนอร์บริการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งนายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนว่ากระทรวงมหาดไทยไม่มีนโยบายที่จะอนุญาตให้จัดตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเน้นเรื่องการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล จึงเห็นว่ายังไม่เหมาะสมที่จะพิจารณาอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว นายอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนจึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีอยู่ในหลักเกณฑ์การผ่อนผันให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นระยะเวลาหลังจากการออกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ซึ่งถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอใบอนุญาตอีกครั้ง น่าจะใช้มาตรฐานเดียวกันในการพิจารณาออกใบอนุญาตตามที่เคยอนุญาตไปแล้ว ประกอบกับกิจการของผู้ฟ้องคดีเป็นโรงแรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และยังเป็นโรงแรมเพื่อการท่องเที่ยวตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดมาตรฐานไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการออกใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งใช้ชื่อว่า “มิส”

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ “มิส” เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๓ หลังจากที่กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการไปยังจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากระทรวงมหาดไทยได้เปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับสถานบริการเป็นอื่น และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังให้ยึดถือหนังสือดังกล่าวเป็นแนวทางอยู่ กรณีดังกล่าวเมื่อไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ จึงย่อมมีผลทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้เคยออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดตั้งสถานบริการใช้ดุลพินิจออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ แตกต่างเป็นอื่นออกไปไม่ได้ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนำแนวทางการส่งเสริม

การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมาประกอบเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งพิพากษา นั้น แนวทางดังกล่าวเป็นนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว การกำหนดแนวทางดังกล่าวไม่มีกฎหมายรองรับเพื่อกำหนดเงื่อนไขของการอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการฯ แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงย่อมไม่อาจนำมาใช้บังคับในการอนุญาตตั้งสถานบริการได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตั้งสถานบริการตามมาตรา ๓ (๑)^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบ ก็ย่อมมีผลทำให้คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในเหตุเดียวกันไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปพิจารณาคำขอออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการ “มิส” ตามมาตรา ๓ (๑) ประเภทไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ ของผู้ฟ้องคดีต่อไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๖/๒๕๕๔)

๕.๓ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า

ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคมเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งขณะที่ออกระเบียบนั้น พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ยังไม่มีผลใช้บังคับ ซึ่งมีผลทำให้ระเบียบดังกล่าวเป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้การสรรหาและเสนอชื่อผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย การที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาและมีมติแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อบุคคลตามระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคมเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การแต่งตั้งกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงจากผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิ จึงเป็น

^๑ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในการค้า ดังต่อไปนี้

(๑) สถานเต้นรำ รำวง หรือรอกเงิง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ

ฯลฯ

ฯลฯ

การแต่งตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงที่มาจากการแต่งตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงจึงไม่มีอำนาจออกระเบียบคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่คณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงออกระเบียบดังกล่าวจึงเป็นการออกกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับแจ้งจากผู้บริโภคขอให้ตรวจสอบการประกอบธุรกิจของผู้ฟ้องคดี เลขที่การคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าการประกอบธุรกิจของผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นการประกอบธุรกิจขายตรง ตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนการประกอบธุรกิจขายตรงของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าระเบียบคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓ ระบุว่า การอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๔๓ ผู้ได้รับคำสั่งของนายทะเบียนต้องกระทำสำหรับเพื่อตนเอง จะอุทธรณ์เพื่อผู้อื่นหรือมอบหมายให้ผู้อื่นอุทธรณ์แทนไม่ได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย นอกจากนี้ รัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคมเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ มีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ารัฐมนตรีผู้ออกระเบียบดังกล่าวยังไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ระเบียบดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลให้ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนสมาคมในคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย เมื่อคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งมีกรรมการจากผู้แทนสมาคมและมูลนิธิที่ได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ดำเนินการออกระเบียบคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบนี้จึงเป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงฉบับดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป อันจะมีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๕ ต่อมา รัฐมนตรีผู้รักษาการได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคม เป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยระเบียบนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๕ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งขณะที่ ออกระเบียบนั้น พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ยังไม่มีผลใช้บังคับ อันจะเห็นได้ว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการหาได้มีอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติขายตรง และตลาดแบบตรงฯ ที่จะออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคม เป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งมีผลทำให้ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคมเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้การสรรหาและเสนอชื่อผู้แทนสมาคมหรือ มูลนิธิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ดังนั้น การที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาและมีมติแต่งตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงวุฒิ และกรรมการผู้แทนสมาคม ในคณะกรรมการ ขายตรงและตลาดแบบตรง ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งกรรมการจากผู้แทน สมาคมหรือมูลนิธิจำนวน ๔ คน โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อบุคคลตามระเบียบ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้แทนสมาคมเป็นกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การแต่งตั้งกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง จากผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิจำนวน ๔ คน จึงเป็นการแต่งตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงที่มาจากการคัดเลือกจากผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิ จำนวนสี่คน ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มาจากการแต่งตั้ง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงย่อมมีผลทำให้คณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง ไม่ครบองค์ประกอบในการเป็นคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรงตามที่มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรงฯ กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจ ออกระเบียบคณะกรรมการขายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ ขายตรงและตลาดแบบตรงฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกระเบียบดังกล่าวจึงเป็นการออกกฎ

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเห็นควรเพิกถอนระเบียบคณะกรรมการชายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งฉบับ แต่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดี ได้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการชายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ออกระเบียบคณะกรรมการชายตรงและตลาดแบบตรง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๕๐ เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้หมดสิ้นไปแล้ว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งเพื่อให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการชายตรงและตลาดแบบตรง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งฉบับอีกต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๔/๒๕๕๓)

๕.๔ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์

เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดประเภทของโรงงานไว้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลตามสภาพความเป็นจริงของโรงงานที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โรงงานจำพวกที่ ๑ ได้แก่ โรงงานที่มีขนาดเครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า โรงงานจำพวกที่ ๒ ได้แก่ โรงงานที่มีขนาดเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า และโรงงานจำพวกที่ ๓ ได้แก่ โรงงานที่มีขนาดเครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า ขึ้นไป ดังนั้น การประกอบกิจการโรงงานแต่ละแห่ง จะถูกจัดให้อยู่ในโรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าผู้ประกอบการโรงงานแห่งหนึ่งแห่งใดจะได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ในขณะเดียวกันไม่ได้ แม้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะมีได้มีบทบัญญัติใดไว้โดยชัดแจ้งถึงความสิ้นผลของใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทจากโรงงานจำพวกที่ ๒ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ก็ตาม กรณีต้องถือว่าสถานะของโรงงานจำพวกที่ ๒ สิ้นผลไปนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้ว แม้ในขณะที่ออกใบอนุญาตดังกล่าวยังไม่มีการแจ้งสิทธิหรือหน้าที่ให้ผู้ฟ้องคดีทราบก็ตาม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้รับใบแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีขยายกิจการโรงงาน และได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงชำระเงินค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ มาโดยตลอด รวม ๑๐ งวด เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักโรงงานอุตสาหกรรม รายสาขาที่ ๑ (ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนโรงงาน (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ก็ได้รับชำระเงินดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับการร้องเรียนว่าโรงงานของผู้ฟ้องคดีส่งกลิ่นเหม็นคล้ายสารไอระเหยจากทินเนอร์ผสมน้ำมัน สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้พักอาศัยใกล้เคียงบริเวณโรงงาน สำนักควบคุมและตรวจโรงงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม ตรวจสอบและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปรับปรุงแก้ไขในเรื่องกลิ่นรบกวน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่ากลิ่นอยู่ในมาตรฐานที่กำหนด แต่ผู้ร้องเรียนรายเดิมยังคงร้องเรียนและอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นรบกวน สำนักควบคุมและตรวจโรงงานจึงเข้าตรวจสอบและพบว่าปริมาณสารเมทิลเซลโซลโซฟและบิลทิลอะซีเครดเจือปนในอากาศเกินกว่ามาตรฐานกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปิดโรงงานของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียังประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ตลอดมา แม้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ใบรับแจ้งได้สิ้นสภาพลงแล้วโดยผลของกฎหมายทันทีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งคำสั่งเพิกถอนใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และจำหน่ายทะเบียนโรงงานของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีติดต่อขอรับคืนเงินค่าธรรมเนียมรายปีของใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ที่ผู้ฟ้องคดีชำระไว้หลังจากที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้ว รวมเป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งต่อมาอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอบด้วยกฎหมายแล้ว ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอนใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ของผู้ฟ้องคดีและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ มีหน้าที่ต้องแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ตามแบบ ร.ง.๑ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกใบรับแจ้งตามแบบ ร.ง.๑ เพื่อเป็นหลักฐานการแจ้ง และให้ผู้แจ้งประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง หรือถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้ออกใบรับแจ้ง ผู้แจ้งหรือผู้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ก็จะไม่ยังมีสิทธิหรือหน้าที่ใดๆ ที่จะประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้ จนกว่าจะได้รับใบรับแจ้งการมีอยู่หรือสิ้นสุดลงของใบรับแจ้ง เห็นได้ว่าการดำเนินการออกคำสั่งเกี่ยวกับใบรับแจ้งดังกล่าวย่อมมีผลก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในสิทธิและหน้าที่ของบุคคล การออกใบรับแจ้งหรือการเพิกถอนใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และตามกฎหมายกระบวน (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดประเภทของโรงงานไว้ก็เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลตามสภาพความเป็นจริงของโรงงานที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้น การประกอบกิจการโรงงานแต่ละแห่งจะถูกจัดให้อยู่ในโรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งเท่านั้น เมื่อผู้ประกอบกิจการประสงค์จะเปลี่ยนแปลงประเภทโรงงานก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ซึ่งตามกฎหมายผู้ประกอบกิจการโรงงานแห่งหนึ่งแห่งใดจะได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๑ โรงงานจำพวกที่ ๒ หรือโรงงานจำพวกที่ ๓ ในขณะเดียวกันไม่ได้ แม้พระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีได้มีบทบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งถึงความสิ้นสุดของใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ในกรณีที่มีการขยายกำลังการผลิตเปลี่ยนประเภทจากโรงงานจำพวกที่ ๒ เป็นโรงงานจำพวกที่ ๓ ก็ตาม ต้องถือว่าสถานะของโรงงานจำพวกที่ ๒ สิ้นผลไปนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ แล้ว ถึงแม้ในขณะที่ได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้มีการแจ้งสิทธิหรือหน้าที่ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่เมื่อในเวลาต่อมาได้มีการแจ้งการสิ้นสุดสภาพของใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว การแจ้งดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้ และเมื่อใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดแล้วตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๓ การชำระค่าธรรมเนียมรายปีของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการชำระค่าธรรมเนียมโดยปราศจากกฎหมายรับรองและไม่สามารถอ้างว่ายังประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ ได้ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่

พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงานจำพวกที่ ๒ และจำหน่ายทะเบียนโรงงานของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้วเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗/๑/๒๕๕๓)

๕.๕ กรณีขออนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร

การที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ กำหนดให้ผู้ที่นำสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และกรมสรรพสามิตออกประกาศโดยกำหนดให้ผู้ขออนุญาตต้องยื่นคำขออนุญาตก่อนนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนั้น เมื่อสุราที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรมาถึงท่าลาดกระบ้งเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ (คืนวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๘) แต่ได้ยื่นเอกสารขออนุญาตการนำเข้าในเวลาราชการของวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนได้รับอนุญาต ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีอาชีพทางการค้าโดยปกติย่อมเข้าใจหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี เมื่อกรมสรรพสามิตมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตให้จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต เพื่อขออนุญาตนำเข้าสินค้าสุรา Ethanol Absolute ๙๙.๙ Degree จำนวน ๓,๖๐๐ ขวด ขนาดบรรจุ ๔ ลิตร ต่อ ๑ ขวด โดยทางรถไฟจากประเทศมาเลเซียมายังท่าเรือลาดกระบ้ง แต่สินค้าดังกล่าวมาถึงท่าลาดกระบ้งในวันดังกล่าว เวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา เจ้าพนักงานสรรพสามิตไม่อนุญาตให้นำสินค้านี้เข้ามาในราชอาณาจักร เพราะมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงต่ออธิบดีกรมสรรพสามิตว่า มิได้มีเจตนาที่จะทำผิดหลักเกณฑ์และขอให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตออกใบอนุญาตนำสุราดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร ต่อมา ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์รายการภาษี สบษ. ๑ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เมื่อมีการนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนการออกใบอนุญาตย่อมเป็นความผิดสำเร็จตามกฎหมาย จึงไม่อาจออกใบอนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรตามที่ขอไว้ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการจัดเก็บภาษี ๑ ซึ่งได้พิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งว่าเห็นด้วยกับ

ความเห็นของผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์รายการภาษี สบข. ๑ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทำเรื่องขอผ่อนผันระยะเวลาการอายัดสินค้าต่อนายด่านศุลกากรท่าเรือลาดกระบังและเห็นว่า แม้การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนได้รับอนุญาตเป็นความผิดสำเร็จตามมาตรา ๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ แต่ในทางปฏิบัติที่ถือเป็นประเพณีนั้น กรมสรรพสามิต (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะใช้มาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๓๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเปรียบเทียบกับปรับผู้ฝ่าฝืนนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนได้รับอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติใหม่โดยมิได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำเข้าทราบเพื่อที่จะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานของกรมสรรพสามิตดำเนินการเปรียบเทียบปรับตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น และออกใบอนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรให้แก่ผู้ฟ้องคดีอย่างที่ปฏิบัติเสมอมา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตนำสุรา Ethanol Absolute ๙๙.๙ Degree จำนวน ๓,๖๐๐ ขวด ขนาดบรรจุ ๔ ลิตร ต่อ ๑ ขวด เข้ามาในราชอาณาจักรโดยระบุว่าขณะนี้ยังมีได้มีการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเจ้าพนักงานสรรพสามิตกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๔ มีคำสั่งไม่อนุญาตเนื่องจากพบว่าผู้ฟ้องคดีได้นำสุราที่ขออนุญาตดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงต่ออธิบดีกรมสรรพสามิตว่า สินค้ามาถึงท่าลาดกระบังเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ (คือวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๘) บริษัทได้ยื่นเอกสารในเวลาราชการ ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๖.๓๐ นาฬิกา วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ ข้อเท็จจริงที่ว่าสุราที่ขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนได้รับอนุญาต จึงปรากฏในคำชี้แจงหรือคำแถลงการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีให้ไว้เองต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๔ จึงเป็นกรณีข้อเท็จจริงปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้นำเข้าสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต และผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศเรื่องนี้โดยกำหนดว่าผู้ขออนุญาตต้องยื่นคำขออนุญาตก่อนนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีอาชีพ

^{๒-๓} พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดนำสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมิใช่เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ตามจำนวนและทางด่านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต

บทบัญญัติในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ทางการค้าโดยปกติย่อมเข้าใจในหลักเกณฑ์ดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ปรากฏเหตุใดๆ นอกจากกรณีที่อ้างว่าเอกสารล่าช้าหรือได้รับแจ้งว่าสินค้าจะเดินทางมาถึงด่านลาดกระบังในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หรือไม่มีประสบการณ์นำเข้าจากมาเลเซียและเป็นอุบัติเหตุทางการค้า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีกิจการอันเป็นปกติของตนในการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ย่อมมีความเข้าใจในขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเป็นอย่างดี จึงไม่มีกรณีหรือเหตุอันสมควรที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องพิจารณาหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว อีกทั้ง ไม่มีกฎหมายใดที่บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีโดยเจ้าพนักงานสรรพสามิตกรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๔ มีดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาตในกรณีนี้ได้ ส่วนข้ออ้างว่าเคยมีกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีผ่อนผันการนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร โดยออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร แม้จะได้นำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนการได้รับใบอนุญาตก็ตามนั้น กรณีดังกล่าวเป็นกรณีต่างหาก ซึ่งไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่มีสาระอย่างเดียวกันอันจะถือเป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจของผู้มีหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวและไม่อาจถือเป็นเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรตามกรณีที่พิพาทได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกคำสั่งโดยไม่ออกใบอนุญาตให้ โดยได้พิจารณาข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว กรณีนี้จึงไม่จำต้องวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบกับผู้ฟ้องคดีหรือไม่อีกต่อไป พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๐/๒๕๕๓)

๖. กรณีเกี่ยวกับการดูแลสัตว์เลี้ยง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการออกคำสั่งระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ

การที่ผู้ฟ้องคดีนำเศษอาหารมาโปรยเพื่อให้นักพิราบมากินก่อให้เกิดฝุ่นฟุ้งกระจายพร้อมทั้งมีมูลนกและกลิ่นอับชื้นบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดีและละแวกใกล้เคียง พฤติกรรมดังกล่าวเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอันเป็นกรณีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของผู้ฟ้องคดี การให้อาหารนกพิราบจึงเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้อำนวยการเขตห้วยขวางในฐานะเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีก่อเหตุรำคาญดังกล่าวได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้อำนวยการเขตห้วยขวางที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับเหตุรำคาญโดยยุติการให้อาหารแก่นกพิราบ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้อำนวยการเขตห้วยขวาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียุติการให้อาหารแก่นกพิราบทั้งในและนอกอาคารหรือสถานที่สาธารณะ และให้ทำความสะอาดเก็บกวาดมูลสัตว์และเศษอาหารที่นำมาเลี้ยงสัตว์หรือนกพิราบทุกชนิดทั้งบนพื้น ริมรั้ว และฝาผนังรอบรั้วต่างๆ ไม่ให้มีเศษอาหารตกค้าง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระทำโดยปราศจากอำนาจหน้าที่หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพราะพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ใช้บังคับกับเคหสถาน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีนำเศษอาหารมาโปรยเพื่อให้นกพิราบมากินเศษอาหารดังกล่าวซึ่งผู้ฟ้องคดีรับว่าผู้ฟ้องคดีให้อาหารนกพิราบเพื่อเป็นการสงเคราะห์สัตว์ จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเลี้ยงนกพิราบดังกล่าว และการให้อาหารนกพิราบทำให้เกิดฝุ่นฟุ้งกระจายพร้อมทั้งมีมูลนกและกลิ่นอับชื้นบริเวณบ้านของผู้ฟ้องคดีและละแวกใกล้เคียงด้วย พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันเป็นกรณีที่เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของผู้ฟ้องคดี การให้อาหารนกพิราบของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีก่อเหตุรำคาญพร้อมทั้งให้ระงับเหตุรำคาญดังกล่าวได้ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะอยู่ในที่สาธารณะหรือไม่ ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๑/๒๕๕๓)

บทที่ ๑๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

๑. กรณีเกี่ยวกับการมีคำสั่งให้นายทะเบียนขนส่งจังหวัดชะลอการดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางเดินรถทับซ้อนกัน

เมื่อจุดมุ่งหมายหลักในการจัดทำบริการสาธารณะของกรมการขนส่งทางบกคือการจัดบริการรถโดยสารสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างพอเพียงและมีความสะดวกรวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากบริการสาธารณะ และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น แม้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางจะมีมติและออกประกาศให้มีการปรับปรุงเส้นทางรถประจำทางซึ่งมีผลเป็นการอนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งประจำทางรายอื่นเดินรถทับเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตบางส่วน อันส่งผลต่อรายได้ในการประกอบการของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ของประชาชนที่จะสามารถเดินทางระหว่างจังหวัดได้โดยไม่ต้องต่อรถกับผลกระทบต่อรายได้ของผู้ฟ้องคดีในเส้นทางรถที่ทับซ้อนแล้วเห็นได้ว่า การใช้ดุลพินิจในการปรับปรุงเส้นทางรถประจำทางดังกล่าวของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักของการจัดทำบริการสาธารณะข้างต้น กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารในเส้นทางหมวด ๓ สายที่ ๔๔๐ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และสายที่ ๗๓๓ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช (ข) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้รับความเดือดร้อนจากการที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติอนุมัติให้ปรับปรุงเส้นทางรถตามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางฯ หมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช – กระบี่ มีคำขอ เนื่องจากเส้นทางที่ขอปรับปรุงดังกล่าวได้แก่เส้นทางนครศรีธรรมราช – กระบี่ – ภูเก็ต เป็นเส้นทางจากจังหวัดกระบี่ผ่านอำเภออ่าวลึก

สี่แยกปากอ่าว สามแยกทับปุด เข้าตัวเมืองจังหวัดพังงา สามแยกโคกกลอย อำเภอถลาง ถึงจังหวัดภูเก็ต ส่งผลให้เกิดปัญหาการแย่งรับผู้โดยสารในเส้นทางที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาต ทั้งสองเส้นทางข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือคัดค้านการปรับปรุงเส้นทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนที่ต้องการเดินทาง ระหว่างภูเก็ต - นครศรีธรรมราช ให้ได้รับความสะดวกมากขึ้น และเพื่อเป็นการส่งเสริมและ สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตภาคใต้ตอนกลางและตอนล่าง ประกอบกับแนวเส้นทางช่วงอำเภอ ทุ่งใหญ่ - อำเภอลำทับ ยังไม่มีรถโดยสารให้บริการไปถึงจังหวัดภูเก็ต จึงสมควรปรับปรุง เส้นทางสายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๔๖๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) เรื่อง กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทาง สำหรับการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร หมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช - กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช - กระบี่ - ภูเก็ต ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ และนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บันทึกการเปลี่ยนแปลงเส้นทางดังกล่าว ไว้ในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดี ต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้ ปรับปรุงเส้นทางรถประจำทางสายที่ ๗๔๓ และคำสั่งที่ให้นายทะเบียนบันทึกเงื่อนไข ในใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนด เส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่ง และจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทางในเขต กรุงเทพมหานคร ระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ ซึ่งการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการอนุมัติให้กำหนด (ปรับปรุง) เส้นทางสำหรับการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารนั้น

^๑ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่ง และจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ

ฯลฯ

ฯลฯ

จะต้องเป็นไปตามที่ข้อ ๒^๒ ของหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารประจำทางกำหนดไว้ กล่าวคือ จะต้องมียรายละเอียดคำชี้แจงและข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องเกี่ยวกับแผนที่รวมเส้นทางที่เกี่ยวข้อง ระยะทางและสภาพทางที่ขอปรับปรุง ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางเดิม ปัญหาการทับซ้อนเส้นทาง เงื่อนไขการเดินทางเดิม ปริมาณผู้โดยสาร ภาวะเศรษฐกิจและผลผลิตที่สำคัญ รวมทั้งการขนส่งแบบอื่นในเส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำรายละเอียดและข้อมูลตามที่ข้อ ๒ ของหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางเดินรถประจำทางข้างต้นกำหนดมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงเส้นทางแล้ว ประกอบกับเส้นทางเดินรถจากจังหวัดนครศรีธรรมราชไปยังจังหวัดภูเก็ตมีผู้ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่ง ๓ ราย คือ สายที่ ๔๔๐ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช ของผู้ฟ้องคดี สายที่ ๗๓๓ ภูเก็ต – นครศรีธรรมราช (ข) ของผู้ฟ้องคดี และสายที่ ๗๓๙ นครศรีธรรมราช – บ้านส้อง – ภูเก็ต ของผู้ประกอบการรายอื่น ซึ่งหากมีการปรับปรุงเส้นทางเดินรถสายที่ ๗๔๓ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จากนครศรีธรรมราช – กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช – กระบี่ – ภูเก็ต ผู้ที่จะได้ผลประโยชน์คือประชาชนที่อาศัยอยู่ระหว่างอำเภอทุ่งใหญ่และอำเภอลำทับ เนื่องจากแต่เดิมนั้น ประชาชนที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวหากจะเดินทางไปจังหวัดพังงาหรือจังหวัดภูเก็ต ต้องเดินทางมาต่อรถที่อำเภอลำทับ ซึ่งเมื่อ

^๒ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางรถโดยสารประจำทาง

ข้อ ๒ ในการพิจารณากำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางจะต้องมียรายละเอียดคำชี้แจงและข้อมูลประกอบการพิจารณาดังนี้

๒.๑ แผนที่รวมเส้นทางที่เกี่ยวข้องแสดงเส้นทางที่กำหนดแล้ว เส้นทางที่ยังไม่ได้กำหนดและเส้นทางที่ขอกำหนดหรือปรับปรุงใหม่ ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับหมายเลขทางหลวง หมายเลขเส้นทาง ชื่อเส้นทาง ชื่อผู้ประกอบการขนส่ง และระยะทาง

๒.๒ แผนที่สังเขปแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทางที่ขอกำหนดหรือปรับปรุงว่าเริ่มต้นจากจุดใด ไปตามถนนสายใด ผ่านที่ใดบ้าง จนถึงจุดหมายปลายทางโดยมีรายละเอียดเส้นทางเกี่ยวพันด้วย

๒.๓ สภาพและระยะทางระบุให้ชัดเจนว่า เส้นทางที่กำหนดมีระยะทางตลอดสายเท่าใด ช่วงที่ขอปรับปรุงระยะทางเท่าใด สภาพถนนเป็นทางลาดยาง ลูกรังหรือทางเดินจากที่ใดถึงที่ใด เป็นระยะทางเท่าใด

๒.๔ ปัญหาการทับเส้นทาง ระบุว่าทับเส้นทางสายใด ความยาวตลอดสายเท่าใด ทับช่วงไหน ระยะทางเท่าใด เป็นของผู้ประกอบการรายใด มีปัญหากรณีพิพาทระหว่างผู้ประกอบการขนส่งหรือไม่

๒.๕ จำนวนรถที่เดินอยู่เดิม ระบุว่ามียรถประเภทใด ลักษณะและสภาพเป็นอย่างไร หมายเลขทะเบียนใด จำนวนเท่าใด เดินจากไหนถึงไหน

๒.๖ ปริมาณผู้โดยสาร ซึ่งจะหาได้โดยวิธีสุ่มตัวอย่างหรือวิธีอื่นใดเพื่อมีตัวเลขสนับสนุนว่าในแต่ละวันจะมีผู้ใช้บริการ ในเส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุงเป็นจำนวนเท่าใด

๒.๗ ภาวะเศรษฐกิจและผลผลิตที่สำคัญ ระบุว่าอาชีพที่สำคัญของประชาชนในเส้นทางที่จะกำหนดหรือปรับปรุงว่าประกอบอาชีพอะไร มีผลผลิตใดที่สำคัญ ภาวะเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

๒.๘ การขนส่งแบบอื่น ระบุไปด้วยว่าในเส้นทางที่กำหนดหรือปรับปรุงมีการขนส่งแบบอื่น ๆ เช่น ทางนำทางรถไฟ หรือไม่ การกำหนดหรือปรับปรุงเส้นทางจะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากขึ้นหรือไม่ ประการใด

เปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์ที่ประชาชนระหว่างอำเภอทุ่งใหญ่และอำเภอลำทับได้รับจากการมีรถโดยสารประจำทางตรงไปจังหวัดพังงาหรือจังหวัดภูเก็ตโดยไม่ต้องต่อรถ กับผลกระทบต่อรายได้ของผู้ฟ้องคดีในเส้นทางการเดินทางที่ทับซ้อนแล้ว เห็นว่า การจัดบริการรถโดยสารสาธารณะให้แก่ประชาชนอย่างพอเพียงและมีความสะดวกรวดเร็ว ถือเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดทำบริการสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากบริการสาธารณะ รวมไปถึงสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดเส้นทางการเดินทางโดยสารประจำทาง หมวด ๓ สายที่ ๗๔๓ นครศรีธรรมราช – กระบี่ เป็นนครศรีธรรมราช – กระบี่ – ภูเก็ต จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ แล้ว ผลอันเกิดจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันได้แก่ ประกาศฉบับที่ ๑๔๖๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้นายทะเบียนบันทึกเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการเดินทางในใบอนุญาตประกอบการเดินทางของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงชอบด้วยกฎหมายด้วย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๘/๒๕๔๔)

๓. กรณีเกี่ยวกับการสั่งเปลี่ยนแปลงเส้นทางเดินรถโดยสารในเหตุฉุกเฉิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการติดแผ่นป้ายโฆษณาปิดบังบริเวณกระจกหน้าต่างตู้รถไฟโดยสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลการบูรณะและปรับปรุงทางหลวง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีเกี่ยวกับการสั่งยกเลิกการทดลองติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าบริเวณใกล้ป้ายหยุดรถประจำทาง

โครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวมอันเป็นบริการสาธารณะ ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และความจำเป็นอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน ดังนั้น กรณีที่กรุงเทพมหานครมีคำสั่งยกเลิกการดำเนินโครงการทดลองติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางของ

ผู้ฟ้องคดีเพื่อจัดให้มีการประกวดราคาตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ เนื่องจากเห็นว่าจะเป็นการสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมได้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนผู้ใช้บริการได้มากกว่าเดิม ประกอบกับกรุงเทพมหานครได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเกี่ยวกับการประกวดราคาตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สมัครใจเข้าร่วมแข่งขันในการประกวดราคาดังกล่าว กรณีจึงเป็นการดำเนินการประกวดราคาโดยเปิดเผยตามระเบียบของทางราชการ และทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว การมีคำสั่งยกเลิกการดำเนินโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเสนอโครงการ “การใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้า” ด้วยการใช้กล้องจับภาพผ่านจอภาพที่ติดตั้งไว้บริเวณใกล้ป้ายหยุดรถประจำทาง จำนวน ๑๕ จุดต่อกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนผู้โดยสารรถประจำทางทราบล่วงหน้าว่าในขณะนั้นจะมีรถประจำทางสายใดมาถึง รวมทั้งประชาชนจะทราบข้อมูลข่าวสารและสาระบันเทิงผ่านทางจอภาพของอุปกรณ์ที่ติดตั้งไว้ ซึ่งผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาข้อเสนอของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า โครงการดังกล่าวกรุงเทพมหานครได้คำตอบแทนโดยไม่ต้องลงทุน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและดำเนินโครงการ รวมทั้งชำระภาษีป้ายตลอดอายุสัญญา อีกทั้งกรุงเทพมหานครสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้ฟ้องคดีจะมอบทรัพย์สินทั้งหมดให้กรุงเทพมหานคร จึงเห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีทดลองติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าดังกล่าวก่อนจำนวน ๓ จุด ได้แก่ หน้าศูนย์การค้าเวสต์เทรดเซ็นเตอร์ หน้าศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์ และหน้าศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์ โดยจะทำการประเมินผลภายหลังการทดลองติดตั้งเป็นเวลา ๓ เดือน และหากการทดลองติดตั้งได้รับอนุญาตจากกรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีจึงจะติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าเพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๒ จุดต่อมา คณะกรรมการประเมินผลของกรุงเทพมหานครได้ทำการประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนผู้ให้บริการ พบว่าประชาชนมีความพอใจและเสนอความเห็นว่างกรุงเทพมหานครควรอนุมัติให้สิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีในการดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป แต่ปรากฏว่ายังไม่มีการอนุมัติและทำสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าในจุดที่

กำหนดข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ โดยให้สิทธิแก่เอกชนในการติดตั้ง บำรุงรักษา และจัดหา ผลประโยชน์ ซึ่งจุดติดตั้งเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าทั้ง ๓ จุด ที่ผู้ฟ้องคดี ได้ทดลองติดตั้งอยู่ในพื้นที่โครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะข้างต้น กรุงเทพมหานครจึงให้ยกเลิก โครงการของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้ผู้ฟ้องคดียุติการโฆษณา และยุติการชำระค่าเช่าทั้ง ๓ จุด พร้อมกับให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนอุปกรณ์และปรับปรุงทางทำให้เรียบร้อยภายใน ๓๐ วัน ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากเห็นว่าโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ เป็นโครงการที่ลอกเลียนแบบและซ้ำซ้อนกับโครงการของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนโครงการดังกล่าว โดยอ้างว่ามีได้รับความเห็นชอบจาก กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดีสามารถ แจ้งการมาถึงของรถประจำทางได้ในช่วงระยะทางใกล้ๆ และระบบที่ใช้ไม่ใช่ระบบอัตโนมัติ ประกอบกับการโฆษณาผ่านอุปกรณ์ดังกล่าวมีเสียงดังสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้รื้อ รถประจำทาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ โครงการป้ายรถเมล์ อัจฉริยะของกรุงเทพมหานครมีเป้าหมายในการติดตั้งเบื้องต้นจำนวน ๒๐๐ จุด บริเวณป้าย หยุดรถประจำทาง และจะขยายจุดติดตั้งให้ทั่วถึงทุกจุดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรถประจำทางที่กำลังจะมาถึง จำนวนสายที่จะผ่าน และข้อมูลเส้นทางให้แก่ประชาชนผู้รื้อรถประจำทาง อำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการทางสายตา เนื่องจากมีอุปกรณ์อัจฉริยะส่งสัญญาณแจ้ง รวมทั้งจะประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของ กรุงเทพมหานครผ่านหน้าจออุปกรณ์ป้ายรถเมล์อัจฉริยะด้วย ซึ่งโครงการดังกล่าวจะเป็นการ แบ่งเบาภาระของกรุงเทพมหานครเนื่องจากมีการให้สิทธิแก่เอกชนเป็นผู้ดำเนินการและดูแล บำรุงรักษาอุปกรณ์ทั้งระบบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการ ประกวดราคาเพื่อดำเนินโครงการข้างต้นแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมการประกวดราคา แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายเนื่องจากอาจถูกลูกค้าที่เข้าโฆษณาผ่านอุปกรณ์ดังกล่าวฟ้องร้องดำเนินคดีได้ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยกเลิกคำสั่งที่ให้ ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนเครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการวิศวกรรมจราจรและการขนส่งตามมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘)^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๔๙ (๒)^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวม อันถือเป็นบริการสาธารณะซึ่งเป็นพื้นฐานของรัฐเพื่อประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้น และโดยที่การบริการสาธารณะจะต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์รวมทั้งความจำเป็นอยู่เสมอ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าโดยใช้กล้องจับภาพผ่านจอที่ติดตั้งไว้บริเวณใกล้ป้ายหยุดรถประจำทางของผู้ฟ้องคดีมีเพียง ๓ จุด และสามารถแจ้งการมาถึงของรถประจำทางได้ในช่วงระยะทางใกล้ๆ เท่านั้น จึงเป็นการบริการเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเพียง ๓ จุด ไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมของกรุงเทพมหานคร การที่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดนโยบายและดำเนินงานตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ ซึ่งมีเป้าหมายในการติดตั้งจำนวน ๒๐๐ จุด บริเวณป้ายหยุดรถประจำทางและจะมีการขยายจุดติดตั้งให้ทั่วถึงทุกจุดในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับรถประจำทางที่จะมาถึง จำนวนสายที่ผ่าน ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทาง รวมทั้งจะมีสัญญาณเสียงสำหรับคนพิการด้วย จึงถือได้ว่าโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะดังกล่าวได้มีการปรับปรุงการบริการและเป็นบริการสาธารณะที่สนองตอบความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการจัดให้มีการประกวดราคาตามโครงการพิพาทแล้ว

^{๓-๔} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๔๙ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

ฯลฯ

มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่อง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๗) การวิศวกรรมจราจร

(๘) การขนส่ง

ฯลฯ

แต่ไม่สมัครใจเข้าร่วมแข่งขันการประกวดราคาเป็นการทั่วไปดังกล่าว กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมแข่งขันในการประกวดราคาเป็นการทั่วไปตามระเบียบของทางราชการ และเป็นกรกระทำที่ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะเอกชนซึ่งมีข้อผูกพันกับกรุงเทพมหานครแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจที่จะยกเลิกการดำเนินโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือสั่งยกเลิกการดำเนินโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๓/๒๕๕๓)

๗. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ

ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว ที่สามารถยื่นคำขอสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้ตามมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๙๖ นอกจากจะหมายถึงผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดิน หรือเป็นผู้ครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ น.ส. ๓ ก. หรือ ส.ค. ๑ แล้ว ยังมีผลไปถึงบุคคลที่เช่าที่ดินที่ติดต่อกับทะเลหรือชายหาดจากเจ้าของที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองนั้น ผู้เช่า หรือผู้ขออนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำซึ่งได้ขออนุญาตใช้ที่ดินจากผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำลำคลองหรือทะเล ฯลฯ และผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินดังกล่าวได้อุญาตตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ซึ่งการจะขอใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินได้นั้น จะต้องปรากฏว่าที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวได้มีการถอนสภาพที่สาธารณสมบัติโดยพระราชกฤษฎีกาแล้ว และจะต้องมีการขอใช้ที่ดินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยการได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น กรณีที่นายอำเภอซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินได้ออกคำรับรองว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้างอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายของนายอำเภอ โดยไม่ปรากฏว่าที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ยื่นขออนุญาตได้มีการถอนสภาพตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ปรากฏว่าได้มีการนำเรื่องการขอใช้ที่ดินเสนอขออนุมัติการใช้ที่ดินจาก

กระทรวงมหาดไทย กรณีจึงเป็นคำรับรองหรือคำอนุมัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อาจถือได้ว่าผู้ยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินที่จะมีสิทธิขออนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินตามใบจอง (น.ส. ๒) ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง และได้ยื่นคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๕ สาขาตรัง เพื่อสร้างสะพานทำเทียบเรือขนาดไม่เกิน ๕๐๐ ตันกรอสส์ บริเวณริมฝั่งทะเลหน้าที่ดินตามใบจอง (น.ส. ๒) ของผู้ฟ้องคดีข้างต้น แต่อธิบดีกรมเจ้าท่า (อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๕ ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานนิติการกรมเจ้าท่าซึ่งให้ความเห็นว่า ใบจอง (น.ส. ๒) เป็นหลักฐานที่รัฐยอมให้ผู้ที่มีชื่อในใบจองเข้าครอบครองที่ดินเป็นการชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นหลักฐานขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินต่อไป โดยมีได้เป็นหลักฐานแสดงสิทธิครอบครองดังเช่น น.ส. ๓ น.ส. ๓ ก. หรือ ส.ค. ๑ ที่ดินที่มีเพียงใบจองจึงยังต้องถือว่าเป็นที่ดินของรัฐ การยื่นคำร้องขออนุญาตทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำจำเป็นต้องให้รัฐ (จังหวัด) แสดงความยินยอมก่อน ต่อมา หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๕ สาขาระนอง (เจ้าท่าภูมิภาคที่ ๕ สาขาระนอง เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ชี้แจงเรื่องดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการให้ทางจังหวัดระนองมีหนังสือแสดงความยินยอมหรือไปดำเนินการออกเป็น น.ส. ๓ ก่อนจึงจะยื่นเรื่องขออนุญาตดังกล่าวได้ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามคำชี้แจงดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมิได้พิจารณาคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ฟ้องคดี ต่อมา นาย ส. (ผู้ร้องสอด) ได้ยื่นคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๕ สาขาระนอง เพื่อสร้างทำเทียบเรือขนาดไม่เกิน ๕๐๐ ตันกรอสส์ ในเขตแม่น้ำกระบุรี หน้าที่ดินบนฝั่งในขอบเขตความรับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายของนายอำเภอและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้แก่ผู้ร้องสอด แต่ปรากฏว่าต่อมา ผู้ฟ้องคดีกับผู้ร้องสอดมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดินของผู้ร้องสอด เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนว่าผู้ร้องสอดบุกรุกถมชายทะเล (ตลิ่งแม่น้ำกระบุรี) และเข้ายึดครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวรวมทั้งขอกออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผลการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงของจังหวัดระนองพบว่าผู้ร้องสอดบุกรุกถมทะเลจริง ทำให้ต่อมาได้มีการยกเลิกคำขอกออกโฉนดที่ดินของผู้ร้องสอด และได้มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้ร้องสอด ซึ่งพนักงานอัยการได้เป็นโจทก์และผู้ฟ้องคดีเป็นโจทก์ร่วมได้ยื่นฟ้องผู้ร้องสอดกับพวกเป็นจำเลยในข้อหาบุกรุกและความผิดต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ต่อศาล

จังหวัดระนอง ซึ่งต่อมาศาลจังหวัดระนองพิพากษายกฟ้อง และผู้ฟ้องคดีในฐานะโจทก์ร่วม ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลจังหวัดระนองในคดีข้อหาบุกรุก คดีจึงถึงที่สุดเฉพาะความผิดต่อพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำปิดกั้นหน้าท่าด้านติดทะเลที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นขออนุญาตสร้างสะพานท่าเทียบเรือไว้ จนไม่สามารถออกทะเลได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียโอกาสในการทำธุรกิจ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำของผู้ร้องสอดดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ตามมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ จะกำหนดให้ผู้ที่สามารถยื่นคำขอสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้ จะต้องปรากฏว่าเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าวก็ตาม แต่หากพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงของการขออนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ แล้ว จะเห็นได้ว่า เอกชนที่จะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว นั้น มีจำนวนน้อย เพราะโดยส่วนมากแล้ว ที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ทะเล หรือชายหาด ฯลฯ จะเป็นที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินอันอยู่ในความดูแลของรัฐเป็นส่วนมาก และโดยที่กิจกรรมในการจัดทำบริการหรือการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนย่อมมีความต้องการที่จะใช้พื้นที่เพื่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำเพื่อเอื้อต่อการบริการหรือการจัดทำธุรกิจ ซึ่งเอกชนเหล่านี้ย่อมจะต้องขอเช่าที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำหรือทะเลจากเจ้าของที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่มีที่ดินติดต่อกับแม่น้ำหรือทะเล หรือขออนุญาตใช้ที่ดินจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว ดังนั้น ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ จึงไม่ได้จำกัดอยู่ว่าจะต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดิน หรือเป็นผู้ครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ น.ส. ๓ ก. หรือ ส.ค. ๑

^๕ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

มาตรา ๑๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือหน้า ในน้ำ และใต้หน้า ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

ฯลฯ

ฯลฯ

เท่านั้น หากแต่มีผลไปถึงบุคคลที่เช่าที่ดินที่ติดต่อกับทะเลหรือชายหาดจากเจ้าของที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองนั้น ผู้เช่า หรือผู้ขออนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้ขออนุญาตใช้ที่ดินจากผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำลำคลองหรือทะเล ฯลฯ และผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินดังกล่าวได้อนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินที่ผู้ร้องสอดได้นำทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน เดิมเป็นที่ชายตลิ่งมีการถมดิน มีไช้ที่งอกที่เกิขึ้นตามปกติ จึงยังมีสภาพเป็นที่ชายตลิ่ง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการจะขอใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินได้นั้น จะต้องปรากฏว่าได้มีการถอนสภาพที่สาธารณสมบัติโดยพระราชกฤษฎีกาแล้ว ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒)^๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จากนั้นก็ต้องมีการขอใช้ที่ดินตามข้อ ๗ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นระเบียบที่บังคับใช้ในขณะนั้น โดยต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยก่อน ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ร้องสอดได้ยื่นคำร้องขอทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำต่อสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๕ สาขาระนอง โดยมีคำรับรองของปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอเมืองระนอง รับรองว่าสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่ขออนุญาตปลูกสร้างตั้งอยู่ในเขตแม่น้ำกระบุรีหน้าที่ดินบนฝั่งในขอบเขตความรับผิดชอบดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายของนายอำเภอ และได้รับอนุญาตจากนายอำเภอให้ทำการบริเวณหน้าที่ดังกล่าวตามเงื่อนไขที่กรมเจ้าท่า (เดิม) กำหนด พร้อมด้วยหลักฐานอื่นๆ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบเอกสารดังกล่าวแล้วเห็นว่า ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย จึงได้ออกใบอนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้แก่ผู้ร้องสอด นั้น กรณีดังกล่าวไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทได้มีการถอนสภาพตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ปรากฏว่าปลัดอำเภอรักษาราชการแทนนายอำเภอเมืองระนองได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอขออนุมัติการใช้ที่ดินจากกระทรวงมหาดไทย คำรับรองของปลัดอำเภอในฐานะนายอำเภอเมืองระนองข้างต้น จึงเป็นคำรับรองหรือคำอนุมัติที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๗ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินฯ จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ร้องสอดเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินที่ติดต่อกับทะเลภายในน่านน้ำไทยที่จะ

^๖ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๘ การพิจารณาว่าที่ดินได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง แต่ยังไม่ได้รับคำรับรองจากนายอำเภอว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะโอนไปไม่ได้ เว้นแต่จะตกทอดโดยทางมรดก

มีสิทธิขออนุญาตสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำได้ตามข้อ ๒^๗ และข้อ ๓^๘ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกใบอนุญาตปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำให้แก่ผู้ร้องสอด จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายข้างต้น พิพากษาให้เพิกถอนใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทำการปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำพิพาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๐/๒๕๕๓)

^{๗-๘} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

ข้อ ๒ ผู้ใดประสงค์จะขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำ ให้ยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกรมเจ้าท่ากำหนด โดยระบุวัตถุประสงค์ในการใช้อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่ขออนุญาตพร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓ ผู้ขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำน้ำต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง หรือเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ติดต่อกับแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยหรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว

บทที่ ๑๔

คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

๑.๑ การดำเนินการออกโฉนดที่ดินเมื่อครบกำหนดประกาศแจกโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การออกกฎกระทรวงห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินในที่เกาะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การรับรองแนวเขตที่ดินของผู้ปกครองท้องที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

เมื่อขณะที่มีการยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท ยังไม่เคยมีการประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินในบริเวณที่ดินพิพาทมาก่อน จึงถือว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๗ ตรี ไม่ได้ ดังนั้น ผู้ยื่นคำขอจึงเป็นผู้มีสิทธิขออออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แม้ว่าที่ดินพิพาทจะอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่เมื่อที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ยื่นคำขอมีสติครครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินพิพาทจึงมิใช่ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีอำนาจนำไปใช้ในการปฏิรูปที่ดิน

ผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายจึงย่อมสามารถมีคำขอออกโฉนดที่ดินพิพาทได้ การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งไม่รับคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ยื่นคำขอจึงไม่ชอบ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินต่อจากมารดาของผู้ฟ้องคดีและได้ยื่นคำขอรังวัดเพื่อขออออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี สาขาคลองหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งไม่รับคำขออออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าพื้นที่อำเภอคลองหลวงได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมทั้งอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือมิได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ไว้ก่อนมีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมไม่อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานียืนยันตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งปฏิเสหการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรับคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากมารดาของผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขออออกโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๕ ต่อมา กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ให้จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดิน และจังหวัดปทุมธานีได้มีประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดินและสอบเขตโฉนดที่ดิน ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๖ ตามมาตรา ๕๘^๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

^๑ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๘ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น โดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

จึงแสดงให้เห็นว่าในท้องที่จังหวัดปทุมธานีมีการประกาศสำรวจรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดิน และวันเริ่มต้นเดินสำรวจรังวัดภายหลังจากผู้ฟ้องคดีมีคำขอออกโฉนดที่ดิน ดังนั้น ก่อนวันที่ ผู้ฟ้องคดีมีคำขอออกโฉนดที่ดิน ที่ดินพิพาทจึงไม่เคยมีประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีอาจแจ้งการครอบครองที่ดินหรือได้มานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดได้ จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี^๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่มี หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและมีได้แจ้งการครอบครอง ตามมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติ

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของ บุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายเพื่อทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวน การทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย

ในการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เจ้าพนักงานที่ดิน มีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งได้รับการอบรมในการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ เป็นเจ้าหน้าที่ออกไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ แทนตนได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

^๒ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๒๗ ตรี เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการสำรวจตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือผู้ซึ่งรอคำสั่ง ผ่อนผันจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๗ ทวิ แต่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นติดต่อกันมาจนถึงวันทำการ สำรวจรังวัดหรือพิสูจน์สอบสวน ถ้าประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น ให้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ ที่ดินนั้น ตั้งอยู่ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ถ้ามิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ได้มานำ หรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด ให้ถือว่า ยังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

^๓ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๕ ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มี หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด

ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิขออนุญาตออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และไม่ปรากฏว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน ตามข้อ ๑๔^๕ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิขออนุญาตออกโฉนดที่ดินตามมาตราประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตออกโฉนดที่ดินดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ และเมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในท้องที่อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ และอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๙ กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมครอบคลุมทั้งอำเภอตาม

^๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๙ ทวิ ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ทรี ถ้ามีความจำเป็นจะขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะราย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควรให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

^๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗

ข้อ ๑๔ ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมายแต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง

(๒) ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งผู้ครอบครองมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๓) ที่เกาะ แต่ไม่รวมถึงที่ดินของผู้ซึ่งมีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือที่ดินที่คณะกรรมการการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว

(๔) ที่สงวนหวงห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือกฎหมายอื่น

(๕) ที่ดินที่คณะกรรมการสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

มาตรา ๒๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ทำให้ที่ดินพิพาทซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กลายเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แม้ที่ดินพิพาทจะตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และแม้ภายหลังได้มีการแก้ไขการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ก็ตาม ที่ดินพิพาทก็ยังคงเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย มิใช่ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมจะมีอำนาจนำไปใช้ในการปฏิรูปที่ดินได้ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมฯ

^๖ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๒๕ การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตและระบุท้องที่ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกา

การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดเฉพาะที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่ในกรณีที่มีที่ดินของตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้ โดยให้ดำเนินการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในเขตท้องที่อำเภอที่มีเกษตรกรรมไม่มีที่ดินประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพหรือต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นประกอบเกษตรกรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ตลอดจนที่มีผลผลิตต่อไร่น่าเป็นเกณฑ์ในการจัดอันดับความสำคัญในการกำหนดเขตก่อนหลัง ในกรณีนี้ให้ถือเขตของตำบลหรืออำเภอเป็นเขตปฏิรูปที่ดินนั้นให้หมายถึงเฉพาะที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล

ให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมิชักช้า และให้ดำเนินการสำรวจที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและวางโครงการเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในท้องที่ทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ให้เสร็จภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^๗ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๒๖ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว

(๑) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ดี หรือพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ หรือยังไม่เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้จัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนโดยคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็ดี ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าวโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

(๒) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ เมื่อกระทรวงการคลังได้ให้ความยินยอมแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าวโดยมิต้องดำเนินการถอนสภาพตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

(๓) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน และที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่รับคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและการที่สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานีมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ยื่นตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งไม่รับคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๓/๒๕๕๔)

๑.๗ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าชายเลน

เมื่อที่ดินมีสภาพเป็นแหล่งชุมชน ไม่มีสภาพเป็นป่าชายเลนก่อนที่จะมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. แม้ในภายหลังจะมีมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็ไม่ทำให้พื้นที่ตั้งของที่ดินพิพาทกลับกลายเป็นป่าชายเลนได้ ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ขออนุญาตที่ดินจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบสองคนได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยอ้างเพียงหลักฐานใบรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการรังวัดสอบสวนสิทธิแล้วเห็นว่า ที่ดินพิพาทอาจอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงมีหนังสือให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบ ผลการตรวจสอบพบว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตป่าชายเลนเศรษฐกิจ ข. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เห็นว่า เมื่อที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตป่าชายเลนเศรษฐกิจ ข. และยังไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในเขตป่าชายเลนประจำจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ จึงไม่แจก

(๔) ถ้าเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินเขตป่าสงวนแห่งชาติส่วนใดแล้ว เมื่อ ส.ป.ก. จะนำที่ดินแปลงใดในส่วนนั้นไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในที่ดินแปลงนั้น และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ

ฯลฯ

ฯลฯ

โฉนดที่ดินให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบสองคนจึงมีหนังสือร้องเรียนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ก็ยังไม่ได้รับโฉนดที่ดิน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบสองคนได้ครอบครองที่ดินพิพาทมาก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะได้กำหนดเขตป่าชายเลนครอบคลุมที่พิพาทโดยกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ซึ่งที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ได้ต้องเป็นที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และต้องมีสภาพเป็นป่าชายเลน แต่ที่พิพาทมีสภาพเป็นแหล่งชุมชนอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๕๐๐ เมตร ไม่มีสภาพเป็นป่าชายเลน จึงไม่อยู่ในสภาพเป็นป่าชายเลนอันเป็นป่าเขตเศรษฐกิจ ข. ดังนั้น แม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวก็ไม่อาจทำให้ที่ดินพิพาทกลับกลายเป็นป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ไปได้ มติของคณะรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ไม่มีผลทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบสองคนที่ได้ครอบครองตามมาตรา ๕๘ ทวิ (๓)^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มีสภาพเป็นป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินให้ได้ ประกอบกับที่ดินพิพาทได้ดำเนินการจนถึงขั้นตอนการสำรวจรังวัดและทำแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดินไปแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สิบสองคนภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๓/๒๕๕๓)

๑.๙ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในที่ดินสาธารณประโยชน์

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การออกโฉนดที่ดินพิพาทไม่ตรงกับตำแหน่งที่ดินที่แจ้ง ส.ค. ๑ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน อีกทั้ง ยังเป็นการออกทับทางสาธารณประโยชน์และคลองสาธารณประโยชน์ การออกโฉนดที่ดินพิพาทจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องเพิกถอนการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว

^๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๘ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และไม่มีใบจองใบเทียบย่อ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

ฯลฯ

ฯลฯ

สรุปข้อเท็จจริง

นาง ป. ได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยใช้หลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๓๑ ในการดำเนินการรังวัดปรากฏว่า ผู้ปกครองท้องที่คัดค้านผลการรังวัดว่ามี การนำรังวัดรุกล้ำคลองศาลเจ้า จนกระทั่งในที่สุดได้กันแนวเขตคลองศาลเจ้าออกจากแผนที่รังวัด โดยผู้ปกครองท้องที่ที่ไม่ได้รับรองแนวเขต ต่อมา นายอำเภอเมืองปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าการรังวัดไม่รุกล้ำคลองศาลเจ้า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ ให้แก่นาง ป. ภายหลังนาง ป. โอนขายที่ดินดังกล่าวให้นาง ส. และเมื่อนาง ส. เสียชีวิต ได้มีการจดทะเบียนโอนมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวบางส่วนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ซึ่งเป็นเอกชนผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว ต่อมา ได้มีการนำลวดหนามมาปิดกั้นที่ดินแปลงพิพาทและก่อสร้างทำเทียบเรือบริเวณดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและชาวบ้านจึงได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่างๆ ว่าโฉนดที่ดินเป็นพิพาทออกทับคลองสาธารณะ เจ้าหน้าที่ยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ร่วมกันออกไปตรวจสอบที่ดินแปลงพิพาท แต่ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากไม่พบหลักเขตที่ดิน จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการรังวัดสอบเขต โดยอ้างว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ เดิมเป็นคลอง ปรากฏตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๗๖ ซึ่งบิดาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แจ้งการครอบครองไว้โดยระบุว่าทิศใต้จดคลอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ จึงขอยกเลิกคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินโดยแจ้งว่าจะไปใช้สิทธิทางศาลต่อไป ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อขอให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการดูแลรักษาที่ดินดังกล่าวให้เป็นที่สาธารณะประโยชน์ดังเดิม หลังจากร้องทุกข์ดังกล่าว ปรากฏว่าจังหวัดปทุมธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานประสานการแก้ไขการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนจังหวัดปทุมธานี ซึ่งคณะทำงานได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า โฉนดที่ดินพิพาทได้ออกรุกล้ำส่วนที่เป็นอ่าวของคลองศาลเจ้า จึงให้อธิบดีกรมเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รื้อถอนดินที่ถมรุกล้ำคลองสาธารณะออก ซึ่งได้มีการดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการรื้อถอนยังไม่เป็นไปตามสภาพเดิม ปลัดกระทรวงคมนาคมจึงสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการตรวจสอบการรื้อถอนดังกล่าวอีกครั้ง และภายหลังการตรวจสอบผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แจ้งว่ามีการรื้อถอนดินที่ถมออกจากแนวเขตอ่าวคลองศาลเจ้าในส่วนที่รุกล้ำเรียบร้อยแล้ว ต่อมา เรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวได้โอนมายังศาลปกครองตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ ที่นาง ป. ใช้เป็นหลักฐานในการยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับที่ดินข้างเคียงตามผลการรังวัดออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ แล้ว ปรากฏว่ามีข้างเคียงเพียงสองด้านที่สอดคล้องและถูกต้องตรงกัน คือด้านทิศใต้จดคลอง และด้านทิศตะวันออกบางส่วนจดที่ดินนาย ส. นอกจากนี้ จากตรวจสอบเรื่องการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๐๘๔ ของนาง ว. ปรากฏว่านาง ป. ได้ลงชื่อเป็นผู้รับรองแนวเขตที่ดินในฐานะเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันตกไว้ด้วย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เคยตรวจสอบพบว่านาง ป. มีที่ดินซึ่งแจ้ง ส.ค. ๑ ไว้เพียงแปลงเดียว คือ ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ ที่นำมาออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ ดังกล่าว จึงย่อมรับฟังได้ว่า ที่ดินตามแจ้ง ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ ของนาง ป. ปัจจุบันยังไม่มีมีการออกโฉนดที่ดินและตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๐๘๔ ของนาง ว. จึงเห็นได้ว่า ที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ ให้ มิใช่แปลงเดียวกับที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ ที่นาง ป. ได้แจ้งการครอบครองไว้

นอกจากนี้ จากการพิจารณาหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๕ และเลขที่ ๔๙ ซึ่งเป็นที่ดินข้างเคียงด้านทิศเหนือของที่ดินพิพาทพบว่า ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๕ ระบุว่าทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ส่วน ส.ค. ๑ เลขที่ ๔๙ ได้นำมาออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๓๐๑ ซึ่งรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๓๐๑ ก็ปรากฏทางสาธารณประโยชน์อยู่ทางด้านทิศใต้ โดยมีส่วนหนึ่งเป็นแนวโค้งผ่านระหว่างที่ดินแปลงพิพาทและที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๗๖ แต่เมื่อพิจารณาข้างเคียงของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ ปรากฏว่ามีทางสาธารณะด้านทิศตะวันออกเพียงด้านเดียว ไม่ปรากฏทางสาธารณะด้านทิศเหนือซึ่งติดต่อกับที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๕ และทางสาธารณะระหว่างที่ดินแปลงพิพาทกับที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๗๖ แต่อย่างไร ประกอบกับตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๕ ได้ระบุว่าด้านทิศตะวันออกจดคลอง และ ส.ค. ๑ เลขที่ ๗๖ ระบุว่าทิศใต้จดคลอง และผลการสอบสวนราษฎรในบริเวณดังกล่าวก็ได้ความว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเดิมเป็นอ่าวคลองศาลเจ้า ดังนั้น การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ นอกจากจะไม่ตรงกับตำแหน่งที่ดินที่แจ้ง ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ แล้ว ยังเป็นการออกทับทางสาธารณประโยชน์และคลองสาธารณประโยชน์ อันต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๘ (๑)^๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้

^๙ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๘ ที่ดินที่จะพึงออกโฉนดที่ดินต้องเป็นที่ดินที่มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่จะพึงออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมายแต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง

ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ การออกโฉนดที่ดินพิพาทจึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย
อนึ่ง การขออนุญาตโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ เป็นการขออนุญาตโดยอาศัยหลักฐานตาม ส.ค. ๑
เลขที่ ๓๑ ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกทับคลองศาลเจ้าสาธารณประโยชน์
หรือไม่ ศาลจำเป็นต้องพิจารณาว่า ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ อันเป็นหนังสือแสดงสิทธิครอบครอง
เป็นหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น จึงไม่ถือเป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นที่ปรากฏ
ในคำฟ้องแต่อย่างใด พิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๗๓ (คำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๖/๒๕๕๓)

การพิจารณาว่าที่ดินแปลงพิพาทมีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อน
ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ ต้องอาศัยการรับฟังพยานบุคคลเป็นหลัก
เมื่อข้อเท็จจริงจากพยานบุคคลดังกล่าวฟังได้ว่าที่ดินแปลงพิพาทมีการครอบครอง
ทำประโยชน์ภายหลังจากประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่ง
ปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ครอบครอง ด้วยเหตุผลว่าไม่ได้ครอบครองและ
ทำประโยชน์ที่ดินแปลงพิพาทต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน
ใช้บังคับ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิโดยครอบครองต่อจากบุคคลอื่น
ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวโดยมิได้แจ้งการครอบครองที่ดิน
ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มี
หนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า จากการตรวจสอบพยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดี
ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดได้มีการครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน
ใช้บังคับ และผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินนี้ไม่อยู่ใน
หลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าที่ดินพิพาท
ไม่ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ
และเป็นที่ไม่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่สามารถดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่
ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัย
ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งกลับคำสั่งหรือข้อพิจารณา
หรือความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยวินิจฉัยว่า ที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดี
ขออนุญาตโฉนดที่ดินมีการครอบครองและทำประโยชน์มาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน
ใช้บังคับและไม่เป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การพิจารณาว่าที่ดินแปลงพิพาทมีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ ต้องอาศัยการรับฟังพยานบุคคลเป็นหลัก โดยฝ่ายผู้ฟ้องคดีได้อ้างพยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีได้นำไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบสภาพที่ดิน ได้แก่ นาย ป. นาย ถ. นาย พ. และนาย ฉ. ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้างพยานบุคคลตามผลการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบสภาพที่ดิน ได้แก่ นาง ช. นาง ย. นาง ว. นาง ท. นาง ส. และนาง ร. เมื่อพิจารณำบันทึกถ้อยคำของพยานบุคคลแต่ละรายแล้วเห็นว่า พยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่มีบุคคลใดเลยที่มีที่ดินข้างเคียงหรือติดต่อกับที่ดินแปลงพิพาท ส่วนพยานบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้าง เคยเป็นเจ้าของหรือเคยทำนาในที่ดินข้างเคียงหรือติดต่อกับที่ดินแปลงพิพาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ยอมรับในคำคัดค้านคำให้การว่า บุคคลดังกล่าวเคยเป็นเจ้าของหรือเคยทำนาในที่ดินข้างเคียงหรือติดต่อกับที่ดินแปลงพิพาท เพียงแต่คัดค้านว่า พยานเหล่านี้มิได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลานานแล้ว จึงอาจเกิดความเข้าใจผิดพลาดเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินแปลงพิพาท เห็นว่า พยานบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างเป็นบุคคลที่เคยเป็นเจ้าของที่ดินและทำนาในที่ดินข้างเคียงหรือติดต่อกับที่ดินแปลงพิพาท จึงมีน้ำหนักน่ารับฟังมากกว่าพยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง สำหรับบันทึกถ้อยคำของนาง ร. นั้น เห็นว่าเป็นพยานบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างเพื่อยืนยันว่าที่ดินแปลงพิพาทได้มีการครอบครองทำประโยชน์หลังจากประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ในขณะที่เดียวกันผู้ฟ้องคดีก็ได้กล่าวอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าว นาย ส. สามีนาง ร. เป็นบุคคลแรกที่เข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว ซึ่งต่อมา ได้ส่งมอบการครอบครองให้แก่ นาย บ. และผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าว ต่อจากนาย บ. ดังนั้น พยานรายนาง ร. เป็นพยานบุคคลที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายรับกันว่าเคยทำประโยชน์อยู่ในที่ดินแปลงพิพาท ถ้อยคำของนาง ร. จึงมีน้ำหนักน่ารับฟัง เมื่อนาง ร. ให้ถ้อยคำว่า ตนและนาย ส. ได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้ว กรณีจึงน่าเชื่อว่าที่ดินแปลงพิพาทได้มีการครอบครองทำประโยชน์ภายหลังจากประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับแล้ว จากการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว ฟังได้ว่า ที่ดินแปลงพิพาทมีการครอบครองทำประโยชน์ภายหลังจากประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ จึงเป็นการออกคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๖/๒๕๕๔)

๑.๑๐ การออกคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกใบไต่สวนที่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๑ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตป่าไม้ถาวร

ในกรณีขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายในเขตที่คาบเกี่ยวหรือในเขตป่าไม้ถาวร ไม่มีกฎหมายใดกำหนดว่าจะต้องเป็นที่ดินที่มีหลักฐาน ส.ค. ๑ หรือใบจองใบเหี้ยบย่ำ หรือตราจองเท่านั้น หากแต่ยังเปิดช่องให้ผู้ยื่นคำขอแนบพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่าได้สิทธิในที่ดินโดยชอบมาประกอบการพิจารณาได้ด้วย ซึ่งในกรณีเช่นนี้กฎหมายได้กำหนดกระบวนการการพิสูจน์สิทธิเอาไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การที่หน่วยงานทางปกครองที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามแนวทางที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวเพื่อพิสูจน์สิทธิก่อนที่จะมีคำสั่งปฏิเสธคำขอออกโฉนดที่ดินจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ อันเป็นการไม่ชอบและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แม้การดำเนินการดังกล่าวของหน่วยงานทางปกครองจะเป็นการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อบันทึกดังกล่าวมีเนื้อหาขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย จึงย่อมไม่อาจนำมาอ้างได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาแจ้ห่ม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) แจ้งว่า ตรวจสอบพบว่าที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีบางส่วนคาบเกี่ยวกับเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๓ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบที่ดินพิพาทว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้หรือไม่ เพียงใด ต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ที่ใช้ประกอบการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเกิดจากการเดินสำรวจโดยไม่มีหลักฐาน และรุกล้ำเข้าไปในเขตป่าไม้ถาวร จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่สามารถออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งผลการตรวจสอบและบอกเลิกเรื่องออกโฉนดที่ดิน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีที่ออกทับเขตป่าไม้ถาวร ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนกรณีดังกล่าว ต่อมา กรมที่ดินมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินได้รุกล้ำ

เข้าไปในเขตป่าไม้ถาวร จึงให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ตามอำนาจหน้าที่ต่อไปและยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือขอยกเลิกเรื่องออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติราชการแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดิน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อ้างว่าที่ดิน น.ส. ๓ ก. ที่ผู้ฟ้องคดีนำมาขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินที่ไม่มีหลักฐาน ส.ค. ๑ หรือ ใบจอง หรือใบเหี้ยบย่ำ หรือตราจอง แต่เป็นที่ดินที่มีการออก น.ส. ๓ ก. ให้โดยการเดินสำรวจ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถนำ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวมาขอออกโฉนดที่ดินในเขตป่าไม้ถาวรได้ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๕๕^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๖^{๑๑} ประกอบกับ ข้อ ๗^{๑๒} มิได้มีข้อความตอนใดที่ระบุว่า ผู้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายในเขตที่คาบเกี่ยว หรือในเขตป่าไม้ถาวรจะต้องเป็นที่ดินที่มีหลักฐาน ส.ค. ๑ หรือใบจอง ใบเหี้ยบย่ำ หรือตราจอง เท่านั้น หากแต่ยังเปิดช่องให้ผู้ยื่นคำขอแนบพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่าได้สิทธิในที่ดินโดยชอบ

^{๑๐} ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ มาตรา ๕๕ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินมาขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการ เฉพาะรายไม่ว่าจะได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๕๕ แล้วหรือไม่ก็ตาม เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้ กำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองด้วย

^{๑๑-๑๒} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๗ การขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๕ ทวิแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ผู้ยื่นคำขอตามแบบ น.ส. ๑ ข. ท้ายกฎกระทรวงนี้ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ในการยื่นคำขอตาม (๑) ถ้าผู้ขอมีใบจอง ใบเหี้ยบย่ำตราจอง หลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน หลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่าได้สิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้แนบหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๖ ในกรณีออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายตามมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๕ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินยื่นคำขอ ตามแบบ น.ส. ๑ ข. ท้ายกฎกระทรวงนี้ และให้นำข้อ ๗ (๒) ข้อ ๑๐ (๒) และ (๓) ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

ด้วยกฎหมายมาประกอบการพิจารณาได้ด้วย อีกทั้ง ข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๑๐ (๓)^{๓๓} ของกฎหมายดังกล่าว กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดินในกรณีที่น่าสงสัยหรือข้อเท็จจริงตามกรณีนี้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นตรวจพิสูจน์ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินตามที่บัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ แต่วินิจฉัยว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. ในเขตป่าไม้ถาวรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ได้ แล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยุติการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี แม้จะอ้างว่าเป็นการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินและกรมป่าไม้ ว่าด้วยการตรวจพิสูจน์เพื่อขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๔ แต่ความในบันทึกดังกล่าวก็ขัดแย้งกับกฎกระทรวงข้างต้น และจัดทำขึ้นก่อนที่จะมีกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับ จึงยอมไม่อาจนำมาอ้างเป็นเหตุผลในการไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติได้ กรณีจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจ อันเป็นการไม่ชอบ และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และมีผลให้การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ใช้ผลการพิจารณาอันไม่ชอบดังกล่าวเป็นเหตุผลในการยกเลิกเรื่องออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ขอออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๑๐ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ฯ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๒/๒๕๕๓)

^{๓๓} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ ข้อ ๑๐ เมื่อได้พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แล้ว ปรากฏว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ถ้าปรากฏว่าที่ดินนั้นตั้งอยู่ในตำบลที่มีป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่าหรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และกรมป่าไม้หรือกรมพัฒนาที่ดินยังไม่ได้ขีดเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ลงในระวางรูปถ่ายทางอากาศเพื่อการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือกรณีที่ได้ขีดเขตแล้ว แต่ที่ดินที่ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์มีอาณาเขตติดต่อกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดิน ประกอบด้วยป่าไม้อำเภอหรือผู้ที่ป่าไม้จังหวัดมอบหมายสำหรับท้องที่ที่ไม่มีป่าไม้อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง) และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำการตรวจพิสูจน์เสร็จแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดว่าสมควรออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้หรือไม่ เพียงใด สำหรับที่ดินที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี แต่ยังไม่ได้ขีดเขตหรือขีดเขตแล้วแต่ที่ดินดังกล่าวมีอาณาเขตติดต่อกับเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร ให้แต่งตั้งผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อขณะที่มีการยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าที่ดินที่นำไปยื่นคำขอเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรหรือไม่ เนื่องจากคณะกรรมการเพียงแต่มีมติกำหนดเขตป่าไว้คร่าว ๆ เพื่อที่ทางราชการจะได้ทำการสำรวจและจำแนกต่อไปเท่านั้น ที่ดินดังกล่าวจึงควรที่จะได้รับการพิจารณาออก น.ส. ๓ ก. ได้ แต่โดยที่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินแปลงนี้เดิมได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองที่ดินหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแสดงความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินพิพาทในขณะที่มีการดำเนินการเดินสำรวจตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาจึงย่อมไม่มีสิทธิขอกออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินดังกล่าวเช่นกัน การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งปฏิเสธไม่ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้รับโอน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ในที่ดินต่อสำนักงานที่ดินอำเภอสิเกา พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบพบว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ป่าสายควน - เกาะอ้ายกลิ้ง ต่อมาคณะกรรมการที่จังหวัดตรังมอบหมายพิจารณาแล้ว เห็นว่า พื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี การพิจารณาออกหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีต้องมีหลักฐาน ส.ค. ๑ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มี จึงดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอไม่ได้ หลังจากนั้นกรมพัฒนาที่ดินได้ตรวจสอบแล้วแจ้งให้จังหวัดตรังทราบ ว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีควรอนุโลมให้กันที่ถือครองออกจากเขตป่าเช่นเดียวกับป่าไม้ถาวรในการจำแนกประเภทที่ดินจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ซึ่งถือปฏิบัติกันมา เพราะที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งอาจดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ได้ ต่อมา กรมป่าไม้ได้มีหนังสือชี้แจงจังหวัดตรังว่า บริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดียังคงถือว่าเป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ดังนั้น จึงไม่สามารถออกเอกสารสิทธิได้ หลังจากนั้น กรมป่าไม้และกรมที่ดินได้มีหนังสือแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ว่าผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ต้องแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) หรือต้องได้รับผ่อนผันการแจ้งการครอบครองจากผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน จึงจะขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขต

ป่าไม้ได้ นายอำเภอเสเกา (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถออก น.ส. ๓ ก. ให้ได้ เนื่องจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแปลงเป็นที่ดินตั้งอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีหนังสือเสนอผลการพิจารณาจำแนกที่ดินในจังหวัดตรังของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ และผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องไปร้องทุกข์ขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาให้ความเป็นธรรม ซึ่งต่อมา เรื่องร้องทุกข์ได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำไปขออนุญาต น.ส. ๓ ก. เป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองต่อเนื่องจากเจ้าของเดิมซึ่งไม่ได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ ได้ระบุว่า คณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ให้รักษาพื้นที่บางส่วนของจังหวัดต่างๆ ไว้เป็นป่าไม้ของชาติจนกว่ากระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะได้ร่วมกันทำการสำรวจและพิจารณาเสร็จแล้วขอเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีในคราวต่อไป หลังจากนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จำแนกพื้นที่บางส่วนของจังหวัดยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น ไว้เป็นป่าไม้ถาวรและจำแนกเป็นที่จัดสรร โดยยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ เฉพาะจังหวัดดังกล่าว และหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวได้เสนอผลการพิจารณาจำแนกที่ดินในจังหวัดตรังของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติด้วย โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินได้จำแนกพื้นที่ป่าในจังหวัดตรังออกเป็นดังนี้ คือ ให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรและจำแนกออกจากป่าไม้ของชาติ ซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรหรือเพื่อให้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ และเพื่อจัดเป็นป่าชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำชี้แจงของกรมที่ดินที่ได้ชี้แจงต่อศาลว่า ตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ให้รักษาป่าสายควน – เกาะอำเภอลี้ ไว้เป็นป่าไม้ของชาติ ได้กำหนดพื้นที่เฉพาะบางส่วนเป็นป่าสงวนแห่งชาติแล้ว คงเหลือพื้นที่ป่าไม้ของชาติตามมติคณะรัฐมนตรีบางส่วน ซึ่งต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ให้จำแนกโดยรักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรตามเดิม และจำแนกออกจากเขตป่าไม้ของชาติ ซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นที่ทำกินของราษฎรและจัดเป็นป่าชุมชน นอกจากนี้ ตามหนังสือกรมที่ดิน ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๐ ปรากฏว่าจังหวัดตรังและกรมที่ดินมีความเห็นว่าป่าจำแนกในจังหวัดตรังเป็นเพียงป่าไม้ชั่วคราว

และสามารถแจก น.ส. ๓ ก. ให้เจ้าของที่ดินที่นำเดินสำรวจฯ ไปได้แล้วได้ตามมาตรา ๕๘ ทวิ^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน รวมทั้งกรณีขอออก น.ส. ๓ ก. เฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จากข้อเท็จจริงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ที่กำหนดไว้เป็นป่าไม้ของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ เป็นเพียงเขตพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปทำการสำรวจและพิจารณาจำแนกไว้เป็นป่าไม้ถาวรและจำแนกไว้เป็นที่จัดสรรให้ราษฎรทำกิน ยังไม่มีลักษณะเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามความเข้าใจของกรมป่าไม้และผู้ถูกฟ้องคดี แต่อย่างไรก็ดี คดีนี้แม้ศาลจะวินิจฉัยได้ว่า ป่าสายควน - เกาะอ้ายกลิ้ง ในท้องที่จังหวัดตรัง ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ กำหนดไว้เป็นป่าไม้ของชาตินั้น เป็นเพียงการกำหนดเขตป่าไว้คร่าวๆ เพื่อที่ทางราชการจะได้ทำการสำรวจและจำแนกต่อไป มิใช่เป็นการกำหนดพื้นที่ป่าทั้งหมดให้เป็นป่าไม้ถาวร จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้มีการจำแนกพื้นที่ป่าสายควน - เกาะอ้ายกลิ้ง ในท้องที่จังหวัดตรัง โดยส่วนหนึ่งกำหนดให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร และอีกส่วนหนึ่ง

^{๑๔} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๘ ทวิ เมื่อได้สำรวจจริงวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ที่ดินตามมาตรา ๕๘ แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ให้แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง เมื่อปรากฏว่าที่ดินที่บุคคลนั้นครอบครองเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ตามประมวลกฎหมายนี้

บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้ได้ คือ

(๑) ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหี้ยบย่ำ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

(๒) ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี

(๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และไม่มีใบจอง ใบเหี้ยบย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคสอง (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

สำหรับบุคคลตามวรรคสอง (๒) และ (๓) ให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณีได้ไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่ จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการเฉพาะราย ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ภายในสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้บุคคลตามวรรคสอง (๓) ผู้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดก หรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือโอนให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้โดยได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนสหกรณ์

ภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอนตามวรรคห้า ที่ดินนั้นไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี

จำแนกออกจากป่าไม้ของชาติซึ่งอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอและขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้นั้น ยังไม่เป็นที่ยุติว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามข้อ ๙ (๑) ของระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกโฉนดที่ดินและออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และยังไม่เป็นที่ที่กำหนดไว้แน่นอนว่าเป็นที่ดินซึ่งทางราชการเห็นว่าควรสงวนไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติ ตามข้อ ๙ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการออก น.ส. ๓ ให้แก่นาง จ. และนาย ป. ซึ่งเป็นที่ดินที่อยู่ในพื้นที่ป่าสายควน – เกาะอำเภอลี้ เช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีควรที่จะได้รับการพิจารณาออก น.ส. ๓ ก. เช่นเดียวกับนาง จ. และนาย ป. แต่จากข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากผู้มีสิทธิครอบครองเดิม โดยไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าผู้มีสิทธิครอบครองเดิมซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือได้มีการไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือดำเนินการใดๆ เพื่อแสดงความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินพิพาทในขณะที่มีการดำเนินโครงการเดินสำรวจฯ ดังกล่าวหรือไม่ จึงฟังว่าผู้มีสิทธิครอบครองเดิมมิได้ดำเนินการดังกล่าว อันเป็นการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินพิพาทมาจากผู้มีสิทธิครอบครองเดิมนั้น ย่อมต้องรับโอนมาทั้งสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ที่ผู้มีสิทธิครอบครองเดิมมีในที่ดินพิพาท กรณีจึงเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีตกเป็นบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ไปด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงตกเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งปฏิเสธไม่ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๗/๒๕๕๓)

๑.๑๒ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทับที่ดินที่มีผู้ครอบครอง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่กรมที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ยื่นคำขอที่ดินดังกล่าวมีบุคคลอื่นเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท โดยชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้ว และสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าวของบุคคลนั้นก็ยังคง

มีอยู่ต่อไปตราบเท่าที่ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยผลของกฎหมาย การที่กรมที่ดิน ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยอาศัยหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกทับ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ของบุคคลดังกล่าว ย่อมเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าของที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๑๓ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๑ และเลขที่ ๒๑๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๔๘๓ และเลขที่ ๑๙๔๘๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๔๘๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๒๑๒ เลขที่ ๑๒๑๓ และเลขที่ ๑๒๑๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบบว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้นำเสาคินไปปักในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เข้าไปตรวจสอบและพบเสาคินพร้อมหลักเขตโฉนดที่ดินปักอยู่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงขอตรวจสอบหลักฐานจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาชัยบาดาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และพบว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ยื่นคัดค้านการรังวัดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าช่างรังวัดของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และแจกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ โดยมีได้รังวัดแบ่งแยกที่สาธารณประโยชน์ออกเสียก่อนและออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองทั้งที่มีสิ่งปลูกสร้างและแนวรั้วชัดเจน จึงเห็นว่านายอำเภอชัยบาดาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๓ และเลขที่ ๑๙๔๘๕ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๔ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ที่ออกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๔๘๔ ได้ออกทับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ ที่อยู่ด้านทิศใต้บางส่วน และจังหวัดลพบุรีตรวจสอบพบว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๑ เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ ตำบลเขาแหลม อำเภอชัยบาดาล ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อยู่ในเขตอำเภอพัฒนานิคม ดังนั้น น.ส. ๓ ก. ทั้งสามแปลงจึงออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ต้องเพิกถอนตามมาตรา ๖๑^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เนื่องจาก น.ส. ๓ ก. ทั้งสามแปลง อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรีจึงรอผลคำพิพากษาคดีของศาลจังหวัดลพบุรีก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาต่อไป ซึ่งคดีดังกล่าวคู่กรณีได้ตกลงที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ คดีถึงที่สุดโดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงยอมรับสิทธิการครอบครองที่ดินพิพาทของแต่ละฝ่ายตามที่มีอยู่ก่อนฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่า ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๔ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตาม น.ส. ๓ ก. ทั้งสามแปลง โดยชอบด้วยกฎหมายและสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ยังมีอยู่

^{๑๔} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้นำคำสั่งให้ทำการสอบสวน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน โดยให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้วก็ให้ดำเนินการ ไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหาย และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดเจนและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ต่อไปตราบเท่าที่ยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยผลของกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๔ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ โดยอาศัย น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๒๑๓ ดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่ามีเนื้อที่มากกว่าเดิม เนื่องจากออกทับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ บางส่วนของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ฯ อุทธรณ์ข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น พิพากษาเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๓ เลขที่ ๑๙๔๘๔ และเลขที่ ๑๙๔๘๕ เฉพาะส่วนที่ออกทับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๑ เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและส่วนที่ออกทับคลองส่งน้ำฝายหนองเกตุตามแนวเขตคลองส่งน้ำที่ปรากฏจริงในที่ดินนั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๑ - ๔๖๒/๒๕๕๓)

๑.๑๓ การดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดิน

การที่ผู้คัดค้านไม่ได้ยื่นคำขอคัดค้านการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในชั้นประกาศแจกโฉนดที่ดิน แต่ได้โต้แย้งคัดค้านในชั้นรังวัดที่ดินโดยมีช่างรังวัดบันทึกถ้อยคำ (ท.ด. ๑๖) ไว้แล้ว กรณีถือว่าได้มีการโต้แย้งสิทธิในการออกโฉนดที่ดินแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินย่อมมีอำนาจดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และสามารถนำคำคัดค้านในชั้นรังวัดที่ดินมาพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงและกฎหมายแล้วพิจารณาไปตามหลักฐานที่ปรากฏได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยอาศัยหลักฐาน น.ส.๓ ในวันทำการรังวัดปรากฏว่า บริษัท ส. นาย ว. และนาง ข. เจ้าของที่ดินข้างเคียงคัดค้านการรังวัดว่า แนวเขตที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรูกกล้าแนวเขตที่ดินของเจ้าของที่ดินข้างเคียง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับประกาศแจกโฉนดที่ดิน และปิดประกาศสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง เรื่องแจกโฉนดที่ดินรายผู้ฟ้องคดี และสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง ได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงไปยื่นคำขอคัดค้าน ปรากฏว่า มีผู้ยื่นคำขอคัดค้านเพียง ๒ ราย คือ นาย ว. และนาง ข. ส่วนบริษัท ส. ไม่ได้ยื่นคำขอคัดค้านภายในกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งบริษัท ส. ให้ไปยื่นคำขอคัดค้านภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งหนังสือ และบริษัท ส. ได้ไปพบเจ้าหน้าที่และบันทึกถ้อยคำไว้ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้ไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทำการสอบสวนเปรียบเทียบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปพบเจ้าหน้าที่ตามกำหนดนัด จากนั้น ฝ่ายทะเบียนสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง มีบันทึก

ถึงผู้ถูกฟ้องคดีว่า จากการสอบสวนและตรวจสอบหลักฐานที่ดินข้างเคียง เห็นควรออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่รวมเนื้อที่ส่วนที่บริษัท ส. และนาง ข. คัดค้าน ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามบันทึกการสอบสวนดังกล่าว และได้มีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนของบริษัท ส. และให้ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีตามระยะที่รังวัดไว้

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า บริษัท ส. ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งการนำรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไว้ในวันรังวัดแล้ว แม้ว่าบริษัทดังกล่าวจะไม่ได้มาโต้แย้งคัดค้านภายในกำหนดเวลา ๓๐ วันนับแต่วันประกาศแจกโฉนดที่ดิน แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งบริษัท ส. ให้ไปยื่นคำขอคัดค้านภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งหนังสือ ซึ่งนาย ส. ผู้รับมอบอำนาจบริษัทดังกล่าวก็ได้ไปพบเจ้าหน้าที่และบันทึกถ้อยคำไว้ว่า ในการรังวัดตนได้คัดค้านการรังวัดของผู้ฟ้องคดีไว้ แต่ตนไม่ได้รับหนังสือผู้ถูกฟ้องคดีที่ประกาศออกโฉนดที่ดินรายชื่อผู้ฟ้องคดีและแจ้งเจ้าของที่ดินข้างเคียง จึงไม่ได้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เห็นว่า เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๖๐^{๑๖} แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติให้ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิกันให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนทำการเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง หากตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขามีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร ประกอบกับเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการโต้แย้งคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดินโดยวิธีการเดินสำรวจ ตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและสอบเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๙ กำหนดว่า กรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิเกี่ยวกับแนวเขตที่ดิน ให้ผู้นำเดินสำรวจและผู้โต้แย้งนำชี้เขต ถ้าตกลงกันไม่ได้ ให้จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่โต้แย้ง โดยให้ทั้งสองฝ่าย

^{๑๖} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๐ ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิกัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้ ก็ให้ดำเนินการตามที่ตกลง หากตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขามีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งประการใดแล้วให้แจ้งเป็นหนังสือต่อคู่กรณีเพื่อทราบ และให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

ในกรณีที่โต้ฟ้องต่อศาลแล้ว ให้รอเรื่องไว้ เมื่อศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดประการใด จึงให้ดำเนินการไปตามกรณี ถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนด ก็ให้ดำเนินการไปตามที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งแล้วแต่กรณี

ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วให้เจ้าหน้าที่สอบสวนสิทธิขั้นที่ก้อยค่าของผู้โต้แย้งสิทธิในที่ดินนั้น แล้วเสนอเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อประกาศแจกโฉนดที่ดิน เมื่อครบกำหนดประกาศแจกโฉนดที่ดินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนเปรียบเทียบ หากตกลงกันไม่ได้ ให้ส่งเรื่องไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร นอกจากนี้ ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๙.๓/ว. ๒๔๘๓๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๓ เรื่อง การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินกรณีมีผู้คัดค้าน กำหนดว่า ในการสอบสวนเปรียบเทียบ กรณีผู้ขอหรือผู้โต้แย้งมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกำหนดนัดฝ่ายเดียวและอีกฝ่ายหนึ่งมิได้มาตามกำหนดนัดโดยมิได้แจ้งข้อขัดข้องให้ทราบ ย่อมถือว่าคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ พนักงานเจ้าหน้าที่ชอบที่จะสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการไปตามพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งประการใด ให้แจ้งผู้ขอหรือผู้โต้แย้งที่มาพบ ส่วนผู้ขอหรือผู้โต้แย้งที่ไม่มาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ส่งหนังสือแจ้งไปให้ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท.๐๖๑๙/๒๖๕๗/๒ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๘ เรื่อง การปฏิบัติราชการ ได้วางแนวปฏิบัติไว้ว่า ในการคัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินจะต้องพิจารณาถึงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินด้วยว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินที่จะโต้แย้งสิทธิในการออกโฉนดที่ดินหรือไม่ หากเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และช่างรังวัดได้บันทึกก้อยค่า (ท.ด.๑๖) ไว้แล้ว ก็ถือว่าได้มีการโต้แย้งสิทธิในการออกโฉนดที่ดินแล้ว และเจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นชอบตามบันทึกข้อความสอบสวนเปรียบเทียบ และได้มีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของกรมที่ดินหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว และเมื่อกรณีคดีนี้บริษัท ส. ไมได้มีคำขอคัดค้านในชั้นประกาศแจกโฉนดที่ดิน แต่ได้โต้แย้งคัดค้านในชั้นรังวัดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถนำคำคัดค้านในชั้นรังวัดที่ดินมาพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงและกฎหมาย และพิจารณาไปตามหลักฐานที่ปรากฏได้ การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๙/๒๕๕๔)

๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

๒.๑ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนมรดกที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับอสังหาริมทรัพย์

เมื่อศาลยุติธรรมมิได้มีคำพิพากษาให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อจากจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อผู้ฟ้องคดี (โจทก์) และมีได้วินิจฉัยให้นิติกรรมการขายที่ดินพิพาทระหว่างทายาทและผู้จัดการมรดกกับจำเลยทั้งสี่ในคดีดังกล่าวเป็นโมฆะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินมีประเด็นพิพาทกับผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีการดำเนินการแก้ไขชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือได้มีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมหรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโฉนดที่ดินพิพาทโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้ง คำพิพากษาดังกล่าวมิได้มีผลเป็นการเพิกถอนหรือแก้ไขรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ปรากฏในโฉนดที่ดินพิพาท เจ้าพนักงานที่ดินจึงย่อมมีอำนาจนำความตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่งและวรรคแปด แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาใช้กับกรณีดังกล่าวได้ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามคำพิพากษาคดีดังกล่าว แม้จะเป็นการโอนที่ดินคืนให้ผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีค่าตอบแทน แต่ผลที่เกิดขึ้นย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้มาซึ่งทรัพย์สินอันคำนวณเป็นทุนทรัพย์ได้ อันถือเป็นกรณีที่มีทุนทรัพย์ที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยพิจารณาไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของทางราชการ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทในขณะที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจึงใส่ชื่อนาย ห. นาง จ. และนาย ย. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวแทน ต่อมา นาย ห. และนาง จ. ถึงแก่กรรม ทายาทและผู้จัดการมรดกของบุคคลทั้งสองจึงนำโฉนดที่ดินพิพาทไปจดทะเบียนขายให้บุคคลอื่นจำนวนสี่คน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เป็นโจทก์ฟ้องผู้ซื้อที่ดินทั้งสี่คนเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรี เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินพิพาทให้เป็นชื่อผู้ฟ้องคดี และขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นผู้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อจากจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งศาลจังหวัดนนทบุรีมีคำพิพากษาว่า การโอนขายที่ดินพิพาทเป็นการดำเนินการโดยปราศจากอำนาจ จำเลยทั้งสี่ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันดำเนินการจดทะเบียน

แก้ไขชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินพิพาทจากจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อผู้ฟ้องคดี หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสี่ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรีไปยื่นต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางบัวทอง (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษา เจ้าพนักงานที่ดินรับคำขอไว้และจัดประเภทเป็นการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทโอนตามคำสั่งศาล มีชื่อจำเลยทั้งสี่เป็นผู้โอนและมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับโอน โดยกำหนดให้เป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในกรณีที่มีทุนทรัพย์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าข้อเท็จจริงเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินต้องทำการแก้ไขโดยอาศัยมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบกรมที่ดิน ที่ ๓/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๑๖ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินถือปฏิบัติตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๓/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๑๖

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ศาลจังหวัดนนทบุรีมีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสี่ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินพิพาทจากทายาทและผู้จัดการมรดกของผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแทนผู้ฟ้องคดี ดำเนินการจดทะเบียนแก้ไขชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทจากชื่อของจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อของผู้ฟ้องคดี หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนา โดยที่ศาลจังหวัดนนทบุรีเห็นว่าเจ้าพนักงานที่ดินมิได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยและเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของทางราชการอยู่แล้ว จึงไม่วินิจฉัยให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อจากจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อผู้ฟ้องคดี และมีได้วินิจฉัยให้นิติกรรมการขายที่ดินพิพาทระหว่างทายาทและผู้จัดการมรดกรายดังกล่าวกับจำเลยทั้งสี่เป็นโมฆะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินมีประเด็นพิพาทกับโจทก์เกี่ยวกับกรณีการดำเนินการแก้ไขชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือได้มีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมหรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนโฉนดที่ดินพิพาทโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้งคำพิพากษาดังกล่าวก็มิได้มีผลให้เป็นการเพิกถอนหรือแก้ไขรายการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ปรากฏในโฉนดที่ดินพิพาท เจ้าพนักงานที่ดินจึงมีอำนาจความตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่งและวรรคแปด และระเบียบกรมที่ดิน ที่ ๓/๒๕๑๖ มาใช้กับกรณีการแก้ไขชื่อจากจำเลยทั้งสี่ไปเป็นชื่อของผู้ฟ้องคดี แม้การโอนที่ดินดังกล่าวคืนให้ผู้ฟ้องคดีจะไม่มีค่าตอบแทน แต่ก็ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้มาซึ่งทรัพย์สินอันค่านวณเป็นทุนทรัพย์ได้ จึงต้องถือเป็นการจดทะเบียนประเภทมีทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนโอนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาของศาล ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเสียค่าธรรมเนียมประเภทมีทุนทรัพย์ ประกอบกับกรณีนี้เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดประเภทการแก้ไขกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทจากจำเลยทั้งสี่เป็นชื่อของผู้ฟ้องคดี โดยกำหนดเป็นการได้ที่ดินมา

โดยประการอื่นนอกจากนิติกรรม เนื่องจากเป็นการได้มาโดยคำพิพากษาของศาล จึงกำหนดไว้ให้จดทะเบียนประเภทโอนตามคำสั่งศาล จึงเป็นกรณีผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติตามมาตรา ๗๘^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายข้างต้น ประกอบข้อ ๙ (๒)^{๑๘} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง^{๑๙} และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง^{๒๐} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงถือเป็นการจดทะเบียนในกรณีที่มีทุนทรัพย์ที่ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน โดยพิจารณาไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของทางราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดวิธีการในการดำเนินการให้แก่ผู้ฟ้องคดีให้เป็นการจดทะเบียนในกรณีที่มีทุนทรัพย์โดยสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๗/๒๕๕๓)

๒.๔ การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๑๗} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๗๘ การขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินซึ่งได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ หรือโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมสำหรับที่ดินที่มีเจตนาดินแล้ว ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๘} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๙ การจดทะเบียนสิทธิในที่ดินโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมให้ดำเนินการดังนี้

ขลย

ขลย

(๒) ถ้าเป็นกรณีได้มาโดยคำสั่ง ให้จดทะเบียนในประเภทโอนตามคำสั่งศาลโดยระบุคำสั่งศาลไว้ด้วย

ขลย

ขลย

^{๑๙-๒๐} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๑๐๓ ในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การรังวัด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการทำธุระอื่นๆ เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้

ขลย

ขลย

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์ ให้ผู้ขอจดทะเบียนเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยคำนวณตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ตามมาตรา ๑๐๕ เบื้อง

ขลย

ขลย

๒.๕ การจดทะเบียนการได้มาซึ่งที่ดิน

๒.๕.๑ การจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครอง

แม้ตามเจตนารมณ์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมประสงค์จะยกที่ดินให้เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดในพระพุทธศาสนา แต่เมื่อปรากฏว่าก่อนการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวเจ้าของได้ถึงแก่ความตาย และไม่มีการจัดให้มีผู้จัดการมรดกจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแทน แต่วัดกลับยื่นคำขอต่อศาลจังหวัดเชียงรายเพื่อมีคำสั่งให้วัดได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวโดยการครอบครองปรบักษ์ ซึ่งศาลจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งตามคำขอ เช่นนี้ถือเป็นการจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครองอันเป็นกรณีมีทุนทรัพย์จะต้องเรียกเก็บตามราคาประเมินของทางราชการในอัตราร้อยละ ๒ ตามข้อ ๒ (๗) (ก) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มิใช่ชำระค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ ตามข้อ ๒ (๗) (จ) ของกฎกระทรวงเดียวกัน ซึ่งจะใช้กับกรณีวัดรับการให้ที่ดิน

สรุปข้อเท็จจริง

นาง ก. ได้ยื่นคำขออนุญาตสร้างวัดและทำหนังสือสัญญายกที่ดินให้สร้างวัด ต่อมา กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นวัดในพระพุทธศาสนา แต่ปรากฏว่านาง ก. ถึงแก่กรรมก่อนจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาแม่สาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอจดทะเบียนรับการให้ที่ดินของนาง ก. โดยเสียค่าธรรมเนียมการโอนในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ตามข้อ ๒ (๗) (จ) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนโดยชำระค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๒ ตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือโต้แย้งการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนโอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีในลักษณะการรับให้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีการจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครองปรบักษ์ตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอัตราร้อยละ ๒ ตามข้อ ๒ (๗) (ก) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือโต้แย้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้แต่ประการใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและ

นิติกรรมในอัตราร้อยละ ๒ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบเงิน ให้วัดเป็นผู้รับให้ที่ดินของนาง ก. โดยเรียกเก็บค่าจดทะเบียนตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๗๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้ คู่กรณีซึ่งได้แก่ผู้ให้ และผู้รับให้นำโฉนดที่ดินมาขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาท นาง ก. ซึ่งเป็นผู้ยกที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว จึงไม่มีคู่กรณีในการทำนิติกรรม ต้องจัดให้มีผู้จัดการมรดกจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแทน กล่าวคือ ต้องให้ทายาทของนาง ก. หรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก แต่ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว กลับยื่นคำขอต่อศาลจังหวัดเชียงราย เพื่อให้ศาลจังหวัดเชียงรายมีคำสั่ง ให้ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวโดยการครอบครองปรักษ์ตามมาตรา ๑๓๘๒^{๒๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็น กรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวโดยการ ครอบครองปรักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ ตามแบบ ท.ด. ๑ และตามแบบ ท.ด. ๙ จึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับที่ดินแปลงดังกล่าวจากการยกให้ของนาง ก. เป็นการได้มาโดยทางนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการยื่นคำขอต่อศาลจังหวัด เชียงรายเพื่อให้ศาลจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวโดยการ ครอบครองปรักษ์ เป็นการกระทำที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมที่ยกที่ดิน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นองค์กรทางศาสนา กับเอกชน แต่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวมา โดยการครอบครองปรักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวมาโดยการครอบครองปรักษ์ ซึ่งการจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมในที่ดินที่ได้มาตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

^{๒๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๘๒ บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกัน เป็นเวลาห้าปีไซ้ไร ทำนว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์

ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๘^{๒๒} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบข้อ ๘^{๒๓} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ และถือว่าเป็นการจดทะเบียนประเภทมีทุนทรัพย์ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอจดทะเบียน การได้มาซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าวตามคำสั่งศาลจังหวัดเชียงรายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยต้องการชำระค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ ตามข้อ ๒ (๗) (จ)^{๒๔} ของ

^{๒๒} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๗๘ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินซึ่งได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ หรือโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมสำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดินแล้ว ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๒๓} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗
ข้อ ๘ การจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ซึ่งได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ผู้ได้มาต้องยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลอันถึงที่สุดแสดงว่า ตนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวนั้น

(๒) ถ้าผู้ได้มาได้กรรมสิทธิ์ที่ดินมาเต็มตามโฉนดที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนในประเภทได้มาโดยการครอบครอง

(๓) ถ้าโฉนดที่ดินมีชื่อบุคคลคนเดียวหรือหลายคน แต่ผู้ได้มาได้กรรมสิทธิ์เฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใด ให้สอบสวนว่า ต่างฝ่ายต่างจะยอมให้ผู้ได้มาซึ่งชื่อรวมในโฉนดที่ดินหรือไม่ ถ้าตกลงกันก็ให้จดทะเบียนในประเภทได้มาโดยการครอบครอง โดยเติมชื่อผู้ได้มาลงในโฉนด ถ้าไม่ตกลงกันก็ให้แบ่งแยกส่วนของผู้ได้มาออกโดยให้ผู้ได้มา และผู้มีชื่อในโฉนดที่ดิน ยังมีกรรมสิทธิ์อยู่ไปคู่ และระวางเขตที่ดินในกรรมสิทธิ์ของตน แล้วจดทะเบียนในประเภทแบ่งได้มาโดยการครอบครอง

ถ้าผู้ได้มาได้กรรมสิทธิ์เฉพาะส่วนของคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนไม่เต็มตามโฉนดที่ดิน ให้จดทะเบียนในประเภทได้มาโดยการครอบครองเฉพาะส่วน

(๔) ในกรณีตาม (๑) (๒) และ (๓) ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินมาให้ถือว่าโฉนดที่ดินสูญหาย ให้เจ้าพนักงานที่ดินออกใบแทนโฉนดที่ดิน แล้วดำเนินการจดทะเบียนต่อไปตามสมควรแก่กรณี ในกรณีเช่นว่านี้ โฉนดที่ดินเดิมเป็นอันใช้ไม่ได้

(๕) ถ้าผู้ได้มาได้กรรมสิทธิ์มาไม่ตรงตามโฉนดที่ดิน ให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้ใหม่ เมื่อออกโฉนดที่ดินให้ใหม่แล้ว ถ้าได้โฉนดที่ดินเดิมมา ให้หมายเหตุด้วยหมึกแดงลงไว้ในด้านหน้าของโฉนดเดิม แสดงว่าโฉนดที่ดินฉบับนั้นได้มีการออกโฉนดใหม่แล้ว สำหรับกรณีไม่ได้โฉนดที่ดินเดิมมา ให้ระบุไว้ในประกาศแจกโฉนดที่ดิน แสดงว่าไม่ได้โฉนดที่ดินมาด้วย

(๖) ถ้าโฉนดที่ดินนั้นมีการจดทะเบียนผูกพัน เช่น จำนอง เช่า ภาระจำยอม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ศาลทราบเมื่อศาลแจ้งมาอย่างไร ให้ปฏิบัติตามสมควรแก่กรณี

^{๒๔} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗
ข้อ ๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังนี้

ชลช ชลช

(๗) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

ชลช ชลช

(๘) ค่าจดทะเบียนเฉพาะในกรณีที่ว่าอาคาร

วัดบาดหลวงโรมันคาทอลิก หรือมัซยิดอิสลามเป็น

ผู้รับให้ เพื่อใช้เป็นที่ตั้งศาสนสถาน ทั้งนี้ ในส่วนที่

ได้รับมารวมกับที่ดินที่มีอยู่ก่อนแล้ว ไม่เกิน ๕๐ ไร่

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑)ฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากการจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครองปรปักษ์ ถือว่าเป็นการจดทะเบียนมีทุนทรัพย์จะต้องเรียกเก็บตามราคาประเมินของทางราชการในอัตราร้อยละ ๒ ตามข้อ ๒ (๗) (ก)^{๒๕} ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการสร้างภาระเกินสมควรให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๓)

๒.๕.๒ การจดทะเบียนประเภทได้มาโดยทางนิติกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓.๑ การใช้อำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของอธิบดีกรมที่ดิน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการออก น.ส. ๓ ก. ที่ดินพิพาทได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงอื่นมาสวมกับที่ดินแปลงพิพาทเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการออก น.ส. ๓ ก. กรณีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อปรากฏว่า กระบวนการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว อธิบดีกรมที่ดินได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเรื่องดังกล่าว โดยในการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้รับจำนองที่ดิน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้เสีย

เรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการ	
กำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด	ร้อยละ ๐.๐๑
๒๕๕	๒๕๕
^{๒๕} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๗ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗	
ข้อ ๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังนี้	
๒๕๕	๒๕๕
(๗) ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	
๒๕๕	๒๕๕
(ก) ค่าจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมมีทุนทรัพย์เรียกตามราคา	
ประเมินทุนทรัพย์ตามที่คณะกรรมการกำหนดราคา	
ประเมินทุนทรัพย์กำหนด	ร้อยละ ๒
๒๕๕	๒๕๕

ได้ทราบและเปิดโอกาสให้คัดค้านตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งผู้รับจำนองก็ได้ใช้สิทธิคัดค้านแล้ว และเมื่ออธิบดีกรมที่ดินได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการฯ จึงได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาททั้งหมด แล้วแจ้งให้ผู้รับจำนองใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่ง อันเป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยครบถ้วน เช่นนี้ การดำเนินการของอธิบดีกรมที่ดินย่อมชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

นาย อ. ได้ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีจากผู้ฟ้องคดี มีนาง ว. และนาย ส. ทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้โดยยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยนาง ว. ได้นำที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวนห้าแปลง มาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ ต่อมา นาย อ. กับพวกผิดสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องบุคคลทั้งสามต่อศาลจังหวัดกำแพงเพชร คู่ความได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยขอผ่อนชำระหนี้ หากผิดนัดสัญญาประนีประนอมยอมความให้ผู้ฟ้องคดียึดทรัพย์จำนองและทรัพย์สินอื่นด้วย ซึ่งศาลจังหวัดกำแพงเพชรมีคำพิพากษาตามยอม ต่อมา นาง ล. ยื่นขออายัดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทั้งห้าฉบับและเป็นโจทก์ฟ้องนาย อ. กับพวกเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดกำแพงเพชร ในข้อหาจำเลยนำที่ดินของโจทก์ไปออก น.ส. ๓ ก. เป็นของจำเลย ซึ่งคู่ความได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยศาลจังหวัดกำแพงเพชรมีคำพิพากษาตามยอมให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนใส่ชื่อ นาง ล. ลงใน น.ส. ๓ ก. ทั้งห้าฉบับแทนเจ้าของที่ดินเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกำแพงเพชร สาขาขานนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มีหน้าที่ต้องดำเนินการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิได้ดำเนินการ โดยเห็นว่ากรมที่ดินมิได้ร่วมในฐานะคู่ความคดี คำพิพากษาดังกล่าวไม่ผูกพันกับกรมที่ดิน และการที่ศาลจังหวัดกำแพงเพชรสั่งให้แก้ไขรายการจดทะเบียนสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๖๑ วรรคแปด แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น คำพิพากษาดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงว่า น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาทออกโดยชอบด้วยกฎหมาย เพียงแต่ใครเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน ประกอบกับเมื่อราวปี พ.ศ. ๒๕๔๑ นาง ล. ได้ร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินว่าปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบเกี่ยวกับการออก น.ส. ๓ ก. จำนวนหกฉบับซึ่งรวมทั้ง น.ส. ๓ ก. ที่พิพาททั้งห้าฉบับด้วย อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อสืบสวนเรื่องนี้ ซึ่งคณะกรรมการฯ รายงานผลการสอบสวนโดยสรุปว่า เจ้าหน้าที่ประพฤตินิยมชอบโดยการแสวงหาหนังสือแจ้งการครอบครองหรือ ส.ค. ๑ แปลงอื่น มาสวมสิทธิเพื่อเป็นหลักฐานในการออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว อันเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ใช้อำนาจตาม

มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นมาสอบสวนเรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้รายงานผลการสอบสวนต่ออธิบดีกรมที่ดินว่า น.ส. ๓ ก. รวมหกฉบับ โดยรวมทั้งแปลงพิพาทจำนวนห้าฉบับ ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นควรสั่งเพิกถอน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งหกฉบับ รวมทั้ง น.ส. ๓ ก. ที่พิพาทในคดีนี้ด้วย ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งจึงยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งดังกล่าว ต่อมา กรมที่ดินแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้ว ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้แก้ไขทางทะเบียนในสารบบที่ดินทั้งห้าแปลง โดยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิจำนองในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมายต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อ ๕^{๒๖} ข้อ ๗^{๒๗} ข้อ ๘^{๒๘} และข้อ ๙^{๒๙} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ว่า ในท้องที่มีระวางรูปถ่ายทางอากาศให้ใช้แบบ น.ส. ๓ ก. ที่ดินที่จะออก น.ส. ๓ ก. จะต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแล้วและเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามข้อ ๑๔

^{๒๖-๒๘} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) เรื่อง กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗

ข้อ ๕ ที่ดินที่จะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๗ การขอก่อหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ผู้ขอยื่นคำขอตามแบบ น.ส.๑ ข. ท้ายกฎกระทรวงนี้ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

(๒) ในการยื่นคำขอตาม (๑) ถ้าผู้ขอมีใบจอง ใบเทียบย่ำตราจอง หลักฐาน การแจ้งการครอบครองที่ดิน หลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่าได้สิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้แนบหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ยังที่ดินตามแบบ น.ส.๑ ค. ท้ายกฎกระทรวงนี้ ในการนี้ จะมอบให้เจ้าหน้าที่ไปทำการแทนก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๙ ในการนำพนักงานเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือตัวแทนปักหลักตามมุมเขตที่ดินของตนและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายตามแบบ น.ส.๑ ค. ท้ายกฎกระทรวงนี้

ในการคำนวณจำนวนเนื้อที่เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามแบบ น.ส.๓ ก. ให้คำนวณโดยวิธีคณิตศาสตร์หรือโดยมาตราส่วน ทั้งนี้ ให้ถือว่าจำนวนเนื้อที่ที่คำนวณได้เป็นจำนวนเนื้อที่โดยประมาณ

ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน และในการขออนุญาตหนึ่งสัปดาห์การดำเนินการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินนั้นผู้ขอจะต้องมีใบจอง ใบเหี่ยบบ้าง ปรากฏหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน หรือหลักฐานอื่นที่แสดงว่าได้สิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายโดยแนบหลักฐานประกอบคำขอด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ว. ได้นำ ส.ค. ๑ จำนวนห้าฉบับ ไปยื่นคำขออนุญาต น.ส. ๓ ก. และต่อมา พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอในขณะนั้นคือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอบึงสามัคคี ได้ออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินที่พิพาททั้งห้าแปลงแก่นาง ว. แล้ว เมื่อตรวจสอบจากสารบบที่ดินแปลงพิพาทประกอบกับข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาศาลฎีกาของศาลจังหวัดกำแพงเพชร ปรากฏว่า นาง ว. ยอมรับว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นของนาง ล. โดยนาง ล. เป็นผู้ดำเนินการขออนุญาต น.ส. ๓ ก. และนำเจ้าพนักงานที่ดินออกไปรังวัด แต่นาง ว. ร่วมกับเจ้าพนักงานที่ดินกิ่งอำเภอบึงสามัคคีได้ออก น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาทเป็นชื่อของนาง ว. ซึ่งในกระบวนการออก น.ส. ๓ ก. ที่ดินพิพาทนั้นมีการนำหลักฐาน ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงอื่นมาสวมทับที่ดินแปลงพิพาทเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการออก น.ส. ๓ ก. กรณีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ขึ้นมาสอบสวนเรื่องดังกล่าว โดยคณะกรรมการมีความเห็นว่าที่ดินพิพาทนี้ไม่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง แต่ได้มีการนำ ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงอื่นมาเป็นหลักฐานการขออนุญาต น.ส. ๓ ก. ประกอบกับบริเวณพิพาทอยู่ในเขตประกาศกำหนดเป็นเขตการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งจะสามารถออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ราษฎรได้เฉพาะกรณีที่ราษฎรรายนั้นมีเอกสารแสดงการได้มาของที่ดินเท่านั้น น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาทจึงออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คณะกรรมการเห็นควรมีคำสั่งเพิกถอนและได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและเปิดโอกาสให้คัดค้านตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านแล้ว และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับรายงานผลการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวน จึงได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินออกคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. แปลงพิพาททั้งหมด แล้วแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อันเป็นการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยครบถ้วน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ออกคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก.

ทั้งห้าฉบับ จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๙/๒๕๕๓)

แม้กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔ จะกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวน นอกจากต้องประกอบด้วยบุคคลตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ยังให้ประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการด้วย แต่การแต่งตั้งหรือไม่แต่งตั้งผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดังกล่าวหรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมที่ดินตามที่จะเห็นสมควร หากจำเป็นต้องแต่งตั้งเสมอไปไม่ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๑๘๕ โดยซื้อมาจากบุคคลอื่น ต่อมา อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว โดยอ้างว่าเป็นการออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๔ ทั้งแปลง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินมาโดยสุจริต เสียค่าตอบแทน และจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อีกทั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย จึงยอมเป็นผลให้การสอบสวนของคณะกรรมการฯ ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งว่า ปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เอกสาร น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพากษาออกมาจากโครงการเดินสำรวจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยไม่มีหลักฐานสำหรับที่ดินเดิม และอยู่ในเขตพื้นที่ซึ่งมี

พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นป่าคุ้มครองเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนด
 จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๑๔ โดยครอบคลุมพื้นที่ป่าคุ้มครอง
 ทั้งหมด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า เป็นการออกโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ
 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน
 พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗)
 ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง
 คณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบด้วยเจ้าพนักงานที่ดิน
 จังหวัดเพชรบุรี สาขาชะอำ เป็นประธานกรรมการ นายอำเภอชะอำหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
 ตัวแทนคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยาหรือผู้แทน เป็นกรรมการ ป่าไม้จังหวัด
 เพชรบุรีหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ และนักวิชาการที่ดิน ๖ ว สำนักงานที่ดินจังหวัด
 เพชรบุรี สาขาชะอำ เป็นกรรมการและเลขานุการ เห็นได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่ง
 ดังกล่าวมีองค์ประกอบครบถ้วนตามองค์ประกอบของคณะกรรมการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑
 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้ว แม้กรณีดังกล่าว ข้อ ๑ (๑) (ข) ของกฎกระทรวง
 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสีย
 เพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง
 การทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียน
 เอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔
 จะกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวน นอกจากต้องประกอบด้วยบุคคลตามมาตรา ๖๑ แห่ง
 ประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ยังให้คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
 ตามที่เห็นสมควรเป็นกรรมการด้วย แต่โดยที่กฎกระทรวงดังกล่าวมิได้กำหนดจำนวน
 คณะกรรมการทั้งคณะไว้ และมาตรา ๖๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดเพียงว่า
 คณะกรรมการอย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ
 ผู้บริหารท้องถิ่นที่ตานั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ ดังนั้น ย่อมเป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมที่ดินที่จะเป็น
 ผู้พิจารณาว่าในส่วนของกรมการที่เป็นผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรนั้น
 จะมีผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ การที่มีได้แต่งตั้ง
 เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการจึงไม่เป็นผลให้การแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ไม่ชอบ
 ด้วยกฎหมาย อีกทั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งดังกล่าวเป็นขั้นตอนการเตรียมการ
 ก่อนการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งนอกจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาข้อเท็จจริงจาก
 การสอบสวนของคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว ยังมีอำนาจใช้ดุลพินิจวินิจฉัยข้อเท็จจริงให้เป็นไปตาม
 กฎหมายอีกทางหนึ่งด้วย เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายแล้ว

การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง และการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยมีข้อเท็จจริงและเหตุผลอย่างเดียวกัน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๔๔/๒๕๕๓)

การดำเนินการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ดินแล้วมีการแก้ไขรูปแผนที่กับ เนื้อที่ดินของ น.ส. ๓ ก. ใหม่ และแบ่งแยกออกเป็น น.ส. ๓ ก. อีกแปลง โดยไม่ปรากฏว่า ได้แจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงทราบเพื่อมาระวังชี้แนวเขต ย่อมถือว่าเป็นดำเนินการ โดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น และเมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติตามที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท คำพิพากษาดังกล่าวย่อมผูกพันคู่ความและมีผลให้ เจ้าพนักงานที่ดินมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาดังกล่าว ตามมาตรา ๖๑ วรรคแปด แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเมื่อกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำการและ เป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดี ที่อธิบดีกรมที่ดินมอบหมายจึงมีอำนาจหน้าที่ต้องสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขการกระทำการ ดังกล่าวเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อไม่ดำเนินการ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นฟ้องนาย ม. ต่อศาลจังหวัดทุ่งสง กรณีนาย ม. โฉนดแนวเขตที่ดิน แปลง น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ ที่นาย ม. ชื้อมาจากนาย ว. ด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ภายหลังการยื่นฟ้องดังกล่าวจึงทราบว่า มีการแก้ไขรูปแผนที่ (ใบต่อ) ของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และแบ่งแยกออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ ทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ครอบครองอยู่บางส่วน โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไประวังชี้แนวเขตและลงชื่อรับรองแนวเขต ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือ ขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาทุ่งสง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพิกถอนหรือแก้ไข รูปแผนที่ (ใบต่อ) ของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ เพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือขอให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งว่า การแก้ไขรูปแผนที่ตามใบต่อของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ ได้กระทำโดยถูกต้องแล้ว จึงไม่ต้องสั่งเพิกถอน ต่อมา

คดีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ฟ้องต่อศาลจังหวัดทุ่งสงถึงที่สุดในชั้นอุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มิสิทธิครอบครองในที่ดินที่พิพาทและให้นาย ม. พร้อมทั้งบริวารหยุดการกระทำ อันเป็นการรบกวนการครอบครองที่ดินที่พิพาท และให้ออกไปจากที่ดินที่พิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งเพิกถอนรูปแผนที่ (ใบต่อ) ของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การรังวัดเพื่อแบ่งแยก น.ส. ๓ ก. จะต้องมียุทธศาสตร์ให้เจ้าของที่ดินข้างเคียง มาระวังแนวเขตทุกด้าน สำนักงานที่ดินจะเป็นผู้ดำเนินการออกหนังสือ จากนั้นจะให้ผู้ขอรังวัด แบ่งแยกนำหนังสือดังกล่าวไปส่งให้กับเจ้าของที่ดินข้างเคียงเองโดยให้เจ้าของที่ดินข้างเคียง ลงชื่อในใบตอบรับ แล้วนำใบตอบรับกลับมามอบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บไว้ในสารบบ ในกรณีการขอรังวัดแบ่งแยก น.ส. ๓ ก. ของนาย ว. นาย ว. ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้วย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งต่อ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้มาระวังชี้แนวเขตแล้ว แต่ในสารบบปรากฏเพียงใบตอบรับของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น และไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้ว ประกอบกับ ศาลอุทธรณ์ ได้มีคำพิพากษาและคดีได้ถึงที่สุดแล้วว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มิสิทธิครอบครอง ในที่ดินพิพาทจำนวน ๒ ไร่ ตามที่ปรากฏในแผนที่พิพาทกลางและให้นาย ม. และบริวาร ออกจากที่ดินพิพาท คดีดังกล่าวเป็นกรณีพิพาทที่สืบเนื่องมาจากการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ดิน ตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ ของนาย ว. และแบ่งแยกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ เพื่อขายให้ นาย ม. ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แย้งว่ามีการรังวัดรุกล้ำที่ดินของตน อันเป็นประเด็นพิพาทในคดีนี้ คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ จึงผูกพันคู่ความและมีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาทุ่งสง มีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาดังกล่าว ตามมาตรา ๖๑ วรรคแปด แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการรังวัด ตรวจสอบเนื้อที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ แล้วแก้ไขรูปแผนที่กับเนื้อที่ดินโดยจัดทำ รูปแผนที่ของ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวขึ้นใหม่ (ใบต่อ) และแบ่งแยกออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ นั้น ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็น เจ้าของที่ดินข้างเคียงทราบเพื่อมาระวังชี้แนวเขต และ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตตามที่มีการรังวัดดังกล่าว มีผลให้การรังวัดแบ่งแยก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ มีการรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิสิทธิครอบครอง ดังนั้น การรังวัดและ จัดทำรูปแผนที่ (ใบต่อ) ของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และแบ่งแยกออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗

จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๖๙ ทวิ^{๓๐} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๑๓^{๓๑} และข้อ ๑๗^{๓๒} ของระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ เนื่องจากดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น และเป็นกรณีการออก น.ส. ๓ ก. ที่คลาดเคลื่อนและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อกรณีการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ที่ดินแล้วแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ที่ดินของ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๑๖ และแบ่งแยกออกเป็น น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ เป็นการกระทำการและเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีที่อธิบดีกรมที่ดินมอบหมายจึงมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว

^{๓๐} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๙ ทวิ ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอสอบเขตโฉนดที่ดินเฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยโฉนดที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดินและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปทำการรังวัดให้

ในการรังวัด ถ้าปรากฏว่าการครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้รับรองแนวเขตแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริงได้ เว้นแต่จะเป็นการสมยอมเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

ในกรณีที่ไม้อาจติดต่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงให้มาระวังแนวเขตได้ หรือในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้รับการติดต่อจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มาระวังแนวเขตแล้วแต่ไม่มา หรือมาแต่ไม่ยอมลงชื่อรับรองแนวเขตโดยไม่ได้คัดค้านการรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นมีมาลงชื่อรับรองแนวเขตหรือคัดค้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือ ถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดดังกล่าว และผู้ขอได้ให้คำรับรองว่ามีได้ นำทำการรังวัดรุกล้ำที่ดินข้างเคียงและยินยอมให้แก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริง ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามวรรคสองไปได้โดยไม่ต้องมีการรับรองแนวเขต

การติดต่อหรือการแจ้งผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หากปรากฏว่ามีผู้คัดค้าน ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวนไกล่เกลี่ย โดยถือหลักฐานแผนที่เป็นหลักในการพิจารณา ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง แต่ต้องไม่เป็นการสมยอมกันเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย หากตกลงกันไม่ได้ให้แจ้งคู่กรณีไปฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่มีการฟ้อง ภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอไม่ประสงค์จะสอบเขตโฉนดที่ดินนั้นต่อไป

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะให้ตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดิน และให้นำความในวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๓๑-๓๒} ระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙

ข้อ ๑๓ การแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงมาระวังแนวเขตและลงชื่อรับรองเขตที่ดิน เป็นหน้าที่ของผู้ขอจะต้องแจ้ง หากผู้ขอไม่อาจแจ้งได้ทุกด้านหรือบางด้านให้ทำหนังสือแจ้งข้างเคียงตามแบบพิมพ์แจ้งให้ระวังแนวเขตที่ดิน (ท.ด. ๓๘ ก.) การส่งหนังสือแจ้งข้างเคียงให้ผู้ขอเป็นผู้นำส่ง เว้นแต่ข้างเคียงบางรายผู้ขอไม่อาจส่งได้ให้เจ้าหน้าที่ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๗ ให้เจ้าของที่ดิน เจ้าของที่ดินข้างเคียงนำชี้แนวเขตที่ดินและปักหลักเขตต่อหน้าเจ้าหน้าที่ โดยให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงลงชื่อรับรองเขตที่ดินในใบรับรองเขตติดต่อเจ้าของที่ดินข้างเคียง (ท.ด. ๓๔)

เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไปตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเมื่อปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวให้ชอบด้วยกฎหมายได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๔๗ เฉพาะส่วนที่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พิกากับนาย ม. ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ค่าขออื่น นอกจากนี้ให้ยก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๖/๒๕๕๔)

๓.๒ การดำเนินการของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อเพิกถอนหนังสือรับรอง การทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินที่มีหนังสือรับรอง การทำประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การดำเนินการเพื่อเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

๕.๑ การก่อสร้างอาคารปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การออกคำสั่งให้ผู้บุกรุกหรือถอนหรือทำลายสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินของรัฐ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและนายอำเภอท้องที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้จะปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้บุกรุกหรือถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินที่บุกรุกแล้ว แต่ก็ไม่ปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำสั่ง และไม่ปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างใด ๆ ตามกฎหมายเพื่อให้การบุกรุกนั้นหมดสิ้นไป กรณีถือได้ว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมีโฉนดคนละแปลง โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้างเคียงด้านทิศเหนือเป็นทางสาธารณประโยชน์ ปรากฏว่าต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ก่อสร้างโรงเรียนศึกษาพิเศษนครสวรรค์ขึ้นบริเวณด้านเหนือที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองบนที่ราชพัสดุ โดยก่อสร้างรั้วปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ด้านทิศเหนือของที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองข้างต้นและบางส่วนยังได้รื้อกำแพงเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งขณะนั้นมีฐานะเป็นสภาตำบลนครสวรรค์ตก นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อกรมที่ดิน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ได้แจ้งให้นายอำเภอเมืองนครสวรรค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตรวจสอบข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นมาสอบสวนข้อเท็จจริงผลการสอบสวนพบว่า ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ และกำนันตำบลนครสวรรค์ตก และพยานบุคคลอื่น ต่างให้ถ้อยคำยืนยันว่ามีทางสาธารณประโยชน์ที่ระบุไว้ในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจริง โดยราษฎรในบริเวณนี้เคยใช้เป็นเส้นทางสัญจรนานประมาณ ๕๕ ปีเศษ ปัจจุบันทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวไม่เหลือร่องรอยหรือรูปร่างของทางสาธารณประโยชน์แล้ว เนื่องจากโรงเรียนฯ สร้างอาคารและรั้วลวดหนามปิดกั้นทางดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์พิจารณาดำเนินการแก่ผู้บุกรุกตามอำนาจหน้าที่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกประกาศอำเภอเมืองนครสวรรค์ เรื่อง การบุกรุกทางสาธารณประโยชน์ ว่าโรงเรียนฯ ได้สร้างรั้วรูกำแพงทางสาธารณประโยชน์ให้หรือถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ภายใน

๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ปรากฏว่าโรงเรียน ไม่ได้ปฏิบัติตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งอีกครั้งให้โรงเรียน รื้อถอนรั้วและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง แต่โรงเรียน ก็มีได้ดำเนินการแต่อย่างใด จนกระทั่งปัจจุบันการบุกรุกที่ดินดังกล่าวยังคงมีอยู่ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขอให้มีความวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างซึ่งปิดกั้น ทางสาธารณะและรื้อรั้วที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองออกไป ซึ่งต่อมาคดีได้โอนมายังศาลปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สร้างโรงเรียน รุกล้ำทางสาธารณประโยชน์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้ ตรวจสอบโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงแล้วเห็นว่า เป็นเอกสารที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย และ ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกประกาศแจ้งให้โรงเรียน ทราบว่า โรงเรียนฯ ได้สร้างรั้ว และสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์ ขอให้โรงเรียนฯ รื้อถอนรั้วและสิ่งปลูกสร้าง ดังกล่าวออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ ก็ไม่ปรากฏว่าโรงเรียนฯ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ สิทธิโต้แย้งคัดค้านหรืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว โรงเรียนฯ คงมีเพียงหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่าได้แจ้งให้หนารักษ์จังหวัดนครสวรรค์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินทราบเพื่อดำเนินการตรวจสอบแล้ว หากมีการรื้อถอนรั้วหรือสิ่งปลูกสร้างภายในโรงเรียนจะเสนอขอความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ต่อไป จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ก็ไม่ปรากฏว่าหนารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์หรือกรมหนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินราชพัสดุ บริเวณดังกล่าวได้ดำเนินการโต้แย้งคัดค้านหรือฟ้องคดีบุคคลหรือหน่วยงานที่โต้แย้งสิทธิในที่ดิน ดังกล่าว ประกอบกับคดีนี้ พยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครองท้องที่และพยานบุคคล ซึ่งเป็นประชาชนในท้องที่ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และศาลปกครองชั้นต้น สอดคล้องกันว่า มีทางสาธารณประโยชน์ในบริเวณที่พิพาทจริง และราษฎรในบริเวณนี้ได้เคยใช้เป็นเส้นทางสัญจร มานานกว่า ๔๐ ถึง ๕๕ ปี ปัจจุบันไม่เหลือร่องรอยหรือรูปร่างของทางสาธารณประโยชน์แล้ว เนื่องจากโรงเรียนฯ ได้สร้างอาคารและรั้วลวดหนามปิดกั้น จึงต้องรับฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สร้างรั้วและสิ่งปลูกสร้างของโรงเรียนฯ ในที่พิพาท ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าโรงเรียนฯ ได้สร้างรั้วปิดกั้น ทางสาธารณประโยชน์จริง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกประกาศ เรื่อง การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ให้โรงเรียนฯ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ปรากฏว่า เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวโรงเรียนฯ มิได้ดำเนินการ รื้อถอน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีคำสั่งให้โรงเรียนฯ รื้อถอนรั้ว และสิ่งปลูกสร้างออกไปจาก ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวอีกครั้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง โดยระบุว่า

หากไม่รื้อถอน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป แต่เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าว จนกระทั่งปัจจุบันกลับไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเพื่อจัดการให้โรงเรียน รื้อถอนรั้วและสิ่งปลูกสร้างออกไปจากทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจตรารักษาที่อันเป็นสาธารณประโยชน์ปล่อยให้โรงเรียน เกียดกันเอาที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์เป็นอาณาประโยชน์แต่เฉพาะตัวตามมาตรา ๑๒๒^{๓๓} แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ละเลยต่อหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๖๘ (๘)^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามข้อ ๕ (๒)^{๓๕} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ร่วมกันดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รื้อถอนรั้วและสิ่งปลูกสร้างของโรงเรียน ออกจากทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๑/๒๕๕๓)

^{๓๓} พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๑๒๒ ที่อันเป็นสาธารณประโยชน์คือ ที่เลี้ยงปศุสัตว์ที่จัดไว้สำหรับราษฎรไปรวมเลี้ยงด้วยกัน เป็นต้น ตลอดจนถนนหนทาง และที่อย่างอื่นซึ่งเป็นของกลางให้ราษฎรใช้ได้ด้วยกัน เป็นหน้าที่ของกรรมการอำเภอจะต้องคอยตรวจตรารักษาอย่าให้ผู้ใดเกียดกันเอาไปเป็นอาณาประโยชน์แต่เฉพาะตัว

^{๓๔} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ฯลฯ

^{๓๕} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกัน

(๑) ที่ดินตามข้อ ๔ (๑) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดินและทบวงการเมืองที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย ตามความในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(๒) ที่ดินตามข้อ ๔ (๒) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด และนายอำเภอท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

๕.๓ การเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

การที่หน่วยงานทางปกครองจะใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แม้จะมีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ หน่วยงานทางปกครองดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน และในกรณีที่เป็นกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งก็ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดด้วย มิฉะนั้น การดำเนินการดังกล่าวย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลผาขาว (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดทำโครงการปลูกยางพาราในที่สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ ตั้งอยู่ในเขตตำบลผาขาว อำเภอผาขาว จังหวัดเลย โดยได้ขุดดินเปิดป่าและไถหน้าดินเพื่อรองรับโครงการ และได้ประกาศห้ามผู้ใดเข้าไปในบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าได้รับอนุมัติให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผาขาวและประชาคมหมู่บ้านหมู่ที่ ๑๑ แล้ว แต่ไม่ได้ขอใช้ที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เนื่องจากเห็นว่าการดำเนินการขอใช้ที่ดินตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องใช้เวลามาก ซึ่งอาจทำให้พลาดโอกาสที่ดีจากโครงการสำคัญต่างๆ ที่ทางรัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นราษฎรตั้งบ้านเรือนอยู่ในตำบลผาขาวมีอาชีพทำไร่ทำนาและเลี้ยงสัตว์เห็นว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำดังกล่าวเนื่องจากพื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์น้อยลง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกโครงการปลูกยางพาราในที่ดินสาธารณประโยชน์ทำเลเลี้ยงสัตว์ตำบลผาขาว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินบริเวณพิพาทเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒)^{๓๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ภายในเขตพื้นที่ของตนตาม

^{๓๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ภายใต้บังคับของข้อ ๕ (๒)^{๓๗} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ สำหรับการจะใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น ข้อ ๘^{๓๘} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว กำหนดให้ทบวงการเมืองผู้ขอใช้จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน ทั้งยังกำหนดให้การเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งก็ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าไปจัดทำ “โครงการแปลงสาธิตปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้เกษตรกร” บนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันที่ใช้เป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การจัดการดูแลของผู้ถูกฟ้องคดีอันมีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกรณีจึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม สำหรับคดีนี้ หากศาลจะพิพากษาให้มีการกลับคืนสู่สถานะเดิมโดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการปรับสภาพที่ดินที่พิพาทให้กลับคืนเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ประเภททำเลเลี้ยงสัตว์เช่นเดิมย่อมจะก่อให้เกิดแต่ผลเสียต่อประโยชน์สาธารณะทั้งในแง่ของทรัพยากรที่ได้ใช้ไปแล้วในการจัดทำโครงการนี้และที่จะต้องใช้ในการทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิม อีกทั้ง ยังเป็นการปฏิเสธประโยชน์สาธารณะที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นจากโครงการนี้ ในขณะที่การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายโดยศาลสามารถแสดงออกได้โดยการกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการที่ไม่ได้กระทำโดยถูกต้องนั้นให้ถูกต้องเสีย และข้อบกพร่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับพิจารณาของฝ่ายปกครองอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องว่าจะสมควรมีข้อยุติอย่างไร ศาลจึงกระทำได้เพียงการกำหนดให้

^{๓๗-๓๘} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ที่ดินตามข้อ ๔ (๒) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด และนายอำเภอท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๘๗

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ การใช้ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามข้อ ๔ ทบวงการเมืองผู้ขอใช้จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และจะต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน จึงจะใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวได้

ผู้ถูกฟ้องคดีไปกระทำการที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเสียให้ถูกต้องเท่านั้น พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยดำเนินการขอเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ทบวงการเมืองใช้ที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ ตามประมวลกฎหมายที่ดินฯ ทั้งนี้ ภายใน ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา หากไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทย ก็ให้ดำเนินการปรับสภาพโครงการแปลงสาธิตปลูกยางพาราที่พิพาทกันในคดีนี้ให้กลับสู่สภาพการใช้ประโยชน์ดังเดิมภายใน ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่อนุมัติของกระทรวงมหาดไทย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๓/๒๕๕๓)

๕.๔ การขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๕ การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๖ การดูแลรักษาที่ปศุสัตว์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

ที่ดินซึ่งชาวบ้านเข้าใช้ประโยชน์นำสัตว์เข้าไปเลี้ยงและเข้าไปหาของป่า โดยเป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อเลี้ยงสัตว์ร่วมกันอย่างอิสระและกระทำมานาน เป็นประจำทุกปี ที่ดินดังกล่าวย่อมเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอันเกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามสภาพของที่ดินและจากการใช้ร่วมกันของราษฎรมานานโดยไม่ต้องมีประกาศพระราชกฤษฎีกาสงวนไว้ หรือขึ้นทะเบียน หรือทางราชการประกาศกำหนดให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ ดังนั้น แม้ทางราชการจะได้กำหนดให้ที่ดินดังกล่าวเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร และกำหนดให้เป็นพื้นที่จัดสรรห้วยน้ำเลาหรือห้วยคำเลา ก็ห้ามมีผลทำให้ที่ดินพิพาทเปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นที่ดินที่มีใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

เพราะมติคณะรัฐมนตรีมีฐานะเป็นเพียงคำสั่งของฝ่ายบริหารจึงไม่อาจนำมาบดบังผลทางกฎหมายกับกรณีนี้ได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งหกสิบเก้าคนเป็นผู้ที่เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ป่าแดงสำหรับเลี้ยงสัตว์ที่ติดดังกล่าวชาวบ้านใช้เลี้ยงสัตว์มากกว่า ๕๐ ปี ถึง ๗๐ ปีแล้ว แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา มีราษฎรกลุ่มหนึ่งเข้าถือครอบครองและจับจองที่ดินดังกล่าวเป็นของตนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกสิบเก้าคนไม่สามารถใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์สำหรับเลี้ยงสัตว์ได้ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ รัฐมีโครงการเดินสำรวจเพื่อออกไปจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่ราษฎรกลุ่มดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งหกสิบเก้าคนกับพวกจึงได้คัดค้านพร้อมทั้งร้องเรียนต่อนายอำเภอพรหมพิราม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ประชุมราษฎรเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ แล้วมีข้อตกลงร่วมว่าจะแบ่งที่ดินพิพาทออกเป็นสิบส่วน โดยแบ่งที่ดินให้ใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ร่วมกันหนึ่งส่วน อีกเก้าส่วนแบ่งให้ราษฎรครอบครองเป็นส่วนตัว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถตกลงกับราษฎรฝ่ายผู้ครอบครองที่ดินให้เป็นที่ยุติได้ และยังไม่มีการดำเนินการกันเขตที่ดินพิพาทให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ ผู้ฟ้องคดีทั้งหกสิบเก้าคนจึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขอให้พิจารณาว่าหากที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณะประโยชน์จริงก็ให้ขับไล่ราษฎรเหล่านั้นออกไป ซึ่งต่อมาเรื่องร้องทุกข์นี้ได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง ทั้งนี้ ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีการแสวงหาข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดีและราษฎรผู้เข้ายึดถือครอบครอง พยานบุคคลผู้สูงอายุ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เดิมที่ดินพิพาทเป็นที่ว่างเปล่าไม่มีผู้ใดครอบครอง มีสภาพเป็นป่าทึบ ต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น และหญ้าหลายชนิดขึ้นใช้เลี้ยงสัตว์ได้ ราษฎรสามารถนำสัตว์เลี้ยงในช่วงฤดูฝนและฤดูทำนา โดยปล่อยให้เลี้ยงทั่วไปไม่เฉพาะที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งตามประเพณีท้องถิ่นราษฎรจะไม่หวงห้ามการนำสัตว์เข้าไปเลี้ยงในที่ดินซึ่งเป็นที่ว่างยังไม่ได้มีการเพาะปลูก อีกทั้ง ราษฎรยังเข้าไปเก็บหาของป่า ตัดฟืน ตัดต้นไม้ปลูกสร้างบ้าน ทำฟืนหลาส่งการรถไฟ และเผาถ่านเพื่อดำรงชีพ จนต่อมาสภาพที่ดินพิพาทกลายเป็นป่าโปร่งและมีลักษณะเป็นที่ว่างจนเมื่อบริเวณดังกล่าวถูกบุกรุกโดยราษฎรบางกลุ่มเข้าทำประโยชน์ จึงมีการออกเอกสารสิทธิสำหรับในบริเวณป่าแดงไม่ปรากฏหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณะแต่อย่างใด แต่ได้ปรากฏในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีบางคนและราษฎรที่มีที่ดินอยู่ในบริเวณนั้นระบุว่า มีแนวเขตติดกับที่สาธารณะ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ ประกอบมาตรา ๖๒ วรรคสาม^{๓๙} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และข้อ ๔ (๑) กับข้อ ๕ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแล รักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ กำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ ดูแลรักษาที่ดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็โดยสภาพที่ดินหรือทางราชการสงวนหวงห้ามไว้ เช่น ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะ และที่เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เพื่อมิให้ผู้ใดบุกรุกหรือ เข้าไปครอบครองโดยไม่ชอบ ซึ่งการที่จะวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย ข้างต้นกำหนดไว้หรือไม่นั้นจำต้องวินิจฉัยก่อนว่า ที่ดินพิพาทป่าแดงเป็นที่สาธารณสมบัติของ แผ่นดินประเภทร้างว่างเปล่าตามมาตรา ๑๓๐๔ (๑)^{๔๐} หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งในประเด็นนี้ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การที่ราษฎรนำวัวควายไปเลี้ยงหรือเข้าไปหาของป่า ในที่ดินพิพาทเป็นลักษณะของการดำรงชีพหรือวิถีการดำรงชีวิตของสังคมในชนบทโดยทั่วไป อีกทั้ง นายอำเภอท้องที่ยังมิได้ดำเนินการหวงห้ามที่ดินบริเวณพิพาทไว้สำหรับให้ประชาชนใช้ ร่วมกัน ส่วนกรณีที่ฟ้องคดีอ้างว่า อดีตกำนันผู้ใหญ่บ้านเคยหวงห้ามที่ดินพิพาทไว้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ นั้น ก็เป็นกรณีกระทำการโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงของพยานบุคคล ได้แก่ พยานผู้สูงอายุ กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั้งในอดีต และปัจจุบัน นำเชื่อว่า ที่ดินพิพาทเป็นทำเลเหมาะสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยการนำสัตว์เข้าไปเลี้ยง และการเข้าไปหาของป่าของชาวบ้านในบริเวณดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงการดำรงชีพหรือวิถี การดำรงชีวิตของสังคมในชนบทโดยทั่วไป แต่เป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อเลี้ยงสัตว์ร่วมกัน ได้อย่างอิสระและกระทำมาเนิ่นนานเป็นประจำทุกปี ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอันเกิดขึ้นและเป็นอยู่ตามสภาพของที่ดินและจากการใช้ร่วมกันของ

^{๓๙} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๖๒ ๗๗ ๗๗

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรรมการอำเภอหรือนายอำเภอซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรรมการอำเภอ และนายอำเภอมีอยู่ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

^{๔๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทั้งทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตาม กฎหมายที่ดิน

๗๗

๗๗

ราษฎรมานานโดยไม่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาสงวนไว้หรือขึ้นทะเบียน หรือทางราชการประกาศกำหนดให้เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ และแม้ทางราชการจะกำหนดให้ที่ดินพิพาททั้งหมดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ และกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๗ และพื้นที่จัดสรรห้วยน้ำเลาหรือห้วยคำเลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๐๙ ก็หาไม่ผลทำให้ที่ดินพิพาทเปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นที่ดินที่มีใช้ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันไม่ เพราะมติคณะรัฐมนตรีมีฐานะเป็นเพียงคำสั่งของฝ่ายบริหารจึงไม่อาจนำมาลบล้างผลทางกฎหมายกับกรณีนี้ได้

นอกจากนี้ แม้การนำชี้ระวางแนวเขตที่สาธารณประโยชน์จะเป็นอำนาจของนายอำเภอท้องที่ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ประกอบมาตรา ๖๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ และข้อ ๔ (๑) กับข้อ ๕ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินฯ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ใหญ่บ้านได้รับมอบอำนาจจากนายอำเภอท้องที่ให้เป็นผู้นำชี้แนวเขตที่สาธารณะในการเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ราษฎรบริเวณข้างเคียงที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อผู้ใหญ่บ้านได้นำชี้แนวเขตที่ดินและเจ้าหน้าที่รังวัดของกรมที่ดินได้จัดแจ้งที่ข้างเคียงด้านที่พิพาทซึ่งปรากฏใน น.ส. ๓ ก. เป็นที่สาธารณประโยชน์ตามที่นำชี้ ย่อมถือว่าเป็นการนำชี้แนวเขตที่ดินชอบด้วยกฎหมาย แม้จะมีใช้เป็นการสงวนหรือหวงห้ามตามกฎหมายก็ตาม

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ปศุสัตว์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแต่ไม่อาจดำเนินการจัดแบ่งที่ดินพิพาทดังกล่าวออกเป็นสิบส่วน ให้ใช้เป็นที่เลี้ยงสัตว์ร่วมกันของราษฎรหนึ่งส่วน ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกับผู้ฟ้องคดีตกลงในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ได้แล้ว จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ที่ดินเป็นที่เลี้ยงสัตว์ในที่พิพาทซึ่งเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๐/๒๕๕๓)

๖. กรณีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน

การที่ปฏิรูปที่ดินจังหวัดในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ดำเนินการขอให้มีการรังวัดและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ก็มีอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินได้เนื่องจากมีปัญหาอุปสรรคหลายประการซึ่งมิใช่ความผิดของปฏิรูปที่ดินจังหวัด กรณีไม่อาจถือได้ว่าปฏิรูปที่ดินจังหวัดละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการกองทุนที่ดินอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ได้กู้ยืมเงินจากกองทุนที่ดินของ ธ.ก.ส. สาขาอุดรธานี เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๗ เพื่อซื้อที่ดินการเกษตรและลงทุนประกอบการเกษตรจาก ส.ป.ก. ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๘๑) ฉบับที่ ๒๘๓/๒๕๓๗ ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๐๖๓ ซึ่งตามข้อ ๕ ของ ส.ป.ก. ๔-๘๑ กำหนดว่า ส.ป.ก. จะโอนสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้ได้รับอนุญาตเมื่อได้ผลการรังวัดแบ่งแยกที่ดินและได้รับหนังสือสำคัญที่ดินในแปลงที่แบ่งแยกแล้ว ส.ป.ก. ได้ซื้อ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๐๖๓ จากนาง น. และได้แบ่งที่ดินเป็น ๖ แปลง โดยผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ ๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวเรื่อยมา แต่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ จนกระทั่งเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ติดตามสอบถามเอกสารสิทธิในที่ดินแปลงย่อยที่ ๒ กับผู้ถูกฟ้องคดี แต่ได้รับแจ้งว่าการแบ่งแยกเอกสารสิทธิในที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ หากเสร็จเมื่อใดจะแจ้งให้ทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องตลอดมาเกือบ ๑๐ ปี แล้ว แต่ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินอันเนื่องมาจากผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร จึงยื่นฟ้องคดีนี้ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรังวัดแบ่งแยกที่ดินแปลงย่อยที่ ๒ ให้ได้เนื้อที่ ๑๐ ไร่ ๒๓ ตารางวา ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๘๑) และให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๖๐ วัน นับถัดจากวันที่มีคำพิพากษา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ส.ป.ก. ได้รับโอนที่ดิน และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว แต่การดำเนินการรังวัดแบ่งแยกที่ดินเกิดความล่าช้าเนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเกษตรกรที่ไม่ตั้งใจปฏิบัติตามโครงการกองทุนที่ดินและทิ้งโครงการหรือใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ การดำเนินงานตามโครงการมีเจ้าหน้าที่เข้าไปเกี่ยวข้องแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ และ ธ.ก.ส. ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ขออายัดที่ดินทั้งโครงการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือหารือไปยัง เลขาธิการ ส.ป.ก. ซึ่งเลขาธิการ ส.ป.ก. ได้มีหนังสือแจ้งให้ระงับการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับ ที่ดินที่ถูกอายัด นอกจากนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ รังวัดที่ดินเพื่อทราบแนวเขต เนื้อที่ และที่ตั้งของที่ดินตามโครงการในอำเภอที่ถูกอายัด และคณะกรรมการกองทุนที่ดินในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๒ ได้มีมติให้ ส.ป.ก. อุดรธานี ยื่นขอรังวัดสอบเขตที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขาเพ็ญ รวม ๒๐๓ แปลง รวมทั้ง น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๐๖๓ ที่จัดให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้ตรวจสอบความถูกต้องของ เอกสารสิทธิด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงนายอำเภอเพ็ญเพื่อขอสอบเขตที่ดิน จนกระทั่ง คณะกรรมการกองทุนที่ดินในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ ได้มีมติเห็นชอบให้ ส.ป.ก. ส่งข้อมูล ให้กรมที่ดินตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารสิทธิ อธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบขึ้น แล้วได้มีหนังสือถึงเลขาธิการ ส.ป.ก. ว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๐๖๓ ซึ่งเป็นแปลงที่จัดให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ เป็น น.ส. ๓ ก. ที่รังวัดตรวจสอบเนื้อที่โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย และต่อมาอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความใน มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อดำเนินการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ที่ออกโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย รวม ๑๔ แปลง รวมทั้ง น.ส. ๓ ก. พิพาทด้วย เห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะ ผู้รับมอบอำนาจจาก ส.ป.ก. ได้ดำเนินการขอให้มีการรังวัดและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ก็มีอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินได้เนื่องจากมีปัญหา อุปสรรคหลายประการซึ่งมิใช่ความผิดของผู้ถูกฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรทำให้ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับเอกสารสิทธิในที่ดิน ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๖/๒๕๕๓)

ผู้ที่มีความประสงค์จะได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินกำหนด โดยจะมีกระบวนการพิจารณาให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแก่เกษตรกรเป็นรายๆ ไป สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข จึงเป็นสิทธิเฉพาะตัว และสิ้นสุดทันที ที่บุคคลดังกล่าวถึงแก่ความตาย ดังนั้น เมื่อ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ภรรยาของผู้มีสิทธิได้ถึงแก่ความตายดังกล่าวเป็นเกษตรกรตามความหมายของกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเป็นผู้ที่ควรได้รับการพิจารณาให้ได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นลำดับแรกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) มีมติกำหนด จึงมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับสิทธิ

การเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข ของผู้ถึงแก่ความตายดังกล่าวต่อไป จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ออกสำรวจและประกาศว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำเจ้าหน้าที่รังวัดในที่ดินแปลงพิพาทและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกหลักฐาน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข เป็นชื่อของนาย บ. บุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อมา เมื่อนาย บ. เสียชีวิต ปรากฏว่า นาง พ. ซึ่งเป็นภรรยาของนาย บ. ได้ยื่นคำขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องขอคัดค้านคำขอของนาง พ. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบการทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ปรากฏข้อเท็จจริงว่านาง พ. ได้ร่วมทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทกับนาย บ. ตลอดมา และเมื่อนาย บ. เสียชีวิต นาง พ. ยังคงทำประโยชน์ในที่ดินตลอดมา จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๗ นาง พ. ได้มีสามีใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงให้นาย ว. เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเพื่อขัดขวางนาง พ. มิให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวโดยใช้หลักเกณฑ์ตามมติ คปก. ที่กำหนดให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินตกทอดทางมรดกแก่เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ถึงแก่ความตายเป็นผู้ได้รับการพิจารณาให้ได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นลำดับแรก เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านาง พ. เป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย บ. และทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอยู่จริง ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิจึงพิจารณาให้นาง พ. เป็นผู้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีคำสั่งไม่จดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงในหนังสือ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงในหนังสือ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ที่มีความประสงค์จะได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินกำหนด โดยจะมีกระบวนการพิจารณาให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแก่เกษตรกรเป็นรายๆ ไป สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาท ตามหนังสือ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข ของนาย บ. จึงเป็น

สิทธิเฉพาะตัว และสิ้นสุดทันทีที่นาย บ. ถึงแก่กรรม ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง^{๔๑} ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนาย บ. จึงมิใช่กองมรดกของนาย บ. ผู้ตายตามมาตรา ๑๖๐๐^{๔๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของนาย บ. ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจอ้างมาตรา ๓๙^{๔๓} แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อขอรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนาย บ. บุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองในฐานะทายาทโดยธรรมได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงอาจนำที่ดินที่นาย บ. เคยมีสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินไปจัดให้แก่เกษตรกรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดได้ ตามมาตรา ๓๐^{๔๔} แห่ง

^{๔๑} ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

ขลข ขลข
การสิ้นสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น

ขลข ขลข
^{๔๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖๐๐ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

^{๔๓} พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๓๙ ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกรหรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๔๔} พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๓๐ บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. ได้มา ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินดังกล่าวต่อไปนี้

(๑) จำนวนที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งใช้ประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่นนอกจากเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตาม (๒)

(๒) จำนวนที่ดินไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกันซึ่งใช้ประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ที่บัญญัติให้อำนาจสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ในการจัดที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. ได้มาแก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ และหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน ตามมติ คปก. แม้หลักเกณฑ์ตามมติคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ดังกล่าวจะใช้ถ้อยคำว่า การรับมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินก็ตาม แต่โดยที่สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินมิใช่กองมรดกของผู้ตายที่จะตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมตามหลักเกณฑ์ตามมติ คปก. จึงเป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ในกรณีที่เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินถึงแก่ความตาย การที่ คปก. มีมติในการประชุมกำหนดหลักเกณฑ์ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินและกำหนดให้เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน

(๓) จำนวนที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควรสำหรับสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประเภทและลักษณะการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรนั้นๆ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการจัดให้เกษตรกร และเป็นที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดินก็ให้จัดให้เกษตรกรเช่า ในกรณีอื่นให้จัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อตามที่เกษตรกรแสดงความจำนง ถ้าเป็นการจัดให้สถาบันเกษตรกรให้จัดให้สถาบันเกษตรกรเช่า

บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มา ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่แล้วเกินจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำร้องและยินยอมชำระค่าเช่า หรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการกำหนดสำหรับที่ดินส่วนที่เกินตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าหรือจัดให้ แล้วแต่กรณีตามจำนวนที่เกษตรกรถือครองได้ แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ในการกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินดังกล่าว ต้องคำนึงถึงระยะเวลาและวิธีการที่เกษตรกรได้ที่ดินนั้นมา ความสามารถในการทำประโยชน์ ประเภทของเกษตรกรรม และการทำประโยชน์ที่ได้ทำไว้แล้วในที่ดินนั้น

ในการจัดที่ดินให้เกษตรกรตามวรรคสาม ถ้าเกษตรกรได้เข้าครอบครองที่ดินดังกล่าวก่อน พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้เรียกเก็บเฉพาะค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัด และค่าปรับปรุงพัฒนาที่ดินที่ ส.ป.ก. ดำเนินการให้ตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด เฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าสิบไร่

นอกจากการจัดที่ดินให้แก่บุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลใดเช่า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาได้ ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การจัดที่ดินให้เช่าหรือเช่าซื้อตามมาตรานี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เกี่ยวกับการควบคุมการเช่าหรือเช่าซื้อ และสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อดังกล่าวจะโอนแก่กัน ได้หรือตกทอดทางมรดกได้เฉพาะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ที่ถึงแก่ความตายเป็นผู้ได้รับการพิจารณาให้ได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นลำดับแรก จึงเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วพบว่า นาง พ. เป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย บ. และได้ร่วมทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทกับนาย บ. ตลอดมา แม้ภายหลังนาย บ. เสียชีวิต นาง พ. ก็ยังคงทำประโยชน์ในที่ดินจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ นาง พ. ได้มีสามีใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงให้นาย ว. เข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเพื่อขัดขวางนาง พ. มิให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ฉะนั้น นาง พ. จึงเป็นเกษตรกร ตามมาตรา ๔^{๔๔} แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ และข้อ ๔^{๔๖} ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดว่า เกษตรกร หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักทั้งนาง พ. ไม่เคยแสดงสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข แต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิใช้หลักเกณฑ์ตามมติ คปก. ที่กำหนดให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินตกทอดทางมรดกแก่เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ถึงแก่ความตายเป็นผู้ได้รับการพิจารณาให้ได้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเป็นลำดับแรก พิจารณาคำขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนาง พ. และคำคัดค้านคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วมีคำสั่งให้นาง พ. เป็นผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข แทนที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

^{๔๔} พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๔

ฯลฯ

ฯลฯ

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้ยากจนหรือผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม หรือผู้เป็นบุตรของเกษตรกรบรรดาซึ่งไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเองและประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๔๖} ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า

(๑) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปี เพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถิ่นนั้น

(๒) ผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม และผู้เป็นบุตรของเกษตรกรที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ยกอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๓ - ๒๘๔/๒๕๕๔)

๗. กรณีเกี่ยวกับการรังวัดที่ดิน

๗.๑ การขอเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗.๒ การขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินที่ได้สละให้เป็นทางสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่ดินให้แก่ทางราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙. กรณีเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

๙.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับทะเบียนที่ราชพัสดุ

๙.๑.๑ การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙.๑.๒ การเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ

การที่ธนารักษ์จังหวัดได้มีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้กรมธนารักษ์พิจารณาเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ แต่ไม่ปรากฏว่ากรมธนารักษ์ได้ดำเนินการหรือสั่งการในเรื่องดังกล่าวประการใดภายในเวลาอันควร จนกระทั่งหลังจากที่ได้มีการฟ้องเป็นคดีนี้ กรมธนารักษ์จึงได้มีหนังสือสั่งการให้ธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่กำหนดตามแนวทางที่กรมธนารักษ์กำหนดที่แจ้งเวียนจังหวัดถือปฏิบัติตาม ย่อมถือได้ว่ากรมธนารักษ์ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุล่าช้าเกินสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของวัดชายคลองที่วัง วัดชายคลองที่วังมีที่ดินเป็นศาสนสมบัติของวัดรวม ๒ แปลง คือ แปลงซึ่งเป็นที่ตั้งวัดและแปลงซึ่งเป็นที่ธรณีสงฆ์ของวัด ต่อมา มีการสร้างโรงเรียนบนที่ดินของวัด และผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้โรงเรียนทำสัญญาขอใช้หรือขอเช่ากับวัดชายคลองที่วังให้ถูกต้อง แต่โรงเรียนมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ที่ดินอันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนนั้นได้มาโดยมีหลักฐาน ส.ค. ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งให้กรมการศาสนาทราบ กรมการศาสนาได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าโรงเรียนตั้งอยู่บนที่ธรณีสงฆ์ของวัดชายคลองที่วัง ซึ่งต่อมาได้มีการนำที่ดินดังกล่าวไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ กรมการศาสนาจึงแจ้งให้กรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือให้สำนักงานธนารักษ์จังหวัดนครศรีธรรมราชตรวจสอบข้อเท็จจริง ต่อมา จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยธนารักษ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้ส่งข้อมูลให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อประกอบการพิจารณาเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ หลังได้รับแจ้งแล้วไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการอย่างไรในเรื่องดังกล่าว คงมีเพียงหนังสือแจ้งธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชว่า การแก้ไขปัญหาคือได้แย้งที่ดินระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับวัด ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกับกรมการศาสนา ดังนั้น ในกรณีมีปัญหาโต้แย้งเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับวัด ให้จังหวัดดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุให้แล้วเสร็จภายในเวลาอันสมควร หากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการเพิกถอน ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงดังกล่าวด้วย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยธนารักษ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีความเห็นเป็นประการอื่น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการหรือสั่งการในเรื่องดังกล่าวประการใดภายในเวลาอันควร จนกระทั่งหลังจากที่ได้มีการฟ้องเป็นคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเพิ่งได้มีหนังสือสั่งการให้ธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราชดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่กำหนดตามแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดที่แจ้งเวียนจังหวัดถือปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงตามหนังสือชี้แจงของสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครศรีธรรมราช ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้สั่งการให้เพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุหรือดำเนินการประการใด

กรณียอมถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุล่าช้าเกินสมควร แต่เนื่องจากในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับโดยสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีโดยอธิบดีกรมธนารักษ์ต้องดำเนินการเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงพิพาทในกรณีที่มีการนำที่ดินไปขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุโดยผิดพลาดตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๖^{๔๗} ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาและการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๖ พิกากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีโดยอธิบดีกรมธนารักษ์ดำเนินการเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงพิพาทให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๔/๒๕๕๓)

๙.๒ การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๐. กรณีเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

๑๐.๑ การจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสร้างตนเอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑๐.๒ การจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์

๑๐.๒.๑ การออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

การจัดที่ดินของรัฐจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายอย่างเคร่งครัด และเมื่อพิจารณาแผนผังแสดงเขตที่ดินของนิคมสหกรณ์แล้วปรากฏว่าเป็นที่ดินที่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีเจตนาสงวนไว้ให้สมาชิก

^{๔๗} ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีการนำที่ดินขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุโดยผิดพลาดหรือซ้ำซ้อน ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเพิกถอนหรือจำหน่ายออกจากทะเบียนที่ราชพัสดุ

ในกรณีที่มีการดำเนินการตามวรรคแรกจะต้องเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายที่ดินให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ใช้ประโยชน์ร่วมกัน กรณีจึงยอมไม่สามารถอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์คนใดเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ ดังนั้น การที่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ไม่ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน. ๓) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์โคกขาม ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองที่ดินชานคลองทางทิศใต้ของโฉนดเลขที่ ๕๔๗๑๖ ของผู้ฟ้องคดี โดยใช้ที่ดินดังกล่าวปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและครอบครองที่ดินชานคลองด้านทิศเหนือของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๙๖๓ ใช้ปลูกที่อยู่อาศัยและสร้างยุ้งฉางเกลือ ต่อมา อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบพื้นที่การใช้ที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์โคกขาม คณะทำงานได้ดำเนินการแล้วสรุปความเห็นที่ดินชานคลองซึ่งใช้เป็นแปลงสาธิต หมดความจำเป็นที่จะสงวนไว้แล้วเห็นควรนำที่ดินดังกล่าวจัดให้ราษฎรได้ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ต่อมา หัวหน้านิคมสหกรณ์โคกขาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ออกประกาศนิคมสหกรณ์โคกขาม เรื่องรับสมัครบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์โคกขาม และได้มีนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เร่งรัดให้ผู้ครอบครองที่ดินที่ยังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของสหกรณ์ (กสน. ๓) ไปขออนอก กสน. ๓ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ หากพ้นกำหนดดังกล่าวถือว่าผู้ครอบครองที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ไม่ประสงค์จะขออนอก กสน. ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขออนอก กสน. ๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเพิกเฉยไม่ดำเนินการออก กสน. ๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามพิจารณาออกหนังสืออนุญาต กสน. ๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาแผนผังแสดงเขตที่ดินที่จัดสรรให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์โคกขามแล้วปรากฏว่า ที่ดินชานคลองเป็นพื้นที่ริมคลองติดต่อกันเป็นแนวไปกับคลองทั้งสองฝั่ง โดยด้านนอกของที่ดินชานคลองติดกับถนนสาธารณะและติดกับที่สาธารณประโยชน์ ที่ดินทั้งสองแปลงไม่มีด้านใดติดต่อกันเป็นพื้นที่เดียวกับที่ดินที่จัดสรรให้สมาชิก จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีเจตนาสงวนที่ดินชานคลองไว้ เมื่อที่ดินชานคลองไม่ใช่ที่ดินที่กำหนดไว้

สำหรับจัดแบ่งแก่สมาชิก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่สามารถอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์ผู้ใดเข้าทำประโยชน์ได้ตามมาตรา ๓๗^{๔๕} แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการขบไล่ผู้ฟ้องคดีที่เข้าครอบครองที่ชานคลองจนกระทั่งเวลาล่วงเลยมากกว่า ๒๐ ปี แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ นั้น เห็นว่า การจัดที่ดินของรัฐจะต้องดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าที่ดินบริเวณชานคลองมีปัญหาการบุกรุกจึงได้มีการดำเนินการแก้ไขโดยให้ผู้อาศัยในที่ดินบริเวณชานคลองทำหนังสือขออนุญาตและเสียค่าบำรุงตามมาตรา ๑๖^{๔๖} แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพฯ แสดงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีเจตนาแก้ไข้ปัญหา กรณีมิใช่การอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ชานคลองโดยไม่ต้องเสียค่าเช่าตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง อีกทั้ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ดำเนินการขบไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากที่ดินไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีอ้างเพื่อได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุมัติในหลักการให้นำที่ดินชานคลองไปจัดสรรให้ราษฎร นั้น ก็ไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้างเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกหนังสืออนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนิคมสหกรณ์แต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อที่ดินชานคลองเป็นที่ดินที่สงวนไว้ให้สมาชิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ออกหนังสืออนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน. ๓) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๘/๒๕๕๓ และที่ อ.๓๖๖/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑๐.๒.๒ การออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๔๕-๔๖} พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๑๖ ในการอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ให้อธิบดีมีอำนาจเรียกเก็บเงินค่าบำรุงตามจำนวนที่อธิบดีกำหนดโดยสมควรแก่กิจการนั้น

เงินค่าบำรุงนั้นให้ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของนิคม

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๗ ให้อธิบดีกรมสหกรณ์ที่ดินดำเนินการทำแผนผังจัดแบ่งที่ดินและอนุญาตให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่มอบหมายให้ตามที่เห็นสมควร และแสดงเขตที่ดินที่จัดแบ่งให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ไว้ในแผนผังของนิคมสหกรณ์ กับทำประกาศติดไว้ ณ ที่ทำการนิคมสหกรณ์

บทที่ ๑๕

คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

๑. คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน

๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดิน

๑.๒.๑ การจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณูปโภคแตกต่างจากที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดินที่ใช้เป็นทางเข้าออกบ้านพักอาศัยและที่จอดรถจักรยานยนต์ในโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การก่อสร้างรั้วและอาคารในที่ดินแปลงสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดิน

(๑) การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างดัดแปลงอาคารรุกล้ำถนนอันเป็นสาธารณูปโภคซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ที่ก่อสร้างในที่ดินสาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการให้บุคคลภายนอกเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินในที่ดินจัดสรร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการเชื่อมถนนสาธารณประโยชน์ในโครงการจัดสรรที่ดินกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

๑.๕.๑ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้มีการรื้อถอนรั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทางสาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๒ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่รื้อถอนรั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทางสาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ กรณีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

๑.๖.๑ กรณีอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินในการกำกับดูแลให้ผู้จัดสรรที่ดินทำการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะในโครงการจัดสรรที่ดิน

ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ จะสามารถจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อรับโอนทรัพย์สินไปจัดการและดูแลบำรุงรักษาตามนัยมาตรา ๗๐ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ประกอบมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้นั้น จะต้องเป็นการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ เท่านั้น เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรไม่จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

จังหวัดย่อมมีอำนาจเพียงสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินนั้นระงับการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งการจ่ายออมลดไปหรือเสื่อมความสะดวก และให้ไปดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้น ตามมาตรา ๕๒ ประกอบมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน จะออกคำสั่งตามมาตรา ๔๓ วรรคสองทันทีไม่ได้ และการจัดตั้งนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นเพื่อขอรับโอนทรัพย์สินของที่ดินจัดสรรซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖๖ จะมีได้ในกรณีเดียวตามมาตรา ๗๐ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินมีความต้องการที่จะพ้นจากความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค ซึ่งจะต้องเกิดจากการที่ผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะพ้นจากภาระหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคนั่นเองเท่านั้น

สรุปข้อเท็จจริง

โครงการจัดสรรที่ดินหมู่บ้านเมืองเอกรังสิต แบ่งออกเป็น ๙ โครงการ โดยโครงการที่ ๑ โครงการที่ ๒ โครงการที่ ๓ โครงการที่ ๕ และโครงการที่ ๘ ดำเนินการโดยบริษัท ย. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) สำหรับโครงการที่ ๔ โครงการที่ ๖ และโครงการที่ ๗ ดำเนินการโดยบริษัท ม. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) และโครงการที่ ๙ ดำเนินการโดยบริษัท น. ต่อมา มีการร้องเรียนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินส่วนกลางและสาธารณูปโภคต่างๆ ในหมู่บ้านเมืองเอกให้เป็นไปตามกฎหมาย คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไปดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะที่เสื่อมโทรมให้สามารถใช้งานได้ดีและให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพิกเฉยผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในหมู่บ้านเมืองเอกจึงรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์บริการชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกสหกรณ์ผู้พักอาศัยในหมู่บ้านเมืองเอก ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาธนาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค และหากผู้จัดสรรที่ดินเพิกเฉยไม่ดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคส่วนรวม ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการให้ผู้จัดสรรที่ดินพ้นจากการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคโดยจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นภาระจ่ายออมตามแผนผังโครงการ ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำหน้าที่ดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและจัดการงานอันเป็นสาธารณูปโภครวมทั้งบริการสาธารณะต่างๆ แทนผู้จัดสรรที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว ได้มีมติว่าการพ้นจากหน้าที่ดูแลรักษา

สาธารณสุขปโภคและบริการสาธารณสุขของผู้จัดสรรที่ดินจะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยต้องเกิดจากความประสงค์ของผู้จัดสรรที่ดิน หากผู้จัดสรรที่ดินไม่มีความประสงค์จะโอนทรัพย์สินดังกล่าวหรือต้องการพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคและบริการสาธารณสุข ตามมาตรา ๗๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังไม่มีอำนาจบังคับให้ผู้จัดสรรที่ดินโอนทรัพย์สินส่วนกลางให้แก่บุคคลใดได้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ เพื่อบังคับให้ผู้จัดสรรที่ดินทั้งสามแก้ไขปัญหาการบำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคและบริการสาธารณสุข ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และบริษัท น. ไม่ดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคในโครงการหมู่บ้านเมืองเอกให้เป็นไปตามแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาตจึงแจ้งให้ผู้จัดสรรที่ดินทั้งสามดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคให้เป็นไปตามแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาตภายใน ๖๐ วัน นับแต่ได้รับแจ้ง แต่ผู้จัดสรรที่ดินดังกล่าวเพิกเฉยไม่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดปทุมธานี ต่อมา ศาลจังหวัดปทุมธานี ได้มีคำพิพากษาว่า จำเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีความผิดตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ลงโทษปรับวันละ ๑,๐๐๐ บาท แต่มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับวันละ ๕๐๐ บาท รวม ๑๕๖ วัน คิดเป็นค่าปรับคนละ ๗๘,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าผู้จัดสรรที่ดินยังคงเพิกเฉยไม่ดำเนินการใดๆ ในการแก้ไขบำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคในโครงการ เพราะมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษผู้จัดสรรที่ดินทั้งสามไม่สามารถบรรลุผลได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีและผู้พักอาศัยในโครงการหมู่บ้านเมืองเอกได้รับความเดือดร้อนเสียหายมาโดยตลอด จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ โดยให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาสถาบันการเงินหรือธนาคารมาค้ำประกันการปฏิบัติหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคส่วนรวมของโครงการจัดสรร หากผู้จัดสรรที่ดินไม่ปฏิบัติตามก็ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ผู้จัดสรรที่ดินพ้นจากหน้าที่ในการดูแลรักษาสาธารณสุขปโภค นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังมีคำขอให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ เข้าดำเนินการบริหารจัดการบำรุงรักษาสาธารณสุขปโภคในหมู่บ้านเมืองเอกรังสิต โครงการที่ ๑ ถึงโครงการที่ ๙ แทนผู้จัดสรรที่ดินต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ที่ดินจัดสรรโครงการที่ ๑ เป็นการจัดสรรที่ดินก่อนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ จะมีผลใช้บังคับ จึงไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว แต่กิจการอันเป็นสาธารณสุขปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการ

จัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการ เช่น ถนน สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ที่ต้องตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่จะบำรุงรักษากิจการดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นตลอดไป และจะกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไป หรือเสื่อมความสะดวกมิได้ ตามข้อ ๓๐^๑ ประกอบข้อ ๓๒^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว ส่วนที่ดินจัดสรรโครงการที่ ๒ ถึงโครงการที่ ๘ ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจัดสรรที่ดินระหว่างที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๙ ใช้บังคับ จึงอยู่ภายใต้บังคับตามข้อ ๓๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๙ ส่วนโครงการที่ ๙ ได้ยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้จะได้รับอนุญาตภายหลังมีการตราพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ขึ้นใช้บังคับแทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๙ โครงการที่ ๙ ก็ยอมตกอยู่ภายใต้บังคับตามข้อ ๓๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๙ เช่นเดียวกัน และโดยที่มาตรา ๗๐^๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ

^{๑-๒} ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

ข้อ ๓๐ สาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดทำขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น ให้ถือว่าตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์คนต่อไปที่จะบำรุงรักษากิจการดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นโดยตลอดไป และจะกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้

หน้าที่ในการบำรุงรักษาตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์คนต่อไปได้ออกทรัพย์สินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ หรือได้ออนให้แก่เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งท้องถิ่นที่ดินจะจัดสรรอยู่ในเขต

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓๒ ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้จำหน่ายที่ดินจัดสรรไปแล้วบางส่วนหรือได้จัดทำสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะ หรือได้ปรับปรุงที่ดินจัดสรรให้เป็นที่อยู่อาศัย ที่ประกอบการพาณิชย์ หรือที่ได้ประกอบการอุตสาหกรรมไปแล้วบางส่วน เมื่อผู้นั้นได้ยื่นรายการและแสดงหลักฐานตามแบบ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ก็ให้ทำการจัดสรรที่ดินนั้นต่อไปได้โดยไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่กิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดทำขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินให้อยู่ภายใต้บังคับแห่ง ข้อ ๓๐ ด้วย

^๓ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๗๐ การบำรุงรักษาสาธารณูปโภค ให้นำมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับแก่การจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยโดยอนุโลม

การบำรุงรักษาบริการสาธารณะ ให้นำมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับแก่การจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยโดยอนุโลม

การพ้นจากความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคของผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาต ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค ให้นำมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็น

บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มาใช้บังคับกับการจัดสรรที่ดินที่มีอยู่เดิมก่อนใช้บังคับพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ดังนั้นในกรณีที่ดินจัดสรรหมู่บ้านเมืองเอกทั้ง ๙ โครงการ จึงตกอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการจัดสรรที่ดินและคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรร โดยเฉพาะการได้สิทธิในที่ดินจัดสรรและการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะต่างๆ นั้น ให้การจัดสรรที่ดินที่ได้ดำเนินการตามกฎหมายฉบับเดิมสามารถนำหลักการบางประการของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ไปใช้บังคับเท่าที่จะใช้บังคับได้ มิได้บัญญัติให้นำหลักการทุกประการไปใช้บังคับทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๒ จะสามารถจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อรับโอนทรัพย์สินไปจัดการและดูแลบำรุงรักษาตามนัยมาตรา ๗๐ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ประกอบมาตรา ๔๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ได้นั้น จะต้อง

สาธารณูปโภค ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่ดินแปลงย่อยตามแผนผังโครงการ อาจยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรได้

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาได้รับคำขอจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้ปิดประกาศคำขอไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน เขตหรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการแขวงหรือที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่และบริเวณที่ดินที่ทำการจัดสรร มีกำหนดสามสิบวัน และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคทราบตามที่อยู่ที่ได้ไว้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคคัดค้านการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภคจริงให้นำความในมาตรา ๔๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม หากคณะกรรมการเห็นว่าผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ให้ยกเลิกการดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคไม่คัดค้านหรือไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการตามวรรคหก ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และให้มีอำนาจจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต่อไป

^๔ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔๓ สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวน สนามเด็กเล่น ให้ตกอยู่ในภาระจ่ายอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไป และจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจ่ายอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้

เป็นการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เท่านั้น เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้จัดตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ฯ มิได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจเพียงสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินนั้นระงับการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดยไปหรือเสื่อมความสะดวก และให้ไปดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๕๒^๕ ประกอบมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ระงับการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดยไปหรือเสื่อมความสะดวก และไม่ไปดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะออกคำสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาอาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นและยังอยู่ในความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาของผู้จัดสรรที่ดินกับคณะกรรมการ ตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ทันทีไม่ได้ ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาเพื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ เสียก่อน ซึ่งหากผู้จัดสรรที่ดินคัดค้านการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาจะต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา และหากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้จัดสรรที่ดินมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภคจริง ก็จะทำให้ความในมาตรา ๔๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาอาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นและยังอยู่ในความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาของผู้จัดสรรที่ดินไว้กับคณะกรรมการ แต่หากคณะกรรมการเห็นว่าผู้จัดสรรที่ดินได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภคแล้วก็จะให้ยกเลิกการดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้น และในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่คัดค้านหรือไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาจะต้อง

ให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาอาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคซึ่งผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้น และยังอยู่ในความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาของผู้จัดสรรที่ดินตามวรรคหนึ่งกับคณะกรรมการ และให้นำมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๕ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมตามมาตรา ๔๓ ลดยไปหรือเสื่อมความสะดวก หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผิดไปจากแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินระงับการกระทำนั้น และบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้น หรือดำเนินการตามแผนผังโครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการภายในระยะเวลาที่กำหนด

จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร แล้วจึงมีอำนาจจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็น
สาธารณูปโภคให้แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรขอจัดตั้งนั้นต่อไป ทั้งนี้ เป็นไป
ตามมาตรา ๗๐ ประกอบมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ
เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกไปตรวจสถานที่ร่วมกับผู้แทนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑
และผู้จัดสรรที่ดินก่อนที่จะมีมติว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และบริษัท น.
ไม่ดำเนินการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคในโครงการให้เป็นไปตามแผนผังโครงการที่ได้รับ
อนุญาต และมีคำสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินทั้งสามไปดำเนินการภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับแจ้ง
และเมื่อผู้จัดสรรที่ดินดังกล่าวเพิกเฉยไม่ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ยื่นฟ้องผู้จัดสรรที่ดินนั้น
เป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดปทุมธานี กระทั่งต่อมาศาลจังหวัดปทุมธานีได้มีคำพิพากษาว่า
จำเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีความผิดตามมาตรา ๕๒ มาตรา ๖๕
และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ให้ลงโทษปรับวันละ ๑,๐๐๐ บาท แต่จำเลย
มีเหตุบรรเทาโทษ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับวันละ ๕๐๐ บาทรวม ๑๕๖ วัน คิดเป็นค่าปรับ
คนละ ๗๘,๐๐๐ บาท กรณีจึงเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการกระทำที่ชอบด้วย
กฎหมายแล้ว

สำหรับการจัดตั้งนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นเพื่อขอรับโอนทรัพย์สินของ
ที่ดินจัดสรรซึ่งตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖๖ จะมีได้ในกรณี
เดียวตามมาตรา ๗๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ กล่าวคือ ต้องเป็นกรณีที่
ผู้จัดสรรที่ดินมีความต้องการที่จะพ้นจากความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค
ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้ได้บัญญัติให้นำความในมาตรา ๔๔^๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และกรณี
ตามมาตรานี้จะต้องเกิดจากการที่ผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะพ้นจากภาระหน้าที่ในการบำรุงรักษา
สาธารณูปโภคนั่นเองเท่านั้น แต่เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ผู้จัดสรรที่ดินยังไม่ได้แสดงความประสงค์
จะขอพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจนำ

^๖ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔๔ ผู้จัดสรรที่ดินจะพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามมาตรา ๔๓ เมื่อได้มีการดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใด ภายหลังจากครบกำหนดระยะเวลาที่ผู้จัดสรรที่ดิน รับผิดชอบการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามมาตรา ๒๓ (๕) แล้ว
ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้ หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นเพื่อรับโอน
ทรัพย์สินดังกล่าวไปจัดการและดูแลบำรุงรักษา ภายใต้อำนาจที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับแจ้งจากผู้จัดสรรที่ดิน

(๒) ผู้จัดสรรที่ดินได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบำรุงรักษาสาธารณูปโภค

(๓) ผู้จัดสรรที่ดินจดทะเบียนโอนทรัพย์สินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์การดำเนินการตาม (๑) และ (๒)
ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด ทั้งนี้ โดยต้องกำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดินรับผิดชอบจำนวนเงิน
ค่าบำรุงรักษาสาธารณูปโภคส่วนหนึ่งด้วย

บทบัญญัติในมาตรา ๗๐ วรรคสาม และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน มาบังคับกับผู้จัดสรรที่ดินเพื่อให้ผู้จัดสรรที่ดินโอนทรัพย์สินส่วนกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ แม้ศาล จะเห็นว่าข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีตามฟ้องเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ นั้นมีหลายประการ ซึ่งเป็นข้อขัดข้องและเป็นปัญหา อุปสรรคจากบทบัญญัติของกฎหมาย แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และศาลได้วินิจฉัยแล้วว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๔๕ เป็นการ กระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙/๒๕๔๔)

๒. คดีปกครองเกี่ยวกับอาคารชุด

๒.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่ออกในบริเวณทรัพย์สินส่วนกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนอาคารชุดของเจ้าพนักงานที่ดินที่รับ จดทะเบียนโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอาคารชุดดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ กรณีฟ้องขอให้แก้ไขการจดทะเบียนอาคารชุด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ใช้ความระมัดระวัง ตามที่บุคคลจะพึงมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติโดยไม่เรียกเอกสารหลักฐานที่จะต้องใช้ประกอบการพิจารณาจดทะเบียน อาคารชุดให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมที่ดินว่าด้วย

อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นเหตุที่ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดจนเป็นเหตุให้รับจดทะเบียนอาคารชุดตามคำขอ ทั้งที่เป็นกรณีที่ไม้อาจจดทะเบียนอาคารชุดให้ได้ การจดทะเบียนอาคารชุดดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ที่ต้องเสียหายจากการนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด อ. คอนโดมิเนียม อาคารชุดดังกล่าวเดิมสร้างอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท ร. จำกัด และบนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท ก. จำกัด โดยมีนาย ก. เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัททั้งสอง นาย ก. ได้รับอนุญาตให้ดัดแปลงอาคารชุดดังกล่าวโดยระบุว่าอาคารตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ เลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ แต่ต่อมา บริษัท ร. ยื่นคำขอจดทะเบียนอาคารชุดโดยระบุว่าอาคารตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๕ เพียงโฉนดเดียว และจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด ใช้ชื่อนิติบุคคลอาคารชุด อ. คอนโดมิเนียม หลังจากนั้น ได้มีการโอนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ ชำระหนี้จำนองให้แก่กองทุนรวม บ. และกองทุนรวม บ. ได้จดทะเบียนขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ และที่ดินอื่นรวมหกโฉนดให้กับนาย ส. และนาง ศ. ซึ่งนาย ส. และนาง ศ. ได้ขอให้สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ริงวัดสอบเขตที่ดินดังกล่าว ปรากฏว่านิติบุคคลอาคารชุดของผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างท่อระบายน้ำเสีย ท่อระบายน้ำและระบบไฟฟ้ารูก้ำเข้าไปในที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ นาย ส. และนาง ศ. จึงฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินพิพาทและทำให้ที่ดินอยู่ในสภาพเรียบร้อย ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างฎีกา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าท่อระบายน้ำเสียและระบบไฟฟ้าที่สร้างอยู่บนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๗ เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้องในคำขอจดทะเบียนอาคารชุดของบริษัท ร. จำกัด ซึ่งอนุญาตให้นาย ก. ดัดแปลงอาคารในที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ เลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำขอแล้วต้องดำเนินการตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบข้อ ๓ ถึงข้อ ๖ ตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ การที่บริษัท ร. จำกัด ยื่นคำขอจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดระบุคำขอจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดเพียงโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๕ เพียงโฉนดเดียวโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ตรวจสอบให้ตรงตามหลักฐาน แบบ อ. ๑ และแบบ อ. ๖ และได้จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด อ. คอนโดมิเนียม ไปตามคำขอของบริษัท ร. จำกัด

โดยไม่จดทะเบียนทรัพย์สินส่วนกลางที่อยู่ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๗ ร่วมกับอาคารชุดที่ตั้งอยู่ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๕ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการแก้ไขทรัพย์สินส่วนกลางของผู้ฟ้องคดีโดยรวมที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ ไว้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บริษัท ร. จำกัด ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนอาคารชุดโดยแนบเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา ๑ ฉบับ คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ ส่วนเอกสารตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ (๗) ของระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๗ คือ ใบอนุญาตให้ก่อสร้างตามกฎหมายควบคุมอาคารและใบรับรองจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (แบบ อ. ๖) ว่าได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารตัดแปลงอาคารและใบรับรองการก่อสร้างอาคารตัดแปลงหรือเคลื่อนย้ายอาคาร ระบุการตัดแปลงอาคารว่า อาคารเป็นตึก ๑๖ ชั้น เจ้าของและผู้ครอบครองอาคาร คือ บริษัท ร. จำกัด อาคารตั้งอยู่ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๕ ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ เป็นที่ดินของบริษัท ก. จำกัด ซึ่งบริษัท ร. จำกัด ผู้ยื่นคำขอไม่ได้แนบเอกสารดังกล่าวไปเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแต่อย่างใด โดยที่เอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารสำคัญอันจะแสดงให้เห็นว่าอาคารชุดที่มายื่นขอจดทะเบียนได้ก่อสร้างโดยชอบด้วยกฎหมายควบคุมอาคารหรือไม่ เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้ใช้ดุลพินิจตรวจสอบว่าการขอจดทะเบียนอาคารชุดเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งตามกรณีพิพาทนี้ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ความระมัดระวังตามที่บุคคลจะพึงมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ไม่ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยเรียกเอกสารให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมพบข้อเท็จจริงว่า ในการยื่นคำขออนุญาตตัดแปลงอาคารระบุว่าอาคารตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ เลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ ซึ่งที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๖ และเลขที่ ๓๓๗๔๗ บริษัท ร. จำกัด ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมิได้

^๗ กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๖ ที่ดินและอาคารที่จะรับจดทะเบียนเป็นอาคารชุดได้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) อาคารนั้นได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและสามารถใช้เป็นห้องชุดและทรัพย์สินส่วนกลางได้

เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมไม่อาจรับจดทะเบียนอาคารชุดให้ได้ตามความใน มาตรา ๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ และโดยที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ มีการก่อสร้าง ท่อระบายน้ำ ท่อระบายน้ำเสีย และระบบไฟฟ้าของอาคารชุด แม้จะก่อสร้างอยู่ใต้พื้นดิน แต่ก็ เป็นสิ่งก่อสร้างหรือระบบที่สร้างขึ้นเพื่อรักษาความปลอดภัยหรือสภาพแวดล้อมภายใน อาคารชุด จึงเป็นทรัพย์สินส่วนกลางตามมาตรา ๑๕ (๑๐)^๕ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ ซึ่งจะต้อง นำเอาโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๗๔๗ ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางมาจดทะเบียนด้วย ผลจากการ ประมาทเลินเล่อละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น ทำให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีข้อเท็จจริงในการจดทะเบียนไม่ครบถ้วน การรับจดทะเบียนอาคารชุดของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริง จึงเป็นการจดทะเบียนอาคารชุดที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ ไม่มีสิ่งก่อสร้างใด ของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่ดินแปลงดังกล่าว จึงไม่ใช่ทรัพย์สินส่วนกลาง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง อุทธรณ์ว่าระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยอาคารชุดมิได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบวิธีการก่อสร้าง โดยสร้างฐานราก ถนน ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ของอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างที่อยู่ใต้ผิวดิน ลงไป เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบตัวอาคารทั้งหมดแล้วพบว่าอาคารตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๕ ตรงตามคำขอจดทะเบียน การจดทะเบียนอาคารชุดดังกล่าวจึงถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดไว้แล้ว จึงไม่อาจรับฟังได้ อย่างไรก็ตาม ในการจดทะเบียนอาคารชุดผู้ยื่นคำขอ

^{๕-๕} พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๖ ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารใดประสงค์จะจดทะเบียนที่ดินและอาคารนั้นให้เป็นอาคารชุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนอาคารชุดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมหลักฐานและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) โฉนดที่ดิน

(๒) แผนผังอาคารชุด รวมทั้งเส้นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะ

(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับห้องชุด ทรัพย์สินส่วนบุคคล และทรัพย์สินส่วนกลาง ได้แก่ จำนวนพื้นที่ ลักษณะ การใช้ประโยชน์และอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๔) อัตราส่วนที่เจ้าของห้องชุดแต่ละห้องชุดมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางตามมาตรา ๑๔

(๕) คำรับรองของผู้ยื่นคำขอว่าอาคารที่ขอจดทะเบียนอาคารชุดนั้นปราศจากภาระผูกพันใดๆ เว้นแต่การจำนอง อาคารรวมกับที่ดิน

(๖) ร่างข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุด

(๗) หลักฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕ ทรัพย์สินต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๐) สิ่งก่อสร้างหรือระบบที่สร้างขึ้นเพื่อรักษาความปลอดภัยหรือสภาพแวดล้อมภายในอาคารชุด เช่น ระบบ ป้องกันอัคคีภัย การจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย หรือการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปลูกฎ

ฯลฯ

ฯลฯ

จะต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะสามารถอนุญาตให้จดทะเบียนได้ ฉะนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ มีบริษัท ก. จำกัด เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงย่อมไม่อาจจดทะเบียนที่ดินตามโฉนดดังกล่าวมาเป็นทรัพย์ส่วนกลางตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ประกอบกับที่ดินที่พิพาทนี้เจ้าของกรรมสิทธิ์ปัจจุบัน คือ นาย ส. และนาง ศ. ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นคดีแพ่ง และศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้รื้อถอนและทำให้ที่ดินอยู่ในสภาพเรียบร้อย ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างฎีกา ผู้ฟ้องคดีจึงต้องผูกพันตามคำพิพากษาดังกล่าวตราบเท่าที่คำพิพากษายังไม่ถูกกลับ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือดลเสีย ดังนั้น เมื่อฟังว่าที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๖ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๓๗๔๗ มิได้เป็นทรัพย์ของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นทรัพย์ของนาย ส. และนาง ศ. ศาลจึงไม่อาจกำหนดคำบังคับให้นำทรัพย์ของผู้อื่นมาจดทะเบียนเป็นทรัพย์ส่วนกลางของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๙/๒๕๕๔)

บทที่ ๑๖

คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง

๑.๑ กรณีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ กรณีการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๑ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๗

คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน

๑. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร

๑.๑ การพิจารณาคำร้องขอมีสัญชาติของบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ประกาศให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลเข้ามาในราชอาณาจักร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพในราชอาณาจักร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการออกบ้านเลขที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนอาวุธปืน

๒.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การใช้บังคับหนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

๓.๑ การเพิกถอนการจดทะเบียนของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

การออกหุ้นเพิ่มทุนบริษัทจำกัดต้องเสนอให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทได้มีโอกาสเข้าซื้อด้วยตามนัยมาตรา ๑๒๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การอ้างเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นเพื่องดใช้บังคับบทกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่อาจกระทำได้ และเมื่อบริษัทดังกล่าวยื่นคำขอต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเพื่อขอให้จดทะเบียนการเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นเพิ่มโดยขายหุ้นให้บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่ผู้ถือหุ้นเดิมโดยขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทย่อมมีอำนาจปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนให้ได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีผู้ถือหุ้นสามัญ รวม ๗ ราย ผู้ฟ้องคดีได้ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้ฟ้องคดีเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นสามัญใหม่จำนวน ๒๙,๔๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท โดยให้บริษัท ร. รับซื้อไว้ทั้งหมด และชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด ส่วนที่เหลือจะโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการชำระหนี้ค่าหุ้นเพิ่มทุน และได้ประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ยืนยันตามมติเดิมให้ผู้ฟ้องคดีเพิ่มทุน ต่อมา วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเพิ่มทุนของบริษัทของผู้ฟ้องคดีต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน โดยให้เหตุผลว่ามติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ให้เพิ่มทุนด้วยการออกหุ้นใหม่จำนวน ๒๙,๔๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท โดยให้บริษัท ร. เป็นผู้ซื้อหุ้นเพิ่มทุนทั้งหมด ชำระค่าหุ้นเป็นเงินสดและส่วนที่เหลือชำระด้วยการโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่บริษัท ร. เป็นเจ้าหนี้บริษัท ก. ผู้ถือหุ้น แต่สิทธิเรียกร้องในหนี้ดังกล่าว นั้น อาจจะได้รับชำระไม่ครบเต็มจำนวนหรืออาจจะไม่ได้รับชำระหนี้เลย อีกทั้ง บริษัท ร. มิใช่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทผู้ฟ้องคดี การเพิ่มทุนครั้งนี้จึงมิได้เป็นไปตามมาตรา ๑๑๑๙ และมาตรา ๑๒๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว ซึ่งผู้อำนวยการส่วนจดทะเบียนธุรกิจกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยืนตามความเห็นเดิมที่ไม่รับจดทะเบียน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน

คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบเพิ่มทุนบริษัทตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีผู้ถือหุ้นสามัญ รวม ๗ ราย ในการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นของผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ และในการประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ มีผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุม ๔ ราย มีหุ้นรวม ๕๙๙,๙๙๗ หุ้น ผู้ถือหุ้นไม่เข้าร่วมการประชุมจำนวน ๓ ราย มีหุ้นรวม ๓ หุ้น การประชุมใหญ่ทั้งสองครั้งดังกล่าวมีบริษัท ก. ผู้ถือหุ้นจำนวน ๙๙,๙๙๕ หุ้น เข้าประชุมและลงมติทั้งสองครั้ง ซึ่งที่ประชุมใหญ่ทั้งสองครั้งได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ผู้ฟ้องคดีเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นสามัญใหม่จำนวน ๒๙,๔๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท และมีมติให้บริษัท ร. ซึ่งมีใช้ผู้ถือหุ้นเดิมของผู้ฟ้องคดีรับซื้อไว้ทั้งหมด วิธีการชำระค่าหุ้นบริษัท ร. ต้องชำระค่าหุ้นด้วยเงินสด ส่วนที่เหลือชำระค่าหุ้นด้วยการโอนสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ที่บริษัท ก. เป็นหนี้อยู่ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้จัดทำหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นเดิมทุกคนเสนอให้ผู้ถือหุ้นเดิมของผู้ฟ้องคดีได้ซื้อหุ้นทั้งหลายตามสัดส่วนจำนวนหุ้นที่ถืออยู่เดิมก่อนมีมติขายหุ้นให้บริษัท ร. แต่ประการใด โดยที่วัตถุประสงค์การจัดตั้งบริษัทก็เพื่อประโยชน์การระดมทุน การเพิ่มทุนหรือลดทุนจดทะเบียนบริษัทมีผลกระทบต่อผู้ลงทุนรายย่อยอาจถูกกลบกลืนโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ จึงได้มีกฎหมายควบคุมการเพิ่มทุนและลดทุนเป็นการเฉพาะ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ลงทุนรายย่อย ฉะนั้นบทกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่มทุนและลดทุนจึงเป็นบทกฎหมายที่ไม่อาจถือเอาเสียงข้างมากมาอ้างเพื่อยกเลิกไม่ใช้บังคับได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า การประชุมใหญ่เพื่อมีมติให้เพิ่มทุนจดทะเบียนจำนวน ๒๙,๔๐๐,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามสัดส่วนจำนวนหุ้นซึ่งผู้ถือเดิมถืออยู่ จึงเป็นการออกหุ้นใหม่และขายหุ้นใหม่เพิ่มทุนที่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๒๒^๑ อันมีผลเป็นเหตุให้มติพิเศษที่เพิ่มทุนโดยการออกหุ้นใหม่และการขายหุ้นเพิ่มทุนไม่ชอบด้วยกฎหมาย มติที่ประชุมทั้งสองครั้งจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีมีมติพิเศษไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะได้มีหนังสือเสนอขายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม ก็หาไม่ผลทำให้มติที่ประชุมใหญ่และมติพิเศษที่ประชุมที่เสียไปแล้วกลับฟื้นเป็นดีขึ้นมาได้ ฉะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดี

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๒๒๒ บรรดาหุ้นที่ออกใหม่นั้น ต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่
 คำเสนอเช่นนั้น ต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นทุกๆ คน ระบุจำนวนหุ้นให้ทราบว่า ผู้นั้นชอบที่จะซื้อได้กี่หุ้น และให้กำหนดวันว่า ถ้าพ้นวันนั้นไปมิได้มีคำสนองมาแล้วจะถือว่าเป็นอันไม่รับซื้อ
 เมื่อวันที่กำหนดล่วงไปแล้วก็ดี หรือผู้ถือหุ้นได้บอกมาว่าไม่รับซื้อหุ้นนั้นก็ดี กรรมการจะเอาหุ้นเช่นนั้นขายให้แก่ผู้ถือหุ้นคนอื่นหรือจะรับซื้อไว้เองก็ได้

ยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จดทะเบียนการเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นเพิ่มโดยขายหุ้นให้บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่ผู้ถือหุ้นเดิมโดยขัดต่อบทกฎหมายดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบที่จะปฏิเสธการจดทะเบียนตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเสียได้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๙/๒๕๕๓)

๓.๒ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท

การยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนของบริษัท หากมีกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคัดค้านในเรื่องที่ขอจดทะเบียน นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทมีอำนาจเรียกหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณารับจดทะเบียนตามข้อ ๖๖ ของระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ และหากผู้ยื่นคำขอไม่สามารถจัดส่งหลักฐานดังกล่าวให้ได้ นายทะเบียนฯ ย่อมมีอำนาจปฏิเสธคำขอรับจดทะเบียนนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นกรรมการของบริษัท ว. ขณะจดทะเบียนมีกรรมการ ๓ คน ซึ่งกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัท คือ นาย ย. ลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของบริษัท หรือผู้ฟ้องคดีทั้งสองลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท บริษัทดังกล่าวได้จัดให้มีการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ และที่ประชุมมีมติถอดถอนกรรมการออกจากตำแหน่งจำนวน ๑ คน คือ นาย ย. และแต่งตั้งกรรมการเข้าใหม่จำนวน ๑ คน คือ นาย ว. และให้แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งลงชื่อผูกพันบริษัท ต่อมา วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำมติที่ประชุมดังกล่าวไปยื่นคำขอจดทะเบียน หลังจากที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) รับคำขอดังกล่าวแล้ว ได้ตรวจสอบและพิจารณาหลักฐานต่างๆ แล้วพบว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะยื่นคำขอจดทะเบียนนั้น นาย ย. และผู้ถือหุ้นได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คัดค้านการเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองส่งสำเนาเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งสำเนาเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมกรรมการกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทบางรายการ และชี้แจงถึงข้อขัดข้องที่ไม่อาจนำส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการส่งคำบอกกล่าวนัดประชุมคณะกรรมการไปยังคณะกรรมการ

ทุกคน และสำเนาหลักฐานการส่งหนังสือบอกกล่าวนัดประชุมนั้นไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนตามที่มีหนังสือขอมาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัทไม่สามารถนำส่งเอกสารหลักฐานตามข้อ ๖๕ และข้อ ๖๖ ของระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้ครบถ้วน อีกทั้ง ศาลจังหวัดระยองได้มีคำสั่งห้ามผู้ฟ้องคดีทั้งสองเข้าเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทดังกล่าวในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจ กับห้ามมิให้กระทำซ้ำหรือกระทำการใดๆ อันเป็นการขัดขวางการดำเนินธุรกิจของบริษัทเป็นการชั่วคราว จนกว่าคดีจะถึงที่สุด จึงปฏิเสธการรับจดทะเบียน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่ออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะนายทะเบียนกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งปฏิเสธการรับจดทะเบียนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ข้างต้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงตามคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมบริษัทตามข้อ ๖๕^๒ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัทฯ แต่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะยื่นคำขอดังกล่าว นั้น นาย ย. ในฐานะกรรมการของบริษัท และผู้ถือหุ้นของบริษัทอีกสี่คนได้ยื่นหนังสือต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอให้ระงับการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียนของบริษัทจนกว่าที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทจะได้มีมติเป็นประการอื่น จึงเป็นกรณีที่กรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิให้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนใดๆ ของบริษัทที่กระทำโดยผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัทซึ่งเป็นการยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนของบริษัท จึงถือได้ว่าหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือคัดค้านที่เกี่ยวเนื่องกับการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการตามที่กำหนดในข้อ ๖๕ วรรคสอง ของระเบียบเดียวกัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

^๒ ระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๖๕ คำขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมบริษัทต้องลงชื่อโดยกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนบริษัทตามที่ได้จดทะเบียนไว้เดิม

ในกรณีมีกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคัดค้านการขอจดทะเบียนตามความในวรรคแรกและคำคัดค้านนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ยื่นจดทะเบียน ให้นำความในข้อ ๖๖ มาใช้บังคับกับการพิจารณาคำขอจดทะเบียนโดยอนุโลม

จึงต้องเรียกหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาปรับจดทะเบียนตามข้อ ๖๖ (๒)^๓ ของระเบียบข้างต้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจัดส่งสำเนาเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ส่งสำเนาเอกสารเพิ่มเติม และมีหนังสือชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจนำส่งสำเนาเอกสารหลักฐานการส่งคำบอกกล่าวนัดประชุมคณะกรรมการไปยังกรรมการทุกคน และสำเนาหลักฐานการส่งหนังสือบอกกล่าวนัดประชุมผู้ถือหุ้นไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนได้ เนื่องจากเอกสารบางส่วนได้มีการตกหล่นสูญหายไป หากแต่ขอยืนยันว่า ได้มีการส่งคำบอกกล่าวนัดประชุมคณะกรรมการและคำบอกกล่าวนัดประชุมผู้ถือหุ้นไปยังคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และกรรมการทุกท่านรวมทั้งผู้ถือหุ้นของบริษัทได้รับทราบการนัดประชุมคณะกรรมการและการนัดประชุมผู้ถือหุ้นดังกล่าวแล้ว โดยอ้างสำเนาหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทส่งไปยังกรรมการบริษัทขอให้เรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น สำเนารายงานการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ และสำเนาหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ของผู้ถือหุ้นที่ส่งถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชี้แจงเรื่องการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งการนัดประชุมกรรมการบริษัทดังกล่าว แม้ในสำเนาหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ผู้ถือหุ้นของบริษัทส่งไปยังกรรมการบริษัท จะระบุให้กรรมการบริษัทเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น เพื่อพิจารณาเพิกถอนมติกรรมการบริษัท

^๓ ระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนและบริษัท พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๖๖ คำขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมกรรมการและหรืออำนาจกรรมการซึ่งมิได้เป็นไปตามข้อ ๖๕ ห้ามมิให้นายทะเบียนพิจารณาและสั่งการปรับจดทะเบียน เว้นแต่คำขอจดทะเบียนได้ลงชื่อกรรมการผู้มีอำนาจซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือมติคณะกรรมการ และมีหลักฐานประกอบคำขอจดทะเบียนดังต่อไปนี้ แล้วแต่กรณี

๑.๑๑

๑.๑๑

(๒) การขอจดทะเบียนโดยอาศัยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้จัดเรียกประชุมโดยมิได้มีผู้ถือหุ้นร้องขอให้ผู้ขอจดทะเบียนแนบหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมคำขอจดทะเบียนด้วย

ก. สำเนาหนังสือบอกกล่าวนัดประชุมคณะกรรมการ พร้อมด้วยหลักฐานการส่งคำบอกกล่าวนัดประชุมไปยังกรรมการทุกคนหรือหลักฐานที่ได้รับทราบการนัดประชุมของกรรมการทุกคน

ข. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรากฏมติให้เรียกนัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาเรื่องกรรมการและหรืออำนาจกรรมการ

ค. สำเนาบัญชีรายชื่อซึ่งปรากฏลายมือชื่อกรรมการที่ได้เข้าประชุมคณะกรรมการ

ง. สำเนาหนังสือบอกกล่าวนัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาเรื่องกรรมการและหรืออำนาจกรรมการ พร้อมด้วยหลักฐานการส่งหนังสือบอกกล่าวนัดประชุมไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนหรือหลักฐานที่รับทราบการนัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นหรือหนังสือพิมพ์ที่ลงโฆษณาบอกกล่าวนัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นแล้วแต่กรณี

จ. สำเนารายงานการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นที่ปรากฏมติการแต่งตั้งกรรมการและหรือกำหนดอำนาจกรรมการใหม่ตามที่ขอจดทะเบียน และ

ฉ. สำเนาบัญชีรายชื่อที่ปรากฏลายมือชื่อผู้ถือหุ้นที่ได้เข้าประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

ที่พิจารณาเกี่ยวกับการบริหารงานของบริษัทและคดีความที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า นาย ย. กรรมการของบริษัทได้รับหนังสือดังกล่าวในวันใด สำหรับสำเนารายงานการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ แม้จะระบุว่าผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถือหุ้น รวมทั้งนาย ย. เข้าประชุมด้วย และประธานในที่ประชุมได้สรุปมติที่ประชุมกรรมการเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ ให้ที่ประชุมทราบก็ตาม แต่การประชุมดังกล่าวได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ พยานหลักฐานเอกสารดังกล่าวจึงไม่อาจยืนยันได้ว่า นาย ย. ทราบการนัดประชุมกรรมการในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ สำหรับการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น แม้สำเนาหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ของผู้ถือหุ้นที่ส่งถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งแจ้งเรื่องการเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นซึ่งเรียกประชุมโดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยหนังสือดังกล่าวได้ระบุว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้เคยมีหนังสือเรียกประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ โดยกำหนดวันประชุมวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่ต่อมาได้มีหนังสือแจ้งผู้ถือหุ้นว่าขอเลื่อนการประชุมครั้งดังกล่าวไปก็ตาม แต่ก็ไม่มีข้อความใดที่ยืนยันได้ว่าผู้ถือหุ้นผู้ยื่นหนังสือทราบการนัดประชุมวิสามัญของผู้ถือหุ้น ในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งต่อมาได้เลื่อนการประชุมเป็นวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ ดังนั้น พยานหลักฐานดังกล่าวจึงไม่อาจยืนยันได้ว่า ผู้ถือหุ้นทั้งสี่ทราบการนัดประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ และสำเนาหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ จึงไม่อาจยืนยันได้ว่า นาย ย. กรรมการของบริษัทได้ทราบการนัดประชุมกรรมการเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๕ และผู้ถือหุ้นทุกคนทราบการนัดประชุมวิสามัญ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๖ กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่สามารถส่งเอกสารตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรียกเพิ่มเติมตามระเบียบได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องปฏิเสธการรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนหรือชื่อกรรมการลงชื่อผูกพันบริษัทตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำขอ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามหนังสือ ที่ พณ ๐๘๐๕.๐๑/๙๒๙ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการของบริษัท ว. และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๕/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนการพนัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนสมาคม

นายทะเบียนสมาคมมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนการแต่งตั้งหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมเฉพาะในกรณีที่เห็นว่ากรรมการดังกล่าวมีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมตามนัยมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น ดังนั้น เมื่อนายทะเบียนสมาคมเห็นว่า บุคคลผู้ได้รับเลือกจากที่ประชุมคณะกรรมการสมาคมไม่มีกรณีต้องห้ามดังกล่าว จึงรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมให้ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

สมาคมไชน่าแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายประเภทสมาคมจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายและจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการสมาคมประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๔๘ โดยมีนาย ช. เป็นนายกสมาคม และผู้ฟ้องคดีเป็นอุปนายกคนที่ ๑ เมื่อ นาย ช. ถึงแก่ความตายได้มีหนังสือของสมาคมฯ เชิญประชุมคณะกรรมการโดยมีระเบียบวาระการประชุมในวาระที่ ๒ ให้เลือกตั้งนายกสมาคม หนังสือฉบับดังกล่าวมีนาย ส. รักษาการเลขาธิการเป็นผู้ลงนาม เมื่อถึงวันประชุมก่อนวันเวลาดังประชุม นาย ส. กรรมการฝ่ายกฎหมายของสมาคมได้ทำหนังสือทักท้วงการประชุมว่า การประชุมเลือกตั้งนายกสมาคมวาระที่ ๒ ขัดต่อข้อบังคับของสมาคม และหนังสือเชิญประชุมฉบับดังกล่าวออกโดยเลขาธิการซึ่งลาออกแล้ว จึงไม่มีอำนาจออกหนังสือเชิญประชุมได้ เห็นควรให้งดการประชุม ต่อมาก่อนการเปิดการประชุมได้มีการอภิปรายถึงปัญหาดังกล่าวและมีความเห็นแบ่งแยกออกเป็น ๒ ฝ่ายหาข้อยุติไม่ได้ ผู้ฟ้องคดีในฐานะประธานที่ประชุมจึงสั่งงดการประชุมแล้วได้ออกจากที่ประชุมไป แต่กรรมการที่เหลือส่วนหนึ่งไม่ยอมงดการประชุมและได้อภิปรายต่อ โดยได้เลือกนาย ส. อุปนายกคนที่ ๓ มาเป็นประธานที่ประชุมแทน และมีมติเลือกนาย จ. เป็นนายกสมาคม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการประชุมดังกล่าวดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีหนังสือถึงนายทะเบียนสมาคมประจำกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งว่า การประชุมดังกล่าวดำเนินการโดยไม่ถูกต้องฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของสมาคมตามกฎหมายและประเพณี หากมีการแจ้งเปลี่ยนแปลงตำแหน่งกรรมการฯ ใหม่มายังนายทะเบียนสมาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขอให้พิจารณายับยั้งการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงด้วย นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังได้ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนมติที่ประชุมดังกล่าว ต่อมา กองตำรวจสันติบาล ๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า มติที่แต่งตั้งให้นาย จ. ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมนั้น ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของสมาคมแล้วและบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ ในฐานะนายทะเบียนจึงได้รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการตามมติที่ประชุมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้มีความพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคม ไล่ออกจากประเทศไทยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้กลับคืนสู่สถานการณ์จดทะเบียนเดิมของสมาคมจนกว่าศาลแพ่งกรุงเทพใต้จะมีคำพิพากษาในคดีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนที่ประชุม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติมาตรา ๘๕^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการจะไม่รับจดทะเบียนการแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุดหรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมได้เฉพาะในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่ากรรมการดังกล่าวของสมาคมมีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคมเท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาการประชุมกรรมการของสมาคมฯ แล้วเห็นว่าการประชุมดังกล่าวดำเนินการเป็นไปตามข้อบังคับของสมาคม โดยกรรมการของสมาคมจำนวน ๑๐๕ คน ที่มายื่นขอจดทะเบียนเป็นกรรมการชุดเดิมกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จดทะเบียนไว้แล้ว และกรรมการทุกคนมีฐานะหรือความประพฤติเหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม จึงมีคำสั่งรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการสมาคมฯ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๓/๒๕๕๔)

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘๕ การแต่งตั้งกรรมการของสมาคมขึ้นใหม่ทั้งชุด หรือการเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคมให้กระทำตามข้อบังคับของสมาคม และสมาคมต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคมตั้งอยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการของสมาคม

ถ้านายทะเบียนเห็นว่ากรรมการของสมาคมตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีฐานะหรือความประพฤติไม่เหมาะสมในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาคม นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนกรรมการของสมาคมผู้นั้นก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนกรรมการของสมาคม นายทะเบียนต้องแจ้งเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนให้สมาคมทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอจดทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๘๒ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทที่ ๑๘

คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑. กรณีเกี่ยวกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิด

๑.๑ ความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑.๑.๑ กรณีที่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

กรณีที่นายกเทศมนตรีทำนิติกรรมอำพรางโดยหลีกเลี่ยงการมีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาลและอนุมัติจัดซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างสวนสุขภาพในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง อันเป็นการจงใจไม่ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นเหตุให้เทศบาลตำบลเสียหาย กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาล

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เทศบาลตำบลศรีพนา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลศรีพนา ได้อนุมัติจัดซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างสถานที่พักผ่อน ไม่มีความโปร่งใส ราคาซื้อสูงกว่าราคาประเมิน โดยไม่มีการต่อรองราคาทั้งที่ทราบราคาประเมินที่ดินดังกล่าว โดยก่อนที่จะมีการซื้อขายระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับนาย ท. ผู้ขายเพียง ๖ วัน ที่ดินดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดี แต่ได้โอนขายให้นาย ท. ในราคา ๒๒๐,๐๐๐ บาท แล้วนาย ท. ได้ขายให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงิน ๑,๓๖๕,๐๐๐ บาท ซึ่งแพงกว่าราคาประเมินของกรมที่ดิน ๑,๑๔๘,๔๐๐ บาท พฤติการณ์ถือว่าอาศัยโอกาสในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน ๑,๑๔๘,๔๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การซื้อที่ดินพิพาทเป็นการซื้อเฉพาะเจาะจงว่าที่ดินแปลงไหน ขึ้นอยู่กับบริเวณที่ตั้งที่ดิน จึงไม่นำราคาข้างเคียงมาเปรียบเทียบกับที่ดินที่ต้องการซื้อ และเป็นการซื้อขายกันตามราคาที่เป็นจริงในท้องตลาด ไม่ใช่ตามราคา

ประเมินของเจ้าหน้าที่ที่ดิน ซึ่งราคาประเมินของกรมที่ดินมีไว้เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาทุจริตแต่ประการใด แต่หากการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการละเมิด ต้องรับผิด ค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ก็เป็นจำนวนที่มากเกินความเป็นจริง จึงขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี หรือลดจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีจะต้อง ชดใช้ลง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลศรีพนา ได้อนุมัติ ทำสัญญาซื้อที่ดินจากนาย ท. โดยวิธีพิเศษ โดยมีได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยคณะกรรมการ จัดซื้อที่ดินโดยวิธีพิเศษไม่ได้นำข้อมูลราคาประเมินที่ดินและราคาซื้อขายที่ดินใกล้เคียง บริเวณที่จะซื้อที่ดินครั้งสุดท้าย ๓ ราย ที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย สาขาเซกา มาประกอบการพิจารณาว่าสมควรที่จะซื้อที่ดินแปลงนั้นตามราคาที่เสนอหรือไม่ อีกทั้ง ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่แบ่งแยกจากที่ดินซึ่งเคยอยู่ใน ความครอบครองของผู้ฟ้องคดี แต่ได้ขายให้แก่ นาย ท. โดย นาย ท. ให้การกับสำนักงาน ตรวจเงินแผ่นดิน ความว่า การซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดต่อผ่านสามีของ ผู้ฟ้องคดี ตนไม่ได้ตกลงกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีโดยตรง แต่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ถอนและ ผู้รับเงินค่าขายที่ดิน และถูกหักหนี้เหลือเงินสดเพียง ๒๐๐,๐๐๐ บาท หลักฐานสัญญาซื้อขาย ใบต่อรองราคาระหว่างตนกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นลายมือชื่อของตนจริง แต่หลักฐานการซื้อขายที่ดิน ระหว่างตนกับผู้ฟ้องคดีตนไม่ทราบรายละเอียดเพียงแต่ลงลายมือชื่อในเอกสารเท่านั้น และตน ไม่ได้ซื้อที่ดินดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดีและไม่ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จึงน่าจะเชื่อ ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีขายที่ดินให้แก่ นาย ท. เป็นการทำนิติกรรมอำพรางโดยผู้ฟ้องคดีมีเจตนา หลีกเลี่ยงการมีส่วนได้เสียในสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๑๘ ทวิ^๑ แห่งพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ อันเป็นการจงใจซื้อที่ดินที่ไม่ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ เมื่อการกระทำดังกล่าวของ ผู้ฟ้องคดีก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องร่วมรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย

^๑ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๘ ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาล เป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลหรือที่เทศบาลจะกระทำ

ให้แก่ทางราชการด้วยตามมาตรา ๑๐^๒ ประกอบมาตรา ๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากราคาที่ดินที่แพงเกินความจริงดังกล่าวเต็มจำนวน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยคำนวณจากส่วนต่างของราคาที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีจัดซื้อจากนาย ท. กับราคาประเมินที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานที่ดินจังหวัดฯ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบเต็มจำนวน และกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อที่ดินรับผิดชอบแตกต่างกันไปตามระดับแห่งความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดียังได้ระบุไว้ในคำสั่งว่า หากผู้ถูกฟ้องคดีได้รับชดใช้ค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีเมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดซื้อที่ดินดังกล่าวแล้วเกินจำนวนความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีจะคืนเงินที่ได้รับชำระไว้เกินให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามสัดส่วนแห่งความรับผิดและที่ได้ชำระไว้ของแต่ละคน จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในกรณีดังกล่าวตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว **พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๔)**

^{๒-๓} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ

ฯลฯ

กรณีเจ้าหน้าที่ใช้ให้ลูกจ้างรายวันซึ่งได้รับค่าจ้างจากเงินงบประมาณของทางราชการหมวดค่าจ้างชั่วคราวไปทำงานให้แก่บริษัทเอกชนในช่วงเวลาปฏิบัติงานปกติของทางราชการซึ่งมิใช่วันหยุดราชการ เป็นการกระทำโดยทุจริตทำให้ทางราชการเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพัทลุง ฟ้องว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๑,๐๗๘,๓๓๔ บาท ตามคำวินิจฉัยของกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีสำนักงานป่าไม้จังหวัดพัทลุงได้ทำสัญญาว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ก่อสร้างอาคารสำนักงาน และสิ่งก่อสร้างอื่นบริเวณสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพัทลุง แต่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ลูกจ้างรายวันของสวนพฤกษศาสตร์จำนวน ๒๐ คน ไปทำงานก่อสร้างดังกล่าวให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ขณะเดียวกันได้เบิกเงินค่าจ้างลูกจ้างดังกล่าวจากสำนักงานป่าไม้จังหวัดพัทลุง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้จากพยานหลักฐานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ ๑๔ ที่ระบุถึงการไปตรวจสอบคนงานที่กำลังทำงานก่อสร้างของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. เมื่อวันที่ ๒๒ และวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๐ ซึ่งมีวันหยุดราชการ พบว่ามีคนงานทำงานอยู่ทั้งสิ้นจำนวน ๒๐ คน ทั้งหมดเป็นลูกจ้างของสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ จังหวัดพัทลุง จากการสอบถามค่าคนงานดังกล่าวทั้ง ๒๐ คน ต่างยืนยันว่าพวกตนทำงานให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. เพื่อก่อสร้างงานที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. รับไว้ และคนงานจำนวน ๘ คน ยังให้ถ้อยคำตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สั่งให้ไปทำงานก่อสร้างดังกล่าว ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าคนงานทั้ง ๒๐ คน ได้ลงเวลาทำงานในบัญชีลงเวลาทำการ โดยได้เบิกเงินงบประมาณหมวดค่าจ้างชั่วคราวจากทางราชการ เป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๐๗๘,๓๓๔ บาท เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ เข้าไปตรวจสอบสถานที่และพบคนงานกำลังทำงานก่อสร้างอยู่นั้น เป็นการเข้าไปโดยมิได้มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า การให้ถ้อยคำของคนงานดังกล่าวจึงเชื่อได้ว่ามิได้มีการเตรียมหรือตกลงที่จะให้ถ้อยคำในทางที่ผิดไปจากความเป็นจริง ตลอดจนไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าได้มีการโน้มน้าว ช่มชู้ หรือชักจูงใดๆ เพื่อให้มีการปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงน่าเชื่อว่าคนงานเหล่านั้นให้ถ้อยคำไปตามความเป็นจริง

นอกจากนี้ ยังมีพยานบุคคลอื่นซึ่งได้แก่ หุ่นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. และวิศวกรโยธา ผู้ควบคุมงาน ให้ถ้อยคำยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างช่วงจากห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ในการก่อสร้างตามสัญญาดังกล่าว ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่งพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ แล้วเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ทุจริตเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีความเห็นตามนั้น จึงหาใช่การใช้ดุลพินิจที่มีความผิดปกติดังที่ขัดแย้งหรือขัดกับสามัญสำนึกของวิญญูชนอันจะถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ซึ่งจะส่งผลให้คำสั่งพิพาทเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใดไม่

อย่างไรก็ดี ข้อเท็จจริงที่สำคัญจำเป็นต้องนำมาพิจารณาเพื่อกำหนดความรับผิดของผู้ฟ้องคดีในจำนวนเงินค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดเชย หากห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. มิได้ทำงานในช่วงเวลานั้นเป็นเวลากี่วัน ย่อมถือได้ว่ามิได้มีการจ้างคนงานของสวนพฤกษศาสตร์ไปทำงานให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. ตามจำนวนวันดังกล่าว เมื่อยังมีได้มีการพิจารณาเพื่อทราบจำนวนวันดังกล่าว การออกคำสั่งกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายโดยมิได้หักจำนวนเงินค่าจ้างที่ทางราชการได้จ่ายให้แก่ลูกจ้างรายวันในช่วงที่มีการหยุดงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งสั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยเงินค่าจ้างที่ทางราชการได้จ่ายให้แก่ลูกจ้างชั่วคราวรายวันของสวนพฤกษศาสตร์จำนวน ๒๐ คน ในช่วงที่มีการหยุดงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. จนถึงวันก่อนวันที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. เริ่มทำงานต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘/๒๕๕๔)

กรณีเจ้าหน้าที่ได้อนุมัติแบบแปลนโครงการก่อสร้างถนนเพื่อดำเนินกิจการในด้านการบริการสาธารณะ โดยไม่มีการตรวจสอบให้แน่นอนก่อนว่าที่ดินตามแบบแปลนที่จะก่อสร้างเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้หรือไม่ เป็นเหตุให้มีการก่อสร้างถนนผ่านเข้าไปในที่ดินของเอกชนนั้น ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่จึงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายทดแทนจากการกระทำดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเมืองแกลง ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติแบบแปลนโครงการก่อสร้างถนนเทศบาล ๒ ซอย ๖ ซึ่งการอนุมัติดังกล่าวมีผลผูกพันให้นายกเทศมนตรีคนใหม่ดำเนินการทำสัญญาจ้างก่อสร้างถนนสายดังกล่าวโดยใช้แบบแปลนโครงการก่อสร้างที่ผู้ฟ้องคดีอนุมัติ เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จปรากฏว่า นาง ส. ได้มีหนังสือแจ้งว่าเทศบาลตำบลเมืองแกลง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ก่อสร้างถนนสายดังกล่าวเข้าไปในที่ดินของตนโดยไม่ได้รับความยินยอม จึงขอให้ยกเลิกการใช้ถนนที่ก่อสร้างบนที่ดินของตนด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้น ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดทำโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกระทำให้ขาดความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้การก่อสร้างถนนดังกล่าวผ่านเข้าไปในที่ดินของนาง ส. คิดเป็นพื้นที่จรจร ๒๓๕ ตารางเมตร เป็นเงินค่าเสียหาย ๕๕,๙๒๙ บาท อันเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงได้พิจารณากำหนดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงานและควบคุมการปฏิบัติงานรับผิดชอบต่อเงินจำนวน ๒๖,๓๕๓.๘๕ บาท ส่วนกลุ่มผู้รับผิดชอบการบริหารงานนั้น ให้ปลัดเทศบาลรับผิดชอบจำนวน ๕,๐๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้นำเงินค่าสินไหมทดแทนมาชำระ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีความเห็นในแนวทางเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ดำเนินการต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติแบบแปลนโครงการก่อสร้างถนนเทศบาล ๒ ซอย ๖ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลเมืองแกลง เป็นการกระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อดำเนินกิจการในด้านการบริการสาธารณะ อันเป็นการกระทำทางปกครองตามอำนาจหน้าที่ของตน เมื่อไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการตรวจสอบเส้นทางก่อนการสำรวจออกแบบว่าทางทั้งหมดที่จะก่อสร้างเป็นทางสาธารณประโยชน์ และไม่มีหลักฐานการตรวจสอบที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือไม่ จึงเป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวังตามที่เจ้าหน้าที่พึงต้องกระทำ อันเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลการใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาที่สาธารณะ ซึ่งก่อนอนุมัติแบบแปลนควรจะต้องตรวจสอบให้แน่นอนก่อนว่าที่ดินตามแบบแปลนที่จะก่อสร้างเป็นที่ดินของเอกชน

หรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ การอนุมัติแบบแปลน โดยไม่ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวเสียก่อน จึงเป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวัง รอบคอบอันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้นาง ส. ยังมีได้ปิดกั้นถนน บริเวณพิพาทเพื่อห้ามการสัญจรไปมา และมีได้เรียกร้องค่าเสียหาย แต่เมื่อทางดังกล่าว เป็นที่ดินของนาง ส. มิได้ตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งนาง ส. ได้เคยแจ้งความประสงค์ ให้ยกเลิกเส้นทางดังกล่าวที่ก่อสร้างทับที่ดินของตนและสามารถปิดกั้นทางดังกล่าวมิให้มีการ ใช้สัญจรเมื่อใดก็ได้ในฐานะที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หากเป็นเช่นนั้น การก่อสร้างถนนในบริเวณ พิกัดดังกล่าวซึ่งคิดเป็นค่าก่อสร้างจำนวน ๕๕,๙๒๙ บาท ก็จะสูญเสียไปเปล่าๆ ซึ่งก็ปรากฏว่า นาง ส. ได้ทำการถมดินและเทคอนกรีตทับถนนลาดยางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ก่อสร้างแล้ว กรณีจึงถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งวินิจฉัยเช่นเดียวกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๖/๒๕๕๔)

กรณีนายสัตวแพทย์ ๖ (ผู้ฟ้องคดี) เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ทดลอง ละเว้นไม่ตรวจสอบสาเหตุการตาย ของลูกไก่จำนวนมากผิดปกติ และแก้ไขปัญหาล่าช้าเกินไป ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นว่านั้นจะต้องมี ตามวิสัยและพฤติการณ์ ถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบต่อ กรมปศุสัตว์โดยหักส่วนจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยแก้ไขปัญหาล่าช้าในระดับหนึ่งและ ความบกพร่องหรือผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ได้จัดเตรียมเครื่องทำความร้อน สำรองซึ่งเป็นสาเหตุแห่งการตายของลูกไก่ออกจากความรับผิดชอบดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผลิตไก่และ ไช้ปลอดเชื้อ ในสังกัดกรมปศุสัตว์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และปฏิบัติหน้าที่ในโครงการผลิตวัคซีน ป้องกันโรคสัตว์ปีกเพื่อสนับสนุนการส่งออกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีได้รับรายงานจากพนักงานเลี้ยงลูกไก่ว่า ลูกไก่ตายโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยมีลักษณะ นอนสุมทับกันตายใต้ไฟกก ซึ่งเป็นการผิดปกติ อ่านอนุญานในข้อได้ ๒๕.๕ อนุญานติเกรด

ผู้ฟ้องคดีจึงสั่งให้เก็บซากไก่ตายพร้อมน้ำและอาหารส่งงานควบคุมคุณภาพวัคซีนและเฝ้าระวังฝูงไก่ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปตรวจสอบสถานที่จึงพบว่าเครื่องทำความร้อนหยุดทำงานทั้งสองเครื่อง จึงแจ้งให้พนักงานช่างประจำฟาร์มมาแก้ไข แต่สามารถดำเนินการซ่อมแซมได้เพียงหนึ่งเครื่อง ส่วนอีกหนึ่งเครื่องไม่สามารถซ่อมแซมได้เพราะไม่มีอะไหล่สำรอง ต่อมา ช่วงเช้าของวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๓ พบว่ามีลูกไก่ตายเพิ่มขึ้นอีกจำนวน ๒,๖๔๙ ตัว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือรายงานให้ผู้อำนวยการศูนย์ผลิตชีวภัณฑ์ทราบ และลูกไก่ที่เหลือจำนวน ๘๘๖ ตัว อ่อนแอมาก และตายทั้งหมดในวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอธิบดีกรมปศุสัตว์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด โดยเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบ และได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต่อกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) กรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีละเลยไม่เข้าไปควบคุมดูแลหาวิธีซ่อมแซมเครื่องทำความร้อนที่ชำรุดให้ใช้งานได้ ทันทีทั้งที่ กลับปล่อยให้เนิ่นนานออกไปจนเป็นเหตุให้ลูกไก่ตายหมด ถือได้ว่าเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ลูกไก่ตายในวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ แต่เมื่อพิจารณาความบกพร่องของหน่วยงานและความร้ายแรงของการกระทำแล้ว จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบเป็นเงินจำนวน ๖๑๓,๙๙๘ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๓ เวลา ๘.๐๐ นาฬิกา พนักงานเลี้ยงลูกไก่ตรวจพบว่าลูกไก่ตายเป็นจำนวนมาก จึงรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบตามวิสัยของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนายสัตวแพทย์ ๖ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ทดลอง ย่อมต้องทราบได้ว่าการตายของลูกไก่จำนวนมากดังกล่าวเกิดจากเหตุผิดปกติ โดยเฉพาะอาการของลูกไก่ที่นอนสุมทับกันตายใต้ไฟอินฟราเรดที่ใช้กกไก่ และอุณหภูมิของห้องที่ใช้เลี้ยงไก่ลดลงเหลือ ๒๕.๕ องศาเซนติเกรด ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับลูกไก่แรกเกิด (๓๐ องศาเซนติเกรด ถึง ๓๑ องศาเซนติเกรด) ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวัง ผู้ฟ้องคดีจะต้องรีบตรวจสอบสาเหตุการตายของลูกไก่และจัดการแก้ไขสภาพปัญหาดังกล่าวให้ทันเวลา แต่ผู้ฟ้องคดีก็หาได้ปฏิบัติเช่นนั้นไม่ โดยเพียงแต่สั่งให้พนักงานเลี้ยงลูกไก่เก็บซากลูกไก่ตายพร้อมน้ำและอาหารของลูกไก่ส่งตรวจและให้เฝ้าระวังฝูงไก่เท่านั้น จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๓.๐๐ นาฬิกา ในวันเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีได้สั่งให้ยกเครื่องทำความร้อนออกมาเพื่อรอตรวจสอบซึ่งกว่าที่ช่างเทคนิคจะมาตรวจสอบก็เป็นเวลา

๑๔.๓๐ นาฬิกา และซ่อมเสร็จเพียงหนึ่งเครื่องเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ส่วนอีกหนึ่งเครื่องไม่มีอะไหล่สำรอง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการเร่งรัดให้มีการอนุมัติซื้ออุปกรณ์เครื่องทำความร้อน โดยเร่งด่วนก็อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับรายงานให้ผู้อำนวยการศูนย์ผลิตชีวภัณฑ์ซึ่งมีอำนาจอนุมัติซื้ออุปกรณ์เครื่องทำความร้อนดังกล่าวทราบ ดังนั้น จากพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะของเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และเป็นผู้เล็งเห็นความเสียหายจะเกิดขึ้นได้ดีกว่าผู้อื่น แต่ก็ได้ดำเนินการใดเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาโดยเร่งด่วน การละเว้นการดำเนินการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การที่ลูกไก่ตายตั้งแต่เวลากลางคืนของวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๓ จนถึงเช้าของวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ ซึ่งมีอากาศหนาวเย็นกว่าเวลากลางวัน ลูกไก่ที่ตายในวันดังกล่าวจึงเกินความสามารถที่ผู้ฟ้องคดีจะแก้ไขเยียวยาได้ แม้จะแจ้งให้ช่างมาทำการแก้ไขในทันทีหรือแม้จะแก้ไขได้ในทันทีก็ไม่อาจทำให้ลูกไก่ไม่ตายในวันดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบในการที่ลูกไก่ตายในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ สำหรับลูกไก่ที่ตายในระหว่างคืนวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงเช้าวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ จำนวน ๒,๖๔๙ ตัวนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อได้สอบถามไปยังร้านขายอุปกรณ์ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แล้วปรากฏว่าไม่มีอุปกรณ์ชุดควบคุมอุณหภูมิของเครื่องทำความร้อนที่เสียหายโดยจะต้องจัดซื้อในกรุงเทพมหานคร เห็นว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการให้มีการจัดซื้ออะไหล่โดยเร่งด่วน ก็ไม่น่าจะจัดซื้อและเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างจะเปลี่ยนอะไหล่ดังกล่าวได้ก่อนวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ อีกทั้ง ระยะทางจากอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ถึงกรุงเทพมหานคร รวมทั้งกระบวนการจัดซื้อแม้จะเป็นการเร่งด่วน แต่ก็ใช้เวลาดำเนินการพอสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบในการที่ลูกไก่ตายตั้งแต่คืนวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๓ จนถึงเช้าวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ แต่อย่างไรก็ดี หากผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังรับดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ชุดควบคุมอุณหภูมิของเครื่องทำความร้อนมาเปลี่ยนใส่เครื่องทำความร้อนที่เสียอยู่อีกหนึ่งเครื่องก็จะสามารถป้องกันไม่ให้ลูกไก่ตายเพิ่มในคืนวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงเช้าวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๓ จำนวน ๘๘๖ ตัวได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงยุติว่ามีการซื้อไขไก่ปลอดเชื้อฟองละ ๕๐๐ บาท ลูกไก่ตายจำนวน ๘๘๖ ตัว จึงคิดเป็นค่าเสียหาย ๔๔๓,๐๐๐ บาท เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการแก้ไขความเสียหายในระดับหนึ่ง โดยแจ้งให้ช่างมาทำการแก้ไขจนสามารถซ่อมแซมได้หนึ่งเครื่อง และได้คอยตรวจสอบอุณหภูมิในโรงเรือนและได้แจ้งช่างทำการแก้ไขจึงสมควรลดค่าเสียหายให้ร้อยละ ๓๐ และเมื่อพิจารณาจากความบกพร่องของหน่วยงานและระบบการดำเนินงานส่วนรวมที่ไม่ได้จัดเตรียมเครื่องทำความร้อนสำรองไว้ ทั้งที่ทราบอยู่แล้วว่าอำเภอปากช่อง อยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครที่มีอุปกรณ์เครื่องทำความร้อนดังกล่าว

และเป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญในการเลี้ยงลูกไก่ให้เจริญเติบโต จึงสมควรหักส่วนความรับผิดชอบดังกล่าวอีกร้อยละ ๔๐ ของค่าเสียหายที่เหลือ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๑๘๖,๐๖๐ บาท คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินซึ่งเกินกว่าจำนวนดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบต่อค่าสินไหมทดแทนเกินกว่า ๑๘๖,๐๖๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๕๓)

การเข้าห้องพักรงแรมโดยมีทรัพย์สินอันมีค่าของราชการเก็บรักษา รวมอยู่ในห้องด้วยนั้น เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินดังกล่าวจำเป็นต้องตรวจสอบปิดล็อกประตูห้องให้เรียบร้อยทุกครั้ง การละเลยไม่ดำเนินการดังกล่าว ถือเป็นกรกระทำที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของบุคคลทั่วไปอย่างมาก เมื่อทรัพย์สินของทางราชการสูญหาย ย่อมถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ แต่ทั้งนี้ ต้องหักส่วนของความรับผิดชอบอันเกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐและระบบการดำเนินงานส่วนรวม กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่กำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาอุปกรณ์ของทางราชการในการนำออกไปใช้นอกสถานที่ และมีได้กวดขันกำกับดูแลในการจัดหาห้องพักรงแรมที่มีความปลอดภัย รวมทั้งมิได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ระมัดระวังเก็บรักษาทรัพย์สินของทางราชการอย่างเพียงพอ ออกจากความรับผิดชอบที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ให้แก่ทางราชการด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีสำนักงานศาลปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) รับผิดชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๖๘,๗๐๒.๘๐ บาท จากการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้ไปปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนงานด้านโสตทัศนูปกรณ์ในการไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมนอกสถานที่ตามโครงการฝึกอบรมความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่ปรากฏว่าขณะนำเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กพร้อมอุปกรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ผู้ฟ้องคดีนำไปใช้ในโครงการไปเก็บรักษาไว้ในห้องพักรงของโรงแรมนั้น ทรัพย์สินดังกล่าวได้สูญหายไป ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ความรับผิดชอบทางละเมิดเห็นว่า ประตุห้องมีระบบล็อกและมีโซ่คล้องประตูอีกชั้นหนึ่งด้วย ซึ่งโดยปกติไม่สามารถเปิดจากภายนอกได้ หากได้มีการระมัดระวังสักเล็กน้อยทรัพย์สินดังกล่าวย่อมไม่อาจหายไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่เก็บรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กที่สูญหาย การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าห้องพักเป็นคนสุดท้ายและมีได้ล็อกประตูห้องและเป็นโอกาสให้คนร้ายสามารถเข้าไปลักทรัพย์สินได้โดยง่าย จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในอัตราร้อยละ ๕๐ ของราคาคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและอุปกรณ์ที่สูญหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้านโสตทัศนอุปกรณ์ แม้มิได้มีการมอบหมายหน้าที่ในการดูแลรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการอย่างเป็นทางการ แต่จากพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เก็บรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไว้ด้วยตนเอง จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องดูแลรักษาอุปกรณ์โสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ มิให้เสียหายหรือสูญหายไป ในคืนเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปเก็บรักษาในโรงแรมด้วย แต่การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าห้องพักโดยไม่ตรวจสอบการปิดล็อกประตูถือเป็นกรณีเบี่ยงเบนจากวิญญูชนอย่างมาก เพราะหากเป็นพฤติการณ์ตามปกติแล้วย่อมเป็นการยากที่จะมีบุคคลภายนอกเข้าไปลักเอาทรัพย์สินจากภายในห้องพักที่มีผู้เข้าพักร่วมกันถึงสามคน การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของบุคคลทั่วไปที่เข้าพักค้างแรมต่างสถานที่ที่ต้องตรวจสอบปิดล็อกประตูห้องให้เรียบร้อยทุกครั้งและเป็นการผิดวิสัยเจกเช่นวิญญูชนที่เข้าห้องพักโรงแรมโดยมีทรัพย์สินอันมีค่าของราชการเก็บอยู่ในห้องด้วย การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปิดล็อกประตูห้องพักหรือไม่ตรวจสอบการล็อกประตูห้องทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้านอนเป็นคนสุดท้าย ถือเป็นกรกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและอุปกรณ์สูญหาย จึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีส่วนรู้เห็นกับการที่ทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถูกขโมยไป อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาอุปกรณ์ของทางราชการในการนำออกไปใช้นอกสถานที่ จึงต้องถือว่าเป็นความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เองส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ ปรากฏด้วยว่านาง ว. หัวหน้าโครงการฝึกอบรมครั้งนี้มิได้กวดขันกำกับดูแลในการจัดหาห้องพักโรงแรมที่มีความปลอดภัยและมีได้กำชับให้ผู้ฟ้องคดีระมัดระวังเก็บรักษาทรัพย์สินของทางราชการ

อย่างเพียงพอและจัดให้มีผู้เข้านอนร่วมห้องเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีแล้วไม่ช่วยกันดูแลรักษา คอมพิวเตอร์เครื่องสูญหาย ถือได้ว่าเป็นความบกพร่องของระบบการดำเนินงานส่วนรวมด้วย กรณีจึงควรให้หักส่วนของความรับผิดชอบอันเกิดจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และระบบ การดำเนินงานส่วนรวมดังกล่าวด้วย เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๑๐ ของราคา คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กพร้อมอุปกรณ์ที่สูญหายหลังจากหักค่าเสื่อมราคาแล้วซึ่งมีราคาคำนวณได้ เป็นเงิน ๑๓๗,๔๐๕.๖๐ บาท คิดเป็นเงินที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบทั้งสิ้น ๑๓,๗๔๐.๕๖ บาท พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเกินกว่า จำนวนดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖/๒๕๕๔)

ข้อเท็จจริงยุติโดยคำพิพากษาศาลอาญาว่า บริเวณที่เกิดเหตุเป็นที่ลาด ลงเนิน พนักงานขับรถด้วยความเร็วสูงเกินสมควรในขณะที่รถวิ่งลงเนิน ในสภาพ ฝนตกถนนลื่น ไม่ระมัดระวังเป็นพิเศษ ด้วยการชะลอความเร็วของรถลงเพื่อบังคับรถให้วิ่ง ในช่องทางเดินรถโดยปลอดภัย ซึ่งอาจใช้ความระมัดระวังดังกล่าวได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่ เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่นและรถของทางราชการเสียหาย ถือเป็นกรกระทำ โดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานขับรถยนต์ประจำอุทยานแห่งชาติภูพาน เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ ขณะผู้ฟ้องคดีได้ขับรถบรรทุกน้ำมาเก็บไว้ใช้อุปโภคบริโภคในเขตอุทยาน ได้เกิดอุบัติเหตุรถที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับขี่ชนกับรถโดยสาร ทำให้รถยนต์โดยสารและรถที่ผู้ฟ้องคดี ขับได้รับความเสียหาย และมีผู้ที่โดยสารมาในรถโดยสารดังกล่าวได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้ฟ้องคดี ถูกดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง โดยในคดีอาญาศาลจังหวัดสกลนครได้มีคำพิพากษา ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๖ เดือน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญาสองปี ฐานขับรถ ด้วยความประมาท นำหวาดเสียวอันเกิดอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สินและด้วยความประมาท ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ โดยผู้ฟ้องคดีขับขี่ยานต์ด้วยความเร็วสูงเกินสมควรไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อน ของผู้อื่นในขณะที่รถวิ่งลงเนิน และฝนกำลังตกถนนเปียกชื้น และไม่ระมัดระวังดูแลทางด้านหน้า ให้ดีปลอดภัย ส่วนในคดีแพ่ง ศาลจังหวัดสกลนครได้มีคำพิพากษาให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้เงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว ให้แก่บริษัท ข. เจ้าของรถโดยสาร และจากเหตุรถชนกันดังกล่าว กรมป่าไม้ (เดิม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

เป็นการประมาท แต่ไม่ถึงกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเมื่อผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินทางราชการ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามจำนวนดังกล่าวแก่ทางราชการด้วย รวมเงินค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้คืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสิ้น ๒๘๑,๘๒๖.๘๘ บาท กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยกรมบัญชีกลาง จึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ชดใช้เงิน โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและจำนวนเงินค่าเสียหายสูงเกินไป ผู้ฟ้องคดีมีรายได้น้อยไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้เงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติตามคดีอาญาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๘๘๙/๒๕๔๓ ว่าผู้ฟ้องคดีขับขี่ยานต์ด้วยความประมาทน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สินด้วยความประมาทปราศจากความระมัดระวัง ขับรถด้วยความเร็วสูงเกินสมควร จนไม่สามารถหยุดหรือชะลอความเร็วของรถให้ช้าลงพอที่จะขับขี่ยานต์หลบหลีกไม่ชนคนหรือรถอื่นที่แล่นอยู่ทางด้านหน้า โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่นในขณะที่รถวิ่งลงเนินและฝนกำลังตก ถนนเปียกชื้น และไม่ระมัดระวังดูแลทางด้านหน้าให้ดีปลอดภัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ โดยชะลอความเร็วของรถลง และบังคับรถให้วิ่งในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดี โดยปลอดภัย เนื่องจากที่เกิดเหตุเป็นทางลงเนิน ควรใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ แต่ผู้ฟ้องคดีหาได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอไม่ เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่นจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสและทำให้รถของบุคคลอื่นและรถของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและได้ข้อเท็จจริงในคดีแพ่งในการถามค่านประจักษ์คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงการเกิดอุบัติเหตุรถชนกันได้ออกไปตรวจสอบที่เกิดเหตุว่า ผู้ฟ้องคดีเหยียบเบรกมีระยะทาง ๒๐๐ กว่าเมตร แสดงให้เห็นว่าขณะที่เกิดเหตุผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความเร็วเนื่องจากระยะเบรกถึงจุดที่เกิดเหตุมีระยะทางเกือบ ๒๐๐ เมตร เมื่อถึงที่เกิดเหตุผู้ฟ้องคดีไม่สามารถควบคุมรถได้ จึงไม่น่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความเร็ว ๕๐ - ๖๐ กิโลเมตร ดังข้อเท็จจริงที่ได้จากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีจึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากมิได้ระมัดระวังตามที่บุคคลจะระมัดระวังในลักษณะที่เบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐานอย่างมาก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๙๒,๔๖๖.๙๙ บาท ส่วนความเสียหายต่อรถยนต์ของทางราชการนั้นมีจำนวน ๙๙,๓๖๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๓.๓/๕๒๒๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดจำนวน ๒๙๑,๘๒๖.๙๘ บาท นั้น ศาลเห็นว่า คดีนี้มีค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดสองส่วนด้วยกัน ซึ่งจะรวมวินิจฉัยไปพร้อมกับค่าเสียหายที่กระทำต่อบุคคลภายนอก

ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดต่อหน่วยงาน ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย ศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการฯ ได้รายงานว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการประมาทเลินเล่อ แต่ไม่ถึงกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดกับรถยนต์คันดังกล่าว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานต่อกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยกรมบัญชีกลางเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงาน โดยได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบด้วยวาจาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ และแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๐๖.๖/๙๓๒๖ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๓.๓/๕๒๒๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๒๙๑,๘๒๖.๙๘ บาท (ค่าเสียหายแก่รถยนต์ของทางราชการจำนวน ๙๙,๓๖๐ บาท) จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ จึงมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘) ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ออกภายในกำหนดอายุความตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่วนความรับผิดในความเสียหายนั้น โดยที่กระทรวงการคลังได้วางหลักเกณฑ์การเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้แล้วตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๔๐๖.๖/ว ๑๒๑ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ โดยกำหนดความรับผิดกรณีกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงสามระดับ และพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีรับฟังเป็นยุติว่าการกระทำละเมิดเกิดจากประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงอยู่ในหลักเกณฑ์ความรับผิดระดับที่ ๓ กล่าวคือ กระทำหรือละเว้นการกระทำโดยขาดความระมัดระวังในลักษณะที่คาดเห็นหรือหากระมัดระวังสักเล็กน้อยก็คงคาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งความรับผิดอยู่ระหว่างอัตราร้อยละ ๖๕ - ๙๐ เมื่อคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมตามมาตรา ๘

แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้วเห็นว่า บริเวณที่เกิดเหตุเป็นทางลาดลงเนินฝนตกถนนลื่น การขับรถต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษกว่าการขับรถในเวลาปกติที่ไม่มีฝนตก การกำหนดความรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงต้องนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ดังนั้น จึงกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๖๕ ของเงินจำนวน ๒๘๑,๘๒๖.๘๘ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินจำนวน ๑๘๓,๑๘๗.๕๔ บาท คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๒๘๑,๘๒๖.๘๘ บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเฉพาะส่วนที่เกินจากที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ ทส ๐๙๐๓.๓/๕๒๒๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ เฉพาะส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกินกว่า ๑๘๓,๑๘๗.๕๔ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๖/๒๕๕๓)

๑.๑.๒ กรณีที่ไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

กรณีที่เกิดเหตุเพลิงไหม้อาคารภายหลังจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ออกเวรไปแล้ว ทั้งยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัดหรือยังไม่มีเหตุการณ์หรือสิ่งผิดปกติที่บ่งชี้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นรู้หรือควรรู้แล้วไม่ป้องกันแก้ไข จึงยังไม่อาจฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๒ เวลาประมาณ ๑.๑๕ นาฬิกา ได้เกิดเหตุเพลิงไหม้อาคารรัฐสภา ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงไปช่วยดับเพลิงจนกระทั่งรถบรรเทาสาธารณภัยมาและดับเพลิงจนสงบลง เหตุเพลิงไหม้ดังกล่าวทำให้ห้องโถงชั้นล่างบริเวณด้านหน้าของอาคารรัฐสภา ๓ รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้น โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีและนาย ช. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย เพราะผู้ฟ้องคดีได้ปล่อยให้กลุ่มบุคคลที่ไม่ได้มีหน้าที่อยู่เวรหรืออยู่ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการขึ้นไปตีมสุรากันบนอาคารรัฐสภา ๓ และไม่ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาของตนทราบ อีกทั้ง ยังหลบเลี่ยงไม่ยอมพบกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวที่กำลังจะออกจากอาคาร โดยกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนแล้วแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดว่า เหตุเพลิงไหม้ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุ

ที่ยากแก่การคาดหมายและยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัดของเพลิงไหม้ที่เกิดจากการกระทำของบุคคลใด จึงควรลดหย่อนให้ผู้ฟ้องคดีและนาย ฐ. รับผิดชอบในสามส่วนของจำนวนค่าเสียหายทั้งหมด โดยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบร้อยละ ๓๕ ของยอดค่าเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๒,๐๙๑,๘๙๓.๕๘ บาท ต่อมา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๒,๐๙๑,๘๙๓.๕๘ บาท ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยเพราะเห็นว่าตนพ้นหน้าที่เวรรักษาการณ์ไปแล้วประมาณ ๔๕ นาที ก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้ และยังสามารถเข้าช่วยเหลือดับเพลิง อีกทั้งไม่ใช่ผู้ก่อเหตุหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงที่จะต้องรับผิดชอบในกรณีนี้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงไม่สามารถระบุสาเหตุของเพลิงไหม้ที่เกิดจากการกระทำของบุคคลใด แม้ขณะผู้ฟ้องคดีเข้าเวรรักษาการณ์อยู่ที่ชั้นล่างของอาคารรัฐสภา ๓ ผู้ฟ้องคดีได้ปล่อยให้บุคคลขึ้นไปดื่มสุรากับบนอาคารโดยไม่ได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาของตนทราบ และเมื่อถึงเวลาออกเวร ผู้ฟ้องคดีได้ละทิ้งจุดที่กำหนดโดยใส่กุญแจประตูอาคารและเดินไปเรียกนาย ฐ. ผู้มีหน้าที่เป็นเวรรักษาการณ์คนต่อไปให้ไปเข้าเวร อันเป็นการไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่ตามวิสัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการปฏิบัติหน้าที่และมีได้เป็นเหตุปัจจัยโดยตรงที่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหายจากการเกิดเพลิงไหม้ เนื่องจากเพลิงไหม้อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุและเหตุที่เกิดขึ้นก็ยังไม่มีความพยานหลักฐานชัดเจนว่าเกิดจากการกระทำของบุคคลใด อีกทั้ง เหตุเพลิงไหม้ก็ได้เกิดขึ้นระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีไปตามนาย ฐ. เพื่อให้รับเวรต่อจากตน นอกจากนั้น อุปกรณ์ในการดับเพลิงที่ติดตั้งไว้ที่อาคารรัฐสภา ๓ มีอายุการใช้งาน ๒๕ ปี จึงไม่ทันสมัย มีเพียงการติดตั้งระบบวันเท่านั้น และขณะเกิดเหตุระบบดังกล่าวไม่สามารถใช้งานได้ อันเป็นความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมด้วย เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรที่พึงปฏิบัติแล้ว การที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ชั้นล่างของอาคารรัฐสภา ๓ หลังจากผู้ฟ้องคดีได้ออกเวรไปแล้ว ๔๕ นาที โดยไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด อีกทั้ง ไม่มีเหตุการณ์หรือสิ่งผิดปกติที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้แล้วไม่ป้องกันแก้ไข จึงยังไม่อาจฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้เพิกถอน

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๑๓๘๘/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๐๙๑,๘๙๓.๕๘ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๔)

๑.๒ การร่วมรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาและการหักส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ

การที่ผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจควบคุมดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด จนเป็นช่องทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริตยักยอกเงินติดต่อกันหลายครั้ง ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและต้องรับผิดชอบใช้เงินแก่ทางราชการ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนมอบหมายหน้าที่ให้นาย ว. รับผิดชอบในการบริหารงาน ติดต่อประสานงาน งานด้านการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานประสานการฝึก งานฝึกการประกอบการและฝึกพิเศษ การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และให้ทำหน้าที่แทนผู้ฟ้องคดีในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีติดราชการหรือไม่สามารถปฏิบัติภารกิจหน้าที่ได้ในขณะนั้น ต่อมา นาย ว. ได้ทำสัญญายืมเงินต่อผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาคเหนือตอนบนจังหวัดลำปาง รวม ๕ ฉบับ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกตามโครงการฝึกอาชีพแรงงานในภูมิภาคเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานภายใต้เงินกู้ธนาคารโลก นาย ว. ได้นำเช็คดังกล่าวไปขึ้นเงินจากธนาคารตามเช็คแล้ว กลับนำเงินที่ได้ไปจ่ายให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกเพียงบางส่วนโดยยังไม่ได้จ่ายเงินค่าอาหารให้แก่ผู้รับการฝึกเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๔๗,๒๕๐ บาท อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้น ต่อมา กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง ผู้ได้รับมอบอำนาจตรวจสอบแล้วมีความเห็นว่า นาย ว. มีเจตนาทุจริตเงินโครงการฝึกอาชีพแรงงานในภูมิภาคเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานภายใต้เงินกู้ธนาคารโลกของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท โดยที่นาย ว. กระทำโดยทุจริต จึงไม่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ และรับผิดชอบโครงการต่างๆ ของศูนย์ฯ กลับปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ผู้โต้แย้งข้อบัญญัติอย่างใกล้ชิด จนเป็นเหตุให้นาย ว. ทุจริตเงินของโครงการไป การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท แก่ทางราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน ๔๔๗,๒๕๐ บาท แก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องควบคุมดูแลและตรวจสอบการดำเนินการฝึกอบรมของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกโครงการ ตลอดจนควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้โต้แย้งข้อบัญญัติทั้งข้าราชการและลูกจ้างของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับปล่อยปละละเลยไม่ใส่ใจควบคุมดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้โต้แย้งข้อบัญญัติอย่างใกล้ชิด จนเป็นเหตุให้นาย ว. กระทำการทุจริตเงินของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนติดต่อกันถึง ๔ ครั้ง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วยความระมัดระวังอย่างเช่นวิญญูชนพึงกระทำแล้ว เมื่อนาย ว. กระทำการทุจริตเงินของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานเพียง ๑ - ๒ ครั้ง ผู้ฟ้องคดีก็ควรจะทราบถึงการกระทำดังกล่าวของ นาย ว. แล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีหาได้กระทำไม่ จนเป็นเหตุให้นาย ว. ยักยอกเงินของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ของตนคิดเป็นเงินจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท ถือว่าความเสียหายส่วนหนึ่งเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีในการทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ทางราชการด้วย กรณีจึงมีผู้ต้องรับผิดชอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีจำนวน ๒ คน คือ ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาของนาย ว. และนาย ว. ผู้กระทำการทุจริตเงินของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีนี้กรมบัญชีกลางได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย ว. ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน นำเช็คค่าอาหารตามโครงการฝึกอาชีพแรงงานในภูมิภาคเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานภายใต้โครงการเงินกู้ธนาคารโลกของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอนไปเบิกเงินสด แล้วนำไปจ่ายให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมไม่ครบจำนวน

และมีผู้รับการฝึกไม่ได้รับเงินดังกล่าวจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท จึงฟังได้ว่า นาย ว. มีเจตนาทุจริตเงินโครงการฯ ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่ทางราชการ จำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท โดยที่นาย ว. กระทำโดยทุจริต จึงไม่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกให้ชดใช้สินไหมทดแทนต้องบังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ฯ และรับผิดชอบโครงการต่าง ๆ ของศูนย์ฯ กลับปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างใกล้ชิดจนเป็นเหตุให้นาย ว. ทุจริตเงินของโครงการไป การกระทำของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท แก่ทางราชการ ซึ่งต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง ผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง คือ คำสั่งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่ ๕๔๐/๒๕๔๕ เรื่อง ให้ข้าราชการชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการ เป็นเงินจำนวน ๔๔๗,๒๕๐ บาท นั้น จากข้อเท็จจริงข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรมบัญชีกลาง ผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังมีความเห็นว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการในจำนวนเงิน ๔๔๗,๒๕๐ บาท อยู่ ๒ คน คือ นาย ว. กับผู้ฟ้องคดี โดยมีได้กำหนดว่า แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในส่วนของตนเป็นจำนวนเงินเท่าใด แต่กลับกำหนดให้มีการเรียกให้ทั้ง นาย ว. และผู้ฟ้องคดีต่างคนต่างต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในจำนวนเงินเดียวกันทั้งสองคน โดยให้เรียกจากนาย ว. ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้เรียกจากผู้ฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นการกำหนดให้นาย ว. และผู้ฟ้องคดีต่างคนต่างต้องรับผิดชอบชดใช้เงินจำนวนเดียวกันซ้ำซ้อน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการเต็มจำนวนเงินดังกล่าว จึงมีผลเท่ากับเป็นการกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการแทนนาย ว. ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น ดังนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๖๙/๒๕๕๓)

๑.๓ อายุความการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

๑.๓.๑ อายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการกระทำละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

กรณีมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดชุดใหม่ ต้องถือว่าวันที่คณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่รายงานผลการตรวจสอบให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งทราบเป็นวันที่รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นวันเริ่มนับอายุความ

สรุปข้อเท็จจริง

คดีนี้นางสาว ว. อดีตหัวหน้าส่วนการคลัง ในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ ทุจริตต่อหน้าที่ จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เสียหาย นาย ม. ในฐานะประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อในขณะนั้น จึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้น แต่กรมบัญชีกลางเห็นว่านาย ม. ในฐานะประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อต้องร่วมรับผิดชอบกับบุคคลอื่นชดเชยค่าเสียหายให้แก่ราชการจากการกระทำละเมิดด้วย คำสั่งที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดชุดแรกน่าจะไม่ต้อง จึงให้อำเภอพรหมบุรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นใหม่ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีคำสั่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อประธานกรรมการเก็บรักษาเงิน และประธานกรรมการตรวจสอบรับจ่ายเงินประจำวัน ร่วมรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการกระทำละเมิดตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีที่ยกอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยเงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อได้ตรวจสอบพบว่านางสาว ว. อดีตหัวหน้าส่วนการคลัง ในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ ทุจริตต่อหน้าที่ จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ทำให้องค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านหม้อเสียหายแล้ว นาย ม. ในฐานะประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวอยู่ในขณะนั้น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และคณะกรรมการดังกล่าวได้รายงานผลการตรวจสอบให้นาย ม. ทราบเพื่อพิจารณาวินิจฉัยและรายงานให้กระทรวงการคลังทราบตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง^๕ ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวของนาย ม. ถือว่าเป็นการพิจารณาทางปกครองในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยเป็นคู่กรณีซึ่งมีส่วนร่วมในการทำผิดอันจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองที่จะเรียกให้ชำระเงินอยู่ด้วย เนื่องจากนาย ม. เป็นผู้มีอำนาจลงนามถอนเงินร่วมกับนางสาว ว. จึงต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

^๕ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ันต้องชดใช้

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร

กระทรวงการคลังอาจประกาศกำหนดว่าในกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมีมูลค่าความเสียหายตั้งแต่จำนวนเท่าใด จะให้มีผู้แทนของหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้

ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้กำหนดเวลาแล้วเสร็จของการพิจารณาของคณะกรรมการไว้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๗ เมื่อผู้แต่งตั้งได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ให้วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดชอบ ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ และเป็นจำนวนเท่าใด แต่ยังมีต้องแจ้งการสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ให้ผู้แต่งตั้งส่งสำนวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้ เห็นสมควรจะให้ผู้ใดส่งพยานหลักฐาน หรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

(๑) เป็นคู่กรณีเอง

ฯลฯ

ฯลฯ

และถือว่าเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ โดยไม่เหมาะสมตามนัยข้อ ๑๒^๗ ของระเบียบเดียวกัน ต่อมา นายอำเภอพรหมบุรีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นใหม่ ย่อมถือว่าเป็นการใช้อำนาจดำเนินการโดยชอบตามมาตรา ๙๐^๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๒๐^๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ใหม่ดังกล่าวก็เกิดจากความเห็นของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางที่เห็นว่าคำสั่งเดิมไม่ถูกต้องเหมาะสม หาใช่เกิดจากคู่กรณีของนาย ม. คัดค้านขึ้นมาแต่อย่างใดไม่ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะต้องนำความใน

^๗ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวงหรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าว มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

^๘ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติราชการในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการและนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รับรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสิบห้าวันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว

การกระทำของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

^๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๒๐ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรงและนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

ข้อ ๘ วรรคสาม^{๑๐} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ โดยการให้นายอำเภอสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ในกรณีดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง และเมื่อคณะกรรมการที่นายอำเภอพรหมบุรีแต่งตั้งได้รายงานผลการสอบสวนให้นายอำเภอพรหมบุรีทราบ และนายอำเภอพรหมบุรีเห็นชอบด้วยกับผลการสอบสวนดังกล่าว จึงได้รายงานไปยังจังหวัดสิงห์บุรีและกระทรวงการคลัง ต่อมา กระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๗ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรีให้ดำเนินการสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อออกคำสั่งให้ผู้กระทำละเมิดได้แก่ นางสาว ว. นาย ม. นาย ค. (หัวหน้าส่วนโยธา) และผู้ฟ้องคดีในฐานะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ ประสานกรรมการเก็บรักษาเงิน และประสานกรรมการตรวจสอบรับจ่ายเงินประจำวัน ชุดใช้ค่าเสียหาย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อจึงได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้เงิน กรณีจึงเห็นได้ว่ากระบวนการในการออกคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว สำหรับข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าคดีขาดอายุความนั้น ต้องถือว่าวันที่คณะกรรมการฯ ชุดใหม่รายงานผลการตรวจสอบให้นายอำเภอพรหมบุรีทราบ คือ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ เป็นวันที่รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน การออกคำสั่งลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ให้ผู้ฟ้องคดีชุดใช้เงินจึงไม่ขาดอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๔/๒๕๕๓)

^{๑๐} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๘ ๑๑ ๑๑

ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าคำคัดค้านมีเหตุผลเพียงพอ ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องที่ทำให้ถูกคัดค้าน และสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมีอำนาจพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งตามกฎหมายอาจเป็นผู้ทำหน้าที่แทนได้เข้าทำหน้าที่นั้นและแจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

๑๑ ๑๑

^{๑๑} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๐ ๑๑ ๑๑

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

๑.๓.๒ อายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้ย่อมมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานขับรถยนต์ประจำอุทยานแห่งชาติภูพาน เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๓ ขณะผู้ฟ้องคดีได้ขับรถบรรทุกน้ำมาเก็บไว้ใช้อุปโภคบริโภคในเขตอุทยาน ได้เกิดอุบัติเหตุรถที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขับขี่ชนกับรถโดยสาร ทำให้รถยนต์โดยสารและรถที่ผู้ฟ้องคดีขับได้รับความเสียหาย และมีผู้โดยสารมาในรถโดยสารดังกล่าวได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยในคดีอาญาศาลจังหวัดสกลนครได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๖ เดือน ปรับ ๓,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญาสองปี ฐานขับรถด้วยความประมาท นำหวาดเสียวอันเกิดอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สินและด้วยความประมาทปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นจำเลยจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์โดยจำเลยขับที่รถยนต์ด้วยความเร็วสูงเกินสมควร ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่นในขณะที่รถวิ่งลงเนิน และฝนกำลังตกถนนเปียกชื้น และไม่ระมัดระวังดูแลทางด้านหน้าให้ดีปลอดภัย ส่วนในคดีแพ่ง ศาลจังหวัดสกลนครได้มีคำพิพากษาให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้เงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว ให้แก่บริษัท ช. เจ้าของรถโดยสาร และจากเหตุการณ์ชนดังกล่าว กรมป่าไม้ (เดิม) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีไม่ถึงกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินทางราชการจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนดังกล่าวแก่ทางราชการด้วย รวมเงินค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้คืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสิ้น ๒๘๑,๘๒๖.๘๙ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยกรมบัญชีกลางจึงมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ชดใช้เงินโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยชอบด้วยกฎหมาย และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายเพราะไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและจำนวนเงินดังกล่าวสูงเกินไป ผู้ฟ้องคดีมีรายได้น้อยไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้เงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติตามคดีอาญาว่า ผู้ฟ้องคดีขับขี่รถยนต์ด้วยความประมาทเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุชนกับรถคันอื่นจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัสและทำให้รถของบุคคลอื่นและรถของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกไปแล้วเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๙๒,๔๖๖.๙๙ บาท ส่วนความเสียหายต่อรถยนต์ของทางราชการนั้นมีจำนวน ๘๙,๓๖๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดจำนวน ๒๘๑,๘๒๖.๙๙ บาท เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการฯ ได้รายงานว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการประมาทเลินเล่อ แต่ไม่ถึงกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดกับรถยนต์คันดังกล่าว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพราะผู้ฟ้องคดีมิได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยกรมบัญชีกลางเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต่อหน่วยงาน โดยได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบด้วยวาจาเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ และแจ้งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๖๐.๖/๙๓๒๖ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๓.๓/๕๒๒๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๘๙,๓๖๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนส่วนนี้จึงมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ออกภายในกำหนดอายุความตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๖/๒๕๕๓)

๑.๓.๓ การใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในมูลละเมิดต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันกระทำละเมิด

เจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนภายในสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ และไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่โทษตามกฎหมาย ลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้น ก็ต้องเอาอายุความที่ยาวกว่ามาบังคับ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ๕ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการการเงินในวันรับสมัครและมอบตัวนักเรียนนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกในวันที่ ๓ วันที่ ๔ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๓ โดยผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่เก็บรักษาเงินและเป็นผู้ถือกุญแจตู้নিরภัย แต่ปรากฏว่าเงินค่าบริการและค่ากิจกรรมนักศึกษาที่จัดเก็บจากนักศึกษาในวันดังกล่าวได้สูญหายไปจำนวน ๖๒๓,๖๓๕ บาท สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อสอบสวนเรื่องดังกล่าว ต่อมา คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เงินจำนวนดังกล่าวสูญหายไป ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้เงินจำนวนดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับรายงานแล้วได้วินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๖๒๓,๖๓๕ บาท และรายงานไปยังกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่ากระทรวงการคลังยังไม่แจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบให้ทราบก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือกรมอาชีวศึกษา ที่ ศธ ๐๙๐๓/๑๗๕๖ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง ขอให้นำเงินไปชำระหนี้ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินมาชำระหนี้จำนวน ๖๒๓,๖๓๕ บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีภายในกำหนด ๑๕ วัน ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่ไม่เห็นด้วย จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา

ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือกรมอาชีวศึกษา ที่ ศธ ๐๙๐๓/๒๙๒๐ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เรื่อง เรียกให้ชำระหนี้ แจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินมาชำระหนี้ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่ไม่เห็นด้วย และมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองฉบับ จึงส่งเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่าอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินดังกล่าวแก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินดังกล่าวเกินอายุความสองปีแล้ว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าสินไหมทดแทน และเพิกถอนหนังสือที่แจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐนั้น จะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือการกระทำอื่นใด หรือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ก็ตาม หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนภายในสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด แต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันทำละเมิด แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิโทษตามกฎหมายลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้น ก็ต้องเอาอายุความที่ยาวกว่ามาบังคับ และเมื่อได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนโดยถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด

^๒ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

ผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายก็อาจจะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยการมีหนังสือเตือนให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน ผู้เป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เสียหายก็อาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ โดยหน่วยงานของรัฐที่เสียหายอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ประกอบมาตรา ๒๗๑^{๑๕} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับทราบและวินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวน ๖๒๓,๖๓๕ บาท กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนในวันดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตามหนังสือกรมอาชีวศึกษา ที่ ศร ๐๙๐๓/๑๗๕๖ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ เรื่อง ขอให้ชำระเงินไปชำระหนี้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินเป็นค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๖๒๓,๖๓๕ บาท แก่ทางราชการดังกล่าว จึงเป็นการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความสองปีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวแล้วมิได้ชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดในคำสั่งโดยถูกต้องครบถ้วน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินตามคำสั่งดังกล่าวตามหนังสือกรมอาชีวศึกษา ที่ ศร ๐๙๐๓/๒๗๒๐ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เรื่อง เรียกให้ชำระหนี้ จึงเป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครองภายในสิบปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งเรียกให้ชำระเงินดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดแล้วเช่นกัน ดังนั้น สิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีในอันที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทน

^{๑๓-๑๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วนให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนเจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๑๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

เพื่อการละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีทำต่อผู้ถูกฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าสินไหมทดแทนและใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว จึงไม่ขาดอายุความตามที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๘/๒๕๕๔)

๑.๔ การให้โอกาสแก่ผู้กระทำละเมิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ในฐานะพยาน โดยไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหา ไม่ให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน คำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยอาศัยข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สรรพากร ๓ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขามลาลาย มีกรณีกล่าวหาว่านาง ว. ซึ่งรักษาราชการในตำแหน่งสรรพากรอำเภออมลาลาย ไม่นำเงินภาษีที่จัดเก็บได้ส่งคลังตามระเบียบของทางราชการ และแสดมปีอาคารคงเหลือไม่ครบถ้วนตามบัญชี และได้ยกยอกเงินภาษีที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) รวมเป็นเงิน ๒๓๖,๕๒๕.๘๖ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดนาง ว. ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้ทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในฐานะพยาน หลังจากนั้น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า การกระทำของนาง ว. เป็นการจงใจกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี สมควรกำหนดให้นาง ว. รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน คือ ๒๓๖,๕๒๕.๘๖ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วได้รายงานผลการสอบข้อเท็จจริงให้กระทรวงการคลังพิจารณา ต่อมา กรมบัญชีกลางในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สรรพากร ๓ มีหน้าที่ทำรายงานการเงินและแสดมปีอาคาร (บ.ช. ๒) ได้ลงนามใน บ.ช. ๒ ว่าได้รับเงินและแสดมปีอาคารคงเหลือประจำวันจากนาง ว. โดยมีได้ตรวจนับจำนวนเงินและแสดมปีอาคารคงเหลือว่าถูกต้องตรงกับที่นาง ว. จัดทำบัญชีหรือไม่ เป็นช่องทางให้นาง ว. สามารถยกยอกเงินไปได้ ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบค่าเสียหายร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบชำระเงินแก่หน่วยงานของรัฐ อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อปรากฏว่าข้อ ๑๕^๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งออกตามมติคณะรัฐมนตรี โดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๑๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม จึงเท่ากับระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจึงต้อง

^๖ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

^๘ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ฯลฯ

ฯลฯ

ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวอย่างเคร่งครัด เมื่อปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในฐานะพยานเท่านั้น โดยมีได้ มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและมีได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้มีโอกาสที่จะทราบถึงข้อเท็จจริงหรือรู้ตัวมาก่อนเลยว่าตนจะต้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกับนาง ว. และไม่มีโอกาสที่จะโต้แย้งปฏิเสธถึงความรับผิดของตนได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง จึงเป็นการออกคำสั่งโดยยังมีได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ อันเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในการออกคำสั่ง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามหนังสือลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ ทั้งนี้ นับแต่วันที่ มีคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๕/๒๕๕๓)

การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตรวจรับงานก่อสร้าง มาทำหน้าที่ในฐานะเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีมีการตรวจรับงานโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นกรณีที่มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ต้องห้ามมิให้พิจารณาทางปกครองในเรื่องดังกล่าว

คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้ใช้ข้อมูลจากสำนวน การสอบสวนข้อเท็จจริงซึ่งเรียกเจ้าหน้าที่ไปให้ถ้อยคำในฐานะพยานบุคคลมาใช้ในการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิดโดยไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน คำสั่งที่ให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพระ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด และมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีตรวจพบว่าการดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กตามสัญญาก่อสร้างไม่ถูกต้องตามแบบแปลนสัญญาและข้อกำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานและเบิกจ่ายเงินให้ผู้รับจ้างแล้ว เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการ

แต่งตั้งนาย ช. ผู้ควบคุมงานก่อสร้าง และนาย ก. ซึ่งเป็นกรรมการตรวจการจ้างคณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีมาทำหน้าที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีของผู้ฟ้องคดี และในการดำเนินการสอบสวนคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งอำเภอตอนด้อม โดยไม่ได้ให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือนำพยานหลักฐานโต้แย้งข้อกล่าวหาหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงคำสั่งใหม่ทดแทนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงคำสั่งใหม่ทดแทนและคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดเกี่ยวกับกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองไว้ จึงต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้ในการพิจารณาในกรณีนี้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเรื่องทางปกครองและผู้ที่คำสั่งทางปกครองไว้ในมาตรา ๑๓ กับมาตรา ๑๖ กรณีตามมาตรา ๑๓ เป็นเรื่องที่ไม่บุคคลดังกล่าวมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคู่กรณีซึ่งเป็นเหตุชวนให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าบุคคลดังกล่าวอาจทำการพิจารณาทางปกครองโดยมีอคติหรือความลำเอียง ส่วนกรณีตามมาตรา ๑๖ เป็นพฤติการณ์อื่นซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่ชวนให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่าบุคคลดังกล่าวอาจจะทำการพิจารณาทางปกครองโดยไม่เป็นกลาง สำหรับคดีนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๖ โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่า การก่อสร้างถนนสายพิพาทมีนาย ช. เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างและเป็นผู้รายงานว่าผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ปฏิบัติตามสัญญา ส่วนนาย ก. เป็นกรรมการตรวจการจ้างคณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีและเป็นผู้มีความเห็นแย้งไม่ตรวจรับงานจ้างก่อสร้างถนนดังกล่าว จึงเห็นว่านาย ช. และนาย ก. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว และเคยได้ให้ความเห็นไว้แล้วว่าการดำเนินการก่อสร้างถนนดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามแบบและข้อกำหนดในสัญญา อันเป็นความเห็นที่เป็นปรักษ์โดยตรงกับความเห็นของผู้ฟ้องคดีที่ตรวจรับงานดังกล่าว เมื่อบุคคลทั้งสองมาทำหน้าที่ในฐานะเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีคณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองซึ่งได้แก่ นาย ช. และนาย ก. มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

ทางปกครองฯ และไม่ปรากฏว่าบุคคลทั้งสองหยุดการพิจารณาและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือประธานกรรมการทราบตามที่บัญญัติในมาตรา ๑๖ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น นาย ช. และนาย ก. จึงต้องห้ามมิให้พิจารณาทางปกครองในเรื่องดังกล่าว ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่าสามารถแต่งตั้งนาย ช. และนาย ก. เป็นกรรมการได้เนื่องจากเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติงานแทนได้ จึงเป็นกรณีที่เข้าตามข้อยกเว้นมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งบัญญัติให้นำมาตรา ๑๓ ถึง มาตรา ๑๖ มาใช้บังคับ นั้น ศาลเห็นว่า การดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิใช่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ และข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กำหนดให้การตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสามารถแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควร และตามข้อ ๒ ของหนังสือกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแห่งนั้นหรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควร เฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลให้แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลร่วมเป็นกรรมการด้วย แต่บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นได้เปิดช่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นหรือปลัดอำเภอเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวได้ จึงไม่ใช่กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีนี้ได้ กรณีดังกล่าวจึงไม่เข้าข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาใช้บังคับตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอ้าง ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๕ ซึ่งโครงสร้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน หัวหน้าส่วนการคลัง จำนวน ๑ คน และหัวหน้าส่วนโยธา จำนวน ๑ คน เมื่อนาย ท. หัวหน้าส่วนการคลัง ถูกกล่าวหาว่ากระทำละเมิดกรณีเดียวกับผู้ฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะเหลือนาย ก. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนาย ช. หัวหน้าส่วนโยธา เพียงสองคนก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นได้เปิดช่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นหรือปลัดอำเภอเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวได้ จึงไม่ใช่กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีนี้ได้ กรณีดังกล่าวจึงไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นมาบังคับใช้ได้

คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่กระหอบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนที่จะออกคำสั่งดังกล่าว แต่เนื่องจากข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม จึงถือได้ว่าระเบียบดังกล่าวได้กำหนดเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ดังนั้นเมื่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้ใช้ข้อมูลจากสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เรียกผู้ฟ้องคดีไปให้ถ้อยคำในฐานะพยานบุคคล การที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดนำข้อมูลจากสำนวนการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวมาใช้ในการพิจารณาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับการกระทำละเมิดในกรณีดังกล่าว โดยมีได้มีการดำเนินการใดๆ ในการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและไม่ปรากฏว่าได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนแต่อย่างใด ถือได้ว่ายังมีได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย จึงย่อมเป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๑/๒๕๕๔)

**คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ได้ทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหา คำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย
สรุปข้อเท็จจริง**

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ อยู่ในสังกัดเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับเทศมนตรีตำบลพระสมุทรเจดีย์ ลงนามในเช็ค สั่งจ่ายในนามกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่ได้ขีดฆ่า

คำว่า “หรือผู้ถือ” ออกและไม่ได้ขีดคร่อมเข้าบัญชีผู้รับเงิน ทำให้นางสาว ส. ลูกจ้างประจำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเช็คดังกล่าวไปเบิกเงินสดจากธนาคารและนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ผลการสอบสวนสรุปว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ นางสาว ส. และผู้ฟ้องคดี จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรนำรายละเอียดของสำนวนคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงมาเป็นหลักในการพิจารณาและเห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีความบกพร่องก็ไม่ใช่สาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดความเสียหาย ความเสียหายโดยตรงเกิดจากการเจตนาทุจริตของนางสาว ส. เห็นควรเรียกให้นางสาว ส. รับผิดชอบใช้เงินเต็มจำนวน ความเสียหาย แต่กรมบัญชีกลางได้รับมอบอำนาจกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายร้อยละ ๖๐ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการมีความเห็นยืนตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดว่า คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดสรุปผลการสอบสวนและบุคคลที่ต้องรับผิดชอบจากผลการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยมิได้มีการสอบสวนผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และเมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่า ในการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีการเรียกผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำและให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานหรือไม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจชี้แจงต่อศาลได้ เนื่องจากเอกสารในการสอบสวนบางส่วนสูญหาย และเมื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวและส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อศาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็เพียงแต่ส่งบันทึกถ้อยคำการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อศาลปกครองชั้นต้นเท่านั้น จึงรับฟังได้ว่า ในการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้มีการสอบสวนผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมิได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนแต่อย่างใด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ซึ่งเป็น

ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง^{๑๙} และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗/๓/๒๕๕๓)

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดกับคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน ทั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายคนละฉบับ การที่หน่วยงานของรัฐนำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมาออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายฐานละเมิด จึงเป็นการออกคำสั่งโดยมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ขออนุมัติยืมเงินทดรองจ่าย เพื่อนำไปใช้ในการจัดสัมมนา โดยผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติให้ใช้งบกลางในการจัดสัมมนาดังกล่าวแล้ว ต่อมา สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบการเบิกจ่ายเงิน แล้วมีความเห็นว่าการยืมเงินทดรองจ่ายไม่ชอบด้วยข้อบังคับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีนำเงินมาชำระคืน แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ส่งเงินจำนวนดังกล่าวคืน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการได้สอบสวนแล้วมีความเห็นให้ยกเว้นโทษทางวินัย แต่ให้เรียกเงินทดรองจ่ายคืนจากผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๙} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินตามที่รับไป ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนตามความเห็นเดิมและได้มีหนังสือที่ บป. ๒/๔๔/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินจำนวนดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับทราบคำสั่ง หากไม่ชำระเงินคืน จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยหักเงินเดือนผู้ฟ้องคดีต่อไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ว่า เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่งโดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องหาต้องชดใช้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ พ.ศ. ๒๕๑๙ อันมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๔^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการยืมเงินทดรองจ่ายไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินคืนจากการกระทำละเมิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นทำการสอบสวนตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ก่อนแล้วจึงจะทำการวินิจฉัยและออกคำสั่งได้ เมื่อกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินยืมทดรองจ่ายที่ยืมไปโดยมิได้ดำเนินการตามนัยดังกล่าว แต่ได้นำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

^{๒๐} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายคนละฉบับและมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน มาเป็นเหตุในการออกคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นการออกคำสั่งไปโดยมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งเฉพาะส่วนที่เรียกให้ ผู้ฟ้องคดีคืนเงินยืมทรงจ่าย โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันออกคำสั่ง (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๑๑๔/๒๕๕๔)

๑.๕ การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่เป็นไปตาม องค์ประกอบของกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินกรณีที่มีการกระทำละเมิดเกิดก่อน พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ

การส่งสำนวนการสอบสวนและรายงานข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เป็นขั้นตอนที่ถือว่าเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งให้ เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้เงิน ดังนั้น การออกคำสั่งโดยไม่ส่งสำนวนการสอบสวนฯ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาก่อน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจปล่อยและ ควบคุมบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์ ฟ้องโต้แย้งคำสั่งของกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหายจากการทุจริต จ่ายเงินชดเชยการส่งออกโดยไม่มีสินค้าที่สำแดงในใบขนสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักรและ มีการจัดทำบัญชีสินค้าอันเป็นเท็จ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งให้ชดใช้ดังกล่าวแล้ว แต่ไม่มีการวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ต่อมา ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิดให้กระทรวงการคลังพิจารณาและอธิบดีกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่ง ตามความเห็นดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินไปก่อนส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งตามขั้นตอนในการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หัวหน้าหน่วยงานต้องส่งสำนวนภายใน ๗ วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแล้ว ต่อมา มีคำวินิจฉัยสั่งการแจ้งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (ผู้ฟ้องคดี) ชดใช้ค่าเสียหายอันเป็นการดำเนินการก่อนที่จะส่งสำนวนการสอบสวนและรายงานผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ อันเป็นการข้ามขั้นตอนที่ถือว่าเป็นสาระสำคัญตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง เนื่องจากหากกระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หน่วยงานของรัฐก็ต้องเพิกถอนคำสั่งที่ได้ออกไปแล้วนั้น ซึ่งทำให้ผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น กระบวนการออกคำสั่งของหัวหน้าหน่วยงานที่ให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามข้อ ๑๗ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ต่อมา หน่วยงานจะได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ และกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และหัวหน้าหน่วยงานได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ก็ไม่อาจทำให้คำสั่งของหัวหน้าหน่วยงานกลับกลายเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายไปได้ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งในส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินย้อนหลังไปนับแต่วันออกคำสั่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๙/๒๕๕๓)

^{๒๑} พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

๑.๘ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เป็นไปตามคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาปฏิบัติโดยอนุโลมแล้ว การใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับกับระยะเวลาการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยอนุโลมเช่นกัน

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามลำดับว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตำแหน่งประชาสัมพันธ์จังหวัดสกลนคร และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ ๗ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๑ ข้อ ๓๘ ทวิ ที่กำหนดให้การเขียนเช็คส่งจ่ายเงินเพื่อขอรับเงินสดมาจ่าย ให้ออกเช็คส่งจ่ายในนามเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการและให้ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” ออก ห้ามออกเช็คส่งจ่ายเงินสด และยังเป็นกรณีจ่ายเงินจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ซึ่งต้องจ่ายเป็นเช็คเท่านั้นไม่สามารถจ่ายเป็นเงินสด แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร่วมกันลงนามสั่งจ่ายเช็คเงินกู้ยืมให้แก่คนพิการ โดยสั่งจ่ายเช็คให้นางสาว บ. หรือผู้ถือ และสั่งจ่ายเช็คในนามคนพิการหรือผู้ถือ จึงเป็นช่องทางให้นางสาว บ. สามารถเบิกเงินสดและทุจริตยกยอกเงินไปได้ พฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำเงินมาชำระคืนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว และหากเพิกเฉยไม่ชำระตามกำหนดเวลา จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองสรุปได้ว่าคำสั่ง

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๕๖^{๒๒} และมาตรา ๕๗^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดระยะเวลาในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน แต่ผู้ผู้นั้นมิได้ชำระให้ถูกต้องครบถ้วนไว้ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้นั้นชำระเงิน แต่ผู้นั้นไม่ได้ชำระให้ถูกต้องครบถ้วน โดยไม่กำหนดระยะเวลาการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ย่อมก่อให้เกิดภาระแก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน มากเกินไป ประกอบกับมาตรา ๕๖ ได้บัญญัติให้การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเป็นไปเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการทำคำสั่งทางปกครองโดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด อันแสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเป็นไปเพื่อให้คำสั่งทางปกครองที่ออกมาสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ เท่านั้น และเมื่อมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๕๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาปฏิบัติ

^{๒๒-๒๓} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั่นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ใดชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามมาตรา ๕๗๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

โดยอนุโลมแล้ว อายุความในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ จึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑^{๒๔} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับกับระยะเวลาในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยอนุโลม คือ ภายในสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งคำสั่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฯ และเป็นผู้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ชดใช้เงินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และเป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินตามนัยมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้ว มิได้ชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยถูกต้องครบถ้วน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนต่อไปได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ชำระเงินแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับหนังสือ หากเพิกเฉยจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อไป จึงเป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครองภายในสิบปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับแจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ แล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๑/๒๕๕๓ และที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

^{๒๔} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

๒. กรณีเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลภายนอก

๒.๑ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๒.๑.๑ การก่อสร้างและขยายถนนในที่ดินของเอกชน

การที่หน่วยงานของรัฐทำการปรับปรุงขยายผิวจราจรโดยรื้อถนนทางเท้าที่มีอยู่เดิมอันเป็นการค้ำึงถึงความสะดวกของผู้ใช้รถเท่านั้น ไม่ได้ทำให้การจราจรคล่องตัวขึ้น ทั้งยังเกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนที่จะต้องใช้ทางเท้า จึงเป็นการใช้ดุลพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้รับจ้างได้ทำตามรูปแบบรายการและภายใต้การควบคุมงานของหน่วยงานโดยรुक้าเข้าไปในแนวถอยร่นของอาคารที่ยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคาร หน่วยงานของรัฐจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำขึ้นด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้จัดทำโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายผิวจราจรถนนสายต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน ๒๔ โครงการ โดยรื้อทางเท้าที่มีอยู่เดิมและตัดหรือย้ายต้นไม้ที่ปลูกบนทางเท้าออกไปทั้งหมดหรือคงไว้เพียงบางส่วน ทั้งสองข้างหรือข้างใดข้างหนึ่งของถนนเพื่อขยายผิวจราจร โดยจัดให้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน แต่ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อาศัยในบริเวณดังกล่าวและประชาชนที่ใช้ทางเท้าได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เนื่องจากเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ขัดต่อพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศกรมโยธาธิการ เรื่อง มาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระยะแนวต้นไม้และเสาพาดสายเกี่ยวกับทางหลวงชนบทและทางหลวงเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๓ และอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ต้องจัดให้มีทางเท้าด้วย นอกจากนี้ การจัดทำโครงการดังกล่าวรुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ทำให้ได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการขยายผิวจราจรโดยรื้อทางเท้าและตัดหรือย้ายต้นไม้บนทางเท้า และจัดทำทางเท้าและปลูกต้นไม้บนทางเท้าให้อยู่ในสภาพเดิม ให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับฟังความคิดเห็น

ของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชี้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครองที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีหลายประการ โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งรวมถึงมีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าที่เป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณะด้วย ข้อเท็จจริงปรากฏว่าถนนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายผิวจราจรที่พิพาททั้ง ๒๔ โครงการ มีทางเท้าอยู่ทั้งสองข้างทางทั้งสิ้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายผิวจราจรที่พิพาทโดยการรื้อทางเท้าที่มีอยู่เดิมและตัดหรือย้ายต้นไม้ที่ปลูกบนทางเท้าออกไปทั้งหมด ย่อมทำให้ประชาชนต้องลงมาเดินบนผิวจราจรแทนซึ่งไม่มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน และหากผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าขยายผิวจราจรเพื่อทำเป็นช่องทางจอดรถสองข้างทาง ก็เป็นที่เห็นได้ว่าประชาชนจะต้องลงมาเดินบนผิวจราจรในช่องทางถัดไปแทน จึงเป็นการกีดขวางการจราจรซึ่งทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดหรือไม่คล่องตัวตามมาอีกด้วย เมื่อถนนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำทั้ง ๒๔ โครงการ เป็นทางหลวงในเขตเทศบาล ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำมาตราฐานและลักษณะของทางหลวงตามประกาศกรมโยธาธิการ เรื่อง มาตรฐานและลักษณะของทางหลวงและงานทาง รวมทั้งกำหนดเขตทางหลวง ที่จอดรถ ระบายแนวต้นไม้ และเสาพาดสายเกี่ยวกับทางหลวงชนบทและทางหลวงเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๓ มาประกอบการพิจารณาโดยอนุโลม ดังนั้น เมื่อถนนตามโครงการพิพาทมีความกว้างผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๖.๐๐ เมตร และมีทางเท้าอยู่ทั้งสองข้างทางทั้งสิ้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อทางเท้าที่มีอยู่เดิมและตัดหรือย้ายต้นไม้ที่ปลูกบนทางเท้าออกไปทั้งหมดหรือคงไว้เพียงบางส่วนทั้งสองข้างหรือข้างใดข้างหนึ่งของถนนที่มีความกว้างข้างละน้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จึงไม่เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงเทศบาลตามประกาศกรมโยธาธิการดังกล่าว และเป็นการคำนึงถึงแต่ความสะดวกของผู้ใช้รถเท่านั้น โครงการดังกล่าวไม่ได้ทำให้การจราจรคล่องตัวขึ้นกว่าเดิม และไม่ได้ทำให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนที่จะต้องใช้ทางเท้า รวมทั้งไม่เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะของทางหลวงเทศบาลแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่มีเหตุผลอย่างชัดแจ้งอันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ และยังเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางเท้าซึ่งเป็นการบริการสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอีกด้วย

สำหรับผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าการปรับปรุงผิวจราจรสามารถแก้ปัญหาการจราจรได้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมาก คำนึงถึงปัญหาการจราจรโดยใช้ยานพาหนะมากกว่าการเดินเท้า เมื่อพิจารณาคำถามตาม แบบสอบถามดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่าเป็นเพียงแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับปัญหาการจราจร การขยายผิวจราจรและการเพิ่มพื้นที่จอดรถเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจร ของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้น โดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ให้ข้อมูลหรือมีคำถามใดในแบบสอบถามที่แสดง ให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการขยายผิวจราจรด้วยการรื้อทางเท้าที่มีอยู่เดิม และตัดหรือ ย้ายต้นไม้ที่ปลูกบนทางเท้าออกไปทั้งหมดหรือจะคงไว้แต่เพียงบางส่วน อันเป็นข้อมูลที่เป็น สารสำคัญของโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายผิวจราจรที่พิพาททั้ง ๒๔ โครงการ กรณีจึงถือ ไม่ได้ว่าแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนตามโครงการ ดังกล่าว พิพาทขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีทางเท้าตามเดิมในถนนที่มีการขยาย ผิวจราจรทุกสายที่เคยมีทางเท้าอยู่เดิม โดยพิจารณาความกว้างของทางเดินเท้ารวมทั้ง การปลูกต้นไม้บนทางเท้าดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการใช้ประโยชน์ของชุมชนและ ขนาดของถนนแต่ละโครงการซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติว่า ผู้รับจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาจ้าง เลขที่ ค. ๑๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ได้ขยายผิวจราจรรुक้าเข้าไปในที่ดิน ตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ในส่วนที่เป็นแนวถอยร่นของอาคาร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวกำหนดให้ร่นแนวอาคารที่ก่อสร้างหรือ ดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะห่างจากกึ่งกลางหรือเขตถนนสาธารณะตามระยะที่กำหนดไว้ ก็เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่จะควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร เพื่อประโยชน์แห่งความ มั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรเท่านั้น ที่ดิน ในส่วนที่เป็นแนวถอยร่นของอาคารตามกฎกระทรวงดังกล่าวจึงเพียงแต่ถูกจำกัดสิทธิ การใช้ประโยชน์โดยบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ ของเจ้าของที่ดินตามเดิม และการที่เจ้าของที่ดินยอมถอยร่นแนวอาคารของตนตามระยะ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าว ก็ถือไม่ได้ว่าเจ้าของที่ดินยอมอุทิศที่ดินในส่วนนั้น ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ เคยแสดงเจตนา อุทิศที่ดินในส่วนที่เป็นแนวถอยร่นของอาคารให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ก่อสร้างหรือขยายถนนแต่อย่างใด กรณีจึงถือไม่ได้ว่าที่ดินในส่วนดังกล่าวตกเป็นที่ดินของรัฐประเภทสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ตามมาตรา ๑๓๐๔^{๒๕} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้รับจ้างของผู้ถูกฟ้องคดี ขยายผิวจราจรรुक้าเข้าไปในที่ดิน ทำให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ตามนัยมาตรา ๔๒๐^{๒๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่สัญญาจ้างกำหนดให้ผู้รับจ้างจะต้องก่อสร้างขยาย ผิวจราจรตามรูปแบบรายการก่อสร้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดไว้ทุกประการและอยู่ภายใต้การ ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้ว่าจ้างเป็นผู้ผิด ในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้น แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ตามนัยมาตรา ๔๒๘^{๒๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีถอยร่นผิวจราจรในส่วนที่รुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ออกไป และปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ในส่วนที่ถูกรุก้า ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนมีการขุดเจาะขยายผิวจราจรในบริเวณนี้ หากไม่สามารถดำเนินการ ด้วยวิธีการดังกล่าวได้ก็ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยราคาที่ดินในส่วนที่ถูกรุก้าให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่มีการจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินในส่วนที่ถูกรุก้า ให้เป็นทางสาธารณะ ทั้งนี้ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๒-๕๔/๒๕๕๓)

^{๒๕-๒๗} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๒๘ ผู้ว่าจ้างทำของไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันผู้รับจ้างได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก ในระหว่างทำการงานที่ว่าจ้าง เว้นแต่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้ผิดในส่วนการงานที่สั่งให้ทำ หรือในคำสั่งที่ตนให้ไว้ หรือในการเลือกหา ผู้รับจ้าง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ขายดลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าป่าอม และโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อารุขุทรภักษ์

๒.๑.๒ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งติดภาระจำนอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ การติดตั้งตู้วงจรไฟฟ้า (ตู้จ่ายไฟและควบคุมระบบไฟฟ้าทั้งหมด)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๔ การก่อสร้างสะพานข้ามคลอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๕ การประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๖ การก่อสร้างทางพิเศษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๗ การปรับปรุงขยายระบบประปา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๘ การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

๒.๒.๑ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ การสั่งจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวสมาชิกภาพนักษิสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกสภาในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การออกประกาศสอบราคาของหน่วยงานทางปกครอง

การออกประกาศประกวดราคาโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาไว้ในเอกสารประกวดราคาเพิ่มเติมจากประกาศประกวดราคา ซึ่งบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้าแข่งขันประกวดราคาจะทราบถึงรายละเอียดดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้ซื้อเอกสารประกวดราคานั้นแล้ว ถือเป็นกรดำเนินการออกประกาศประกวดราคาโดยไม่เปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม กรณีจึงไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หน่วยงานที่จัดประกวดราคาจึงต้องคืนค่าซื้อเอกสารประกวดราคาให้แก่ผู้ซื้อเอกสาร

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ออกประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ประกวดราคาจ้างดำเนินการโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินการจัดทำแผนที่รูปถ่ายทางอากาศครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยแบ่งงานออก ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ งานบินถ่ายรูปทางอากาศ ส่วนที่ ๒ งานทำแผนที่รูปถ่ายออร์โทสตี และให้ผู้สนใจติดต่อขอซื้อเอกสารประกวดราคาในราคาชุดละ ๕๐,๐๐๐ บาท แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประกวดราคาจ้างดังกล่าว จึงทราบว่าเอกสารประกวดราคาจ้างมีข้อกำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของผู้เสนอราคามากกว่าที่ระบุไว้ในประกาศประกวดราคา โดยข้อ ๒.๕ (๑) งานบินถ่ายรูปทางอากาศ มีข้อกำหนดว่า ผู้เสนอราคาจะต้องมีผลงานในประเทศไทยเกี่ยวกับงานจ้างวงเงินไม่น้อยกว่า ๔๐ ล้านบาท และข้อ ๒.๖ (๑) งานทำแผนที่รูปถ่ายออร์โทสตี มีข้อกำหนดว่าผู้เสนอราคาจะต้องมีผลงานในประเทศไทยเกี่ยวกับงานจ้างวงเงินไม่น้อยกว่า ๑๕ ล้านบาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้กำหนดรายละเอียดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาดังกล่าวไว้ในประกาศประกวดราคาเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่าตนถูกจำกัดสิทธิไม่อาจเข้าเสนอราคาได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงินค่าซื้อเอกสารประกวดราคาจ้างจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ประกวดราคาจ้างดำเนินการโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนด

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาไว้ในเอกสารประกวดราคาข้อ ๒.๕ (๑) และข้อ ๒.๖ (๑) เพิ่มเติมจากประกาศประกวดราคาดังกล่าว ซึ่งบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเข้าแข่งขันประกวดราคา รวมทั้งผู้ฟ้องคดีจะทราบถึงรายละเอียดดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้ซื้อเอกสารประกวดราคานั้นแล้ว ถือเป็น การดำเนินการออกประกาศประกวดราคาโดยไม่เปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม กรณีจึงไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๕ ทวิ^{๒๘} ข้อ ๓๐^{๒๙} ข้อ ๓๑^{๓๐} และข้อ ๔๔^{๓๑} เมื่อการดำเนินการของ

^{๒๘-๓๑} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๕ ทวิ การจัดหาพัสดุตามระเบียบนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหา ต้องดำเนินการ โดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต้องมีการบันทึกหลักฐานในการดำเนินการ พร้อมทั้งต้องระบุเหตุผลในการพิจารณาสั่งการในขั้นตอนที่สำคัญไว้เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓๐ ส่วนราชการใดประสงค์จะคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการซื้อและการจ้างให้กระทำได้ในกรณีที่ จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะผู้ที่มีความสามารถ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ประกาศให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผย พร้อมทั้งส่งให้ กวพ. ด้วย

ในการดำเนินการคัดเลือก ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำรายงานเสนอขออนุมัติหัวหน้าส่วนราชการ ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมด้วยเอกสารคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องทำการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น

(๒) ประเภท วงเงิน และรายละเอียดของพัสดุหรืองานที่จะต้องซื้อหรือจ้าง

(๓) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก ซึ่งเป็นเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ เช่น ประสบการณ์และ ผลงานที่ผ่านมา สมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และโรงงาน ฐานะการเงิน เป็นต้น

(๔) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก

ข้อ ๓๑ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการสั่งการอนุมัติในข้อ ๓๐ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำประกาศเชิญชวน เพื่อคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น

ประกาศเชิญชวน อย่างน้อยให้แสดงรายการดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเฉพาะของที่ต้องการซื้อหรืองานที่ต้องการจ้าง

(๒) ประสบการณ์และผลงานของผู้เสนอที่มีลักษณะและประเภทเดียวกัน

(๓) สมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือและโรงงาน

(๔) ฐานะการเงิน

(๕) หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาคัดเลือก

(๖) สถานที่ในการขอรับหรือขอซื้อเอกสารคุณสมบัติเบื้องต้น

ในประกาศครั้งแรก ให้กำหนดสถานที่ วัน เวลา รับข้อเสนอ ปิดการรับข้อเสนอ และเปิดซองข้อเสนอ พร้อมทั้ง ประกาศโฆษณาและแจ้งลักษณะโดยย่อของพัสดุที่ต้องการซื้อหรืองานที่ต้องการจ้างและกำหนดเวลาให้พอเพียงเพื่อเปิดโอกาส ให้แก่ผู้ที่สนใจจัดเตรียมข้อเสนอ ทั้งนี้ จะต้องกระทำก่อนวันรับของข้อเสนอไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน โดยประกาศทาง วิทยุกระจายเสียงและลงประกาศในหนังสือพิมพ์ หากเห็นสมควรจะส่งประกาศเชิญชวนไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้น โดยตรงหรือโฆษณาด้วยวิธีอื่นอีกก็ได้

สำหรับการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการประกวดราคานานาชาติ ให้ประกาศโฆษณาก่อนวันรับของ ข้อเสนอไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของแหล่งเงินทุนหรือเงินช่วยเหลืออีกด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการซื้อเอกสารประกวดราคาเป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงินค่าซื้อเอกสารประกวดราคาจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุดพร้อมคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๘/๒๕๕๔)

๒.๒.๔ การอนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่น

คำสั่งอนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่นทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศประกวดราคาเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่ค่าเสียหายจากการขาดกำไร ถือเป็นค่าเสียหายที่ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานที่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่น และมีลักษณะเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกินไปกว่าความเสียหายที่แท้จริง จึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายจากการขาดกำไรได้

ข้อ ๔๔ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำเอกสารประกวดราคาตามตัวอย่างที่ กวพ. กำหนดหรือตามแบบที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว

การจัดทำเอกสารประกวดราคารายใดจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการแตกต่างไปจากที่ กวพ. กำหนดหรือแบบที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานอัยการสูงสุด โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในตัวอย่างหรือแบบดังกล่าว และไม่ทำให้ทางราชการเสียเปรียบก็ให้กระทำได้ เว้นแต่หัวหน้าส่วนราชการเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างเอกสารประกวดราคาไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณาก่อน

การเผยแพร่เอกสารประกวดราคาให้จัดทำเป็นประกาศ และมีสาระสำคัญดังนี้

- (๑) รายการพัสดุที่ต้องการซื้อ หรืองานที่ต้องการจ้าง
- (๒) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าประกวดราคา
- (๓) กำหนดวัน เวลา รับซอง ปิดการรับซอง และเปิดซองประกวดราคา
- (๔) สถานที่และระยะเวลาในการขอรับหรือขอซื้อเอกสารการประกวดราคาและราคาของเอกสาร
- (๕) แหล่งเงินทุนและประเทศผู้มีสิทธิเข้าประกวดราคา ในกรณีประกวดราคานานาชาติ

สรุปข้อเท็จจริง

กรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีประกาศประกวดราคาซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขัง คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาได้ทำการเปิดซองใบเสนอราคาพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่คุณภาพและการบรรจุหีบห่อ การผลิตเนื้อสบู่ การประทับตราหีบห่อลงบนเนื้อสบู่ของผู้ฟ้องคดียังไม่ได้มาตรฐาน ผู้ฟ้องคดีบรรจุหีบห่อสบู่ในถุงพลาสติกแล้วติดสติ๊กเกอร์เป็นฉลากเพื่อลดต้นทุนการผลิต หากคิดราคาค่าผลิตหีบห่อในราคาก่อนลด ๑ บาท จะทำให้ผู้ฟ้องคดีประหยัดค่าใช้จ่ายได้ถึง ๑,๖๘๐,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสนอราคารายอื่นที่มีคุณภาพดีกว่า และได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จึงเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากบริษัท อ. ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากบริษัท อ. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประกาศให้บริษัท อ. เป็นผู้ชนะการประกวดราคา และรองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการออกคำสั่งที่ขาดความเป็นธรรม ไม่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เลี่ยงปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และใช้อำนาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดกำไรที่ควรจะได้รับเป็นเงิน ๙,๔๗๙,๓๕๕ บาท ค่าพาหนะในการติดต่อกับทางราชการเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท ค่าเสียเวลาติดตามผลการประกวดราคาเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ค่าที่ปรึกษากฎหมายเป็นเงิน ๒๒๐,๐๐๐ บาท ค่าจัดทำเอกสารประกวดราคาเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท และค่าเสียเวลาในการจัดหาสินค้ากับค่าเสียชื่อเสียงเป็นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐,๐๕๙,๓๕๕ บาท จึงมาฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๑๐,๐๕๙,๓๕๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการประกาศประกวดราคาซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังครั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เป็นเงิน ๓๙,๕๕๕,๕๕๕ บาท และบริษัท อ. เป็นผู้เสนอราคาต่ำลำดับสอง เป็นเงิน ๔๐,๙๕๐,๐๐๐ บาท โดยบริษัท อ. เสนอผลิตภัณฑ์สบู่ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ส่วนผู้ฟ้องคดีเสนอสบู่ซึ่งมิได้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และปรากฏว่าบริษัท อ. เสนอราคาสูงกว่าราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอไม่เกินร้อยละเจ็ด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องเรียกบริษัท อ. มาต่อรองราคาตามเงื่อนไขของข้อ ๑๖ (๗)

วรรคสอง (ข)^{๓๒} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกำหนดให้เรียกผู้เสนอราคาพัสดุที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐานหรือผู้เสนอราคาพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพที่เสนอราคาสูงกว่าราคาต่ำสุดไม่เกินร้อยละเจ็ดมาต่อรองราคาก็มีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้เสนอราคาที่สูงกว่านั้น พิจารณาทบทวนปรับลดราคาที่เสนอให้ต่ำลงในอันที่จะเป็นประโยชน์ให้ทางราชการได้ใช้พัสดุที่มีการรับรองคุณภาพมาตรฐานในราคาไม่สูงเกินสมควร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยไม่ได้เรียกบริษัท อ. มาต่อรองราคา และได้มีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากบริษัท อ. ทั้งที่บริษัท อ. เสนอราคาสูงกว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเงินสูงถึง ๑,๓๙๔,๔๔๕ บาท จึงเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากบริษัท อ. เป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยข้อ ๑๖ (๗) วรรคสอง (ข) ของระเบียบดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขของการประกวดราคาและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องพิจารณามีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากบริษัท อ. จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ค่าเสียหายในการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีพึงเรียกร้องได้นั้น จะต้องเป็นค่าเสียหายที่มีผลเยียวยาให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับคืนสู่ฐานะเดิม และจะต้องเป็นค่าเสียหายที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิด ค่าเสียหายจากการขาดกำไรมีลักษณะเป็นความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีคาดหมายว่าจะได้มา เมื่อผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญา แต่ในความเป็นจริงผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ทำสัญญาหรือแม้จะได้ทำสัญญาก็หาได้มีข้อเท็จจริงใดยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้กำไรตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าเสียหายจากการขาดกำไร จึงเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่ไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

^{๓๒} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๖ ให้ส่วนราชการใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศหรือเป็นกิจการของคนไทยตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ขลข

ขลข

(๗)

ขลข

ขลข

การซื้อหรือการจ้างในกรณีนี้นอกจากการจ้างก่อสร้าง หากมีผู้เสนอราคาพัสดุที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐานและในขณะเดียวกันเป็นพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ หรือมีผู้เสนอราคาพัสดุที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน หรือมีผู้เสนอราคาพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ให้ดำเนินการต่อรองราคาดังนี้

ขลข

ขลข

(ข) หากดำเนินการตาม (ก) แล้วไม่ได้ผล ให้เรียกผู้เสนอราคาพัสดุที่แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน หรือผู้เสนอราคาพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพรายที่เสนอราคาสูงกว่าราคาต่ำสุดของผู้เสนอการรายอื่นไม่เกินร้อยละเจ็ดมาต่อรองราคา หากต่อรองราคาแล้ว ราคาที่ลดลงสูงกว่าราคาต่ำสุดของผู้เสนอการรายอื่นไม่เกินร้อยละห้าหรืออัตราที่ กวพ. กำหนดตามข้อ ๑๒ (๗) ให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอการรายนั้น

ขลข

ขลข

และมีลักษณะเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกินไปกว่าความเสียหายที่แท้จริง ไม่อาจกำหนดค่าเสียหายจากการขาดกำไรให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายที่เป็นค่าพาหนะในการติดต่อกับทางราชการ และค่าจัดทำเอกสารประกวดราคา รวมเป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท นั้น แม้จะเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายตามจำนวนเงินดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในเรื่องค่าเสียหายนั้น ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดอันได้แก่ การคืนทรัพย์สินที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะการละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ ที่ได้เกิดจากการกระทำละเมิด ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๔๓๘^{๓๓} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนของค่าพาหนะในการติดต่อกับทางราชการและค่าจัดทำเอกสารประกวดราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้มีคำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขังจากผู้ฟ้องคดี ก็ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องสูญเสียโอกาสในการเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งถือว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำที่ผิดพลาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดประโยชน์อย่างหนึ่ง และเมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดแล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายในส่วนค่าเสียหายโอกาสให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับการที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าเสียหายจากการติดตามผลการประกวดราคา ค่าที่ปรึกษากฎหมาย ค่าเสียเวลาในการจัดหาสินค้าและค่าเสียหายชื่อเสียงนั้น มิใช่ผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๙/๒๕๕๓)

๒.๒.๕ การจดทะเบียนจำนองที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๓๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๓๘ ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย

๒.๒.๖ การมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

แม้มติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งจะไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดจากการเชิญประชุมและการลงมติเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่ปรากฏว่ามีการอภิปรายที่ทำให้สมาชิกผู้นั้นเสียหายต่อชื่อเสียงแต่อย่างใด จึงฟังไม่ได้ว่าคำสั่งให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงแก่สมาชิกผู้นั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ได้รับหนังสือแจ้งจากประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ ๒/๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งมติดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดว่ามติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบในเรื่องดำเนินการประชุมโดยวิธีลับและไม่เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อ ๒๘^{๓๔} และข้อ ๖๗^{๓๕} มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีผลตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๓๔-๓๕} ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๒๘ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามความในมาตรา ๑๒ (๕) ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือเรื่องการประชุมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามความในหมวด ๙ แห่งข้อบังคับนี้ ให้ประชุมลับเว้นแต่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๖๗ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกที่มาประชุมมีสิทธิเสนอญัตติขอให้ออกเสียงลงคะแนนลับได้ การเสนอญัตติดังกล่าวนี้ไม่จำเป็นต้องเสนอล่วงหน้าหรือเป็นหนังสือ ถ้าที่ประชุมอนุมัติก็ให้ดำเนินการตามนั้น

การลงมติวินิจฉัยญัตติตามความในวรรคก่อน ให้ใช้วิธียกมือขึ้นลับ

การออกเสียงลงคะแนนลับนั้น ให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนในที่ลับต่อหน้าประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองแขง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียเกียรติยศและชื่อเสียง เป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการประชุมเพื่อลงมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้สิทธิอภิปรายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยถ้อยคำที่อภิปรายไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการกล่าวหากันในถ้อยคำที่ฝ่าฝืนต่อความเป็นจริง จนเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ประกอบกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุที่กระทำโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ หาใช่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ประพาดติตนเสื่อมเสียต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่อย่างใด กรณีจึงยังฟังไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียหายแก่เกียรติคุณชื่อเสียงตามมาตรา ๔๒๓^{๓๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษายกคำขอของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องเสียเกียรติยศชื่อเสียง เป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๘/๒๕๕๓)

๒.๒.๗ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๘ การออกคำสั่งย้ายข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๙ การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๓๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๓ ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะรู้ได้

ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมิทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่

๒.๒.๑๐ การออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๑๑ การใช้สิทธิรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

๒.๓.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๒ การออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๓ การขยายระยะเวลาตามสัญญาจ้างก่อสร้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๔ การติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณแสดงสิ่งปลูกสร้างบนผิวจราจร

องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำป้ายเตือนกรณีสะพานใช้สัญจรขาด และปิดทางบริเวณก่อนถึงสะพานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันมิให้มีการสัญจรผ่านไปถึงสะพานได้ หากไม่ดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและหน้าที่ในการซ่อมบำรุงรักษาทางตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนด จึงต้องชดเชยค่าเสียหายจากกรณีรถประสบอุบัติเหตุตกสะพานดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

นาย ก. ได้ขับรถยนต์กระบะที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เช่าซื้อไปตามถนนสาย พช ๒๐๖๖ จำเรียง – อีโตกวังจวน โดยไม่ทราบว่สะพานข้ามแม่น้ำป่าสักชำรุดเสียหายใช้สัญจรไปมาไม่ได้ เป็นเหตุให้รถยนต์ตกลงในแม่น้ำป่าสักได้รับความเสียหายใช้การไม่ได้ตั้งเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโตก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และละเลยต่อหน้าที่

ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาทางสายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแต่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าซ่อมรถยนต์เป็นเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ในค่าเสียหายที่ไม่อาจใช้ประโยชน์จากรถยนต์ได้ นับแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๙ จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยนับถึงวันฟ้องคดีรวม ๕ เดือน เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และค่าเสื่อมราคารถยนต์เป็นเงินจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีนี้ไม่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำป้ายที่มีข้อความว่า “อันตรายสะพานขาด” สักกี่ป้ายก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยมิได้ดำเนินการปิดทางบริเวณก่อนถึงสะพานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันมิให้มีการสัญจรผ่านไปถึงสะพานได้ ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ยังไม่พอสมควรแก่เหตุ อีกทั้ง ไม่ปรากฏว่าตั้งแต่สะพานขาดเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๗ จนถึงวันที่รถยนต์คันพิพาทตกสะพานเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการใดๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการส่งเสริมองค์การส่วนท้องถิ่นหรือดำเนินการใดๆ เพื่อเร่งรัดให้มีการซ่อมแซมสะพานให้ใช้ได้ดังเดิม จนเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีโดยการละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและละเลยต่อหน้าที่ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาทางตามมาตรา ๖๗^{๓๗} แห่งพระราชบัญญัติสภาพาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งมีผลโดยตรงทำให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุเสียหายจนใช้การไม่ได้ กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่โดยที่มาตรา ๔๔๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซ้ร ทำนให้หน้าบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ร ทำนว่าหน้าอันต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

^{๓๗} พระราชบัญญัติสภาพาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

แก่ผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่า ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำป้ายเตือนขนาดใหญ่และสามารถมองเห็นได้ชัดเจน มีข้อความว่า อันตรายสะพานขาด โดยนำไปวางขวางปากทางสาย พช ๒๐๖๖ จำเรียง – อีโดกวงงาน ให้เหลือช่องทางเดินรถยนต์เพียงหนึ่งช่องทาง ซึ่งหากนาย ก. มีความระมัดระวังในการขับรถยนต์ ตามสมควรย่อมต้องสังเกตเห็นป้ายดังกล่าว อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนาย ก. รวมอยู่ด้วย ซึ่งย่อมไม่เป็นธรรมที่จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นแก่รถยนต์ของผู้ฟ้องคดี โดยเมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์แล้ว เห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รวมทั้งป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในวันที่เกิดเหตุ มีป้ายเตือนสะพานขาด ติดตั้งไว้ที่ปากทางสาย พช ๒๐๖๖ จำเรียง – อีโดกวงงาน ซึ่งห่างจากสะพานที่เกิดเหตุ ประมาณ ๒ - ๓ กิโลเมตร เพียงป้ายเดียว อันแสดงถึงความไม่ใส่ใจที่จะป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับประชาชนทั่วไป ความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้มีผลจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี มากกว่าความประมาทเลินเล่อของนาย ก. ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวนร้อยละแปดสิบของราคา ค่าซ่อมรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตามที่อยู่กลางประกันภัยซ่อมรถยนต์ตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยจังหวัด กระทรวงพาณิชย์กำหนด ตรีราคา แต่ไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดี เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ส่วนค่าเสียหายที่ไม่อาจใช้ประโยชน์จากรถยนต์พิพาทได้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า โดยปกติผู้ฟ้องคดีได้ให้ภรรยาขับรถยนต์พิพาทนำของไปขายในเขต จังหวัดสมุทรสาครทุกวัน เมื่อรถยนต์พิพาทใช้การไม่ได้จึงต้องว่าจ้างรถยนต์ผู้อื่นมาใช้แทน โดยที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงินเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีไดุ้ทธธรณในจำนวนเงินดังกล่าว กรณีเป็นอันยุติ ตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อศาลปกครองสูงสุดกำหนดค่าสินไหมทดแทน ร้อยละแปดสิบ ดังนั้น กรณีไม่อาจใช้รถยนต์ได้ร้อยละแปดสิบของค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว จึงเป็นเงินเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายที่ไม่อาจใช้ประโยชน์จากรถยนต์พิพาทได้ ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๙ จนถึงวันฟ้องคดี รวมระยะเวลา ๕ เดือน เป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท กับให้ชดใช้ต่อไปอีกเดือนละ ๘,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดี เป็นต้นไปจนกว่าจะชดใช้ค่าซ่อมรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๓/๒๕๕๔)

กรมทางหลวงชนบทซึ่งมีหน้าที่ก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงย่อมมีหน้าที่ติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณเตือนอันตรายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของทางให้มีขนาดเพียงพอที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจน หากละเลยไม่ดำเนินการจนเป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใช้ถนนประสบอุบัติเหตุ กรมทางหลวงชนบทจึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเกิดแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ เกิดอุทกภัยทำให้ถนนและสะพานคอนกรีตข้ามคลองน้ำไหลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ถูกกระแสน้ำพัดขาด ต่อมา วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๙ นาย น. ขัชรถยนต์กระบะของผู้ฟ้องคดีเดินทางร่วมกับนาย ว. บุตรของผู้ฟ้องคดีมาถึงที่เกิดเหตุจึงประสบอุบัติเหตุรถยนต์พุ่งตกลงไปในคลองเป็นเหตุให้นาย น. จมน้ำตาย นาย ว. ได้รับบาดเจ็บและรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากค่าซ่อมรถยนต์ ค่าจ้างนักประดาน้ำ ฯลฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ถนนและสะพานที่เกิดเหตุเป็นทางหลวงชนบท ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยในการเดินทาง ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีในการซ่อมบำรุงเพื่อให้ถนนดังกล่าวสามารถใช้งานได้ดีดังเดิม และในขณะที่ยังไม่สามารถซ่อมแซมได้ก็สมควรที่จะมีมาตรการในการดำเนินการเพื่อให้ผู้ใช้เส้นทางได้รับความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง ซึ่งจากรายงานการสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอโพทะเล ประกอบกับพิจารณาแผนที่สังเขปบริเวณสถานที่เกิดเหตุและภาพถ่ายแล้ว สรุปได้ว่า ถนนก่อนถึงจุดที่เกิดเหตุเป็นทางตรงยาว ระยะห่างจากทางเบี่ยงไปจนถึงทางที่ขาดประมาณ ๓๐ เมตร ซึ่งถือว่าเป็นระยะทางที่ไม่มากนัก ผู้ขับขี่รถจึงควรระวังล่วงหน้าว่ามีทางเบี่ยงอยู่ก่อนที่จะถึงจุดทางเบี่ยง ในระยะทางที่พอจะชะลอความเร็วลงได้ เมื่อพิจารณาจากป้ายบอกทางเบี่ยงพบว่า มีขนาด ๐.๔๐ x ๐.๕๐ เมตร ติดตั้งเพียงบริเวณทางเบี่ยง ป้ายดังกล่าวจึงมีขนาดเล็กเกินกว่าที่ผู้ขับขี่จะมองเห็นในระยะไกลและทราบว่าด้านหน้ามีทางเบี่ยงอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ขับขี่ที่ไม่คุ้นเคยกับเส้นทาง ป้ายเตือนก่อนถึงจุดเกิดเหตุก็มีขนาดเล็กโดยมีขนาดเพียง ๐.๖๐ x ๐.๓๐ เมตร และไม่ระบุว่า มีระยะทางเท่าใดจึงจะถึงทางขาด ทั้งนี้เพียงจุดเดียวคือประมาณ ๕๐๐ เมตร ก่อนถึงที่เกิดเหตุ ส่วนแผงเหล็กกั้นมิได้มีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันมิให้รถพุ่ง

ตกลงคล่องไป มาตรการป้องกันของผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังถือไม่ได้ว่าได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอ เพื่อจะป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีควรติดป้ายเตือนขนาดใหญ่เป็นระยะ โดยระยะบระยะทางที่จะถึงจุดเกิดเหตุ ป้ายทางเบี่ยงก็สมควรมีขนาดใหญ่เพียงพอที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจน และต้องมีป้ายดังกล่าวก่อนถึงทางเบี่ยงเพื่อเตือนให้ผู้ใช้เส้นทางลดความเร็วและเตรียมพร้อม ส่วนแผงกั้นก็ควรเป็นวัสดุที่มีความมั่นคงแข็งแรงและมีสัญญาณไฟกระพริบที่สังเกตเห็นได้ระยะไกล ซึ่งมาตรการดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยไม่ยุ่งยากหรือพ้นวิสัยที่จะดำเนินการ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามมาตรการข้างต้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อการละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าวเป็นผลโดยตรงให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีต้องเสียหาย ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อพิจารณาจากรายงานการสอบสวนคดีจราจร เห็นได้ว่านาย น. ชับซี่รถยนต์มาด้วยความเร็ว โดยไม่ได้สังเกตป้ายเตือน จึงไม่สามารถหยุดรถได้ทันและขับรถยนต์พุ่งตกน้ำไป เห็นได้ว่านาย น. ชับซี่รถยนต์โดยปราศจากความระมัดระวัง อันเป็นการขับขี่ด้วยความประมาท นับได้ว่ามีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายอยู่ด้วย จึงเห็นสมควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบในค่าเสียหายจำนวนหนึ่งในสามของค่าเสียหายทั้งหมดตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง^{๓๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจากการกระทำละเมิดแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๓๗,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุแห่งการกระทำละเมิด จนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐/๒๕๕๔)

หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาเขื่อนคอนกรีตลະเลຍ ไม่ป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดแก่ประชาชนโดยจัดทำเครื่องหมายหรือสัญญาณใด ๆ ให้ประชาชนทั่วไปทราบว่าคุณเขื่อนดังกล่าวมิใช่ถนนสาธารณะและมีสิ่งกีดขวางข้างหน้าหรือเตือนให้ทราบถึงระยะสิ้นสุดของถนน กรณีถือว่าหน่วยงานของรัฐกระทำโดยประมาทเลินเล่อ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหากประชาชนเกิดอุบัติเหตุจากการละเลยดังกล่าว

^{๓๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๓ ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ ท่านว่าหนี้ อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้นต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาท ข้อสำคัญก็คือว่า ความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีชั้นบรรณคดีไปตามถนนแนวคันเขื่อนเลียบชายหาดทะเลบ้านตากวน ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ชนกับคานรัดหัวเสาเข็มที่วางขวางกั้นอยู่ บนถนนโดยไม่มีสัญญาณหรือเครื่องหมายใดๆ แสดงให้รู้ล่วงหน้าประกอบกับไม่มีแสงไฟฟ้า ในบริเวณนั้น เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับบาดเจ็บและรถยนต์ได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงได้ มีหนังสือขอให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และเทศบาลเมือง มาบตาพุด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าเสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิเสธ จึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบชดใช้ค่ารักษาพยาบาลและค่าซ่อมรถยนต์ แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๔๙,๘๘๐ บาท และสั่งให้แก้ไขสภาพถนนเพื่อให้เกิดความปลอดภัย แก่บุคคลทั่วไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เชื้อนดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ก่อสร้างขึ้นด้วย งบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อแก้ไขปัญหาการพังทลายของหาดทรายทองจากน้ำทะเล กัดเซาะชายฝั่งอันเป็นผลมาจากการถมทะเลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็มีได้มีหนังสือส่งมอบเชื้อนดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือหน่วยงานใดดูแล ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างเชื้อนคอนกรีตดังกล่าวและมีหน้าที่ต้องดูแลรักษา ทั้งข้อเท็จจริงยังปรากฏว่าคันเชื้อนที่ก่อสร้างมีลักษณะเป็นทางลาดยาง โดยมีการตีเส้นแบ่งช่องการเดินรถ และสร้างในลักษณะเป็นทางคู่ขนานไปกับถนนดินลูกรัง ซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปซึ่งขับรถผ่านไปมาในเส้นทาง ดังกล่าวย่อมเข้าใจว่าแนวคันเชื้อนดังกล่าวเป็นถนนสาธารณะ ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต้องการให้ประชาชนทั่วไปใช้คันเชื้อนดังกล่าวสัญจรไปมา ก็ต้องมีการติดตั้งป้ายเครื่องหมาย แสดงให้เห็นว่าบริเวณดังกล่าวเป็นคันเชื้อน และห้ามประชาชนใช้ในการสัญจร เมื่อมิได้มีการ ดำเนินการดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่า ย่อมให้ประชาชนทั่วไปใช้คันเชื้อนดังกล่าวเป็นทางสัญจร ไปมาได้ และในฐานะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างเชื้อน ย่อมต้องมีหน้าที่ ป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดแก่ประชาชนโดยจัดทำเครื่องหมายหรือสัญญาณใดๆ ให้ประชาชนทั่วไป ทราบว่าคันเชื้อนดังกล่าวมิใช่ถนนสาธารณะและมีสิ่งกีดขวางข้างหน้า หรือเตือนให้ทราบถึงระยะ สิ้นสุดของถนน แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ติดตั้งป้ายเตือนให้ประชาชน ทั่วไปสังเกตเห็น และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยอมรับแล้วว่าได้เคยมีการทำแผงไม้ทาสีขาวสลับแดง ไปกันเพื่อเป็นเครื่องหมายห้ามผ่านก่อนจะถึงคานรัดหัวเสาเข็มประมาณ ๑๐ เมตร แต่เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าไปถ่ายภาพไม่ทราบว่าผู้ใดเคลื่อนย้าย แผงไม้ดังกล่าวออกไป และไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีการนำแผงไม้อันใหม่

หรือเครื่องหมายใดๆ ไปตั้งไว้แทน จึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ไม่ทำเครื่องหมายหรือสัญญาณใดให้ชัดเจนเพื่อเตือนให้ประชาชนที่ขับรถไปในเส้นทางดังกล่าวทราบ และป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น เมื่อผู้ฟ้องคดีขับรถชนคันรถหัวเสาเข็มทำให้ได้รับความเสียหายกรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สิน อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด เพียงใด นั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด และมาตรา ๔๔๒ บัญญัติว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสียหายประกอบด้วยไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลมซึ่งมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ ท่านว่าหน้อันจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยิ่งหย่อนกว่ากันเพียงไร เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกรมการขนส่งทางบก ตำแหน่งนักวิชาการขนส่ง ๗ ย่อมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เส้นทางโดยเฉพาะการขับรถยนต์ในเวลากลางคืนบนถนนที่มีความกว้างเพียง ๕ เมตร โดยแบ่งเป็น ๒ ช่องจราจร ช่องละ ๒.๕๐ เมตร ซึ่งรถยนต์แล่นสวนกันได้ยาก ประกอบกับไม่ชำนาญเส้นทาง จึงย่อมที่จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ และหากผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นก็สามารรถหยุดรถหรือชะลอความเร็วรถได้ทัน ความเสียหายก็จะไม่เกิด หรือหากจะเกิดก็คงไม่รุนแรงจนได้รับความเสียหายทั้งร่างกายและทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีส่วนในการก่อความเสียหายอยู่ด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงควรรับผิดชอบในความเสียหายค่าใช้จ่ายจากการรักษาพยาบาล ค่าอะไหล่รถยนต์ ค่าแรงซ่อมรถและค่ายกรถยนต์ดังกล่าว ๓ ใน ๔ ส่วน พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๑๒,๔๑๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๘/๒๕๕๓)

๒.๓.๕ การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๖ การขยายทางหลวงโดยไม่จัดทำที่ระบายน้ำในจุดที่เหมาะสม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๗ การไม่อนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้าน

ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้รับอนุมัติเปลี่ยนแปลงการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านกับธนาคารอยู่ก่อนที่ทางราชการจะจัดที่พักให้ในภายหลัง สิทธิในการที่จะได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการก็ยังคงมีอยู่ต่อไป การไม่พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ข้าราชการรายดังกล่าวโดยอาศัยเหตุที่ข้าราชการไม่เข้าพักอาศัยในที่พักที่หน่วยงานจัดให้ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอันเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิของข้าราชการในการได้รับค่าเช่าบ้าน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครู โรงเรียนอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และมีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านได้ตามกฎหมาย ได้ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านกับธนาคาร โดยได้รับอนุมัติตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ เป็นต้นมา ต่อมา โรงเรียนอุตรดิตถ์มีบ้านพักข้าราชการว่างอยู่ โรงเรียนอุตรดิตถ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้มีหนังสือหรือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตอบข้อหารือกรณีดังกล่าวไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยชี้แจงว่า กรณีดังกล่าวกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) วินิจฉัยว่า ข้าราชการที่กำลังใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระค่าบ้านก็อยู่ในข่ายที่จะต้องจัดเช่าอยู่บ้านพักที่ว่างด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้นำกรณีดังกล่าวเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีพิเศษ ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ผลเป็นประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะแจ้งให้ทราบต่อไป สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดฯ จึงแจ้งคำตอบข้อหารือดังกล่าวไปยังโรงเรียนอุตรดิตถ์ และโรงเรียนอุตรดิตถ์ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องปฏิบัติตามโดยดจ่ายค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านกับธนาคารแก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าเช่าบ้านในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันฟ้องคดี รวมเป็นเงิน ๒๘,๖๐๐ บาท และชำระเงินค่าเช่าบ้านดังกล่าวในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงงวดเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี คือ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดฯ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นเพียงหนังสือแจ้งให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดฯ ทราบผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผลการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หนังสือดังกล่าวจึงมิได้เป็นคำสั่ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็มีได้เป็นผู้มีคำสั่งให้งดการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อได้รับแจ้งคำตอบข้อหาหรือจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดฯ ได้งดการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านแก่ผู้ฟ้องคดีตลอดมา เหตุแห่งความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจากการที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดฯ มิได้อนุมัติเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอ เมื่อคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖^{๓๔} แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อยู่ก่อนที่ทางราชการจะจัดที่พักให้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่เข้าพักอาศัยในที่พักที่ทางราชการจัดให้ และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดฯ ถือเป็นเหตุไม่พิจารณาคำขอเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของทางราชการ เพราะทางราชการต้องการที่จะช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความสะดวกเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุ และเมื่อข้าราชการผู้นั้นได้ดำเนินการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ราคาบ้านที่ต้องชำระไปแล้วและได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจโดยชอบแล้ว กลับมางดการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านแก่ผู้ฟ้องคดีเพราะเหตุที่ทางราชการได้จัดที่พักราชการให้ในภายหลัง

^{๓๔} พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกา ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง และสามีหรือภริยา ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน อยู่เพียงหลังเดียวในท้องที่นั้น

(๒) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับสถาบันการเงิน หรือกับรัฐวิสาหกิจหรือสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเคหะ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้ จะต้องได้รับความเห็นชอบตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่นั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว

เป็นการทำให้ข้าราชการต้องเดือดร้อนเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่เป็นไปตามความประสงค์ของทางราชการ ยิ่งไปกว่านั้นจะเห็นได้ว่า พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ มีเจตนารมณ์ที่จะสนับสนุนให้ข้าราชการได้มีบ้านอยู่อาศัยของตนเอง โดยการอนุญาตให้ข้าราชการซึ่งได้รับการอนุญาต ให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยวิธีการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระ เมื่อถูกย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ยังคงสามารถนำ หลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ สิทธิของผู้ฟ้องคดีในการที่จะได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการยังคงมีอยู่ต่อไป ถึงแม้ทางราชการ จะได้จัดที่พักของทางราชการให้ในภายหลังก็ตาม ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดฯ ไม่พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ประจำเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและ ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแก่สิทธิ กล่าวคือ ไม่ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงวันฟ้องคดี และไม่ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่ วันฟ้องคดีจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันสิ้นสุดสัญญาจ่ายเงินเพื่อชำระราคาบ้าน การกระทำดังกล่าวของผู้อำนวยการสามัญศึกษาฯ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงาน ต้นสังกัด จึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดฯ ได้กระทำตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๕๐} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๘,๖๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้จ่ายค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๖ เรื่อยไปจนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาล ทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๕๔)

^{๕๐} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการ ปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

๒.๓.๘ การดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินบำเหน็จ

การดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินบำเหน็จปกติให้แก่ผู้มีสิทธิ ตามกฎหมาย เมื่อมีการโต้แย้งหรือคัดค้านการอนุมัติขึ้น เจ้าหน้าที่สามารถชะลอ การขออนุมัติหรือชะลอการจ่ายเงินไว้ก่อน เพื่อตรวจสอบหลักฐานทั้งในแง่ของข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติตามหลักการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากละเลยไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวจนเป็นเหตุให้ผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จ บำนาญรายอื่นเสียหาย ย่อมถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้นั้น

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุตรนอกกฎหมายที่นาย ป. รับรองได้มีหนังสือ ขอรับเงินบำเหน็จในส่วนของผู้ฟ้องคดีในฐานะทายาทโดยธรรม แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) อ้างว่าได้จ่ายเงินบำเหน็จปกติของนาย ป. ให้แก่นาง ม. ซึ่งเป็นทายาทของนาย ป. ไปทั้งหมดแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าว ของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำโดยมิชอบและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้บำเหน็จปกติจะไม่เป็นมรดกของผู้ตายเนื่องจากมิใช่ทรัพย์สินที่มีอยู่ ในขณะที่เสียชีวิต แต่เมื่อข้อ ๙^๔ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙ กำหนดให้บำเหน็จปกติของลูกจ้างประจำที่เสียชีวิตระหว่างรับราชการตกทอดถึงทายาทโดยธรรมได้ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิที่จะรับบำเหน็จปกติดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องขอรับเงินบำเหน็จปกติ ของนาย ป. ต่อผู้ถูกฟ้องคดีโดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายที่บิดารับรองแล้ว พร้อมทั้งแสดงเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำเนาใบรับรองวุฒิ และสำเนา ใบมอบตัวนักเรียนของผู้ฟ้องคดี ซึ่งระบุชื่อนาย ป. เป็นบิดาของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการอ้างสิทธิ ในการรับบำเหน็จปกติในฐานะผู้สืบสันดาน ประเภทบุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้ว

^๔ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง พ.ศ. ๒๕๑๙

ข้อ ๙ ลูกจ้างประจำผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ ถ้าลูกจ้างประจำผู้นั้นได้ทำงานเป็นลูกจ้างประจำมาแล้ว ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีบริบูรณ์ และความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง ให้จ่ายเงินบำเหน็จปกติ เป็นจำนวนตามเกณฑ์คำนวณในข้อ ๑๙ แก่ทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยอนุโลม

เงินบำเหน็จปกติตามวรรคหนึ่ง ให้แบ่งจ่ายแก่ผู้มีสิทธิตามสัดส่วนของเงินมรดกโดยมิต้องกันส่วนเป็นสินสมรส ก่อนแบ่ง เนื่องจากเงินดังกล่าวไม่ถือเป็นสินสมรส

ตามมาตรา ๑๖๒๙^{๔๒} ประกอบมาตรา ๑๖๒๗^{๔๓} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้ฟ้องคดีตลอดจนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน แต่กลับดำเนินการอนุมัติให้เบิกจ่ายบำเหน็จปกติให้แก่นาง ม. ไปทั้งหมดโดยมิได้กันส่วนไว้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นกรกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ส่วนการดำเนินการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินบำเหน็จปกติของนาย ป. ให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามกฎหมาย เมื่อมีกรณีการโต้แย้งหรือคัดค้านเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีสามารถชะลอการขออนุมัติหรือชะลอการจ่ายเงินบำเหน็จปกตินั้นไว้ก่อน เพื่อตรวจสอบหลักฐานทั้งในแง่ของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ได้ข้อยุติที่ชัดเจนเสียก่อน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาทางปกครองในมาตรา ๒๘^{๔๔} มาตรา ๒๙^{๔๕} และมาตรา ๓๐^{๔๖} แห่งพระราชบัญญัติ

^{๔๒-๔๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖๒๗ บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วและบุตรบุญธรรมนั้นให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานเหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๖๒๙ ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรค ๒ แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ผู้สืบสันดาน

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๔๔-๔๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้นๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

(๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ

(๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๕) ออกไปตรวจสอบสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเข้าใจเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ความในวรรคหนึ่งมีให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหาได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินบำเหน็จปกติของนาย ป. ตามสิทธิที่ควรได้รับ ถือเป็น การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ป. มีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติจำนวน ๒๙๘,๑๐๐ บาท มีทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติ จำนวน ๔ คน โดยเป็นทายาทโดยธรรมลำดับเดียวกันจึงชอบที่จะได้รับส่วนแบ่งมรดกเท่ากัน จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๗๔,๕๒๕ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยผิดนัดของเงินต้นร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายบำเหน็จปกติให้แก่ทายาทคนอื่นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๑/๒๕๕๓)

๒.๓.๙ กรณีอื่น ๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เกินสมควร

๒.๔.๑ การพิจารณาค่าขอจดทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัท หลักทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

๒.๔.๒ การขอคืนของกลาง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติให้คืนรถยนต์ของกลางให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้รับเรื่องเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ จึงควรดำเนินการประสานงานเพื่อส่งมอบรถยนต์ของกลางให้แก่พนักงานสอบสวนภายในเก้าสิบวันโดยพิจารณาเทียบเคียงจากกฎที่กำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการในกรณีที่ได้รับการร้องขอจากประชาชนที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปอยู่ในขณะนั้นซึ่งก็คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตากขอให้พิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการส่งมอบรถยนต์ของกลางให้พนักงานสอบสวน กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าของเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว โดยชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องขาดประโยชน์ใช้สอยรถยนต์พิพาทดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันรักษาป่า ที่ ตก. ๒๐ (แม่ต๋าน) จังหวัดตาก ได้จับกุมนาย ส. และตรวจยึดไม้สักแปรรูปพร้อมอุปกรณ์การกระทำผิด คือ รถยนต์กระบะ และนำส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าสองยางดำเนินคดี ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของรถยนต์คันดังกล่าวได้ยื่นเรื่องขอคืนรถยนต์ของกลาง เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒ ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งอนุมัติให้คืนรถยนต์ของกลางแก่เจ้าของผู้มีความผิด เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (กรมป่าไม้ (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงแจ้งให้ส่วนป้องกันและปราบปรามที่ ๓ (ภาคเหนือ) ดำเนินการ โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ๕ ได้รับเรื่องไว้เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ติดตามเรื่องเพื่อขอคืนรถยนต์ของกลาง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งจังหวัดตากให้สั่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการส่งมอบรถยนต์ของกลางให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีรับไปดำเนินการต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ไปรับรถยนต์คันดังกล่าวคืนแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งอนุมัติให้คืน

รถยนต์ของกลางให้แก่เจ้าของตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งเรื่องให้จังหวัดตากทราบซึ่งเป็นระยะเวลาที่ล่วงเลยมา ๑ ปีเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าขาดรายได้จากการใช้รถยนต์ดังกล่าวจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อพิพาทในคดีนี้เป็นกรณีเกี่ยวกับการประสานงานเพื่อคืนของกลางในระหว่างคดี ซึ่งมีได้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ จึงควรพิจารณาเทียบเคียงจากกฎที่กำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการในกรณีที่ได้รับการร้องขอจากประชาชนที่บังคับเป็นการทั่วไปอยู่ในขณะนั้นซึ่งก็คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยข้อ ๘^{๔๗} ข้อ ๙^{๔๘} และข้อ ๑๐^{๔๙} ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐ มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปด้วยความรวดเร็วเรียบร้อย โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อการให้บริการประชาชน ซึ่งโดยหลักแล้วหน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาและดำเนินการตามคำขอให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวัน เว้นแต่คำขอใดที่สภาพแห่งเรื่องไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวัน ก็ให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติราชการเองได้ แต่ทั้งนี้ระยะเวลาดังกล่าวสมควรให้แล้วเสร็จในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน อันอาจจะถือได้ว่าระยะเวลาเก้าสิบวันเป็นระยะเวลาอย่างสูงสำหรับการปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชน เว้นแต่ในกรณีที่มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ดังนั้น แม้ว่าการประสานงานเพื่อคืนของกลาง

^{๔๗-๔๘} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและดำเนินการตามคำขอของประชาชนให้เสร็จและแจ้งให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบภายในหนึ่งวันทำการนับแต่เวลาที่รับคำขอ ทั้งนี้ ให้กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันรับคำขอจนพิจารณาเสร็จและแจ้งให้ประชาชนทราบ

ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๙ คำขอในเรื่องใดๆ ถ้าโดยสภาพแห่งเรื่องไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนสำหรับคำขอในเรื่องนั้น

ข้อ ๑๐ การกำหนดระเบียบตามข้อ ๘ ให้กำหนดการปฏิบัติราชการทุกขั้นตอนตามที่จำเป็นและสมควรให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน โดยให้คำนึงถึงความสะดวกของประชาชน ความประหยัด และผลประโยชน์ของรัฐ และให้กำหนดระยะเวลาของขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่วันรับคำขอจนถึงแจ้งผลให้ประชาชน ผู้ยื่นคำขอทราบ เช่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ในระหว่างคดีจะมีใช้กรณีการปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชนแต่เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ ก็อาจที่จะนำระยะเวลาตามระเบียบดังกล่าวมาอนุโลมใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีกำหนดระยะเวลา อันจะทำให้การปฏิบัติราชการไม่สำเร็จบรรลุผลหรือสำเร็จ แต่ล่าช้าเกินสมควรจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือประชาชน เมื่อคดีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติให้คืนรถยนต์ของกลางเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเรื่องคืนไปเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ควรดำเนินการประสานงานเพื่อส่งมอบรถยนต์ของกลางให้แก่พนักงานสอบสวนภายในเก้าสิบวัน แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตากขอให้พิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการส่งมอบรถยนต์ของกลางให้พนักงานสอบสวน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

เมื่อความล่าช้าดังกล่าวเกิดจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปล่อยให้เอกสารสูญหายโดยไม่ติดตามค้นหาหรือรายงานผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการสูญหายของเอกสารนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่จนเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่ได้รับคืนรถยนต์คันพิพาทล่าช้าเกินสมควร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้น คือ ต้องชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องขาดประโยชน์ใช้สอยรถยนต์คันพิพาทในช่วงระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรนั้น ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้นาย ส. เซารถยนต์กระบะของผู้ฟ้องคดีในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท แม้ว่าต่อมาสัญญาเช่าระหว่างผู้ฟ้องคดีและนาย ส. จะหมดอายุ แต่ผู้ฟ้องคดีก็อาจจะให้ผู้อื่นเช่าในอัตราค่าเช่าเท่าเดิม ดังนั้น รายได้จำนวนดังกล่าวจึงเป็นรายได้ทั่วไปที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับ โดยนับจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเรื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และหักระยะเวลาในการปฏิบัติราชการของผู้ถูกฟ้องคดีออก ๙๐ วัน ระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย คือ ๑๑ เดือน ๒๗ วัน จึงควรกำหนดค่าเสียหายจากการขาดรายได้เดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๑๙,๐๐๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๑๑๙,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนของการชนะคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒/๒๕๕๔)

๒.๔.๓ การพิจารณาคำขออนุมัติให้คืนเงินค่าปรับตามมติคณะรัฐมนตรี

แม้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการอนุมัติคืนค่าปรับตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพอื่นที่ทำสัญญากับทางราชการแล้วได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราจะพิจารณาเรื่องล่าช้าจนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวถูกยกเลิกไป แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามมติดังกล่าว ความเสียหายจากการไม่ได้รับสิทธิขยายอายุสัญญาและไม่ได้รับค่าปรับคืน จึงไม่ใช่ผลโดยตรงจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ตกลงขายเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้กับจังหวัดนครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยทำสัญญาเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๐ กำหนดส่งมอบสินค้าภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ แต่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบสินค้าระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ ล่าช้ากว่าที่กำหนดในสัญญา จึงถูกปรับเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๒๐,๐๐๐ บาท ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ ช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพอื่นกับทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา มติดังกล่าวให้ขยายอายุสัญญาและขอคืนค่าปรับได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอขยายระยะเวลาสัญญาและขอเงินค่าปรับคืนตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เวลาไปกับการหารือสำนักงานอัยการจังหวัดนครศรีธรรมราชและส่งเอกสารการขอขยายระยะเวลาของผู้ฟ้องคดีไปให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา จนกระทั่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้คณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบได้พิจารณาเรื่องการขอขยายระยะเวลาและขอคืนเงินค่าปรับรายผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีพิเศษ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับการขยายระยะเวลาตามสัญญาจำนวน ๙๐ วัน และได้รับเงินค่าปรับคืน ๗๑๘,๘๐๐ บาท แต่โดยที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ ถูกยกเลิกแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่สามารถขยายเวลาตามสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีได้อีก ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายจากกรณีเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ กำหนดอำนาจในการอนุมัติ ขยายระยะเวลาสัญญาก่อสร้างหรือสัญญาอื่นๆ ที่ทำไว้กับทางราชการให้เป็นอำนาจของ รัฐมนตรีที่หัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ สังกัดอยู่ โดยหัวหน้าส่วนราชการจะต้องพิจารณานำเสนอ ขออนุมัติจากรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันทำการ กรณีเรื่องที่ยื่นไว้แล้ว และภายใน ๖๐ วันทำการ กรณีที่ยื่นเรื่องใหม่ ต่อมา มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๑ แจ้งเวียนให้ส่วนราชการถือปฏิบัติโดยให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติการขยายระยะเวลา สัญญาก่อสร้างจากที่กำหนดให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการขยายระยะเวลาสัญญา ก่อสร้าง เป็นให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติแทน ดังนั้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้เวลาไปกับการหารื้อสำนักงานอัยการจังหวัดนครศรีธรรมราชและส่งเอกสาร การขอขยายระยะเวลาของผู้ฟ้องคดีไปให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขพิจารณา จนกระทั่ง คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ รวมเวลาประมาณเกือบ ๕ ปี จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร แต่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจแทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ย่อมผูกพันในกิจการทั้งหลายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชได้กระทำไปในขอบอำนาจ ที่ได้รับไปตามมาตรา ๘๒๐^{๕๐} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หากเกิดความเสียหายขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขสังกัดอยู่จะต้องรับผิดชอบ ใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบ

ส่วนผู้ฟ้องคดีจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายหรือไม่ เพียงใด นั้น จำต้อง พิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับการขยายระยะเวลาสัญญา และมีสิทธิได้รับค่าปรับคืน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ หรือไม่ เมื่อสัญญาซื้อขายเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ที่ผู้ฟ้องคดีทำไว้กับทางราชการตามสัญญากำหนดส่งมอบสินค้าระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาอื่นที่ทำกับทางราชการและยังมี นิติสัมพันธ์กันอยู่ ณ วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่ควร จะได้รับการขยายระยะเวลาสัญญา และอาจได้รับค่าปรับคืน อีกส่วนประกอบหนึ่ง คือ ต้องพิจารณา จากแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพอื่นกับทางราชการตามมติ

^{๕๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘๒๐ ต่ว่าการยอมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอันตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไป ภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน

คณะรัฐมนตรี ตามหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๑ ข้อ ๙.๒ ดังกล่าว โดยแบ่งการพิจารณา ออกเป็น ๒ ประการด้วยกัน ประการแรก พิจารณาสินค้าที่นำเข้าเป็นสินค้าต่างประเทศ ประการที่สอง พิจารณาผลกระทบที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนเงินตรา ข้อเท็จจริงในคดี ปรากฏว่าส่วนประกอบหลักของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีสั่งซื้อจากบริษัท จ. โดยบริษัท จ. เป็นตัวแทนจำหน่ายของบริษัท ก. ซึ่งเป็นบริษัทต่างประเทศตั้งอยู่ในประเทศ สหรัฐอเมริกา ดังนั้น สินค้าที่เป็นส่วนประกอบหลักของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในคดีนี้เป็นสิ่งของ ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ แต่การซื้อขายสินค้านี้ดังกล่าวระหว่างบริษัท จ. กับผู้ผลิตในต่างประเทศ และการซื้อขายระหว่างบริษัท จ. กับผู้ฟ้องคดีได้เสร็จสิ้นไปแล้วก่อนวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่มีการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา ทั้งการตกลงซื้อขายยังคงใช้ราคาเดิม ฉะนั้น ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราจึงไม่เป็นผู้มีสิทธิ ได้รับสิทธิขยายระยะเวลาสัญญาและได้รับค่าปรับคืนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๑ ความเสียหายดังกล่าวจึงไม่ใช่ความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑/๒๕๕๔)

๒.๕.๔ การตรวจสอบและพิจารณาคำร้องขอรับบำเหน็จหรือบำนาญ

การที่หน่วยงานต้นสังกัดและกระทรวงการคลังตรวจสอบและพิจารณาคำร้องขอรับบำเหน็จหรือบำนาญล่าช้าเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดอันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ยื่นคำร้อง หน่วยงาน จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากความล่าช้าดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยเริ่มรับราชการมาตั้งแต่วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๘ ได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต ๑ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นต้นสังกัดเพื่อประกอบอาชีพอื่น และได้รับอนุมัติให้ลาออกได้ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับบำเหน็จจากอายุราชการ ๑๑ ปี เป็นจำนวนเงิน ๙๙,๔๔๐ บาท แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีหนี้จากการผิดสัญญาที่ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทภายในประเทศและลาฝึกอบรม ณ ประเทศญี่ปุ่น ที่จะต้องรับผิดชอบใช้คืนแก่ทางราชการพร้อมเบี้ยปรับอีกสองเท่ารวมเป็นเงิน ๔๕๖,๖๔๒.๒๒ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงได้ทำสัญญา

รับสภาพหนี้ให้ไว้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยขอผ่อนชำระเป็นรายปี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ส่งเรื่อง การขอรับบำเหน็จของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อพิจารณาเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบแล้วได้เสนอให้กรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๙ โดยในระหว่างการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น ผู้ฟ้องคดีได้ทำการ ชำระหนี้ตามสัญญารับสภาพหนี้ดังกล่าวไปแล้วจำนวน ๓ งวด รวมเป็นเงิน ๓๙๘,๒๔๑.๑๕ บาท เหลือยอดหนี้ที่ต้องชำระแก่ทางราชการอีก ๕๘,๔๐๑.๐๗ บาท และผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือ ยินยอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หักใช้หนี้ที่ค้างชำระจำนวน ๕๘,๔๐๑.๐๗ บาท ดังกล่าวจากเงิน บำเหน็จที่จะได้รับจำนวน ๙๙,๔๔๐ บาท ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่ายังขาดหลักฐานสัญญาลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท และหลักฐานที่ระบุว่าผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายหลังการฝึกอบรม ณ ประเทศ ญี่ปุ่น แต่ไม่ได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือทวงถามอีก ๓ ครั้ง จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้รับหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ส่งเอกสารเพิ่มเติมไปให้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเอกสารดังกล่าวก็ได้ดำเนินการพิจารณาและได้อนุมัติจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แต่ผู้ฟ้องคดียืนยันขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าเสียหาย กรณีจ่ายบำเหน็จล่าช้าให้อัตราดอกเบี้ยตามกฎหมายจากต้นเงิน ๙๙,๔๔๐ บาท เป็นเวลา ๗ ปี เป็นเงิน ๕๒,๒๐๖ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ต้องพิจารณาสั่งจ่ายบำเหน็จให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบเอ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับเอกสารครบถ้วนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเอกสารครบถ้วน เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ จึงต้องรีบพิจารณาสั่งการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๒ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สั่งการอนุมัติเรื่องบำเหน็จให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อล่วงเลย ระยะเวลา นับแต่วันที่ได้รับเอกสารจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเวลาถึง ๓ ปี ๒ เดือน ๓ วัน อันเป็นการล่าช้ากว่าเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหนังสือกรมบัญชีกลางลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ แจ้งว่ายังขาดสัญญาที่ผู้ฟ้องคดีลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท พร้อมสัญญาค้ำประกันและสำเนา คำสั่งหรือหลักฐานที่ระบุว่าผู้ฟ้องคดีกลับจากการศึกษาอบรม ณ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเอกสาร สำคัญในการคำนวณยอดเงินที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระให้ทางราชการ จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จัดส่งหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้ดำเนินการอย่างใด จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือเตือน รวม ๓ ครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือลงวันที่

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ส่งเอกสารหลักฐานดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อได้รับเรื่องการขอรับบำเหน็จของผู้ฟ้องคดีแล้วให้รีบตรวจสอบและนำส่งให้ถึงกระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันรับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่รีบดำเนินการจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ คือ ภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๑ จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือเตือนถึง ๓ ครั้ง จึงได้ดำเนินการส่งเอกสารต่างๆ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นเวลาถึง ๑ ปี ๗ เดือน ๒๗ วัน อันเป็นการล่าช้ากว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยประมาทเลินเล่อและก่อให้เกิดความเสียหาย อันเป็นการละเมิดแก่ผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิดแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นดอกเบี่ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ของจำนวนเงิน ๔๑,๐๓๘.๘๓ บาท ตามนัยมาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นดอกเบี่ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของจำนวนเงินต้น ๔๑,๐๓๘.๘๓ บาท เป็นเวลา ๓ ปี ๒ เดือน ๓ วัน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นดอกเบี่ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของจำนวนเงินต้น ๔๑,๐๓๘.๘๓ บาท เป็นเวลา ๑ ปี ๗ เดือน ๒๗ วัน ทั้งนี้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๖/๒๕๔๔)

๒.๔.๕ กรณีอื่นๆ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๙

คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

๑. กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๑.๑ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน

๑.๑.๑ การกำหนดค่าทดแทนต้องนำราคาในวันที่ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนมาเป็นเกณฑ์ และต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาพทำเล และที่ตั้งของที่ดินแปลงข้างเคียงประกอบด้วย

การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินต้องคำนึงถึงสภาพ ที่ตั้ง และการใช้ประโยชน์ของอสังหาริมทรัพย์นั้นตามความเป็นจริง ซึ่งโดยสภาพของที่อยู่อาศัย มักมีการแบ่งสัดส่วนที่ดินสำหรับใช้ประโยชน์อย่างอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในเมื่อที่ดินที่ถูกเวนคืนจำนวนสี่แปลงเป็นที่ดินผืนเดียวกัน เป็นที่ดินแปลงเล็กและมีชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์คนเดียวกัน มีการแบ่งสัดส่วนการใช้ประโยชน์เพื่อปลูกบ้านพักอาศัย ขุดบ่อเลี้ยงปลาและปลูกพืชผักสวนครัว ดังนั้น ที่ดินบริเวณที่เป็นบ่อเลี้ยงปลาและปลูกพืชผักสวนครัวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัย การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวควรกำหนดให้ได้รับในอัตราเดียวกันกับเงินค่าทดแทนที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินจำนวน ๔ แปลง กับสิ่งปลูกสร้างบ้านเดี่ยวสองชั้นครึ่งตึกครึ่งไม้และบ้านไม้ชั้นเดียวไม่มีเลขที่ซึ่งปลูกสร้างอยู่บนที่ดินดังกล่าวโดยถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ หลังจากนั้นพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวได้หมดอายุลง ต่อมา ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนออกเป็นกลุ่มโดยที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในกลุ่มที่ ๒๘ ซึ่งมีลักษณะเป็นทางเดินระหว่างหมู่บ้านอนันสุขสันต์ ถึงหมู่บ้านรัตนวิชัย กำหนดให้โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๓ ที่มีลักษณะเป็นบ่อปลายังไม่ถม ลึก ๑ เมตร และโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๖๙ ที่มีลักษณะเป็นที่ว่างยังไม่ถม ลึก ๑.๕๐ เมตร และถมบางส่วน ร้อยละ ๕๐ ตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท ส่วนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๒ ที่มีลักษณะเป็น

ที่อยู่อาศัยตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งกำหนดเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างอีกจำนวนหนึ่ง เจ้าหน้าที่เวนครีโนสังหาริมทรัพย์ได้นำเงินค่าทดแทนไปฝากที่ธนาคารออมสิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าวแล้วแต่ไม่พอใจ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเงินค่าทดแทนที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด นอกจากนี้ ที่ดินทั้งสี่แปลงของผู้ฟ้องคดียังถูกเวนคืนเกือบหมดทั้งแปลง ทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือไม่สามารถปลูกสร้างบ้านได้ เนื่องจากรูปที่ดินไม่เหมือนเดิม ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหาซื้อที่ดินในราคาตามที่ถูกผู้ฟ้องคดีกำหนดค่าทดแทนได้ จึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิ่มเงินค่าทดแทนโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๓ อีกตารางวาละ ๑๖,๐๐๐ บาท ส่วนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๐๕๕๒ เพิ่มอีกตารางวาละ ๑๔,๐๐๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินพิพาททุกแปลงของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินผืนเดียวกัน แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีการรังวัดแบ่งแยกโฉนดออกเป็นสี่แปลง ที่ดินทั้งหมดยังคงมีผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว อีกทั้ง ขนาดของที่ดินทั้งสี่แปลงรวมกันมีเนื้อที่เพียง ๑ ไร่ ๒ งาน ๘๓ ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินแปลงเล็กที่ผู้ฟ้องคดีมิได้มีการแยกการใช้ประโยชน์ของที่ดินแต่ละแปลงออกจากกัน หากแต่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวรวมกันเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยทั้งหมด ส่วนที่ดินที่ไม่มีตัวบ้านตั้งอยู่ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกันกับบ้านทั้งสองหลัง แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นบ่อปลาและที่ว่างที่ผู้ฟ้องคดีใช้ปลูกพืชผักสวนครัว แต่ก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณบ้านที่ใช้อาศัย ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้หาได้มีผลทำให้ที่ดินส่วนที่ไม่มีบ้านตั้งอยู่ดังกล่าวไม่ถูกถือว่าเป็นที่อยู่อาศัยแต่อย่างใดไม่ หากแต่ยังคงต้องถือว่าเป็นที่ดินในบริเวณบ้านทั้งหมดล้วนเป็นส่วนหนึ่งของที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเฉพาะที่ดินส่วนที่เป็นที่ตั้งของตัวบ้านทั้งสองหลัง ให้ได้รับค่าทดแทนในอัตราสำหรับที่อยู่อาศัย แต่สำหรับที่ดินโดยรอบหรือส่วนที่ไม่มีบ้านตั้งอยู่ กลับกำหนดให้ได้รับในอัตราค่าทดแทนที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ถูกเวนคืนคงเหลือเพียง ๑ งาน ๕^๓/_{๑๐} ตารางวา และมีสภาพถูกแยกออกเป็นสองส่วนตั้งอยู่คนละฝั่งของถนนที่จะสร้างใหม่ และขนาดของที่ดินแต่ละด้านมีขนาดเล็ก ไม่อาจใช้ประโยชน์หรือใช้ก่อสร้างบ้านเพื่ออยู่อาศัยอีกต่อไปได้ กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการถูกเวนคืนมาก และเป็นความเสียหายที่ต้องคำนึงถึง

ในการกำหนดค่าทดแทนตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น พิจารณากำหนดค่าทดแทนโดยมิได้คำนึงถึงความเสียหายของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับจากการ ถูกเวนคืน ย่อมไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีอีกเช่นกัน พิพากษาให้กำหนดค่าทดแทน ที่ดินส่วนที่เป็นบ่อปลาและที่ว่างในบริเวณบ้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินแปลงเล็กผืนเดียวกัน ได้รับเงินค่าทดแทนในอัตราที่เท่ากับที่ดินที่อยู่อาศัยในอัตราตารางวาละ ๗,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๒/๒๕๕๓)

ในการกำหนดค่าทดแทนที่ดินสามารถนำสภาพ ทำเลที่ตั้ง และราคา ค่าทดแทนที่ดินบริเวณใกล้เคียงที่มีการใช้ประโยชน์และประกอบกิจการอย่างเดียวกัน มาเปรียบเทียบเพื่อกำหนดค่าทดแทนที่ดินได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวนสี่แปลงซึ่งอยู่ติดต่อกัน เป็นผืนเดียวกันโดยผู้ฟ้องคดีใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย และให้เช่าเพื่อประกอบกิจการโรงงาน ทอผ้าและให้เช่าอาคารเพื่อเป็นอาคารสำนักงานตั้งอยู่ใกล้เคียงกับถนนซอยสุขาภิบาล ๑๕ (ซอย ๑) แยกจากซอยสุขสวัสดิ์ ๗๒ ซึ่งเป็นซอยบรรจบหรือเชื่อมต่อกับซอยทอผ้าซึ่งเป็นถนน ส่วนบุคคล ซึ่งถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดเงินค่าทดแทนโดยพิจารณาจากราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ตั้งอยู่ในโซน ๐๔ ยู ๒ หน่วยที่ ๓ และโซน ๐๔ วิ ๑ หน่วยที่ ๓ ตามลำดับ นอกระยะ ๔๐ เมตร จากซอยทางรถยนต์เข้าออกได้มีราคาตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ อยู่ในโซน ๐๔ คิว แบ่งการกำหนด ค่าทดแทน ในแต่ละแปลงออกเป็นสองหน่วย โดยที่ดินที่อยู่ในหน่วยที่ ๒ ติดซอยทางรถยนต์ ผ่านเข้าออกได้ในระยะ ๔๐ เมตร กำหนดเป็นราคาตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท และที่ดิน ในหน่วยที่ ๓ นอกระยะ ๔๐ เมตร กำหนดให้ราคาตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจ ในจำนวนเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนได้พิจารณา

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๔๗

ฯลฯ

ฯลฯ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

ราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียง ประกอบกับสภาพทำเลที่ตั้งแล้ว จึงให้ปรับเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนี้ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ราคาตารางวาละ ๘,๐๐๐ บาท ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ แบ่งการกำหนดค่าทดแทนในแต่ละแปลงออกเป็นสองหน่วย เป็นราคาตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท และราคาตารางวาละ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวแล้ว แต่เห็นว่าการกำหนดเงินค่าทดแทนยังไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี โดยที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในซอยสุขสวัสดิ์ ๗๒ มีความเจริญไม่แตกต่างจากซอยสุขสวัสดิ์ ๗๐ ซอยสว่างงาม และซอยทอผ้า แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนได้ปรับเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีน้อยกว่าที่ดินดังกล่าว และภายหลังการเวนคืนที่ดินทำให้ที่ดินทั้งสี่แปลงของผู้ฟ้องคดีถูกแบ่งแยกออกเป็นสามส่วนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ดั้งเดิม มีราคาลดลงเป็นอย่างมาก ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นราคาตารางวาละ ๒๘,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากข้อเท็จจริงที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๕๔๔ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๖๑๙ ซึ่งเป็นที่ดินในซอยทอผ้า ตั้งอยู่นอกระยะ ๔๐ เมตรที่ติดทางรถยนต์ผ่านเข้าออกได้ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน ปรับเพิ่มค่าทดแทนจากราววาละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาละ ๑๖,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๗๕๙ ซึ่งเป็นที่ดินในซอยทอผ้า เช่นกัน ติดทางรถยนต์ ผ่านเข้าออกได้ในระยะ ๔๐ เมตร ปรับเพิ่มค่าทดแทนจากราววาละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาละ ๒๒,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวอยู่ห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่เกิน ๓๐๐ เมตร โดยสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้พัฒนาเพื่อประกอบกิจการโรงงานทอผ้า มีการใช้ประโยชน์เพื่อประกอบกิจการโรงงานทอผ้าเช่นเดียวกับที่ดินในซอยทอผ้า ดังกล่าว สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงมิได้แตกต่างจากที่ดินในซอยทอผ้า และโดยที่ถนนซอยทอผ้า เป็นถนนส่วนบุคคล และมีเจ้าของที่ดินถือกรรมสิทธิ์อยู่ ซึ่งถนนส่วนบุคคลนั้น บุคคลทั่วไปที่ผ่านเข้าออกจะถูกจำกัดการใช้ประโยชน์โดยเจ้าของที่ดิน และการที่บุคคลทั่วไปจะเข้าออกได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับความยินยอมของเจ้าของที่ดิน ซึ่งแตกต่างจากถนนสาธารณะที่บุคคลทั่วไปมีสิทธิใช้ประโยชน์ได้อย่างเสมอภาค ประกอบกับเมื่อที่ดินมีสภาพทำเล และที่ตั้งอย่างเดียวกัน ที่ดินที่อยู่ติดถนนสาธารณะประโยชน์จะมีราคาสูงกว่าที่ดินที่ติดถนนส่วนบุคคล เพราะฉะนั้น แม้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะไม่สามารถเข้าออกทางซอยทอผ้าได้ แต่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่อยู่ติดกับถนนสาธารณะและบุคคลทั่วไปเข้าออกได้โดยไม่ถูกจำกัดการใช้ประโยชน์ ทำเลที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้ด้อยกว่าที่ดินในซอยทอผ้า ซึ่งสามารถนำราคาค่าทดแทนที่ดินในซอยทอผ้า มาเปรียบเทียบเพื่อกำหนดค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้

นอกจากนี้ ที่ดินทั้งสี่แปลงของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินทั้งสี่แปลงเสมือนเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน โดยผู้ฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย ให้เช่าที่ดินเพื่อประกอบกิจการโรงงานทอผ้าและเป็นอาคารสำนักงาน ประกอบกับการก่อสร้างทางหลวงพิเศษบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างเป็น RAMP ลงมาบนพื้นราบ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับประโยชน์จากการเวนคืน ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงสภาพทำเล และที่ตั้งของที่ดินที่ถูกเวนคืน ความเสียหายของผู้ฟ้องคดี ตลอดจนเหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนที่จะสร้างทางหลวงพิเศษอันมีการเรียกเก็บเงินค่าผ่านทางแล้ว พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ในอัตราตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ ที่แบ่งการกำหนดค่าทดแทนในแต่ละแปลงออกเป็นสองหน่วยให้ได้รับค่าทดแทนในอัตราตารางวาละ ๒๒,๐๐๐ บาท และตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ พร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๕๓)

๑.๑.๒ การนำราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทน

การกำหนดค่าทดแทนที่ดินโดยพิจารณาจากราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาดนั้น จะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการซื้อขายที่ดินดังกล่าวเป็นสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการซื้อขายที่ดินต้องมีเหตุผลสอดคล้องกับข้อเท็จจริงด้วย กรณีจึงจะถือว่าเป็นราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดที่สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทนได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวนสี่แปลง ซึ่งถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินโดยพิจารณาจากราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ราคาตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ แบ่งการกำหนดค่าทดแทนในแต่ละแปลงออกเป็นสองหน่วย เป็นราคาตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท และราคาตารางวาละ ๔,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนได้พิจารณาราคาซื้อขายที่ดินบริเวณใกล้เคียง

ได้แก่ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๐๓๓๓ ที่มีราคาซื้อขายเฉพาะที่ดินตารางวาละ ๒๙,๐๐๐ บาท ประกอบกับราคาซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๓๑๑ มีราคาซื้อขายตารางวาละ ๒๕,๐๐๐ บาท รวมทั้งเดินทางไปตรวจสอบสภาพทำเลและที่ตั้งแล้ว จึงให้ปรับเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนี้ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ราคาตารางวาละ ๘,๐๐๐ บาท โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ แบ่งการกำหนดค่าทดแทนในแต่ละแปลง ออกเป็นสองหน่วย เป็นราคาตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท และราคาตารางวาละ ๘,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวแล้ว แต่เห็นว่า การกำหนดเงินค่าทดแทนยังไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากไม่สอดคล้องกับราคาซื้อขายกันตามปกติ ในท้องตลาด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิ่มเงินค่าทดแทน ที่ดินเป็นราคาตารางวาละ ๒๘,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ราคาซื้อขายที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๐๓๓๓ จะมีราคาซื้อขายเฉพาะที่ดินสูงถึงตารางวาละ ๒๙,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากราคาดังกล่าวเป็นราคาซื้อขายที่ดินแปลงเล็กที่มีการพัฒนาที่ดินเพื่อจัดสรรจำหน่ายในโครงการหมู่บ้านจัดสรร โดยเป็นราคารวมค่าลงทุนในการจัดทำสิ่งสาธารณูปโภค ค่าปรับปรุงที่ดิน และค่าการตลาดหรือกำไร เมื่อหักค่าลงทุนในการพัฒนาที่ดินและค่าดำเนินการต่าง ๆ น่าจะมีราคาไม่เกินตารางวาละ ๑๕,๐๐๐ บาท จึงไม่สามารถนำมาเป็นราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดได้ ส่วนที่ดินบริเวณใกล้เคียงกัน คือ ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๓๑๑ เป็นที่ดินที่ยังไม่มีการพัฒนาและผู้ซื้อที่ดิน ซึ่งเป็นบริษัท ช. ได้ระบுவัตถุประสงค์ของการซื้อขายไว้ในสัญญาว่า ซื้อที่ดินไว้สำหรับทำโกดังเก็บสินค้า ทั้งที่ความเป็นจริงที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนมีเนื้อที่เพียง ๓ งาน ๗๓ ตารางวา และภายหลังการเวนคืนก็ได้สร้างโกดังเก็บสินค้าในที่ดินดังกล่าวแต่อย่างใด จึงแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการซื้อขายที่ดินมีเหตุผลไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง นอกจากนี้ บริษัท ช. ได้จดทะเบียนนิติบุคคลประเภทบริษัท จำกัด และได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อประกอบธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๙ ก่อนทำสัญญาซื้อขายที่ดินไม่ถึง ๑ เดือน โดยมีทุนจดทะเบียนเพียงหนึ่งล้านบาท แต่ทำการซื้อที่ดินที่มีราคาสูงถึง ๗๗,๒๐๐,๐๐๐ บาท และได้ชำระค่าที่ดินในคราวเดียวกันทั้งหมด และเป็นการซื้อขายในช่วงที่มีการสำรวจรังวัดแนวเขตการเวนคืนแล้ว โดยทำการซื้อขายก่อนพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้นับนับไม่นานนัก ราคาซื้อขายที่ดินดังกล่าวในราคาตารางวาละ ๒๕,๐๐๐ บาท จึงมีราคาสูงผิดปกติกว่าราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดไม่อาจนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดเงินค่าทดแทนได้ ดังนั้น การที่จะพิจารณาได้ว่าราคาซื้อขายที่ดินดังกล่าวเป็นราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดที่สามารถนำมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนด

ค่าทดแทนได้หรือไม่ จึงต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการซื้อขายที่ดินเป็นสำคัญ และ วัตถุประสงค์ของการซื้อขายที่ดินต้องมีเหตุผลสอดคล้องกับข้อเท็จจริงด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณา สภาพทำเลและที่ตั้งของที่ดินที่ถูกเวนคืน ความเสียหายของผู้ฟ้องคดี ตลอดจนเหตุและ วัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้ว พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๖๒๖ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๙๗๗ ในอัตราตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๙๖๙ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๗๐ ได้รับค่าทดแทนโดยแบ่งค่าทดแทนในแต่ละแปลง ออกเป็นสองหน่วย กำหนดเป็นตารางวาละ ๒๒,๐๐๐ บาท และตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๕๓)

๑.๑.๓ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินแปลงเดียวกันโดยแบ่งเป็นโซนตามสภาพ และที่ตั้งของที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนจากราคาซื้อขายที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินต้องคำนึงถึงความเสียหายของเจ้าของ ที่ดินที่ได้รับจากการถูกเวนคืนด้วย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การแจ้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์เงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิ ได้รับเงินค่าทดแทนทราบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะ เวนคืนฯ ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาสองฉบับไม่ต่อเนื่องกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดค่าทดแทนกรณีที่ดินถูกเวนคืนบางส่วนและส่วนที่เหลือมีราคาลดลง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การเวนคืนเพื่อขยายเขตทางบริเวณทางแยกและเพื่อการมองเห็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้เส้นทาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นนับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น กรณีดังกล่าวนี้หากมีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันและมีการจ่ายเงินค่าทดแทน ณ วันใดวันหนึ่งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันทำสัญญาซื้อขายแล้วให้ผู้ถูกเวนคืนมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยเวนคืนนับแต่วันที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนดังกล่าวเป็นต้นไป

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดิน ซึ่งอยู่ในแนวเขตเวนคืนที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนให้เป็นที่ปรึกษาเพื่อทำการสำรวจและประเมินราคาที่ดิน โดยกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้ราคาตารางวาละ ๑๑๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนกับเจ้าหน้าที่เวนคืนเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ไปปรับเงินค่าทดแทนบางส่วนเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่พอใจเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงได้ยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งกำหนด

เงินค่าทดแทนที่ดินราคาตารางวาละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทน คือวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นควรให้กำหนดเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นตารางวาละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ได้พิจารณาและเห็นชอบแล้ว ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ไปปรับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การได้รับดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นเป็นการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๒๖ วรรคสาม^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ กำหนดว่า ให้ได้รับดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทน ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง^๓ กำหนดว่า กรณีที่มีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขายและวรรคสอง^๔ กำหนดว่า เมื่อมีการจ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้ถือว่าได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นับแต่วันชำระเงิน เห็นว่า นับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์จนถึงวันที่หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันทำสัญญาซื้อขายเป็นวันที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ดังนั้น กรณีที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทน ณ วันใดวันหนึ่งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันทำสัญญาซื้อขาย

^{๒-๔} พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๖

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กันได้ตามมาตรา ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวทั้งหมดให้แก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขาย

ในการทำสัญญาซื้อขาย หากปรากฏว่าอสังหาริมทรัพย์ที่ซื้อขายมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินทราบและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวดำเนินการแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทั้งฉบับที่เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ทำการที่ดินอำเภอ หรือที่ทำการที่ดินกิ่งอำเภอ และฉบับที่ผู้มีสิทธิในที่ดินยึดถือไว้ โดยให้ถือว่าเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายและให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม และค่าอากรแสตมป์ ทั้งนี้ ให้ถือว่าได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวนับแต่วันชำระเงินตามวรรคหนึ่ง

ฯลฯ

ฯลฯ

วันดังกล่าวถือเป็นวันที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทน และเมื่อได้จ่ายเงินค่าทดแทนแล้ว กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้โอนไปนับแต่วันชำระเงิน และเมื่อกรรมสิทธิ์ได้โอนไปแล้ว ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจึงควรได้รับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นในคราวเดียวกันกับการจ่ายเงินค่าทดแทนครั้งแรก ดังนั้น การได้รับดอกเบี้ยของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้น จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนดังกล่าว ในคดีนี้ แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะทำสัญญาซื้อขายที่ดินที่ถูกเวนคืนกับเจ้าหน้าที่เวนคืนเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ไปรับเงินค่าทดแทนบางส่วนแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามที่เจ้าหน้าที่เวนคืนได้มีหนังสือแจ้งไป และเมื่อศาลวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจากตารางวาระ ๑๒๐,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาระ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงต้องได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นนับแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จากตารางวาระ ๑๒๐,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาระ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอีกเป็นจำนวน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน ในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๒/๒๕๕๔ (ประชุมใหญ่))

๑.๘ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ส่วนที่เหลือเพิ่มเติม

การเวนคืนที่ดินบางส่วนแต่ที่ดินส่วนที่เหลืออยู่มีขนาดเล็กไม่เหมาะสมแก่การทำประโยชน์ กรณียอมถือได้ว่าผู้ถูกเวนคืนได้รับความเดือดร้อนเสียหายมากกว่ากรณีที่ที่ดินถูกเวนคืนทั้งแปลงหรือถูกเวนคืนแต่เพียงบางส่วนโดยส่วนที่เหลืออยู่ยังใช้ประโยชน์ได้ เมื่อกินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนจำนวนสามแปลงอยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ถือว่าที่ดินส่วนที่เหลือดังกล่าวเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน ในเมื่อที่ดินส่วนที่เหลือมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ได้ต่อไป และมีอาณาเขตด้านทิศเหนือและทิศใต้น้อยกว่าห้าวา ทั้งที่ดินส่วนที่เหลือมิได้อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นที่ผู้ถูกเวนคืนเป็นเจ้าของ กรณีดังกล่าวนี้หน่วยงานทางปกครองต้องดำเนินการเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือตามคำร้องขอของผู้ถูกเวนคืนตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวนสามแปลงซึ่งอยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน โดยถูกเวนคืนเพื่อสร้างทางพิเศษสายรามอินทรา - อารมณ์รักษ์ ตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๓ ต่อมา ที่ดินทั้งสามแปลงถูกเวนคืน เพิ่มขึ้นคงเหลือเนื้อที่รวม ๓๒ ตารางวา ซึ่งจากการเวนคืนทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือรวมทั้งสามแปลง มีลักษณะเป็นที่ชายธงไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินในส่วนที่เหลือจากการเวนคืน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าไม่สามารถเวนคืน หรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือดังกล่าวได้ เนื่องจากการเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจะต้อง ปรากฏว่าที่ดินส่วนที่เหลืออยู่นั้นมีเนื้อที่น้อยกว่า ๒๕ ตารางวา หรือมีด้านใดด้านหนึ่งน้อยกว่า ๕ วา และที่ดินส่วนที่เหลืออยู่นั้นมิได้ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของ เดียวกัน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธคำร้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายเรื่อยมานับแต่มีการเวนคืนที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดิน ส่วนที่เหลือจากการเวนคืนรวมเนื้อที่ ๓๒ ตารางวา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๒๐^๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เป็นบทบัญญัติ ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนที่ดินไปบางส่วน แต่ที่ดินส่วนที่เหลืออยู่ มีขนาดเล็กไม่เหมาะแก่การทำประโยชน์อีกต่อไป เนื่องจากยอมถือได้ว่าผู้ถูกเวนคืนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายมากกว่ากรณีที่ดินถูกเวนคืนทั้งแปลงหรือถูกเวนคืนแต่เพียง บางส่วนโดยส่วนที่เหลืออยู่ยังใช้ประโยชน์ได้ กฎหมายจึงบัญญัติให้หน่วยงานที่เวนคืน อสังหาริมทรัพย์ต้องดำเนินการเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลืออยู่ หากที่ดินที่เหลือมีลักษณะ ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและเจ้าของที่ดินหรือผู้ถูกเวนคืนร้องขอ เมื่อที่ดินของ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามแปลงตั้งอยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันและถูกเวนคืนในคราวเดียวกัน ประกอบกับ ที่ดินส่วนที่เหลือมีลักษณะเป็นที่สามเหลี่ยมชายธง ซึ่งในการพิจารณาที่ดินส่วนที่เหลือจะต้อง พิจารณาโดยถือว่าที่ดินส่วนที่เหลือทั้งสามแปลงเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน จึงจะเป็นธรรมและ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อฟังได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่เหลือ

^๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ต้องเวนคืนที่ดินแปลงใดแต่เพียงบางส่วนถ้าเนื้อที่ดินส่วนที่เหลืออยู่นั้นน้อยกว่า ยี่สิบห้าตารางวา หรือด้านหนึ่งด้านใดน้อยกว่าห้าวา และที่ดินส่วนที่เหลืออยู่นั้นมิได้ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่น ของเจ้าของเดียวกัน หากเจ้าของร้องขอให้เจ้าหน้าที่เวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือด้วย

ในกรณีที่มีการจัดซื้อที่ดินให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มีด้านที่น้อยกว่าห้าวา คือ ด้านทิศเหนือจำนวน ๔.๑๘ วา และด้านทิศใต้จำนวน ๐.๐๒๕ วา และที่ดินดังกล่าวมิได้อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันกับที่ดินแปลงอื่นที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของ อีกทั้งที่ดินส่วนที่เหลือรวมสามแปลงมีสภาพไม่เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ต่อไป กรณีจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเวนคืนหรือจัดซื้อที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน ทั้งสามแปลง โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘๐/๒๕๕๓)

๑.๙ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ ก่อนการเวนคืนกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๐ การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน

ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นราคา ที่กรมที่ดินส่งเจ้าหน้าที่ออกไปทำการสืบเสาะหาราคาซื้อขาย ราคาจำนอง และอื่น ๆ จึงเป็น ราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดมากที่สุด เมื่อคณะกรรมการ กำหนดราคาเบื้องต้นฯ ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทนที่ดิน ให้แก่ผู้ถูกเวนคืน กรณีที่หน่วยงานทางปกครองจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินล่าช้า หน่วยงาน ทางปกครองต้องนำราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ในปีที่จ่ายเงินค่าทดแทนมากำหนดเป็น ราคาค่าทดแทนที่ดิน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชดเชยความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ถูกเวนคืน ได้รับ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชบัญญัติ เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๒๕ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ ได้พิจารณา วางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ถูกเวนคืนโดยกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดิน ไม่เกินราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ที่ใช้ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยกำหนดให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินในอัตราไร่ละ ๔๕,๐๐๐ บาท หรือ ตารางวาละ ๑๑๒.๕๐ บาท แต่ไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทนแต่อย่างใด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดี

ได้ไปยื่นขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินพิพาทต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาวังน้อย ซึ่งเมื่อการรังวัดแล้วเสร็จ นายช่างแขวงทางหลวงอยุธยาได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทนที่ดิน จำนวนดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปรับเงินค่าทดแทนภายในกำหนด แขวงทางหลวงอยุธยา จึงนำเงินค่าทดแทนไปวางไว้ที่ธนาคารออมสินเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจ ในจำนวนเงินค่าทดแทนดังกล่าวจึงมีหนังสืออุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยขอเพิ่มเป็นตารางวาละ ๑๓,๗๕๐ บาท ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ เห็นว่า เป็นกรณีที่แจ้งให้ไปรับเงินค่าทดแทนล่าช้า จึงได้เพิ่มเงินค่าทดแทนตามอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐ ต่อปี เป็นไร่ละ ๑๔๐,๐๐๐ บาท หรือ ตารางวาละ ๓๕๐ บาท โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดี เห็นว่ายังเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดเงินค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๑๓,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะมีได้บัญญัติเรื่อง ระยะเวลาการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มขึ้นไว้เป็นการเฉพาะ แต่การที่กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินล่าช้าย่อมก่อความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน โดยเคร่งครัด การสำรวจที่ดินตกหล่นเป็นความผิดพลาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากราคาประเมินทุนทรัพย์ เป็นราคาที่กรมที่ดินส่งเจ้าหน้าที่ออกไปทำการสืบเสาะหาราคาซื้อขาย ราคาจำนอง และอื่นๆ จึงเป็นราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดมากที่สุด เมื่อคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ถูกเวนคืนโดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ราคาประเมินทุนทรัพย์ ย่อมเปลี่ยนแปลงไป การกำหนดค่าทดแทนจึงต้องใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ตารางวาละ ๘,๗๕๐ บาท และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตามกฎหมายเวนคืนที่ดินของราษฎรซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินจำต้อง เสียสละที่ดินเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม จึงต้องได้รับเงินค่าทดแทนที่เป็นธรรมในระหว่างเวลา อันสมควร การชดเชยความเสียหายเป็นค่าดอกเบี้ยหรืออัตราเงินเฟ้อดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับ ราคาที่ดินที่สูงขึ้นย่อมไม่อาจเพียงพอต่อการทดแทนความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีได้ พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินตารางวาละ ๘,๗๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยของ เงินฝากประเภทประจำของธนาคารออมสินนับแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไปจนกว่า จะชำระแล้วเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๙/๒๕๕๓)

๑.๑๑ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๒ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๓ การขอคืนที่ดินส่วนที่มีได้นำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน

การที่หน่วยงานทางปกครองมิได้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด หน่วยงานทางปกครองจะต้องคืนที่ดินนั้นให้แก่เจ้าของที่ดินเดิมโดยเจ้าของที่ดินเดิมจะต้องคืนเงินค่าทดแทนที่ได้รับไปพร้อมดอกเบี้ยนับแต่เวลาที่มีการจ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินเนื้อที่ ๘ ไร่ ๖๕ ตารางวา ซึ่งอยู่ในแนวเขตทางหลวงตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ต่อมา ที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ พ.ศ. ๒๕๓๒ เพื่อก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๓ สายคลองตัน – ลาดกระบัง โดยจำนวนเนื้อที่ที่ดินที่ถูกเวนคืนและการกำหนดเงินค่าทดแทนเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๖๖/๒๕๔๐ ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนเป็นจำนวน ๗ ไร่ ๓ งาน ๘๕ ตารางวา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นจากตารางละ ๑๐๐ บาท เป็นตารางละ ๑,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยของดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ศาลกำหนดให้กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ชำระเพิ่มขึ้นนับแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันที่มีการวางเงินค่าทดแทนโดยผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าวแล้ว หลังจากนั้น ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีถูกเวนคืนซ้ำอีกสองครั้ง ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื้อที่จำนวน ๑ งาน ๒๓ ตารางวา และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื้อที่จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๕๗/๑๐ ตารางวา ต่อมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าแม้ผู้ถูกฟ้องคดีได้เวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเนื้อที่จำนวน ๗ ไร่ ๓ งาน ๘๕ ตารางวา แต่ได้ใช้ที่ดินเพียง ๔ ไร่ ๑ งาน ๕๔ ตารางวา จึงเป็นการเวนคืนที่ดินมากเกินไปเกินความจำเป็นที่ต้องใช้จริง ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนนั้น สงวนไว้เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับ

งานทางหลวงเพื่อความจำเป็นในอนาคต ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนที่ดินในส่วนที่เหลือจากการเวนคืน จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน ๔๑ ตารางวาให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๖๖/๒๕๔๐ ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนจำนวน ๗ ไร่ ๓ งาน ๙๕ ตารางวา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๓ สายคลองตัน - ลาดกระบัง จำนวนเนื้อที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๕๔ ตารางวา คงเหลือเนื้อที่จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน ๔๑ ตารางวา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้เวนคืนที่ดินพิพาทส่วนที่เหลือซ้ำอีกสองครั้ง ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อขยายทางหลวงพิเศษหมายเลข ๓๖ และขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑๑๙ ที่ทางแยกต่างระดับร่มเกล้า จำนวนเนื้อที่ ๑ งาน ๒๓ ตารางวา และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๕๔ จำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๕๗^๔/_{๑๐๐} ตารางวา ตามลำดับ รวมเป็นเนื้อที่ ๖ ไร่ ๓๔^๔/_{๑๐๐} ตารางวา จึงยังคงเหลือเนื้อที่ที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์จำนวน ๑ ไร่ ๓ งาน ๖๐^๖/_{๑๐๐} ตารางวา เมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการตรากฎหมายเวนคืนที่ดินส่วนที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ดังกล่าวไปใช้เพื่อการอื่นอีก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนที่ดินส่วนที่เหลือดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๓ วรรคห้า^๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าจะสงวนไว้ใช้ประโยชน์ตามโครงการก่อสร้างทางเข้าออกท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ แห่งที่ ๒ จึงไม่มีที่ดินเหลือจากการเวนคืนนั้น เห็นว่า การสงวนดังกล่าวมิได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๓ สายคลองตัน - ลาดกระบัง และถือไม่ได้ว่าเป็นการนำที่ดินที่ถูกเวนคืนไปใช้เพื่อการอื่น ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนที่ดินส่วนที่เหลือจำนวน ๑ ไร่ ๓ งาน ๖๐^๖/_{๑๐๐} ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินแปลงพิพาทไปในราคาตารางวาละ ๑,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินนับแต่วันที่มีการวางเงินค่าทดแทนนั้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องคืนค่าทดแทนพร้อมดอกเบี้ยที่รับไปในส่วนของที่ดินดังกล่าวคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดี

^๖รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

มาตรา ๓๓

ฯลฯ

ฯลฯ

อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยการเวนคืนเพื่อการใด ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมาย ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท เว้นแต่จะนำไปใช้เพื่อการอื่นตามวรรคสามและโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ตามมาตรา ๓๓ วรรคหก^๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะเวณคืน และเมื่อยังไม่มิกฎหมายกำหนดการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป แต่การเวณคืนที่ดินดังกล่าวเป็นการกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมของคู่กรณี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนในส่วนของจำนวนที่ดินดังกล่าวไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะต้องคืนค่าทดแทนตามจำนวนที่ได้รับไปคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ยนับแต่เวลาที่มีการวางเงิน ทั้งนี้ อนุโลมตามมาตรา ๓๙๑ วรรคสอง^๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีคืนค่าทดแทนที่ดินแก่ผู้ถูกฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๑,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗๖๐,๖๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตรารสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันที่มีการวางเงินค่าทดแทนที่ดินพิพาทจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๘/๒๕๕๓)

การเวณคืนที่ดินเพื่อนำไปสร้างเป็นเขตทางพิเศษเพื่อใช้ในการดูแลบำรุงรักษาและตรวจสอบโครงสร้างของทางพิเศษ และป้องกันภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับโครงสร้างของทางพิเศษรวมถึงที่อาจเกิดขึ้นแก่เจ้าของสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ติดติดกับโครงสร้างของทางพิเศษ นั้น ไม่ถือเป็นการเวณคืนที่ดินที่เกินกว่าความจำเป็น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวณคืนเพื่อก่อสร้างทางพิเศษระบบทางด่วนสายแจ้งวัฒนะ - บางโคล่ และสายพญาไท - ศรีนครินทร์ ฟ้องว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) เวณคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเกินความจำเป็น เนื่องจากขณะที่มีการเวณคืนที่ดินผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งและรับรองแก่ผู้ฟ้องคดีว่าจะกระทำการเวณคืนที่ดินเท่าที่ใช้สร้างทางพิเศษเท่านั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับสร้างทางด่วนแคบกว่าความกว้างของเนื้อที่ดินที่ถูกเวณคืน ดังนั้น ที่ดินที่อยู่ระหว่างขอบโครงสร้างทางด่วนกับแนวเขตทางพิเศษที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีระยะห่างตั้งแต่ ๒ ถึง ๕ เมตร จึงเป็นการเวณคืนเกินความจำเป็น เพราะผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้นำที่ดินดังกล่าวไปใช้หรือทำประโยชน์อื่นใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าได้กันพื้นที่

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคห้า และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ฯลฯ

^๘ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๙๑

ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วย คิดตั้งแต่วันที่ได้รับไว้

ฯลฯ

ดังกล่าวเพื่อใช้ประโยชน์ในการดูแลบำรุงรักษาและตรวจสอบโครงสร้างของทางด่วนฯ และป้องกันภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับโครงสร้างของทางด่วนฯ ซึ่งเป็นไปตามเทคนิคและแบบในการก่อสร้างทางด่วนฯ เพื่อจะได้ไม่ไปรบกวนที่ดินของผู้อื่นที่อยู่ติดกันในเวลาจำเป็น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำมั่นที่ให้ไว้ก่อนการเวนคืน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนที่ดินพิพาทโดยผู้ฟ้องคดีจะคืนเงินตามราคาที่ดินพร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ที่ดินพิพาทที่ถูกเวนคืนที่เหลือด้านข้างซึ่งมีความกว้างประมาณ ๒ ถึง ๔ เมตร เป็นส่วนหนึ่งของเขตทางพิเศษสายแจ้งวัฒนะ - บางโคล่ และสายพญาไท - ศรีนครินทร์ ตามข้อ ๑^๙ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๐ ที่ดินส่วนที่เหลือจากการก่อสร้างทางพิเศษเหนือพื้นพื้นดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องใช้เพื่อการก่อสร้าง การบำรุงรักษาทางพิเศษซึ่งอยู่ในขอบเขตอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีตามภาระหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในข้อ ๒ (๑)^{๑๐} แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว และแม้ว่าข้อ ๓๒ (๑)^{๑๑} แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฯ ฉบับเดียวกัน จะบัญญัติให้อำนาจการทางพิเศษแห่งประเทศไทยเข้าครอบครองหรือใช้เป็นการชั่วคราวซึ่งอสังหาริมทรัพย์ในความครอบครองของบุคคลใดที่มีใช้โรงเรือนซึ่งคนอยู่อาศัยหรือประกอบธุรกิจ ภายใต้เงื่อนไขว่าการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นการจำเป็นสำหรับการสร้างหรือขยายทางพิเศษ และการบำรุงรักษา การป้องกันอันตรายหรือความเสียหาย

^{๙-๑๑} ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๐

ข้อ ๑ ในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้

“ทางพิเศษ” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดสร้างขึ้นใหม่ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้พื้นดิน เหนือพื้นพื้นดิน หรือพื้นน้ำ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจราจรเป็นพิเศษ และหมายความรวมถึงทางซึ่งใช้สำหรับรถรางเดี่ยวหรือรถใต้ดิน สะพาน อุโมงค์ เรือสำหรับขนส่งรถข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นลงรถ ทางเท้า ที่จอดรถ เขตทาง ไหล่ทาง เขื่อนกันน้ำ ท่อทางระบายน้ำ กำแพงกันดิน รั้วเขต หลักกระยะสัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจร และอาคารหรือสิ่งอื่น อันเป็นอุปกรณ์เกี่ยวกับงานทางพิเศษ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒ ให้จัดตั้งหน่วยงานทางการพิเศษขึ้น เรียกว่า “การทางพิเศษแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า กทพ. และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) สร้างหรือจัดให้มีด้วยวิธีการใดๆ ตลอดจนบำรุงและรักษาทางพิเศษ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการสร้างหรือขยายทางพิเศษและการบำรุงรักษา การป้องกันอันตราย หรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ทางพิเศษ ให้ กทพ. มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้เป็นการชั่วคราวซึ่งอสังหาริมทรัพย์ในความครอบครองของบุคคลใดที่มีใช้โรงเรือนซึ่งคนอยู่อาศัย หรือประกอบธุรกิจ ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นการจำเป็นสำหรับการสร้างหรือขยายทางพิเศษ และการบำรุงรักษา การป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ทางพิเศษ

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่จะเกิดขึ้นแก่ทางพิเศษก็ตาม แต่หาได้ตัดอำนาจของผู้ผูกฟองคัตที่จะใช้ที่ดินที่เวนคืนเพื่อสร้างทางพิเศษในการดูแลบำรุงรักษาและตรวจสอบโครงสร้างของทางพิเศษและป้องกันภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับโครงสร้างของทางพิเศษ รวมถึงสามารถป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ที่จะเกิดแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ตั้งอยู่ชิดติดกับโครงสร้างของทางพิเศษ ส่วนกรณีที่ดินแต่ละแปลงที่ถูกเวนคืนมีระยะห่างจากโครงสร้างทางพิเศษไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสภาพและแบบในการก่อสร้างทางพิเศษ ส่วนที่ดินพิพาทของผู้ผูกคัตขณะที่ถูกเวนคืนไม่มีสิ่งปลูกสร้างในที่ดิน และตั้งอยู่ในส่วนที่เป็นทางโค้งอันต้องก่อสร้างและบำรุงรักษาแตกต่างจากทางด่วนพิเศษที่มีแนวตรง ฉะนั้นการมีที่ดินเหลือจากขอบเขตทางด่วนพิเศษข้างละประมาณ ๒ ถึง ๔ เมตร จึงไม่ถือว่าเป็นการเวนคืนที่ดินเกินกว่าความจำเป็น พิพาทชายกฟอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๐/๒๕๕๓)

๑.๑๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง

ในการกำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างที่ไม่อาจรื้อถอนได้จะต้องกำหนดค่าทดแทนเท่ากับค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการปลูกสร้างใหม่ทั้งหมด แม้ว่าวัสดุก่อสร้างบางอย่างจะสามารถรื้อถอนไปใช้ใหม่ได้อีกก็ตาม ก็ต้องถือว่าวัสดุก่อสร้างเหล่านั้นเป็นส่วนควบของสิ่งปลูกสร้างที่ไม่อาจรื้อถอนได้ ซึ่งจะต้องกำหนดค่าทดแทนในส่วนนี้ด้วย มิฉะนั้น จะถือเป็นการบังคับให้ผู้ถูกเวนคืนจะต้องก่อสร้างอาคารโดยมีลักษณะเดียวกับอาคารที่ถูกเวนคืนเพื่อนำวัสดุดังกล่าวไปติดตั้ง ซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ถูกเวนคืน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ผูกคัตเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นอาคารพาณิชย์สามชั้นครึ่งปลูกอยู่บนที่ดินดังกล่าวจำนวน ๑ หลัง โดยถูกกำหนดแนวเขตเวนคืนที่ดินบางส่วนพร้อมสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนเบื้องต้นได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ผูกคัตตารางวาละ ๒๖,๐๐๐ บาท และกำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างและดินถมให้แก่ผู้ผูกคัตจำนวน ๘๘๗,๓๖๙ บาท ซึ่งเป็นการคำนวณราคาในการปลูกสร้างใหม่กรณีที่นำวัสดุจากอาคารที่รื้อถอนบางอย่างไปใช้ และค่าทดแทนดินถม ผู้ผูกคัตได้รับเงินค่าทดแทนดังกล่าวแล้วแต่เห็นว่าเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่เป็นธรรม จึงยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ผูกคัตที่ ๒) เพื่อขอเงินค่าทดแทนดังกล่าวเพิ่ม ซึ่งผู้ผูกคัตที่ ๒ ไม่รับอุทธรณ์ ของผู้ผูกคัตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่ดินที่ถูกเวนคืน เนื่องจากยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สำหรับค่าทดแทน

สิ่งปลูกสร้างให้ยี่นราคาตามที่คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนเบื้องต้นกำหนดให้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ชดใช้เงินค่าทดแทนที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างเพิ่มพร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยอธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) กำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๘๗๒,๒๖๐ บาท ซึ่งเป็นการคำนวณราคาในการปลูกสร้างใหม่กรณีที่นำวัสดุจากอาคารที่รื้อถอนบางอย่างไปใช้ และค่าทดแทนดินถมเป็นเงิน ๑๕,๑๐๙ บาท เห็นว่า ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๘ (๒)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ในการกำหนดเงินค่าทดแทน สิ่งปลูกสร้างที่ไม่อาจรื้อถอนได้จะต้องกำหนดค่าทดแทนเท่ากับค่าวัสดุที่ใช้ในการปลูกสร้างใหม่ และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการปลูกสร้างใหม่ทั้งหมด โดยให้ถือว่าวงกบ บานประตู หน้าต่าง และเครื่องสุขภัณฑ์ต่างๆ ในอาคารพาณิชย์สามชั้นครึ่งของผู้ฟ้องคดีเป็นส่วนควบของสิ่งปลูกสร้างที่ไม่สามารถรื้อถอนได้ ซึ่งจะต้องกำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในส่วนนี้ด้วย มิใช่กำหนดให้ เฉพาะเป็นค่าแรงงานในการรื้อถอน ค่าเสียหาย ค่าขนย้าย และค่าแรงงานในการปลูกสร้างใหม่ มิฉะนั้น จะถือเป็นการบังคับให้ผู้ถูกเวนคืนจะต้องก่อสร้างอาคารโดยมีลักษณะเดียวกันกับ อาคารที่ถูกเวนคืนเพื่อนำวัสดุดังกล่าวไปติดตั้ง ซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ถูกเวนคืน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างเพิ่มอีก เป็นเงินจำนวน ๔๖,๑๒๕ บาท และ โดยที่การเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการประกาศกำหนดให้การเวนคืนเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนตามมาตรา ๑๓^{๑๓}

^{๑๒-๑๓} พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐
มาตรา ๑๘ เงินค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

๑. ผู้ถูกเวนคืน
๒. ผู้ถูกเวนคืน

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่รื้อถอนไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ในที่ดินที่ต้องเวนคืนนั้นในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่

๑. ผู้ถูกเวนคืน
๒. ผู้ถูกเวนคืน

มาตรา ๑๓ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเวนคืนที่ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖ แล้ว หากเนินช้ำไป จะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจ เข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้ก่อนที่จะมีการเวนคืน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบ ด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ ต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๙ โดยให้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินก่อนการเข้าครอบครอง หรือใช้ที่ดิน ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์อื่น และเป็นกรณีที่สามารถตกลงกันได้ให้จ่ายตามราคาที่ตกลงกันได้ แต่ต้องไม่เกินราคา

แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีตกลงให้ธนาคารผู้รับจ้างเองเป็นผู้รับชำระ
เงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างแทนผู้ฟ้องคดี และธนาคารดังกล่าวได้รับเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง
จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถือว่าได้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนในวันดังกล่าว
ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยของเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝาก
ประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินนับแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม
ประกอบมาตรา ๓๓^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน สำหรับมุ่งลดและหลีกเลี่ยงหนี้เชื่อได้ว่า
ได้มีการติดตั้งอยู่ในอาคารพาณิชย์สามชั้นครึ่งภายหลังจากที่มีการเวนคืนแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจ
ได้รับค่าทดแทนในส่วนนี้ ตามนัยมาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ฯ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชำระเงินค่าทดแทน

เบื้องต้นที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๙ หากเป็นกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ เมื่อเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
จากเจ้าหน้าที่ได้วางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๓๑ แล้ว ให้มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินหรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับกิจการ
ที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น เมื่อได้จ่ายเงินหรือวางเงินค่าทดแทนตามวรรคสองแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้าย
ทรัพย์สิน หรือดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือแจ้ง ถ้าเจ้าของ
หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่
มีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้เอง โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น
เป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นพิเศษเนื่องจากการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์โดยเร่งด่วน
เช่นนั้น ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ชดเชยเงินค่าทดแทนสำหรับความเสียหายส่วนนี้ด้วย ตามความเป็นธรรม

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งหนังสือแจ้งให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ ให้แจ้ง
โดยวิธีปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ สถานที่ตามมาตรา ๗ โดยระบุกำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่
หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จะเข้าดำเนินการตามวรรคสอง หรือวรรคสาม ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบห้าวันนับแต่
วันปิดประกาศแจ้งความ

เมื่อได้ปฏิบัติตามวรรคสี่แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้รับหนังสือแจ้ง
นั้นแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๕
มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๔} พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์ล่าช้า
กว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หรือจ่ายเงินค่าทดแทนล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิ
ได้รับเงินค่าอสังหาริมทรัพย์หรือเงินค่าทดแทน ได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของ
ธนาคารออมสินในจำนวนเงินดังกล่าว นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการจ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์หรือเงินค่าทดแทน

สิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น จำนวน ๔๖,๑๒๕ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินตามที่ธนาคารออมสินประกาศกำหนดในแต่ละช่วงเวลา แต่ไม่เกินอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๙/๒๕๕๓)

๒. กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ

๒.๑ การกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า

๒.๑.๑ การออกประกาศกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้าและการดำเนินการสำรวจความเห็นของประชาชนในการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ การดำเนินการเพื่อกำหนดแนวเขตเดินสายส่งไฟฟ้าและการกำหนดค่าทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาค่าทดแทนที่ดิน

๒.๒.๑ การพิจารณาถึงความเสียหายของที่ดินส่วนที่เหลือจากการถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าที่จะมีสิทธิได้รับค่าทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาค่าทดแทนที่ดินที่ถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินที่อยู่นอกเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๐

คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ

๑. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๑.๑ การกำหนดคุณสมบัติอันเป็นการตัดสิทธิเอกชนในการเข้าเสนอราคาไว้ล่วงหน้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การรวมงาน ๓ ประเภท ไว้ในประกาศสอบราคาคราวเดียวกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดรายละเอียดและคุณลักษณะของพัสดุที่จะจัดซื้อไว้ในประกาศประกวดราคาโดยเพิ่มเติมหรือแตกต่างจากที่กำหนดในคู่มือผู้ซื้อซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิเสนอราคา

ในการประกาศจัดซื้อจัดจ้างจะต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาและเอกสารจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้ผู้ประสงค์จะเข้าแข่งขันเสนอราคาได้ทราบล่วงหน้าและดำเนินการได้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของประกาศจัดซื้อจัดจ้างนั้น การที่ส่วนราชการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาไว้ในเอกสารจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมจากประกาศจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเข้าแข่งขันเสนอราคาจะทราบถึงรายละเอียดดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้ซื้อเอกสารจัดซื้อจัดจ้างนั้นแล้ว กรณีถือเป็นการออกประกาศจัดซื้อจัดจ้างโดยไม่เปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม อันเป็นการไม่ชอบด้วยระเบียบว่าด้วยการพัสดุ และแนวปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๓/ว๑ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๒

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ออกประกาศประกวดราคาจ้างดำเนินโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนดให้ผู้สนใจติดต่อขอซื้อเอกสารประกวดราคาในราคาชุดละ ๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประกวดราคาดังกล่าว และได้ทราบว่าในเอกสารประกวดราคามีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้ว่า ผู้เสนอราคาต้องมีผลงานในประเทศไทยและมีผลงานไม่น้อยกว่า ๔๐ ล้านบาท และ ๑๕ ล้านบาท สำหรับงานบินถ่ายรูปทางอากาศและงานทำแผนที่รูปถ่ายออร์โทสตี ตามลำดับ โดยข้อกำหนดดังกล่าวไม่ปรากฏในเอกสารประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติเช่นนี้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับบุคคลบางราย ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีหลงซื้อเอกสารประกวดราคาไปแล้ว จึงทราบภายหลังว่าตนถูกจำกัดสิทธิไม่อาจเข้าเสนอราคาได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาจัดทำประกาศประกวดราคาใหม่โดยการแก้ไขคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมแล้ว แต่ไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศประกวดราคาพิพาทและดำเนินการประกวดราคาใหม่โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคาให้มีผลงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และผลงานที่ผ่านมาโดยไม่จำกัดวงเงิน รวมทั้งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) คืนเงินค่าซื้อเอกสารประกวดราคาจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑๕ ทวิ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า การจัดหาพัสดุตามระเบียบนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหา ต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบฉบับเดียวกัน กำหนดว่า ส่วนราชการใดประสงค์จะคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการซื้อและการจ้างให้กระทำได้ในกรณีที่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะผู้ที่มีความสามารถโดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ประกาศให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผย พร้อมทั้งส่งให้ กวพ. ด้วย และวรรคสอง

กำหนดว่า ในการดำเนินการคัดเลือก ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำรายงานเสนอขออนุมัติ หัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมด้วยเอกสารคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้ (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องทำการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น (๒) ประเภท วางเงิน และรายละเอียดของพัสดุหรืองานที่จะต้องซื้อหรือจ้าง (๓) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก ซึ่งเป็นเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ เช่น ประสบการณ์ และผลงานที่ผ่านมา สมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และโรงงาน ฐานะการเงิน เป็นต้น (๔) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก ประกอบกับข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง ของระเบียบข้างต้น กำหนดว่า เมื่อหัวหน้าส่วนราชการสั่งการอนุมัติในข้อ ๓๐ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำประกาศเชิญชวนเพื่อคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น และวรรคสองกำหนดว่า ประกาศเชิญชวนอย่างน้อยให้แสดงรายการดังต่อไปนี้ (๑) รายละเอียดเฉพาะของที่ต้องการซื้อหรืองานที่ต้องการจ้าง (๒) ประสบการณ์และผลงานของผู้เสนอที่มีลักษณะและประเภทเดียวกัน ... และ ข้อ ๔๔ วรรคสาม ของระเบียบฉบับเดียวกัน กำหนดว่า การเผยแพร่เอกสารประกวดราคา ให้จัดทำเป็นประกาศ และมีสาระสำคัญดังนี้ (๑) รายการพัสดุที่ต้องการซื้อ หรืองานที่ต้องการจ้าง (๒) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าประกวดราคา นอกจากนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๓/ว.๑ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๒ แจ้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ในการประกาศประกวดราคาจะต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้ซื้อแบบและเอกสารประกวดราคา เพื่อให้ผู้ประสงค์จะเข้าแข่งขันได้ทราบล่วงหน้าและจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของประกาศประกวดราคานั้น เมื่อคดีนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ เสนอราคาไว้ในเอกสารประกวดราคาข้อ ๒.๕ (๑) และข้อ ๒.๖ (๑) เพิ่มเติมจากประกาศ ประกวดราคา ซึ่งบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเข้าแข่งขันประกวดราคารวมทั้งผู้ฟ้องคดีจะทราบถึง รายละเอียดดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้ซื้อเอกสารประกวดราคานั้นแล้ว จึงถือเป็นการดำเนินการ ออกประกาศประกวดราคาโดยไม่เปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม กรณีจึงไม่ชอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๑๕ ทวิ ข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ และข้อ ๔๔ และเป็นการขัดแย้งกับแนวปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีข้างต้น ซึ่งบังคับให้ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ และเมื่อการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อ ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้อง

รับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการซื้อประกาศประกวดราคาเป็นจำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศประกวดราคาพิพาทนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ดำเนินการประกวดราคาจนกระทั่งได้ผู้รับจ้าง และมีการส่งมอบงานตามสัญญาเรียบร้อยแล้ว การเพิกถอนประกาศประกวดราคาพิพาทจึงไม่เกิดประโยชน์แก่ฝ่ายใด พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คืนเงินค่าซื้อเอกสารประกวดราคาจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๘/๒๕๕๔)

๑.๕ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุโดยเฉพาะเจาะจง อันเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผลิตภัณฑ์รายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ในการดำเนินการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นไปโดยเปิดเผย โปร่งใส และเป็นธรรม โดยจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานด้วย และหากต้องการพัสดุที่ผลิตในประเทศและหรือกิจการของคนไทย จะมีข้อห้ามในการกำหนดรายละเอียดที่สำคัญอีกประการหนึ่งว่า ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะซึ่งอาจมีผลเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศ หรือกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อการจัดซื้อสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ใด การพิจารณาที่จะถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อันจะถือเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผลิตภัณฑ์รายใดรายหนึ่ง และกีดกันผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันอย่างเป็นธรรมนั้น ไม่เพียงแต่จะพิจารณาจากสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาจาก

^๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

คุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาอีกประการหนึ่งด้วย ดังนั้น การประกอบคอมพิวเตอร์เพื่อจัดจำหน่ายในยี่ห้อต่าง ๆ ที่เป็นกิจการของคนไทย จึงย่อมได้รับความคุ้มครองหรือการปฏิบัติจากหน่วยงานของรัฐอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมตามหลักการดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประกาศประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประมูลซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามประกาศดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของหน่วยประมวลผลกลางของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่าต้องเป็นยี่ห้อ Intel Celeron ซึ่งเป็นการระบุยี่ห้อหนึ่งยี่ห้อใดโดยเฉพาะเจาะจง อันมีลักษณะกีดกันมิให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างการผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หน่วยประมวลผลกลาง ยี่ห้อ AMD เข้าแข่งขันเสนอราคาในครั้งนี้ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อ ๑๐ ตีร เวรคหนึ่ง^๒ ประกอบกับข้อ ๑๑^๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติว่า การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในแต่ละขั้นตอนจะต้องเป็นไปโดยเปิดเผย โปร่งใส และเป็นธรรม โดยจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานด้วย ซึ่งหากต้องการพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือกิจการของคนไทย จะมีข้อห้ามในการกำหนดรายละเอียดที่สำคัญอีกประการหนึ่งว่า ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะซึ่งอาจมีผลเป็นการกีดกันมิให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศ หรือกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคากับหน่วยการ

^{๒-๓} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐ ตีร การจัดหาพัสดุดังระบียบนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหาต้องดำเนินการโดยเปิดเผย สามารถตรวจสอบได้และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระบียบนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๑ ให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศหรือเป็นกิจการของคนไทยตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจมีผลกีดกันมิให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือเป็นกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันกันในการเสนอราคากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

บริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อการจัดซื้อสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ใด การพิจารณาที่จะถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อันจะถือเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผลิตภัณฑ์รายใดรายหนึ่ง และกีดกันผลิตภัณฑ์ของผู้ฟ้องคดีมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันอย่างเป็นธรรม นั้น ไม่เพียงแต่จะพิจารณาจากสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อเท่านั้น ยังต้องพิจารณาจาก คุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาอีกประการหนึ่งด้วย ซึ่งการประกอบคอมพิวเตอร์เพื่อจัดจำหน่ายในยี่ห้อต่างๆ ที่เป็นกิจการของคนไทย ย่อมได้รับความคุ้มครองหรือการปฏิบัติจากหน่วยงานของรัฐอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมด้วย เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่า ให้ใช้หน่วยประมวลผลกลาง Intel Celeron ทำงานที่ความเร็วสัญญาณนาฬิกาไม่ต่ำกว่า ๒.๔ GHz มีหน่วยความจำ Cache ไม่น้อยกว่า ๒๕๖ KB โดยอุปกรณ์ที่นำมาประกอบเป็น Unit ต้องได้มาตรฐานการผลิตในระดับคุณภาพดีที่ยอมรับได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีความต้องการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีส่วนประกอบสำคัญรายการหนึ่ง คือ หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ของแต่ละยี่ห้อจะมีคุณลักษณะทางเทคนิค สมรรถนะการประมวลผล ประสิทธิภาพการทำงานร่วมกับอุปกรณ์อื่นที่นำมาประกอบ และความสามารถในการเพิ่มขีดความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ และยังรวมถึงราคาที่แตกต่างกันในผลิตภัณฑ์ของแต่ละยี่ห้อด้วย การมีประกาศโดยกำหนดให้มีการเสนอราคาและระบุผลิตภัณฑ์ที่เป็นส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์ จึงต้องเป็นไปตามผลการพิจารณาในการกำหนดระดับของคุณภาพของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ต้องการซื้อและจำนวนงบประมาณในการจัดซื้อให้สอดคล้องกัน อันจะเป็นผลดีในการเทียบเคียงราคาของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของผู้เสนอราคาแต่ละรายที่ได้เสนอราคาต่อหน่วยงานที่จัดซื้อ ซึ่งแม้หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ในท้องตลาดจะมีจำหน่ายอยู่หลายยี่ห้อ เช่น ยี่ห้อ Intel , AMD , Transmeta , VIA เป็นต้น แต่ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในแต่ละยี่ห้อ นั้น ผู้ประกอบกิจการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละยี่ห้อสามารถจัดหาประกอบในเครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเพื่อเสนอราคาต่อหน่วยงานที่จัดซื้อได้ เช่น ยี่ห้อ IBM , DELL , Acer , Toshiba , HP เป็นต้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองประกาศประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์โดยกำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่า ให้ใช้หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) Intel Celeron เป็นหน่วยประมวลผลกลางที่ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถจัดหาหน่วยประมวลผลกลาง Intel Celeron ที่มีจำหน่ายทั่วไปในท้องตลาดมาประกอบเป็นส่วนประกอบในเครื่องคอมพิวเตอร์ของแต่ละยี่ห้อได้ รวมถึงผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ ยี่ห้อ ATEC อันเป็นคอมพิวเตอร์

ยี่ห้อหนึ่งที่ทำนายในท้องตลาด โดยสามารถจัดจำหน่ายทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ยี่ห้อ Intel และหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ยี่ห้อ AMD การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศประมูลซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่าใช้หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) Intel Celeron ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มีผู้จำหน่ายในท้องตลาดเป็นการทั่วไป และยังคงทำให้เกิดการแข่งขันในระหว่างผู้เสนอราคาได้ จึงมิได้เป็นการกีดกันหรือเอื้อประโยชน์หรือเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์จำหน่ายรายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่เป็นการขัดต่อระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และมีใช่เป็นการกำหนดลักษณะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง ที่จะถือเป็นการกำหนดเงื่อนไขโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมหรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดมีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม อันมีลักษณะเป็นการกระทำที่เป็นความผิดอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อย่างไรก็ดี นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๐ ทบทวนมติเกี่ยวกับการซื้อสิ่งของโดยการระบุคุณลักษณะหรือยี่ห้อเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจน ความว่า กรณีที่ส่วนราชการจำเป็นต้องระบุชื่อยี่ห้อสิ่งของ ก็ให้ระบุชื่อยี่ห้อสิ่งของนั้นๆ ได้ แต่ต้องให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถระบุได้ และให้ถือเป็นหลักการว่าสิ่งของที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับยี่ห้อที่ระบุก็ให้ใช้ได้ด้วย ดังนั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะกำหนดคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประสงค์จะซื้อว่าใช้หน่วยประมวลผลกลาง Intel Celeron ซึ่งเป็นคุณลักษณะทางเทคนิคที่ผู้เสนอราคาจะต้องใช้หน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ดังกล่าวในการประกอบเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะเสนอขายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีได้กำหนดแนวทางไว้ให้ถือเป็นหลักการว่า แม้จะกำหนดยี่ห้อของสิ่งของไว้หลายยี่ห้อก็ตาม

^๔ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๑ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐผู้ใด โดยทุจริตทำการ ออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดมีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

แต่สิ่งของที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับยี่ห้อที่ระบุก็ให้ใช้ได้ด้วย จึงเป็นหลักที่ผู้เสนอราคา ซึ่งประกอบกิจการในการเสนอขายสิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ให้แก่หน่วยงานของรัฐย่อมสามารถ ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในกรณีที่หน่วยงานผู้จัดซื้อไม่รับคำเสนอราคาที่ผู้เสนอได้เสนอสิ่งของที่มี คุณภาพเทียบเท่ากับยี่ห้อที่ระบุไว้ในประกาศได้ แต่เมื่อได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า การกระทำของ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้เป็นการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการประกอบและจำหน่ายเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองอุทธรณ์ว่า การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) ของคอมพิวเตอร์ ที่จัดซื้อโดยระบุให้เป็นแบบ Intel Celeron อันเป็นผลิตภัณฑ์ยี่ห้อ Intel เพียงยี่ห้อเดียว เป็นการ กระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟังขึ้น พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๑๓/๒๕๕๔)

๒. กรณีพิพาทในขั้นตอนการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

เมื่อระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและ เอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดย เปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น โดยมีได้กำหนดให้ ต้องปิดประกาศสอบราคาที่สุดท้ายข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง ดังนั้น จึงเป็นดุลพินิจ ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ที่ใดก็ได้ นอกเหนือจากที่ระเบียบข้างต้นได้กำหนดบังคับไว้ การที่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปิด ประกาศสอบราคาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง ก็ไม่เป็นเหตุให้การประกาศ สอบราคาไม่ชอบด้วยกฎหมายและต้องยกเลิกการประกาศสอบราคาแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลโคกศรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยนายกเทศมนตรีตำบลโคกศรี (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒) ได้ประกาศสอบราคาจ้างเหมาก่อสร้างจำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้าง รางระบายน้ำ คสล. พร้อมฝาปิด คสล. โครงการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำ คสล. พร้อมรางวีระบายน้ำ โครงการก่อสร้างถนนดิน และโครงการก่อสร้างถนน คสล. โดยได้ปิดประกาศสอบราคาดังกล่าว ไว้ที่ทำการสำนักงานเทศบาลตำบลโคกศรี และที่ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง หอประชุมอำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งได้จัดส่งให้ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้น ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับจำนวน ๑๐ ราย โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีนั้น ได้มีหนังสือ

ขอทราบข่าวสารสาธารณะของราชการและขอซื้อแบบแปลนเอกสารสอบราคาไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการตามระเบียบในวันสิ้นสุดการขายเอกสารสอบราคาไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ได้จัดส่งเอกสารเผยแพร่การสอบราคาครั้งนี้ให้ผู้ฟ้องคดี เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าเสนอราคาได้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพื่อขอให้ยกเลิกการสอบราคาตามประกาศสอบราคาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าการดำเนินการสอบราคาพิพาทเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ไม่มีเหตุให้ต้องเพิกถอนประกาศสอบราคา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๓๔ (๑)^๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคาให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการปิดประกาศสอบราคาพิพาทไว้ ณ ที่ทำการสำนักงานเทศบาลตำบลโคกศรี รวมทั้งได้จัดส่งให้ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับจำนวน ๑๐ รายแล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามข้อ ๓๔ (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ ทั้งนี้ เนื่องจากระเบียบดังกล่าวมิได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องปิดประกาศสอบราคาที่สุดท้ายข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้าง แต่เป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะดำเนินการปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ที่ใดก็ได้ นอกเหนือจากที่ระเบียบข้างต้นได้กำหนดบังคับไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะปิดประกาศสอบราคาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อ/จัดจ้างหรือไม่ อย่างไร ก็ไม่เป็นเหตุให้การประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗๑/๒๕๕๓)

^๔ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓๔ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ก่อนวันเปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่าสิบวัน สำหรับการสอบราคาในประเทศหรือไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน สำหรับการสอบราคานานาชาติ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรง หรือโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าห้าราย กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น หรือตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

๓. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา

ในการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา รวมทั้งข้อเสนอด้านเทคนิค และข้อเสน่อื่น ๆ ของผู้เสนอราคา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา จะต้องถือปฏิบัติตามข้อ ๕๐ (๑) (๒) และข้อ ๕๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยหากผู้เสนอราคาได้เสนอราคาหรือเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาผิดพลาดไปในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ และไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะต้องสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้เข้าเสนอราคารายนั้น ก่อนการพิจารณาเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง หากปรากฏว่า คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาไม่ได้ให้โอกาสแก่ผู้เสนอราคาได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติข้างต้นแล้วเสนอความเห็นให้ตัดผู้เสนอราคารายนั้น ออกจากการประกวดราคา และผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างมีคำสั่งตามความเห็นของ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาดังกล่าว กรณีเป็นการออกคำสั่งตัดสิทธิ ผู้เสนอราคาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างห้องเย็น จำนวน ๒ แห่ง คือ ห้องเย็นพร้อมอาคารโรงเรียนเก็บทูเรียนและผลไม้ สหกรณ์การเกษตร เมืองจันทบุรี จำกัด และห้องเย็นเก็บอาหารทะเลพร้อมติดตั้งอุปกรณ์ครบชุด อาคารใช้สอย พร้อมวางระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย สหกรณ์การเกษตรสุราษฎร์ธานี จำกัด ปรากฏว่ามีผู้ยื่นซองเสนอราคาจำนวน ๒ ราย คือ ผู้ฟ้องคดี และบริษัท พ. ต่อมา คณะกรรมการพิจารณา ผลการประกวดราคามีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านข้อเสนอด้านเทคนิค และข้อเสน่อื่น ๆ จึงตัดผู้ฟ้องคดีออกจากการประกวดราคา และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณา ให้บริษัท พ. เป็นผู้ชนะการประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผลการพิจารณาดังกล่าวไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จึงได้นำเรื่องมาร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และต่อมาได้มีการโอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคและข้อเสนออื่นๆ ของผู้เข้าเสนอราคาทุกรายนั้น คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะต้องถือปฏิบัติตามข้อ ๕๐ (๑)^๖ และข้อ ๕๕^๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเหตุผลของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่าน ข้อเสนอด้านเทคนิคและข้อเสนออื่นๆ ในแต่ละข้อ สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีที่ถูกฟ้องคดีอ้างว่า เอกสารที่ระบุความสัมพันธ์และความสมดุลของระบบทำความเย็น ทั้งสองแห่งไม่ถูกต้อง เนื่องจากเป็นเพียงรายการสรุปภาระความร้อนของห้องเย็น ยังขาดเอกสารประกอบการพิจารณาหรือรายการคำนวณที่ว่าเหตุใดจึงเลือกใช้เครื่องจักรรุ่นนั้น ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนด (TOR) ของผู้ถูกฟ้องคดี เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยืนยันว่ามีเอกสารแบบข้อมูลจำเพาะ แคตตาล็อก ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจน และมีการคำนวณความสัมพันธ์กันอย่างดี โดยมีเอกสารสรุปรายการความสัมพันธ์และความสมดุลของระบบทำความเย็น และในการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาก็ไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีอธิบายเกี่ยวกับเหตุผลในการกำหนดคุณลักษณะของระบบทำความเย็นดังกล่าว อีกทั้งไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการ

^{๖-๗} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕๐ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่างๆ พัสตุดตัวอย่าง แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

ในกรณีที่ผู้เสนอราคายายใดเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา ในส่วนที่มีสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคายรายอื่น หรือเป็นการผิดพลาดเล็กน้อย ให้พิจารณาผ่อนปรนให้ผู้เข้าประกวดราคา โดยไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคายรายนั้นออก

ในการพิจารณา คณะกรรมการอาจสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้เสนอราคายรายใดก็ได้แต่จะให้ผู้เสนอราคายรายใดเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เสนอไว้แล้วมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๕๕ เพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๕๔ ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาทำหน้าที่เปิดซองข้อเสนอ ด้านเทคนิคของผู้เสนอราคาแทนคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาตามข้อ ๔๙ (๕) และพิจารณาผลการประกวดราคาตามข้อ ๕๔ โดยถือปฏิบัติตามข้อ ๕๐ ในส่วนที่ไม่ขัดกับการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคและข้อเสนออื่นของผู้เข้าเสนอราคาทุกรายและคัดเลือกเฉพาะรายที่เสนอ ได้ตรงหรือใกล้เคียงตามมาตรฐานความต้องการของส่วนราชการมากที่สุด ในกรณีจำเป็น จะเรียกผู้เสนอราคามาชี้แจง ในรายละเอียดข้อเสนอเป็นการเพิ่มเติมข้อหนึ่งข้อใดก็ได้

(๒) เปิดซองราคาเฉพาะรายที่ได้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกตาม (๑) แล้วสำหรับรายที่ไม่ผ่านการพิจารณา ให้ส่งคืนซองข้อเสนอด้านราคา และซองข้อเสนอทางการเงิน (ถ้ามี) โดยไม่เปิดซอง

ในการพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิค และข้อเสนอทางการเงินในกรณีนี้ ให้ส่วนราชการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคนิค และผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับการซื้อหรือการจ้างอย่างน้อยด้านละ ๑ คน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาตามวรรคหนึ่งด้วย

พิจารณาผลการประกวดราคาได้โต้แย้งถึงการมีเอกสารดังกล่าวหรือได้สอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๕๐ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ และเมื่อพิจารณาจากเอกสารหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนคดีแล้ว เห็นได้ว่า เอกสารดังกล่าวมีอยู่จริงและมีข้อเท็จจริงตรงกับที่ผู้ฟ้องคดีได้อ้างไว้ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า การที่ผู้ฟ้องคดีกำหนดค่าอรรถภูมิภายนอกห้องเย็นเริ่มต้นที่ ๓๕ องศาเซลเซียส ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย นั้น เห็นว่า ตามข้อ ๕๐ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะต้องมีหลักเกณฑ์และเหตุผลที่สนับสนุนการพิจารณาให้เห็นชัดเจนว่า การใช้ค่าอรรถภูมิภายนอกเท่าไรจึงจะเหมาะสมและเป็นเกณฑ์ในความปลอดภัย เมื่อผู้ฟ้องคดียืนยันว่าเหตุผลที่เลือกใช้ค่าอรรถภูมิเริ่มต้นที่ ๓๕ องศาเซลเซียส เนื่องจากค่าอรรถภูมิเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละเดือนของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในหนึ่งปีไม่มีช่วงใดสูงกว่า ๓๕ องศาเซลเซียส ซึ่งหน่วยงานราชการหลายแห่งก็ได้ใช้ค่าอรรถภูมิเริ่มต้นที่ ๓๕ องศาเซลเซียส ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับค่าอรรถภูมิเริ่มต้นไว้ในเอกสารประกวดราคา นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงจากการไต่สวนผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ไม่มีประสบการณ์ในกรณีดังกล่าวมาก่อนและการกำหนดค่าอรรถภูมิเริ่มต้นที่ ๓๕ องศาเซลเซียส ก็สามารถผ่านข้อเสนอด้านเทคนิคได้ ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แทนจำหน่ายเครื่องจักรและอะไหล่ แต่เพียงผู้เดียวในประเทศไทย มีอายุการเป็นผู้แทนจำหน่ายช่วงเวลาสั้นเกินไป เกรงว่าจะมีปัญหาในอนาคต นั้น เห็นว่า เป็นเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีคาดเดาไปเองและเป็นความเสียหายในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น ประกอบกับตามข้อ ๒.๑.๑.๔ ของรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะการก่อสร้างโรงงานห้องเย็นทั้งสองแห่งไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นตัวแทนในระยะเวลาเท่าไร

^๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕๐ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา มีหน้าที่ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) พิจารณาคัดเลือกสิ่งของ หรืองานจ้าง หรือคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่ตรวจสอบแล้วตาม (๑) ซึ่งมีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ แล้วเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคาที่คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดดังกล่าวไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงกับส่วนราชการในเวลาที่กำหนดตามเอกสารประกวดราคา ให้คณะกรรมการพิจารณาจากผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไปตามลำดับ

ถ้ามีผู้เสนอราคาเท่ากันหลายราย ให้เรียกผู้เสนอราคาดังกล่าวมาขอให้เสนอราคาใหม่พร้อมกัน ด้วยวิธียื่นซองเสนอราคา

ถ้าปรากฏว่าราคาของผู้เสนอราคารายที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อหรือจ้างสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาดำเนินการตามข้อ ๔๓ โดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีประวัติที่ไม่ดีในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งในการเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือคำประกันของธนาคารประกันความเสียหายตามอายุการรับประกันแล้ว ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดียื่นซองเอกสารรับรองเกี่ยวกับสถาปนิกของโรงงานที่จังหวัดจันทบุรีไม่ถูกต้อง นั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้มีหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีได้พาสถาปนิกของผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงข้อเท็จจริงในวันที่กำหนดด้วย แต่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาไม่ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงตามข้อ ๕๐ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ซึ่งความผิดพลาดดังกล่าว (ใบรับรองสถาปนิกของโรงงานผู้ฟ้องคดีที่ออกโดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมระบุประเภทสมาชิกและเลขทะเบียนคลาดเคลื่อน) ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้เสนอราคาและเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาผิดพลาดในส่วนที่มีสาระสำคัญและไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาที่จะต้องสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๕๐ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ แต่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคากลับไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว และเมื่อพิจารณาหลักฐานที่สภาสถาปนิกได้ชี้แจงแล้วพบว่า สถาปนิกที่ผู้ฟ้องคดีให้รับรองแบบของห้องเย็นนั้น มีคุณสมบัติครบถ้วนก่อนที่จะมีการยื่นซองประกวดราคา ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตัดผู้ฟ้องคดีออกจากการประกวดราคา เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการพิจารณาข้อเสนอด้านเทคนิคและข้อเสนออื่นๆ ในการประกวดราคา จ้างเหมาก่อสร้างห้องเย็นทั้งสองแห่งตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้ดำเนินการพิจารณาผลการประกวดราคาต่อไปโดยพิจารณาราคาของบริษัท พ. เพียงรายเดียว จึงมีผลให้การพิจารณาผลการประกวดราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีตัดสินใจตัดสินการประกวดราคาไปตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาในการประกวดราคาครั้งนี้ จึงทำให้คำสั่งตัดสินการประกวดราคาดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งตัดสินการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีในการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างห้องเย็นทั้งสองแห่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๕/๒๕๕๓)

เมื่อประกาศประกวดราคาต้องการได้ผู้รับจ้างที่เคยมีผลงานก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นงานพัฒนาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค อันมีลักษณะเป็นงานก่อสร้างระบบประปาที่มีกระบวนการนำน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินมาผ่านขั้นตอนการปรับปรุงคุณภาพน้ำ แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดได้ยื่นผลงานก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำ อันเป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และมีลักษณะงานก่อสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กวางแนวลำน้ำเพื่อยกระดับน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำ ซึ่งตามหลักวิชาการทางช่างแล้วงานทั้งสองประเภทดังกล่าวมีกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการและประชาชนที่แตกต่างกัน การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าผลงานที่ผู้ฟ้องคดีเสนอดังกล่าวมีรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ผู้ฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องและไม่อาจพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีได้ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

กรมทรัพยากรน้ำ (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ ได้ประกาศประกวดราคาจ้างสองฉบับ ได้แก่ ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ หมู่ที่ ๒ บ้านท่าแร่ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ หมู่ที่ ๑ บ้านช่อง ตำบลห้วยกระเจา อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี โดยข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาทั้งสองโครงการดังกล่าวกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ผู้เสนอราคาต้องเป็นนิติบุคคลและมีผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาหรือก่อสร้างระบบประปาที่มีท่อถึงสูงคอนกรีตเสริมเหล็ก ในวงเงินไม่น้อยกว่าสัญญาละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ในสัญญาเดียว และเป็นผลงานที่เป็นคู่สัญญาโดยตรงกับส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานเอกชนที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ เชื้อถือ โดยมิหนังสือรับรองผลงานจากหน่วยงานคู่สัญญาพร้อมสำเนาสัญญาจ้างซึ่งรับรองสำเนาถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประกวดราคาและเข้าร่วมเสนอราคาทั้งสองโครงการ โดยเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดทั้งสองโครงการเป็นเงินโครงการละ ๒,๘๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือ

รับรองผลงานของกรมชลประทานที่รับรองว่าผู้ฟ้องคดีได้รับจ้างเหมาก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำเป็นราคารวมทั้งสิ้น ๑๓,๒๕๙,๔๐๐ บาท แต่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าหนังสือรับรองผลงานของผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคา จึงไม่อาจพิจารณาราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอได้แม้ว่าจะเป็นราคาที่ต่ำสุดก็ตาม และได้พิจารณาผู้เสนอราคาที่ปฏิบัติถูกต้องตามรายละเอียดและเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา แล้วมีมติให้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ทั้งสองโครงการ ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาดังกล่าว จึงได้อุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งยืนยันผลการพิจารณาเดิมให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่รับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการพิจารณาเข้าทำสัญญาทั้งสองโครงการต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีส่งผลงานคนละประเภทกับที่เงื่อนไขข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคาของทั้งสองโครงการพิพาทกำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ทำให้การเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีมีรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เนื่องจากผลงานก่อสร้างฝายทดน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กและระบบท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบระบบท่อส่งน้ำ เป็นงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มีลักษณะงานก่อสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กวางแนวลำน้ำเพื่อยกระดับน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำ ส่วนงานก่อสร้างระบบประปาผิวดินขนาดใหญ่ เป็นงานพัฒนาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค อันมีลักษณะงานก่อสร้างระบบประปาที่มีกระบวนการนำน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินมาผ่านขั้นตอนการปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการให้น้ำดิบตกตะกอนด้วยกระบวนการทางเคมี จากนั้นจะไหลเข้าสู่การกรอง ไหลเข้าสู่ถัง เป็นกระบวนการที่อาศัยหลักการของแรงโน้มถ่วงของโลก เมื่อทำการฆ่าเชื้อโรคด้วยสารละลายคลอรีนแล้วสูบน้ำประปาจากถังด้วยเครื่องสูบน้ำขึ้นหอดัง จากนั้นจึงจ่ายประปาจากหอดังเข้าสู่ท่อจ่ายน้ำประปาเพื่อจ่ายให้แก่ประชาชน จึงเห็นได้ว่างานทั้งสองลักษณะมีหลักวิชาการที่มีกระบวนการที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการและประชาชนที่แตกต่างกัน การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าผลงานการก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีผิดเงื่อนไขตามข้อ ๒.๕ ของเอกสารประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีจึงมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องและไม่อาจรับพิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีได้ จึงเป็นไปโดยชอบตามข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว

นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๗ ได้ประกาศประกวดราคาจ้างทั้งสองฉบับโดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวประกวดราคาในเว็บไซต์ และทางวิทยุกระจายเสียงให้แก่ผู้สนใจได้ทราบทั่วไป ซึ่งในการประกาศประกวดราคาดังกล่าวก็ได้กำหนดเงื่อนไขข้อ ๒.๕ ข้างต้น เอาไว้แล้ว เนื่องจากเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่จะต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาให้เป็นไปตามที่ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง^๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดไว้ ดังนั้น จึงมิใช่กรณีเป็นการกีดกัน และผู้ถูกฟ้องคดีได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๗/๒๕๕๔)

๔. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

๔.๑ การพิจารณาให้ผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งระบุรายการในใบเสนอราคาผิดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญและไม่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่นเป็นผู้ชนะการเสนอราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งเสนอราคาวัสดุไม่ครบถ้วนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งไม่แสดงรายละเอียดค่าแรงงานในใบแจ้งปริมาณงานอันเป็นสาระสำคัญของการประกวดราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓๐ ส่วนราชการใดประสงค์จะคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการซื้อและการจ้างให้กระทำได้ในกรณีที่ต้องจำกัดเฉพาะผู้ที่มีความสามารถ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ประกาศให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผยพร้อมทั้งส่งให้ กวพ. ด้วย

๔.๔ การมีคำสั่งอนุมัติจ้างผู้เสนอราคาซึ่งยื่นหนังสือรับรองการจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนบริษัทปัจจุบันโดยถูกต้องตามเงื่อนไขการประกวดราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งมีคุณสมบัติด้านเครื่องจักร
และด้านเงินทุนไม่ถูกต้องตามเอกสารประกวดราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๖ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งยื่นเสนอราคาโดยใช้สำเนา
เอกสารใบเสนอราคาไม่ใช่ต้นฉบับจริง

กรณีที่ผู้เสนอราคายื่นซองประกวดราคาโดยใช้สำเนาเอกสารใบเสนอราคา
ไม่ใช่ต้นฉบับจริง ถือเป็น การเสนอราคาโดยผิดพลาดเพียงเล็กน้อยหรือผิดแยกไปจาก
เงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ อีกทั้ง ไม่มีผลทำให้เกิด
การได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น เมื่อผู้เสนอราคาดังกล่าวเป็นผู้เสนอราคา
ต่ำสุด การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอให้ตัดผู้เสนอราคา
ดังกล่าวออกและให้จ้างผู้เสนอราคาในลำดับรองลงมาแทน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ
ตามข้อ ๓๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. ๒๕๓๘

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลคูคต (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกประกาศประกวดราคาจ้างเหมา
วางท่อ คสล. พร้อมบ่อพักและรางวี เลียบคลองซอยที่ ๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลคูคต โดยผู้ฟ้องคดี
ได้ยื่นซองประกวดราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา
ได้ตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานต่างๆ ของผู้เข้าประกวดราคาตามโครงการดังกล่าวแล้ว
ปรากฏว่ามีผู้ที่มีคุณสมบัติและยื่นเอกสารหลักฐานถูกต้องตามเงื่อนไขในประกาศประกวดราคา
และเอกสารประกวดราคารวม ๑๕ ราย โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ลำดับที่ ๒ คือ
บริษัท ท. และลำดับที่ ๓ คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ. คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา
เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดแต่ขาดคุณสมบัติตามเอกสารประกวดราคา เนื่องจาก

ผู้ฟ้องคดีใช้สำเนาเอกสารใบเสนอราคาไม่ใช่ต้นฉบับจริงที่ซื้อไปจากผู้ถูกฟ้องคดี คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจึงได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาชี้แจง แต่ผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่าเอกสารตัวจริงลบจนกระดาษขาดทะลุหลัง คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจึงให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปเอาเอกสารใบเสนอราคาฉบับจริงมาแนบเรื่องเพื่อยืนยันว่าเอกสารซำุดจริง แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าเอกสารฉบับจริงได้ฉีกทิ้งและทำลายไปแล้วไม่สามารถนำมายืนยันได้ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจึงมีความเห็นให้พิจารณาผู้เสนอราคาในลำดับรองลงมา คือ บริษัท ว. แทน เพราะมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขในประกาศประกวดราคา และเห็นควรว่าจ้างบริษัท ว. ดำเนินการก่อสร้างโครงการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วได้อนุมัติตามที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอคัดค้านผลการพิจารณาการประกวดราคาและขอทราบเหตุผลในการพิจารณาผลการประกวดราคา เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เหตุใดจึงมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ทำหนังสือตอบชี้แจงผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่อนุมัติจ้างบริษัท ว. ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คำว่าแบบที่กำหนดไว้ในข้อ ๔.๑ ของเอกสารประกวดราคา หมายถึง รูปแบบรายการ และรายละเอียดต่างๆ ที่ระบุไว้ในใบเสนอราคา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ถ่ายเอกสารจากใบเสนอราคาตัวจริง รูปแบบต่างๆ จึงมีสาระสำคัญครบถ้วนตรงตามรูปแบบ รายการ และรายละเอียดต่างๆ ที่ระบุไว้ในต้นฉบับใบเสนอราคาทุกประการ และสำเนาใบเสนอราคาก็ปรากฏรอยประทับตราของผู้ถูกฟ้องคดีอันแสดงให้เห็นว่าใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีถ่ายสำเนามาจากใบเสนอราคาของผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้กรอกข้อความถูกต้องครบถ้วนตรงตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในต้นฉบับใบเสนอราคา รวมทั้งได้ลงลายมือชื่อของผู้เสนอราคา และจำนวนเงินที่เสนอก็ได้ระบุตรงกันทั้งตัวเลขและตัวอักษร จึงถือว่ามิได้มีความแตกต่างกันในสาระสำคัญของการเสนอราคา เป็นการเสนอราคาที่ต้องตามแบบที่กำหนดไว้ จึงถือได้ว่าเป็นการเสนอราคาโดยผิดพลาดเพียงเล็กน้อยหรือผิดแผกไปจากเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ อีกทั้งไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจึงต้องเสนอผู้ถูกฟ้องคดี

ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ้างเพื่อสั่งการให้จ้างผู้ฟ้องคดีต่อไปตามข้อ ๓๖ (๒) และ (๓) ^{๑๐} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอให้ตัดผู้ฟ้องคดีออกและให้จ้างบริษัท ว. แทน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบตามข้อ ๓๖ ของระเบียบดังกล่าว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งอนุมัติตามที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาดังกล่าวเสนอ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่อนุมัติให้ว่าจ้างบริษัท ว. (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๘/๒๕๕๓)

๔.๗ การมีคำสั่งอนุมัติซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคาที่มีคุณภาพและคุณสมบัติ เป็นประโยชน์ต่อทางราชการ แม้จะมีได้เป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด

คณะกรรมการเปิดซองและพิจารณาผลการสอบราคานอกจากจะมีอำนาจหน้าที่เปิดซองตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูป และรายการละเอียด เพื่อคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไข ในเอกสารสอบราคาแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงคุณภาพและคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์

^{๑๐} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๓๖ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่างๆ พัสตุตัวอย่างแคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาใดเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในบางส่วนที่มีสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอการรายอื่น หรือเป็นการผิดพลาดเล็กน้อย ให้พิจารณาผ่อนปรนให้ผู้เข้าประกวดราคา โดยไม่ตัดผู้เข้าประกวดการรายนั้นออก

ในการพิจารณา คณะกรรมการอาจสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้เสนอการรายใดก็ได้ แต่จะให้ผู้เสนอการรายใดเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เสนอไว้แล้วมิได้

(๒) พิจารณาคัดเลือกสิ่งของ หรืองานจ้าง หรือคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่ต้องตาม (๑) ซึ่งมีคุณภาพ และคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอการรายที่คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดดังกล่าวไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเวลาที่กำหนดตามเอกสารประกวดราคา ให้คณะกรรมการพิจารณาจากผู้เสนอการรายถัดไปตามลำดับ

ถ้าผู้เสนอราคาเท่ากันหลายราย ให้เรียกผู้เสนอการรายดังกล่าวมาขอให้เสนอราคาใหม่พร้อมกัน ด้วยวิธียื่นซองเสนอราคา

ถ้าปรากฏว่าราคาของผู้เสนอการรายที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อหรือจ้างสูงกว่าเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาดำเนินการตามข้อ ๒๙ โดยอนุโลม

(๓) ให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณา และความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อผู้ซื้อหรือผู้สั่งจ้างเพื่อสั่งการ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และประธานกรรมการบริหาร

ต่อทางราชการด้วย ดังนั้น แม้ผู้เสนอราคาจะได้เสนอราคาต่ำสุด แต่หากคณะกรรมการ เห็นว่าการให้ผู้เสนอราคารายอื่นเข้าทำสัญญาจะทำให้ทางราชการได้ประโยชน์มากกว่า คณะกรรมการ ก็อาจเสนอผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างให้อนุมัติซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคารายอื่นดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประกาศสอบราคาซื้อครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่ประจำปี ๒๕๔๖ จำนวน ๕ รายการ โดยในรายการที่ ๑ จัดซื้อชุดรับสัญญาณดาวเทียมระบบเคยู – แบนด์ จำนวน ๔๘ ชุด โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์รับสัญญาณดาวเทียมสำหรับรับสัญญาณรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไทยคมของกระทรวงศึกษาธิการ (อทีวี) โดยเป็นงานและเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมระบบเคยู – แบนด์ ซึ่งสามารถรับสัญญาณดาวเทียมไทยคมได้ชัดเจนมีความแข็งแรงทนต่อสภาพอากาศในทุกภาคของประเทศไทย คุณภาพสูง โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด คณะกรรมการเปิดซองและพิจารณาผลการ สอบราคาได้ให้ผู้เสนอราคาที่มีเอกสารถูกต้องครบถ้วนนำครุภัณฑ์ตัวอย่างมาทดสอบและสาธิต ซึ่งต่อมาคณะกรรมการฯ ได้บันทึกในใบรายงานการพิจารณาผลการสอบราคามีความเห็นให้ บริษัท ส. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำเป็นลำดับที่ ๔ เป็นผู้ชนะการสอบราคา โดยมีเหตุผลว่า เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ พบว่า เครื่องรับสัญญาณและถอดรหัสของบริษัท ส. สามารถใช้สมาร์ทการ์ดได้ ทำให้สามารถรับสัญญาณฟรีทีวีและช่องยูบีซีนิวส์ โดยมีรายละเอียดและ คู่มือการใช้เป็นภาษาไทย และเครื่องรับสัญญาณนำเข้าโดยบริษัทยูบีซีเป็นมาตรฐานในการ รับสัญญาณระบบเคยู – แบนด์ ส่วนเครื่องรับสัญญาณและถอดรหัสของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถ ใช้สมาร์ทการ์ดและไม่สามารถแสดงรายการทางเทคนิคเป็นภาษาไทย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุมัติตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ผลการพิจารณาดังกล่าวแล้ว แต่มิได้ รับทราบผลการพิจารณาแต่ประการใด และต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อ ครุภัณฑ์ดังกล่าวกับบริษัท ส. ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอค่าเสียหายจากการที่ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๔๒^{๑๑} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเงื่อนไขของการสอบราคาได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นอกจากจะทำการเปิดซองตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูป และรายการละเอียด เพื่อคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องทำตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงคุณภาพและคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการด้วย ดังนั้น แม้ผู้เสนอราคาจะได้เสนอราคาต่ำสุด แต่หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการให้บริษัท ส. เข้าทำสัญญาจะทำให้ทางราชการได้ประโยชน์มากกว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจไม่พิจารณาข้อเสนอด้านราคาของผู้ฟ้องคดีก็ได้ตามข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๕.๒ ของประกาศสอบราคา กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาเสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจพิจารณาเลือกซื้อในจำนวนหรือขนาดหรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใด หรืออาจจะยกเลิกการสอบราคาโดยไม่พิจารณาจัดซื้อเลยก็ได้ สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญและให้ถือการตัดสินใจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเด็ดขาด ผู้เสนอราคาจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ มิได้ ซึ่งในการพิจารณาว่ากรณีใดจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการหรือไม่นั้น ไม่อาจพิจารณาแต่เพียงข้อเสนอด้านราคาอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีเกณฑ์ที่จะต้องพิจารณาในเรื่องอื่นๆ ด้วย เมื่อคณะกรรมการเปิดซองและพิจารณาผลการสอบราคาพิจารณาแล้วเห็นว่า

^{๑๑} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔๒ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีหน้าที่ดังนี้

(๑) เปิดซองใบเสนอราคา และอ่านแจ้งราคาพร้อมบัญชีรายการเอกสารหลักฐานต่างๆ ของผู้เสนอราคาทุกราย โดยเปิดเผย ตาม วัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด และตรวจสอบรายการเอกสารตามบัญชีของผู้เสนอราคาทุกราย แล้วให้กรรมการทุกคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนอราคาและเอกสารประกอบใบเสนอราคาทุกแผ่น

(๒) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อกหรือแบบรูปและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องทำตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา

(๓) พิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคาที่ต้องตาม (๒) ที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากรายที่คัดเลือกไว้แล้วซึ่งเสนอราคาต่ำสุด

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดดังกล่าวไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือข้อตกลงกับส่วนราชการในเวลาที่กำหนดตามเอกสารสอบราคา ให้คณะกรรมการพิจารณาจากผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไปตามลำดับ

ถ้ามีผู้เสนอราคาเท่ากันหลายราย ให้เรียกผู้เสนอราคาดังกล่าวมาขอให้เสนอราคาใหม่พร้อมกันด้วยวิธียื่นซองเสนอราคา

ถ้าปรากฏว่าราคาของผู้เสนอราคารายที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อหรือจ้างสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาดำเนินการตามข้อ ๔๓

(๔) ในกรณีที่มีผู้เสนอราคาถูกต้องตรงตามรายการละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคาเพียงรายเดียว ให้คณะกรรมการดำเนินการตาม (๓) โดยอนุโลม

(๕) ให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณาและความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อสั่งการ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ

เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมของผู้ฟ้องคดีรับสัญญาณได้เฉพาะสัญญาณทีวีเพียงช่องเดียวเท่านั้น หากจะรับสัญญาณฟรีทีวีจะต้องเปลี่ยนมาใช้ระบบซี – แบนด์ ดิจิตอล ซึ่งจะไม่ตรงกับความต้องการที่จะใช้ระบบเคยู – แบนด์ ในขณะที่เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมของบริษัท ส. สามารถรับสัญญาณระบบเคยู – แบนด์ และมีช่องสำหรับใส่สมาร์ทการ์ดเพื่อรับสัญญาณฟรีทีวีได้ แม้ว่าตามประกาศสอบราคาจะมีได้กำหนดคุณสมบัติของเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมในส่วนนี้ว่าจะต้องมีช่องสำหรับใส่สมาร์ทการ์ดเพื่อรับสัญญาณฟรีทีวีไว้ด้วยก็ตาม แต่เห็นได้ว่าการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาคูณสมบัติของเครื่องในส่วนนี้ไว้ในส่วนขององค์ประกอบพิจารณาอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณา จึงมิใช่การพิจารณาคูณสมบัติหลักของตัวเครื่องรับสัญญาณและถอดรหัส แต่เป็นคุณสมบัติพิเศษอื่นๆ ของเครื่องรับสัญญาณและถอดรหัสที่สามารถทำงานได้และเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ อีกทั้งศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีสมาร์ทการ์ดที่สามารถใช้กับเครื่องดังกล่าวอยู่แล้วจำนวน ๑๑๐ ใบ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันที และคณะกรรมการฯ ได้คำนึงถึงการใช้งานจริงในพื้นที่ทุกจุด ซึ่งไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่จะใช้ไฟฟ้าจากแบตเตอรี่ คณะกรรมการฯ จึงต้องพิจารณาคูณลักษณะของการแสดงผลการรับสัญญาณที่ตัวเครื่องประกอบการพิจารณา รวมถึงการบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะสามารถดำเนินการได้เอง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้เน้นจากวงเงินที่ต่ำสุด แต่ได้พิจารณาถึงคุณสมบัติทางด้านคุณภาพและคุณสมบัติของครุภัณฑ์ที่ผู้เสนอราคาได้เสนอไว้ โดยพิจารณาถึงคุณภาพและคุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ จึงเป็นไปตามข้อ ๔๒ (๓) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ และเป็นไปตามข้อสงวนสิทธิ์ ข้อ ๕.๒ ของประกาศสอบราคาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้บริษัท ส. เป็นผู้ชนะการสอบราคา จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๓/๒๕๕๔)

๕. กรณีพิพาทในขั้นตอนการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง

๕.๑ การยกเลิกการสอบราคาด้วยเหตุมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว

เมื่อผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา เนื่องจากหลักฐานการเสนอราคาไม่มีผู้รับรองสำเนาถูกต้องและไม่ครบถ้วน การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่พิจารณาราคาของผู้เสนอการารายเดียวดังกล่าว และไม่ต่อรองราคาที่เสนอสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อ จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย

ข้อ ๔๒ (๓) และ (๔) ประกอบกับข้อ ๔๓ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ

สรุปข้อเท็จจริง

นายช่างแขวงการทางแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ประกาศสอบราคาซื้อพัสดุ (หินขนาดต่างๆ) จำนวน ๓ ฦบับ โดยปิดประกาศสอบราคาดังกล่าวไว้ที่สำนักงานของแขวงการทางแม่ฮ่องสอน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และจัดส่งประกาศสอบราคาซื้อพัสดุทั้ง ๓ ฦบับ ให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓ ราย ได้แก่ บริษัท ร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. โดยไม่ได้ส่งให้แก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมยื่นซองเสนอราคาตามประกาศสอบราคาทั้ง ๓ ฦบับข้างต้น แต่อ้างว่าไม่ได้รับแจ้งผลการสอบราคาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่ได้ติดตามผลการสอบราคาดังกล่าวมาโดยตลอด จึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จัดให้มีการเปิดซองเสนอราคาและพิจารณาใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี แต่ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากในระหว่างการพิจารณาคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำคำให้การว่าได้เปิดซองเสนอราคาและตรวจสอบเอกสารของผู้ฟ้องคดีแล้วพบว่า สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลและสำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานประกอบการเสนอราคาไม่มีผู้รับรองสำเนาถูกต้องและไม่ครบถ้วนจึงไม่พิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดี และเนื่องจากมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว ทำให้ไม่มีการแข่งขันการเสนอราคา จึงเสนอความเห็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกเลิกการสอบราคาซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้อาศัยข้อสงวนสิทธิตามข้อกำหนดท้ายประกาศสอบราคาทั้ง ๓ ฦบับ ข้อ ๕.๓.๕ ที่กำหนดว่า “กรมทรวงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาหนึ่งราคาใดที่เสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจพิจารณาเลือกซื้อในจำนวนหรือขนาดหรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใด หรืออาจจะยกเลิกการสอบราคาโดยไม่พิจารณาข้อเลยก็ได้ สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ...” ออกประกาศยกเลิกประกาศสอบราคาซื้อพัสดุพิพาททั้ง ๓ ฦบับ และได้ส่งประกาศยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวไปให้แขวงการทางที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการปิดประกาศต่อไป แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลงลืมไม่ได้ส่งประกาศยกเลิกการสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่มีประกาศนั้น แต่ได้นำส่งให้ในภายหลัง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ประกาศสอบราคาซื้อพัสดุครั้งใหม่ซึ่งเป็นรายการและจำนวนเดียวกันกับประกาศสอบราคาครั้งเดิม โดยได้ส่งประกาศสอบราคาครั้งใหม่นี้ให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจำนวน ๓ รายเช่นเดิม ได้แก่ บริษัท ร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ซึ่งในการประกาศสอบราคาครั้งใหม่นี้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นซองเสนอราคา ผลการสอบราคาปรากฏว่า ผู้ชนะการสอบราคาเสนอราคาต่ำกว่าวงเงินงบประมาณและต่ำกว่า

ราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอตามประกาศสอบราคาครั้งก่อน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกเลิกการสอบราคาตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการดำเนินการโดยไม่ถูกต้องตามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ห้ามมิให้พิจารณาราคากรณีที่ผู้ยื่นซองเสนอราคาเพียงรายเดียวในการจัดซื้อโดยวิธีสอบราคา อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังมีสิทธิต่อรองราคาของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนมาก ที่ สร.๐๒๐๓/ว ๘๐ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๑ กำหนดแนวทางไม่ให้เกิดสิทธิผู้เสนอราคารายที่ผิดเงื่อนไขในข้อที่มีสาระสำคัญ การยกเลิกการสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่แจ้งผลการสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งไม่จัดส่งประกาศจัดซื้อจัดจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่จัดส่งให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่น ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอข้อมูลดังกล่าวมาโดยตลอด เป็นการกระทำโดยมีเจตนาขัดขวาง กลับแก้ง ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความสะดวกรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้าง และมีเจตนากีดกันไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสเข้าร่วมเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยจากการยกเลิกการสอบราคา รวมทั้งให้ดำเนินการจัดส่งเอกสารเผยแพร่การจัดซื้อจัดจ้างในครั้งต่อไปให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการดำเนินการสอบราคากรณีที่ผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว นั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาคัดเลือกพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคารายนั้นที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ และเสนอราคาต่ำสุด ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๒ (๓) และ (๔) ประกอบกับข้อ ๔๓ (๑)^{๑๒} ของระเบียบฉบับดังกล่าว ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นเอกสารหลักฐานโดยไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อกำหนดในเอกสารสอบราคา กล่าวคือ สำเนาหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทและ

^{๑๒} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔๓ การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคาปรากฏว่าราคาของผู้เสนอราคารายที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อหรือจ้างยังสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างตามข้อ ๒๗ (๔) หรือข้อ ๒๘ (๕) แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการดำเนินการตามลำดับดังนี้

(๑) เรียกผู้เสนอราคารายนั้นมาต่อรองราคาให้ต่ำสุดเท่าที่จะทำได้ หากผู้เสนอราคารายนั้นยอมลดราคาแล้วราคาที่เสนอใหม่ไม่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง หรือสูงกว่า แต่ส่วนที่สูงกว่านั้นไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างหรือต่อรองราคาแล้วไม่ยอมลดราคาลงอีก แต่ส่วนที่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างนั้น ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ถ้าเห็นว่าราคาดังกล่าวเป็นราคาที่เหมาะสม ก็ให้เสนอซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอราคารายนั้น

สำเนาใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานประกอบการเสนอราคาไม่มีผู้รับรอง สำเนาถูกต้อง รวมทั้งผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นสำเนาเอกสารแนบท้ายหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามประกาศสอบราคาหรือไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่พิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดีและไม่ต่อรองราคาของผู้ฟ้องคดีที่เสนอราคาสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อ จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๔๒ (๓) และ (๔) ประกอบกับข้อ ๔๓ (๑) ของระเบียบฉบับข้างต้นแต่อย่างใด นอกจากนี้ ข้อกำหนดในเอกสารสอบราคาได้กำหนดไว้ว่า หากผู้เสนอราคารายใดมีคุณสมบัติไม่ถูกต้อง หรือยื่นหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือยื่นซองสอบราคาไม่ถูกต้องแล้ว คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจะไม่พิจารณาราคาของผู้เสนอราคารายนั้น เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดหรือหลงผิดเพียงเล็กน้อยหรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่พิจารณาเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อทางราชการเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีที่มีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นซองเสนอราคาเพียงรายเดียวทำให้ไม่มีการแข่งขัน จึงไม่พิจารณาราคาของผู้ฟ้องคดี และเห็นว่าควรยกเลิกการสอบราคาเพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดยไม่พิจารณาว่าการที่ผู้ฟ้องคดียื่นเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อกำหนดในเอกสารสอบราคา เป็นข้อผิดพลาดหรือหลงผิดเพียงเล็กน้อยหรือผิดพลาดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญหรือไม่นั้น เป็นการดำเนินการตามข้อกำหนดในเอกสารสอบราคาแล้ว อีกทั้งยังเป็นการใช้ดุลพินิจที่มีเหตุผลรับฟังได้อีกด้วย นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า ในช่วงเวลาที่มีการยกเลิกการสอบราคาพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลว่าได้บอกเลิกสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างงานลาดยางทางหลวงกับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ทำงานซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในภายหลังว่า ผลการประกาศสอบราคาครั้งใหม่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถจัดซื้อพัสดุได้ในราคาต่ำกว่าที่ผู้ฟ้องคดีเสนอ จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศยกเลิกประกาศสอบราคาซื้อพัสดุพิพาท เนื่องจากหลักฐานการเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีไม่มีผู้รับรองสำเนาถูกต้องและไม่ครบถ้วน ประกอบกับมีผู้เสนอราคารายเดียวทำให้ไม่มีการแข่งขัน จึงไม่เป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ และไม่ใช้การกระทำที่เป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๘/๒๕๕๔)

๕.๒ การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาในลักษณะที่หน่วยงานทางปกครองใช้ดุลพินิจไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกันกับกรณีที่ผ่านมา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ระบุเหตุผลที่เป็นข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๔ การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาและไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้เสนอราคาโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน

เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีความเห็นสมควรจ้างผู้ฟ้องคดีซึ่งมีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขการสอบราคาและเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ อีกทั้งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและอยู่ในวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ แต่หัวหน้าส่วนราชการผู้มีอำนาจสั่งจ้างมีคำสั่งยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวโดยอ้างเหตุว่าราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอใกล้เคียงราคากลางมาก และมีจำนวนผู้ยื่นซองสอบราคา น้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อซองสอบราคา โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่ามีการสมยอมราคาของผู้เสนอราคาจนเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย กรณีเป็นการยกเลิกการสอบราคาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ประกาศสอบราคาจ้างก่อสร้างท่อระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน ปรากฏว่ามีผู้สนใจยื่นซองสอบราคาจำนวน ๔ ราย โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติและรายการเอกสารของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคาและเป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีกทั้งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและอยู่ในวงเงินงบประมาณที่ตั้งไว้ จึงเสนอความเห็นสมควรจ้างผู้ฟ้องคดีต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วได้อนุมัติให้จ้างผู้ฟ้องคดีตามที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาเสนอ แต่ปรากฏว่าต่อมาประธานคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาได้มีบันทึกข้อความถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ชะลอการทำสัญญาจ้างดังกล่าว

โดยให้เหตุผลว่าราคาที่ผู้ฟ้องคดีเสนอใกล้เคียงราคากลาง และมีข้อสังเกตว่าผู้ยื่นซองสอบราคา มีจำนวนน้อยกว่าผู้ซื้อซองสอบราคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วได้มีประกาศยกเลิก ประกาศสอบราคาโดยให้เหตุผลและข้อสังเกตเช่นเดียวกันกับที่ประธานคณะกรรมการเปิดซอง สอบราคาเสนอ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือคัดค้านการยกเลิกการสอบราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งยืนยันว่าการยกเลิกการสอบราคาชอบด้วยกฎหมายแล้ว และภายหลังการยกเลิกการสอบราคาพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการเปิดสอบราคา ครั้งใหม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมยื่นซองสอบราคาครั้งใหม่ดังกล่าว ผลปรากฏว่าร้าน พ. เป็นผู้ชนะการสอบราคาและได้เข้าทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนกระทั่งมีการส่งมอบงาน ตามสัญญาและจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการสอบราคาพิพาทมิได้มีการ สมยอมราคากันแต่อย่างใด จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิก ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งยกเลิกการประกาศสอบราคาพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายจากการยกเลิกการสอบราคาดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ข้อ ๕.๕ ของเอกสารสอบราคาจ้าง จะกำหนดว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบล ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุดหรือราคาหนึ่งราคาใดหรือราคาที่เสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจ พิจารณาเลือกจ้างในจำนวนหรือขนาด หรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใดหรืออาจจะยกเลิก การสอบราคาโดยไม่พิจารณาจัดจ้างเลยก็ได้ สุดแต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของ ทางราชการเป็นสำคัญ และให้ถือว่าการตัดสินใจขององค์กรการบริหารส่วนตำบลเป็นเด็ดขาด ผู้เสนอราคาจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ มิได้ รวมทั้งองค์กรการบริหารส่วนตำบลจะพิจารณา ยกเลิกการสอบราคาและลงโทษผู้เสนอราคาเสมือนเป็นผู้ที่ทำงาน หากมีเหตุที่เชื่อได้ว่าการเสนอ ราคากะทำไปโดยไม่สุจริตหรือมีการสมยอมกันในการเสนอราคา ก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ มีประกาศยกเลิกการสอบราคาโดยอ้างเหตุว่าราคาที่ผู้ชนะการยื่นซองสอบราคาใกล้เคียง ราคากลางมากและมีจำนวนผู้ยื่นซองน้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อซองสอบราคา โดยไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่ามีการสมยอมราคาของผู้เสนอราคา จนเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามบันทึกข้อความของประธานคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาให้ชัดเจนว่ามีการ สมยอมราคากันจริงหรือไม่ หรือดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติเสียก่อน ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ จึงยังไม่อาจอ้างสิทธิตามข้อ ๕.๕ ของเอกสารสอบราคาดังกล่าวได้ และกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ อ้างว่า เมื่อปรากฏว่าผู้เสนอราคาได้มีพฤติกรรมส่อไปในทางสมยอมเสนอราคากัน

หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้มีประกาศยกเลิกการสอบราคา ก็จะเป็นผู้กระทำความผิดตามข้อ ๘^๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ นั้น เห็นว่า กรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างจะมีความผิดตามข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้น จะต้องเป็นกรณีที่รู้หรือมีพฤติการณ์ปรากฏชัดแจ้งว่าควรรู้ว่าจะมีการสมยอมราคากันในการเสนอราคา เมื่อกรณีนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะแสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่า มีการสมยอมราคาของผู้เสนอราคาตามประกาศสอบราคาพิพาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ยกเลิกการสอบราคาโดยอ้างเหตุว่าราคาของผู้ชนะการสอบราคาใกล้เคียงราคากลางมากและมีจำนวนผู้ยื่นซองสอบราคาน้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อของสอบราคา อันเป็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางสมยอมการเสนอราคา หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ประกาศให้ยกเลิกการสอบราคา ก็จะเป็นผู้กระทำความผิดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวตามขั้นตอนของฝ่ายปกครองก่อนจะมีประกาศยกเลิกประกาศสอบราคา จึงเป็นการประกาศยกเลิกการสอบราคาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อการประกาศยกเลิกการสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายเข้าทำสัญญาจ้าง กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันได้แก่ ค่าเสียหายในส่วนค่าซื้อเอกสารสอบราคาเป็นจำนวน ๑,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายในการเดินทางระหว่างที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีเป็นเงินครั้งละ ๒๐๐ บาท เมื่อมีการเดินทางสองครั้งจึงคิดเป็นเงินค่าใช้จ่ายจำนวน ๔๐๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๔๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๘/๒๕๕๔)

^๓ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๘ ผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ดำเนินการตามระเบียบนี้ หรือผู้หนึ่งผู้ใดกระทำการ โดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ รวมทั้งมีพฤติกรรมที่ส่อให้มีการสมยอมกันในการเสนอราคา ถือว่าผู้หนึ่งผู้ใดกระทำความผิดวินัยตามกฎหมาย หรือระเบียบหรือคำสั่ง ซึ่งสามารถไต่ถามกับผู้นั้น แล้วแต่กรณี

๕.๕ การยกเลิกการประกวดราคาเนื่องจากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในรายการละเอียดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคา ซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าเสนอราคาด้วยกัน

กรณีมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว แม้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะมีได้เสนอหัวหน้าส่วนราชการให้ยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว แต่ผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างเห็นว่ามี ความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในรายการละเอียดหรือเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคา จึงพิจารณาออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น กรณีเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลนครหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จัดให้มีการประกาศประกวดราคาจ้างเหมาโรงเรียนหรือหน่วยงานที่ดำเนินการสอนคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แต่ต่อมาเห็นควรให้ชะลอโครงการดังกล่าวเพื่อปรับลดเนื้อหาโครงการใหม่ โดยมีได้มีหนังสือแจ้งยกเลิกการประกวดราคาต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อเอกสารประกวดราคา ในวันที่กำหนดให้มีการยื่นซองเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา ประกอบกับเสนอราคาต่ำกว่าวงเงินงบประมาณและราคากลางที่ตั้งไว้ จึงเห็นว่ามีเหตุอันสมควรที่จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยกเลิกการประกวดราคา พร้อมทั้งเสนอความเห็นดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในขณะนั้น ได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า เห็นควรยกเลิกการประกวดราคาและชะลอโครงการนี้เพื่อปรับเนื้อหาของโครงการใหม่อันจะเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบให้ดำเนินการตามที่เสนอ และต่อมาได้ออกประกาศยกเลิกการประกวดราคาจ้างเหมาเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งยกเลิกการประกวดราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และต่อมาได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งจ้างผู้ฟ้องคดีตามสัญญา และให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการยกเลิกการประกวดราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้มีหนังสือแจ้งยกเลิกการประกวดราคาต่อผู้ซื้อเอกสารประกวดราคาทุกรายตามข้อ ๔๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเห็นว่ามิเหตุอันสมควรที่จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยกเลิกการประกวดราคา พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การยื่นซองเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการยื่นซองเสนอราคาโดยถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เรียกผู้ซื้อเอกสารประกวดราคามาประชุมเพื่อชี้แจงถึงการยกเลิกประกวดราคาโดยไม่ได้จัดทำประกาศยกเลิกการประกวดราคา และมีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ซื้อเอกสารประกวดราคาทราบ จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๔๐^{๔๔} ของระเบียบข้างต้น ถือไม่ได้ว่ามีการยกเลิกการประกวดราคาแล้ว การยื่นซองเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีจึงถูกต้องตามระเบียบฉบับเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ต่อมาได้มีประกาศเทศบาลนครหาดใหญ่ยกเลิกการประกวดราคาพิพาท โดยให้เหตุผลว่า มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวคือผู้ฟ้องคดี ซึ่งตามข้อ ๔๔^{๔๕} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดให้โดยปกติคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจะต้องเสนอผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างยกเลิกการประกวดราคานั้น ประกอบกับเพื่อให้การจัดสอนตามหลักสูตรเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และเป็นการประหยัดงบประมาณค่าสอนให้น้อยลง เพราะการให้หน่วยงานภายนอกจัดสอนต้องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงขึ้นทุกครั้ง จึงเห็นควรยกเลิกการประกวดราคาตามโครงการดังกล่าว ซึ่งหลังจากยกเลิกการประกวดราคาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ประกาศ

^{๔๔-๔๕} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔๐ ก่อนวันเปิดซองประกวดราคา หากมีความจำเป็นที่จะต้องชี้แจง หรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หรือมีความจำเป็นต้องแก้ไขคุณลักษณะเฉพาะหรือรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญซึ่งมิได้กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคาตั้งแต่ต้น ให้จัดทำเป็นเอกสารประกวดราคาเพิ่มเติม และดำเนินการตามข้อ ๓๘ โดยอนุโลม กับแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ซื้อหรือผู้ซื้อเอกสารประกวดราคาไปแล้วทุกรายด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากจะเป็นเหตุให้ผู้เสนอราคาไม่สามารถยื่นซองประกวดราคาได้ทันตามกำหนดเดิมให้เลื่อนวัน เวลา รับซอง ปิดการรับซอง และเปิดซองประกวดราคาตามความจำเป็นด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔๔ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้พิจารณาตามข้อ ๔๓ (๑) แล้วปรากฏว่า มีผู้เสนอราคา รายเดียวหรือมีผู้เสนอราคาหลายรายแต่ถูกต้องตรงตามรายการละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาเพียงรายเดียว โดยปกติให้เสนอผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างยกเลิกการประกวดราคานั้น แต่ถ้าคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเห็นว่ามิเหตุอันสมควรที่จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยกเลิกการประกวดราคาก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๔๓ (๒) โดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

ประกวดราคาครั้งใหม่อีกแต่อย่างใด แต่ได้บรรจุและแต่งตั้งพนักงานครูเทศบาลเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเอง จึงเห็นได้ว่ากรณีเป็นเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๔๖^{๑๖} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจประกาศยกเลิกประกวดราคาพิพาทได้ตามข้อ ๔๖ ของระเบียบดังกล่าว แต่ทั้งนี้ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย เนื่องจากการประกาศเชิญชวนเรียกประกวดราคาถือเป็นข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นขอเสนอราคาถูกต้องตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อันถือเป็นคำสนองข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อให้เกิดสัญญาผูกพันระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดีแล้ว การยกเลิกการประกวดราคาโดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำผิด จึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินที่ลงทุนไปในการเข้าเสนอราคาคืนทั้งหมด ซึ่งเรียกว่าเป็นค่าอำนวยความสะดวก อันได้แก่ ค่าซื้อเอกสารการประกวดราคา ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการเพื่อเข้าเสนอราคา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของกรรมการผู้จัดการและพนักงานในการติดต่องาน และค่าจัดเตรียมหลักสูตรเพื่อนำเสนอในการประกวดราคา ซึ่งค่าอำนวยความสะดวกของผู้รับจ้างแต่ละรายจะมีประมาณร้อยละห้าของวงเงินค่าจ้างทั้งหมด แต่ค่าอำนวยความสะดวกในชั้นเสนอราคาการจ้างเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรับจ้างยังมิได้มีการอำนวยความสะดวกโครงการ จึงเห็นสมควรกำหนดให้ร้อยละ ๑.๕ ของราคาค่าจ้างที่ผู้ฟ้องคดีเสนอรวมทั้งสิ้น ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๘๗,๐๐๐ บาท พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้เงินตามจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๑/๒๕๕๓)

^{๑๖} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔๖ หลังจากการประกวดราคาแล้วแต่ยังไม่ได้ทำสัญญาหรือตกลงซื้อหรือจ้างกับผู้เสนอราคารายใด ถ้ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในรายการละเอียดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคา ซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าเสนอราคาด้วยกัน ให้ผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างพิจารณายกเลิกการประกวดราคานั้น

^{๑๗} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๙๑ เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจะต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่

๕.๖ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

การใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาจะต้องใช้อย่างมีเหตุผลและมุ่งรักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างแท้จริง ดังนั้น ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือสั่งจ้างมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาโดยอ้างเหตุผลว่าเพื่อปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) และเงื่อนไขการประกวดราคาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ปรากฏว่าภายหลังจากการประกวดราคาครั้งใหม่มิได้มีการปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) ดังกล่าวแต่อย่างใด รวมทั้งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าคุณสมบัติของพัสดุที่ผู้ฟ้องคดีเสนอในการประกวดราคาครั้งก่อนมีข้อบกพร่องอย่างใด การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

สรุปข้อเท็จจริง

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ประกาศประกวดราคาจัดซื้อระบบสื่อสารพอยท์ ทู มัลติพอยท์ ดิจิตอล ไมโครเวฟ เรดิโอ ซีสเทมส์ พร้อมติดตั้งจำนวน ๖ รายการ โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้เสนอผลิตภัณฑ์เครื่องสื่อสารของบริษัท ต. ซึ่งผลิตในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงรายละเอียดด้านเทคนิคผลิตภัณฑ์ของบริษัทดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว แต่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอให้ผู้ฟ้องคดีซื้อผลิตภัณฑ์จากบริษัท ท. ที่ผลิตในประเทศแคนาดา แต่ผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่าไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ของบริษัทอื่นมาดำเนินการแทนได้ ประกอบกับผลิตภัณฑ์ของบริษัท ท. มีราคาสูงกว่าของบริษัท ต. ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ตกลงซื้ออุปกรณ์ตามที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเสนอ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สั่งให้ผู้ฟ้องคดีนำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากบริษัท ต. เข้ามาทดสอบประสิทธิภาพการทำงานกับสถานีไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๔ สถานี ผู้ฟ้องคดีจึงสั่งให้บริษัท ต. ส่งเครื่องสื่อสารจำนวน ๔ เครื่อง เข้ามาทดสอบ ภายหลังจากทดสอบคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้รายงานต่อคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องสื่อสารของผู้ฟ้องคดีมีเงื่อนไขและรายละเอียดทางเทคนิคถูกต้องตามสเปคและประกาศประกวดราคา รวมทั้งได้ทดสอบเครื่องตัวอย่างแล้วว่าสามารถใช้งานได้ และผู้ฟ้องคดียอมรับเงื่อนไขในการจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมให้มีวงจรระบบสื่อสารเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว รวมทั้งให้คำรับรองว่าจะดำเนินการเชื่อมต่อสัญญาณอุปกรณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้ากับระบบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาจึงเห็นสมควรให้จัดซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสื่อสารของผู้ฟ้องคดี

จำนวน ๖ รายการ ในราคา ๑๑๘,๘๘๗,๙๐๓ บาท แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีมติให้ยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าวเนื่องจากเห็นว่าเงื่อนไขการประกวดราคาไม่มีความชัดเจน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) กับเงื่อนไขการประกวดราคาใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงประกาศประกวดราคาใหม่เป็นครั้งที่สอง โดยกำหนดรายการเฉพาะไม่ให้มีการย้ายสถานีลูกข่าย และกำหนดเงื่อนไขให้ส่งมอบอุปกรณ์พร้อมทั้งติดตั้งในพื้นที่ C๑ จำนวน ๕๘ สถานี ภายในเวลา ๖ เดือน ปรากฏว่าในการประกวดราคาคั้งใหม่มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว และการเสนอราคาก็ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ จึงได้มีการยกเลิกการประกวดราคาเป็นครั้งที่สอง ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๔ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจชะลอการนำเข้าพัสดุที่มีราคาสูงจากต่างประเทศ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงใช้วิธีการเช่าอุปกรณ์สื่อสารแทนการจัดซื้อผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่ยกเลิกการประกวดราคาพิพาท และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายจากการเข้าร่วมประกวดราคาและค่าเสียโอกาสทางการค้าหรือขาดกำไร รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๔,๖๖๕,๒๒๑.๔๒ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาเพื่อป้องกันความเสียหายอันจะเกิดแก่การบริการสาธารณะได้ตามข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการซื้อ พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ตาม แต่การใช้อำนาจนั้นจะต้องใช้อย่างมีเหตุผลและมุ่งรักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างแท้จริง เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเสนอราคาถูกต้องตามประกาศประกวดราคาพิพาททุกประการ แต่คณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกลับอ้างว่าต้องการปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) และเงื่อนไขการประกวดราคาให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงยกเลิกการประกวดราคา แต่เมื่อมีการประกาศประกวดราคาคั้งใหม่แล้วปรากฏว่ามีได้มีการปรับปรุงสเปค (รายการเฉพาะ) แต่อย่างไรก็ตาม เพียงแต่กำหนดห้ามย้ายสถานีลูกข่ายและกำหนดเงื่อนไขให้ส่งมอบอุปกรณ์พร้อมติดตั้งจำนวน ๕๘ สถานี ภายในเวลา ๔ เดือน ซึ่งมีได้สอดคล้องกับเหตุผลในการยกเลิกการประกวดราคา อีกทั้งการประกวดราคาคั้งที่สองดังกล่าวก็มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวและเสนอราคาผิดเงื่อนไข ทำให้ต้องมีการยกเลิกประกวดราคาอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า อุปกรณ์เครื่องสื่อสารของผู้ฟ้องคดีมีข้อบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใด การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาของคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

เมื่อคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเตรียมงานตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการประกวดราคา การยื่นซองประกวดราคา รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบอุปกรณ์ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างบริษัทในการทดสอบอุปกรณ์ ค่าซื้อเอกสารประกวดราคาและค่าธรรมเนียมการออกหนังสือค้ำประกัน ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะโต้แย้งว่า ได้ให้สิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีในการเสนอราคาโดยไม่ต้องซื้อเอกสารประกวดราคาใหม่ก็ตาม เนื่องจาก การให้สิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมิได้มีผลเป็นการเยียวยาความเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่ฐานะเดิมแต่อย่างใด ค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายในการไปเจรจาติดต่อที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ค่าจัดทำเอกสารประมูลและการทำ Presentation โดยวิศวกรจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ค่าใช้จ่ายในการนำวิศวกรจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมาทดสอบผลิตภัณฑ์รวมทั้งค่าอาหารและที่พักของวิศวกร ค่าใช้จ่ายในการ Return อุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการส่งอุปกรณ์กลับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และค่าใช้จ่ายในการนำสินค้าออกตามพิธีการทางศุลกากร รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔,๗๒๒,๑๐๒.๕๗ บาท ส่วนความเสียหายจากการสั่งซื้ออุปกรณ์สื่อสารของบริษัท ต. จำนวน ๔ เครื่อง นั้น เมื่ออุปกรณ์สื่อสารดังกล่าวเป็นสินค้าตัวอย่างที่ผู้ฟ้องคดีส่งเข้ามาทดสอบจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และผู้ฟ้องคดียอมรับในคำอุทธรณ์ว่าหลังจากทำการทดสอบผู้ฟ้องคดีได้ส่งอุปกรณ์ดังกล่าวกลับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว โดยไม่ปรากฏหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ชำระราคาค่าอุปกรณ์สื่อสารให้แก่บริษัท ต. กรณีจึงรับฟังไม่ได้ว่ามีการซื้อขายอุปกรณ์ดังกล่าวตามข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี สำหรับค่าเสียหายโอกาสทางการค้าหรือค่าขาดกำไรนั้น เห็นว่าเป็นค่าเสียหายในอนาคตซึ่งไม่มีความแน่นอน ภาระการพิสูจน์จึงตกแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าความเสียหายของผู้ฟ้องคดีเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิด และเป็นความเสียหายที่แท้จริง ความเสียหายดังกล่าวจึงเป็นเพียงการคาดการณ์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น และเมื่อในการประกาศประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีได้เข้าสู่กระบวนการเลือกคู่สัญญา และหลังจากคณะกรรมการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีมติให้ยกเลิกการประกวดราคาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ทำสัญญาซื้อขายอุปกรณ์กับผู้เสนอราคา รายใดรายหนึ่ง ค่าเสียหายโอกาสทางการค้าหรือค่าขาดกำไรที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องจึงไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอันเป็นผลโดยตรงจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๔,๗๒๒,๑๐๒.๕๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่พิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๖/๒๕๕๔)

๖. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีพิพาทในขั้นตอนการคืนหลักประกันของ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีพิพาทในขั้นตอนการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

แม้ปลัดกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาแจ้งเวียนให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ทำงานจะได้ให้โอกาสแก่ผู้รับจ้างในการชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีที่ไม้อาจก่อสร้างงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ก็ตาม แต่หากข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าการก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาดังกล่าวเป็นความผิดของผู้รับจ้างเพียงฝ่ายเดียว หรือผู้ว่าจ้างมีส่วนก่อให้เกิดความล่าช้าดังกล่าวด้วย การที่ปลัดกระทรวงการคลังด่วนฟังว่าผู้รับจ้างเป็นผู้ผิดสัญญาและมีคำสั่งลงโทษให้เป็นผู้ทำงาน จึงไม่น่าจะถูกต้องและชอบธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

การเคหะแห่งชาติทำสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโครงการที่พักอาศัยสำหรับสถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี และสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ โดยแบ่งการก่อสร้างออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ สำหรับสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ส่วนที่ ๒ สำหรับสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี และส่วนที่ ๓ สำหรับสถาบันราชภัฏนครสวรรค์ ต่อมา การเคหะแห่งชาติได้อนุมัติให้เพิ่มงานถมดินตามแบบที่แก้ไขและให้เพิ่มงานวางท่อเมนประปาภายนอกตามแบบผังบริเวณวิศวกรรมประปา โดยขยายเวลาก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าหลังจากครบกำหนดระยะเวลาตามที่ขยายออกไปผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จ การเคหะแห่งชาติจึงบอกเลิกสัญญาพร้อมเรียกค่าปรับจากการก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จดังกล่าว รวมทั้งได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถก่อสร้างงานให้แล้วเสร็จดังกล่าว มิฉะนั้นจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน เนื่องจากมีพฤติการณ์หยุดงานบ่อย ขาดเครื่องมือเครื่องจักร และหยุดงานโดยไม่แจ้งเหตุ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงเหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา แต่การเคหะแห่งชาติเองที่ใช้สิทธินอกเหนือสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีมอบงานในสัญญาให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ซึ่งไม่ได้เป็นคู่สัญญาพิพาทโดยตรง และห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. เป็นฝ่ายผิดสัญญา ต่อมา คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติได้มีมติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน และกระทรวงการพัฒนาระบบและความมั่นคงของมนุษย์ได้แจ้งชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานไปยังปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) หลังจากนั้น คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาผู้ทำงานกำหนดให้

ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดียืนยันว่าความผิดทั้งหมดเป็นของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการบอกเลิกสัญญา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งแจ้งเวียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กพ.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ลงโทษผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแจ้งเวียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานได้ ตามข้อ ๑๔๕ ทวิ^{๑๔} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้เสนอความเห็นพร้อมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่เมื่อ การก่อสร้างพิพาทได้มีการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับการเคหะแห่งชาติ รวมทั้งธนาคาร ผู้สนับสนุนเงินทุนการก่อสร้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ซึ่งดำเนินการก่อสร้างแทนผู้ฟ้องคดี และ

^{๑๔} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๔๕ ทวิ เมื่อปรากฏกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วไม่ยอมไปทำสัญญาหรือข้อตกลงภายในเวลาที่ทางราชการกำหนด
(๒) เมื่อสัญญาของทางราชการหรือผู้รับจ้างที่ทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือ ข้อตกลงนั้น

(๓) พักผู้ซื้อหรือจ้างทำ เกิดข้อบกพร่องขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงและไม่ได้รับการ แก้ไขให้ถูกต้องจากผู้จำหน่าย ผู้รับจ้าง หรือคู่สัญญา หรือพัสดุที่ซื้อหรือจ้างไม่ได้มาตรฐานหรือวัสดุที่ใช้ไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่ ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลง ทำให้งานบกพร่องเสียหายอย่างร้ายแรง หรือ

(๔) สำหรับงานก่อสร้างสาธารณูปโภค หากปรากฏว่าพัสดุหรือวัสดุที่ซื้อหรือจ้างหรือใช้โดยผู้รับจ้างช่วงที่ ทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ มีข้อบกพร่องหรือไม่ได้มาตรฐาน หรือไม่ครบถ้วนตาม (๓)

ให้หัวหน้าส่วนราชการทำรายงานไปยังปลัดกระทรวงโดยเร็ว เพื่อพิจารณาให้บุคคลที่ได้รับการคัดเลือก ผู้จำหน่าย ผู้รับจ้าง คู่สัญญา หรือผู้รับจ้างช่วงที่ทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ เป็นผู้ทำงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งเสนอความเห็น ของตนเพื่อประกอบการพิจารณาของปลัดกระทรวงด้วย

เมื่อปลัดกระทรวงพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นการกระทำโดยไม่มีเหตุผล อันสมควร และบุคคลดังกล่าวสมควรเป็นผู้ทำงาน ให้ปลัดกระทรวงส่งชื่อบุคคลดังกล่าวไปยังผู้รักษาการตามระเบียบ เพื่อพิจารณาสั่งให้เป็นผู้ทำงานโดยเร็ว

ในกรณีที่ เป็นโครงการขนาดใหญ่ตามหลักเกณฑ์และวงเงินที่ กพ. กำหนด หากปลัดกระทรวงพิจารณาแล้ว เห็นว่า บุคคลดังกล่าวข้างต้นไม่สมควรเป็นผู้ทำงาน ให้ปลัดกระทรวงรายงานไปยัง กพ. เพื่อทราบด้วย

เมื่อผู้รักษาการตามระเบียบได้พิจารณาหลังจากที่ได้ฟังความเห็นของ กพ. ตามข้อ ๑๒ (๖) แล้ว และเห็นว่า บุคคลดังกล่าวสมควรเป็นผู้ทำงาน ก็ให้ผู้รักษาการตามระเบียบสั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำงาน โดยระบุชื่อผู้ทำงานไว้ในบัญชี รายชื่อผู้ทำงาน พร้อมทั้งแจ้งเวียนชื่อผู้ทำงานให้ส่วนราชการอื่นทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ทำงานรายนั้นทราบทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนด้วย

ในกรณีที่ผู้รักษาการตามระเบียบเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่สมควรเป็นผู้ทำงานให้แจ้งผลการพิจารณาไปให้ ปลัดกระทรวงทราบ

มีปัญหาเรื่องการผิดสัญญาจ่ายเงินค่าจ้างบางงวด ข้อเท็จจริงจึงพึงยุติไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาเพียงฝ่ายเดียว ประกอบกับการก่อสร้างในสัญญารายเดียวกันอีกสองส่วนงานไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการก่อสร้างล่าช้าอันเป็นเหตุให้มีการบอกเลิกสัญญาแต่อย่างใด ดังนั้น งานก่อสร้างในส่วนที่ ๓ ที่พิพาท อาจเกิดจากข้อบกพร่องของการเคหะแห่งชาติอันมีส่วนก่อให้เกิดความล่าช้า ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการผิดสัญญาจ้างก่อสร้างระหว่างผู้ฟ้องคดีกับการเคหะแห่งชาติต่อศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้นำพาดต่อคดีพิพาทดังกล่าว แต่ด่วนฟังว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผิดสัญญาและมีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน จึงไม่น่าจะถูกต้องและชอบธรรม พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งเวียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาซื้อขายเนื่องจากเป็นผู้ชนะการสอบราคา แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปทำสัญญาโดยปราศจากเหตุอันสมควร ผู้มีอำนาจสั่งซื้อสั่งจ้างย่อมสามารถเสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยสั่งให้เป็นผู้ทำงานได้ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้ทำงานจึงชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประกาศสอบราคาซื้อเต็นท์โครงเหล็กพร้อมผ้าใบ โดยมีผู้เสนอราคา ๔ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ในฐานะคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาแล้วมีมติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปลงนามในสัญญาซื้อขายเต็นท์ดังกล่าวจำนวน ๓ ครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) ซึ่งได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยสั่งให้เป็นผู้ทำงาน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเหตุผลที่ไม่เข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่เข้าทำสัญญาแล้ว แต่คณะอนุกรรมการว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำปาง พิจารณาแล้วมีมติว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เป็นผู้ทำงาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานและมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดี

จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ตามข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง^{๑๙} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับประกาศสอบราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะกำหนดให้ผู้เสนอราคาต้องจัดส่งแคตตาล็อกและตัวอย่างสินค้าพร้อมใบเสนอราคาก็ตาม แต่การส่งแคตตาล็อกและตัวอย่างสินค้าดังกล่าวเป็นเพียงการเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาโดยใช้พิจารณาประกอบกับเอกสารหลักฐานอื่นๆ ของผู้เสนอราคา การที่ผู้เข้าเสนอราคารวมทั้งผู้ฟ้องคดีมิได้จัดส่งเอกสารแคตตาล็อกหรือตัวอย่างสินค้าพร้อมใบเสนอราคา จึงเป็นเพียงข้อบกพร่องเล็กน้อยมิได้มีผลถึงขนาดทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาไม่ชอบแต่อย่างใด และหากคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาเห็นว่าเอกสารดังกล่าวมีความสำคัญในการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคา ก็ย่อมสามารถเรียกให้ผู้เสนอราคาจัดส่งแคตตาล็อกหรือตัวอย่างสินค้าดังกล่าวได้ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีผู้เสนอราคารายใดจัดส่งเอกสารข้างต้นพร้อมใบเสนอราคา กรณีจึงไม่อาจทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่างผู้เสนอราคา และเมื่อคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและต่ำกว่าวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ อันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ จึงมีมติเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เลือกผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญา ดังนั้น การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ จึงชอบแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมสามารถเรียกให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำสัญญาได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปทำสัญญาซื้อขายกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวน ๓ ฉบับ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปทำสัญญาโดยปราศจากเหตุอันควร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมสามารถดำเนินการเสนอเรื่องต่อผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๙} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๒๘ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคามีหน้าที่ดังนี้

(๑) เปิดซองใบเสนอราคา และอ่านแจ้งราคาพร้อมบัญชีรายการเอกสารหลักฐานต่างๆ ของผู้เสนอราคาทุกราย โดยเปิดเผยตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด และตรวจสอบรายการ เอกสารตามบัญชีของผู้เสนอราคาทุกรายแล้ว ให้กรรมการทุกคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนอราคา และเอกสารประกอบใบเสนอราคาทุกแผ่น

(๒) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายการละเอียดแล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา

ที่ ๗ ให้สั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานได้ตามข้อ ๖๖ วรรคหนึ่ง^{๒๐} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๒๘/๒๕๔๕ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน กรณีการพิจารณา ลงโทษผู้ทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๕ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ที่ให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานจึงชอบแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๑/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้รับจ้างไม่ได้ดำเนินการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องตามปริมาณงานที่กำหนด ในสัญญาจ้าง และไม่ปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการนำเครื่องมือ เครื่องจักร และบุคลากรเพื่อเร่งรัดงานให้แล้วเสร็จตามสัญญา ทั้งที่ผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือเร่งรัด การปฏิบัติงานเป็นจำนวนหลายครั้ง แต่ผู้รับจ้างก็ไม่ดำเนินการใดที่แสดงให้เห็นว่า จะสามารถปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา และเป็น การไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงเป็นผู้ทำงาน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อ ผูกพันผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรุงเทพมหานคร ได้ทำสัญญารับจ้างก่อสร้างระบบชลประทานในแปลงนา โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี จำนวน ๕๔ สายคู กับกรมชลประทาน และกรมชลประทานได้ส่งมอบพื้นที่ การทำงานโดยคณะกรรมการตรวจการจ้างได้มีหนังสือส่งมอบสมุดหลักฐานและสถานที่ทำงาน ให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ รวมทั้งได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดจุดแสดงพิกัดและระดับสถานที่ ที่จะทำการก่อสร้างร่วมกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และต่อมาได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เริ่มทำงานตามสัญญา แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้จัดส่งเครื่องมือเครื่องจักรเข้าปฏิบัติงานตามแผนที่ได้เสนอไว้ โดยมีการ ปฏิบัติงานเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ และน้อยกว่าแผนที่กำหนดไว้มาก ต่อมา ผู้ฟ้องคดีที่ ๒

^{๒๐} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๖๖ ให้ประธานกรรมการบริหารรายงานผ่านอำเภอและจังหวัด เพื่อเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาผู้ที่ ได้รับการคัดเลือกแล้วไม่ยอมไปทำสัญญาหรือข้อตกลงภายในเวลาที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด หรือคู่สัญญาของ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น โดยไม่มีเหตุอันสมควรเป็นผู้ทำงาน เมื่อปลัดกระทรวง มหาดไทยสั่งผู้นั้นเป็นผู้ทำงานแล้ว ให้รีบส่งผู้นั้นไปยังปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อแจ้งเวียนให้ส่วนราชการต่างๆ ทราบ

ได้มีหนังสือขอให้กรมชลประทานพิจารณาหยุดการดำเนินการก่อสร้างเนื่องจากเป็นช่วงการเพาะปลูกของเกษตรกร ซึ่งกรมชลประทานได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ หยุดปฏิบัติงานก่อสร้างจนกว่าเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเสร็จ หลังจากนั้น คณะกรรมการตรวจการจ้างได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เข้าปฏิบัติงานตามสัญญาเป็นครั้งที่ ๒ พร้อมปรับแผนงานให้สอดคล้องกับปริมาณงานและระยะเวลาที่เหลือตามสัญญา แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงปฏิบัติงานเช่นเดิมโดยการส่งรถขุดจำนวน ๑ คัน เข้าปฏิบัติงานเพื่อเปิดหน้าดินตามแนวคูส่งน้ำ ส่วนเครื่องจักรกลอื่นๆ ไม่มีการส่งเข้าดำเนินการ คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงได้มีหนังสือเร่งรัดการปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น ๗ ครั้ง และกรมชลประทานได้มีหนังสือเร่งรัดการปฏิบัติงานจำนวน ๕ ครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ดำเนินการให้งานก่อสร้างมีความก้าวหน้าในปริมาณที่เหมาะสม งานยังล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้มาก จึงเสนอให้กรมชลประทานพิจารณาเพื่อบอกเลิกสัญญา ต่อมา กรมชลประทานได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญา รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชี้แจงเหตุผลก่อนการพิจารณาออกคำสั่งให้เป็นผู้ทำงาน หลังจากนั้น กรมชลประทานได้รายงานไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และคำสั่งไม่อาจรับฟังได้ ถือว่าเป็นผู้ทำงาน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีหนังสือเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาผู้ทำงานได้พิจารณาแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อยู่ในหลักเกณฑ์การลงโทษให้เป็นผู้ทำงาน กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้ทำงาน ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าคำสั่งลงโทษให้เป็นผู้ทำงานดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามออกจากบัญชีรายชื่อผู้ทำงาน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ได้จัดส่งเครื่องมือเครื่องจักรเข้าปฏิบัติงานตามแผนที่ได้เสนอไว้ โดยมีการปฏิบัติงานเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ และได้ปริมาณงานน้อยกว่าแผนที่กำหนดไว้มาก ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอยกเลิกคูส่งน้ำที่เกษตรกรไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินจำนวน ๒๔ สายคุ และขอแก้ไขแบบงานก่อสร้างจำนวน ๑๒ สายคุ ซึ่งกรมชลประทานได้อนุมัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจถือว่ากรมชลประทานไม่ส่งมอบพื้นที่ทำงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่กล่าวอ้าง นอกจากนี้ ในระหว่างการหยุดงานชั่วคราวเพื่อรอให้เกษตรกรทำการปลูกข้าวและเก็บเกี่ยวผลผลิต กรมชลประทานก็ได้ขยายระยะเวลาตามสัญญาให้แก่

ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ดำเนินการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องตามปริมาณงานที่กำหนดในสัญญาโดยตลอดอายุของสัญญา และส่งมอบงานได้เพียง ๒ สายคู่ โดยในระหว่างรอการอนุมัติยกเลิกการก่อสร้างจำนวน ๒๔ สายคู่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ดำเนินการก่อสร้างงานในส่วนอื่น ซึ่งควรจะทำการก่อสร้างให้แล้วเสร็จอีก ๓๐ สายคู่ และเมื่อได้มีการเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่ดำเนินการใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่าสามารถจะปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ จึงเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญาได้ตามข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒)^{๒๑} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และเป็นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงเป็นผู้ที่ทำงาน ซึ่งการดำเนินการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ทำงาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ข้อ ๑๔๕ ทวิ ของระเบียบเดียวกันกำหนดไว้แล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ที่ทำงานจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒) และข้อ ๑๔๕ ฉ^{๒๒} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงชอบด้วยกฎหมายด้วย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๙ - ๔๑๐/๒๕๕๓)

เมื่อคำสั่งลงโทษให้เป็นผู้ที่ทำงานเป็นคำสั่งทางปกครอง ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษจึงต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว รวมทั้งให้โอกาสแก่ผู้รับจ้างในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนพิจารณาออกคำสั่ง หากผู้มีอำนาจสั่งลงโทษข้างต้น

^{๒๑-๒๒} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๔๕ ทวิ เมื่อปรากฏกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เมื่อคู่สัญญาของทางราชการหรือผู้รับจ้างซึ่งทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๔๕ ฉ ในกรณีที่นิติบุคคลใดถูกสั่งให้เป็นผู้ที่ทำงานตามข้อ ๑๔๕ ทวิ ข้อ ๑๔๕ ตรี หรือข้อ ๑๔๕ จัตวา ถ้าการกระทำดังกล่าวเกิดจากหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้น ให้ผู้รักษาการตามระเบียบนี้สั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ทำงานด้วย

ในกรณีที่นิติบุคคลรายใดถูกสั่งให้เป็นผู้ที่ทำงานตามข้อ ๑๔๕ ทวิ ข้อ ๑๔๕ ตรี หรือข้อ ๑๔๕ จัตวา ให้คำสั่งดังกล่าวมีผลไปถึงนิติบุคคลอื่นที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน ซึ่งมีหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้นเป็นบุคคลเดียวกันกับหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลที่ถูกพิจารณาให้เป็นผู้ที่ทำงานด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว และผู้รับจ้างไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะยกเป็นเหตุให้รับฟังได้ว่าตนเองไม่ได้มีพฤติการณ์เป็นผู้ทำงาน การออกคำสั่งลงโทษให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ทำงานข้างต้นจึงชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดในการสอบราคาซื้อโครงการเหล็กตามประกาศสอบราคาซื้อโครงการเหล็กของเทศบาลตำบลศรีประจันต์ ซึ่งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาพิจารณาแล้วมีความเห็นควรซื้อโครงการเหล็กจากผู้ฟ้องคดี ต่อมา นายกเทศมนตรีตำบลศรีประจันต์ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปทำสัญญากับเทศบาล แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปทำสัญญาดังกล่าว เทศบาลตำบลศรีประจันต์เห็นว่ากรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน จึงมีหนังสือเสนอความเห็นต่อนายอำเภอศรีประจันต์เพื่อพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน ต่อมา อำเภอศรีประจันต์ได้รายงานกรณีดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาลงโทษผู้ทำงาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่เข้าทำสัญญากับเทศบาลตำบลศรีประจันต์ โดยผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่ามีปัญหาเกี่ยวกับขนาดของโครงการเหล็กที่จัดซื้อไม่เป็นไปตามแบบมาตรฐาน ซึ่งเป็นอันตรายต่อการใช้งาน จึงไม่สามารถเข้าทำสัญญากับเทศบาลตำบลศรีประจันต์ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับคำชี้แจงดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน และรายงานไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานอีกครั้งโดยได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและได้รายงานความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานเป็นการดำเนินการตามระเบียบโดยชอบแล้ว จึงยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้ทำงาน เป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงต้อง บังคับให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าก่อนการออกคำสั่ง ข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตาม มาตรา ๓๐^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว รวมทั้งได้แจ้งสิทธิ การอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามมาตรา ๔๐^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ดังกล่าว จนกระทั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งผลการวินิจฉัย อุทธรณ์ต่อผู้ฟ้องคดีอื่นเป็นการปฏิบัติโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามเอกสารใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดีได้เสนอต่อเทศบาล ตำบลศรีประจันต์ซึ่งมีข้อความว่า ผู้ฟ้องคดีได้พิจารณาเงื่อนไขต่างๆ ในเอกสารสอบราคาซื้อ ซึ่งเป็นเอกสารแนบท้ายประกาศสอบราคา และยอมรับข้อกำหนดรวมทั้งเงื่อนไขต่างๆ ตามเอกสารสอบราคาดังกล่าวแล้ว และเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงแบบแปลนและแผนผัง โครงเหล็กที่เทศบาลตำบลศรีประจันต์ได้เปิดสอบราคาก่อนการเข้าเสนอราคา เพราะหาก ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบรายละเอียดต่างๆ ของการสอบราคาพิพาท ก็ย่อมไม่สามารถที่จะยอมรับ

^{๒๓-๒๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึง การออกกฎ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะ ได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่น อุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ จนกระทั่งการเสนอราคาได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ การที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าเทศบาลตำบลศรีประจันต์ต้องการจัดซื้อโครงเหล็กตามแบบมาตรฐานทั่วไป จึงเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีเอง พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๔)

๙. กรณีพิพาทในชั้นตอนอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๑

คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างก่อสร้าง

๑.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่ทำด้วยวาจา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจา

๑.๒.๑ การแก้ไขสัญญาโดยอยู่ในขอบข่ายทั่วไปแห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยมีผลที่ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยการขยายระยะเวลาการปฏิบัติงานตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การชำระค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้าง

๑.๓.๑ การกำหนดอัตราค่าปรับ

แม้ข้อ ๑๒๗ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ จะกำหนดให้การกำหนดค่าปรับตามสัญญาในอัตราหรือเป็นจำนวนเท่าใดนั้น เป็นดุลพินิจของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงราคาและลักษณะของพัสดุกี่ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสัญญาจ้างก่อสร้างพิพาทต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน รวมทั้งไม่ใช่งานก่อสร้างที่มีผลกระทบต่อการจราจร ราชการส่วนท้องถิ่นผู้ว่าจ้าง

จึงไม่อาจกำหนดค่าปรับตามสัญญาในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้าง ซึ่งเป็นอัตราค่าปรับในกรณีที่เป็นการจ้างก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการจราจรได้ แต่ต้องกำหนดอัตราค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๐๑-๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น ซึ่งเป็นอัตราค่าปรับในกรณีที่เป็นการจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ตามข้อ ๑๒๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ข้างต้น การที่ผู้ว่าจ้างกำหนดค่าปรับตามสัญญาในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้าง จึงเป็นการกำหนดอัตราค่าปรับเกินกว่าที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ให้อำนาจ

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลเมืองหัวหิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ก่อสร้างสนามกีฬาต้านยาเสพติดของโรงเรียนเทศบาลบ้านตะเกียบ โดยมีข้อสัญญากำหนดว่า หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดจะต้องเสียค่าปรับวันละ ๑๑,๔๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้าง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่างานที่จ้างเป็นงานก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการจราจรตามข้อ ๑๒๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผู้ฟ้องคดีทราบจากเจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดินในภายหลังว่า สัญญาจ้างพิพาทมิใช่ งานก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการจราจร ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้เปรียบเทียบกับสัญญาจ้างก่อสร้างงานประเภทเดียวกันซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการจราจร อัตราค่าปรับคิดเพียงร้อยละ ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง จึงได้มีหนังสือไปยังผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้ลดอัตราค่าปรับเหลือร้อยละ ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง คิดเป็นค่าปรับวันละ ๔,๕๖๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลดอัตราค่าปรับดังกล่าวให้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งก่อสร้างงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามสัญญาเป็นจำนวน ๘๒ วัน จึงต้องเสียค่าปรับเป็นเงินวันละ ๑๑,๔๐๐ บาท คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๙๓๔,๘๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับที่เพิ่มขึ้นวันละ ๖,๘๔๐ บาท จำนวน ๘๒ วัน เป็นเงินจำนวน ๕๖๐,๘๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑๒๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราทายตัวระหว่างร้อยละ ๐.๐๑-๐.๒๐ ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ เว้นแต่การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกันให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑-๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท สำหรับการก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อการจราจรให้กำหนด

ค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้างนั้น เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า สัญญาพิพาทเป็นสัญญาจ้างก่อสร้างสนามกีฬาที่ไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาและต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑-๐.๑๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดค่าปรับตามสัญญาในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้าง จึงเป็นการกำหนดอัตราค่าปรับเกินกว่าที่ระเบียบฯ ให้อำนาจ และแม้ว่าข้อ ๑๒๗ วรรคสอง ของระเบียบฯ ข้างต้น จะกำหนดว่า การกำหนดค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ในอัตราร้อยละหรือเป็นจำนวนเท่าใด ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงราคาและลักษณะของพัสดุก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถก่อสร้างงานได้ทันตามกำหนดเวลาตามสัญญาซึ่งเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างล่าช้า อันถือเป็นเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีส่วนก่อให้เกิดร่วมกับผู้ฟ้องคดีด้วย ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ส่งมอบงานทันตามกำหนดเวลาสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังมิได้ใช้ประโยชน์ในสนามกีฬาดังกล่าวทันที ดังนั้น การที่งานล่าช้าจึงไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี กรณีมีเหตุอันสมควรลดค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักไว้เกินร้อยละ ๐.๑๐ เป็นเงิน ๔,๕๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าปรับที่สูงเกินส่วนตามมาตรา ๓๕๓ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้เหลือร้อยละ ๐.๑๐ คิดเป็นเงิน ๙๓๔,๘๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๕๖๐,๘๘๐ บาท สำหรับดอกเบี้ยที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับจากเงินค่าจ้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบ การหักเงินค่าปรับดังกล่าวจึงมีผลเป็นการผิดนัดไม่ชำระเงินค่าจ้างแก่ผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชำระค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ฟ้องเป็นต้นไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงิน

^{๑-๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๔ หนึ่งเงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๕๓ ถ้าเบี้ยปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในการที่จะวินิจฉัยว่าสมควรเพียงใดนั้น ท่านให้พิจารณาถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเมื่อได้ใช้เงินตามเบี้ยปรับแล้ว สิทธิเรียกร้องขอลดก็เป็นอันขาดไป

ฯลฯ

ฯลฯ

ค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕๖๐,๘๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๙/๒๕๕๔)

๑.๓.๒ การงดหรือลดค่าปรับ

๑) กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากเป็นค่าปรับที่สูงกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง

เมื่อผู้รับจ้างส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามสัญญาโดยได้มีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องของการทำงานและขอผ่อนผันค่าปรับกรณีทำงานล่าช้าดังกล่าวต่อผู้ว่าจ้าง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าผู้รับจ้างมิได้ให้ความยินยอมที่จะเสียค่าปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ การที่ผู้ว่าจ้างมิได้บอกเลิกสัญญาและจัดให้ผู้รับจ้างรายใหม่เข้าดำเนินการแก้ไขงานแทน ทั้งที่เมื่อคำนวณค่าปรับ ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ แล้ว จะเท่ากับร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา กรณีเป็นการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงควรให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับเพียงร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญาให้แก่ผู้ว่าจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างโรงเรียนปฏิบัติการวิจัยทางพืช โดยมีวงเงินค่าจ้างจำนวน ๒,๗๘๐,๐๐๒ บาท และแบ่งการจ่ายค่าจ้างออกเป็น ๔ งวด ปรากฏว่าภายหลังจากครบกำหนดดำเนินงานตามสัญญาในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานได้ครบทุกงวดงานตามสัญญา โดยส่งมอบงานได้เพียงงานงวดที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีตรวจรับงานและจ่ายเงินค่าจ้างของงวดงานดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่สำหรับงานงวดที่ ๒ และงวดที่ ๓ นั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่ายังไม่แล้วเสร็จอีกหลายรายการ จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขงานดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขงานงวดที่ ๒ แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงจ่ายเงินค่าจ้างงวดดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยหักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับจำนวน ๑๕๐,๖๖๐ บาท หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานงวดที่ ๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่างานยังไม่แล้วเสร็จจึงไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้าง และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอผ่อนผันค่าปรับกรณีส่งมอบงานล่าช้า แต่ไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ส่วนพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ได้ตรวจสอบและแนะนำวิธีการให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานที่ยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญา แต่ผู้ฟ้องคดี

มิได้ปฏิบัติตามเนื่องจากเกรงว่าจะได้รับความเสียหายมากกว่าเดิมและมีค่าใช้จ่ายสูง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่างานยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญาและค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างแล้ว ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วมิได้ดำเนินการอย่างไร แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินค่าจ้างในงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ พร้อมดอกเบี้ย รวมทั้งให้คืนหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากฟ้องคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จและค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจากธนาคารผู้ค้ำประกันแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดในสัญญา และไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงเป็นผู้ผิดสัญญา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่รับมอบงานและไม่ชำระเงินค่าจ้างงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการผิดสัญญาจ้าง อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างจะเป็นผู้ผิดสัญญาจ้างและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้ว่าจ้างจะมีใช้ผู้ผิดสัญญาก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้บอกเลิกสัญญาจ้างแล้ว ผลของการเลิกสัญญาย่อมทำให้สัญญาระงับไป คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตามมาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เนื่องจากการก่อสร้างตามสัญญาจ้างดังกล่าวมีการแบ่งการทำงานและแบ่งการชำระเงินค่าจ้างเป็นงวดๆ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำงานงวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ แล้วเสร็จและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับมอบงานไปแล้ว จึงไม่สามารถกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ การบอกเลิกสัญญาจึงไม่กระทบต่องานงวดที่ ๑ และงวดที่ ๒ ส่วนงานงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทำแล้วเสร็จเป็นส่วนใหญ่ การงานที่ได้ทำไปแล้วเป็นสิ่งก่อสร้างจึงไม่สามารถกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ประโยชน์ในการทำงานที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำไปแล้ว จึงต้องชดเชยคืนด้วยการใช้เงินตามควรค่าแห่งงานที่ได้ทำแล้วเสร็จนั้นตามมาตรา ๓๙๑ วรรคสาม^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่จำต้องชดเชยเงินในผลงานที่ไม่แล้วเสร็จหรือแล้วเสร็จแต่ชำรุดบกพร่อง ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชำระเงินตามราคาแห่งงานที่ได้ทำแล้วเสร็จนั้น

^{๓-๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๙๑ เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

ส่วนที่เป็นงานอันได้กระทำและเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สิน การที่ชดเชยคืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้นๆ หรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทนก็ให้ใช้ตามนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

เป็นเงินค่าจ้างงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ รวมเป็นเงิน ๑,๖๗๔,๐๐๑.๒๐ บาท หักด้วยราคาแรงงานที่ทำมาแล้วเสร็จตามราคาประเมินของผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ซึ่งผู้ผูกฟองคืดมีได้โต้แย้งคัดค้านเป็นเงิน ๖๐๗,๕๕๑ บาท คงเหลือเงินที่ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จะต้องชำระตามราคาแรงงานที่ได้ทำแล้วเสร็จเป็นเงิน ๑,๐๖๖,๔๕๐.๒๐ บาท ทั้งนี้ เมื่อผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ มีได้เป็นผู้ผิดสัญญาจากการที่ไม่รับมอบงานงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ จึงมิใช่ผู้ผิดนัดในการชำระหนี้เงินค่าก่อสร้างที่ได้ใช้ประโยชน์ในส่วนที่ทำได้แล้วเสร็จจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาให้ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ชำระเงินจำนวนดังกล่าว ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จึงไม่ต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าก่อสร้างที่ได้ใช้ประโยชน์ในส่วนที่ทำได้แล้วเสร็จในระหว่างที่ศาลยังมีได้มีคำพิพากษา

สำหรับเงินค่าปรับตามสัญญา นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ผูกฟองคืดส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาตั้งแต่งานงวดที่ ๒ ซึ่งหากคำนวณแล้วค่าปรับจะเท่ากับร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ผูกคืดได้มีหนังสือแจ้งเหตุขัดข้องของงานก่อสร้างและขอผ่อนผันค่าปรับตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ อันเป็นการแสดงอย่างชัดแจ้งแล้วว่ามิได้ให้ความยินยอมที่จะเสียค่าปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จึงควรต้องพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาตามข้อ ๑๓๘^๕ ของระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ มิได้ดำเนินการดังกล่าว จนกระทั่งผู้ผูกคืดยื่นฟ้องคดีนี้ ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จึงได้บอกเลิกสัญญากับผู้ผูกคืด กรณีเป็นการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ดังกล่าว ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าปรับตามสัญญาจากผู้ผูกคืด คงมีสิทธิเพียงเรียกค่าเสียหายได้ตามมาตรา ๓๘๑ วรรคสี่ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เท่านั้น และแม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ผูกคืดส่งมอบงานล่าช้าและไม่ครบถ้วนอย่างไร แต่เมื่อการงานที่ผู้ผูกคืดไม่ได้ทำหรือทำไม่เสร็จนั้น ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ จะต้องดำเนินการเองหรือจ้างผู้อื่นให้ดำเนินการแทนให้ครบถ้วน จึงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายในการงานที่ผู้ผูกคืดไม่ได้ทำหรือทำไม่เสร็จดังกล่าวและเบี้ยปรับ ซึ่งเบี้ยปรับนั้น ถ้าสูงเกินส่วนศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ จึงเห็นควรให้ผู้ผูกคืดชำระค่าปรับเพียงร้อยละสิบของค่าจ้างตามสัญญา คิดเป็นเงินค่าปรับ

^๕ ระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๘ ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้อินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการ โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น

จำนวน ๒๗๙,๐๐๐.๒๐ บาท แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้หักเงินค่าปรับออกจากเงินค่าจ้างในงานงวดที่ ๒ แล้ว จำนวน ๑๕๐,๖๖๐ บาท จึงเหลือเงินค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิได้รับจำนวน ๑๒๘,๓๔๐.๒๐ บาท และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเงินค่าหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาไปแล้วจำนวน ๑๓๙,๕๐๐.๑๐ บาท จึงเห็นควรนำมาหักลบกับจำนวนเบี่ยงปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิได้รับจากผู้ฟ้องคดี คงเหลือเงินที่ต้องคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๑,๑๕๙.๙๐ บาท เมื่อรวมกับเงินค่างานงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งสิ้น ๑,๐๗๗,๖๒๐.๑๐ บาท แต่ไม่จำเป็นต้องเสียดอกเบี้ยสำหรับจำนวนเงินที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากก่อนศาลมีคำพิพากษายังถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินจำนวน ๑,๐๗๗,๖๒๐.๑๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๓/๒๕๕๔)

๒) กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ

เมื่อปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ผู้รับจ้างไม่อาจก่อสร้างงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามสัญญาได้ เกิดจากผู้ว่าจ้างเปลี่ยนแปลงจุดก่อสร้างเป็นเหตุให้ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างบางส่วนได้ แม้จะปรากฏว่าฝ่ายผู้รับจ้างได้เข้าดำเนินการล่าช้ากว่ากำหนดเวลาเริ่มปฏิบัติงานตามสัญญาก็ตาม แต่เมื่อผู้รับจ้างได้พยายามดำเนินการในส่วนที่ไม่มีปัญหาให้แล้วเสร็จมาโดยตลอดเพื่อมิให้งานหยุดชะงัก จนได้ปริมาณเสร็จร้อยละ ๑๐๐ ของปริมาณงานที่สามารถดำเนินการได้ ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า ไม่ว่าผู้รับจ้างจะเข้าปฏิบัติงานในช่วงเวลาใด หากผู้ว่าจ้างไม่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างให้แก่ผู้รับจ้างได้ ผู้รับจ้างก็ย่อมไม่อาจทำงานก่อสร้างจนแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาอย่างแน่นอน กรณีดังกล่าวผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับฐานผิดสัญญาหรือหักค่าปรับออกจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ต้องจ่ายหรือจากเงินประกันผลงานของผู้รับจ้างได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างผนังกันน้ำเพื่อป้องกันการพังทลายของดินบนอุทยานโกสัมพี โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นผู้ว่าจ้าง ซึ่งข้อสัญญากำหนดให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างผนังกันน้ำมีความยาวทั้งสิ้น ๗๒๐ เมตร

ใช้เวลาก่อสร้างรวม ๒๒๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ จนถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ปรากฏว่าภายหลังจากเริ่มดำเนินการก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีพบอุปสรรคเกี่ยวกับภูมิอากาศเนื่องจากฝนตกหนักทำให้น้ำท่วมบริเวณก่อสร้างจนไม่สามารถดำเนินงานได้ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ พร้อมกับขอหยุดงานและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาออกไปเป็นเวลา ๑๒๘ วัน หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างเรื่อยมา แต่ได้มีผู้นำชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น รวมถึงราษฎรในพื้นที่รวมตัวกันขัดขวางการทำงานของ ผู้ฟ้องคดี เพื่อผลักดันให้มีการเปลี่ยนจุดก่อสร้างจากเดิมที่กำหนดไว้ในสัญญา ทำให้ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีต้องกำหนดจุดก่อสร้างใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเนื่องจากมีระยะห่างจากจุดก่อสร้างเดิม และไม่สามารถลำเลียงวัสดุเข้าถึงจุดก่อสร้างได้ ประกอบกับพื้นที่ก่อสร้างก็มีอุปสรรคจากการวางท่อระบายน้ำเสียของเทศบาล โรงสูบน้ำประปาของการประปาสวนภูมิภาค และกิ่งของต้นจามจุรีในบริเวณวนอุทยานโกสัมพี ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเข้าตรวจสอบแล้วพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคจริง จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดงานก่อสร้างในบริเวณดังกล่าว หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งขอสงวนสิทธิในการเรียกค่าปรับกรณีผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้งานล่าช้าไม่ใช่ความผิดของผู้ฟ้องคดี โดยเฉพาะบริเวณวนอุทยานโกสัมพีที่ห้ามตัดกิ่งต้นจามจุรีโดยเด็ดขาด และการก่อสร้างใดๆ ที่ขัดกับภูมิทัศน์ก็ต้องระงับการก่อสร้างไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจก่อสร้างจนเสร็จสมบูรณ์ตามสัญญาได้ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งการหักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับดังกล่าว พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้ขยายระยะเวลาก่อสร้างออกไปเป็นเวลา ๑๒๘ วัน เนื่องจากปัญหาฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง โดยได้ทำเป็นบันทึกตกลงแนบท้ายสัญญาจ้าง นั้น ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการก่อสร้างเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดปัญหาการรวมตัวของราษฎรในพื้นที่ขัดขวางการทำงานของ ผู้ฟ้องคดี เพื่อผลักดันให้มีการเปลี่ยนจุดก่อสร้าง ต่อมา ได้มีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างตัวแทนผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี และราษฎรในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น จนในที่สุดก็ได้มีการกำหนดจุดก่อสร้างใหม่ ซึ่งแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคจากการกำหนดให้ย้ายจุดก่อสร้างใหม่นั้นนับแต่วันที่มีการประชุมแล้วก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการก่อสร้างตามสัญญาในจุดที่ไม่มีปัญหาเพื่อมิให้งานหยุดชะงัก และแม้จะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทำงานได้เนืองนิตย์เพียงร้อยละ ๔๘ แต่ก็ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำงานตามสัญญาอย่างต่อเนื่อง และโดยที่

เนื่องจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่ามีความยาวร้อยละ ๔๘ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้คำนวณเพียงแต่ความยาวของผนังกันน้ำตามสัญญา ซึ่งมีความยาวทั้งสิ้น ๗๒๐ เมตร โดยมีได้หักจุดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคการก่อสร้างออก อีกทั้ง เมื่อเวลาได้ล่วงเลยมานานผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังมิได้แจ้งความชัดเจนถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากการย้ายจุดก่อสร้างใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ดำเนินการก่อสร้างมาบรรจบทางเข้าออกซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางลำเลียงที่ขวางแนวการก่อสร้าง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เป็นอุปสรรคในการก่อสร้าง รวมเป็นระยะทาง ๑๕๕ เมตร ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งปัญหาดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบรวมทั้งขอขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาออกไปตามจำนวนวันที่เป็นเหตุให้งานต้องหยุดชะงัก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าบริเวณก่อสร้างที่เป็นปัญหาไม่สามารถตอกเสาเข็มได้มีอยู่ ๒ จุด คือ บริเวณที่เป็นโรงสูบน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค และบริเวณนอุทยานโกสัมพีที่มีกิ่งต้นจามจุรีขวางอยู่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีงดการก่อสร้างเฉพาะบริเวณที่มีปัญหาทั้งสองจุดไว้ก่อน และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ประสานกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบแล้วได้ผลประการใดจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อเข้าก่อสร้างต่อไป แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงหน่วยงานผู้รับผิดชอบเมื่อล่วงพ้นกำหนดวันสิ้นสุดของการทำงานแล้ว ทั้งที่ควรเร่งรัดประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวในทันทีที่พบปัญหาและอุปสรรคจากการกำหนดจุดก่อสร้างใหม่ตั้งแต่ในการประชุมตัวแทนของผู้เกี่ยวข้องข้างต้น ซึ่งแม้แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเองก็ยังยอมรับว่าเป็นความบกพร่องล่าช้าของผู้ถูกฟ้องคดีเอง ต่อมา นอุทยานโกสัมพีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าจะไม่ยินยอมให้มีการตัดกิ่งไม้ของต้นจามจุรีออก และไม่ยินยอมให้มีการก่อสร้างใดๆ บริเวณดังกล่าวที่ขัดกับสภาพภูมิทัศน์ และสำนักงานประปาส่วนภูมิภาคก็มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถรื้อถอนโรงสูบน้ำและแนวรางเลื่อนที่ขวางแนวก่อสร้างได้เนื่องจากไม่มีงบประมาณ หรือหากมีการรื้อถอนก็จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้น้ำประปาในเขตอำเภอโกสัมพีสัย คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงมีบันทึกเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามว่า กรณีนอุทยานโกสัมพีเห็นควรให้งดการก่อสร้างเป็นระยะทางประมาณ ๑๐๐ เมตร ส่วนสำนักงานประปาส่วนภูมิภาคมหาสารคามให้เว้นการก่อสร้างเฉพาะแนวรางเลื่อนที่เป็นปัญหา ส่วนที่เหลือก็ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นหนังสือ เพียงแต่มอบหมายให้ช่างควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีประสานกับผู้ฟ้องคดีให้ดำเนินการก่อสร้างต่อไป โดยมีได้มีการแก้ไขแบบแปลนสัญญาจ้างหรือกำหนดระยะเวลาก่อสร้างใหม่แต่อย่างใด กรณีจึงเป็นปัญหาที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถมอบพื้นที่ก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีได้ และเมื่อพิจารณาบันทึกการรายงานการควบคุมงานผนังกันน้ำของช่างควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีในช่วงเวลาดังกล่าวแล้วเห็นได้ว่าผลการก่อสร้างมีปริมาณร้อยละ ๘๘ แล้ว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างส่วนที่เหลือ

ตามที่ได้รับทราบการประสานจากช่างของผู้ถูกฟ้องคดีจนสร้างผนังกันน้ำได้ความยาว ๖๒๐ เมตร โดยส่วนที่เหลืออีก ๑๐๐ เมตร เป็นส่วนที่ไม่สามารถก่อสร้างได้เนื่องจากประสบปัญหาข้างต้น จึงได้ยกเลิกการก่อสร้างจุดที่มีปัญหาดังกล่าว ประกอบกับตามรายงานประจำสัปดาห์ของช่างผู้ควบคุมงานครั้งสุดท้ายปรากฏว่างานก่อสร้างครบร้อยละ ๑๐๐ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ส่งมอบงาน โดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันตัดเนื้องานในบริเวณที่มีปัญหาอุปสรรคออกไปรวมระยะทาง ๑๐๐ เมตร คิดเป็นเงิน ๒,๒๙๖,๓๘๙ บาท จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานก่อสร้างผนังกันน้ำให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ขยายออกไปตามสัญญาได้ เป็นเหตุจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ได้เป็นความผิดของผู้ฟ้องคดีที่เข้าทำงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาเริ่มปฏิบัติตามสัญญาแต่อย่างใด เนื่องจากไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะเข้าปฏิบัติงานในช่วงเวลาใดก็ตาม หากผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีก็ย่อมไม่อาจทำงานก่อสร้างจนแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาอย่างแน่นอน ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับฐานผิดสัญญาหรือหักค่าปรับดังกล่าวออกจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ต้องจ่ายหรือจากเงินประกันผลงานของผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องรับผิดชำระค่าปรับตามสัญญาเป็นเงิน ๒,๑๔๙,๔๒๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จากต้นเงินข้างต้น นับแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับเงินค่าจ้าง จนถึงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๘ อันเป็นวันฟ้องคดี เป็นจำนวนเงิน ๕,๗๔๑ บาท และให้ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๐/๒๕๕๔)

๓) กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ

การใช้สิทธิเรียกร้องของผู้ว่าจ้างเพื่อให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับกรณีก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญา ผู้ว่าจ้างจะต้องริบแจ้งสงวนสิทธิ์ในการเรียกค่าปรับไปยังผู้รับจ้างโดยเร็วภายหลังจากครบกำหนดแล้วเสร็จของงาน กรณีที่ผู้ว่าจ้างมีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาและสงวนสิทธิ์ในการเรียกค่าปรับภายหลังจากครบกำหนดแล้วเสร็จของงานเป็นเวลาถึงหนึ่งปีเศษ แม้จะเป็นการใช้สิทธิเลิกจ้างตามสัญญา แต่กรณีมิใช่การแจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้รับจ้างเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานตามกรณีข้างต้น ผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับจ้างชำระค่าปรับจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้

นอกจากนี้ หากข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าความล่าช้าของงานก่อสร้าง มิได้เกิดจากความจงใจของผู้รับจ้าง แต่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจของชาติเป็นสำคัญ กรณีถือว่ามีเหตุสมควรลดจำนวนเบี้ยปรับลงให้เท่ากับความเสียหายที่ผู้ว่าจ้างได้รับ ซึ่งเมื่อผู้ว่าจ้างไม่ได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างงานล่าช้าดังกล่าว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดเบี้ยปรับให้ผู้รับจ้างชำระแก่ผู้ว่าจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เดิม) (ผู้ฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อสร้างอาคารเรียน โรงเรียนบ้านอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างเพิ่มเติม โดยยินยอมให้ขยายระยะเวลาก่อสร้างออกไปจนถึงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๐ แต่เมื่อครบกำหนด ระยะเวลาที่ขยายออกไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังคงก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ได้มีหนังสือขอขยายระยะเวลาก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรีออกไปอีก ๑๘๐ วัน เนื่องจาก ได้รับผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา แต่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุย มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่อนุมัติให้ขยายระยะเวลาก่อสร้างงาน ตามสัญญาออกไปอีก และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ บอกลีก การจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยขอสงวนสิทธิ์ในการเรียกค่าปรับ ค่าเสียหาย และสิทธิอื่นๆ ตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือขอยกเว้นการเรียกค่าปรับและค่าเสียหายดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๑ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าปรับ ตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๐ จนถึงวันบอกลีกสัญญา รวม ๔๗๗ วัน ในอัตราค่าปรับวันละ ๑,๑๑๕ บาท รวมเป็นเงิน ๕๓๔,๐๘๕ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉยไม่ชำระเงินจำนวน ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าปรับ พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑๓๔ วรรคหก^๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า เมื่อครบกำหนดส่งมอบพัสดุตามสัญญาหรือข้อตกลง

^๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๔

๗๗

๗๗

เมื่อครบกำหนดส่งมอบพัสดุตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้ส่วนราชการรีบแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญา หรือข้อตกลงจากคู่สัญญา และเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุ ให้ส่วนราชการบอกสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับในขณะที่ยังรับมอบพัสดุนั้นด้วย

ให้ส่วนราชการรีบแจ้งการเรียกค่าปรับเมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานตามสัญญา... แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเพิ่งมีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาและสงวนสิทธิในการเรียกค่าปรับ ค่าเสียหาย และสิทธิอื่นๆ ตามสัญญาภายหลังจากครบกำหนดแล้วเสร็จของงานเป็นเวลาถึง หนึ่งปีเศษ ซึ่งแม้จะฟังได้ว่าเป็นการใช้สิทธิเลิกจ้างตามสัญญาก็ตาม แต่ฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดี ได้แจ้งข้อเรียกร้องไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อครบกำหนดแล้วเสร็จของงานเพื่อขอให้ชำระ ค่าปรับแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าปรับจนถึงวันบอกเลิก สัญญาได้ ประกอบกับข้อ ๑๓๔ วรรคสาม^๗ ของระเบียบข้างต้น กำหนดว่า การกำหนดค่าปรับ ในอัตราจำนวนเท่าใด เป็นดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการ โดยคำนึงถึงราคางานก่อสร้าง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาสัญญาจะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามสัญญา ดังนั้น เมื่อการดำเนินงาน ก่อสร้างพิพาทอยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ สถาบันการเงินหลายแห่งถูกสั่งเลิกและ ยึดกิจการ เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่องจำนวนมาก อีกทั้ง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการก่อสร้างงานไปแล้วร้อยละ ๒๕ ของงานงวดที่ ๒ โดยมีได้รับชำระ ค่าก่อสร้างในส่วนของงานงวดที่ ๒ ที่ทำไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คงได้รับชำระเพียงเงินค่าก่อสร้าง งานงวดที่ ๑ คงเหลือวงเงินค่าก่อสร้างที่ยังไม่เบิกจ่ายอีก ๘๘๒,๐๑๕ บาท และเมื่อผู้ฟ้องคดี รับว่ามีได้เสียหายจากการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่ จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เสียหายจากการ ก่อสร้างล่าช้าของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกทั้ง ความล่าช้าไม่ได้เกิดจากความจงใจของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ แต่น่าจะเกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจของชาติเป็นสำคัญ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำงาน ไปแล้วบางส่วนของงานในงวดที่ ๒ โดยไม่ได้เงินค่าจ้าง ทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถว่าจ้างผู้รับจ้าง รายอื่นทำการก่อสร้างจนงานแล้วเสร็จภายในวงเงินที่เหลือ อันถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์ ไปแล้วบางส่วน กรณีจึงมีเหตุสมควรลดเบี้ยปรับให้เท่ากับค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีตาม มาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อผู้ฟ้องคดีรับว่าไม่ได้เกิด ความเสียหาย จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดเบี้ยปรับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชำระ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๔/๒๕๕๓)

^๗ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๔

ฯลฯ

ฯลฯ

การกำหนดอัตราค่าปรับตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ในอัตราหรือเป็นจำนวนเท่าใด ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้า ส่วนราชการ โดยคำนึงถึงราคาและลักษณะของพัสดุซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการศึกษาสัญญาของทางราชการจะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม สัญญา หรือกระทบต่อการจราจร หรือความเสียหายแก่ทางราชการ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๓.๓ การไม่ดหรือไม่ลดค่าปรับ

๑) กรณีที่การส่งมอบงานล่าช้าเกิดจากการจงใจประพฤติดิสัญญา
ของผู้รับจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่การส่งมอบงานล่าช้าเกิดจากความบกพร่องของผู้รับจ้าง
ที่เข้าดำเนินการก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนดตามสัญญา

เมื่อผู้รับจ้างเป็นผู้ประกอบกิจการด้านการก่อสร้างและชนะการ
ประกวดราคา ย่อมต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินการก่อสร้างในทันทีได้ตามกำหนดเวลา
ในสัญญา และหากผู้รับจ้างเข้าไปดำเนินการตามสัญญาเสียตั้งแต่วันแรกที่ได้กำหนด
ในสัญญา ถ้าเกิดกรณีที่ผู้ว่าจ้างไม่สามารถให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการได้ไม่ว่าจะด้วย
เหตุใด ๆ ก็เป็นกรณีที่ผู้รับจ้างจะต้องจัดทำบันทึกเป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็น
หลักฐานสำคัญในการยกขึ้นต่อสู้กรณีผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานตามที่กำหนด
ในสัญญาและจะต้องชำระค่าปรับแก่ผู้ว่าจ้างได้ การที่ผู้รับจ้างกล่าวอ้างเกี่ยวกับปัญหา
ไม่สามารถเข้าทำงานในพื้นที่ก่อสร้างได้โดยไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่าได้แจ้งให้
เจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างทราบแล้ว อีกทั้ง ไม่ปรากฏว่าผู้รับจ้างได้เสนอแผนปฏิบัติงาน
แผนเครื่องจักรเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงให้ถูกต้องตามสภาพฤดูกาลเสนอให้คณะกรรมการ
ตรวจการจ้างของผู้ว่าจ้างเห็นชอบดำเนินการ เพื่อเป็นการยืนยันความพร้อมในการ
เข้าทำงานของผู้รับจ้างตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ประกอบกับไม่เริ่มเข้าทำงานทั้งที่
ผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจ้างเริ่มเข้าทำงานจำนวนหลายครั้ง จึงเห็นได้อย่าง
ชัดแจ้งว่า ผู้รับจ้างไม่ได้เริ่มเข้าทำงานตามที่สัญญากำหนดไว้มาตั้งแต่ต้นโดยมิใช่เหตุ
อันเกิดจากผู้ว่าจ้าง อีกทั้ง การที่ผู้รับจ้างไม่ได้แจ้งรายชื่อผู้ควบคุมงานตามที่ผู้ว่าจ้าง
มีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการ แต่มาดำเนินการภายหลังจากนั้นก็แสดงถึงความไม่พร้อม
ที่จะเริ่มทำงานตามสัญญาประการหนึ่ง อันเป็นเหตุมาจากผู้รับจ้างเอง ผู้รับจ้างจึงไม่อาจ
อ้างความไม่พร้อมเกี่ยวกับผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้างที่จะกำหนดจุดก่อสร้างมาเป็นเหตุ
ให้ไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาของตนได้ นอกจากนี้ การที่ภายหลังจากผู้ว่าจ้างได้แต่งตั้ง
ผู้ควบคุมงาน ผู้รับจ้างเพิ่งเริ่มเข้าทำงานซึ่งมีลักษณะงานที่ไม่ยุ่งยากและไม่จำเป็นต้องมีการ
ควบคุมงานของนายช่างของผู้ว่าจ้างก็ได้ นั่น ประกอบกับผู้รับจ้างสามารถมีหนังสือ
เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการกำหนดจุดหรือบริเวณที่จะทำการก่อสร้างกับผู้ว่าจ้าง

ได้โดยตรง โดยไม่จำเป็นต้องรอการเข้าปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงาน ความล่าช้าในการเริ่มเข้าทำงานของผู้รับจ้างที่เป็นผลให้การส่งมอบงานล่าช้า จึงไม่ใช่ผลโดยตรงจากกรณีที่ผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้างยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้นับแต่วันที่หนังสือแจ้งให้เข้าทำงาน อันไม่ใช่เหตุอันเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ว่าจ้าง และมีใช้กรณีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

สรุปข้อเท็จจริง

จังหวัดเลย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย โดยกำหนดให้มีการดูสถานที่ก่อสร้างและกำหนดให้มีการรับฟังการชี้แจงแบบรายละเอียดการก่อสร้างก่อนการยื่นซองประกวดราคา ซึ่งในการชี้แจงดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำเอกสารเงื่อนไขกรณีพิเศษประกอบการชี้แจงรวม ๑๐ ประการ อันกำหนดเกี่ยวกับการขุดตักดินบริเวณรอบอาคาร การบดอัดดินบริเวณทั้งบริเวณ การตัดต้นไม้ การจัดทำรั้วตามระยะความเป็นจริง เงื่อนไขอื่นเกี่ยวกับการกำหนดฐานรากของงานอาคาร ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับฟังการชี้แจงดังกล่าว และต่อมาได้เข้าเป็นคู่สัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งนี้ ข้อสัญญากำหนดว่าผู้ฟ้องคดีต้องเริ่มทำงานภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ และผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระเงินค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนเงินวันละ ๗,๑๒๐ บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีได้ลงนามในเอกสารเงื่อนไขพิเศษอันถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซึ่งกำหนดว่า ภายใน ๑๕ วัน นับจากวันลงนามในสัญญา หรือ ๑๕ วัน นับจากวันที่ผู้ว่าจ้างหรือคณะกรรมการตรวจการจ้างแจ้งให้ผู้รับจ้างเข้าปฏิบัติงาน และก่อนที่ผู้รับจ้างจะเริ่มลงมือทำงานจะต้องเสนอแผนปฏิบัติงาน แผนเครื่องจักร เครื่องมือที่ได้ปรับปรุงให้ถูกต้องตามสภาพฤดูกาล เสนอให้คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ว่าจ้างเห็นชอบดำเนินการ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีลงมือทำงานจ้างภายในกำหนด ๗ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ พร้อมทั้งให้แจ้งชื่อผู้ควบคุมงานของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งแผนงานโดยแสดงถึงขั้นตอนการทำงานและกำหนดเวลาการทำงานที่จะต้องใช้ในการทำงานจำนวน ๒ ครั้ง โดยในครั้งหลังได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าหากไม่แจ้งแผนงานดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีอีกจำนวน ๓ ฉบับ โดยฉบับแรกเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งรายชื่อผู้ควบคุมงานของผู้ฟ้องคดี ฉบับที่สองเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งแผนงานกำหนดเวลาที่ใช้

ในการทำงานและเริ่มเข้าทำงาน และฉบับสุดท้ายเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเร่งรัดเข้าดำเนินงานตามสัญญาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีทำงานล่าช้ากว่ากำหนดที่ควรจะเป็น หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งแผนการทำงานและหนังสือรับรองวิศวกรซึ่งเป็นผู้ควบคุมงานของผู้ฟ้องคดี และได้ส่งมอบงานงวดสุดท้ายเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าจำนวน ๑๐๗ วัน จึงเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินค่าปรับตามสัญญาจำนวน ๗๖๑,๘๕๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้นับรวมจำนวนวันที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจเข้าก่อสร้างเนื่องจากนายช่างผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เข้าไปกำหนดจุดก่อสร้างและควบคุมงานจำนวน ๒๓ วัน อันเป็นความผิดของผู้ถูกฟ้องคดีคิดเป็นเงิน ๑๖๓,๗๖๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงสามารถใช้สิทธิปรับผู้ฟ้องคดีได้เพียง ๘๔ วันเท่านั้น จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีมีประเด็นต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ควบคุมงานไม่เข้าไปกำหนดจุดก่อสร้างและควบคุมงาน ถือเป็นเหตุที่เกิดจากผู้ว่าจ้างหรือความบกพร่องของส่วนราชการที่ผู้รับจ้างจะยกเป็นข้ออ้างไม่ต้องรับผิดตามสัญญาเนื่องจากการส่งมอบงานล่าช้า โดยขอให้ลดค่าปรับได้หรือไม่ เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการด้านการก่อสร้างและชนะการประกวดราคา ย่อมต้องมีความพร้อมที่จะดำเนินการก่อสร้างในทันที และหากผู้ฟ้องคดีเข้าไปดำเนินการตามสัญญาเสียตั้งแต่วันแรกซึ่งเป็นวันที่กำหนดในสัญญา หากผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ อันเกิดจากผู้ถูกฟ้องคดี ก็เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องจัดทำบันทึกเป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี อันจะเป็นหลักฐานสำคัญในการยกขึ้นต่อสู้กรณีผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานตามที่กำหนดในสัญญาและจะต้องชำระค่าปรับแก่ผู้ถูกฟ้องคดีอันเนื่องมาจากเหตุที่ไม่สามารถเข้าทำงานได้ เมื่อกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างโดยไม่มีพยานหลักฐานเพื่อยืนยันว่าได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทราบแล้ว จึงไม่อาจรับฟังได้ อีกทั้ง ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เสนอแผนปฏิบัติงาน แผนเครื่องจักร เครื่องมือที่ได้ปรับปรุงให้ถูกต้องตามสภาพฤดูกาลเสนอให้คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบดำเนินการ เพื่อเป็นการยืนยันความพร้อมในการเข้าทำงานของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเริ่มเข้าทำงานอีกหลายครั้งก็ไม่ปรากฏข้อโต้แย้งใดๆ จากผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ความไม่พร้อมของผู้ควบคุมงานและข้อขัดข้องเรื่องสถานที่ก่อสร้างจึงเป็นสิ่งที่แสดงได้อย่างชัดแจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เริ่มเข้าทำงานตามที่สัญญากำหนดไว้มาตั้งแต่ต้น โดยมีสาเหตุอันเกิดจากผู้ถูกฟ้องคดี อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้งรายชื่อผู้ควบคุมงานของผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการ แต่มาดำเนินการภายหลังจากนั้นก็แสดงถึงความไม่พร้อมที่จะเริ่มทำงานตามสัญญาประการหนึ่ง อันเป็นเหตุมาจากผู้ฟ้องคดีเอง

ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างความไม่พร้อมเกี่ยวกับผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะกำหนดจุดก่อสร้างมาเป็นเหตุให้ไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาของตนได้ นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งผู้ควบคุมงานคนใหม่แทนผู้ควบคุมงานคนเดิมซึ่งเจ็บป่วย ผู้ฟ้องคดีเพิ่งเริ่มเข้าทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับผังบริเวณและพื้นที่ที่จะก่อสร้าง โดยชุดหลุมเสาฐานและเตรียมไม้แบบคอนกรีต ซึ่งมีลักษณะงานที่ไม่ยุ่งยากและไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมงานของนายช่างของผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้ ส่วนการกำหนดจุดหรือบริเวณที่จะทำการก่อสร้างนั้น หากมีกรณีเป็นที่สงสัยหรือจะปรึกษาหารือในกรณีที่ผู้ควบคุมงานที่ได้รับแต่งตั้งยังไม่เข้าปฏิบัติหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีก็อาจมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีได้โดยตรง และกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดใดๆ ที่มีผลต่อข้อกำหนดในสัญญา ก็ไม่ใช่ปัญหาในระยะเริ่มต้นอันจะเป็นเหตุของการไม่เริ่มเข้าทำงาน ดังนั้น ความล่าช้าในการเริ่มเข้าทำงานของผู้ฟ้องคดีที่เป็นผลให้การส่งมอบงานล่าช้า ไม่ใช่ผลโดยตรงจากกรณีที่ผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดียังไม่สามารถปฏิบัติงานได้นับแต่วันที่ มีหนังสือแจ้งให้เข้าทำงาน นอกจากนี้ การแต่งตั้งผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีมิใช่ข้อกำหนดของสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องกระทำก่อนการเข้าทำการก่อสร้างของผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่กรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะยกขึ้นอ้างตามมาตรา ๒๐๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อกรณีตามข้อกล่าวอ้างไม่ใช่เหตุอันเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดี และมีใช้กรณีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้สิทธิปรับผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๐๗ วัน วันละ ๗,๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๗๖๑,๘๔๐ บาท โดยหักออกจากเงินค่าจ้างที่จะต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้สิทธิโดยชอบตามสัญญาและตามกฎหมายแล้ว **พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๖/๒๕๕๔)**

๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๐๙ ถ้าได้กำหนดเวลาไว้เป็นแน่นอนเพื่อให้เจ้าหนี้กระทำการอันใด ท่านว่าที่จะขอปฏิบัติการชำระหนี้ นั้นจะต้องทำก็แต่เมื่อเจ้าหนี้ทำการอันนั้นภายในเวลากำหนด

๕ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๙ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายระยะเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริงเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติกรรมอันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

ให้ส่วนราชการระบุไว้ในสัญญากำหนดให้คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ส่วนราชการทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนด คู่สัญญาจะยกมากล่าวอ้างเพื่อขอลดหรืองดค่าปรับ หรือขอขยายเวลา ในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีตาม (๑) ซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือส่วนราชการทราบที่อยู่แล้วตั้งแต่นั้น

๓) กรณีที่ไม่ใช่เหตุสุดวิสัยหรือเหตุอันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ว่าจ้าง

เหตุสุดวิสัยที่จะเป็นเหตุให้หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างพิจารณาดหรือลดค่าปรับ หรือขยายระยะเวลาการทำงานตามสัญญาให้แก่เอกชนผู้รับจ้างนั้น จะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่เอกชนผู้รับจ้างไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าและไม่สามารถที่จะป้องกันได้แม้ได้ใช้ความระมัดระวังตามควรแล้ว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าเอกชนผู้รับจ้างได้ทราบข้อเท็จจริงตั้งแต่ในชั้นการลงนามในสัญญาแล้วว่า ระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาเป็นช่วงฤดูฝน และในเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นช่วงที่อาจมีฝนตกหนักอันอาจเป็นอุปสรรคในการก่อสร้าง ซึ่งเอกชนผู้รับจ้างสามารถวางแผนการทำงานเพื่อหาทางป้องกันปัญหาอุปสรรคในการก่อสร้างได้ การที่ฝนตกหนักในช่วงเดือนดังกล่าวจึงเป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีรายงานการเกิดอุทกภัยหรือพายุฝนจนทำให้เกิดน้ำท่วมบริเวณที่ก่อสร้าง การหยุดงานของเอกชนผู้รับจ้างจึงมิได้เป็นเพราะเหตุที่มีฝนตกหนัก กรณีจึงไม่อาจถือว่าเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้เอกชนผู้รับจ้างกล่าวอ้างเพื่อขอลดหรือลดค่าปรับหรือขยายระยะเวลาการทำงานตามสัญญาได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างสนามกีฬาากลางแจ้งในภูมิภาคระดับอำเภอซึ่งทำไว้กับการกีฬาแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยข้อสัญญากำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทำงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ปรากฏว่าต่อมาผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จทันกำหนดวงงานได้ จึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอขยายเวลาทำงาน โดยอ้างเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติให้ใช้ฐานรากชนิดแผ่ล่าช้าและมีฝนตกน้ำท่วมขังพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งอนุมัติให้ขยายเวลาทำงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีออกไปอีก ๓๕ วัน เพราะเหตุการอนุมัติให้ใช้ฐานรากชนิดแผ่ล่าช้า แต่เมื่อครบระยะเวลาสัญญาที่ขยายออกไปแล้ว คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจรับมอบงานและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามสัญญาจำนวน ๔๒ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ปรับผู้ฟ้องคดีวันละ ๕,๗๖๐ บาท จำนวน ๔๒ วัน เป็นเงิน ๒๔๑,๙๒๐ บาท และได้หักเอาค่าปรับจำนวนดังกล่าวจากเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้ขยายเวลาทำงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีออกไปจนถึงวันส่งมอบงานหรือคืนเงินค่าปรับทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วอนุมัติให้ขยายเวลาทำงานออกไปอีก ๗ วัน เพราะมี

เหตุสุดวิสัย ฝนตกหนักเป็นเหตุให้น้ำท่วมขังจนผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานตามสัญญาได้ และได้คืนเงินค่าปรับกรณีทำงานล่าช้าเป็นเวลา ๗ วัน เป็นเงินจำนวน ๔๐,๓๒๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าความล่าช้ามิได้เกิดจากความผิดของผู้ฟ้องคดี แต่เกิดจากความล่าช้าของผู้ถูกฟ้องคดีและสภาพธรรมชาติที่ผิดปกติซึ่งไม่อาจป้องกันได้ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายเวลาทำงานตามสัญญาออกไปอีก ๓๕ วัน และให้คืนเงินค่าปรับจำนวน ๒๐๑,๖๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่เหตุสุดวิสัยจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจคาดหมายได้ล่วงหน้าและไม่สามารถที่จะป้องกันได้แม้ได้ใช้ความระมัดระวังตามควรแล้ว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าในการทำสัญญาจ้างก่อสร้างพิพาท ผู้ฟ้องคดีได้รู้ข้อเท็จจริงตั้งแต่ลงนามในสัญญาแล้วว่าจะระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาอยู่ในระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นฤดูฝน โดยเฉพาะในเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นช่วงที่อาจมีฝนตกหนักอันอาจเป็นอุปสรรคในการก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถวางแผนการทำงานเพื่อหาทางป้องกันปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการก่อสร้างได้ การที่ฝนตกหนักในช่วงเดือนตุลาคมจึงเป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีรายงานการเกิดอุทกภัยหรือพายุฝนจนทำให้เกิดน้ำท่วมทั่วบริเวณที่ก่อสร้าง นอกจากนี้ ปริมาณน้ำฝนที่ตก ณ จุดก่อสร้างในแต่ละวันจะมีผลกระทบต่อการทำงานตามสัญญาหรือไม่ จะต้องดูจากสภาพของพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งจากภาพถ่ายบริเวณพื้นที่ก่อสร้างพิพาทนั้น มีการถมด้วยหินและดินทรายในระดับที่สูงกว่าพื้นที่ข้างเคียง สภาพของพื้นที่จึงไม่เป็นที่น้ำท่วมขังเมื่อมีฝนตกเพราะพื้นดินไม่อิ่มน้ำและน้ำฝนย่อมระบายลงสู่พื้นที่ต่ำ อีกทั้ง จากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ซึ่งลงนามโดยผู้ควบคุมงานทั้งสองฝ่ายปรากฏว่า วันที่ผู้ฟ้องคดีได้หยุดงานนั้น เป็นวันที่มีอากาศปลอดโปร่ง มีฝนตกเล็กน้อย และสถิติน้ำฝนที่วัดได้ก็มีปริมาณน้อยกว่าที่วัดได้ในวันที่มีฝนตกหนัก (วันที่ผู้ฟ้องคดีเริ่มหยุดงานปริมาณน้ำฝนวัดได้เพียง ๔.๕ มิลลิเมตร ต่างจากวันที่มีฝนตกหนักซึ่งมีปริมาณน้ำฝนวัดได้ ๒๖.๔ มิลลิเมตร) จึงเห็นได้ว่าการหยุดงานของผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นเพราะเหตุที่มีฝนตกหนัก เนื่องจากปริมาณน้ำฝนที่ตกตามวันเวลาดังกล่าวไม่ถึงกับเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานตามที่รับจ้างได้ เหตุดังกล่าวจึงไม่อาจถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาในสัญญา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลาก่อสร้างด้วยเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้ฐานรากชนิดแผ่ล่าช้าจำนวน ๓๕ วัน และขยายเวลาทำงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีก ๗ วัน เนื่องจากมีฝนตกหนักจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบและเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๙/๒๕๕๓)

๑.๓.๔ การหักเงินค่าปรับตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๕ การคืนเงินค่าปรับ

การงดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้รับจ้างในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยขึ้นจะต้องเป็นเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นก่อนวันครบกำหนดทำงานแล้วเสร็จตามสัญญา หากเป็นกรณีที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับจ้างผิดนัดตามสัญญา ผู้รับจ้างจะยกขึ้นเป็นเหตุเพื่อขอลดหรืองดค่าปรับไม่ได้ ผู้ว่าจ้างเองก็ไม่อาจนำเหตุดังกล่าวมาประกอบการพิจารณางดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้รับจ้างได้ ไม่เช่นนั้นจะเป็นการขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาโดยมิชอบ นอกจากนี้ หากปรากฏว่าผู้รับจ้างทำงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญาจนค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง แต่ผู้ว่าจ้างมิได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาทั้งที่ไม่ปรากฏว่าผู้รับจ้างยินยอมชำระค่าปรับโดยไม่มีเงื่อนไข กรณีเป็นการไม่ชอบตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ว่าจ้างจึงมีสิทธิปรับผู้รับจ้างได้เพียงจำนวนเงินไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างดังกล่าว และหากปรากฏว่าผู้รับจ้างได้ชำระค่าปรับเต็มจำนวนตามที่ผู้ว่าจ้างเรียกให้ชำระโดยไม่ชอบข้างต้นแล้ว ผู้ว่าจ้างก็มีหน้าที่ต้องคืนเงินค่าปรับที่เกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างนั้นให้แก่ผู้รับจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลยางฮอม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีชุดลอกหนองน้ำสาธารณะหนองโบสถ์ เป็นเงินค่าจ้างทั้งสิ้น ๑,๔๗๐,๐๐๐ บาท โดยมีการกำหนดแล้วเสร็จของงานภายในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และข้อกำหนดในสัญญามีเงื่อนไขว่า หากผู้ฟ้องคดีทำงานไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเงินวันละ ๑,๔๗๐ บาท นับถัดจากวันครบกำหนดทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง ปรากฏว่าก่อนครบกำหนดแล้วเสร็จของงานตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตกลงขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีออกไปจนถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ตามบันทึกแนบท้ายสัญญาจ้าง เนื่องจากเกิดปัญหาน้ำท่วมขังพื้นที่ทำงาน จนไม่อาจดำเนินการตามสัญญาได้ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาที่ขยายออกไปดังกล่าวผู้ฟ้องคดีก็ยังทำงานไม่แล้วเสร็จ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอหยุดการทำงานเป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นต้นไป จนกว่าถนนที่เป็นเส้นทางเข้าออกพื้นที่ดำเนินการจะกลับเข้าสู่

สภาพปกติ ซึ่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลยางฮอม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีหยุดการทำงานได้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ หลังจากนั้นปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่สามารถเข้าทำงานได้ เนื่องจากยังมีน้ำท่วมขังพื้นที่ดำเนินการอยู่ จึงได้มีหนังสือแจ้งขอหยุดการทำงานเป็นการชั่วคราวอีกครั้ง พร้อมทั้งขอสงวนสิทธิในการงดค่าปรับตามสัญญาจ้างตั้งแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป จนกว่าถนนที่เป็นทางเข้าออกพื้นที่ดำเนินการจะเข้าสู่สภาพปกติเช่นเดิม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีหยุดการทำงานได้เป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำงานตามสัญญาจ้างต่อไปตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ หลังจากนั้นในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอส่งมอบงานตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับตามสัญญาจ้างเป็นเงินจำนวน ๗๖,๔๔๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินค่าปรับที่ไม่รวมค่าปรับในช่วงเวลาที่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีหยุดทำงานเป็นการชั่วคราว แต่ในวันเดียวกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสืออีกฉบับหนึ่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า คณะรัฐมนตรีได้วางแนวปฏิบัติตามข้อหารือเกี่ยวกับการงดหรือลดค่าปรับตามสัญญาจ้างว่า การของดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้รับจ้างได้จะต้องเป็นเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นก่อนวันครบกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง ถ้าเป็นเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับจ้างผิดนัดไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาจ้างได้แล้ว ผู้รับจ้างจะหาเหตุเพื่อขอของดหรือลดค่าปรับตามสัญญาจ้างไม่ได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องพิจารณาชำระค่าปรับใหม่อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑๘๘,๑๖๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยินยอมชำระค่าปรับตามจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว แต่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการคำนวณเงินค่าปรับโดยเห็นว่าควรชำระเงินค่าปรับเป็นจำนวนเพียง ๗๖,๔๔๐ บาท เท่านั้น จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายคืนเงินค่าปรับเป็นจำนวน ๑๑๑,๗๒๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ส่วนราชการยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันว่า การงดหรือลดค่าปรับให้ผู้รับจ้างในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัยขึ้นจะต้องเป็นเหตุสุดวิสัยที่เกิดขึ้นก่อนวันครบกำหนดทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง หากเป็นกรณีที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับจ้างผิดนัดตามสัญญา จะยกเป็นเหตุเพื่อขอของดหรือลดค่าปรับไม่ได้ ทั้งนี้ ตามนัยหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร. (กวพ) ๑๓๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๔๐ ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่สัญญาได้ตกลงทำเอกสารการขยายเวลาแนบท้ายสัญญาจ้างเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาทำงานออกไปเป็นเวลา ๑๐ วันนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ อันเป็นการขอขยายเวลา

การทำงานก่อนครบกำหนดเวลาตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับการงดหรือลดค่าปรับในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้ แต่สำหรับการขอยุติการทำงานเป็นการชั่วคราวอีกสองครั้งภายหลังจากนั้น ตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เป็นการขอขยายเวลาการทำงานภายหลังจากสัญญาได้ครบกำหนดเวลาการทำงานแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีหยุดการทำงานเป็นการชั่วคราวได้ จึงเป็นการขยายเวลาการทำงานตามสัญญาจ้างโดยมิชอบ และไม่อาจนำมาเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการพิจารณาดูหรือลดค่าปรับตามสัญญาจ้างได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบชำระค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นจำนวนเงินวันละ ๑,๔๗๐ บาท นับถัดจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขยายเวลาให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิคิดค่าปรับได้ตั้งแต่วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ รวมเป็นเวลา ๑๒๘ วัน คิดเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น ๑๘๘,๑๖๐ บาท อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ถ้าเบี้ยปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วนศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในกรณีที่วินิจฉัยว่าสมควรเพียงใดนั้น ท่านให้พิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่เพียงแต่ทางได้เสียในเชิงทรัพย์สิน ประกอบกับข้อ ๖๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดว่า ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้นายกองการบริหารส่วนตำบลดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง โดยผ่านความเห็นชอบของผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างก่อน และวรรคสอง กำหนดว่า กรณีจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง และคู่สัญญายินยอมเสียค่าปรับให้แก่กองการบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้นายกองการบริหารส่วนตำบลผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น โดยผ่านความเห็นชอบของผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างก่อน ดังนั้น เมื่อสัญญาจ้างพิพาทมีวงเงินค่าจ้างทั้งสิ้น ๑,๔๗๐,๐๐๐ บาท อัตราร้อยละสิบของวงเงินดังกล่าวจึงคิดเป็นเงิน ๑๔๗,๐๐๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้บอกเลิกสัญญาทั้งที่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียินยอมเสียค่าปรับให้โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติตามระเบียบข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีฐานผิดสัญญาจ้างพิพาทได้เป็นเงินเพียงไม่เกิน ๑๔๗,๐๐๐ บาท เท่านั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หักค่าปรับไว้ทั้งสิ้น ๑๘๘,๑๖๐ บาท เกินจำนวนที่พึงเรียกค่าปรับได้เป็นเงิน ๔๑,๑๖๐ บาท จึงต้องคืนเงินค่าปรับที่หักไว้เกินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนเงิน

ค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๔๑,๑๖๐ บาท ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๑/๒๕๕๔)

เมื่อสัญญาจ้างก่อสร้างพิพาทเป็นสัญญาจ้างทำของ จึงเป็นสัญญาที่หวังผลสำเร็จของงานทั้งหมดที่จ้าง ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้การจ้างงานที่ต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้ปรับได้ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ถึง ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง เมื่อปรากฏว่าผู้ว่าจ้างหักค่าจ้างของผู้รับจ้างไว้เป็นค่าปรับคิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของวงเงินค่าจ้าง กรณีจึงเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน จึงสมควรให้หักเงินค่าจ้างจากผู้รับจ้างเป็นค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๑๐ ต่อวัน โดยผู้ว่าจ้างต้องคืนเงินค่าปรับที่หักไว้เกินให้แก่ผู้รับจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลปาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างเหมาพัฒนาพื้นที่และปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนเมืองปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กับผู้ฟ้องคดี โดยมีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นจำนวน ๑๕๑ วัน ธีอราคาเหมารวมเป็นเกณฑ์ และแบ่งงวดงานออกเป็น ๖ งวด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายระยะเวลาตามสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ ครั้ง โดยครั้งแรกผู้ฟ้องคดีต้องหยุดทำการก่อสร้างเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรับโอนทางหลวงจากกรมทางหลวงเสียก่อน ส่วนการขยายระยะเวลาครั้งที่สองเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างฐานรากอาคารจนกว่าจะมีการออกแบบฐานรากใหม่ให้มีความปลอดภัย หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีขอส่งมอบงานงวดที่ ๑ งวดที่ ๒ งวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ แต่คณะกรรมการตรวจการจ้างเห็นว่าโดยภาพรวมแล้วการก่อสร้างถนนคอนกรีตมีรอยแตกกว้างเป็นจำนวนมาก จึงตรวจรับงานเพียง ๒ งวดเท่านั้น คือ งานงวดที่ ๑ และงวดที่ ๔ แต่ผู้ฟ้องคดีจะต้องทำการทดสอบความแข็งแรงของคอนกรีตทุกช่องที่ส่งไป หากผ่านการทดสอบตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิศวกรรม จึงจะกำหนดให้มีการตรวจรับงานโดยเร็ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไปอีกครั้งโดยอ้างว่า การเปลี่ยนแปลงแบบฐานรากอาคารใหม่ทำให้การก่อสร้างล่าช้าออกไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติให้มีการขยายระยะเวลาดังกล่าว หลังจากนั้น คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจงานงวดที่ ๑ และงวดที่ ๔ เป็นครั้งที่สอง และสรุปว่าสามารถตรวจรับงานได้เพียงงานงวดที่ ๔ เท่านั้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานงวดที่ ๑ งวดที่ ๒ และงวดที่ ๕ ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานงวดดังกล่าวแล้ว และได้หักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับจากการที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า และงานแก้ไขพื้นผิวถนนและงานปรับปรุงภูมิทัศน์ยังไม่แล้วเสร็จ

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการคิดค่าปรับดังกล่าวไม่ถูกต้อง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีครั้งแรกเป็นจำนวน ๕๗ วัน เพื่อชดเชยการรอการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีในช่วงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ นั้น แม้จะมีได้รวมถึงช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ก็ตาม แต่ช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีเองที่ขอเข้าปฏิบัติงานล่าช้า ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างสิทธิที่เกิดจากความบกพร่องของตนเองได้ สำหรับการขยายระยะเวลาทำงานในครั้งที่สอง จำนวน ๑๒๐ วัน ซึ่งเป็นการชดเชยการระงับการก่อสร้างฐานรากอาคารในช่วงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ นั้น เป็นการชดเชยจำนวนระยะเวลาไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งระงับการก่อสร้างจำนวน ๑๑๙ วันแล้ว ดังนั้น เมื่อการขยายระยะเวลาทั้งสองครั้งได้มีการตกลงทำเป็นบันทึกแนบท้ายสัญญาจ้างไว้ เรื่องระยะเวลาจึงต้องเป็นไปตามที่คู่กรณีตกลงกันไว้ อีกทั้งระยะเวลาที่ได้ทำการขยายไปทั้งสองครั้งมีจำนวน ๑๗๗ วัน เมื่อเทียบกับกำหนดระยะเวลาเดิมตามสัญญาจ้างเป็นจำนวน ๑๕๐ วัน จึงเป็นการขยายระยะเวลาทำงานให้ผู้ฟ้องคดีไม่น้อยกว่ากำหนดระยะเวลาเดิมตามสัญญา กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมและชอบแล้ว และโดยที่สัญญาจ้างพิพาทเป็นสัญญาจ้างทำของ จึงเป็นสัญญาที่หวังผลสำเร็จของงานทั้งหมดที่จ้าง เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่อาจทำงานแล้วเสร็จทั้งหมดภายในกำหนดเวลาอันเป็นการปฏิบัติผิดสัญญา แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการทำงานโดยให้แก้ไขแบบแปลนงานปรับภูมิทัศน์ และได้ส่งมอบพื้นที่เพื่องานปรับปรุงภูมิทัศน์ในางานวดที่ ๕ ให้ผู้ฟ้องคดีภายหลังสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างแล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีได้หักค่าปรับจากเหตุดังกล่าว ประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดีที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานได้เพียง ๔ งานวด และงานวดที่ ๑ ถึงงานวดที่ ๓ ก็มีได้มีความสมบูรณ์ตามสัญญา ย่อมแสดงให้เห็นว่าแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะส่งมอบพื้นที่งานวดที่ ๕ ก่อนวันสิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญาก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจทำงานทั้งหมดแล้วเสร็จได้อย่างแน่แท้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้บอกเลิกสัญญาจ้างแล้วอ้างสิทธิเรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงานล่าช้าเนื่องจากงานวดที่ ๑ ถึงงานวดที่ ๓ ชำรุดบกพร่อง และต้องทำการซ่อมแซมเป็นจำนวน ๓๒ วัน โดยมีได้คิดค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีในการส่งมอบงานวดที่ ๕ ถึงงานวดที่ ๖ ล่าช้า จึงชอบด้วยข้อกำหนดตามสัญญาจ้างแล้ว

สำหรับประเด็นพิจารณาว่ากรณีสมควรงดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด นั้น ตามข้อ ๑๒๗ วรรคหนึ่ง^{๑๑} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้การจ้างงานที่ต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้ปรับได้ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ถึง ๐.๑๐ ของราคางานจ้างเท่านั้น เมื่อได้คำนึงถึงวงเงินค่าจ้างตามสัญญาเป็นเงิน ๑๘,๙๓๓,๐๐๐ บาท และปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีถูกหักค่าปรับเป็นจำนวนเงินวันละ ๔๗,๓๓๓ บาท คิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของวงเงินค่าจ้าง ดังนั้น เมื่อเบี่ยงปรับสูงเกินส่วน กรณีจึงเห็นสมควรให้หักเงินค่าจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๑๐ ต่อวัน วันละ ๑๘,๙๓๓ บาท เป็นจำนวน ๓๒ วัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๐๕,๘๕๖ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับเป็นจำนวน ๑,๔๐๑,๕๑๔ บาท จึงต้องคืนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๗๙๕,๖๕๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้หักเงินค่าปรับไว้ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๘ จนถึงวันฟ้องคดี รวม ๓๑๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๕๑,๔๙๙.๗๘ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๘๔๗,๑๕๗.๗๘ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินตามจำนวนข้างต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๔/๒๕๕๔)

แม้ความล่าช้าของงานก่อสร้างเกิดจากปัญหาการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างของผู้ว่าจ้าง โดยไม่ได้มีเหตุอันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้รับจ้าง แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าถ้าผู้รับจ้างได้เตรียมการก่อสร้างไว้เป็นอย่างดีจะสามารถส่งมอบงานจ้างได้ในวันเดียวกันกับวันที่ปัญหาเกี่ยวกับการส่งมอบพื้นที่หมดไป ผู้ว่าจ้างจึงมีหน้าที่ต้องขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาออกไปจนถึงวันที่ปัญหาเกี่ยวกับการส่งมอบพื้นที่หมดไปดังกล่าว โดยผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบชำระค่าปรับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ครบกำหนดขยายระยะเวลาตามสัญญาจนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญา และหากผู้ว่าจ้างได้หักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับเป็นจำนวนวันเกินกว่าจำนวนวันดังกล่าว ก็ย่อมมีหน้าที่ต้องคืนเงินค่าปรับที่หักไว้เกินนั้นให้แก่ผู้รับจ้าง

^{๑๑} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๑๒๗ การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวัน ในอัตราร้อยละระหว่างร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๒๐ ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ เว้นแต่การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท สำหรับการก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ ให้กำหนดค่าปรับในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้างนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างถนนลาดยางแบบผิวเรียบ สายบ้านธารโต – บ้านศรีท่าน้ำ – บ้านมือชู พร้อมสะพานและท่อเหลี่ยมคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยมีข้อสัญญากำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่ปรากฏว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้าง เนื่องจากมีเสาไฟฟ้าแรงสูงและเสายึดโยงในเขตก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาเพื่อขอให้ทำการย้ายเสาไฟฟ้าและเสายึดโยงดังกล่าวออกไปจากพื้นที่ก่อสร้าง แต่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาแจ้งกลับมายังผู้ถูกฟ้องคดีว่า ยังไม่สามารถสำรวจการย้ายเสาไฟฟ้างดงกล่าวได้และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำแผนผังแนวเขตก่อสร้างหรือส่งเจ้าหน้าที่เพื่อสำรวจการย้ายเสาไฟฟ้ารวมกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลา หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาทราบว่ายังไม่สามารถทราบแนวเขตก่อสร้างที่แน่นอนได้ เนื่องจากต้องรอให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างงานในงวดที่ ๑ ซึ่งเป็นงานกรุยทางงานปรับเกลี่ยแต่งและบดอัดทางเดิม งานตัด (ดินและหินผุ) และงานถมดิน ให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะทราบแนวเขตการย้ายเสาไฟฟ้าที่แน่นอนได้ โดยผู้ถูกฟ้องคดีจะมีหนังสือแจ้งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาทราบอีกครั้ง ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอส่งมอบงานก่อสร้างในงวดที่ ๑ ดังกล่าว รวมทั้งงานงวดที่ ๒ และงานงวดที่ ๔ ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานดังกล่าวแล้ว หลังจากนั้น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า จะเข้าดำเนินการย้ายเสาไฟฟ้าตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ และการดำเนินการย้ายจะเสร็จสิ้นในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จเมื่อล่วงเลยกำหนดแล้วเสร็จของงานตามสัญญา จึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่ออายุสัญญาจ้างออกไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้แจ้งให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาทราบเพื่อดำเนินการย้ายเสาไฟฟ้าทำให้การก่อสร้างล่าช้าเป็นเวลา ๓๑ วัน เป็นความผิดของผู้ถูกฟ้องคดี จึงอนุมัติให้ขยายระยะเวลาแล้วเสร็จของงานตามสัญญาออกไปอีก ๓๑ วัน นับถัดจากวันสิ้นสุดสัญญา และได้ทำบันทึกแนบท้ายสัญญาเปลี่ยนกำหนดเวลาแล้วเสร็จของงานจากภายในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เป็นวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานแล้วเสร็จในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานดังกล่าวแล้ว แต่ได้หักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับในอัตราวันละ ๑๖,๘๑๕ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ รวมเป็นเวลา ๙๑ วัน คิดเป็นเงิน ๑,๕๓๐,๑๖๕ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การหักเงินค่าปรับดังกล่าวไม่เป็นธรรม เนื่องจากความล่าช้าเกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างล่าช้า มิใช่ความผิดของผู้ฟ้องคดี โดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีสิทธิ

ปรับผู้ฟ้องคดีได้เพียง ๔๔ วัน คิดเป็นเงิน ๗๓๙,๘๖๐ บาท จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้
มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับที่หักไว้เกินเป็นจำนวน ๗๙๐,๓๐๕ บาท
พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อการดำเนินการย้ายเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลาเสร็จสิ้น
ภายหลังจากกำหนดเวลาที่ผู้ฟ้องคดีต้องทำงานให้แล้วเสร็จตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติให้
ผู้ฟ้องคดีขยายกำหนดเวลาการก่อสร้าง จึงเห็นได้ว่าความล่าช้าสืบเนื่องมาจากมีอุปสรรคในการ
ย้ายแนวเขตเสาไฟฟ้า ไม่ใช่เหตุอันเนื่องมาจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี การที่
ผู้ถูกฟ้องคดีหักค่าปรับผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๑๙ มิถุนายน
๒๕๔๕ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จ ทั้งที่การย้ายแนวเขตเสาไฟฟ้ายังไม่แล้วเสร็จนั้น
ไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีและไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏ
จากภาพถ่ายว่าแนวเสาไฟฟ้าตั้งอยู่ริมแนวเขตก่อสร้าง ดังนั้น ในขณะที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
จังหวัดยะลาทำการย้ายเสาไฟฟ้าในเขตก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีก็สามารถทำงานในส่วนอื่นได้
และหากผู้ฟ้องคดีเตรียมการก่อสร้างไว้เป็นอย่างดีแล้วก็ย่อมจะส่งมอบงานจ้างได้ในวันเดียวกัน
กับวันที่เสาไฟฟ้าต้นสุดท้ายได้ย้ายออกไป ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องขยายระยะเวลาการ
ก่อสร้างออกไปจนถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๕ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จในวันที่
๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีได้นับแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๕
ถึงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นจำนวน ๕๔ วัน วันละ ๑๖,๘๑๕ บาท รวมเป็นเงิน
๙๐๘,๐๑๐ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ปรับผู้ฟ้องคดีไปแล้วเป็นจำนวน ๙๑ วัน เป็นเงิน
๑,๕๓๐,๑๖๕ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๖๒๒,๑๕๕ บาท
พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย
ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับไว้จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่
ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๖/๒๕๕๔)

๑.๔ การหักเงินหลักประกันสัญญา

เมื่อข้อสัญญากำหนดว่าผู้ว่าจ้างจะริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา
ทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการบอกเลิกสัญญาเสียก่อน และผู้ว่าจ้างได้ทำงาน
นั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จ การที่ผู้รับจ้างดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ
ภายในกำหนดเวลาตามสัญญา แต่ผู้ว่าจ้างได้บอกเลิกสัญญาหลังจากที่ผู้รับจ้าง
ยื่นฟ้องคดี โดยไม่ปรากฏว่าผู้ว่าจ้างได้ทำงานที่ยังไม่แล้วเสร็จนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่น

ให้ทำงานต่อจนแล้วเสร็จ กรณีจึงยังไม่ครบเงื่อนไขตามข้อสัญญาข้างต้น ผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้ หากปรากฏว่าธนาคารผู้ค้ำประกันชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวให้แก่ผู้ว่าจ้างแล้ว จึงต้องนำจำนวนเงินตามหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาข้างต้นมาหักกลบกับจำนวนเบี่ยปรับที่ผู้ว่าจ้างมีสิทธิได้รับคืนให้แก่ผู้รับจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี หรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างโรงเรียนปฏิบัติการวิจัยทางพืช โดยมีวงเงินค่าจ้างจำนวน ๒,๗๙๐,๐๐๒ บาท และแบ่งการจ่ายค่าจ้างออกเป็น ๔ งวด ปรากฏว่าภายหลังจากครบกำหนดดำเนินงานตามสัญญาในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานได้ครบทุกงวดงานตามสัญญา โดยส่งมอบงานได้เพียงงานงวดที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีตรวจรับงานและจ่ายเงินค่าจ้างของงวดงานดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่สำหรับงานงวดที่ ๒ และงวดที่ ๓ นั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่ายังไม่แล้วเสร็จอีกหลายรายการ จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขงานดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขงานงวดที่ ๒ แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงจ่ายเงินค่าจ้างงวดดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยหักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับจำนวน ๑๕๐,๖๖๐ บาท หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานงวดที่ ๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่างานยังไม่แล้วเสร็จจึงไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าจ้าง และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอม้วนผันค่าปรับกรณีส่งมอบงานล่าช้า แต่ไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ส่วนพัฒนาคุณภาพและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้ตรวจสอบและแนะนำวิธีการให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานที่ยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญา แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามเนื่องจากเกรงว่าจะได้รับความเสียหายมากกว่าเดิมและมีค่าใช้จ่ายสูง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่างานยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญาและค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างแล้ว ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วมิได้ดำเนินการอย่างไร แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินค่าจ้างในงวดที่ ๓ และงวดที่ ๔ พร้อมดอกเบี้ย รวมทั้งให้คืนหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากฟ้องคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จ และค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจากธนาคารผู้ค้ำประกันแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ของสัญญากำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บอกลีกสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ที่รับจ้างทำงานนั้นต่อมีสิทธิใช้เครื่องใช้ในการก่อสร้าง สิ่งที่สร้างขึ้นชั่วคราวสำหรับงานก่อสร้างและวัสดุต่างๆ ซึ่งเห็นว่าจะต้องสงวนเอาไว้เพื่อการปฏิบัติงานตามสัญญาตามที่เห็นสมควร และข้อ ๑๖ วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วน ตามแต่จะเห็นสมควร นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหาย ซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าหลักประกันการปฏิบัติงานและค่าเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการทำงานนั้นต่อให้แล้วเสร็จตามสัญญาและค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานเพิ่ม (ถ้ามี) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะหักเอาจากเงินประกันผลงานหรือจำนวนเงินใดๆ ที่จะจ่ายให้ผู้ฟ้องคดีก็ได้ ซึ่งข้อสัญญากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บอกลีกสัญญาจ้างเสียก่อน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จ ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บอกลีกสัญญาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำงานนั้นเองหรือว่าจ้างผู้อื่นให้ทำงานนั้นต่อจนแล้วเสร็จ และมีค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหายเพิ่มขึ้นอย่างไร อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้บอกลีกสัญญาภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิริบหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้ จึงต้องคืนเงินตามหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏว่าธนาคารผู้ค้ำประกันได้ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปแล้ว จึงเห็นควรนำมาหักกลบกับจำนวนเบี้ยปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิได้รับจากผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑,๐๗๗,๖๒๐.๑๐ บาท ทั้งนี้ ให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๓/๒๕๕๔)

๑.๕ ค่าเสียหายจากการบอกลีกสัญญาโดยไม่ชอบ

๑.๕.๑ การบอกลีกสัญญาโดยอ้างว่าการจัดทำสัญญาไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบหรือแนวทางในการจัดทำสัญญาของทางราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๒ การส่งมอบงานจ้างภายหลังจากการบอกเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๓ การบอกเลิกสัญญาโดยที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างยังไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะบอกเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๔ การบอกเลิกสัญญาโดยใช้เอกสิทธิ์ของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานนอกเหนือจากข้อตกลงในสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้าง

๑.๗.๑ การขอนิรโทษตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗.๒ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีผู้ว่าจ้างไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗.๓ การขอรับเงินชดเชยค่าก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) และเงินเพิ่มค่าก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๒ ได้กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ประเภทงานก่อสร้าง สูตรและวิธีการคำนวณที่ใช้กับสัญญาแบบปรับราคาได้ว่า ในกรณีที่มิงานก่อสร้างหลายประเภทในงานจ้างคราวเดียวกันจะต้องแยกประเภทงานก่อสร้างแต่ละประเภทให้ชัดเจนตามลักษณะของงานก่อสร้างนั้นๆ และให้สอดคล้องกับสูตรที่กำหนดไว้ตามเอกสารภาคผนวกของหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ กพส.๗/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๒ ดังนั้น งานต่าง ๆ ตามที่กำหนด

ในสัญญาแบบปรับราคาได้จะต้องมีการปรับราคาทุกงาน เว้นแต่กรณีจะไม่สอดคล้องกับสูตรในการหาค่าปรับราคา K เท่านั้น เมื่อสัญญาแบบปรับราคาได้พิพาทเป็นงานก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กจึงต้องใช้สูตรค่า K เพียงสูตรเดียวทั้งสัญญา ทั้งนี้ แม้จะมีหลายงานที่รวมกันเข้าเป็นสิ่งก่อสร้างประเภทสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กก็ตาม แต่ในเมื่อแต่ละงานมีลักษณะงานและวัสดุที่ใช้แตกต่างกัน เฉพาะงานที่ใช้คำนวณกับสูตรดังกล่าวได้เท่านั้นที่จะนำมาคำนวณจ่ายเพิ่มให้กับผู้รับจ้างได้ ดังนั้น กรณีที่ผู้ว่าจ้างไม่ให้ค่าปรับราคาแก่งานย่อยอื่นคงให้เฉพาะงานคอนกรีตเสริมเหล็ก จึงเป็นการจ่ายเพิ่มค่างานตามสัญญาแบบปรับราคาได้โดยชอบตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก โดยกำหนดให้นำสัญญาแบบปรับราคาได้ (ESCALATION FACTORS) ตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๓/ว๑๐๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๒ มาใช้ ซึ่งหนังสือดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ประเภทงานก่อสร้าง สูตร และวิธีคำนวณที่ใช้กับสัญญาแบบปรับราคาได้ไว้ ผลการประกวดราคาปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคา และต่อมาได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีโดยตกลงกันใช้สัญญาแบบปรับราคาได้ ซึ่งมีการกำหนดสูตรที่ใช้กำหนดเงินเพิ่มหรือลดค่างานจ้างก่อสร้าง ส่วนวิธีการคำนวณค่า K นั้น กำหนดไว้ว่า กรณีที่มีงานก่อสร้างหลายประเภทรวมอยู่ในสัญญาเดียวกัน จะต้องแยกค่างานก่อสร้างแต่ละประเภทให้ชัดเจนตามลักษณะของงานนั้น และให้สอดคล้องกับสูตรที่ได้กำหนดไว้ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหมด ๒ ครั้ง โดยทั้งสองครั้งผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจรับมอบงานและได้จ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอเบิกเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ รวมเป็นเงินจำนวน ๑๑๔,๘๗๙.๘๑ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การคำนวณเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ตามใบแจ้งปริมาณงาน และราคาที่แนบท้ายสัญญาจ้าง เป็นสูตรที่กำหนดไว้เพียงสูตรเดียว ซึ่งตรงตามสูตรที่สำนักงานประมาณกำหนด คือ สูตรที่ ๓.๖ งานโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กและงานเชื่อมกันตลิ่ง ซึ่งเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างในงานคอนกรีตเสริมเหล็กที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามการส่งมอบงานครั้งที่ ๑ เป็นเงิน ๕,๘๓๓.๘๑ บาท และครั้งที่ ๒ เป็นเงิน ๑๗,๑๙๔.๔๑ บาท รวมเป็นเงินเพิ่มค่างานทั้งสองครั้งทั้งสิ้น ๒๓,๐๒๘.๒๒ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว แต่เห็นว่าการคิดเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องจากสัญญาจ้างพิพาทเป็นแบบจ้างเหมารวมทั้งสัญญา การคำนวณเงินเพิ่ม

ค่างานต้องคิดแบบรายการใหญ่ทั้งสัญญา ไม่ใช่คำนวณเฉพาะรายการย่อยของงานคอนกรีตเสริมเหล็ก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังค้างจ่ายเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกเป็นเงิน ๙๑,๘๕๑.๕๙ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๑ จ่ายเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างที่ค้างจ่ายดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแย้งยืนยันว่าเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามที่ได้จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีถูกต้องแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้ มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามสัญญาพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๙๑,๘๕๑.๕๙ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีมีประเด็นต้องพิจารณาว่า ในการคำนวณหาเงินเพิ่มค่างานที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น ในส่วนของราคาค่างานเป็นงวดซึ่งระบุไว้ในสัญญาจะใช้ค่างานเฉพาะรายการย่อยของงานคอนกรีตเสริมเหล็กตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง หรือจะใช้ค่างานรวมทั้งสัญญาตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เมื่อพิจารณามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๓๒ ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ ประเภทงานก่อสร้าง สูตรและวิธีการคำนวณที่ใช้กับสัญญาแบบปรับราคาได้ว่า ในกรณีที่มีงานก่อสร้างหลายประเภทในงานจ้างคราวเดียวกัน จะต้องแยกประเภทงานก่อสร้างแต่ละประเภทให้ชัดเจนตามลักษณะของงานก่อสร้างนั้นๆ และให้สอดคล้องกับสูตรที่กำหนดไว้ตามเอกสารภาคผนวก ก และภาคผนวก ข ของหนังสือสำนักงบประมาณที่ กพส.๗/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๒ ดังนั้น เมื่อกรณีแจ้งชี้ว่าคู่สัญญาประสงค์ให้ งานต่างๆ ตามที่กำหนดในสัญญามีการปรับราคากันทุกงาน เว้นแต่กรณีจะไม่สอดคล้องกับสูตรในการหาค่าปรับราคา K เท่านั้น เมื่อสัญญาแบบปรับราคาได้พิพาทเป็นงานก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กจึงต้องใช้สูตรค่า K เพียงสูตรเดียวทั้งสัญญา ทั้งนี้ แม้จะมีหลายงานที่รวมกันเข้าเป็นสิ่งก่อสร้างประเภทสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กก็ตาม แต่ในเมื่อแต่ละงานมีลักษณะงานและวัสดุที่ใช้แตกต่างกัน เฉพาะงานที่ใช้คำนวณกับสูตรดังกล่าวได้เท่านั้นที่จะนำมาคำนวณจ่ายเงินเพิ่มให้กับผู้รับจ้างได้ ซึ่งกรณีนี้มีเพียงงานลำดับที่ ๑.๑๑ งานคอนกรีตเสริมเหล็กเท่านั้นที่สามารถใช้คำนวณกับสูตรตามสัญญาที่กำหนดได้ ส่วนงานอื่นตามใบแสดงปริมาณงานและราคาตามเอกสารแนบท้ายสัญญาไม่สามารถใช้คำนวณกับสูตรดังกล่าวได้ เพราะการจะนำค่างานย่อยอื่นมารวมคำนวณตามสูตรที่กำหนดในสัญญาจะขัดกับความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรในสูตรค่า C อันเป็นดัชนีราคาของซีเมนต์ ส่วน S หมายถึง ดัชนีราคาของเหล็ก แต่งานย่อยอื่นไม่ปรากฏว่าเป็นงานที่ใช้ซีเมนต์และเหล็กเส้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ให้ค่าปรับราคาแก่งานย่อยอื่น คงให้เฉพาะงานคอนกรีตเสริมเหล็กจึงชอบแล้ว กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้จ่ายเงินเพิ่มค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยชอบ

ตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้นแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.๒๘๘/๒๕๕๔)

๑.๘ การขอขยายระยะเวลาตามสัญญา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ที่เห็นชอบกับมาตรการ
และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพ
งานอื่น ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๙๗
ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีใช้อำนาจบังคับบัญชาในฐานะ
ที่เป็นองค์กรสูงสุดของฝ่ายบริหารโดยมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์
ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่นกับทางราชการ
ที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา (คณะกรรมการ กกอ.)
ทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการวินิจฉัยสั่งการตามมติคณะรัฐมนตรี
ว ๑๙๗ ดังกล่าว ซึ่งมีผลผูกพันให้ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณต้องถือปฏิบัติตาม
ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลังจึงมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ กกอ.
ดังกล่าว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการ กกอ. มีความเห็นควรผ่อนผันให้ผู้รับจ้าง
ได้รับสิทธิการพิจารณาขยายระยะเวลาสัญญาเพิ่มเติม ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างจึงมี
ความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ กกอ. ดังกล่าว โดยขยาย
ระยะเวลาสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ขยายระยะเวลาสัญญาเพิ่มเติม และ
ไม่ชำระเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างครบถ้วนตามสัญญา แต่กลับคิดค่าปรับเป็นจำนวนเงิน
ตาม que ผู้รับจ้างก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนดในสัญญา โดยหักจากเงินค่าจ้างที่ผู้ถูกฟ้องคดี
มีหน้าที่ต้องชำระ ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญา จึงต้องชำระค่าจ้างส่วนที่หัก
เป็นค่าปรับไว้ให้แก่ผู้รับจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

ธนาคารออมสิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารที่ทำการ
ธนาคารออมสินสาขา โดยมีข้อสัญญากำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๖
ตุลาคม ๒๕๔๑ แต่ปรากฏว่าในระหว่างการทำงานก่อสร้างผู้ฟ้องคดีขอขยายระยะเวลา
ตามสัญญาจ้างออกไปหลายครั้งโดยอ้างหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน
๒๕๔๑ ที่เห็นชอบกับมาตรการและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการ
งานก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่น ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๙๗ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายอายุสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีจำนวนสองครั้ง เป็นเวลา ๔๐๐ วัน โดยครบกำหนดระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีขยายให้ภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาดังกล่าว โดยทำงานแล้วเสร็จในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ซึ่งเกินกำหนดระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีขยายให้เป็นจำนวน ๖๕ วัน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา (คณะกรรมการ กกอ.) เพื่อพิจารณาผ่อนผันให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิขยายระยะเวลาสัญญาตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ซึ่งเมื่อคณะกรรมการ กกอ. พิจารณาแล้ว ได้มีหนังสือแจ้งความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้พยายามดำเนินการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยไม่คิดจะละทิ้งงานแม้ว่าจะประสบปัญหาขาดสภาพคล่องในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ คณะกรรมการ กกอ. โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๙ ของมติคณะรัฐมนตรี เห็นควรผ่อนผันให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิการพิจารณาขยายระยะเวลาตามข้อ ๒.๒ ของมติคณะรัฐมนตรีฯ เพิ่มเติม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วได้มีหนังสือแจ้งความเห็นต่อคณะกรรมการ กกอ. ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ว่ามีปัญหาอุปสรรคอื่นที่เกิดขึ้นหลังจากช่วงระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยใช้ในการพิจารณาขยายเวลาให้แล้วในครั้งก่อนๆ เกิดขึ้น อันเป็นเหตุผลใหม่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะยกขึ้นมาเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาใหม่ จึงเห็นว่าไม่สามารถขยายระยะเวลาเพิ่มเติมให้กับผู้ฟ้องคดีได้อีก ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้หักเงินค่าจ้างที่ต้องชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดีเอาไว้เป็นค่าปรับกรณีก่อสร้างงานล่าช้าจำนวน ๖๕ วัน เป็นเงิน ๗๖๓,๗๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายระยะเวลาตามสัญญาออกไปอีก ๖๕ วัน และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายจากการไม่ขยายระยะเวลาตามสัญญาดังกล่าวเป็นเงิน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคิดค่าปรับตามสัญญาจ้างจากผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามสัญญา ทั้งๆ ที่คณะกรรมการ กกอ. ได้มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่ออายุสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีแล้ว เป็นการผิดสัญญาหรือไม่ โดยที่ข้อ ๙ ของมาตรการและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราตามมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ กำหนดให้คณะกรรมการ กกอ. มีอำนาจในการวินิจฉัยและผ่อนผันการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้และที่อ้างถึง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนราชการหรือของส่วนรวม กรณีเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการ กกอ.

ในการวินิจฉัยและผ่อนผันการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีได้ในกรณีเกิดปัญหาว่าผู้รับจ้างได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่จะได้รับการช่วยเหลือตามมติคณะรัฐมนตรีในครั้งนี้หรือไม่ ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ กกอ. มีผลผูกพันให้ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณต้องถือปฏิบัติตามแม้ตามข้อ ๖ ของมาตรการและแนวทางปฏิบัติ ข้างต้น จะกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติในมาตรการและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพงานก่อสร้างและผู้ประกอบการอาชีพงานอื่นก็ตาม แต่หากคณะกรรมการ กกอ. ได้วินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๙ ของมาตรการและแนวทางปฏิบัติ ดังกล่าวเป็นประการใดแล้ว ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณก็มีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตาม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ขยายระยะเวลาสัญญาให้กับผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติมโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ว่ามีปัญหาอุปสรรคอื่นที่เกิดขึ้นภายหลังจากช่วงระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยใช้ในการพิจารณาขยายเวลาให้แล้วในครั้งก่อนๆ เกิดขึ้น อันเป็นเหตุผลใหม่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะยกขึ้นมาเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาให้กับผู้ฟ้องคดีใหม่นั้น เป็นกรณีตามข้อ ๒.๒ (๓) ของมาตรการและแนวทางปฏิบัติ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีอำนาจที่จะผ่อนผันได้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนราชการหรือของส่วนรวม ดังนั้น เมื่อคดีนี้ปรากฏว่าคณะกรรมการ กกอ. ได้อาศัยอำนาจตามข้อ ๙ ของมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ มีความเห็นควรผ่อนผันให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิการพิจารณาขยายระยะเวลาตามข้อ ๒.๒ ของมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ เพิ่มเติม พร้อมทั้งได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ กกอ. ดังกล่าว โดยการขยายระยะเวลาสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายระยะเวลาสัญญาออกไปเป็นเวลา ๖๕ วัน ตามมติของคณะกรรมการ กกอ. ข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเป็นเวลา ๖๕ วัน และผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิที่จะคิดค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีตามสัญญาได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ได้รับการขยาย ประกอบกับสัญญาจ้างพิพาทเป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ชำระหนี้โดยกระทำการก่อสร้างอาคารจนแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ได้รับการขยาย ฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีก็มีหน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้เป็นเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกันตามมาตรา ๓๖๙^{๑๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระเงินค่าจ้างแก่ผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วนตามสัญญาจ้าง แต่กลับคิดค่าปรับผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๗๖๓,๗๕๐ บาท โดยหักจากเงินค่าจ้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องชำระตามสัญญา จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๖๙ ในสัญญาต่างตอบแทนนั้น คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะไม่ยอมชำระหนี้จนกว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะชำระหนี้หรือขอปฏิบัติการชำระหนี้ก็ได้ แต่ความข้อนี้ห้ามมิให้บังคับ ถ้าหนี้ของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ถึงกำหนด

เป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระค่าจ้างส่วนที่หักเป็นค่าปรับไว้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จภายในอายุสัญญาที่ได้รับการขยาย คือ ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องชำระหนี้แก่ผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วนในวันดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระเงินค่าจ้างแก่ผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วนในวันข้างต้น ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดี ตกเป็นผู้ผิดนัด จึงต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท นับแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๐๔^๒ ประกอบกับ มาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ปราบกฏว่าผู้ฟ้องคดี มีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีนับแต่วันฟ้อง จึงต้องคิดดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า มติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ ไม่ใช่กฎหมาย กฎกระทรวง หรือข้อบังคับที่จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม แต่เป็นเพียงการขอความร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติเท่านั้น อีกทั้ง การพิจารณาว่าควรขยายอายุสัญญาหรือไม่ นั้น เป็นอำนาจดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะพิจารณาในแต่ละรายและเป็นไปตามความเหมาะสม โดยไม่อยู่ภายใต้มติคณะรัฐมนตรีข้างต้นแต่อย่างใด นั้น ศาลเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ ดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้ใช้อำนาจบังคับบัญชาในฐานะที่เป็นองค์กรสูงสุดของฝ่ายบริหาร โดยมอบหมายให้คณะกรรมการ กกอ. ทำการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการ วินิจฉัยสั่งการตามมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ ดังกล่าว หากผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับมติ คณะกรรมการ กกอ. ที่วินิจฉัยสั่งการตามมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดี ต้องดำเนินการให้มีการเพิกถอนมติข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมติคณะกรรมการ กกอ. มีผล เป็นการให้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ต่อบุคคลภายนอกอื่นได้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อมติ คณะกรรมการ กกอ. ดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอน ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการ กกอ. ที่วินิจฉัยตามมติคณะรัฐมนตรี ว ๑๙๗ ดังกล่าว

สำหรับค่าเสียหายเป็นค่าเสียโอกาสที่ผู้ฟ้องคดีจะนำเงินค่าปรับไปใช้ในงานรับเหมาก่อสร้างอื่นและค่าเสียความรู้สึทางด้านจิตใจจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นเพียงความคาดหมายของผู้ฟ้องคดี มิใช่ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ศาลจึงไม่อาจกำหนด

^๒ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๐๔ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้วและภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้อยู่ไม่ชำระหนี้ให้ชดเชยค่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ค่าเสียหายในส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้หักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับนั้น เมื่อสัญญาพิพาทมีข้อกำหนดในเรื่องค่าปรับซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาที่มีต่อกัน การที่ฝ่ายหนึ่งมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามสัญญา จึงถือว่าผิดสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกร้องเอา เบี้ยปรับตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีตกลงจะใช้ค่าปรับเมื่อส่งมอบการงานให้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ทันตามกำหนดในสัญญา จึงเป็นการชำระหนี้ไม่ตรงตามกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีสิทธิเรียกเอาค่าเสียหายเท่าจำนวนค่าปรับที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดี มีคำสั่งไม่ขยายระยะเวลาการก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีและหักเงินค่าจ้างไว้เป็นค่าปรับจำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามสัญญา เมื่อเบี้ยปรับ เป็นการบังคับตามสัญญาและผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเอาค่าปรับนั้น จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อ ผู้ฟ้องคดี เพราะไม่ใช่เป็นการกระทำผิดต่อกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องคืนทรัพย์สิน อันผู้เสียหายเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันพึงบังคับให้ใช้ เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันได้เกิดขึ้นนั้น และผู้ถูกฟ้องคดีไม่จำต้องคืนค่าปรับตามจำนวน ข้างต้นพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ถูกฟ้องคดี มีความผูกพันที่จะต้องขยายอายุสัญญาให้กับผู้ฟ้องคดีไปอีก ๖๕ วัน ตามความเห็นของ คณะกรรมการ กกอ. เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จภายในอายุสัญญา ที่ได้รับการขยาย ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้ผิดสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิตามสัญญาที่จะคิดค่าปรับ จำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท จากผู้ฟ้องคดีได้ และกรณีไม่ต้องด้วยมาตรา ๓๗๙^{๓๓} และมาตรา ๓๘๑^{๓๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคิดค่าปรับเอาจากผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า ทั้งๆ ที่คณะกรรมการ กกอ. มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่ออายุสัญญาจ้าง ให้ผู้ฟ้องคดีไปจนถึงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ แล้ว ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญา และตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันดังกล่าวตามมาตรา ๒๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าปรับที่หักจากค่าจ้างจำนวน ๗๖๓,๗๕๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายนับแต่วันฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินค่าปรับดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน

^{๓๓-๓๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๗๙ ถ้าลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นเบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ก็ดี หรือไม่ชำระหนี้ ให้ถูกต้องสมควรก็ดี เมื่อลูกหนี้ผิดนัดก็ให้รับเบี้ยปรับ ถ้าการชำระหนี้อันจะพึงทำนั้นได้แก่งวดวันการอันใดอันหนึ่ง หากทำการ อันนั้นฝ่าฝืนมูลหนี้เมื่อใด ก็ให้รับเบี้ยปรับเมื่อนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๘๑ ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่นว่าไม่ชำระหนี้ ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้เป็นต้น นอกจากเรียกให้ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นอีกด้วยก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

จำนวนข้างต้นนับแต่วันฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๓/๒๕๕๓)

๑.๙ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๐ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายตามหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑๑ การจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา

การที่ประกาศสอบราคาจ้างขุดลอกสระน้ำได้กำหนดวันเวลาเพื่อให้ผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างที่สนใจได้ดูสถานที่ก่อสร้างจริงก่อนถึงกำหนดยื่นซองประกวดราคา ก็เพื่อให้การจัดจ้างมีความโปร่งใส และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างในการได้รับทราบสภาพของสถานที่ขุดลอกอย่างเท่าเทียมกัน เมื่อผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างรายอื่นรวมทั้งผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารประกวดราคาและยื่นซองประกวดราคาโดยไม่ได้ดูสถานที่ก่อสร้างจริงตามวันเวลาดังกล่าว และมีโต้แย้งความบกพร่องในข้อเท็จจริงอันเป็นผลที่มุ่งหมายในสภาพของสระน้ำที่จ้างขุดลอก จึงเป็นกรณีที่ผู้มีอาชีพรับจ้างก่อสร้างซึ่งมีคุณสมบัติตามประกาศประกวดราคาได้เสนอตัวเข้าเป็นคู่กรณีกับหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างสละสิทธิอันพึงมีพึงได้รับจากการประกาศประกวดราคา การที่ผู้ว่าจ้างได้คัดเลือกให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างและมีการลงนามในสัญญาจ้างดังกล่าวแล้ว ถือไม่ได้ว่าผู้ว่าจ้างใช้กลฉ้อฉลให้ผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนาเข้าเสนอราคาและทำสัญญา สัญญาจ้างข้างต้นจึงมีผลสมบูรณ์ผูกพันคู่สัญญาให้ต้องปฏิบัติตาม

และโดยที่สัญญาจ้างขุดลอกสระน้ำมีวัตถุประสงค์อันเป็นผลสำเร็จของงานที่จ้างเพื่อประโยชน์ในการใช้เก็บกักน้ำ ขนาดของสระจึงถือเป็นสาระสำคัญของสัญญา ไม่ใช่ปริมาณดินที่ขุดได้ ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีขุดดินได้ปริมาณมากกว่าจำนวนดินที่ประมาณการไว้ตามสัญญา แต่เมื่อความลึกของสระที่ผู้ฟ้องคดีขุดได้ยังไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญา อันสืบเนื่องจากปัญหาสภาพพื้นที่จริงไม่ตรงตามแบบแปลนในสัญญา แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ขอทบทวนเพื่อตกลงเรื่องปริมาณงานและปริมาณเงินค่าจ้างกับผู้ว่าจ้าง จึงไม่อาจอ้างเอาเหตุความแตกต่างดังกล่าวมาปรับลด

ความลึกแต่เพียงฝ่ายเดียวได้ การพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาจ้างหรือไม่จึงต้องพิจารณาจากรูปแบบตามสัญญาจ้างเดิมทุกประการ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ว่าจ้างมิได้ปรับปรุงรูปแบบปริมาณงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง แต่กลับเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามสัญญาโดยมิได้คำนึงถึงความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้งานตามวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้ว ถือว่าผู้ว่าจ้างมีส่วนก่อเหตุให้ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสัญญาด้วย และเมื่อผู้ฟ้องคดียืนยันไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ให้ได้ความลึกตามสัญญา ถือได้ว่าคู่สัญญาต่างฝ่ายไม่ประสงค์จะปฏิบัติตามสัญญา และสมควรใจเลิกสัญญาต่อกัน สัญญาจ้างจึงเลิกกันโดยปริยาย คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม ส่วนที่เป็นการทำงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สิน การที่จะชดเชยคืนทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทำการชดเชยคิดเป็นผลสำเร็จของงานได้ประมาณร้อยละ ๗๔ จึงถือได้ว่าผู้ว่าจ้างได้รับประโยชน์จากงานที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำไปแล้วคิดเป็นเงินค่าจ้างร้อยละ ๗๔ ของค่าจ้างตามสัญญา ผู้ว่าจ้างจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าแห่งการงานที่ทำไปแล้วนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ประกาศสอบราคาจ้างขุดลอกสระน้ำบ้านใหม่ พร้อมติดตั้งป้ายโครงการ โดยตามประกาศสอบราคาดังกล่าวได้กำหนดวันเวลาให้ผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานก่อสร้างที่สนใจดูสถานที่ก่อสร้างได้ก่อนถึงกำหนดยื่นซองสอบราคา รวมทั้งได้กำหนดขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก ความลาดเอียงของสระน้ำ และจำนวนปริมาตรดินที่ต้องขุดลอก พร้อมกรณีการติดตั้งป้ายโครงการไว้อย่างชัดเจน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นซองสอบราคาร่วมกับผู้ยื่นซองสอบราคารายอื่นโดยมิได้ไปดูสถานที่ก่อสร้างตามวันเวลาที่ประกาศสอบราคากำหนดไว้ก่อนแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้รับจ้างและได้เข้าทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีข้อสัญญากำหนดให้ต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๖ แต่ปรากฏว่าในระหว่างการทำงานตามสัญญาจ้าง ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบแปลนเนื่องจากปริมาณงานตามแบบแปลนกับปริมาณงานที่ต้องทำจริงไม่เท่ากัน รวมทั้งขอขยายระยะเวลาการทำงานตามสัญญาออกไปจำนวน ๒ ฉบับ แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่อย่างใด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการดำเนินงานของผู้ฟ้องคดีล่วงเลยกำหนดแล้วเสร็จของงานตามสัญญาเป็นเวลา ๑๑๐ วันแล้ว คิดเป็นเงินค่าปรับวันละ ๔๘๐ บาท รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕๒,๘๐๐ บาท ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวเกินกว่า

ร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง จึงให้ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงว่ายินยอมให้ดำเนินการตามข้อ ๖๐ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ด้วยการชำระเงินค่าปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้นหรือไม่ มิฉะนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จำเป็นต้องบอกเลิกสัญญาจ้างดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการ ตรวจสอบการจ้างแจ้งการยินยอมชำระค่าปรับ แต่ได้ระบุเหตุแห่งความล่าช้าว่าเกิดจากปริมาณงาน ตามแบบแปลนกับปริมาณงานจริงไม่เท่ากัน ประกอบกับมีฝนตกชุกทำให้ปริมาณน้ำในคลอง ค่อนข้างมาก ซึ่งได้มีหนังสือแจ้งปัญหาดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบแล้ว แต่ไม่ได้รับการแก้ไข หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๖ ถึงประธานกรรมการ ตรวจสอบการจ้างเพื่อส่งมอบงานโดยระบุว่า ผู้ฟ้องคดีดำเนินงานตามสัญญาเสร็จเรียบร้อยตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ จึงขอเบิกเงินค่าจ้างตามสัญญา แต่ได้รับการแจ้งกลับมาว่างานที่ ส่งมอบไม่เป็นไปตามสัญญา ยังขาดความลึกเฉลี่ยอีก ๑.๑๖ เมตร ขอให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการ ให้เสร็จสมบูรณ์ตามสัญญา ไม่เช่นนั้นอาจพิจารณาให้เป็นผู้ทิ้งงาน แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้ง ยืนยันในปริมาณงานที่ทำว่าไม่ได้ขาดตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แจ้ง และขอให้ทำการตรวจสอบ ความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือตอบไปยังผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดี ขุดปริมาตรดินได้ ๒๑,๓๑๔ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งคำนวณเต็มจากพื้นที่สระที่ขุดเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ ได้หักพื้นที่ที่มีได้เป็นดินแต่เป็นแอ่งน้ำเดิมออกจำนวน ๙,๖๑๕ ลูกบาศก์เมตร ผู้ฟ้องคดี จึงต้องขุดเพิ่มอีกคิดเป็นปริมาตรดิน ๖,๑๙๕ ลูกบาศก์เมตร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบงานและจ่ายเงิน ค่าจ้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อประกาศสอบราคาพิพาทได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก ความลาดเอียงของสระน้ำ และจำนวนปริมาตรดินที่ต้องขุดลอก พร้อมการ ติดตั้งป้ายโครงการไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งสภาพของสระน้ำที่จ้างขุดลอกนั้น ประกาศสอบราคา ดังกล่าวก็ได้กำหนดวันเวลาสำหรับผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานก่อสร้างที่สนใจได้ดูสถานที่ก่อนกำหนด ยื่นซองสอบราคา เพื่อให้การจัดจ้างมีความโปร่งใส และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้มีอาชีพรับจ้าง ทำงานก่อสร้างในการได้รับทราบสภาพของสถานที่ขุดลอกอย่างเท่าเทียมกัน แต่ปรากฏว่า ไม่มีผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานก่อสร้างรายใดมาดูสภาพของสระน้ำตามกำหนดวันเวลาดังกล่าว การที่ผู้มีอาชีพรับจ้างทำงานก่อสร้างบางรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีได้ซื้อเอกสารสอบราคาและ ยื่นซองสอบราคาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามกำหนดยื่นซองสอบราคา โดยมีได้โต้แย้งความบกพร่อง ในข้อเท็จจริงอันเป็นผลที่มุ่งหมายในสภาพของสระน้ำที่สอบราคา จึงย่อมเป็นกรณีที่ผู้มีอาชีพ รับจ้างทำงานก่อสร้างซึ่งมีคุณสมบัติตามประกาศสอบราคาได้เสนอตัวเข้าเป็นคู่กรณีกับ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยสละสิทธิอันพึงมีพึงได้รับจากประกาศสอบราคา และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้คัดเลือกให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างและได้ลงนามในสัญญาจ้างแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้กลฉ้อฉลให้ผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนาเข้าเสนอราคาและทำสัญญา สัญญาจ้างพิพาทจึงมีผลสมบูรณ์ผูกพันคู่สัญญาให้ต้องปฏิบัติตาม

สำหรับประเด็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่เพียงใด นั้น เห็นว่า สัญญาจ้างพิพาทมีวัตถุประสงค์อันเป็นผลสำเร็จของงานที่จ้างเพื่อต้องการประโยชน์จากการใช้สระในการกักเก็บน้ำ ขนาดของสระจึงถือเป็นสาระสำคัญของสัญญา ส่วนปริมาณที่ดินที่ขุดออกนั้น เป็นเพียงรายละเอียดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้ในการคำนวณเพื่อให้ได้ราคากลางปริมาณที่ดินที่ขุดได้ มิใช่วัตถุประสงค์หลักของสัญญาพิพาทแต่อย่างใด ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีขุดสระได้ปริมาณดินจำนวนมากกว่าจำนวนดินที่ประมาณการไว้จำนวน ๑๗,๘๕๔ ลูกบาศก์เมตรก็ตาม แต่เมื่อตามแบบรายงานการก่อสร้างปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีขุดสระได้ความกว้าง ๘๐ เมตร ความยาว ๘๐ เมตร ความลึกเฉลี่ยได้ ๓.๓๔ เมตร ซึ่งผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งรายงานดังกล่าวแต่อย่างใด จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีขุดสระในส่วนที่เป็นความลึกได้ ๓.๓๔ เมตร เมื่อตามสัญญากำหนดความลึกของสระน้ำไว้ที่ ๔.๕๐ เมตร ยังขาดความลึกอีก ๑.๑๖ เมตร จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานไม่เป็นไปตามสัญญา ทั้งนี้ แม้ว่าสภาพพื้นที่ก่อสร้างจริงจะแตกต่างไปจากรูปแบบรายการจ้างตามสัญญา แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างซึ่งมีสิทธิขอทบทวนตกลงเรื่องปริมาณงานและปริมาณเงินค่าจ้างได้ ไม่ได้ทำความตกลงกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างเอาเหตุความแตกต่างมาปรับลดความลึกโดยลำพังเพียงฝ่ายเดียวได้ การพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาจ้างหรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากรูปแบบตามสัญญาจ้างเดิมทุกประการ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียืนยันไม่ยอมปฏิบัติตามการขุดสระให้ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้ในสัญญา ส่วนฝ่ายผู้ว่าจ้างก็มิได้ปรับปรุงรูปแบบปริมาณงานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และโดยสภาพความเป็นจริงของสระน้ำเดิมมิได้มีขนาดตามสัญญา ประกอบกับพฤติการณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพียงแต่เร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามสัญญาโดยมิได้คำนึงถึงความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้งานตามวัตถุประสงค์ของสัญญา ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีส่วนก่อเหตุในการที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสัญญาด้วย กรณีถือได้ว่าคู่สัญญาต่างฝ่ายไม่ประสงค์จะปฏิบัติตามสัญญาต่อกันแล้ว และต่างสมัครใจเลิกสัญญาต่อกัน สัญญาพิพาทจึงเลิกกันโดยปริยาย คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม ส่วนที่เป็นการทำงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้น การที่จะชดเชยคืน ท่านให้ทำได้ด้วยเงินตามควรค่าแห่งการนั้นๆ ตามนัยมาตรา ๓๕๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อได้คำนึงถึงการที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการขุดสระให้ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๓ แล้ว แม้ไม่ได้ความลึก ๔.๕๐ เมตร ตามสัญญา โดยผู้ฟ้องคดีชุดได้ความลึก ๓.๓๔ เมตร คิดเป็นผลสำเร็จของงานประมาณร้อยละ ๗๔ ประกอบกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีส่วนในการที่ผู้ฟ้องคดีทำงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของสัญญาแล้ว กรณีถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับประโยชน์จากงานที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำไปแล้วคิดเป็นค่าจ้างร้อยละ ๗๔ ของเงินค่าจ้างตามสัญญา ดังนั้น เมื่อข้อสัญญากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๘๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องจ่ายค่าแห่งการงานที่ทำได้แล้วให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๓๕๕,๒๐๐ บาท ส่วนเรื่องค่าปรับเนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า นั้น เมื่อข้อตกลงเรื่องเบี้ยปรับเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้าง แต่สัญญาจ้างพิพาทได้เลิกกันแล้ว โดยคู่สัญญาได้คืนสู่ฐานะเดิม ข้อบังคับตามสัญญาจึงเป็นอันเลิกแล้วต่อกันด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓๕๕,๒๐๐ บาท ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๖/๒๕๕๔)

การที่สัญญาทางปกครองมีลักษณะพิเศษที่ให้อำนาจคู่สัญญาฝ่ายปกครองสามารถแก้ไขสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เป็นข้อกำหนดที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของคู่สัญญาฝ่ายปกครองในอันที่จะแก้ไขเพิ่มเติมข้อสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษประการหนึ่งของสัญญาทางปกครอง แต่การใช้สิทธิของผู้ว่าจ้างดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานหลักความจำเป็นและความเป็นธรรมต่อคู่สัญญา โดยคู่สัญญาต้องเคารพต่อเจตนาของคู่สัญญาตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา ต่อเมื่อมีความจำเป็นเพื่อให้การบริการสาธารณะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องหรือมิให้ประโยชน์สาธารณะต้องเสียไปเท่านั้น คู่สัญญาฝ่ายปกครองจึงจะมีสิทธิแก้ไขสัญญาแต่เพียงฝ่ายเดียวได้ และการแก้ไขสัญญาข้างต้นต้องคำนึงถึงดุลยภาพทางการเงินหรือความเป็นธรรมต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

เมื่อสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านคิดค่าจ้างในลักษณะเหมารวม ซึ่งถือความสำเร็จของงานชุดเจาะน้ำบาดาลเป็นผลสำเร็จของงาน ดังนั้น หากผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จครบถ้วนบริบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดตามแบบแปลนท้ายสัญญา ข้อกำหนดของสัญญา รวมทั้งเอกสารแนบท้ายแล้ว ผู้ว่าจ้างจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ในสัญญา การที่ผู้ว่าจ้างทำบันทึกข้อตกลงเพื่อเปลี่ยนแปลงความลึกของการเจาะบ่อบาดาล และตัดค่างานลงไป โดยที่ฝ่ายผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้างมิได้ลงนามในข้อตกลงดังกล่าว

บันทึกข้อตกลงข้างต้นจึงไม่อาจใช้บังคับผูกพันคู่สัญญาได้ และการที่ผู้รับจ้างยอมรับเงินค่าจ้างบางส่วนไปแล้ว ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างยอมรับข้อตกลงตามบันทึกดังกล่าวโดยปริยายสำหรับข้อกำหนดในสัญญาเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม หรือตัดทอนงาน นั้น เป็นเพียงการให้อำนาจผู้ควบคุมงานในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนงาน รวมทั้งกำหนดมาตรการของการไม่ปฏิบัติตามเท่านั้น มิได้มีความหมายถึงขนาดว่าหากผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จโดยมีภาระการทำงานน้อยกว่าที่คาดคะเนไว้ จะต้องลดเงินค่าจ้างลงแต่ประการใด

นอกจากนี้ ขั้นตอนการทำหนังสือหรือส่วนราชการซึ่งกำกับดูแลเป็นขั้นตอนการปฏิบัติภายในหน่วยงานด้วยตนเอง ผู้ว่าจ้างไม่อาจนำเหตุดังกล่าวมาปฏิเสธความรับผิดชอบตามสัญญาต่อบุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญาโดยการจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้าได้ ผู้ว่าจ้างจึงมีหน้าที่ตามสัญญาต้องชำระเงินค่าจ้างตั้งแต่วันที่คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจรับงานพร้อมดอกเบี้ยจากการผิดนัดชำระหนี้ให้แก่ผู้รับจ้าง

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสีล่อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน ในวงเงิน ๘๗๘,๐๐๐ บาท โดยข้อสัญญากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำงานพิเศษซึ่งไม่ได้แสดงไว้หรือรวมอยู่ในเอกสารสัญญาได้ หากงานพิเศษนั้นอยู่ในขอบข่ายทั่วไปแห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขรูปแบบและข้อกำหนดต่างๆ ในเอกสารสัญญานี้ด้วย ปรากฏว่าภายหลังจากผู้ฟ้องคดีเริ่มทำงานก่อสร้างตามสัญญาโดยการขุดเจาะบ่อบาดาลหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสีล่อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ทำบันทึกข้อตกลงเพิ่มเติมแนบท้ายสัญญาจ้างโดยมีรายละเอียดว่า ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตกลงเปลี่ยนแปลงจากการขุดเจาะบ่อบาดาลความลึกที่ ๑๕๐ เมตร เป็นความลึกที่ ๕๖ เมตร ทำให้โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลในวงเงิน ๒๖๘,๙๕๐ บาท เปลี่ยนแปลงเป็นเงิน ๑๐๐,๔๐๘ บาท และตัดค่าอุปกรณ์ต่างๆ จำนวน ๖ รายการ เป็นเงิน ๒๒,๖๓๒ บาท โดยผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ลงลายมือชื่อในบันทึกข้อตกลงดังกล่าวแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานตามสัญญา ซึ่งคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ชำระเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๕๙๓,๔๘๕.๐๗ บาท ซึ่งเป็นเงินหลังหักภาษี ณ ที่จ่าย และหักค่าปรับกรณีผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการหักเงินค่าจ้างจำนวน ๑๖๘,๕๔๒ บาท ซึ่งเป็นค่าขุดเจาะบ่อบาดาลที่ขาดไปจำนวน ๙๔ เมตร ของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นธรรม ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าจ้างล่าช้าเป็นเวลา ๕๗ วัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวน ๒๑๘,๕๘๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑ และข้อ ๔ ของสัญญาจ้างพิพาท กำหนดว่า “ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและ ผู้รับจ้างตกลงรับจ้างเหมาทำการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน” และ “(สัญญาเป็นราคาเหมารวม) ผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายและผู้รับจ้างตกลงรับค่าจ้างจำนวนเงิน ๘๗๘,๐๐๐ บาท โดยถือราคาเหมารวม เป็นเกณฑ์” ประกอบกับตามสัญญาดังกล่าว คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้ผู้รับจ้างขุดเจาะ บ่อบาดาลจำนวน ๑ บ่อ ให้ได้ปริมาณน้ำไม่น้อยกว่า ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง คิดค่าจ้าง ในลักษณะเหมารวม ซึ่งหมายความว่า สัญญาจ้างถือความสำเร็จของงานขุดเจาะบ่อบาดาล ให้ได้ปริมาณน้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง เป็นผลสำเร็จของงาน ส่วนความลึกของการขุดเจาะ เป็นเพียงประมาณการไว้เท่านั้น หากผู้รับจ้างได้ทำการขุดเจาะบ่อบาดาลได้น้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตร ต่อชั่วโมง ถือว่าผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จครบถ้วนบริบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียด ตามแบบแปลนท้ายสัญญาและข้อกำหนดกับเงื่อนไขของสัญญา รวมทั้งเอกสารแนบท้ายสัญญาแล้ว ผู้ว่าจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามจำนวนที่ตกลงกันไว้ สำหรับส่วนที่เกี่ยวกับการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลนั้น สัญญาพิพาทกำหนดหลักการไว้กว้างๆ ว่า ทำการขุดเจาะบ่อบาดาล ให้ได้ปริมาณน้ำ ๕ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง จำนวน ๑ บ่อ ส่วนการกำหนดรายละเอียดต่างๆ ไว้ ในประมาณการค่าก่อสร้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำขึ้น ซึ่งรวมถึงการกำหนดความลึกของการ ขุดเจาะว่าไม่น้อยกว่า ๑๕๐ เมตร จำนวน ๑ บ่อ ราคาค่าวัสดุก่อสร้างต่อหน่วย ๑,๗๙๓ บาท เป็นเงิน ๒๖๘,๙๕๐ บาท นั้น เป็นเพียงรายการประมาณราคากลางเพื่อประกอบการพิจารณา ราคาจ้างเท่านั้น มิได้มีความหมายเป็นการแยกจ้างเป็นระยะความลึกตามการขุดเจาะแต่ประการใด สำหรับกรณีที่มีการทำบันทึกข้อตกลงเพื่อเปลี่ยนแปลงรายละเอียดการขุดเจาะบ่อบาดาลจาก ความลึกที่ ๑๕๐ เมตร มาเป็นความลึกที่ ๕๖ เมตร และตัดลดค่างานลงไปเป็นจำนวนเงินรวม ๑๙๑,๑๗๔ บาท นั้น เมื่อทั้งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ลงนามในข้อตกลงดังกล่าว กรณี จึงมิใช่เป็นการตัดทอนงานหรือเพิ่มงานตามข้อกำหนดในสัญญา จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับผูกพัน คู่สัญญาได้ และการที่ผู้ฟ้องคดียอมรับเงินค่าจ้างบางส่วนไปแล้ว ก็ไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดี ยอมรับข้อตกลงตามบันทึกดังกล่าวโดยปริยายแต่อย่างใด นอกจากนี้ แม้ว่าข้อ ๑๓ ของสัญญาจ้าง จะกำหนดให้ผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอนซึ่งงานตามสัญญาได้ และข้อ ๑๔ ของสัญญา จะกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิ สั่งให้เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขรูปแบบและข้อกำหนดต่างๆ ในเอกสารสัญญา โดยไม่ทำให้สัญญา เป็นโมฆะก็ตาม แต่เมื่อสัญญาจ้างพิพาทเป็นการทำงานที่จ้างเหมาแล้วเสร็จตามสัญญา

มิใช่เป็นกรณีที่ผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมหรือตัดทอนงานตามข้อ ๑๓ แต่อย่างใด ประกอบกับข้อกำหนดดังกล่าวนี้ เป็นเพียงส่วนที่ให้อำนาจผู้ควบคุมงานในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนงาน รวมทั้งกำหนดมาตรการของการไม่ปฏิบัติตามที่นั้น มิได้มีความหมายถึงขนาดว่าหากผู้รับจ้างทำงานแล้วเสร็จโดยมีภาระการทำงานน้อยกว่าที่คาดคะเนไว้ จะต้องลดเงินค่าจ้างลงแต่ประการใด นอกจากนี้ การที่สัญญาทางปกครองมีลักษณะพิเศษที่ให้อำนาจคู่สัญญาฝ่ายปกครองสามารถแก้ไขสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น เป็นข้อกำหนดที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจของคู่สัญญาฝ่ายปกครองในอันที่จะแก้ไขเพิ่มเติมข้อสัญญาได้แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษประการหนึ่งของสัญญาทางปกครอง แต่การใช้สิทธิของผู้ว่าจ้างดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานหลักความจำเป็นและความเป็นธรรมต่อคู่สัญญา โดยคู่สัญญาต้องเคารพต่อเจตนาของคู่สัญญาตามที่ได้ตกลงกันในสัญญา ต่อเมื่อมีความจำเป็นเพื่อให้การบริการสาธารณะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องหรือมิให้ประโยชน์สาธารณะต้องเสียไปเท่านั้น คู่สัญญาฝ่ายปกครองจึงจะมีสิทธิแก้ไขสัญญาแต่เพียงฝ่ายเดียวได้ และการแก้ไขสัญญาข้างต้นต้องคำนึงถึงดุลยภาพทางการเงินหรือความเป็นธรรมต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการแก้ไขสัญญาโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้เกิดขึ้นจากความจำเป็น การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยบันทึกข้อตกลงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำขึ้น จึงไม่มีผลใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจที่จะปรับลดเงินค่าจ้างจากผู้ฟ้องคดี และมีหน้าที่ต้องคืนเงินค่าจ้างที่ปรับลดลงไปจำนวน ๑๖๘,๕๕๒ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าโดยอ้างเหตุเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำหนังสือหรือไปยังจังหวัดต่ง นั้น กรณีดังกล่าวเป็นขั้นตอนการปฏิบัติภายในหน่วยงานด้วยตนเอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อาจนำเหตุผลข้างต้นมาปฏิเสธความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ตามสัญญาโดยการชำระเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่คณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจรับงาน คือวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงถือได้ว่าเป็นการผิดนัดชำระหนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในกรณีผิดนัดการชำระหนี้ดังกล่าวในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๕๙๓,๔๘๕.๐๗ บาท นับแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นเงิน ๕,๑๒๑.๘๕ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๘/๒๕๕๔)

๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

๒.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทุนการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การกำหนดเบี้ยปรับตามสัญญาทุนการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การขอระงับการชำระคืนทุนการศึกษาและเบี้ยปรับโดยขอเข้าปฏิบัติราชการ ชดใช้ทุนแทน

การลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าจะเป็
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีความแตกต่างจากการลาออกจากร
าชการประเภทอื่นซึ่งเป็นการลาออกจากราชการด้วยเหตุผลส่วนตัว เนื่องจากเป็นการ
ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้ง หากไม่ได้รับการเลือกตั้ง ทางราชการยังเปิดโอกาสให้
มีสิทธิบรรจุกลับเข้ารับราชการได้ การที่จะพิจารณาว่าการลาออกจากราชการ
เพื่อสมัครรับเลือกตั้งในกรณีข้างต้นเป็นการประพฤติผิดสัญญาหรือไม่ จึงต้องแปลความ
ในทางที่ไม่กระทบกระเทือนต่อหลักการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ ดังนั้น กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดี
ซึ่งเป็นข้าราชการครูในสถาบันราชภัฏลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก
วุฒิสภา หากได้รับการเลือกตั้งก็มีสิทธินับเวลาการเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นระยะเวลา
การปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้ และหากไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการ
เลือกตั้งแล้วแต่ความเป็นสมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงโดยได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ
ตามเดิม ก็มีสิทธินับเวลาที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการ
ชดใช้ตามสัญญาต่อไปได้เช่นเดียวกัน

สรุปข้อเท็จจริง

ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา ได้ทำสัญญาข้าราชการไปศึกษาต่อภายในประเทศภาคปกติกับสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ฟ้องคดี) เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และต่อมาได้ขอขยายระยะเวลา
การลาศึกษาต่อดังกล่าวอีกจำนวน ๕ ครั้ง โดยได้ทำสัญญาข้าราชการไปศึกษาต่อภายในประเทศ

ภาคปกติอีกจำนวน ๕ ฉบับ ซึ่งสัญญาทั้งห้าฉบับข้างต้นมีสาระสำคัญแตกต่างจากสัญญาฉบับแรก เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเบี้ยปรับว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจะจ่ายเงินเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินที่จะต้องชดใช้คืน ต่อมา ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญา แต่ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการเพื่อนับเวลาที่ขอลาเข้ารับราชการเป็นการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาต่อไป แต่อธิการบดีสถาบันราชภัฏนครราชสีมาเห็นว่าไม่มีอัตราว่าง จึงมีคำสั่งไม่บรรจุผู้ถูกฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอบรรจุกลับเข้ารับราชการอีกหลายครั้ง จนกระทั่งเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏมียคำสั่งให้บรรจุผู้ถูกฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นการประทุพผิตสัญญา อีกทั้ง การขอลาเข้ารับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อนับเวลาที่ขอลาเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้พ้นกำหนดเวลาหกเดือนนับจากวันลาออกตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องชดใช้เงินตามสัญญาแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๘๙๕,๖๔๓.๙๔ บาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวนดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้นำเงินมาชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวนข้างต้นพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีความแตกต่างกับการลาออกจากราชการประเภทอื่น ซึ่งเป็นการลาออกจากราชการด้วยเหตุผลส่วนตัว เนื่องจากการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นกลไกของการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน และการเลือกตั้งเป็นแนวทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับให้การรับรองไว้ การลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจึงถูกกำหนดให้เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ การจะจำกัดสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งไม่อาจกระทำได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางราชการยังมีหน้าที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ข้าราชการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๑๑๓^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมไว้ได้บัญญัติให้การลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถใช้อำนาจยับยั้งได้ ส่วนการลาออกจากราชการกรณีอื่น ผู้บังคับบัญชามีอำนาจยับยั้งได้ทั้งหากภายหลังข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการไม่ได้รับการเลือกตั้ง หรือได้รับการเลือกตั้งแล้ว แต่ความเป็นสมาชิกภาพได้สิ้นสุดลง ข้าราชการผู้นั้นก็มีสิทธิขอบรรจุกลับเข้ารับราชการได้โดยได้รับการยกเว้นไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง และสามารถกลับเข้ารับราชการได้เมื่อพ้นกำหนด ๕ ปี รวมทั้งไม่ต้องรอกการขึ้นบัญชีเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งตามมาตรา ๕๔^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุข้าราชการครูผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒ (สมต.)/ว๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๓๙ อีกทั้งคณะรัฐมนตรียังได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๐๐ เห็นชอบให้ทางราชการให้ความช่วยเหลือแก่ข้าราชการผู้ที่ลาออกจากราชการไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรให้กลับเข้ารับราชการโดยเร็ว ตามหนังสือเลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ที่ มท ๒๗๙๖/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๐ ดังนั้น เมื่อการลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกฟ้องคดีมีความแตกต่างกับการลาออกจากราชการกรณีอื่น และเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ การที่จะพิจารณาได้ว่าการลาออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการประพฤติ

^{๑๕} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๑๓ นอกจากกรณีตามวรรคสี่ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการ ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ พิจารณาเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการจะยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกไว้เป็นเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันขอลาออกก็ได้ แต่ต้องแจ้งการยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกพร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้ขอลาออกทราบ และเมื่อครบกำหนดเวลาที่ยับยั้งแล้วให้การลาออกมีผลตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดเวลาที่ยับยั้ง

ถ้าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ไม่ได้อนุญาตให้ลาออกตามวรรคหนึ่งและไม่ได้ยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกตามวรรคสอง ให้การลาออกนั้นมีผลตั้งแต่วันขอลาออก

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดประสงค์จะลาออกจากราชการเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชา และให้การลาออกมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นขอลาออก

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการลาออก การพิจารณาอนุญาตให้ลาออกและการยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. วางไว้

^{๑๖} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๕๔ ข้าราชการครูผู้ใดออกจากราชการไปแล้ว และมีใช่เป็นกรณีออกจากราชการในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ ถ้าสมัครเข้ารับราชการและทางราชการต้องการจะรับผู้นั้นเข้ารับราชการ ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๒ สั่งบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

ผิดสัญญาหรือไม่ จึงต้องแปลความในทางที่ไม่กระทบกระเทือนต่อหลักการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ข้างต้น เมื่อกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีสิทธินับเวลาการเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาได้ และหากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งแล้ว แต่ความเป็นสมาชิกภาพได้สิ้นสุดลงโดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการตามเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีสิทธินับเวลาที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาต่อไปได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จึงไม่อาจถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีประพฤติผิดสัญญา นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือขอบรรจุกลับเข้ารับราชการเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นการขอบรรจุกลับเข้ารับราชการเพื่อนับเวลาที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาภายในหกเดือนนับจากวันลาออกตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๓๕ แต่อธิการบดีฯ เห็นว่าไม่มีอัตราว่าง จึงมีคำสั่งไม่บรรจุผู้ถูกฟ้องคดีให้กลับเข้ารับราชการ อันเป็นเหตุให้การขอกลับเข้ารับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อนับเวลาที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญา ล่วงพ้นกำหนดเวลาหกเดือนนับจากวันลาออกตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลังดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการเพื่อนับเวลาที่ขอกลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาการปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญา เกิดจากข้อจำกัดในเรื่องกรอบอัตรากำลังของผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งข้อจำกัดของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเหตุผลที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์แห่งสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมาดำเนินการหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการ จึงมิได้เกิดจากความผิดของผู้ถูกฟ้องคดี และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถบรรจุผู้ถูกฟ้องคดีให้กลับเข้ารับราชการได้ ก็มีลักษณะเป็นการบอกปิดไม่รับชำระหนี้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอปฏิบัติราชการชำระหนี้ต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้เป็นฝ่ายประพฤติผิดสัญญา อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดียังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาต่อไป ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏมีคำสั่งบรรจุผู้ถูกฟ้องคดีให้กลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้เกษียณอายุราชการในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการบรรจุให้กลับเข้ารับราชการเพื่อนับระยะเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาครบถ้วนแล้ว แม้หลังเกษียณอายุราชการผู้ถูกฟ้องคดีจะมีระยะเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ตามสัญญาคงเหลืออีกก็ตาม แต่การปฏิบัติ

ราชการต่อไปย่อมเป็นการพ้นวิสัยตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องชดใช้เงินตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๙/๒๕๕๓)

๒.๔ ความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ การงดหรือลดเบี้ยปรับในสัญญาทุนการศึกษา

๒.๕.๑ กรณีที่ศาลวินิจฉัยให้งดหรือลดเบี้ยปรับ

เมื่อเนื้อหาของสัญญาการเป็นนักศึกษากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในสัญญา และหากไม่อาจศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรได้ไม่ว่าด้วยสาเหตุของการลาออกจากการเป็นนักศึกษา หรือมีเจตนาจงใจ ละเลย ทอดทิ้ง การศึกษา หรือประพฤติตนไม่สมควร จนเป็นเหตุให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา จะต้องรับโทษชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐผู้ให้ทุน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงย่อมต้องทราบดีว่าตนเองมีหน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นนักศึกษาตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ ของผู้ฟ้องคดีโดยเคร่งครัด และย่อมทราบดีว่าการกระทำความผิดตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดีจนเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษาเป็นการกระทำผิดสัญญาการเป็นนักศึกษา ซึ่งต้องรับผิดชอบชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ของผู้อื่นอันเป็นความผิดตามข้อบังคับของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาจึงเป็นการประพฤติตนไม่สมควรจนเป็นเหตุให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ซึ่งต้องรับผิดชอบชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี

แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐในการคัดสรรบุคคลเพื่อเข้าศึกษาโดยใช้งบประมาณของรัฐในการดำเนินการ รวมทั้งมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษาแก่

^{๑๗} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๑๙ ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ และซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบนั้นไซ้ ท่านว่าลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นจากการชำระหนี้

ประชาชน โดยมีได้มุ่งหวังในด้านธุรกิจการค้า ดังนั้น เมื่อการให้ทุนการศึกษาในวิชา
ทันตแพทยศาสตร์ตามสัญญาเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมาย
จากรัฐโดยงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ จึงเห็นได้ว่าในเชิงทรัพย์สินแล้ว ผู้ฟ้องคดีมีความ
ความเสียหายจนถึงขนาดที่ไม่อาจยอมรับได้หากมิได้รับชดใช้เงินเบี่ยงปรับเต็มตามสัญญา
ส่วนทางได้เสียเชิงของชื่อเสียง ความเชื่อถือที่สังคมมีต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะที่เป็น
สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น เมื่อการกระทำผิดสัญญาด้วยการกระทำผิดวินัย
นักศึกษาเป็นความประพฤตส่วนตัวและเป็นเรื่องภายใน มิได้มีผลไปถึงบุคคลหรือสังคม
ภายนอก ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการลงโทษด้วยการลบชื่อผู้ถูกฟ้องคดีออกจาก
ทะเบียนนักศึกษา ซึ่งมีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษาแล้ว ผู้ฟ้องคดี
จึงมิได้รับความเสียหายในด้านชื่อเสียงหรือความน่าเชื่อถือแต่อย่างใด กรณีสมควร
ลดเบี่ยงปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชดใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญาลงกึ่งหนึ่ง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีทำสัญญาการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์
หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต กับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ผู้ฟ้องคดี) โดยมีข้อสัญญา
กำหนดให้ถือระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งต่าง ๆ ของผู้ฟ้องคดีเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา และหาก
ผู้ถูกฟ้องคดียุติหรือเลิกการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยลาออกจากการเป็น
นักศึกษา หรือมีเจตนาจงใจ ละเลย ทอดทิ้งการศึกษา หรือประพฤตตนไม่สมควรจนเป็นเหตุให้
พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา จะต้องชดใช้เงินเป็นเบี่ยงปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าในระหว่าง
การศึกษาชั้นปีที่ ๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำผิดข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วย
วินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕.๗.๖ โดยกระทำการลักทรัพย์ซึ่งเป็นของผู้อื่น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี
เคยถูกลงโทษพักการเรียน ๒ ภาคการศึกษา ในฐานะความผิดดังกล่าวมาแล้ว ๒ ครั้ง ผู้ฟ้องคดี
จึงมีคำสั่งลงโทษลบชื่อผู้ถูกฟ้องคดีออกจากทะเบียนนักศึกษา เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นสภาพ
จากการเป็นนักศึกษาตามสัญญา ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวน
๓๓๓๓,๓๓๓.๒๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ชำระ ผู้ฟ้องคดี
จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวนดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อเนื้อหาของสัญญาพิพาทสรุปได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องศึกษาให้สำเร็จ
หลักสูตรทันตแพทยศาสตร์ และหากผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรดังกล่าว
ด้วยสาเหตุของการลาออกจากการเป็นนักศึกษา หรือมีเจตนาจงใจ ละเลย ทอดทิ้ง การศึกษา
หรือประพฤตตนไม่สมควรจนเป็นเหตุให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับโทษ

ชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยอมทราบดีว่าตนเองมีหน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นนักศึกษาของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งต่างๆ ของผู้ฟ้องคดีโดยเคร่งครัด ประกอบกับข้อ ๑ ของสัญญาฉบับพิพาท กำหนดให้ถือเอากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้ออกใช้และที่จะออกใช้บังคับเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของสัญญาดังกล่าว ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาพิพาทด้วย กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดียอมทราบดีว่าการกระทำใดๆ ก็ตาม อันเป็นการกระทำความผิดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา จนเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษา ย่อมเป็นการกระทำที่ผิดสัญญาการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ และต้องรับผิดชอบชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ของผู้อื่น อันเป็นความผิดตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีลบชื่อผู้ถูกฟ้องคดีออกจากทะเบียนนักศึกษา จึงเป็นการประพฤติตนไม่สมควรจนเป็นเหตุให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ของผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาหลักสูตรทันตแพทยศาสตร์ อันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดสัญญาด้วยการลาออกหรือจงใจให้ตนเองพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งตามข้อ ๒.๕ ของหนังสือสัญญาแนบท้ายสัญญาพิพาท กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีลาออกหรือพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาของผู้ฟ้องคดีขณะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๕ ต้องชดใช้เงินเป็นเบี้ยปรับจำนวน ๓๓๓,๓๓๓.๒๕ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม กรณีของเงินเบี้ยปรับนั้น มาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ถ้าเบี้ยปรับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ โดยพิเคราะห์ถึงทางได้เสียทุกอย่างของเจ้าหนี้ ซึ่งทางได้เสียของเจ้าหนี้นั้น นอกจากในเชิงของทรัพย์สินแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงทางได้เสียในกรณีอื่นๆ ด้วย ดังนั้น เมื่อสัญญาพิพาทเป็นสัญญาให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อศึกษาวิชาทันตแพทยศาสตร์ และภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเข้ารับราชการหรือทำงานในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือองค์กรของรัฐบาล ตามที่คณะกรรมการพิจารณาจัดสรรทันตแพทย์จะเห็นสมควร และจะรับราชการหรือทำงานนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปีติดต่อกันนับตั้งแต่วันที่ได้กำหนดในคำสั่ง กรณีจึงเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของสัญญา มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีแต่เพียงผู้เดียว และโดยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐในการคัดสรรบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในวิชาทันตแพทยศาสตร์กับผู้ฟ้องคดี โดยใช้งบประมาณของรัฐในการดำเนินการดังกล่าวเป็นหลัก เนื่องจากเป็นนโยบายของรัฐในการที่จะจัดหาบุคลากรในด้านทันตแพทยศาสตร์เพื่อประโยชน์ของประชาชนในด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ

ในด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชน โดยมีได้มุ่งหวังในด้านธุรกิจการค้า กรณีจึงเห็นได้ว่าในเชิงของทรัพย์สินแล้ว ผู้ฟ้องคดีมีความเสียหายจนถึงขนาดที่ไม่อาจยอมรับได้หากมิได้รับชดใช้เงินเบี้ยปรับเต็มตามสัญญา ส่วนทางได้เสียเชิงของชื่อเสียง ความเชื่อถือที่สังคมมีต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะที่เป็นสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น เมื่อการกระทำผิดสัญญาของผู้ถูกฟ้องคดีโดยการกระทำผิดวินัยนักศึกษาด้วยการลักทรัพย์นั้น เป็นความประพาดส่วนตัวของผู้ถูกฟ้องคดีและเป็นเรื่องภายใน มิได้มีผลไปถึงบุคคลหรือสังคมภายนอกแต่ประการใด นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการลงโทษด้วยการลบชื่อผู้ถูกฟ้องคดีออกจากทะเบียนนักศึกษา อันมีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษาของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมิได้รับความเสียหายในด้านชื่อเสียงหรือความน่าเชื่อถือแต่อย่างใด พิพากษาให้ลดเบี้ยปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชดใช้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญาลงกึ่งหนึ่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๒/๒๕๕๔)

๒.๕.๒ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุให้งดหรือลดค่าปรับ

เมื่อภายหลังการทำสัญญารับทุนการศึกษา กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเพื่อรับทุนเข้าศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งข้อกำหนดของระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ผู้รับทุนต้องปฏิบัติตามราชการชดใช้ทุนเท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา แต่ตามสัญญารับทุนการศึกษา กำหนดให้ผู้รับทุนต้องปฏิบัติตามราชการชดใช้ทุนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าสองเท่าของเวลาที่ใช้ในการศึกษา กรณีจึงเป็นข้อกำหนดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของกระทรวงสาธารณสุขไม่แก้ไขสัญญาให้เป็นไปตามระเบียบ จึงต้องถือเอาข้อกำหนดของระเบียบดังกล่าวเป็นข้อกำหนดของสัญญา

โดยที่เงินเบี้ยปรับตามสัญญาถือเป็นเงินค่าทดแทนความเสียหายที่คู่สัญญาฝ่ายผู้ฟ้องคดีได้กำหนดไว้ล่วงหน้า และการที่สัญญารับทุนการศึกษากำหนดเบี้ยปรับไว้สูงถึงสองเท่าก็เพื่อเป็นหลักประกันและป้องปรามมิให้ผู้รับทุนกระทำผิดสัญญา การที่ผู้รับทุนปฏิบัติตามราชการชดใช้ทุนไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญา ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสูญเสียโอกาสที่จะได้มาซึ่งบุคลากรในการให้บริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน หากมีการลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้รับทุนอาจส่งผลให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติตามราชการชดใช้ทุนอยู่จงใจกระทำผิดสัญญาแล้วนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลลดเบี้ยปรับ ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย เมื่อพิเคราะห์ประโยชน์ได้เสียของผู้ฟ้องคดีทุกอย่างแล้วเห็นว่า

จำนวนเบี้ยปรับจำนวนสองเท่าตามสัญญามิได้เป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วนตามมาตรา ๓๘๓
วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำสัญญารับทุนการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิต มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ กับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ฟ้องคดี) โดยข้อ ๓ (ก)
ของสัญญารับทุนดังกล่าวกำหนดว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำเร็จการศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการหรือเป็นลูกจ้างตามตำแหน่งหรือระดับเงินเดือนที่ ก.พ. กำหนด
ในส่วนราชการที่ได้รับการจัดสรรทุนหรือส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สุดแต่
ทางราชการจะบรรจุหรือสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปประจำ ณ ที่ใด โดยไม่ขอย้ายภายใน ๒ ปี
นับแต่วันทราบคำสั่งดังกล่าว และรวมเวลาปฏิบัติราชการอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๒ เท่า ของเวลา
ที่ใช้ในการศึกษาตามสัญญา และข้อ ๓ (ข) กำหนดว่า ถ้าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประพฤติหรือปฏิบัติ
ผิดสัญญาในข้อ ๓ (ก) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการในอัตราปีละ
๑๕,๐๐๐ บาท เศษของปีคิดเป็นหนึ่งปี และเงินค่าปรับอีก ๒ เท่า ของจำนวนเงินดังกล่าว
ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้ารับราชการเป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง แต่ไม่ครบกำหนด
ตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินยอมใช้เงินดังกล่าว โดยลดลงตามส่วนของเวลาที่ได้เข้ารับราชการ
เป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง และเงินค่าปรับอีก ๒ เท่า ของจำนวนเงินดังกล่าว ปรากฏว่า
ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้ารายงานตัวเพื่อปฏิบัติราชการเป็นพนักงาน
ของรัฐ ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๓ พ. แต่ต่อมาได้ขอลาออกจากการปฏิบัติราชการ
โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลาออก รวมระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ปฏิบัติราชการชดใช้ทุนจำนวน ๗๕๔ วัน คงเหลือเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องปฏิบัติราชการ
ชดใช้ทุนอีก ๗๐๖ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาร่วมกันรับผิดชอบชดใช้เงินและเบี้ยปรับจำนวน ๒ เท่า
แก่ผู้ฟ้องคดี รวมเป็นเงิน ๘๗,๐๔๑.๑๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉยไม่ชำระ ผู้ฟ้องคดี
จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกัน
ชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ภายหลังจากการทำสัญญารับทุนพิพาท จะมีระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
ว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเพื่อรับทุนเข้าศึกษาหลักสูตรต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าวกำหนดว่า ผู้เข้ารับการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษา
จะต้องเข้ารับราชการเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างตามตำแหน่งและระดับเงินเดือนที่ ก.พ. กำหนด
ในส่วนราชการที่ได้รับการจัดสรรทุนการศึกษาหรือส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สุดแต่ทางราชการจะบรรจุหรือสั่งให้ประจำ ณ ที่ใด โดยไม่ขอย้ายภายใน ๒ ปี นับแต่วันทราบคำสั่งดังกล่าว และรวมเวลาปฏิบัติราชการอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๒ เท่า ของเวลาที่ใช้ในการศึกษา เว้นแต่ (๑) ผู้ได้รับทุนการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ให้รับราชการเท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๔ ปี เมื่อปรากฏว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับทุนการศึกษา เป็นหลักสูตรอย่างเดียวกับหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ตามข้อ ๑๗ (๑) ของระเบียบข้างต้น ซึ่งกำหนดให้ผู้รับทุนจะต้องปฏิบัติราชการชดใช้ทุนเท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๔ ปี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้รับทุนการศึกษารายอื่นที่เข้าศึกษาในหลักสูตรเดียวกันและปีเดียวกันกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการชดใช้ทุนเพียง ๔ ปี กรณีจึงเห็นได้ว่า ข้อ ๓ (ก) ของสัญญารับทุนพิพาท เป็นข้อกำหนดที่ขัดหรือแย้งกับข้อ ๑๗ ของระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรับสมัครบุคคลเพื่อรับทุนเข้าศึกษาหลักสูตรต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของกระทรวงสาธารณสุขจึงมีหน้าที่ต้องแก้ไขสัญญาให้เป็นไปตามข้อ ๑๗ ของระเบียบข้างต้น แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้แก้ไขข้อสัญญา จึงต้องถือเอาข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าวเป็นข้อกำหนดของสัญญา เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้เวลาในการศึกษาเป็นจำนวน ๑,๔๖๐ วัน จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการชดใช้ทุนเท่ากับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา หรือไม่น้อยกว่า ๔ ปี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติราชการชดใช้ทุนเพียง ๗๕๔ วัน คงเหลือเวลาที่จะต้องปฏิบัติราชการชดใช้ทุนอีก ๗๐๖ วัน จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นฝ่ายประพฤติผิดสัญญาและมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามข้อ ๓ (ข) ของสัญญา ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องชดใช้เงินแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒๙,๐๑๓.๗๐ บาท พร้อมเบี้ยปรับอีก ๒ เท่าของจำนวนเงินดังกล่าว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘๗,๐๔๑.๑๐ บาท

และโดยที่เงินเบี้ยปรับถือเป็นเงินค่าทดแทนความเสียหายที่คู่สัญญาฝ่ายผู้ฟ้องคดีได้กำหนดไว้ล่วงหน้า การที่สัญญากำหนดเบี้ยปรับไว้สูงถึงสองเท่าก็เพื่อเป็นหลักประกันและป้องปรามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำผิดสัญญา ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการชดใช้ทุนไม่ครบตามกำหนดระยะเวลาในสัญญา จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องสูญเสียงบประมาณค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสูญเสียโอกาสที่จะได้มาซึ่งบุคลากรในการให้บริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน ประกอบกับหากมีการลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาจส่งผลให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติราชการชดใช้ทุนอยู่จงใจกระทำผิดสัญญา แล้วมาฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ลดเบี้ยปรับ ซึ่งเป็นแนวทางที่ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เมื่อพิเคราะห์ประโยชน์ได้เสียของผู้ฟ้องคดีทุกอย่างแล้วเห็นว่า จำนวนเบี้ยปรับตามสัญญาที่กำหนดไว้ ๒ เท่า มิได้เป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วนตามมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือเรียกให้ชดใช้เงินพร้อมเบี้ยปรับ เมื่อวันที่

๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่เพิกเฉยไม่ชำระ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมกันชำระดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงิน จำนวน ๘๗,๐๔๑.๑๐ บาท นับแต่วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘ จนถึงวันฟ้องคดี คิดเป็นเงิน ค่าดอกเบี้ยจำนวน ๑,๖๔๕.๕๓ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมกันชำระให้แก่ ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๘๘,๖๘๖.๕๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงิน จำนวน ๘๗,๐๔๑.๑๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ พิพากษาให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินตามจำนวนข้างต้นให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๗/๒๕๕๓)

คำขอผ่อนชำระหนี้ทุนการศึกษาของผู้รับทุนมีลักษณะเป็นคำเสนอ ขอเปลี่ยนแปลงวิธีการชดใช้เงิน ซึ่งจะต้องมีการสนองรับโดยคู่สัญญาเพื่อให้เกิดผลผูกพันกันตามเจตนา ดังนั้น ในกรณีที่ผู้รับทุนแสดงความประสงค์ขอผ่อนชำระหนี้ไปยัง ผู้ให้ทุน แต่ผู้ให้ทุนไม่อนุญาติให้มีการผ่อนชำระหนี้ดังกล่าว จึงเป็นการที่ผู้ให้ทุนไม่ได้ แสดงเจตนาสนองรับคำเสนอขอผ่อนชำระหนี้เงินของผู้รับทุน อันไม่ก่อให้เกิดผลผูกพัน ระหว่างผู้ให้ทุนกับผู้รับทุน จึงไม่อาจถือว่าผู้รับทุนไม่มีเจตนาผิดนัดชำระหนี้ได้

และเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการให้ทุนการศึกษาที่มุ่งผลิต และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการหรือทำงานในมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่นตามที่ผู้ให้ทุนกำหนด การที่ผู้รับทุนศึกษาไม่สำเร็จตามสัญญา ย่อมทำให้ผู้ให้ทุนสูญเสียบุคลากรและงบประมาณค่าใช้จ่ายในการศึกษา ส่งผลกระทบ ต่อแผนพัฒนาบุคลากรของผู้ให้ทุนตามที่ได้อ้างเป้าหมายไว้ ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึง ทางได้เสียของผู้ให้ทุนทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิง ทรัพย์สินเท่านั้นแล้ว การที่สัญญาทุนการศึกษาที่กำหนดให้ผู้ประพฤติผิดสัญญา ต้องชดใช้เงินทุนพร้อมเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่า จึงเป็นค่าเสียหายที่เป็นธรรมแก่ผู้รับทุน ซึ่งประพฤติผิดสัญญาแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยในระหว่างการศึกษาได้ทำสัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษา โครงการ ผลิตและพัฒนาอาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๔๖ กับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ฟ้องคดี) ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์ว่าเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำเร็จ การศึกษาแล้วจะต้องเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยมหิดล แต่หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ไม่สำเร็จการศึกษา ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิบอกเลิกสัญญาและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินยอมชดใช้ทุนคืน พร้อมทั้งเบี้ยปรับอีกจำนวนหนึ่งเท่าของเงินทุนที่ได้รับไปทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาตามหลักสูตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถศึกษาให้สำเร็จตามสัญญาได้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ฟ้องคดีผ่านทางมหาวิทยาลัยมหิดลว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการไม่ครบตามเงื่อนไขการศึกษาทำให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือบอกเลิกสัญญาและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้เงินทุนคืนจำนวน ๓๑๒,๘๐๐ บาท พร้อมเบี้ยปรับอีกจำนวนหนึ่งเท่าของเงินทุน รวมเป็นเงินจำนวน ๖๒๕,๖๐๐ บาท รวมทั้งได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันชำระเงินจำนวนดังกล่าวด้วย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือ แทนกันชดใช้เงินจำนวนข้างต้นพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยอมรับว่าผิดสัญญา รับทุนอุดหนุนการศึกษาพิพาทจริง และยอมรับผิดชดใช้เงินทุนพร้อมเบี้ยปรับรวมทั้งดอกเบี้ย ตามสัญญาดังกล่าว รวมเป็นเงิน ๖๒๕,๖๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญา และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้เงินทุนพร้อมเบี้ยปรับตามจำนวนข้างต้นภายใน ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกเฉยไม่ชำระ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ ตามมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกร้อง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๖๒๕,๖๐๐ บาท นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดนัดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดี ฟ้องเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนข้างต้นนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะได้รับดอกเบี้ยเพียงเท่าที่ขอ

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ไม่มีเจตนาผิดนัดชำระหนี้และ ได้มีหนังสือขอผ่อนชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่อนุญาติให้ผ่อนชำระหนี้ตามคำขอ นั้น เมื่อคำขอผ่อนชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีลักษณะเป็นคำเสนอขอเปลี่ยนแปลงวิธีการ ชดใช้เงิน ซึ่งจะต้องมีการสนองรับโดยคู่สัญญาเพื่อให้เกิดผลผูกพันกันตามเจตนา ดังนั้น กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแสดงความประสงค์ขอผ่อนชำระหนี้ไปยังผู้ฟ้องคดีภายหลังจากที่ ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบว่าข้อเสนอการผ่อนชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ ที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ จึงไม่อนุญาติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผ่อนชำระหนี้ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้แสดงเจตนาสนองรับคำเสนอขอผ่อนชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ก่อให้เกิดผล ผูกพันระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด นอกจากนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

มีความตั้งใจที่จะขอผ่อนชำระหนี้ให้ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวอ้าง ก็เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ต้องติดต่อขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องจากผู้ฟ้องคดี เพื่อนำมาปรับปรุงข้อเสนอในการขอผ่อนชำระหนี้และเสนอต่อผู้ฟ้องคดีเพื่อพิจารณาใหม่ได้ ตราบใดที่ศาลยังมีคำพิพากษาชี้ขาดในคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ติดต่อขอปรับปรุงข้อเสนอในการขอผ่อนชำระหนี้ให้ถูกต้องแต่อย่างใด อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า การคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงินจำนวน ๖๒๕,๖๐๐ บาท เป็นการคิดดอกเบี้ยจากเงินที่รวมเบี้ยปรับแล้ว ซึ่งเป็นการต้องห้ามและเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับภาระเกินสมควร นั้น เห็นว่า เมื่อข้อกำหนดในสัญญาพิพาทกำหนดให้คิดดอกเบี้ยเงินที่ค้างชำระในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ชำระหรือชำระไม่ครบภายในกำหนด ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ ได้รับแจ้งจากผู้ฟ้องคดี เป็นการกำหนดค่าเสียหายไว้ล่วงหน้าในรูปของดอกเบี้ยที่คิดเพิ่มขึ้น จากเดิมเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือไม่ชำระให้ถูกต้อง ดอกเบี้ยที่คิดเพิ่มนี้จึงมีลักษณะเป็น เบี้ยปรับตามมาตรา ๓๗๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแม้มาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกันจะกำหนดว่า ถ้าเบี้ยปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลง เป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ โดยให้พิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้นก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการ ให้ทุนการศึกษาพิพาทที่มุ่งผลิตและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเข้ารับราชการหรือ ทำงานในมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่นตามที่ผู้ฟ้องคดีกำหนดแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สำเร็จการศึกษาย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียบุคลากรและงบประมาณค่าใช้จ่ายในการศึกษา ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งผลกระทบต่อแผนพัฒนาบุคลากรของผู้ฟ้องคดีตามที่ได้วางเป้าหมายไว้ ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของผู้ฟ้องคดีทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียง ทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้นแล้ว การที่สัญญาพิพาทกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชดใช้ เงินทุนที่ได้รับไปในระหว่างการศึกษาคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และกำหนดเบี้ยปรับอีกจำนวนหนึ่งเท่า ของจำนวนเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับไปทั้งหมด รวมทั้งให้คิดดอกเบี้ยเงินที่ค้างชำระในอัตรา ร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ชำระหรือชำระไม่ครบภายในกำหนด ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่ได้รับแจ้งจากผู้ฟ้องคดี จึงเป็นค่าเสียหายที่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินจำนวน ๖๒๕,๖๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๗/๒๕๕๔)

๓. กรณีเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน

๓.๑ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการสั่งระงับการทำไม้ตามสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การฟ้องเรียกให้ผู้รับสัมปทานชำระหนี้เนื่องจากไม่ดำเนินการปลูกป่าทดแทนตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับสัญญาว่าด้วยการทำเหมืองตามประทานบัตร

- การจัดเก็บเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตร

การจ่ายเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐเพื่อตอบแทนการออกประทานบัตร ถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรนอกเหนือจากการจ่ายค่าภาคหลวงแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร โดยในทางปฏิบัติผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรทุกรายต้องดำเนินการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ และถือเป็นความเสี่ยงทางธุรกิจที่ผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรจะต้องรับภาระในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทำเหมืองแร่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ ดังนั้น การที่ผู้ได้รับประทานบัตรไม่สามารถหาประโยชน์จากทรัพยากรแร่ตามประทานบัตรโดยไม่อาจดำเนินการติดตั้งโรงโม่หินได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้าน เป็นเรื่องที่สามารถหมายล่วงหน้าได้ เพราะแม้การประกอบกิจการโรงโม่หินจะเป็นคนละส่วนกับการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ แต่ในการยื่นคำขอประทานบัตรดังกล่าวผู้ยื่นคำขอจะต้องตรวจสอบพื้นที่ สถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษ อันอาจสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนในบริเวณเขตประทานบัตร โดยต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาก่อน ซึ่งหากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรรู้ถึงเหตุของปัญหาและอุปสรรคที่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการต่อต้านจากประชาชน ก็สามารถหลีกเลี่ยงที่จะไม่ตกลงเข้าทำสัญญาผูกพันกับทางราชการตั้งแต่แรก หรือสามารถเวนคืนประทานบัตรให้แก่

ทางราชการได้โดยยื่นคำขอและมอบประธานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ การที่ผู้ได้รับประธานบัตรไม่ใช่สิทธิเวนคืนประธานบัตร แต่กลับปล่อยเวลาให้ทอดออกไป และมีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ จึงอนุมานได้ว่าผู้ได้รับประธานบัตรยังมีความหวังที่จะสามารถทำเหมืองแร่ตามประธานบัตรต่อไป อันเป็นการแสดงเจตนารับสภาพว่าผู้รับประธานบัตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขประธานบัตร ผู้รับประธานบัตรจึงยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยต้องชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ ที่ค้างชำระตามข้อตกลงให้เสร็จสิ้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำขอรับประธานบัตรเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินแอนดีไซต์ (เพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง) ต่อกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ฟ้องคดี) โดยได้จัดทำข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ เพื่อตอบแทนการออกประธานบัตรข้างต้น ซึ่งมีข้อกำหนดว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับอนุญาตประธานบัตรตามคำขอ ผู้ถูกฟ้องคดีจะจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒,๕๒๕,๗๐๐ บาท โดยแบ่งการชำระเป็นงวดๆ งวดแรกจะจ่ายในวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับประธานบัตร จำนวน ๖๓๑,๔๒๕ บาท ส่วนที่เหลือจะแบ่งการผ่อนชำระเป็น ๑๐ งวด งวดละ ๓๕๖,๑๐๐.๒๐ บาท โดยชำระภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ของปีถัดจากปีที่ได้รับประธานบัตร จนกว่าจะเสร็จสิ้น และหากผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดชำระเงินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดียินยอมให้ผู้ฟ้องคดีคิดค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้ ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับประธานบัตร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงทำสัญญาว่าด้วยการทำเหมืองตามประธานบัตรกับผู้ฟ้องคดี โดยมีธนาคารทหารไทยเป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งในวันทำสัญญาดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีได้ชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ เป็นเงินจำนวน ๖๓๑,๔๒๕ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี แต่หลังจากนั้นปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถแสวงหาประโยชน์จากประธานบัตรโดยการตั้งโรงโม่หินได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้าน ต่อมา ในวันที่ครบกำหนดตามข้อตกลงการจ่ายผลประโยชน์พิเศษ ส่วนที่เหลือเป็นงวดแรก ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ชำระเงินดังกล่าวรวมถึงงวดหลังจากนั้นด้วย ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามจากผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่าไม่สามารถผ่อนผันการชำระเงินข้างต้นได้ ต่อมา ธนาคารทหารไทยได้ชำระเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ตามสัญญาค้ำประกันให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้ค่าผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ อีก

แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ จำนวน ๑,๖๕๗,๖๗๑.๐๙ บาท พร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ เพื่อตอบแทนการออกประทานบัตร ถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ถูกฟ้องคดีนอกเหนือจากการจ่ายค่าภาคหลวงแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้งแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองตามปริมาณแร่ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่ตามที่มาตรา ๓๓ วรรคแรก^{๑๘} มาตรา ๔๔^{๑๙} และมาตรา ๑๐๔^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ประกอบกับข้อ ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ของระเบียบกรมทรัพยากรธรณีว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนด ทั้งนี้ เนื่องจากแร่เป็นทรัพยากรของรัฐที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป รัฐจึงต้องเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยในทางปฏิบัติผู้ยื่นคำขอรับประทานบัตรทุกรายต้องดำเนินการจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ และถือเป็นความเสี่ยงทางธุรกิจที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับภาระในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทำเหมืองแร่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดๆ เช่นเดียวกับการยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษเพื่อดำเนินการสำรวจแร่ ที่หากผลการสำรวจพบว่าปริมาณแร่ในพื้นที่ที่สำรวจมีปริมาณที่ไม่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจหรือเชิงพาณิชย์ และไม่ประสงค์จะดำเนินการขอรับประทานบัตรในพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษที่ตนได้สำรวจไว้ ผู้รับใบอนุญาตบัตรพิเศษก็ยังคงต้องผูกพันตามข้อตกลงที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในใบอนุญาตอาชญาบัตรพิเศษที่จะต้องจ่ายเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ นอกจากนี้ เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถ

^{๑๘-๒๐} พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๓๓ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๔ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่พร้อมด้วยหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่หรือมีแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอนั้น และผู้ยื่นคำขอจะเสนอให้ประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ ในกรณีที่ได้รับประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๔ ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่ หรือผู้ประกอบการ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมทั้งแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ให้ครบถ้วนตามปริมาณแร่ก่อนที่จะขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่

ฯลฯ

ฯลฯ

หาประโยชน์จากทรัพยากรแร่ตามประทานบัตรโดยไม่อาจดำเนินการติดตั้งโรงโม่หินได้ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้านด้วยสาเหตุเกี่ยวกับมลพิษนั้น เป็นเรื่องที่ถูกฟ้องคดี อาจคาดหมายได้ เพราะแม้การประกอบกิจการโรงโม่หินจะเป็นคนละส่วนกับการขอประทานบัตร ทำเหมืองแร่ แต่ในการยื่นคำขอประทานบัตรดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องตรวจสอบพื้นที่ สถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษอันจะเป็นการสร้างความสะดวกดีรื้อแก่ประชาชน ในบริเวณเขตประทานบัตร โดยผู้ถูกฟ้องคดีต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ก่อน อีกทั้ง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีรู้ถึงเหตุของปัญหา และอุปสรรคที่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการต่อต้านจากประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถหลีกเลี่ยงที่จะไม่ตกลงเข้าทำสัญญาผูกพันตั้งแต่แรก หรือสามารถเวนคืนประทานบัตรให้แก่ทางราชการได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นที่ตามมาตรา ๘๔^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิเวนคืนประทานบัตร แต่กลับปล่อยเวลาให้ทอดออกไปโดยอนุমানได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดียังมีความหวังที่จะสามารถทำเหมืองแร่ตามประทานบัตรต่อไปจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือขอผ่อนผันการชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ อันเป็นการแสดงเจตนารับสภาพว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขประทานบัตร และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดียอมรับและตกลงเข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ย่อมถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีเข้าใจและยอมรับในผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น เหตุที่เป็นปัญหาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจถือเป็นเหตุสุดวิสัยตามมาตรา ๘^{๒๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยต้องชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ที่ค้างชำระตามข้อตกลงให้เสร็จสิ้นไป

และโดยที่ข้อกำหนดในข้อตกลงจ่ายผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ กำหนดว่า หากผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดไม่ชำระค่าผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐ ภายในเวลาที่กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดียินยอมให้ผู้ฟ้องคดีคิดเงินค่าปรับในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้ถึงวันชำระจริง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับได้ต่อเมื่อลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้หรือ

^{๒๑} พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๘๔ ผู้ถือประทานบัตรอาจเวนคืนประทานบัตรได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่น ในกรณีเช่นนี้ให้ประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นได้รับคำขอเวนคืนประทานบัตรนั้น เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรกับทรัพยากรธรณีประจำท้องถิ่นจะตกลงกันให้สิ้นอายุในระยะเวลาน้อยกว่านั้น

^{๒๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘ คำว่า "เหตุสุดวิสัย" หมายความว่า เหตุใดๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น

ชำระหนี้ไม่ถูกต้อง อันมีผลเป็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้ล่วงหน้าเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญาที่ถือเป็นเบี้ยปรับ ซึ่งหากเห็นว่าเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจลดจำนวนเบี้ยปรับลงเป็นจำนวนพอสมควรได้ โดยคำนึงถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่าง อันชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังคงค้างชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ ตามข้อตกลงอีกจำนวน ๔ งวด เป็นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท พร้อมค่าปรับทั้งหมดจำนวน ๔๓๓,๒๗๐.๒๙ บาท ประกอบกับเมื่อคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดีและทางได้เสียของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเบี้ยปรับเพียงร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินผลประโยชน์พิเศษเพื่อประโยชน์แก่รัฐฯ จำนวน ๑,๖๕๗,๖๗๑.๐๙ บาท พร้อมค่าปรับในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑,๒๒๔,๔๐๐.๘๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๕/๒๕๕๔)

๕. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๒

คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการ

ในเรื่องความเป็นกลางของอนุญาตตุลาการนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาจากการไม่มีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทแล้ว ยังต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอนุญาตตุลาการกับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาท ว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันหรือไม่ด้วย ส่วนความเป็นอิสระของอนุญาตตุลาการนั้น จะต้องพิจารณาจากการที่อนุญาตตุลาการต้องไม่อยู่ภายใต้การควบคุมหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาท หรือต้องไม่พึ่งพาอาศัย หรือมีการติดต่อสัมพันธ์กับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทอยู่เป็นประจำ

เมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการซึ่งเป็นอนุญาตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้ง มิได้มีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะทางการเงินกับผู้คัดค้านหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้าน ไม่ได้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้คัดค้าน และมิได้เป็นพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีในข้อพิพาทนี้แทนผู้คัดค้าน ประกอบกับการเป็นอนุญาตตุลาการมิได้มีผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางราชการและการรักษาวิสัยของพนักงานอัยการ อีกทั้ง ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าป่วยการของอนุญาตตุลาการก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลของการทำคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการแต่อย่างใด พนักงานอัยการซึ่งเป็นอนุญาตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้ง จึงมิได้มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง

กับผู้คัดค้านหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านในข้อพิพาทนี้ นอกจากนี้ แม้พนักงานอัยการผู้ตรวจร่างสัญญาพิพาทจะเป็นกรรมการของผู้คัดค้านและเป็น ผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนผู้คัดค้านซึ่งสังกัดอยู่ในสำนักงานอัยการสูงสุด เช่นเดียวกับพนักงานอัยการซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้งขึ้นก็ตาม แต่เมื่อ ไม่ปรากฏว่าพนักงานอัยการข้างต้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือต้องปฏิบัติงานในสถานที่ ทำงานปะปนกัน อันจะนำไปสู่การแนะนำหรือการนำข้อมูลเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งอาจจะ มีผลต่อการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทนี้ได้ เหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางกรณีนี้ จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้

สำหรับการพิจารณาความเป็นอิสระจากผู้คัดค้านนั้น เมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นอนุญาโตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้ง มิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้คัดค้าน กระทรวงการคลัง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้าน อีกทั้ง เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง สิทธิประโยชน์ และความเจริญก้าวหน้าทางหน้าที่การงานและการดำเนินการทางวินัย ของพนักงานอัยการ ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเป็น อนุญาโตตุลาการในข้อพิพาท ประกอบกับไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าพนักงานอัยการ จะติดต่อสัมพันธ์หรือต้องพึ่งพาอาศัยกับผู้คัดค้าน กระทรวงการคลังหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับผู้คัดค้าน การเป็นอนุญาโตตุลาการของพนักงานอัยการในข้อพิพาทนี้จึงถือว่าเป็นอิสระจากผู้คัดค้านแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ผู้ร้อง) และองค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทยได้ทำสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์พื้นฐานในเขต โทรศัพท์นครหลวง จำนวน ๒ ล้านเลขหมาย ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม สัญญาดังกล่าว โดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตกลงให้ผู้ร้องดำเนินการขยายบริการ โทรศัพท์พื้นฐานเพิ่มอีกจำนวน ๖ แสนเลขหมาย และมีข้อสัญญากำหนดว่า ในกรณีที่มี ข้อพิพาทเกิดขึ้นจากสัญญานี้หรือเกี่ยวเนื่องกับสัญญานี้ คู่สัญญาประสงค์จะให้มีการระงับ ข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ กระทรวงยุติธรรม ปรากฏว่าภายหลังจากการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญา ผู้ร้องกับบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (ผู้คัดค้านที่ ๔) ซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญามาจากองค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้พิพาทกันในกรณีเกี่ยวกับการที่ผู้คัดค้านที่ ๔ ชำระส่วนแบ่งรายได้ค่าบริการโทรศัพท์ต่างประเทศให้แก่ผู้ร้องไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามเงื่อนไขของสัญญา ผู้ร้องจึงได้เสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ

เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด โดยสถาบันอนุญาโตตุลาการได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าผู้คัดค้านที่ ๔ ได้แต่งตั้งผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทนี้ ผู้ร้องจึงได้ยื่นหนังสือคัดค้านอนุญาโตตุลาการฝ่ายผู้คัดค้านที่ ๔ ต่อคณะอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากเห็นว่าผู้คัดค้านที่ ๒ ไม่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่คณะอนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยกรณีดังกล่าวแล้วเห็นว่า การเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ มีความเป็นกลางและเป็นอิสระตามบทบัญญัติข้างต้นแล้ว จึงยกคำคัดค้านของผู้ร้อง ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการที่ยกคำคัดค้านของผู้ร้อง และให้ห้ามผู้คัดค้านที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ บัญญัติว่า อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ และวรรคสาม^๒ บัญญัติว่า อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ นอกจากนี้ ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า

^๑ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๙ อนุญาโตตุลาการต้องมีความเป็นกลางและเป็นอิสระ รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือในกรณีที่คู่สัญญาตกลงกันให้หน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการเป็นผู้ดำเนินการต้องมีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานดังกล่าวกำหนด

บุคคลซึ่งจะถูกตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการจะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของตน หรือนับแต่เวลาที่ได้รับการตั้งและตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ บุคคลดังกล่าวจะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงเช่นว่านั้นต่อคู่พิพาทโดยไม่ชักช้า เว้นแต่จะได้แจ้งให้คู่พิพาทรู้ล่วงหน้าแล้ว

อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน แต่คู่พิพาทจะคัดค้านอนุญาโตตุลาการซึ่งตนเป็นผู้ตั้งหรือร่วมตั้งมิได้ เว้นแต่คู่พิพาทฝ่ายนั้นมิได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการคัดค้านในขณะที่ตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่คู่พิพาทมิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น คู่พิพาทฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านอนุญาโตตุลาการจะต้องยื่นหนังสือแสดงเหตุแห่งการคัดค้านต่อคณะอนุญาโตตุลาการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รู้ถึงการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ วรรคสาม และหากอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านไม่ถอนตัวจากการเป็นอนุญาโตตุลาการหรือคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อคัดค้านนั้น ให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านนั้น

ถ้าการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ไม่บรรลุผลหรือในกรณีมีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยคำคัดค้านนั้น หรือนับแต่วันที่รู้ถึงการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ วรรคสาม แล้วแต่กรณี และเมื่อศาลได้สวนคำคัดค้านนั้นแล้วให้มีคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึงอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ถ้าการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งไม่บรรลุผล หรือในกรณีมีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยคำคัดค้านนั้น หรือนับแต่วันที่รู้ถึงการตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙ วรรคสาม แล้วแต่กรณี และเมื่อศาลไต่สวนคำคัดค้านนั้นแล้วให้มีคำสั่งยอมรับหรือยกเสียซึ่งคำคัดค้านนั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ มิได้บัญญัตินิยามในเรื่องความเป็นกลางและเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการไว้โดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ รวมถึงเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างประกอบด้วย ซึ่งการเป็นอนุญาโตตุลาการนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความเชื่อมั่นและการยอมรับของคู่พิพาทว่ามีความเป็นกลางและเป็นอิสระในการชี้ขาดข้อพิพาท อันจะทำให้การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการสำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอนุญาโตตุลาการอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ในการตรวจสอบความเป็นกลางและเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการตามบทบัญญัติดังกล่าว จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุควรสงสัยของแต่ละบุคคลไป โดยไม่อาจใช้เกณฑ์อย่างกว้างพิจารณาขยายไปถึงองค์กรรมหรือสัญชาติ ถิ่นกำเนิด ดังเช่นอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศได้ ซึ่งเหตุอันควรสงสัยนั้น ผู้ร้องจะต้องแสดงพฤติการณ์ให้ศาลเห็นอย่างเพียงพอถึงข้อเท็จจริงที่สนับสนุนในเรื่องความสงสัยนั้น ซึ่งศาลจะตรวจสอบว่าข้อเท็จจริงนั้นมีอยู่จริงหรือไม่ และหากมีอยู่จริง ข้อเท็จจริงนั้นต้องสมเหตุสมผลสอดคล้องกับเหตุอันควรสงสัยของผู้ร้อง และต้องไม่ขึ้นอยู่กับเพียงอัตวิสัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ภายในจิตใจยากแก่การพิสูจน์

สำหรับความเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการนั้น นอกจากต้องพิจารณาจากการมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทแล้ว ยังจะต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างอนุญาโตตุลาการกับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันหรือไม่ด้วย ส่วนความเป็นอิสระนั้นต้องพิจารณาจากการที่อนุญาโตตุลาการต้องไม่อยู่ภายใต้การควบคุมหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาท หรือต้องไม่พึ่งพาอาศัย หรือมีการติดต่อสัมพันธ์กับคู่พิพาทหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับคู่พิพาทอยู่เป็นประจำ เมื่อพิจารณาเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของผู้ร้องที่มีต่อผู้คัดค้านที่ ๒ แล้วมีข้อพิจารณาประการแรกว่า ผู้คัดค้านที่ ๒ มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือไม่ เห็นว่า ผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นพนักงานอัยการ สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ส่วนผู้คัดค้านที่ ๔ เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้น

ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ มีรัฐโดยกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๒ เป็นกรรมการหรือเป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียกับผู้คัดค้านที่ ๔ อีกทั้งสำนักงานอัยการสูงสุดที่ผู้คัดค้านที่ ๒ ปฏิบัติงานอยู่ ก็เป็นองค์กรอิสระตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่ได้มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือกระทรวงการคลัง โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้คัดค้านที่ ๒ ไม่ได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ ส่วนที่ผู้ร้องอ้างเหตุอันควรสงสัยว่าพนักงานอัยการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และสิทธิประโยชน์จากกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดของผู้คัดค้านที่ ๔ จึงถือว่ามีประโยชน์เกี่ยวข้องกับกันในข้อพิพาท นั้น เห็นว่า การพิจารณาความเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะทางการเงิน จะต้องพิจารณาจากการมีส่วนได้เสียในประโยชน์ทางการเงินกับความเกี่ยวข้องกับผู้พิพาทนั้นโดยตรง เมื่อเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และสิทธิประโยชน์ของพนักงานอัยการต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กระทรวงการคลังเป็นเพียงหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น ไม่ได้มีอำนาจในการกำหนดเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และสิทธิประโยชน์ใดๆ ของพนักงานอัยการ ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องจึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ ส่วนการที่ผู้ร้องอ้างเหตุอันควรสงสัยว่าพนักงานอัยการมีหน้าที่ในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของรัฐและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อผู้คัดค้านที่ ๒ ยังรับราชการเป็นพนักงานอัยการ จึงต้องทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้คัดค้านที่ ๔ อันเป็นเรื่องการรักษาวิญญูและความเจริญก้าวหน้าในทางราชการ จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางได้นั้น เห็นว่า อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของรัฐของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติอัยการ พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งใช้บังคับในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการต่อศาล เป็นเพียงอำนาจหน้าที่หนึ่งตามกฎหมายของพนักงานอัยการ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่ง หรือการว่าต่างแก้ต่างคดีแทนรัฐบาล รวมถึงนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาซึ่งหมายถึงผู้คัดค้านที่ ๔ ในคดีนี้เท่านั้น โดยพนักงานอัยการยังมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด อาทิเช่น อำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อำนาจหน้าที่ในการเป็นโจทก์ในคดีที่ราษฎรฟ้องคดีเองไม่ได้เนื่องจากมีกฎหมายห้าม อำนาจหน้าที่คุ้มครองสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในทางอรรถคดี เป็นต้น ซึ่งอำนาจหน้าที่ดังกล่าวพนักงานอัยการไม่จำเป็นต้องดูแลรักษาผลประโยชน์ของรัฐทุกกรณีไป อีกทั้ง การดูแลรักษาผลประโยชน์ของรัฐในการดำเนินคดีหรือว่าต่างแก้ต่างคดีแทนรัฐนั้น ก็เป็นเฉพาะเรื่องตามที่ได้รับมอบหมายในคดีนั้นๆ ไป

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านที่ ๒ มิได้เป็นพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีในข้อพิพาทนี้ แทนผู้คัดค้านที่ ๔ การปฏิบัติหน้าที่อนุญาตโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติอนุญาตโตตุลาการฯ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้คัดค้านที่ ๔ แต่ประการใด ส่วนการที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าการเป็นอนุญาตโตตุลาการมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางราชการและการรักษาวิทยะของพนักงานอัยการนั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งใช้บังคับในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านอนุญาตโตตุลาการต่อศาล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ มิได้เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เป็นอนุญาตโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาตโตตุลาการฯ แต่อย่างใด ส่วนการให้คำปรึกษาข้อกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น เป็นเพียงหน้าที่โดยทั่วไปขององค์กรสำนักงานอัยการสูงสุดในการให้คำแนะนำในเรื่องปัญหาทางกฎหมายเพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปด้วยความรอบคอบและถูกต้อง มิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ มิได้เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่อนุญาตโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ ในข้อพิพาทนี้ และข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๒ เคยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่ปรึกษาแนะนำแก่ผู้คัดค้านที่ ๔ ตามสัญญาพิพาท ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องในกรณีนี้จึงไม่อาจรับฟังได้ ส่วนที่ผู้ร้องอ้างเหตุอันควรสงสัยว่าการเป็นอนุญาตโตตุลาการจะได้รับค่าตอบแทนซึ่งเป็นผลประโยชน์นอกเหนือจากเงินเดือนหรือเงินอื่นในตำแหน่งพนักงานอัยการ นั้น เห็นว่า ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าป่วยการของอนุญาตโตตุลาการต้องเป็นไปตามระเบียบของสถาบันอนุญาตโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม กำหนดไว้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลของการทำคำชี้ขาดแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเห็นว่าผู้คัดค้านที่ ๒ อนุญาตโตตุลาการที่ผู้คัดค้านที่ ๔ แต่งตั้ง มิได้มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ ในข้อพิพาทนี้ อุทธรณ์ของผู้ร้องในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น กรณีมีข้อพิจารณาต่อไปว่าผู้คัดค้านที่ ๒ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือไม่ เห็นว่า ผู้ร้องมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อพิพาทนี้มีพนักงานอัยการในสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวข้องด้วย คือเป็นผู้ร่วมในชั้นตอนตรวจร่างสัญญา เป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนผู้คัดค้านที่ ๔ ในชั้นอนุญาตโตตุลาการ และเป็นกรรมการบริหารของผู้คัดค้านที่ ๔ ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องทางอาชีพและสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุดเช่นเดียวกันนั้น เห็นว่า แม้จะมีพนักงานอัยการเป็นกรรมการของผู้คัดค้านที่ ๔ และเป็นผู้ตรวจร่างสัญญาพิพาทและผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนผู้คัดค้านที่ ๔ ซึ่งสังกัดอยู่ในสำนักงานอัยการสูงสุดเช่นเดียวกับผู้คัดค้านที่ ๒ ก็ตาม แต่เมื่อตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ แบ่งส่วนราชการของสำนักงาน

อัยการสูงสุด โดยแบ่งให้สำนักงานคณะกรรมการอัยการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและงานวินัยของข้าราชการอัยการฯ และรับผิดชอบการบริหารงานนโยบายและแผน วิเคราะห์เพื่อจัดทำและบริหารงบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการให้คำปรึกษาหรือความเห็นทางกฎหมาย รวมทั้งการตรวจร่างสัญญาแก่หน่วยงานของรัฐ และให้สำนักงานคดีปกครองมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้ตรวจราชการอัยการมีหน้าที่ในการตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการของข้าราชการฝ่ายอัยการ ตลอดจนติดตามผลการปฏิบัติราชการและเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค ซึ่งแต่ละส่วนสำนักงานได้มีการแบ่งส่วนการบริหารงานและการดำเนินการตามภารกิจแยกออกต่างหากจากกัน ไม่ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด อีกทั้ง ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏพฤติการณ์ว่าพนักงานอัยการซึ่งเป็นกรรมการของผู้คัดค้านที่ ๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานคณะกรรมการอัยการ พนักงานอัยการผู้ตรวจร่างสัญญา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ และพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจของผู้คัดค้านที่ ๔ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานคดีปกครองกับผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งขณะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการ ปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานผู้ตรวจราชการอัยการ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือต้องปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานปะปนกัน อันจะนำไปสู่การแนะนำหรือการนำข้อมูลเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งอาจจะมีผลต่อการวินิจฉัยชี้ขาดของผู้คัดค้านที่ ๒ ได้ เหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางของผู้ร้องในข้อนี้จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้

คดีมีข้อพิจารณาต่อไปว่า ผู้คัดค้านที่ ๒ มีความเป็นอิสระจากผู้คัดค้านที่ ๔ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ หรือไม่ เห็นว่า ตามที่วินิจฉัยแล้วว่าผู้คัดค้านที่ ๒ มิได้อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้คัดค้านที่ ๔ กระทั่งการคลัง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ และเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง สิทธิประโยชน์ รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางหน้าที่การงานและการดำเนินการทางวินัยของผู้คัดค้านที่ ๒ ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทนี้แต่อย่างใด อีกทั้ง พฤติการณ์ไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้านที่ ๒ จะมีการติดต่อสัมพันธ์หรือต้องพึ่งพาอาศัยกับผู้คัดค้านที่ ๔ กระทั่งการคลังหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านที่ ๔ การเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ จึงถือว่าเป็นอิสระจากผู้คัดค้านที่ ๔ แล้ว ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเหตุอันควรสงสัยว่าผู้คัดค้านที่ ๒ มีผู้บังคับบัญชาเป็นอัยการสูงสุด ซึ่งการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการและการทำคำวินิจฉัยของผู้คัดค้านที่ ๒ จะต้องถูกตรวจสอบโดยอัยการสูงสุดนั้น เห็นว่า ความเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ หมายถึง ความเป็นอิสระในการ

วินิจฉัยชี้ขาดในข้อพิพาท ซึ่งการที่พนักงานอัยการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการ ต้องได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุดนั้น ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่อัยการสูงสุดในฐานะผู้บังคับบัญชา จะพิจารณาถึงว่าบุคคลนั้นมีความรู้ความชำนาญในข้อพิพาทนั้นหรือไม่ อีกทั้ง จะได้พิจารณาถึงผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในสำนักงานอัยการสูงสุด โดยไม่ได้เกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะมีผลต่อการทำคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทของพนักงานอัยการในการเป็นอนุญาโตตุลาการแต่อย่างใด นอกจากนี้ ก็ไม่ปรากฏระเบียบหรือกฎหมายใดที่บังคับให้พนักงานอัยการที่ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการจะต้องเสนอร่างความเห็นในการทำคำชี้ขาดไปยังอัยการสูงสุดเพื่อตรวจสอบ ดังนั้น อุทธรณ์ข้อนี้ของผู้ร้องจึงฟังไม่ขึ้น

สำหรับที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าไม่มีบทกฎหมายใดให้อำนาจพนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ นั้น เห็นว่า การเป็นอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของฝ่ายปกครองที่มีลักษณะบังคับต่อเอกชนอันจะต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ อย่างชัดเจน แต่เป็นไปตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ซึ่งถือเป็นสิทธิตามกฎหมายอย่างหนึ่งของผู้คัดค้านที่ ๒ เมื่อไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไม่ให้พนักงานอัยการเป็นอนุญาโตตุลาการ การเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ จึงไม่ขัดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ ตามมาตรา ๒๕๕ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติห้ามไม่ให้พนักงานอัยการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ แต่เมื่อการเป็นอนุญาโตตุลาการเกิดจากการที่คู่พิพาทในสัญญาได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ชี้ขาดระดับข้อพิพาทตามกระบวนการที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ กำหนดไว้ จึงไม่อาจถือว่าการเป็นอนุญาโตตุลาการเป็นการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ส่วนการห้ามไม่ให้พนักงานอัยการกระทำการที่จะถือว่าเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่นั้น เมื่อพนักงานอัยการมิได้มีอำนาจหน้าที่แต่เพียงดำเนินคดีแพ่งหรือว่าต่างแก่ต่างคดีแทนรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีหน้าที่อื่นรวมถึงหน้าที่ในการคุ้มครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕๕ พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

พนักงานอัยการต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกันเว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการอัยการ ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ และต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมายหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นให้ห่างหุ้นส่วนบริษัท

ฯลฯ

ฯลฯ

สิทธิเสรีภาพและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนด้วย การเป็นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการระงับข้อพิพาทตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่ได้เป็นกิจการที่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ตำแหน่งหน้าที่ราชการ แต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า การเป็นอนุญาโตตุลาการเป็นการกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการและเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่อุทธรณ์ให้กับทางราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการฯ และประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการและบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุดนั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานอัยการของผู้คัดค้านที่ ๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของอัยการสูงสุดตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้เกี่ยวกับความไม่เป็นกลางหรือไม่เป็นอิสระในการเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้คัดค้านที่ ๒ แต่อย่างใด

และโดยที่การพิจารณาคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการและการกำหนดค่าบังคับของศาลนั้น มาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ กำหนดให้ศาลมีอำนาจ แต่เพียงพิจารณาถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการของผู้ถูกคัดค้าน และมีคำสั่งยอมรับหรือยกซึ่งคำคัดค้านอนุญาโตตุลาการของผู้ร้องเท่านั้น โดยหากศาลมีคำสั่งยอมรับคำคัดค้านอนุญาโตตุลาการของผู้ร้องแล้ว การเป็นอนุญาโตตุลาการของผู้ถูกคัดค้านก็สิ้นสุดลงโดยผลของกฎหมาย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ ไม่ได้ให้อำนาจศาลในการเพิกถอนคำสั่งยกคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการของคณะอนุญาโตตุลาการได้ และคณะอนุญาโตตุลาการมิใช่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้ง การดำเนินการของคณะอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง การที่ศาลปกครองจะเข้าไปตรวจสอบและกำหนดค่าบังคับ จึงต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ บัญญัติให้อำนาจไว้ ศาลปกครองจึงไม่อาจพิจารณากำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งยกคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการของคณะอนุญาโตตุลาการได้ ดังนั้น ด้วยเหตุที่ได้วินิจฉัยไปแล้วข้างต้น เหตุอันควรสงสัยตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างจึงไม่มีน้ำหนักสนับสนุนเพียงพอที่ศาลจะรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ ๒ ขาดความเป็นกลางและไม่เป็นอิสระตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ จึงมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านอนุญาโตตุลาการของผู้ร้อง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ค.๙/๒๕๕๔)

^๕ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๕

มาตรา ๒๒ ถ้าการเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ หรือเพราะเหตุการถอนตัวของอนุญาโตตุลาการ หรือคู่พิพาทตกลงกันให้การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลง หรือในกรณีที่การเป็นอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่น ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการแทนตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้สำหรับการตั้งอนุญาโตตุลาการ

หากปรากฏว่าในขณะที่มีการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการของผู้คัดค้าน อนุญาตตุลาการที่ได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการฝ่ายคดีปกครองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีชั้นอนุญาตตุลาการ อีกทั้ง ยังปฏิบัติงานในสำนักงานคดีปกครอง เช่นเดียวกับพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกคัดค้าน จึงต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกันหรือต้องปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานปะปนกัน อันอาจจะนำไปสู่การแนะนำหรือนำข้อมูลเกี่ยวกับข้อพิพาทต่อกัน ซึ่งอาจจะมีผลต่อการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท กรณีจึงมีน้ำหนักเพียงพอที่จะเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของอนุญาตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้งขึ้น การแต่งตั้งอนุญาตตุลาการในคดีนี้จึงเป็นการขัดต่อมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

สรุปข้อเท็จจริง

บริษัท ทู คอรัปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) (ผู้ร้อง) ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทตามสัญญาร่วมการทำงานและร่วมลงทุนขยายบริการโทรศัพท์พื้นฐานในเขตโทรศัพท์นครหลวงต่ออนุญาตตุลาการ โดยสัญญาดังกล่าวผู้ร้องได้ทำไว้กับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งต่อมาบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) (ผู้คัดค้าน) เป็นผู้รับโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาดังกล่าวตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยในขณะนั้น การดำเนินคดีว่าต่างและแตกต่างในชั้นอนุญาตตุลาการแทนผู้คัดค้านอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด โดยผู้คัดค้านได้มอบอำนาจให้ร้อยเอก จ. พนักงานอัยการ สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาตตุลาการแทนผู้คัดค้าน ต่อมา ร้อยเอก จ. ได้มีหนังสือขอแต่งตั้งนาย ป. ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการฝ่ายคดีปกครอง เป็นอนุญาตตุลาการฝ่ายผู้คัดค้านในข้อพิพาทดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่ากรณีมีเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของอนุญาตตุลาการ จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะอนุญาตตุลาการที่ยกคำคัดค้านของผู้ร้อง และมีคำสั่งยอมรับคำคัดค้านของผู้ร้องโดยห้ามมิให้นาย ป. ปฏิบัติหน้าที่อนุญาตตุลาการในข้อพิพาทนี้อีก

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่มีการแต่งตั้งนาย ป. เป็นอนุญาตตุลาการของผู้คัดค้าน นาย ป. ดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการฝ่ายคดีปกครอง จึงต้องมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีชั้นอนุญาตตุลาการตามข้อพิพาท อีกทั้ง นาย ป. ยังปฏิบัติงานในสำนักงานคดีปกครองเช่นเดียวกันกับร้อยเอก จ. พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกคัดค้าน จึงต้อง

มีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือเกี่ยวข้อกันหรือต้องปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานปะปนกัน อันอาจนำไปสู่การแนะนำหรือนำข้อมูลเกี่ยวกับข้อพิพาทต่อกัน ซึ่งอาจจะมีผลต่อการวินิจฉัย ข้อพิพาทข้อพิพาทได้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงมีน้ำหนักเพียงพอที่จะเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความ เป็นกลางและความเป็นอิสระของนาย ป. อนุญาตตุลาการที่ผู้คัดค้านแต่งตั้งขึ้นได้ การเป็น อนุญาตตุลาการของนาย ป. ในข้อพิพาทนี้จึงขัดต่อมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ อนุญาตตุลาการฯ จึงมีคำสั่งยอมรับซึ่งคำคัดค้านอนุญาตตุลาการของผู้ร้อง (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ค.๘/๒๕๕๔)

บทที่ ๒๓

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์การตามรัฐธรรมนูญ

๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการบริหารบุคลากรขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมีมติและคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๔

คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑. กรณีเกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา

๑.๑ การปฏิเสธไม่คืนทรัพย์สินของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิควรได้รับของกลางหรือผู้มีสิทธิได้รับตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การปฏิเสธไม่คืนของกลางให้พนักงานสอบสวนเพื่อส่งคืนให้แก่เจ้าของภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและให้จัดการเกี่ยวกับของกลางตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นายด่านศุลกากรเก็บรักษาเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของกลางแทนพนักงานสอบสวนในข้อความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีใช้กฎหมายศุลกากร เมื่อพนักงานอัยการได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขอริบเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ดังกล่าว และมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนจัดการตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นายด่านศุลกากรจึงต้องคืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ให้แก่เจ้าของ จะยึดไว้โดยอ้างความผิดตามกฎหมายศุลกากรไม่ได้

สรุปข้อเท็จจริง

เจ้าหน้าที่ป่าไม้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุทยานกรมหลวงชุมพร ร่วมกับเจ้าหน้าที่กองร้อยทหารพราน ได้จับกุมนาย ป. ในความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พร้อมยึดเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ จำนวน ๓ เครื่อง ไว้เป็นของกลาง ซึ่งมีเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย โดยพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรสลุยได้ส่งมอบเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ดังกล่าวให้นายด่านศุลกากรชุมพร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดูแลเก็บรักษาไว้ที่ด่านศุลกากรชุมพร ต่อมา พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ขอริบเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือแจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการคืนของกลางตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปติดต่อขอรับเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์คืนจากพนักงานสอบสวนและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ได้รับแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ไม่สามารถคืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ผลิตจากต่างประเทศและเป็นสินค้าที่มีการควบคุมการนำเข้าตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ โดยเจ้าของ

ต้องมีหลักฐานการนำเข้ามาแสดงจึงจะคืนให้ได้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) คืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ตามฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถคืนได้ให้ใช้ราคาแทน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่เจ้าพนักงานยึดเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้ในคดีอาญา เป็นกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจใช้อำนาจยึดไว้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับผลคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของกลางที่พิพาท พนักงานอัยการจังหวัดชุมพรได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขอริบเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ดังกล่าว และมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนจัดการตามมาตรา ๘๕^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งหมายความว่าให้พนักงานสอบสวนคืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของกลางที่พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือแก่ผู้อื่น รวมทั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืน พนักงานสอบสวนจึงมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความเป็นเจ้าของ และคืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ที่พิพาทของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ร้องขอเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานอัยการและตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่เพียงรับเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ที่พิพาทเพื่อประเมินราคาและเก็บรักษาไว้ในระหว่างคดีแทนพนักงานสอบสวน ไม่ได้ใช้อำนาจยึดไว้ด้วยตนเอง ก็ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของพนักงานอัยการและตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการคืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ที่พิพาทแก่พนักงานสอบสวนเพื่อคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้ที่มีสิทธิตามกฎหมายต่อไปด้วยเช่นเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะปฏิเสธไม่คืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ที่พิพาทแก่ผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีหลักฐานแสดงว่าเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ที่พิพาทดังกล่าวได้ผ่านพิธีการศุลกากรหาได้ไม่อีกทั้ง เมื่อคดีนี้เครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ของผู้ฟ้องคดีถูกเจ้าพนักงานยึดไว้ในข้อหาความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีใช้กฎหมายศุลกากร การขอคืนของกลางในคดีนี้จึงไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายศุลกากรแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่คืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

^๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจักต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คืนเครื่องเลื่อยโซ่ยนต์ดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด หากคืนไม่ได้ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระราคาเป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องคดีเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๕/๒๕๕๓)

๑.๓ การมีคำสั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องของคืนสิ่งนั้นตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การคืนทรัพย์สินของกลางล่าช้าเกินสมควร

การประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการแม้จะมีใช้การปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชน แต่ก็อาจนำระยะเวลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ มาอนุโลมใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับการปฏิบัติราชการที่ไม่มีการกำหนดเวลาไว้เป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ เพื่อมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีกำหนดระยะเวลา อันจะทำให้การปฏิบัติราชการไม่สำเร็จบรรลุผลหรือสำเร็จแต่ล่าช้าเกินสมควรจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือประชาชน ดังนั้น เมื่อระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ระยะเวลาอย่างสูงสำหรับการปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชนคือ เก้าสิบวัน และการประสานงานเพื่อคืนของกลางในระหว่างคดีมิได้มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงควรดำเนินการประสานงานเพื่อส่งมอบของกลางให้แก่พนักงานสอบสวนภายในเก้าสิบวันอันเป็นระยะเวลาอันสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันรักษาป่า ที่ ตก. ๒๐ (แม่ต๋าน) จังหวัดตาก ได้จับกุมนาย ส. ในข้อหาไม้สักแปรรูปไว้ในครอบครองพร้อมอุปกรณ์การกระทำผิด คือ รถยนต์กระบะบรรทุก ๔ ล้อ ยี่ห้อโตโยต้า ไดนา หมายเลขทะเบียน ๘๐-๑๒๔๒ ตาก ๖๒ ซึ่งเป็นรถของผู้ฟ้องคดี และนำส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าสองยางดำเนินคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นเรื่องขอคืนรถยนต์คันดังกล่าว ต่อมา จังหวัดตากได้มีหนังสือแจ้งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่า พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดแม่สอด มีความเห็นสั่งฟ้องนาย ส. ผู้ต้องหา ส่วนของกลางรถยนต์กระบะคันดังกล่าวมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องขอให้ศาลสั่งริบ และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรคืนของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือ

ดังกล่าวจึงได้ส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งอนุมัติให้คินรถยนต์ของกลางแก่เจ้าของผู้มึกรรรมสิทธิ์ ตามมาตรา ๖๔ ตรี แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และได้แจ้งให้ส่วนป้องกันและปราบปรามที่ ๓ (ภาคเหนือ) ดำเนินการ โดยนาย ว. เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเรื่องไว้ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามเรื่องเพื่อขอคินรถยนต์ของกลาง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งจังหวัดตากให้สั่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการส่งมอบคินรถยนต์ของกลางให้พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีรับไปดำเนินการต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ไปรับคินรถยนต์คันดังกล่าวคืนแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งอนุมัติให้คินรถยนต์ของกลางให้แก่เจ้าของตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งเรื่องให้จังหวัดตากทราบซึ่งเป็นระยะเวลาที่ล่วงเลยมา ๑ ปีเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงได้นำคดีฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อพิพาทในคดีนี้เป็นกรณีเกี่ยวกับการประสานงานเพื่อคินของกลางในระหว่างคดีซึ่งมิได้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ การพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ จึงต้องพิจารณาเทียบเคียงจากกฎที่กำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการในกรณีที่ได้รับการร้องขอจากประชาชนที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปอยู่ในขณะนั้นซึ่งก็คือ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ ข้อ ๘^๒ ข้อ ๙^๓ และข้อ ๑๐^๔ ซึ่งระเบียบดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐซึ่งรวมถึงผู้ถูกฟ้องคดีมีมาตรฐานเดียวกันและเป็นไปด้วยความรวดเร็วเรียบร้อย โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อการให้บริการประชาชน ซึ่งโดยหลักแล้วหน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาและดำเนินการตามคำขอ

^{๒-๔} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาและดำเนินการตามคำขอของประชาชนให้เสร็จและแจ้งให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบภายในหนึ่งวันทำการนับแต่เวลาที่ได้รับคำขอ ทั้งนี้ ให้กำหนดระยะเวลาดำเนินการตั้งรับคำขอจนพิจารณาเสร็จและแจ้งให้ประชาชนทราบ

ข้อ ๙ คำขอในเรื่องใด ๆ ถ้าโดยสภาพแห่งเรื่องไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการสำหรับประชาชนสำหรับคำขอในเรื่องนั้น

ข้อ ๑๐ การกำหนดระเบียบตามข้อ ๙ ให้กำหนดการปฏิบัติราชการทุกขั้นตอนตามที่จำเป็นและสมควรให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันโดยให้คำนึงถึงความสะดวกของประชาชนความประหยัด และผลประโยชน์ของรัฐ และให้กำหนดระยะเวลาของขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแตรับคำขอจนถึงแจ้งผลให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบ เช่น

ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวัน เว้นแต่คำขอใดที่สภาพแห่งเรื่องไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งวัน ก็ให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติราชการเองได้ แต่ทั้งนี้ระยะเวลาดังกล่าวสมควรให้แล้วเสร็จในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน อันอาจจะถือได้ว่าเป็นระยะเวลาอย่างสูงสำหรับการปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชน เว้นแต่ในกรณีที่มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว แม้ว่าการประสานงานเพื่อคืนของกลางในระหว่างคดีจะมีใช้กรณีการปฏิบัติราชการตามคำขอของประชาชน แต่เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการก็ตาม ก็อาจที่จะนำระยะเวลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมาอนุโลมใช้ประกอบการพิจารณาสำหรับการปฏิบัติราชการที่ไม่มีการกำหนดเวลาไว้เป็นการเฉพาะได้ เพื่อมิให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีกำหนดระยะเวลา อันจะทำให้การปฏิบัติราชการไม่สำเร็จบรรลุผลหรือสำเร็จแต่ล่าช้าเกินสมควรจนทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือประชาชน เมื่อคดีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติให้คืนรถยนต์ของกลางเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเรื่องคืนไปเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ควรดำเนินการประสานงานเพื่อส่งมอบรถยนต์ของกลางให้แก่พนักงานสอบสวนภายในเก้าสิบวันอันเป็นระยะเวลาอันสมควร ดังนั้น วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีควรประสานงานในการคืนรถยนต์ของกลางให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดคือวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ขอให้พิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการส่งมอบรถยนต์ของกลางให้พนักงานสอบสวน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ความล่าช้านั้นเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ปล่อยให้เอกสารสูญหายจนเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่ได้รับคืนรถยนต์คันพิพาทล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้น คือต้องชดเชยค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องขาดประโยชน์ใช้สอยรถยนต์คันพิพาทในช่วงระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรนั้น เมื่อโดยปกติรถยนต์คันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีใช้ประโยชน์โดยให้ผู้อื่นเช่า รายได้ดังกล่าวจึงเป็นรายได้ทั่วไปที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับ เมื่อระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายคือ ๑๑ เดือน ๒๗ วัน จึงควรกำหนดค่าเสียหายจากการขาดรายได้เดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๑๙,๐๐๐ บาท จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๑๑๙,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยให้ชำระให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒/๒๕๔๔)

๒. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพย์สินของกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๕

คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ

๑. กรณีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาลดโทษของคณะกรรมการตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๘

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๖

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

๑. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย

๑.๑ สภานายความ

๑.๑.๑ การพิจารณาคำกล่าวหากรณีประพฤติผิดมรรยาททนายความของ ประธานกรรมการมรรยาททนายความ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ การถอนชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

แม้ข้อตกลงเรื่องค่าจ้างว่าความ (ค่าวิชาชีพทนายความ) กฎหมายมิได้บัญญัติว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ แต่ก็ต้องมีพยานหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าทนายความมีสิทธิได้รับเงินค่าวิชาชีพทนายความดังกล่าวจริง และการกำหนดค่าวิชาชีพทนายความว่าจะมีหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างทนายความและลูกความ ไม่อาจอ้างได้ว่ามีประเพณีปฏิบัติอันจะถือเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ฟ้องคดีกับลูกความได้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่ามีข้อตกลงเรื่องค่าวิชาชีพทนายความระหว่างทนายความกับลูกความจริง การที่ทนายความยึดหน่วงเงินค่าใช้จ่ายที่ลูกความจ่ายให้ดังกล่าวโดยไม่คืนแม้ลูกความทวงถาม จึงเข้าลักษณะเป็นการหน่วงเหนี่ยวเงินและทรัพย์สินของลูกความที่ตนได้รับมาโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องไว้นานเกินกว่าเหตุ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากลูกความและไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพทนายความถูกยื่นคำกล่าวหาต่อสภานายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ว่า ผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความโดยไม่คืนค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้กล่าวหาซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีว่าความให้ ซึ่งผู้กล่าวหาอ้างว่าภายหลังรับค่าใช้จ่ายข้างต้นไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ฟ้องคดีจนระยะเวลาล่วงเลยมากกว่า ๒ ปี ผู้กล่าวหาจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือวันที่ ๑๐

กรกฎาคม ๒๕๔๕ แต่ไม่ยอมคืนเงินให้โดยอ้างว่าผู้กล่าวหาได้ติดค้างค่าวิชาชีพทนายความ ในคดีที่ผู้กล่าวหาจ้างผู้ฟ้องคดีว่าความอีกคดีหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิหวังเหนี่ยวเงินของ ผู้กล่าวหาและมีสิทธิหักกลบลบหนี้กับเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าธรรมเนียมศาลได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยประธานกรรมการมรรยาททนายความได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อพิจารณาสอบสวนคดีมรรยาททนายความตามข้อกล่าวหาแล้ว โดยคณะกรรมการสอบสวน เห็นว่า เมื่อผู้กล่าวหาไม่ประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีต่อไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ต้องคืนเงินให้แก่ ผู้กล่าวหา การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมคืนเงินดังกล่าวจึงเป็นการฉ้อโกง ยักยอก หรือกระทำความ หลีกเลี่ยงหรือครอบครองหน่วงเหนี่ยวเงินหรือทรัพย์สินของลูกความที่ตนได้มาโดยหน้าที่ อันเกี่ยวข้องไว้นานเกินกว่าเหตุโดยมิได้รับความยินยอมจากลูกความและไม่มีเหตุสมควร อันเป็นความผิดตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการมรรยาททนายความพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับความเห็นดังกล่าว จึงมีคำสั่ง ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความและได้เสนอให้คณะกรรมการสภาทนายความ พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการสภาทนายความพิจารณาแล้ว เห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดี เป็นการจงใจละเว้นต่อหน้าที่ที่ควรกระทำอันเป็นการทุจริตยักยอกทรัพย์สินของลูกความ โดยมีขอบนำมาซึ่งความเสียหายต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณทนายความ ซึ่งเป็นการประพฤติดิต ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ข้อ ๑๒ (๒) ข้อ ๑๕ และ ข้อ ๑๘ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการมรรยาททนายความ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าวต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งที่ ๒๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ วินิจฉัยอุทธรณ์ยืนตามคำสั่ง คณะกรรมการสภาทนายความที่ให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๒๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ข้อตกลงเรื่องค่าจ้างว่าความ (ค่าวิชาชีพทนายความ) กฎหมายมิได้ บัญญัติว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ แต่ก็ต้องมีพยานหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดี มีสิทธิได้รับเงินค่าวิชาชีพทนายความดังกล่าวจริงและการกำหนดค่าวิชาชีพทนายความว่าจะมี หรือไม่ เพียงใดขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างทนายความและลูกความ ไม่อาจอ้างได้ว่ามีประเพณี ปฏิบัติอันจะถือเป็นข้อตกลงระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้กล่าวหาได้ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากการ สอบสวนคดีมรรยาททนายความว่า ผู้ฟ้องคดีกับผู้กล่าวหาไม่มีการตกลงค่าวิชาชีพทนายความกัน และผู้ฟ้องคดีไม่แน่ใจว่าผู้กล่าวหาจะทราบหรือไม่ว่ามีค่าวิชาชีพทนายความในการฟ้องคดี อีกทั้ง เมื่อผู้กล่าวหาได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ขอให้คืนเงินค่าธรรมเนียมศาล และเงินค่าดำเนินคดีภายใน ๑๕ วัน หากไม่คืนผู้กล่าวหาที่มีความจำเป็นต้องไปร้องเรียนที่สภา

ทนายความ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วก็มีโต้แย้งทวงถามค่าวิชาชีพทนายความและขอหักกลบหนี้กับผู้กล่าวหา กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าได้มีข้อตกลงเรื่องค่าวิชาชีพทนายความระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้กล่าวหา จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิยึดเหนี่ยวเงินค่าใช้จ่ายในการฟ้องคดีและค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้กล่าวหาได้จ่ายให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการฟ้องคดีและนำเงินดังกล่าวไปหักกลบหนี้กับผู้กล่าวหา ตามมาตรา ๒๔๑ และมาตรา ๓๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างสิทธิดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเมื่อผู้กล่าวหาได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าธรรมเนียมศาลดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีกลับปฏิเสธไม่ยอมคืนเงินให้แก่ผู้กล่าวหา จึงเป็นการหน่วงเหนี่ยวเงินและทรัพย์สินของลูกความที่ตนได้รับมาโดยหน้าที่อันเกี่ยวข้องไว้นานเกินกว่าเหตุ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากลูกความและไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความ ข้อ ๑๕ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ดังนั้น การที่คณะกรรมการมรรยาททนายความและคณะกรรมการสภาทนายความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๒ (๒) ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ จึงมีคำสั่งให้ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความตามมาตรา ๕๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้นคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๒๐/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘ ที่ยื่นตามคำสั่งของคณะกรรมการสภาทนายความจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๖/๒๕๕๓)

๑.๑.๓ การไม่รับคำกล่าวหาเกี่ยวกับการประพฤติผิดมรรยาททนายความ

สิทธิของผู้กล่าวหาในคดีมรรยาททนายความ ผู้กล่าวหาจะต้องใช้สิทธิยื่นคำกล่าวหาทนายความต่อสภาทนายความภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้กล่าวหา รู้เรื่องการประพฤติผิดมรรยาททนายความของผู้ถูกกล่าวหา แต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิดมรรยาททนายความ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

การที่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลด้วยตนเอง โดยไม่ได้แต่งตั้งทนายความให้ความความเห็น ถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำในฐานทนายความ ดังนั้น แม้บุคคลดังกล่าวจะชักคำอันเป็นเท็จตามที่ผู้กล่าวหาอ้าง ก็ไม่อาจถือได้ว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำผิดมรรยาททนายความ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำกล่าวหาทนายความต่อคณะกรรมการมรรยาททนายความว่าผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิดมรรยาททนายความ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยมีพฤติการณ์ ยั่วยุ ต่ำหนิ และหมิ่นประมาท บังคับขู่เข็ญให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาในคดีจราจรให้บังคับคู่กรณีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา และได้ฟ้องผู้ฟ้องคดีเป็นคดีอาญารฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอันเป็นเท็จ ทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จและเบิกความเท็จต่อศาลอาญา และใช้ถ้อยคำดูหมิ่น และข่มขู่ผู้ฟ้องคดีต่อหน้าผู้พิพากษา ซึ่งคณะกรรมการมรรยาททนายความพิจารณาข้อกล่าวหาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำกล่าวหากรณีว่าผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิดมรรยาททนายความ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยมีพฤติการณ์ ยั่วยุ ต่ำหนิ และหมิ่นประมาท บังคับขู่เข็ญให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาในคดีจราจรให้บังคับคู่กรณีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันรู้เรื่องประพฤติผิดมรรยาททนายความและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ส่วนกรณีกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาใช้ถ้อยคำดูหมิ่น และข่มขู่ผู้ฟ้องคดีต่อหน้าผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีอาญา นั้น ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหาดังกล่าว สำหรับกรณีกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฟ้องเท็จ ทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ และเบิกความเท็จต่อศาลอาญา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำในฐานะทนายความ ดังนั้น ผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่ได้ประพฤติผิดมรรยาททนายความ จึงมีคำสั่งให้ยกคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสภาทนายความมีมติยืนตามคำสั่งที่ให้ยกคำกล่าวหาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่สั่งตามมติดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาตามคำกล่าวหา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิดมรรยาททนายความ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยมีพฤติการณ์ ยั่วยุ ต่ำหนิ และหมิ่นประมาท บังคับขู่เข็ญให้ผู้ฟ้องคดีบังคับให้คู่กรณีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นการดูหมิ่นเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนคดีจราจร เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเหตุตามคำกล่าวหานี้เกิดระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรได้รู้ถึงการกระทำข้างต้นของผู้ถูกกล่าวหาในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิดมรรยาททนายความกรณีนี้ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นคำกล่าวหาเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เรื่องการประพฤติผิดมรรยาททนายความของผู้ถูกกล่าวหา และเกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาประพฤติผิด

มรรยาททนายความ สิทธิของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้กล่าวหาจึงเป็นอันสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหาใช้ถ้อยคำดูหมิ่นและข่มขู่ผู้ฟ้องคดี ต่อหน้าผู้พิพากษา เห็นว่า จากข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีนำพยานเข้ามาสืบในชั้นสอบสวนของ คณะกรรมการมรรยาททนายความไม่ปรากฏว่ามีการให้การถึงความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนกรณีคำชกค้ำของผู้ถูกกล่าวหาในศาลจังหวัดชัยบุรีขณะที่ พนักงานอัยการสืบพยานปากผู้ฟ้องคดี ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อ้างไว้ในชั้นสอบสวนของ คณะกรรมการมรรยาททนายความและในการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จึงมีอาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้ใช้ถ้อยคำดูหมิ่น และข่มขู่ผู้ฟ้องคดีต่อหน้าผู้พิพากษา อันเป็นการประพฤติผิด มรรยาททนายความได้

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่ฟ้อง ผู้ฟ้องคดีเป็นคดีอาญา โดยทำพยานหลักฐานเท็จและเบิกความเท็จต่อศาลอาญากรุงเทพใต้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นทนายความได้ฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลและดำเนินคดีเอง โดยไม่ได้แต่งตั้งทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนตน การดำเนินคดี ของผู้ถูกกล่าวหาตามกรณีพิพาทจึงเป็นการดำเนินการในฐานะบุคคลทั่วไป ไม่ใช่ในฐานะ ทนายความที่ต้องดำเนินคดีแทนบุคคลอื่นตามที่ได้รับการแต่งตั้ง เช่นเดียวกับการชกค้ำที่ ผู้ฟ้องคดีอ้างเป็นกรณีที่สอง แม้จะเป็นการชกค้ำอันเป็นเท็จ ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นข้อเท็จจริง ที่ชัดเจน แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำในฐานะทนายความ จึงไม่เป็นการกระทำผิดมรรยาท ทนายความ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งในคดีมรรยาททนายความให้ยกคำกล่าวหาของ ผู้ฟ้องคดีตามมติที่ประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการกระทำ ที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๒/๒๕๔๓)

๑.๑.๔ คำสั่งห้ามทำการเป็นทนายความ

แม้ว่าการแจ้งข้อกล่าวหาให้ทนายผู้ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดมรรยาท ทนายความทราบ ประธานกรรมการมรรยาททนายความจะเป็นผู้แจ้ง มิใช่ประธาน กรรมการสอบสวนตามกฎหมายก็ตาม ก็มิใช่สาระสำคัญร้ายแรงที่ทำให้การแจ้งข้อกล่าวหา เสียไป เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการแจ้งข้อกล่าวหา นั้น ก็เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาส ได้แย้งแสดงพยานหลักฐานทำคำแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นต่าง ๆ เท่านั้น

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีในขณะที่เป็นทนายความว่าความในศาลแขวงสมุทรปราการที่กล่าวหา นาย ช. ทนายความ คู่กรณีว่า วิวังคดีต่อศาลโดยกล่าวทั้งในชั้นการพิจารณาคดีของศาลแขวงและใช้ข้อความลักษณะดังกล่าวโดยขาดพินิจถึงฐานะการเป็นกรรมการสภาพทนายความของนาย ช. ในชั้นการยื่นอุทธรณ์คำสั่งว่ากล่าวตักเตือนของศาล มีลักษณะเป็นการทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา อีกทั้งยังเป็นการหมิ่นประมาทนาย ช. ในฐานะกรรมการบริหารสภาพทนายความ ภาค ๔ และสภาพทนายความให้ได้รับความเสียหายถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคารพยำเกรงศาลหรือกระทำการอันเป็นการดูหมิ่นผู้พิพากษาทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษาทำให้เสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ อันเป็นการประพฤติผิดข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ หมวด ๔ ข้อ ๑๘

สรุปข้อเท็จจริง

ในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลแขวงสมุทรปราการ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๐๖๓/๒๕๓๗ ระหว่างผู้ฟ้องคดี โจทก์และในฐานะทนายโจทก์กับนาง ส. จำเลย มีนาย ช. เป็นทนายจำเลย ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวต่อหน้าศาลว่าทนายจำเลยวิวังคดีต่อศาลดังกล่าว ศาลเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติตนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล จึงว่ากล่าวตักเตือนและคาดโทษ โดยบันทึกไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว โดยมีความในคำอุทธรณ์ตอนหนึ่งว่า ระหว่างคนวิงศาลที่เป็นทนายความและเป็นกรรมการสภาพทนายความกับคนที่ถูกวิงที่เป็นทนายธรรมดา เมื่อนำความจริงมาพูดต่อศาล เช่นนี้ เพื่อพยุงบันดาลการ ท่านควรลงโทษฝ่ายใด เมื่อนาย ช. ได้รับสำเนาคำอุทธรณ์แล้วเห็นว่าอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีมีบางข้อความกล่าวหาตนในฐานะทนายจำเลยและกรรมการบริหารสภาพทนายความ ภาค ๔ เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายอันเป็นการเกี่ยวโยงถึงสภาพทนายความด้วย จึงได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีถือเป็นการมีพฤติการณ์อันสมควรให้สอบสวนมรรยาททนายความตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงมีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการมรรยาททนายความพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการมรรยาททนายความพิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับเป็นคำกล่าวหาและมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หลังจากนั้น ประธานกรรมการมรรยาททนายความจึงแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาพร้อมสำเนาเอกสารอันเป็นคำกล่าวหาเพื่อให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๘ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำแก้ข้อกล่าวหาภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดฐานประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี

หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ตามข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ จึงเห็นควรลงโทษภาคทัณฑ์ ส่วนกรณีละเมิดอำนาจศาล ศาลได้ให้อภัย คณะกรรมการมรรยาททนายความจึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕๒ (๑) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ และได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคารพยำเกรงศาลหรือกระทำการอันเป็นการดูหมิ่นผู้พิพากษาทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา เป็นการนำมาซึ่งความเสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา ทำให้เสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ เป็นการประพฤติผิดข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ หมวด ๔ ข้อ ๑๘ จึงมีมติแก้คำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความ เป็นให้ลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๖ เดือน ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้พิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การแก้คำสั่งกล่าวหาและการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นไปโดยชอบ ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ และข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการสอบสวนคดีมรรยาททนายความฯ แล้ว แม้ว่าการแจ้งข้อกล่าวหาดังกล่าว ประธานกรรมการมรรยาททนายความจะเป็นผู้แจ้ง มิใช่ประธานกรรมการสอบสวนก็ตาม แต่ก็มีสาระสำคัญร้ายแรงที่ทำให้การแจ้งข้อกล่าวหาเสียไป เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการแจ้งข้อกล่าวหา นั้น ก็เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานทำคำแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นต่าง ๆ เท่านั้น ส่วนกระบวนการสอบสวน นั้น กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการสอบสวนในการแสวงหาข้อเท็จจริงได้เองตามความเหมาะสม โดยอาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานอื่น นอกเหนือพยานหลักฐานของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร ดังนั้น แม้คณะกรรมการสอบสวนจะไม่ได้สอบพยานบุคคลตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง หรือไม่ได้ให้ผู้กล่าวหายื่นบัญชีระบุพยาน แต่ก็เป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าพยานหลักฐานที่คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนมานั้นเพียงพอที่จะวินิจฉัยมูลกรณีความผิดของผู้ฟ้องคดีได้แล้ว การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อพิจารณาถึงการกระทำของผู้ฟ้องคดี ในขณะที่ศาลแขวงสมุทรปราการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการอุทธรณ์คำสั่งศาลมีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่เคารพยำเกรงศาลหรือดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษา เป็นการทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา อีกทั้งยังเป็นการหมิ่นประมาทนาย ช. ในฐานะกรรมการบริหาร

สภาพนายความ ภาค ๔ และสภาพนายความให้ได้รับความเสียหายด้วย แม้ศาลแขวงสมุทรปราการ จะมีได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานละเมิดอำนาจศาล ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่เคยกระทำการในลักษณะ เช่นนี้มาก่อน และนาย ช. ก็มีได้ดำเนินคดีผู้ฟ้องคดีฐานหมิ่นประมาทก็ตาม แต่ถือได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี และเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณของทนายความ จึงเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความมาตรา ๕๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ประกอบข้อ ๔^๒ และข้อ ๑๘^๓ ของข้อบังคับสภาพนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ แล้ว ดังนั้น ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการ เป็นทนายความมีกำหนด ๖ เดือน ตามมาตรา ๕๒ (๒)^๔ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ยื่นตามคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๘๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ทนายความไม่ทำการตามหน้าที่ในการติดตามผลการยื่น คำร้องขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ เป็นเหตุให้ลูกความได้รับความเสียหาย ถึงเสียสิทธิการยื่นอุทธรณ์ ถือเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การ ดำเนินคดีแห่งลูกความตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยมรรยาท ทนายความ

^๑พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๕๑ ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ การกำหนดมรรยาททนายความ ให้สภาพนายความตราเป็นข้อบังคับ

ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สภาพนายความตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าทนายความผู้นั้น ประพฤติผิดมรรยาททนายความ

^{๒-๓}ข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๔ ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าทนายความผู้นั้น ประพฤติผิดมรรยาททนายความ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๘ ประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติด้านเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อ ศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ

^๔พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๕๒ โทษผิดมรรยาททนายความมี ๓ สถาน คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือ

ฯลฯ

ฯลฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบวิชาชีพทนายความได้มอบหมายให้เสมียนทนายความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาเป็นเวลา ๔๕ วัน ในคดีที่นาง อ. ลูกความ เป็นโจทก์ฟ้องตามสัญญากู้ยืมเงินและสัญญาจำนอง โดยไม่ได้ติดตามว่าศาลอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ออกไปเพียง ๓๐ วัน เป็นเหตุให้นาง อ. ไม่สามารถยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้ ต่อมา นาง อ. ได้ร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่ากระทำความผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทนายความต่อสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) หลังจากนั้นคณะกรรมการมรรยาททนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สอบสวนแล้วมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง จึงเสนอต่อคณะกรรมการสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ให้ลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๖ เดือน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นชอบตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์ต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงโทษผู้ฟ้องคดีเหมาะสมแก่กรณีแล้ว จึงมีคำสั่งชี้ขาดยื่นตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแห่งลูกความหรือไม่ เห็นว่า ตามหมวด ๓ มรรยาทต่อตัวความ ข้อ ๑๒ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ บัญญัติว่า กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวดังต่อไปนี้ อันอาจทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ของลูกความ (๒) จงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแห่งลูกความของตน หรือปิดบังข้อความที่ควรแจ้งให้ลูกความทราบ จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีภาระหน้าที่ที่จะต้องยื่นอุทธรณ์แทนลูกความให้ทันตามกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต เมื่อผู้ฟ้องคดีมอบหมายให้เสมียนทนายความไปยื่นขอขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีภาระหน้าที่ที่ต้องติดตามผลว่าศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ถึงวันที่เท่าไร การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทำการตามหน้าที่ทนายความติดตามผลการขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ เป็นเหตุให้ลูกความได้รับความเสียหายถึงสิทธิการยื่นอุทธรณ์ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแห่งลูกความตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความฯ แล้ว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๖ เดือน และคำสั่งชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๔ ที่วินิจฉัยอุทธรณ์ยื่นตามคำสั่งชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑/๒๕๕๔)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอดีตข้าราชการตุลาการเคยถูกคณะกรรมการตุลาการสอบสวนและพิจารณามีมติว่า ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ได้กระทำการอันเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการประพฤติก่อร้ายแรง อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงย่อมเห็นได้ว่าพฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีและเป็นผู้ได้กระทำการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่หาใจวางใจในความซื่อสัตย์สุจริต อันขาดคุณสมบัติการได้รับอนุญาตเป็นทนายความตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความต่อสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ แจ้งมติของคณะกรรมการสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ไม่อนุญาตคำขอจดทะเบียนเพื่อรับใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการพิจารณาคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่เป็นธรรม อีกทั้งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ นั้น เป็นมติที่ขัดต่อพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ และเป็นการใช้ดุลพินิจที่มีอคติต่อผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา เคยมีเรื่องพิพาทกับทนายความและกรรมการสภาทนายความบางคนจนผู้ฟ้องคดีถูกตั้งกรรมการสอบสวนและถูกสั่งให้ออกจากราชการ มติดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ แต่จนล่วงเลยระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความก็ได้พิจารณาสั่งอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแต่ประการใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติครบถ้วนตามพระราชบัญญัติทนายความฯ มาตรา ๓๕ (๔) ให้ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ รับผิดชอบและออกใบอนุญาตให้เป็นหนายความแก่ผู้ฟ้องคดีและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอดีตข้าราชการตุลาการ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษามีกรณีถูกกล่าวหาว่าได้เรียกร้องเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท จากคู่ความฝ่ายหนึ่งในคดีที่ตนหนึ่งพิจารณาและขอสุรตาต่างประเทศ ๑ ลัง จากหนายความของคู่ความคดีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการตุลาการได้สอบสวนและพิจารณาแล้วมีมติว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ยังไม่ถึงขนาดที่จะต้องถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออก เห็นสมควรลงโทษให้ออกจากราชการตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๑๑๗/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เรื่อง ให้ข้าราชการตุลาการออกจากราชการ ลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่มิคำสั่ง กรณีถือว่าพฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเป็นความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และเป็นผู้ได้กระทำการซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่น่าไว้วางใจในความซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุญาตคำขอจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นหนายความเพราะถือว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติหนายความฯ จึงชอบแล้ว ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษาฯ การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลเป็นการลบล้างโทษทางวินัยที่ผู้กระทำผิดได้รับเท่านั้น หาได้มีผลเป็นการลบล้างพฤติกรรมการกระทำผิดอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ถูกลงโทษไปด้วย เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่อนุมัติคำขอจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นหนายความแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ในเรื่องนี้จะปรากฏภายหลังฟ้องคดีว่า สภานายกพิเศษแห่งสภานายความจะได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ให้กลับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่อนุมัติการยื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นหนายความแก่ผู้ฟ้องคดี แต่สภานายกพิเศษแห่งสภานายความก็ได้ทบทวนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของตนในเรื่องดังกล่าวแล้วมีมติให้เพิกถอนคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ โดยวินิจฉัยยืนตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่อนุมัติคำขอจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นหนายความแก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของสภานายกพิเศษแห่งสภานายความตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างแต่อย่างใด

ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่เป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๖/๒๕๕๔)

มาตรา ๓๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ให้อำนาจคณะกรรมการสภาพทนายความที่จะวินิจฉัยว่า ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีประเภทใดจึงถือว่าเป็นความเสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และหากผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจดังกล่าวโดยสุจริตและชอบด้วย เหตุผลแล้ว ต้องถือว่าเป็นการวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมาย การที่คณะกรรมการ สภาพทนายความวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเคยต้องโทษจำคุกในคดีความผิดฐานฟ้องเท็จและ เบิกความเท็จ ซึ่งเป็นคดีประเภทที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ นั้น ถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยสุจริตและชอบด้วยเหตุผลการกระทำดังกล่าวจึงชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความต่อ สภาพทนายความ แต่สภาพทนายความไม่รับคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ เพราะผู้ฟ้องคดีเคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิด ฐานฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ อันเป็นคดีที่คณะกรรมการสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เห็นว่า จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพทนายความ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความ ซึ่งสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความมีมติยืน ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จดทะเบียนให้เป็นทนายความ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการละเมิดสิทธิโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการเลือกปฏิบัติ เพราะสถานะของบุคคล อันขัดต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้พิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ไม่รับคำขอของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับคำขอจดทะเบียนและรับคำขอ รับใบอนุญาตเป็นทนายความของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๓๕ (๖)^๕ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีประเภทใด จึงถือว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ และหากผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจดังกล่าวโดยสุจริตและชอบด้วยเหตุผลแล้ว ต้องถือว่าเป็นการวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมาย คดีนี้เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนและคำขอรับใบอนุญาตเป็นทนายความเคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเคยต้องโทษจำคุกในความผิดฐานฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ ซึ่งเป็นคดีประเภทที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามมาตรา ๓๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ซึ่งในการประกอบอาชีพทนายความจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีจริยธรรม และมีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานเพื่อช่วยเหลือประชาชนได้อย่างเที่ยงธรรม ไม่เอาเปรียบประชาชน ใช้ความรู้ความสามารถในทางกฎหมายอย่างถูกต้อง ในกรอบความประพฤติที่ชอบธรรม กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจโดยสุจริตและชอบด้วยเหตุผลในการพิจารณาแล้ว การกระทำดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติไม่รับคำขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความแก่ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เป็นการละเมิดสิทธิโดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พิจารณายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙/๒๕๕๔)

๑.๒ เหตุบั้นทิตยสภา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๕ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๓๕ ผู้ขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุข

๒.๑ แพทยสภา

๒.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

(๑) กรณีผู้ป่วยซึ่งเข้ารับการตรวจรักษา ร้องเรียนคณะกรรมการแพทยสภาว่าแพทย์และพยาบาลที่ทำการรักษาได้ทำการรักษาผิดพลาด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพของแพทย์ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

การที่ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตนแก่ผู้สื่อข่าว บุคคลดังกล่าวย่อมคาดหมายได้ว่าผู้ขอสัมภาษณ์ประสงค์ที่จะนำข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ไปใช้เพื่อการเผยแพร่ในบทความทางหนังสือพิมพ์ เมื่อการให้สัมภาษณ์ดังกล่าวมีข้อความที่มีลักษณะเป็นรูปแบบของโฆษณาอย่างหนึ่ง การกระทำได้กล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ถือเป็นการแสดงเจตนาและเป็นการยินยอมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตนให้ปรากฏแก่ประชาชนหรือสาธารณชนทางสื่อมวลชนอย่างชัดเจน อันเป็นการประพฤติผิดตามข้อ ๒๕ ของข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมและได้รับอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาล ได้ถูกลงโทษโดยทันตแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งนายกทันตแพทยสภา ที่ ๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้กระทำการโฆษณาการประกอบวิชาชีพทันตกรรม โดยมีพฤติการณ์ยินยอมให้มีการโฆษณาและเผยแพร่การประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตนออกไปในสื่อมวลชน เป็นไปในทำนองโฆษณาคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถของตนหรือของผู้อื่น อันเป็นการฝ่าฝืนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเวชกรรมตามข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้ประพฤติผิดตามคำสั่งลงโทษดังกล่าว แต่เป็น

การเสนอข่าวของสื่อมวลชนเอง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมและได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลจึงต้องประพฤติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับทันตแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรมฯ การที่ผู้ฟ้องคดีให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตนแก่ผู้สื่อข่าว ผู้ฟ้องคดีย่อมคาดหมายได้ว่าผู้ขอสัมภาษณ์ประสงค์ที่จะนำข้อมูลที่ทำให้สัมภาษณ์ไปใช้เพื่อการเผยแพร่ในบทความทางหนังสือพิมพ์ และเมื่อบทความนั้นปรากฏรูปภาพของผู้ฟ้องคดีและมีข้อความในลักษณะของการโฆษณาความรู้ความสามารถของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่ได้รับทราบข้อความเกิดความสนใจและเป็นการจูงใจให้มาใช้บริการของผู้ฟ้องคดี และการที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตนซึ่งแสดงถึงความรู้ความชำนาญอันเป็นลักษณะเฉพาะหรือจุดเด่นในการให้บริการที่สถานประกอบวิชาชีพของตน กรณีจึงเป็นการจูงใจให้ข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ดังกล่าวนำไปสู่การเผยแพร่ต่อประชาชนหรือสาธารณชน ซึ่งถือเป็นรูปแบบของโฆษณาอย่างหนึ่ง การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีถือเป็นการแสดงเจตนาและเป็นการยินยอมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของผู้ฟ้องคดีให้ปรากฏแก่ประชาชนหรือสาธารณชนทางสื่อมวลชนอย่างชัดเจน อันเป็นการประพฤติผิดข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรมฯ ข้อ ๒๒^๖ และการที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ไม่ระมัดระวังตามสมควรแก่วิชาชีพ ปลอมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพของตนในทำนองเผยแพร่คุณวุฒิความรู้ ความสามารถของตน ทั้งที่อยู่ในวิสัยที่สามารถป้องกันกรณีดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะเป็นการให้สัมภาษณ์ต่อผู้สื่อข่าว หรือมีการขอตรวจบทสัมภาษณ์หรือบทความก่อนที่จะมีการเผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนหรือสาธารณชนก่อนได้อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีมีเว็บไซต์ที่เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการประกอบวิชาชีพของตน ซึ่งมีชื่อเช่นเดียวกับชื่อบริษัทที่ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนตามกฎหมายย่อมแสดงให้เห็นเจตนาว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์หรือเจตนาที่จะเผยแพร่การประกอบวิชาชีพทันตกรรม

^๖ ข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทันตกรรม ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตน

ของตนให้เป็นที่แพร่หลาย ซึ่งเกินไปกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๕^๗ ของข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘ อันเป็นการประพฤติดิจจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม ข้อ ๒๕^๗ ของข้อบังคับดังกล่าวด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี โดยนายกทันตแพทยสภามีคำสั่งที่ ๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นั้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษแก่ผู้ฟ้องคดีที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรมฯ แล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๘/๒๕๕๓)

การที่กระบวนการประชุมคณะกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม ชุดที่ห้า และคณะกรรมการแพทยสภา มีกรรมการของมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ร่วมประชุมด้วย ซึ่งมูลนิธิดังกล่าวเป็นผู้กล่าวโทษผู้ฟ้องคดีว่าประพฤติดิจจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเวชกรรมถือได้ว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลาง การออกคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีสภาพร้ายแรงดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกเพิกถอนได้

การวินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรฐานการรักษาจำเป็นต้องรับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นประการสำคัญ ซึ่งราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย และราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยเป็นองค์กรผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ ศัลยแพทย์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ที่รวมเหล่าศัลยแพทย์ทุกสาขาวิชาในประเทศไทย ที่มีความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์และความชำนาญเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ข้อคิดเห็นขององค์กรทั้งสองในกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหา ดำเนินการผ่าตัดกระดูกโดยไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงมีน้ำหนักน่ารับฟังกว่าความเห็น

^{๗-๘} ข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๒๕ ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมอาจแสดงข้อความเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตน ที่สำนักงานได้เพียงข้อความเฉพาะเรื่องต่อไปนี้ คือ

(๑) ชื่อ นามสกุล และอาจมีคำประกอบชื่อได้เพียงคำว่า ทันตแพทย์หรือทันตแพทย์หญิง อภิไธย ตำแหน่งทางวิชาการ ฐานันดรศักดิ์ และบรรดาศักดิ์ เท่านั้น

(๒) ชื่อปริญญา ประกาศนียบัตร วุฒิบัตรหรืออนุมัติบัตร หรือคุณวุฒิอย่างอื่น ซึ่งตนได้รับมาโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ของทันตแพทยสภาหรือสถาบันอื่นๆ ที่ทันตแพทยสภารับรอง

(๓) สาขาของวิชาชีพทันตกรรม

(๔) เวลาทำการ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒๘ ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมี มิให้การประกอบวิชาชีพทันตกรรมของตน แพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นไปในทำนองโฆษณา คุณวุฒิ ความรู้ความสามารถของตนหรือของผู้อื่น

ของคณะกรรมการแพทยสภาซึ่งมิใช่แพทย์เฉพาะทาง ซึ่งการที่แพทยสภาจะสนับสนุนหรือหักล้างความเห็นของราชวิทยาลัยแพทย์ทั้งสองแห่งจำเป็นที่จะต้องมีเหตุผลและรายละเอียดที่ชัดเจน และเหตุผลดังกล่าวก็ต้องปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งในรายงานการประชุมและในคำสั่งลงโทษด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลโรงพยาบาล ศ. โดยมีผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ เป็นแพทย์ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลดังกล่าว มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคได้ร้องเรียนกล่าวหาเกี่ยวกับมาตรฐานการรักษาพยาบาลและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ โดยเฉพาะในเรื่องที่เห็นว่า โรงพยาบาล ศ. ทำการกักศพผู้เสียชีวิตรายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ ทำการรักษาเพื่อต่อรองคำรักษาพยาบาล อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพเวชกรรมต่อแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ผู้ถูกฟ้องคดีโดยสำนักงานเลขาธิการแพทยสภาได้ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังคณะกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม ชุดที่ห้า เพื่อพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการดังกล่าวเห็นว่าข้อร้องเรียนมีมูลจึงส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวน ชุดที่ห้า ดำเนินการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ขอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ ไปยังราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย ซึ่งราชวิทยาลัยทั้งสองแห่งเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ให้การรักษาดูแลผู้ป่วยอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ ส่วนกรณีการกักศพเพื่อขอรับชำระหนี้คำรักษาพยาบาล คณะกรรมการฯ ได้ขอข้อคิดเห็นไปยังที่ปรึกษากฎหมายหลายแห่งและได้รับคำชี้แจงว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คณะกรรมการสอบสวนฯ จึงสรุปสำนวนสอบสวนโดยเห็นควรยกข้อกล่าวหาในประเด็นมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ ส่วนประเด็นการกักศพไว้ชำระหนี้ เห็นควรลงโทษว่ากล่าวตักเตือน และรายงานผลการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลและเกี่ยวข้องรับผิดชอบในการกักศพ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีส่วนเกี่ยวข้องในการกักศพและมีส่วนร่วมในการรักษาที่มีการผ่าตัดบ่อยครั้งนานเกินจำเป็น โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยและความสิ้นเปลืองของผู้ป่วย จึงมีมติลงโทษพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเวลาสามเดือน ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ให้การรักษาโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยและความสิ้นเปลืองของผู้ป่วย

จึงมีมติลงโทษภาคทัณฑ์และได้ทำเป็นคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ โดยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามทราบ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เพิกถอนข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยกระบวนวิธีพิจารณาด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อ ๔ (๑) ข้อ ๘ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๔ เปลี่ยนแปลงข้อบังคับข้อ ๓๗ โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ฎีกาต่อหน่วยงานอื่นเพื่อยกฟ้องและตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีได้ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงประกาศขอขมาในหนังสือพิมพ์รายวันจำนวนสามฉบับติดต่อกันเป็นเวลาเจ็ดวันลงประกาศในแพทยสภาสาร และส่งสำเนาเอกสารเผยแพร่ไปยังทุกหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานทุกองค์กรที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เผยแพร่คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไปแล้วทั้งหมด

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นปัญหาว่า กระบวนการในการประชุมคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ และคณะกรรมการแพทยสภา มีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้กล่าวโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสามร่วมประชุมพิจารณาด้วยนั้น เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า บุคคลดังกล่าว คือ นายแพทย์ ช. ดำรงตำแหน่งกรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค อันถือได้ว่าเป็นคู่กรณีโดยตรงตามมาตรา ๑๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และแม้ว่านายแพทย์ ช. จะมิได้ออกความเห็นและมีได้ร่วมลงคะแนนเสียงในการประชุมพิจารณาโทษผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่ก็ต้องห้ามมิให้ทำการพิจารณาทางปกครอง และในกรณีเช่นนี้คู่กรณีมีสิทธิคัดค้านเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาทางปกครองที่เป็นคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้ หรือแม้ว่าจะไม่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่ก็จะต้องหยุดการพิจารณาไว้ก่อน และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาเป็นคณะกรรมการ ประธานกรรมการจะต้องดำเนินการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่ตามข้อเท็จจริงนั้นไม่ปรากฏว่าคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใด และแม้ว่านายแพทย์ ช. จะเป็นเพียงกรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคมิได้มีอำนาจในการตัดสินใจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว แต่เมื่อนายแพทย์ ช. เป็นถึงกรรมการของมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ก็ย่อมอาจทำให้ที่ประชุมคณะกรรมการเกิดความเกรงใจหรืออาจชักจูงให้กรรมการคนอื่นเห็นชอบด้วยได้ อีกทั้งนายแพทย์ ช. ได้แสดงความเห็นต่อสาธารณชนในลักษณะพาดพิงและเป็นปรีภัยต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามก่อนที่จะมีการพิจารณาโดยที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้น การดำเนินการพิจารณาทางปกครองของคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ และคณะกรรมการแพทยสภา ที่มีนายแพทย์ ช. ร่วมอยู่ด้วย จึงถือได้ว่ามีเหตุ

ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาไม่เป็นกลาง การออกคำสั่งทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีสภาพร้ายแรงดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและถูกเพิกถอนได้

ประเด็นปัญหาว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้กระทำการกักศพเพื่อต่อรองคำรักษาพยาบาลอันเป็นการฝ่าฝืนต่อข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อโรงพยาบาล ศ. ทราบว่าผู้เสียชีวิตเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมกับโรงพยาบาล พ. โดยมีสิทธิได้รับคำรักษาพยาบาลจากกองทุนประกันสังคมทางโรงพยาบาล ศ. ก็มีได้ละเลยที่จะได้ติดต่อกับโรงพยาบาล พ. ในวันที่เกิดอุบัติเหตุให้ทราบเรื่องอีกทั้ง ในวันดังกล่าวพี่สาวของผู้เสียชีวิตได้ลงนามรับรองการชำระคำรักษาพยาบาลให้ไว้แก่โรงพยาบาล ศ. ด้วย ซึ่งตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ โรงพยาบาล ศ. สามารถใช้สิทธิเรียกร้องคำรักษาพยาบาลส่วนมากในส่วนที่นอกเหนือจากความรับผิดชอบของญาติของผู้เสียชีวิตจากโรงพยาบาล พ. ได้อยู่แล้ว จึงไม่มีเหตุผลที่โรงพยาบาล ศ. จะต้องกักศพของผู้เสียชีวิตไว้เพื่อต่อรองให้ญาติของผู้เสียชีวิตชำระคำรักษาพยาบาลก่อนแต่อย่างใด อีกทั้ง ยังมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลแพ่งในคดีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นโจทก์ยื่นฟ้องพี่สาวของผู้เสียชีวิตกับพวกว่า จำเลยได้ร่วมกันกล่าวข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงแพร่หลายลงในหนังสือพิมพ์ ทำให้โจทก์เสียชื่อเสียงเกียรติคุณและทางทำมาหาได้ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองใช้ค่าสินไหมทดแทนซึ่งศาลพิพากษาว่าจำเลยกระทำละเมิดจริงและให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ในคดีดังกล่าว ดังนั้น กรณียังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กักศพไว้เพื่อต่อรองคำรักษาพยาบาลอันจะถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพเวชกรรมซึ่งต้องห้ามตามหมวด ๑ ข้อ ๒ และหมวด ๗ ข้อ ๔ ของข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ แต่อย่างใด

ประเด็นปัญหาว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ รักษาพยาบาลผู้เสียชีวิตในคดีนี้เหมาะสมตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพเวชกรรมหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและราชวิทยาลัยแพทย์ออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย เป็นองค์กรผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการศัลยแพทย์และศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ที่รวมเหล่าศัลยแพทย์ทุกสาขาวิชาในประเทศไทยที่มีความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์และความชำนาญเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ข้อคิดเห็นขององค์กรทั้งสองดังกล่าวพิจารณาจากหลักฐานการดูแลรักษาผู้ป่วยและมีเหตุผลประกอบการพิจารณาในทุกขั้นตอนของการรักษา ส่วนมติของคณะกรรมการแพทยสภาที่ปรากฏตามรายงานการประชุมไม่มีเหตุผลทางวิชาการประกอบการใช้ดุลพินิจว่าผ่าตัดบ่อยครั้งและนานเกินจำเป็นอย่างไร การทำ CT scan หลายครั้ง

ที่ถูกต้องควรทำก็ครั้ง ครั้งใดที่ไม่จำเป็น การผ่าตัดกระดูกสามารถทำให้ง่ายและรวดเร็วโดยวิธีใด และแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าความเห็นของราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทยเป็นความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ส่วนคณะกรรมการแพทยสภาที่มีผู้เชี่ยวชาญที่มีความหลากหลายซึ่งจะมองเหตุการณ์ต่างๆ รอบด้าน มิได้มองเฉพาะด้านใดด้านเดี่ยวนั้นก็ตาม แต่การวินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรฐานการรักษาจำเป็นต้องรับฟังความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นประการสำคัญ และด้วยเหตุผลดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดียกข้อคิดเห็นของนายแพทย์ พ. ซึ่งเป็นผู้แทนกลุ่มประสาทศัลยแพทย์ ที่ให้ความเห็นต่อกรณีการผ่าตัดกระดูกว่าควรจะทำเท่าที่จำเป็นและรวดเร็วกว่านี้ขึ้นมาประกอบ คำให้การนั้น เห็นว่า ข้อคิดเห็นดังกล่าวมีน้ำหนักน้อยกว่าข้อคิดเห็นของราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์การผู้เชี่ยวชาญทางออร์โธปิดิกส์โดยตรง ที่ได้ให้ ข้อคิดเห็นต่อราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทยและต่อประธานคณะกรรมการสอบสวนฯ ซึ่งการให้ข้อคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกันว่า แพทย์ผู้รักษาทางออร์โธปิดิกส์ได้ดำเนินการรักษา ที่ถูกต้องทั้งลำดับขั้นตอนและวิธีการรักษาแล้ว อีกทั้ง ยังมีกรณีที่ฟังได้ว่า การให้ความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่อ้างถึงความเห็นของนายแพทย์ พ. เกิดจากการพิจารณาข้อเท็จจริงที่คลาดเคลื่อน นอกจากนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะสนับสนุนหรือหักล้างความเห็นของราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์ทั้งสองแห่ง ก็จำเป็นที่จะต้องชี้แจงเหตุผลและรายละเอียดที่ชัดเจน และเหตุผลดังกล่าวก็ต้องปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งในรายงานการประชุมและในคำสั่งลงโทษด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่ข้อเท็จจริงกลับปรากฏว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีในประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานการรักษาพยาบาลที่ปรากฏในคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ นั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นการโต้แย้งหรือหักล้างเหตุผลของราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์ทั้งสองแห่ง และในวันที่กรายงานการประชุมคณะกรรมการแพทยสภา ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ เพื่อพิจารณา มีมติก่อนออกคำสั่งลงโทษ ก็ไม่ปรากฏเหตุผลที่แสดงหรือยืนยันว่าคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดี มีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของราชวิทยาลัยแพทยออร์โธปิดิกส์ทั้งสองแห่งอย่างไรเช่นกัน ดังนั้น ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่ได้พิจารณาข้อคิดเห็นขององค์การผู้เชี่ยวชาญทั้งสองแห่งจึงเป็นความเห็นที่มีเหตุผลในทางวิชาการและมีน้ำหนักควรรับฟังมากกว่าความเห็นของคณะกรรมการแพทยสภาซึ่งไม่ปรากฏเหตุผลใดที่จะหักล้างความเห็นขององค์การผู้เชี่ยวชาญทั้งสององค์การได้ จากข้อวินิจฉัยดังกล่าวจึงพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๓๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และให้ดำเนินการแจ้งคำพิพากษาไปยังบุคคลและหน่วยงานที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๐ ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยกระบวนการวิธีพิจารณาคดีด้านจริยธรรม

ของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยให้ตีพิมพ์คำพิพากษาในแพทยสภาสารด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๗ - ๒๖๙/๒๕๕๓)

การที่ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ไม่ตรวจสอบบทความที่ตนได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพก่อนการพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนว่ามีกรณีที่ขัดกับการประกอบวิชาชีพของตนหรือไม่ ถือเป็นกระทำความผิดตามวิสัยที่พึงมีเพื่อป้องกันมิให้มีการประกอบวิชาชีพของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นไปในการทำนองเผยแพร่ความรู้ความสามารถของตน อันเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยเป็นสัตวแพทย์ที่ปรึกษาแผนกโรคหัวใจประจำโรงพยาบาลสัตว์แห่งหนึ่ง ได้ให้สัมภาษณ์แก่วารสารฉบับหนึ่งในความเห็นเกี่ยวกับความภูมิใจในวิชาชีพสัตวแพทย์ ซึ่งต่อมาปรากฏบทความในวารสารฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องที่คุณฟ้องคดีให้สัมภาษณ์ โดยกล่าวถึงการบำบัดโรคให้แก่สุนัขพันธุ์ดัลเมเซียน ความตั้งใจเรียนเป็นสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคหัวใจในสุนัขและแมวโดยเฉพาะ รวมถึงการเรียนด้านดังกล่าวว่ามีความยากแต่ท้าทาย ความต้องการรักษาสัตว์ให้หายจึงเรียนในระบบทางไกลด้วยการติดต่อกับมหาวิทยาลัยที่ประเทศออสเตรเลีย เมื่อเรียนจบมาแล้วก็รักษาสุนัขและแมวที่ป่วยเป็นโรคหัวใจให้หายได้ ถึงไม่หายขาดแต่ก็ลดความเจ็บปวดทรมานของสัตว์ได้ และยังช่วยให้เจ้าของสัตว์สบายใจ พร้อมทั้งมีภาพของคุณฟ้องคดีในชุดปฏิบัติงานของโรงพยาบาลสัตว์แห่งหนึ่งและข้างภาพถ่ายของคุณฟ้องคดีได้ระบุชื่อคุณฟ้องคดีว่าสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคหัวใจ ปริญญาตรี คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Post Grad Foundation ประเทศออสเตรเลีย (การศึกษาทางไกล) ทางด้านโรคหัวใจในสุนัขและแมว ต่อมา นายกสัตวแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนคุณฟ้องคดีกรณีเลขาธิการสัตวแพทยสภาว่าโทษว่าคุณฟ้องคดีประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ตามข้อบังคับสัตวแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทยสภา พ.ศ. ๒๕๔๖ ในหมวด ๔ ว่าด้วยการโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ เนื่องจากบทความดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าคุณฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญในด้านโรคหัวใจของสุนัขและแมวโดยเฉพาะ อันเป็นไปในการทำนองโฆษณาคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถของตนเองโดยเผยแพร่ในสื่อมวลชน อีกทั้ง การที่คุณฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ได้ให้วารสารดังกล่าวถ่ายภาพขณะที่ตนสวมชุดสัตวแพทย์ซึ่งติดบัตรประจำตัวที่มีเครื่องหมายของโรงพยาบาลดังกล่าว ย่อมเป็นการยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี เนื่องจากหัวข้อที่สัมภาษณ์เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความภูมิใจในวิชาชีพไม่ได้เป็นการทำให้เสื่อมเสียต่อวิชาชีพ และในขณะที่สัมภาษณ์ไม่ได้มีการกล่าวถึงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพของผู้ฟ้องคดีว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะทางด้านโรคหัวใจในสุนัขและแมวแต่อย่างใด การที่ปรากฏบทความด้านข้างรูปภาพของผู้ฟ้องคดีระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านโรคหัวใจในนิตยสารดังกล่าว เป็นการกระทำไปโดยผลการของผู้เขียนบทความเอง และในบทความที่ปรากฏในวารสารดังกล่าวไม่มีข้อความหรือภาพถ่ายที่แสดงให้เห็นว่าเป็นโรงพยาบาลสัตว์แห่งใด เครื่องหมายของโรงพยาบาลสัตว์ที่ปรากฏอยู่ในบัตรประจำตัวสัตวแพทย์ติดอยู่ที่เสื้อของผู้ฟ้องคดีที่สวมใส่ในขณะที่สัมภาษณ์ก็ไม่อาจสังเกตเห็นได้ จึงไม่ใช่การให้สัมภาษณ์เพื่อโฆษณาโรงพยาบาลสัตว์แห่งนั้นแต่อย่างใด และเป็นการให้สัมภาษณ์ในระหว่างขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถถอดเสื้อได้เนื่องจากเป็นไปตามระเบียบของโรงพยาบาล ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อให้นักข่าวของวารสารนำบทความที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของตนเพื่อเผยแพร่ลงในวารสารมาตรวจสอบก่อนว่าจะขัดกับการประกอบวิชาชีพของตนหรือไม่ก่อนนำตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน และการที่ผู้ฟ้องคดีให้นักข่าวถ่ายภาพผู้ฟ้องคดีในขณะที่ผู้ฟ้องคดีสวมเสื้อสัตวแพทย์ที่มีเครื่องหมายของโรงพยาบาลดังกล่าวติดอยู่เพื่อประกอบบทความ อันอาจนำไปใช้ในทางโฆษณาการประกอบวิชาชีพของตน แม้จะมีขนาดเล็กที่ไม่อาจสังเกตเห็นได้แต่เมื่ออ่านบทความประกอบแล้วย่อมทราบได้ว่าเป็นของโรงพยาบาลสัตว์แห่งใด ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีอาจเพียงถอดเสื้อสัตวแพทย์ที่มีตราสัญลักษณ์ของโรงพยาบาลสัตว์ถึงแม้จะอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก็ตามก็ย่อมสามารถทำได้ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการไม่ระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมีเพื่อป้องกันมิให้มีการประกอบวิชาชีพของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นไปในทำนองเผยแพร่ความรู้ความสามารถของตน จึงเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๒๔ ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์

^๙ ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ต้องระมัดระวังตามวิสัยที่พึงมี มิให้การประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ของตนแพร่ออกไปในสื่อมวลชนเป็นไปในทำนองโฆษณาคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถของตนหรือของผู้อื่น

พ.ศ. ๒๕๔๖ อีกทั้ง โทษว่ากล่าวตักเตือนเป็นโทษที่เบาที่สุดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้น คำสั่งของนายกสัตวแพทย์สภา ที่ลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๕/๒๕๕๔)

๒.๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลซึ่งประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยผิดกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ คณะกรรมการวิชาชีพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ คณะกรรมการสถานพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๑๐} พระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔๕ เมื่อคณะกรรมการได้รับสำนวนการสอบสวนและความเห็นของคณะอนุกรรมการสอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาสำนวนการสอบสวนและความคิดเห็นดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการอาจให้คณะอนุกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมก่อนวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ ในกรณีที่เห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์มิได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ หรือ

(๒) ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ในกรณีที่เห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ได้กระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษ

(ก) ว่ากล่าวตักเตือน

(ข) ภาคทัณฑ์

(ค) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี

(ง) เพิกถอนใบอนุญาต

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๘ คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการตามมาตรา นี้ ให้ทำเป็นคำสั่งสัตวแพทย์สภา พร้อมด้วยเหตุผลของการวินิจฉัยชี้ขาด และให้ถือเป็นที่สุด

๔. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๔.๑ สภาวิชาชีพบัญชี

๔.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบเข้าเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร

การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดไว้ในการประชุม ครั้งที่ ๙๗ (๓/๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ซึ่ง ก.บช. เทียบว่าเป็นปริญญาทางการบัญชีหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีตามมาตรา ๑๕(๑) แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้ (๑) สำนักงาน ก.พ. หรือทบวงมหาวิทยาลัย ต้องรับรองคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีในต่างประเทศ (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชีหรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี และ (๓) จะต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาและสอบผ่านในวิชาดังต่อไปนี้ ในระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่ ก.บช. ให้การรับรอง ๑) การบัญชีขั้นต้น/ขั้นต้น และการบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง ๓ รายวิชา ๒) การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง ๑ รายวิชา ๓) การสอบบัญชี ๑ รายวิชา ๔) การบัญชีต้นทุน ๑ รายวิชา และ ๕) การภาษีอากร ๑ รายวิชา รวม ๗ รายวิชา ซึ่งในการพิจารณารับรองหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ก.บช. จะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ซึ่งผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องผ่านเกณฑ์ครบทั้งหมดตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) ทุกข้อ จะแยกพิจารณาเป็นข้อใดข้อหนึ่งมิได้ การที่สภาวิชาชีพการบัญชีมีมติไม่รับคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเห็นว่าคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สภาการบัญชีข้างต้นกำหนด จึงเป็นการพิจารณาโดยชอบตามที่มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ กำหนดให้อำนาจไว้แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจากประเทศอินเดีย ได้ยื่นคำขอแจ้งการฝึกงานสอบบัญชีเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมาคณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คุณสมบัติของผู้ฟ้องคดี

ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิชาชีพบัญชี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กำหนดไว้ในการประชุมครั้งที่ ๙๗ (๓/๒๕๓๕) ที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า (๑) สำนักงาน ก.พ. หรือทบวงมหาวิทยาลัย ต้องรับรองคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีในต่างประเทศ เนื่องจากสำนักงาน ก.พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) อ้างว่าคุณวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่เป็นปริญญาทางการบัญชี แต่เป็นปริญญาทางพาณิชยศาสตร์และปริญญาทางบริหารธุรกิจ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) อ้างว่าคุณวุฒิดังกล่าวเทียบได้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีและปริญญาโทตามหลักเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงไม่อาจพิจารณาว่าเป็นคุณวุฒิทางด้านใดประกอบกับยังไม่มีแนวทางใดในการพิจารณาคณะอนุกรรมการฯ จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาว่าควรดำเนินประการใด หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดี ๑ ได้พิจารณากรณีของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด จึงมีมติไม่รับคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยให้มีอำนาจหน้าที่ศึกษาและพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และวางหลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕ และนำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่ง ก.บช. เทียบว่าเป็นปริญญาทางการบัญชีหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี ตามมาตรา ๑๕ (๑)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ ในการประชุม ครั้งที่ ๙๗ (๓/๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (๑) สำนักงาน ก.พ. หรือทบวง

^{๑๑} พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๑๕ ผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ต้อง

(๑) เป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชีหรือประกาศนียบัตรทางการบัญชีซึ่ง ก.บช. เทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีการศึกษาวิชาการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นสมควรให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

มหาวิทยาลัยต้องรับรองคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีในประเทศ และ (๒) จะต้องเป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี และ (๓) จะต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาและสอบผ่านในวิชาดังต่อไปนี้ ในระดับปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่ ก.บช. ให้การรับรอง ๑) การบัญชี ชั้นต้น/ชั้นต้น และการบัญชีชั้นกลาง/ชั้นกลาง ๓ รายวิชา ๒) การบัญชีขั้นสูง/ชั้นสูง ๑ รายวิชา ๓) การสอบบัญชี ๑ รายวิชา ๔) การบัญชีต้นทุน ๑ รายวิชา และ ๕) การภาษีอากร ๑ รายวิชา รวม ๗ รายวิชา โดยไม่ต้องพิจารณาถึงจำนวนหน่วยกิตที่ศึกษา สำหรับในการพิจารณารับรองหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ก.บช. จะพิจารณารับรองเป็นรายๆ ไป จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว เห็นว่าการพิจารณาคคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่ง ก.บช. เทียบว่าเป็นปริญญาทางการบัญชีหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีตามมาตรา ๑๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีฯ นั้น จะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) โดยพิจารณาผ่านเกณฑ์ครบทั้งหมดทุกข้อ จะแยกพิจารณาเป็นข้อใดข้อหนึ่งมิได้ และในการพิจารณารับรองหลักสูตรผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณารับรองเป็นรายๆ ไป ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า คุณวุฒิของผู้ฟ้องคดีไม่สอดคล้องตามหลักเกณฑ์และยังไม่มีแนวทางใดในการพิจารณา เห็นควรนำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การพิจารณาของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว เห็นว่า คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามข้อ (๑) แล้วในส่วนคุณวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีที่ได้มีการรับรองโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (สำนักงาน ก.พ.) หรือทบวงมหาวิทยาลัย (เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ดังนั้น เมื่อคุณวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อ (๑) จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ในข้อ (๒) และ (๓) แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯ เห็นควรนำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาต่อไป เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณากรณีผู้ฟ้องคดีจาก ๑) รายละเอียดวิชาการศึกษาทั้งปริญญาตรีและปริญญาโท ๒) หลักเกณฑ์การพิจารณาคคุณสมบัติการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๙๗ (๓/๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ๓) การพิจารณาคคุณสมบัติการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ๔) ความเห็นของคณะกรรมการฯ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีผู้ฟ้องคดีเนื่องจากคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด จึงมีมติไม่รับคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ฟ้องคดี การมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลักเกณฑ์การพิจารณาคคุณสมบัติของผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งกำหนดไว้ในการประชุมผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ครั้งที่ ๙๗ (๓/๒๕๓๕) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม

๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๑^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี ที่ได้กำหนดให้อำนาจไว้
มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่รับคำขอแจ้งผิดให้ทำงานเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของ
ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ตามหนังสือ
ที่ พณ ๐๘๐๔.๐๖/๓๗๒๒ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายด้วย
พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๑/๒๕๕๓)

๔.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาพักใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพบัญชี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๑๒} พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๑๑ ให้ ก.บช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(๒) สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(๓) ออกข้อบังคับ วางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออก การต่ออายุ และการออกใบแทนใบอนุญาต

เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(๔) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาอื่น ในการศึกษาวิชาชีพสอบบัญชี

บทที่ ๒๗

คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา

๑. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกเพื่อรับทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการอนุมัติผู้สอบคัดเลือกเพื่อรับทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการสอบของนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา

๕.๑ การถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การมีคำสั่งให้พ้นจากสถานภาพนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ การออกคำสั่งให้ออกจากการเป็นนักเรียน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๔ การถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตร

เมื่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตรวจสอบพบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้สำเร็จการศึกษาตามวุฒิที่นำมาใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี การที่สภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมีมติให้ถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และให้ยกเลิกปริญญาบัตรของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในปีการศึกษา ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการทั่วไป แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยใช้ระเบียบแสดงผลการเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการตลาด จากโรงเรียนธนกิจพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร และได้รับอนุมัติปริญญาบัตรเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่ต่อมาสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘ มีมติให้ถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตร เลขที่ ๖/๒๕๔๓ ที่ได้ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากได้รับผลการตรวจสอบว่า ใบระเบียบแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการบัญชี จากโรงเรียนเทคนิคธุรกิจบัณฑิตที่เป็นวุฒิการศึกษาในการสมัครเป็นนักศึกษาปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นใบแสดงผลวุฒิการศึกษาปลอม นอกจากนี้ ยังได้รับผลการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนว่า ไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาจากโรงเรียนธนกิจพาณิชย์การ จึงไม่อาจยืนยันการจบได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการตลาดจากโรงเรียนธนกิจพาณิชย์การเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๑ โดยมีใบระเบียบแสดงผลการเรียนเป็นหลักฐาน สำหรับประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๘ ที่ถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตรของผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วยการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๙ (๙) ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อบังคับดังกล่าวมุ่งหมายใช้บังคับกับบุคคลที่กำลังเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นนักศึกษาตามข้อบังคับดังกล่าวแล้ว การอ้างข้อบังคับดังกล่าวถอนสภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตร เลขที่ ๖/๒๕๔๓ ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงใจกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘ ที่ให้ถอนสภาพ

การเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและยกเลิกปริญญาบัตรของผู้ฟ้องคดี และครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มอบและประสาทปริญญาบัตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตคืนผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ภายหลังจากที่สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีหนังสือลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งแจ้งต่อศาลว่าจากการตรวจสอบทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนทกิจพาณิชย์การที่เข้าเรียนในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่จัดเก็บอยู่ในรูปฟิล์มม้วนที่ ๑๕ และม้วนที่ ๑๖ ไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นนักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้ ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำชี้แจงดังกล่าวตามคำสั่งศาลแต่อย่างใด ประกอบกับใบทะเบียนแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระบุว่า สถานศึกษาเดิมโรงเรียนนทกิจพาณิชย์การ กรุงเทพมหานคร ชั้นเรียนสุดท้าย ปวช.๓ ซึ่งหมายถึงผู้ฟ้องคดีเรียนสำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร ๓ ปี ที่โรงเรียนนทกิจพาณิชย์การ ซึ่งหากความจริงเป็นดังที่ปรากฏในใบทะเบียนแสดงผลการเรียน แสดงว่าผู้ฟ้องคดีต้องเข้าศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คือ ในปีการศึกษา ๒๕๒๖ และจบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๒๘ จากนั้นศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษา ๒๕๒๙ และจบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๓๐ รวมระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวจำนวน ๕ ปีการศึกษา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยสำนักทะเบียนและวัดผลได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเนื่องจากโรงเรียนนทกิจพาณิชย์การถูกเพิกถอนใบอนุญาตและเลิกดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ประกอบกับมาตรา ๖๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ บัญญัติให้ผู้รับใบอนุญาตรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา การประเมินผลการเรียน ต้นขวัญใบสุทธิ ทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อนักเรียน และสมุดหมายเหตุรายวัน ส่งมอบต่อผู้อนุญาตให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลิกดำเนินการ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๒๗ พ.ศ. ๒๕๒๗ ข้อ ๓๑ กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดให้มีทะเบียนแสดงผลการเรียนประจำตัวนักศึกษาตามแบบทำยทะเบียนซึ่งใช้อักษรย่อว่า “รบ. ปวส.” และต้องเก็บรักษาไว้ตลอดไป แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งได้ตรวจสอบทะเบียนนักเรียนของโรงเรียนนทกิจพาณิชย์การที่เข้าเรียนในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ที่จัดเก็บอยู่ในรูปฟิล์มม้วนที่ ๑๕ และม้วนที่ ๑๖ ไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นนักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นนักเรียนของโรงเรียนนทกิจพาณิชย์การ ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และเมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็น

นักเรียนของโรงเรียนธุรกิจพณิชยการในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจที่จะสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากโรงเรียนธุรกิจพณิชยการในปีการศึกษา ๒๕๓๐ และย่อมไม่มีคุณสมบัติที่จะสมัครเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการทั่วไป แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นนักเรียนของโรงเรียนธุรกิจพณิชยการ จึงไม่อาจจบการศึกษาตามระเบียบแสดงผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ผู้ฟ้องคดีนำมาเป็นวุฒิการศึกษาในการสมัครเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา ๒๕๔๓ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และการที่ผู้ฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาและรับอนุมัติปริญญาบัตร เลขที่ ๖/๒๕๔๓ เป็นผลมาจากการสมัครเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้สมัครเข้าศึกษาทุกคนไม่ว่าผู้เข้าศึกษานั้นจะสมัครเข้าศึกษาตามข้อบังคับเดิมหรือข้อบังคับใหม่ก็ตาม สำหรับวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีที่สมัครเข้าศึกษานั้นได้มีการตรวจสอบและพบการกระทำผิดก่อนข้อบังคับใหม่จะมีผลใช้บังคับ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าควรใช้ระเบียบที่เป็นคุณแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า การที่จะใช้ระเบียบใดที่เป็นคุณแก่บุคคลใดบุคคลนั้นจะต้องสุจริตเสียก่อน การจะใช้ระเบียบที่เป็นคุณเพื่อประโยชน์แก่ผู้ไม่สุจริตย่อมไม่อาจกระทำได้ นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการจะตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากจบการศึกษาแล้วทำไม่ได้ และการกระทำใดๆ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาไปแล้วเป็นโมฆะนั้น เห็นว่า การตรวจสอบวุฒิการศึกษาได้ดำเนินการต่อเนื่องกันมาซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบเพราะจะต้องตรวจสอบจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสถานศึกษาที่ออกวุฒิการศึกษาและขั้นตอนในการแจ้งให้ผู้สมัครเข้าศึกษาได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานประกอบการพิจารณาว่าวุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเข้าศึกษากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มาโดยชอบหรือไม่ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในคราวประชุมที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘ ที่ให้ถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และให้ยกเลิกปริญญาบัตร เลขที่ ๖/๒๕๔๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๒/๒๕๕๔)

๖. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาของมหาวิทยาลัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. กรณีเกี่ยวกับการไม่อนุมัติปริญญาเนื่องจากขาดคุณสมบัติเข้าศึกษาตามหลักสูตร

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับนักบริหารฯ หลักสูตร ๑ ปีครึ่ง มาตั้งแต่ต้น แม้มหาวิทยาลัยจะได้รับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาในโครงการดังกล่าว และให้ลงทะเบียนศึกษาลักษณะวิชาและสอบวัดผลการศึกษาได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ไปก่อนก็ตาม มหาวิทยาลัยก็ไม่อาจอนุมัติปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยไม่อนุมัติปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อปรากฏว่ามหาวิทยาลัยได้แจ้งถึงปัญหาของหลักฐานเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานในการสมัครศึกษาต่อรวมทั้งได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีต้องเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี ไปก่อนซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและยินยอมโดยลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติมมากกว่านักศึกษาในรุ่นเดียวกันตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นมา กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่ามหาวิทยาลัยได้ใช้เวลาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีนานเกินสมควร จึงถือไม่ได้ว่ามหาวิทยาลัยกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้าศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับนักบริหาร ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) หลักสูตร ๑ ปีครึ่ง รุ่นที่ ๑ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับนักบริหาร (Executive – B.B.A.) สาขาการจัดการทั่วไป ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ ในสังกัดของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นนักศึกษาโครงการดังกล่าวและผู้ฟ้องคดีได้เริ่มศึกษาตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๔๗ และเมื่อศึกษาจนครบตามระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร ๑ ปีครึ่ง ในภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอจบการศึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๘

แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาสำหรับนักบริหาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้วไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีจบการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีวุฒิการศึกษาไม่ถูกต้องตามคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของหลักสูตรดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตรวจสอบวุฒิการศึกษาของผู้ฟ้องคดีล่าช้าและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติมเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการศึกษา ๑ ปีครึ่งแล้ว และไม่อนุมัติปริญญาตรีให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งที่ผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนครบตามหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอนุมัติปริญญาตรีธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับนักบริหาร (Executive – B.B.A.) สาขาการจัดการทั่วไป โครงการจัดการศึกษาสำหรับนักบริหาร ระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๑ ปีครึ่ง สำหรับผู้จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คณะวิทยาการจัดการ ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ให้ผู้ฟ้องคดี และหากไม่สามารถอนุมัติปริญญาให้ผู้ฟ้องคดีได้ ขอให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยจนถึงวันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบการรับสมัครนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรที่ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการไว้ว่า (๑) เป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นผู้บริหาร หรือผู้มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี (๒) ผู้เข้าศึกษาระดับปริญญาตรีต้องสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และ (๓) ผู้เข้าศึกษาระดับอนุปริญญาต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ในการสมัครเข้าศึกษาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหลักฐานการศึกษาประกอบการสมัคร คือ สำเนาวุฒิบัตรการอบรมมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มินิเอ็มบีเอ (UTCC MINI MBA) สำเนาประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างภาพ จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ และสำเนาเอกสารหลักฐานการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา และผู้ฟ้องคดีได้กรอกข้อความในใบรายงานตัวว่า ผู้ฟ้องคดีมีวุฒิการศึกษาเดิม คือ มินิเอ็มบีเอ (UTCC MINI MBA) จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และลงลายมือชื่อรับรองว่าตนมีคุณสมบัติถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบที่จะเข้าศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวได้ เห็นว่า วุฒิการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานในการสมัครเข้าศึกษาข้างต้นไม่ปรากฏว่าสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาได้รับรองว่าการศึกษาดังกล่าวเทียบเท่าระดับอนุปริญญาแต่อย่างใด ส่วนหลักฐานการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือ

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับรองวิทยฐานะสถาบันการศึกษาและหลักสูตร การศึกษาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศได้รับรองคุณสมบัติ การศึกษาดังกล่าวว่ายเทียบเท่าระดับอนุปริญญาแต่อย่างไร ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ ที่จะสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสำหรับนักบริหารฯ หลักสูตร ๑ ปีครึ่ง มาตั้งแต่ต้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะได้รับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาในโครงการดังกล่าว และให้ผู้ฟ้องคดี ได้ลงทะเบียนศึกษาลักษณะวิชาและสอบวัดผลการศึกษาได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่อาจอนุมติปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุมติปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ใช่การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าหลักฐานการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีนำมาแสดงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้บ่งบอกในตัวเองว่าเป็นระดับอนุปริญญา คงมีแต่ผู้ฟ้องคดีที่รับรองตนเองว่าสำเร็จการศึกษา ระดับอนุปริญญาโดยระบุในเอกสารรายงานตัวเข้าเป็นนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาไว้ก่อนโดยเชื่อตามคำรับรองของผู้ฟ้องคดีแล้วมาตรวจสอบ โดยละเอียดในภายหลัง จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยเหตุผลแล้ว และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบพบตั้งแต่เมื่อรับผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๔๗ แล้วว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงคุณวุฒิระดับอนุปริญญา และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้ตรวจสอบหลักฐานการศึกษาของผู้ฟ้องคดีโดยละเอียดแล้วพบว่า หลักฐานการศึกษา ของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเทียบเท่าระดับอนุปริญญาได้ และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ โดยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีส่งหลักฐานการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามาแสดงเพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำหลักฐานมายื่นเพิ่มเติมแต่อย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนไปก่อนจนกว่าจะได้นำหลักฐานการศึกษามายื่นเพิ่มเติม รวมทั้งได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าผู้ฟ้องคดีต้องเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปี ไปก่อน เนื่องจากยังไม่แน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีมีวุฒิการศึกษาในระดับใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและ ยินยอมโดยลงทะเบียนเรียนเพิ่มเติมมากกว่านักศึกษาในรุ่นเดียวกันตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปี การศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นมา กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้เวลาตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๒ ของคุณสมบัติผู้สมัครเข้าศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สำหรับนักบริหารฯ นานเกินสมควรดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมาในคำฟ้องและคำอุทธรณ์แต่อย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ได้กระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีในการปฏิบัติหน้าที่ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๓/๒๕๕๓)

๙. กรณีเกี่ยวกับการขอโอนกิจการโรงเรียน

เมื่อการยื่นขอโอนกิจการโรงเรียนได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการขอโอนและรับโอนโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบกับการดำเนินการตามคำพิพากษาตามยอมของศาลในคดีแพ่งโดยชัดแจ้ง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการออกหนังสืออนุญาตให้โอนโรงเรียนดังกล่าวได้ตามแบบที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนความชอบของสัญญาประนีประนอมยอมความที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้างเพื่อเป็นเหตุขอให้เพิกถอนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น เป็นภาระหน้าที่ของศาลจังหวัดอุดรซึ่งเป็นศาลที่พิจารณาคดีนั้น ๆ จะเป็นผู้นิรนัย มิใช่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด และเป็นผู้ถือใบอนุญาตดำเนินการโรงเรียนมัธยมน้ำตาลอนุสรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน ต่อมา ปี ๒๕๔๗ นาง ล. และนาง ก. ซึ่งขณะนั้นเป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นของผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้นาย ส. ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนาง ส. ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามพร้อมประทับตราสำคัญของบริษัทมีผลผูกพันบริษัทเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดอุดรธานีเป็นคดีแพ่ง ให้ดำเนินการโอนกิจการโรงเรียนฯ ให้กับนาง ล. และนาง ก. และใส่ชื่อทายาทของนาย ค. หรือให้กับห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. โดยอ้างมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญผู้ถือหุ้นของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ ต่อมา วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นาง ส. ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยตกลงยินยอมโอนโรงเรียนฯ พร้อมทั้งทรัพย์สินของโรงเรียนทั้งหมดให้แก่ นาง ล. และนาง ก. หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. โดยจะดำเนินการโอนให้ภายใน ๗ วัน นับแต่วันทำสัญญา หากผิดสัญญายินยอมให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของนาง ส. จากนั้นคู่กรณีได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดอุดรธานีขอให้มีคำพิพากษาตามยอม ซึ่งศาลจังหวัดอุดรธานีได้มีคำพิพากษาตามยอม ต่อมา วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นาง ส. ได้ยื่นคำร้องขอโอนโรงเรียนฯ ให้แก่ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. และผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีหนังสืออนุญาตให้โอนโรงเรียนดังกล่าวได้ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการโอนดังกล่าวไม่ชอบ นาง ส. ทำสัญญาประนีประนอมยอมความหรือยื่นคำร้องขอโอนโรงเรียนฯ ให้กับห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. โดยไม่มีอำนาจ ไม่มีผลผูกพันผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ทบทวนคำสั่งและเพิกถอนการอนุญาตให้โอนโรงเรียนฯ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีอาจก้าวล่วงที่จะเห็นว่าคำสั่งศาลไม่ผูกพันผู้ฟ้องคดีแล้วเพิกถอนการอนุญาตให้

โอนกิจการโรงเรียนได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสืออนุญาตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้โอนโรงเรียนฯ ให้แก่ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส.

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการขอโอนและรับโอนโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำขอโอนและรับโอนโรงเรียนเอกชนที่มีเอกสารหลักฐานครบถ้วนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันรับคำขอ เมื่อนาง ส. ได้ยื่นคำขอที่มีเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ประกอบกับได้มีคำพิพากษาดำเนินการตามยอมของศาลจังหวัดอุดรธานี ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว จึงเป็นการยื่นคำขอโอนกิจการโรงเรียนที่ถูกต้องตามระเบียบ เพียงแต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำพิพากษาดำเนินการตามสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งกระทำโดยบุคคลผู้ไม่มีอำนาจทำการแทนผู้ฟ้องคดีย่อมไม่ผูกพันผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ร้องสอดและศาลจังหวัดอุดรธานีอนุญาตให้เข้ามาเป็นจำเลยร่วมก่อนที่นาง ส. จะทำสัญญาประนีประนอมยอมความและก่อนศาลจังหวัดอุดรธานีจะมีคำพิพากษาดำเนินการตามสัญญาประนีประนอมยอมความ คำพิพากษาดำเนินการดังกล่าวจึงย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีด้วย ตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และคำพิพากษาของศาลระบุว่าให้นาง ส. เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนโอนและได้ยื่นคำขอโดยถูกต้องตามระเบียบขั้นตอน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ออกหนังสือให้โอนกิจการโรงเรียนฯ โดยชอบ ส่วนการทำสัญญาประนีประนอมยอมความของศาลจังหวัดอุดรธานีชอบหรือไม่นั้น เป็นภาระหน้าที่ของศาลที่พิจารณาคดีนั้นๆ จะเป็นผู้นิฉัย ไม่ได้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ประกอบกับคำพิพากษามีได้ถูกเพิกถอนหรือมีการกลับหรือแก้โดยศาลที่สูงกว่า จึงยังคงมีผลใช้บังคับต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นจำเลยร่วม ส่วนการที่นาย ส. ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. ผู้รับโอนโรงเรียนไม่มีอำนาจลงนามแต่เพียงผู้เดียวนั้นอาจทำให้การรับโอนโรงเรียนยังไม่สมบูรณ์ แต่อาจแก้ไขให้ถูกต้องหรือถูกเพิกถอนได้ในภายหลัง เนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีการเพิกถอนสัญญารับโอนโรงเรียนฯ แต่ประการใด สัญญาโอนโรงเรียนจึงยังมีผลบังคับใช้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการขอโอนและรับโอนโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ออกหนังสืออนุญาตให้โอนโรงเรียน (สข.๑๖) ที่ ๑/๒๕๕๗ ให้โอนโรงเรียนฯ ให้แก่ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ส. จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๘/๒๕๕๓)

๑๐. กรณีเกี่ยวกับการจัดพิมพ์ตำราเรียน

หัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชาตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อการพิจารณาใบเสนอขออนุมัติจัดพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดีเป็นงานของภาควิชา และหัวหน้าภาควิชาปรัชญาเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี หัวหน้าภาควิชาปรัชญาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้หัวหน้าภาควิชาต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง การที่หัวหน้าภาควิชาปรัชญาไม่ดำเนินการและเก็บรักษาต้นฉบับตำราดังกล่าวไว้ซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่บ่งชี้ว่าไม่พิจารณาใบเสนอขออนุมัติพิมพ์ตำราของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เมื่อผลจากการนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงต้นสังกัดของหัวหน้าภาควิชาจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมภาควิชาปรัชญาให้จัดทำตำรา PY ๑๐๕ ร่วมกับหัวหน้าภาควิชาปรัชญา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้นำต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ ที่ผู้ฟ้องคดีเขียนคนเดียว พร้อมใบเสนอขออนุมัติให้จัดพิมพ์ตำราสื่อการสอนที่กรอกรายละเอียดแล้ววางไว้บนโต๊ะทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้หัวหน้าภาควิชาต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวคือ (๑) ต้องตรวจสอบว่าเนื้อหาตามรายละเอียดของกระบวนวิชาครบถ้วนและมีองค์ประกอบของตำราสื่อการสอนครบถ้วนตามรูปแบบที่กำหนด (๒) ตรวจสอบประเภทของตำรา และ (๓) ตรวจสอบความเหมาะสมของจำนวนที่เสนอพิมพ์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามเรื่องการขออนุมัติพิมพ์ตำราจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามดังกล่าวตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ ไม่ได้วางอยู่บนโต๊ะทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงเข้าใจว่าต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ ดังกล่าวสูญหาย จึงไปแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก และทำบันทึกถึงคณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ให้สอบสวนกรณีต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดีสูญหาย หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยอมรับกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๔ ว่าต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ อยู่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้สูญหายและได้เก็บรักษาไว้ ระหว่างนั้น เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ

ขออนุมัติพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ดังกล่าวใหม่อีกครั้ง โดยไม่เสนอหัวหน้าภาควิชาปรัชญาอีก ผู้ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขอนุมัติให้จัดพิมพ์ตำราดังกล่าวได้ แต่ปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ส่งต้นฉบับคืนให้กับผู้ฟ้องคดี โดยแจ้งว่าต้นฉบับไม่สมบูรณ์เนื่องจากไม่มีลายมือชื่อของหัวหน้าภาควิชาทำให้ไม่อาจจัดพิมพ์ได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาเกี่ยวกับการขออนุมัติจัดพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถดำเนินการจัดพิมพ์ตำราออกมาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชา PY ๑๐๕ ได้ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง^๑ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว เห็นว่า แม้การพิมพ์ตำราเพื่อใช้ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงจะไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการไว้ แต่ปรากฏรายละเอียดตามแบบอนุมัติพิมพ์ตำราเสนอมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าในทางปฏิบัติของการพิมพ์ตำราเพื่อใช้ในการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ประจำภาควิชาที่ได้รับมอบหมายให้เขียนตำราจะต้องเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงคณบดี เพื่อให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณบดีแล้วจึงจะแจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติสั่งพิมพ์ต่อไป และเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหงฯ หัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชา เมื่อการพิจารณาไปเสนอขออนุมัติจัดพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดีเป็นงานของภาควิชา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่

^{๑-๒} พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๒ ในคณะหนึ่งให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะและจะให้มีรองคณบดีตามจำนวนที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมายก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีการแบ่งภาควิชาหรือแบ่งส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาในคณะ ให้มีหัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของภาควิชาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา และจะให้มีรองหัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่หัวหน้าภาควิชาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชามอบหมายก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ได้กำหนดไว้ให้หัวหน้าภาควิชาต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวคือ (๑) ต้องตรวจสอบว่าเนื้อหาตามรายละเอียดของกระบวนวิชาครบถ้วน และมีองค์ประกอบของตำราสื่อการสอนครบถ้วนตามรูปแบบที่กำหนด (๒) ตรวจสอบประเภทของตำรา และ (๓) ตรวจสอบความเหมาะสมของจำนวนที่เสนอพิมพ์ในฐานะหัวหน้าภาควิชาปรัชญา เพื่อมีความเห็นในการจัดพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งหากปราศจากการตรวจสอบและเสนอความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติจัดพิมพ์ตำราก็ไม่อาจอนุมัติได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนเสนอพิมพ์ตำราของมหาวิทยาลัยรามคำแหง หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการไม่ถูกต้องเช่นใด ก็ต้องพิจารณาตรวจสอบและเสนอผลการพิจารณาไปตามลำดับชั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าว และเก็บรักษาต้นฉบับตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดีไว้ กรณีเป็นพฤติการณ์ที่บ่งชี้ว่าไม่พิจารณาไปเสนอขออนุมัติพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าหัวหน้าภาควิชาปรัชญาคนใหม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอพิมพ์ตำราดังกล่าว และมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการจัดพิมพ์ตำรา PY ๑๐๕ ฉบับดังกล่าว และขณะนี้มีการจัดพิมพ์ตำราดังกล่าวแล้วด้วย ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ศาลปกครอง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม โดยที่การละเลยอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยต้องได้รับการจัดพิมพ์ล่าช้าออกไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เกิดขึ้น พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๑/๒๕๕๓)

๑๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้สอน

การออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดทำการสอนเป็นการใช้อำนาจหน้าที่จัดการวัดผลประเมินผลและควบคุมมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำคณะตามมาตรา ๓๑ (๕) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะบดีจึงไม่อาจใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาของคณะหรือในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะ ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดสอนได้โดยลำพัง

โดยที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคามฯ ไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการที่คณะที่จะออกคำสั่งให้อาจารย์ทำการงดสอนไว้ ดังนั้น ในการมีคำสั่งดังกล่าวจึงต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตำแหน่งอาจารย์ ระดับ ๗ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบการสอนวิชาฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ ๒ และวิชาปฏิบัติการอิเล็กทรอนิกส์ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ หัวหน้าภาควิชาฟิสิกส์ได้มีหนังสือ แจ้งต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่า นิสิตสาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์ (สายอิเล็กทรอนิกส์) ขอให้เปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ผู้สอน และในวันเดียวกันนั้นภาควิชาฟิสิกส์ได้จัดให้มีการประชุมภาควิชาฟิสิกส์ (วาระพิเศษ) เพื่อแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีขึ้นโดยมีผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมประชุมด้วย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งคณะวิทยาศาสตร์ ที่ ๒๕๙/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๕ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนในรายวิชา ๐๒๐๔ ๓๔๓ ฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ ๒ และรายวิชา ๐๒๐๔ ๓๔๓ ปฏิบัติการฟิสิกส์อิเล็กทรอนิกส์ ๒ ในภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๔๕ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป และผู้ถูกฟ้องคดีได้เสนอเรื่องการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนต่อที่ประชุมของคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ ยื่นต่ออธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอให้ทบทวนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีงดสอน และได้รับรองทุกข้อเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ ต่อประธาน อ.ก.ม. อุทธรณ์และร้องทุกข์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แต่ก็ได้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งคณะวิทยาศาสตร์ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในคณะวิทยาศาสตร์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล สั่งงานหรือดำเนินการอื่นใด

เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการภายในคณะวิทยาศาสตร์ ตามมาตรา ๒๙^๓ และมาตรา ๓๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งรวมถึงมีอำนาจในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวิชาเพื่อยุติปัญหาข้อร้องเรียนของนิสิตที่ขอให้เปลี่ยนอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นข้อพิพาทในคดีนี้ด้วยก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีรับว่าการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวิชาดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจหน้าที่จัดการวัดผลประเมินผลและควบคุมมาตรฐานการศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ตามมาตรา ๓๑ (๕)^๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาของคณะหรือในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวิชาได้โดยลำพัง หากแต่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องเสนอเรื่องการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองวิชาให้คณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์พิจารณาให้ความเห็นชอบกับคำสั่งดังกล่าวด้วย อย่างไรก็ดี เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏต่อมาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการ

^{๓-๔} พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๒๙ ในคณะหนึ่ง ให้มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของคณะ และจะให้มีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีมอบหมาย

การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และคุณสมบัติของคณบดีและรองคณบดีตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในคณะหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการประจำคณะประกอบด้วยคณบดี รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา ถ้ามี เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำในคณะจำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของกรรมการโดยตำแหน่ง ถ้าไม่มีการแบ่งภาควิชาหรือมีแต่ไม่ถึงสี่ภาควิชา ให้อธิการบดีแต่งตั้งคณาจารย์ประจำในคณะเป็นกรรมการเพิ่มเติมให้ได้จำนวนทั้งหมดไม่น้อยกว่าเจ็ดคน แต่ไม่เกินเก้าคน

กรรมการที่อธิการบดีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งจะเป็นคณาจารย์ประจำในภาควิชาเดียวกันเกินหนึ่งคนไม่ได้ จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้งในแต่ละคณะให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้คณบดีเป็นประธานคณะกรรมการประจำคณะ และให้คณบดีแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นเลขานุการของคณะกรรมการประจำคณะ

กรรมการที่อธิการบดีแต่งตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปี แต่อาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

การประชุมของคณะกรรมการประจำคณะ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

ฯลฯ

(๕) จัดการวัดผล ประเมินผล และควบคุมมาตรฐานการศึกษาของคณะ

ฯลฯ

ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๔)^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเสนอเรื่องคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนต่อที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะวิทยาศาสตร์ ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๕ โดยที่ประชุมได้พิจารณาให้ความ เห็นชอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำการงดสอนทั้งสองวิชาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนทั้งสองวิชาดังกล่าวได้ และโดยที่พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาสารคามฯ ไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะออก คำสั่งให้อาจารย์ทำการงดสอนไว้ ทำให้การพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกคำสั่ง งดสอนดังกล่าวเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ จึงต้องพิจารณา ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ก่อนที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอน ภาควิชาฟิสิกส์ได้จัดประชุมวาระพิเศษเพื่อแก้ไข ปัญหาหลักสูตรเรียนขอให้เปลี่ยนผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นอาจารย์ผู้สอนในสองวิชาดังกล่าว โดยมีผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี หัวหน้าภาควิชาฟิสิกส์ อาจารย์อื่นในภาควิชาฟิสิกส์ รวมถึงนิสิต ที่เสนอข้อร้องเรียนเข้าร่วมการประชุม โดยที่ประชุมได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อร้องเรียน ของนิสิตดังกล่าวและผู้ฟ้องคดีก็เห็นด้วยกับข้อเสนอของนิสิตที่ให้เปลี่ยนตัวผู้ฟ้องคดีออกจาก การเป็นอาจารย์ผู้สอน จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว และการที่ผู้ฟ้องคดีเห็นควรให้เปลี่ยนตนเองออกจากความเป็นอาจารย์ผู้สอนในสองวิชาดังกล่าว ย่อมมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีจะต้องยุติการเป็นอาจารย์ผู้สอนในสองวิชาดังกล่าวด้วย ดังนั้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีงดสอนในสองวิชาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๕/๒๕๕๓)

^๖ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่ง ทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

ขลข

ขลข

(๔) คำสั่งทางปกครองที่ต้องให้เจ้าหน้าที่อื่นให้ความเห็นชอบก่อน ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นได้ให้ความเห็นชอบในภายหลัง

ขลข

ขลข

บทที่ ๒๘

คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการขอแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๒.๑ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการไต่สวนและการสรุปสำนวนการดำเนินการทางวินัย

ผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้แก่ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น การที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการส่งเรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย โดยไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเอง จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ขณะผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๗ ปฏิบัติราชการประจำสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดพังงา ผู้ฟ้องคดีถูกร้องเรียน และเป็นเหตุให้ถูกดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และถูกลงโทษภาคทัณฑ์ เมื่อผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวแล้วจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๒ ขอให้ปลัดกระทรวงแรงงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จัดส่งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวกับการสอบสวนลงโทษทางวินัยทุกฉบับ รวมทั้งรายงานการสอบสวนและความเห็น

ของเจ้าหน้าที่ คำให้การของพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ คำให้การของผู้ร้อง (ที่นอกเหนือจากคำร้องเรียน) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตรวจ หรือคัดเฉพาะบันทึกข้อความ กองการเจ้าหน้าที่ ปกปิด ที่ รส ๐๒๐๓/๐๒๐ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่องการกล่าวหา ร้องเรียนนาย ศ. ซึ่งมีลักษณะเดียวกับรายงานการสอบสวน ส่วนเอกสารอื่น ไม่อนุญาต ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ขอให้มีความวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวน การสอบสวนลงโทษทางวินัยทั้งหมดโดยไม่ต้องลบหรือตัดทอนข้อความใดๆ และได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เพื่อติดตามเรื่องดังกล่าวจาก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อีกครั้งหนึ่ง ต่อมา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและ การบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมาย ให้สิทธิ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของผู้ฟ้องคดี พิจารณาวินิจฉัยอย่างคลุมเครือ ไม่ได้ กำหนดประเด็นให้ชัดเจน จึงมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๔ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และ พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีใหม่ ตามมาตรา ๒๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร. ๑๔๐๕/๒๘๙๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีแนวพิจารณาแล้วว่าไม่ได้เป็น กรณีร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ผู้ร้องเรียนจะต้อง ใช้สิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นที่สุดภายใต้การบริหารตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งหากผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยดังกล่าว สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลขอให้มีความพิพากษาหรือคำสั่งว่าการกระทำของกระทรวงแรงงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่น หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนลงโทษทางวินัยทุกฉบับแก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาเรื่องร้องเรียน ของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๓ ประกอบกับมาตรา ๒๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่นหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง แต่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตรวจหรือคัดบันทึกข้อความ กองการเจ้าหน้าที่ ปกปิด ที่ รส ๐๒๐๓/๐๒๐ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่อง การกล่าวหา ร้องเรียน นาย ศ. ซึ่งมีลักษณะเดียวกับรายงานการสอบสวน เป็นการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ดุลพินิจไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตรวจหรือคัดบันทึกถ้อยคำบุคคล พยานหลักฐานอื่นหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ อันถือได้ว่าเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการบางส่วนแก่ผู้ฟ้องคดี ตามนัยมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และการที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ร้องเรียนกรณีไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ขอให้คำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวนการสอบสวนลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งหมดโดยไม่ต้องลบหรือ

^๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำในดังกล่าว

(๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ แต่ต้องระบุไว้ด้วยว่าที่เปิดเผยไม่ได้ เพราะเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใดและเพราะเหตุใด และให้ถือว่าการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามลำดับสายการบังคับบัญชา แต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ตัดทอนข้อความใดๆ รวมทั้งได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เรื่อง ขอรทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อติดตามเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕^๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยโดยไม่พิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๓^๘ ประกอบกับมาตรา ๒๘ (๔)^๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๕/๒๕๕๓)

^{๖-๘} พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๓ ผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ หรือไม่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา ๑๑ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ในกรณีที่มีการร้องเรียนต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาออกไปได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหกสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๑๓

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่างๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา ๑๗ และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๕

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๓ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือร้องเรียน

หนังสือที่มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและเมื่อข้อมูลข่าวสารดังกล่าวยังอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ประกอบกับไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ดังนั้นแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทางอื่น แต่อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลก็ยังมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นายแพทย์ ส. ได้มีหนังสือร้องเรียนผู้ฟ้องคดีต่อคณะบดี คณะเภสัชศาสตร์และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สรุปความได้ว่าผู้ฟ้องคดีแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลโดยไม่มีสิทธิและใช้ในเรื่องส่วนตัว ข่มขู่เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกรงกลัว หลงเชื่อ และปฏิบัติตาม และเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยมหิดล ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินคดีกับนายแพทย์ ส. กรณีต่อเติมบ้านให้เช่า รุกล้ำกำแพงบ้านต่อศาลแพ่ง พร้อมกับขอหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์ ส. ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อใช้ประโยชน์ในการเบิกความในคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เอกสารที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอให้เปิดเผยเป็นเอกสารที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์แล้ว ได้มีคำวินิจฉัยที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่กล่าวอ้างว่า เรื่องร้องเรียนเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียนแล้วนั้น เป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ตามหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในคำวินิจฉัยดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยให้เหตุผลว่าเอกสารดังกล่าวไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ (๒)^๖ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ เห็นว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีที่นายแพทย์ ส. ได้มีหนังสือร้องเรียนผู้ฟ้องคดีเรื่องการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย โดยไม่ขอต่อคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ โดยผู้ฟ้องคดีได้แนบสำเนาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวไปพร้อมกับคำชี้แจงด้วย ดังนั้น การที่ให้เหตุผลว่าการไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพื่อดำเนินการสืบสวนในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ จึงไม่อาจรับฟังได้ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพแต่อย่างใด เพราะไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีถือเป็นคู่กรณีที่มีสิทธิถูกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๓/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเอกสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและยังอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกับไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทางอื่น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ สำหรับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบข้อเท็จจริงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์ ส. จนได้ข้อยุติแล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบ

^๖ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ

หรือกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้เจตนาารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เห็นได้ว่าเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็เป็นที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์ ส. ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐/๒๕๕๓)

^๗ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้วถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและค่าของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีนี้มิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็นเรื่องที่ทำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้ความหมายในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรานี้โดยอนุโลม

บทที่ ๒๙

คดีปกครองเกี่ยวกับการประมง

๑. การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์
ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๐

คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

๑. กรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการรับการประเมินภาษีตามแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ซ้ำซ้อน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการขอคืนเงินค่าคำขอ ค่าจดทะเบียน และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการยกเลิกการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีเกี่ยวกับการออกคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร

การออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของผู้ค้างภาษีอากรตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร นั้น กรมสรรพากรจะต้องคำนึงถึงพันธะหน้าที่ของบุคคลภายนอกกับผู้ค้างภาษีอากรที่ยังมีผลผูกพันต่อกัน โดยจะออกคำสั่งอายัดที่มีผลทำให้บุคคลภายนอกเสื่อมสิทธิไม่ได้ เมื่อเจ้าพนักงานภาษีได้ออกคำสั่งอายัดแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่าคำสั่งอายัดนั้นมีผลทำให้บุคคลภายนอกเสื่อมสิทธิหรือเป็นกรณีที่สิทธิของผู้ค้างภาษีอากร

มิได้มีอยู่จริง กรมสรรพากรโดยผู้มีอำนาจออกคำสั่งอายัดจึงต้องออกคำสั่งถอนการอายัดและคืนทรัพย์สินที่ได้รับไว้ให้แก่ผู้ถูกอายัด

สรุปข้อเท็จจริง

เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร ถึงผู้ฟ้องคดีเพื่ออายัดทรัพย์สินสิทธิเรียกร้องในบัญชีเงินฝาก ของนางสาว ก. ผู้ค้างภาษีอากร ซึ่งนางสาว ก. ได้มีหนังสือยืนยันแก่เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีว่าบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นของตนจริง เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงดำเนินการถอนเงินและปิดบัญชีดังกล่าวจำนวน ๒,๙๙๖,๕๙๐.๔๔ บาท และจัดทำแคชเชียร์เช็คส่งจ่ายกระทรวงการคลัง โดยนำไปมอบให้แก่สำนักงานสรรพากรเขตที่ระบุไว้ในคำสั่ง ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ แต่ต่อมา ศาลแพ่ง ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๙๖๓/๒๕๔๓ ว่า เงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าวเป็นของบุคคลอื่นไม่ใช่ของนางสาว ก. ผู้ค้างภาษีอากร ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชำระเงินคืนแก่เจ้าของบัญชีพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๙.๕ ต่อปี ตามคำพิพากษาดังกล่าว เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินแก่ผู้ฟ้องคดี แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วไม่อาจคืนเงินแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีอายัดทรัพย์สินสิทธิเรียกร้องในบัญชีเงินฝากที่พิพาทดังกล่าว และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินคืนพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๙.๕ ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒^๑ แห่งประมวลรัษฎากร มีคำสั่งถึงผู้ฟ้องคดีเพื่ออายัดทรัพย์สินสิทธิเรียกร้องในบัญชีเงินฝากของนางสาว ก. ผู้ค้างภาษีอากร นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีรับฟังเพียงคำกล่าวอ้างตามบันทึกคำให้การของนางสาว ก. ผู้ค้างภาษีอากร และเชื่อว่า

^๑ประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๒ ภาษีอากรซึ่งต้องเสียหรือนำส่งตามลักษณะนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียหรือนำส่ง ให้ถือเป็นภาษีอากรค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจเช่นเดียวกับอธิบดีตามวรรคสอง ภายในเขตท้องที่จังหวัดหรืออำเภอนั้น แต่สำหรับนายอำเภอนั้นจะใช้อำนาจสั่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุวัติรัฐมนตรี

มีข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวอ้าง โดยมีได้ทราบนิติสัมพันธ์ระหว่างนางสาว ก. กับผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ฟ้องคดีผู้รับคำสั่งอายุัดในการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อดำเนินการตามคำสั่งอายุัดหรือโต้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าวแล้วแต่กรณี เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้สอบถามนางสาว ก. แล้ว ได้ความเช่นเดียวกันว่า เงินในบัญชีที่มีคำสั่งอายุัดเป็นของนางสาว ก. เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการถอนเงินและปิดบัญชี และจัดทำเช็คเขียรรีเช็คส่งจ่ายกระทรวงการคลัง โดยนำไปมอบให้แก่สำนักงานสรรพากรเขตที่ระบุไว้ในคำสั่งในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งอายุัดทรัพย์สินแก่ผู้ฟ้องคดีโดยชอบแล้ว จึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และเมื่อผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม ผู้ฟ้องคดีจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ทางการเงินและบัญชี ตลอดจนจนประวัติความเป็นมาและการเคลื่อนไหวทางบัญชี ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนการตัดสินใจโอนเงินในบัญชีที่ถูกอายุัด ทั้งจะต้องรับผิดชอบต่อผู้ฝากที่แท้จริง ในกรณีที่เกิดความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของตน การรับฟังเพียงหนังสือยืนยันของนางสาว ก. ว่าเงินในบัญชีที่พิพาทเป็นของตน ทั้งที่ไม่มีชื่อเป็นเจ้าของบัญชีหรือเจ้าของบัญชีร่วม ย่อมไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติอย่างผู้มีวิชาชีพอย่างผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบเงินจำนวน ๒,๙๙๖,๕๙๐.๔๔ บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงิน ๙๙๖,๗๕๖.๒๙ บาท ที่ผู้ฟ้องคดีต้องชำระให้แก่เจ้าของบัญชีที่แท้จริงไป

อย่างไรก็ตาม ในการออกคำสั่งอายุัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากรนั้น กรมสรรพากรจะต้องคำนึงถึงพันธะหน้าที่ของบุคคลภายนอกกับผู้ค้างชำระภาษีที่ยังมีผลผูกพันต่อกัน โดยจะออกคำสั่งอายุัดที่มีผลทำให้บุคคลภายนอกเสื่อมสิทธิไม่ได้ ประกอบกับข้อ ๑๗ ของระเบียบกรมสรรพากร ว่าด้วยการอายุัดทรัพย์สินตามความในมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า การถอนคำสั่งอายุัดทรัพย์สิน เมื่อเจ้าพนักงานได้รับชำระค่าภาษีอากรต่างจากผู้ค้างภาษีอากรหรือบุคคลภายนอกผู้ถูกสั่งอายุัดทรัพย์สินไว้ครบถ้วนแล้ว หรืออาจด้วยเหตุอื่นใด เช่น สิทธิเรียกร้องของผู้ค้างภาษีอากรอันมีต่อบุคคลภายนอกมิได้มีอยู่จริง ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งอายุัดมีคำสั่งถอนการอายุัดตามแบบ ภ.ส. ๒๑/๑ ที่อธิบดีกำหนด หากมีทรัพย์สินอยู่กับเจ้าพนักงานก็ให้คืนให้แก่ผู้ถูกอายุัดไป ดังนั้น เมื่อเจ้าพนักงานภาษีได้ออกคำสั่งอายุัดแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่า คำสั่งอายุัดนั้นมีผลทำให้บุคคลภายนอกเสื่อมสิทธิหรือเป็นกรณีที่สิทธิของผู้ค้างภาษีอากรมิได้มีอยู่จริง ก็เป็นกรณีที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้มีอำนาจออกคำสั่งอายุัดมีคำสั่งถอนการอายุัดและคืนทรัพย์สินที่ได้รับไว้คืนให้แก่ผู้ถูกอายุัด เมื่อคดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงโดยผลแห่งคำพิพากษาศาลแพ่งว่าเงินในบัญชีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับชำระ

เป็นคำภาษาอารักขาของนางสาว ก. เป็นของบุคคลอื่นมิใช่ของนางสาว ก. ผู้ค้ำภาษาอารักขา จึงเป็นกรณีที่สิทธิเรียกร้องของผู้ค้ำภาษาอารักขาที่มีต่อผู้ฟ้องคดีมิได้มีอยู่จริง อันเป็นกรณีที่ ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ในการมีคำสั่งถอนการอายัด และจะต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ ผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๑๗ ของระเบียบกรมสรรพากรดังกล่าวต่อไป เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบผลแห่งคำพิพากษาของศาลแพ่งดังกล่าว และขอให้คืนเงินแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วไม่อาจคืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการ ถอนคำสั่งอายัดตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร และมีได้ดำเนินการเพื่อคืนเงินที่ได้รับมา จากผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะสามารถ นำเงินไปดำเนินการเพื่อหาประโยชน์ตามลักษณะธุรกิจของผู้ฟ้องคดี และยังคงชำระดอกเบี้ย ให้แก่เจ้าของบัญชีที่ผู้ฟ้องคดีต้องชำระดอกเบี้ยอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดี และต้องรับผิดชอบ ต่อผู้ฟ้องคดีในกรณีดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทราบถึงเหตุที่ทำให้คำสั่งอายัดไม่ชอบและต้องคืนเงินที่อายัดแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวตั้งแต่เมื่อใด กรณีจึงต้องอนุมานตามหลักการนับระยะเวลา การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง สำหรับกรณีภายในประเทศ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวภายในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ อันจะถือเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องคืนเงินอายัดให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี มิได้คืนเงินแก่ผู้ฟ้องคดีภายในวันดังกล่าว จึงถือเป็นวันกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงตกเป็นผู้ผิดนัดในหนี้เงิน ที่ได้รับไว้จำนวน ๒,๙๙๖,๕๙๐.๔๔ บาท และมีหน้าที่ชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตรา ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันผิดนัดเป็นต้นไป พิพากษาให้ ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒,๙๙๖,๕๙๐.๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะ ชำระเสร็จ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๔)

บทที่ ๓๑

คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม

๑. กรณีเกี่ยวกับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาค่าประกันการปฏิบัติตามสัญญาของผู้รับอนุญาตจัดหางาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการหักหลักประกันการทำงานของผู้รับอนุญาตจัดหางาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. การละเลยไม่ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๒

คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนภูมิภาค

๒.๑ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

๒.๑.๑ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านอุปสมบทเป็นภิกษุโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่ที่สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

๒.๒.๑ กรณีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านออกเสียงลงประชามติเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิดังกล่าวให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ กรณีการโต้แย้งว่าการดำเนินการสอบสวนทางวินัยผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำหนดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริต

การที่ผู้ฟ้องคดี (จำเลย) กับพวกต้องคำพิพากษาในความผิดอาญาฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ปลอมเอกสารราชการ และใช้เอกสารราชการปลอม ตามมาตรา ๑๓๗ มาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยผู้ฟ้องคดีรับสารภาพศาลลดโทษกึ่งหนึ่ง โทษจำคุกให้รอไว้คนละ ๒ ปี ถือได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริต อันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๘) ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒๑ ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกรณีเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริต นายอำเภอเมืองมหาสารคามจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีขณะดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ได้กระทำผิดอาญาข้อหาร่วมกันแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ร่วมกันปลอมเอกสารราชการและใช้เอกสารราชการปลอมในการรับรองบุคคลสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งศาลจังหวัดมหาสารคามได้มีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกมีความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ฟ้องคดีรับสารภาพศาลลดโทษให้กึ่งหนึ่ง โทษจำคุกรอไว้สองปี คดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับรองบุคคลสวมตัวทำบัตรประจำตัวประชาชน แม้จะเกิดขึ้นก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านก็ถือว่าเป็นพฤติการณ์เข้าลักษณะเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริตตามมาตรา ๑๒ (๘) ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัย และรายงานต่อกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาอุทธรณ์ต่อไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือขอให้นายอำเภอเมืองมหาสารคามดำเนินการเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนกรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการฯ ได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ ส.ว.๒) และสรุปพยานหลักฐาน (แบบ ส.ว.๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ อีกทั้งได้สอบปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ฝ่าย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ถือว่ากระบวนการสอบสวนทางวินัยก่อนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการตามมาตรา ๓๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

การที่ศาลจังหวัดมหาสารคามได้มีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกมีความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานปลอมเอกสารราชการ และใช้เอกสารราชการปลอม ตามมาตรา ๑๓๗^๒ มาตรา ๒๖๕^๓ และมาตรา ๒๖๘^๔ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยผู้ฟ้องคดีรับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่ง โทษจำคุกรอไว้สองปี คดีถึงที่สุดแล้ว แสดงให้เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว

^๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่มีคำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้โอกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

^{๒-๔} ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๖๕ ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๖๘ ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ หรือมาตรา ๒๖๗ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

เข้าลักษณะเป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริตตามมาตรา ๑๒ (๘)^๕ ประกอบกับมาตรา ๑๔ (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้เสียชื่อในทางทุจริต อันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นการวินิจฉัยโดยชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙/๒๕๕๓)

๓. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่น

๓.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๓.๑.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๒ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นที่ทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๓ การตราข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๕ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๑๒ ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต หรือเสื่อมเสียในทางศีลธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๔ ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒

ฯลฯ

ฯลฯ

๓.๒ คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓.๒.๑ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องภูมิลำเนาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑) กรณีเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริงของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานเรื่องการพิจารณาภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องการเสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๓ กรณีเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓.๓.๑ กรณีผู้กำกับดูแลใช้อำนาจออกคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

คำวินิจฉัยของนายอำเภอที่ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อไม่ปรากฏว่าก่อนที่จะมีคำสั่ง

ดังกล่าวได้ให้โอกาสสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน โดยไม่ปรากฏเหตุที่จะได้รับการยกเว้นตามกฎหมาย คำวินิจฉัยของนายอำเภอข้างต้นจึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นตามหัยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลทำให้เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลอย ชาติคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีส่วนได้เสียในสัญญาจ้างก่อสร้างถนนที่ห้างหุ้นส่วนซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนทำกับองค์การบริหารส่วนตำบลลอย ซึ่งห้างหุ้นส่วนดังกล่าวได้ทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงานตามสัญญาจ้างให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลลอยเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับเลือกตั้ง แต่อยู่ระหว่างข้อสัญญาที่ต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานภายในระยะเวลา ๒ ปี องค์การบริหารส่วนตำบลลอยจึงส่งเรื่องให้นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) วินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลอย ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนดังกล่าวยังต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันตรวจรับงาน จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลลอยเป็นคู่สัญญาด้วย สมาชิกภาพของสมาชิกสภาฯ ของผู้ฟ้องคดีจึงสิ้นสุดลงนับแต่วันได้รับการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนโอนขายหุ้นในห้างหุ้นส่วนดังกล่าวไปแล้วก่อนที่จะได้รับเลือกตั้ง นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ทราบ และไม่ได้ออกให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานแต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คำวินิจฉัยให้สมาชิกภาพในการเป็นสมาชิกสภาฯ ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ มิได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับ

โดยเจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งกรณีของเรื่องนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนมีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานแต่อย่างใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลอยได้แจ้งสิทธิดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วในวันประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลอย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ และแจ้งในการประชุมเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ณ สำนักงานนายกองค้การบริหารส่วนตำบลลอย ซึ่งผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมประชุมรับทราบด้วยแล้ว แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อในการประชุมไว้ รวมทั้งก่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลลอยได้มีหนังสือรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบนั้น นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลอยได้แจ้งด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีหนึ่งเฉยและไม่ได้ส่งเอกสารโต้แย้งหรือคัดค้านแต่อย่างใด เห็นว่าจากการตรวจสอบจากหลักฐานรายงานการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลอย เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมประชุมด้วยปรากฏว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลอยได้แจ้งให้สมาชิกสภาฯ ทุกคนทราบถึงกรณีที่มีผู้ร้องเรียนคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีและแนวทางที่จะดำเนินการกับเรื่องที่ยื่นให้ที่ประชุมรับทราบ ซึ่งกรณีดังกล่าวหาเป็นการแจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด สำหรับบันทึกการประชุมฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๘ ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในฐานะผู้เข้าร่วมประชุมด้วย ในบันทึกการประชุมดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งผู้ฟ้องคดียืนยันว่าไม่เคยเข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวเช่นกัน การที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลลอยอ้างว่า ได้แจ้งสิทธิดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วยวาจาจากก่อนที่จะมีหนังสือรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบนั้น เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ แต่เพียงฝ่ายเดียว จึงไม่อาจเชื่อถือและรับฟังได้ เมื่อจากพยานหลักฐานดังกล่าวข้างต้นไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และไม่ปรากฏเหตุที่จะได้รับการยกเว้นในการที่ไม่ต้องแจ้งสิทธิตามวรรคสองและวรรคสามของมาตราดังกล่าว จึงถือว่าการมีคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น คำวินิจฉัยดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙/๒๕๕๓)

๓.๓.๒ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่นายอำเภอวินิจฉัยให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากการเป็นสมาชิกภาพด้วยเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่เปิดโอกาสให้บุคคลดังกล่าวได้มีโอกาสโต้แย้ง และนำพยานหลักฐานของตนมาแสดงหักล้างแก้ข้อกล่าวหา ตามนัยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือเป็นกรณไม่ดำเนินการตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เพียงสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยื่นขอเสนอราคาโครงการก่อสร้างต่อองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ถูกปรับตกไปก่อนจะได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำสัญญาจ้าง ยังถือไม่ได้ว่าเป็นการเข้าไปถือเอาประโยชน์หรือเข้าไปดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยมีเจตนาประสงค์ให้ตนได้รับประโยชน์หรือเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งจะมีผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของบุคคลดังกล่าวต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตีรวรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อย่างไรก็ดีสรุปข้อเท็จจริง

กรณีฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุมีประกาศสอบราคาจ้างโครงการซ่อมแซมถนนลูกรังภายในหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำพุ ปรากฏว่า บริษัท ส. จำกัด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันบริษัทแต่เพียงผู้เดียวเข้ายื่นขอเสนอราคาตามโครงการดังกล่าวด้วยแต่ไม่ได้รับการคัดเลือก ภายหลังองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุมีหนังสือรายงานและหารือนายอำเภอเมืองราชบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่า กรณีข้างต้นจะถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุอันจะทำให้สมาชิกภาพของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงหรือไม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตีรวรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงการแสดงเจตนาที่จะทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ ซึ่งไม่ผ่านการคัดเลือก ประกอบกับก่อนจะมีคำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้รับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพยานผู้เชี่ยวชาญของผู้ฟ้องคดีก่อนตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งที่วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพสมาชิกสภาฯ ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงด้วยเหตุข้างต้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ ตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๔)^๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่จะต้องแสวงหา รวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายตามมาตรา ๒๙^๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และข้อเท็จจริงตามคดีนี้ไม่มีเหตุยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่จะต้องให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสโต้แย้งและนำพยานหลักฐานของตนมาแสดงหักล้างแก้ข้อกล่าวหา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแต่พยานหลักฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุเพียงฝ่ายเดียว โดยมีได้ให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ

^๗ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๗ ตรี สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

(๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ

(๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๕) ออกไปตรวจสอบสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น อันถือว่าเป็นรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ กระบวนการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ การจะถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกรณีตาม มาตรา ๔๗ ตี ๑ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งจะทำให้สมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง นั้น ย่อมหมายถึงการที่ได้เข้าไปถือเอาประโยชน์ หรือเข้าไปดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นแล้วไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยมีเจตนาประสงค์ให้ตน ได้รับความเสียหายหรือเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่น ดังนั้น เพียงผู้ฟ้องคดียื่นซอง เสนอราคาแล้ว แต่ถูกปรับตกไปก่อนจะได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำสัญญาจ้างกับองค์การบริหาร ส่วนตำบลน้ำพุ จึงหาใช่เป็นการเข้าไปถือเอาประโยชน์หรือเข้าไปดำเนินกิจการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลน้ำพุแล้ว ซึ่งจะมีผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา ของผู้ฟ้องคดีต้องสิ้นสุดลง ตามบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภา จึงเป็นการใช้ดุลพินิจไม่ชอบ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๑๑/๒๕๕๓)

กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็น ผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ ก็เพื่อห้ามมิให้ สมาชิกสภาเทศบาลใช้ฐานะที่ตนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างประโยชน์ส่วนตน โดยเบียดเบียนหรือคุกคามประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์ของรัฐ ซึ่งจำต้อง พิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นกรณีๆ ไป ดังนั้น แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า มารดาของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลได้เข้าทำสัญญากับเทศบาล แต่เมื่อ ไม่ปรากฏว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นมีเจตนาให้ความช่วยเหลือหรือเข้ามาเกี่ยวข้อง ในสัญญาดังกล่าว และใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลสร้างประโยชน์แก่ตนเองหรือ มารดา การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าว สิ้นสุดลงจึงย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลศรีพนากะทำการฝ่าฝืนตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานเทศบาลตำบลศรีพนามีประกาศสอบราคาโครงการจ้างก่อสร้างถนน ค.ส.ล. ซึ่งร้านทวีชัยบล็อกโดยมารดาของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นซองเสนอราคาและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด จึงได้เข้าทำสัญญากับเทศบาลตำบลศรีพนา ทั้งนี้ ในขณะที่มารดาของผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำสัญญา ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลศรีพนาและดำรงตำแหน่งเทศมนตรีตำบลศรีพนา จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลตำบลศรีพนาเป็นคู่สัญญาในฐานะความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตรตามมาตรา ๑๕๖๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และคณะกรรมการกฤษฎีกาสั่งการสอบสวนข้อเท็จจริงเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๖) และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภา ตั้งแต่วันที่มารดาของผู้ฟ้องคดียื่นซองเสนอราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดสมาชิกภาพไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ขณะที่ร้านทวีชัยบล็อกโดยมารดาของผู้ฟ้องคดียื่นซองเสนอราคาต่อเทศบาลตำบลศรีพนา ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา โดยยังมีได้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรีตำบลศรีพนา อันเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลศรีพนา ซึ่งแม้มารดาของผู้ฟ้องคดีกับผู้ฟ้องคดีจะมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติระหว่างบุคคลและเป็นความสัมพันธ์โดยตรง แต่ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีเจตนาให้ความช่วยเหลือหรือเข้ามาเกี่ยวข้องในสัญญาดังกล่าว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ส่วนใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ออกาสในฐานะที่ตนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา สร้างประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีหรือมารดาของผู้ฟ้องคดี โดยเบียดเบียนหรือคุกคามประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของรัฐ อันมีลักษณะเป็นผู้กระทำการอันเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในสัญญาดังกล่าว ตามมาตรา ๑๘ ทวิ^๙ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น การที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเข้าเป็นคู่สัญญาในฐานะความสัมพันธ์ระหว่างมารดา กับบุตรตามมาตรา ๑๕๖๓^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องพ้นจากสมาชิกภาพสภากา ตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) และวรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้สมาชิกภาพสภากา ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุด จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาฯ ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๒/๒๕๕๓)

แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ก็ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น แม้จะปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทำสัญญาจ้างจ้างหุ้มห่อหุ้มส่วนที่มีบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้มห่อผู้จัดการให้ดำเนินโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนได้เสียกับจ้างหุ้มห่อหุ้มส่วน ไม่ว่าจะในฐานะเป็นผู้ถือหุ้มห่อหรือมีตำแหน่งใด ๆ หรือมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการหรือใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้แก่จ้างหุ้มห่อหุ้มส่วนดังกล่าว หรือใช้โอกาสในฐานะที่ตนดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวสร้างประโยชน์แก่ตนแต่อย่างใด จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

^๙ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๘ ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้น เป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้นหรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ

^{๑๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๖๓ บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

^{๑๑} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

ฯลฯ

ฯลฯ

ในสัญญาดังกล่าว จะเป็นเหตุให้นายอำเภอมีคำวินิจฉัยให้สมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวและดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เป็นผู้มีส่วนได้เสียในทางอ้อมในสัญญาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว เนื่องจากห้างหุ้นส่วนที่ทำสัญญาจ้างก่อสร้างโครงการถนนคอนกรีตเสริมเหล็กกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ในกรณีนี้นายอำเภอเมืองสระบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วมีคำวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นมารดาของผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนที่เป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองยาวเป็นคู่สัญญา เป็นผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาฯ ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างถนนกับห้างหุ้นส่วนที่มีบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการหรือใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ห้างหุ้นส่วนดังกล่าว หรือใช้โอกาสในฐานะที่ตนดำรงตำแหน่งประธานสภาฯ สร้างประโยชน์แก่ตนแต่อย่างใด และแม้ผู้ฟ้องคดีจะดำรงตำแหน่งประธานสภาฯ แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะสั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะเกี่ยวกับการทำสัญญาจ้างเหมาช่างต้น และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนได้เสียกับห้างหุ้นส่วนดังกล่าวไม่ว่าในฐานะเป็นผู้ถือหุ้นหรือมีตำแหน่งใดๆ อีกทั้ง การที่ผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นทายาทโดยธรรม

ตามมาตรา ๑๖๒๙^{๑๒} และมาตรา ๑๖๓๐^{๑๓} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับจากบุตรสาว จึงเป็นประโยชน์ทางอ้อมที่เกิดจากบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะครอบครัวและมรดก มิใช่ประโยชน์ทางอ้อมที่เกิดจากการที่ห้างหุ้นส่วนที่มีบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวแต่อย่างใด ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่วินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภา ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๖)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้น จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๓/๒๕๕๓)

๓.๓.๓ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม

การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับส่วนลดจากการจัดซื้อพัสดุ โดยได้บอกกล่าวให้สมาชิกสภา ทราบในวันเดียวกันกับที่ได้รับเงินมา ย่อมแสดงให้เห็นว่า

^{๑๒-๑๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๖๒๙ ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๖๓๐ วรรค ๒ แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) ผู้สืบสันดาน
- (๒) บิดามารดา
- (๓) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
- (๔) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
- (๕) ปู่ ย่า ตา ยาย
- (๖) ลุง ป้า น้า อา

คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา ๑๖๓๕ มาตรา ๑๖๓๐ ตรีใดที่มีทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสายแล้วแต่กรณีในลำดับหนึ่ง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒๙ ทายาทผู้ใดอยู่ในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกของผู้ตายเลย

แต่ความในวรรคก่อนนี้มีให้ใช้บังคับในกรณีเฉพาะที่มีผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่กันแล้วแต่กรณี และมีบิดามารดาที่ยังมีชีวิตอยู่ในกรณีเช่นนั้นให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร

^{๑๔} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ตรี สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

ฯลฯ

ฯลฯ

ไม่มีเจตนาเอาไปเป็นของตนเอง อีกทั้ง ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่เชื่อได้ว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลมีเจตนานำเงินส่วนลดดังกล่าวไปเป็นของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น กรณีดังกล่าวยังไม่อาจรับฟังว่า เป็นการทุจริต เบียดบังเอาเงินส่วนลดไปเป็นของตนเอง อันได้ชื่อว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต การที่นายอำเภอเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยมาตรา ๔๗ ตรีวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทองได้จัดซื้อพันธุ์ข้าวจากสหกรณ์การเกษตร เชียงยืน เพื่อนำไปแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วม ซึ่งสหกรณ์การเกษตร เชียงยืน ได้ลดราคาข้าวพันธุ์ขาวให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาทอง โดยนายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เป็นผู้รับเงินดังกล่าวไว้ และแจ้งเรื่องดังกล่าวให้ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาทองทราบ ที่ประชุมเห็นว่าเงินดังกล่าวเป็นเงินประเภทที่มีผู้อุทิศให้ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เก็บรักษาเงินดังกล่าวไว้ก่อน และหาหลักฐานมาประกอบเพื่อนำส่งเข้าเป็นเงินรายได้ ในภายหลัง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพฤติกรรมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จึงมีหนังสือ ร้องเรียนกรณีดังกล่าวต่อนายอำเภอ เชียงยืน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีเจตนาทุจริต เนื่องจาก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งต่อที่ประชุมสภาทราบ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบกับความเห็นดังกล่าว จึงรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเห็นชอบให้ยุติเรื่องและให้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขาดคุณสมบัติ ในการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยให้ยุติเรื่องเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการละเลย ต่อหน้าที่ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยสมาชิกภาพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำสั่ง ยุติเรื่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้กำหนดรูปแบบของการสอบสวนและวินิจฉัยไว้ว่าต้องทำอะไร ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต ทำให้สมาชิกภาพของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕)^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีเจตนาทุจริต และได้แจ้งความเห็นดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็เห็นด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยุติเรื่องและให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สอบสวนและวินิจฉัยตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว

เมื่อข้อเท็จจริงจากรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวสรุปได้ว่า ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาทองจำนวน ๒๑ คน ทราบเรื่องกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับเงินส่วนลดค่าพันธุ์ข้าวจากสหกรณ์การเกษตรเขียงยืนจำนวน ๑๗ คน ส่วนสมาชิกอีก ๔ คน ไม่ทราบเรื่องดังกล่าว ซึ่งสมาชิกที่ทราบเรื่องจำนวนหนึ่งได้แนะนำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เก็บเงินดังกล่าวไว้กับตนเองก่อน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เก็บเงินดังกล่าวไว้ ๘๔ วัน จึงได้นำส่งเข้าเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทอง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าสมาชิกสภา ส่วนมากทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเงินส่วนลดมาและเก็บไว้กับตนเอง จึงยังไม่อาจรับฟังว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทุจริต เบียดบังเอาเงินส่วนลดจำนวน ๔,๕๐๐ บาท ไปเป็นของตนเองได้ เพราะการบอกกล่าวให้สมาชิกสภา คนอื่นทราบในวันเดียวกันกับที่ได้รับเงินมา ย่อมแสดงให้เห็นว่าไม่มีเจตนาเอาไปเป็นของตนเอง และเมื่อสมาชิกสภา บางรายได้ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเรื่องเงินส่วนลดมาแจ้งภายหลังจากเลิกประชุมแล้ว การที่เรื่องดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ใน

^{๑๕-๑๖} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๗ ตรี สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ตรี

ฯลฯ

เมื่อมีกรณีสงสัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

ฯลฯ

รายงานการประชุม จึงไม่ได้หมายความว่าไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสภา ทราบ เมื่อไม่ปรากฏ พยานหลักฐานอื่นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเจตนาโอนเงินส่วนลดดังกล่าวไปเป็นของตนเองหรือ เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น กรณีดังกล่าวยังไม่อาจรับฟังว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทุจริต เบียดบังเอาเงิน ส่วนลดไปเป็นของตนเอง อันได้ชื่อว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริต การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วย มาตรการ ๔๗ ตี ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว พิพากษา ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๘/๒๕๕๓)

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบตำแหน่งผู้ช่วยครูดูแล เด็กอนุบาลและปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นการปฏิบัติที่ไม่ชอบ ด้วยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๖ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว และเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจาก ตำแหน่งแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งตามไปด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่มีการเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาสุกเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบตำแหน่งผู้ช่วยครูดูแลเด็กอนุบาล และปฐมวัย นายอำเภอวังสามหมอจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว และรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีพฤติการณ์เรียกรับเงินอันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ ถือเป็น การปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๖ และยังเป็น พฤติการณ์เข้าข่ายกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามมาตรา ๑๔๙ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การ บริหารส่วนตำบลผาสุก ซึ่งมีผลให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งดำรงตำแหน่งรองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลผาสุก และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลผาสุกพ้นจากตำแหน่งด้วยตามมาตรา ๖๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ เห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้สอบสวนอย่างเร่งรีบรวบรัด โดยใช้เวลาเพียง ๒ วัน เป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อนายอำเภอวังสามหมอมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบสวนพยานบุคคล รวบรวมพยานเอกสาร และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแจ้งสิทธิโต้แย้งกรรมการสอบสวนให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาทราบ และได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นำพยานหลักฐานมาประกอบการแก้ข้อกล่าวหา อีกทั้ง นำแผ่นซีดีรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมาเปิดแสดงต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ขอคัดค้านกรรมการสอบสวน แต่ขอ นำพยานบุคคลมาสนับสนุนแก้ข้อกล่าวหา และรับว่าภาพที่ปรากฏในแผ่นซีดีเป็นภาพของตนจริง แต่เป็นการเจรจาในเรื่องการทำสัญญาจ้างว่าผู้สมัครสอบจะเป็นลูกจ้างต่อไปหรือไม่ จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เข้าใจประเด็นในการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ถือว่าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งแจ้งโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ มิใช่คู่กรณีในคำสั่งทางปกครองดังกล่าว จึงไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริง และในการพิจารณาของนายอำเภอและการพิจารณาออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีกระบวนการในการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย สำหรับผู้แทนบรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวีได้ให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า เมื่อได้รับการร้องเรียนจากผู้สมัครสอบตำแหน่งผู้ช่วยครูดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลผาสุกว่าถูกเรียกร้องสินบนในการสอบ จึงได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริง มีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และให้ผู้สมัครสอบซึ่งจะเข้าไปพบผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดิดกห้องบันทึกภาพและเสียงขนาดเล็กที่กระดุมเสื้อ โดยในการเผยแพร่ออกอากาศ มิได้มีการตัดต่อเปลี่ยนแปลงส่วนที่เป็นสาระสำคัญของเหตุการณ์ คงมีแต่การตัดต่อภาพเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่แพร่ภาพเท่านั้น และจากการให้ถ้อยคำของพยานซึ่งเป็นผู้สมัครสอบต่างยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เรียกร้องสินบน หากไม่ให้จะไม่ได้เข้าสอบซึ่งสอดคล้องกับภาพและเสียงที่ปรากฏในแผ่นซีดี จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบ อันเป็นการปฏิบัติการ

ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๙๒^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลผาสุก จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบแล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อความเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ สิ้นสุดลง ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๔/๑^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๐/๒๕๕๓)

การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจการจ้างตามโครงการก่อสร้างและขยายผิวจราจรถนนดินขององค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการตรวจรับการจ้างและรายงานต่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลว่าผู้รับจ้างได้ดำเนินการโดยถูกต้อง ทั้งที่มีการลงลูกธงถนนไม่ตลอดสาย

^{๑๗-๑๘} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๔/๑ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง
- (๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ตาย
- (๔) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๔
- (๖) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๔/๒
- (๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๘) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๒

ให้นำความใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) และ (๗) มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๖๔ มาใช้บังคับกับกรณีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙๒ หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่งจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

และมีความกว้างน้อยกว่าที่กำหนดไว้ อีกทั้ง การดำเนินการซ่อมแซมถนนไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดที่กำหนดไว้ ทั้งขนาดความกว้าง ความสูง และปริมาตรดินที่ขุด ถือเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตรวจสอบให้ผู้รับจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาจ้าง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๔๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น พฤติการณ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นจึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ ถือเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตริ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แม้การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นบุตรของหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนที่เป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล จะยังไม่อาจถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่ง แต่เมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นในฐานะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับมอบงานโครงการที่ห้างหุ้นส่วนของมารดาเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวโดยไม่ทักท้วง จนเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหาย กรณีจึงต้องถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างกันดังกล่าว อาจเป็นมูลเหตุจูงใจให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นกระทำการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่มารดา จึงถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาโดยทางอ้อมกับองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๗ ตริ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีมีผู้ร้องเรียนต่อนายอำเภอสุวรรณภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ตรวจสอบผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ และดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ กรณีทุจริตโครงการก่อสร้างถนน ตามสัญญาจ้างที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นกรรมการตรวจการจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเสนอผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองประมาทเลินเล่อ ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายและมีพฤติกรรมทุจริต

ต่อหน้าที่ ตามมาตรา ๔๗ ตีร เวรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๔๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๙ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๔๗ ตีร เวรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ความเป็นสมาชิกสภาฯ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองสิ้นสุดลง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการฯ จึงมีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นกรรมการตรวจการจ้างโครงการซ่อมแซมถนนลูกรังหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๙ ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ ตรวจรับงานก่อสร้างถนนในหมู่ที่ ๙ โดยเพียงคำนวณด้วยสายตาและเชื่อว่าช่างโยธาผู้ควบคุมงานรายงานถูกต้องแล้ว จึงลงลายมือชื่อตรวจรับการจ้าง และรายงานต่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ว่า ผู้รับจ้างได้ดำเนินการถูกต้อง ซึ่งต่อมามองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ได้เบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งที่ตามข้อเท็จจริงแล้วมีการลงลูกรังถนนไม่ตลอดสายและความกว้างน้อยกว่าที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ในโครงการก่อสร้างและขยายผิวจราจรถนนดินหมู่ที่ ๒ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การดำเนินการซ่อมแซมถนนไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดที่กำหนดไว้ ทั้งขนาดความกว้าง ความสูง และปริมาตรดินที่ขุด ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตรวจรับการจ้างและรายงานต่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ว่า ผู้รับจ้างได้ดำเนินการโดยถูกต้อง จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตรวจสอบให้ผู้รับจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาจ้าง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๔๘^{๑๑} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย

^{๑๑} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๔๘ คณะกรรมการตรวจการจ้างงานก่อสร้างมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญาทุกสัปดาห์รวมทั้งรับทราบหรือพิจารณาการส่งหยุดงาน หรือพักงานของผู้ควบคุมงานแล้วรายงานประธานกรรมการบริหาร เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) การดำเนินการตาม (๑) ในกรณีมีข้อสงสัยหรือมีกรณีที่เห็นว่าตามหลักวิชาการช่างไม่น่าจะเป็นไปได้ให้ออกตรวจงานจ้าง ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือที่ตกลงให้ทำงานจ้างนั้นๆ โดยให้มีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนงานจ้างได้ตามที่เห็นสมควรและตามหลักวิชาการช่าง เพื่อให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญา

ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ ดังนั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มิควรได้ อันถือได้ว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตริ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนปัญหาที่ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่า ทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาฉบับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งอยู่หรือไม่นั้น เห็นว่า หากปรากฏข้อเท็จจริงเพียงว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นบุตรของนาง จ. หุ่นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน ที่เป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ ย่อมไม่อาจถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้มีส่วน ได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาฉบับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่ง แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับมอบงานโครงการดังกล่าว โดยไม่ทักท้วงจนเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ได้รับความเสียหาย กรณีจึงต้องถือว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมารดา กับบุตรของนาง จ. กับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อาจเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ฟ้องคดี ที่ ๒ กระทำการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่มารดา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา โดยทางอ้อมกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ ตามมาตรา ๔๗ ตริ วรรคหนึ่ง (๔) แห่ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดี ที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดอกไม้ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๕๗/๒๕๕๔)

(๓) โดยปกติให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบ การส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

(๔) เมื่อตรวจเห็นว่าเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาแล้ว ให้ถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้รับจ้างส่งงานจ้างนั้น และให้ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงานทั้งหมดหรือเฉพาะงวด แล้วแต่กรณี โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อยสองฉบับ มอบให้แก่ผู้รับจ้างหนึ่งฉบับ และเจ้าหน้าที่พัสดุหนึ่งฉบับ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล และรายงานให้ประธาน กรรมการบริหารทราบ

ในกรณีที่เห็นว่าผลงานที่ส่งมอบทั้งหมดหรืองวดใดก็ตามไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนด ในสัญญา ให้รายงานประธานกรรมการบริหารผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อทราบหรือสั่งการ แล้วแต่กรณี

(๕) ในกรณีที่กรรมการตรวจการจ้างบางคนไม่ยอมรับงาน โดยทำความเห็นแย้งไว้ ให้เสนอประธาน กรรมการบริหารเพื่อพิจารณาสั่งการ ถ้าประธานกรรมการบริหารสั่งการให้ตรวจรับงานจ้างนั้นไว้ จึงจะดำเนินการตาม (๔)

การที่นายอำเภอมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำไว้กับคณะกรรมการสอบพฤติกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีมูลค่าอาจดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลหนึ่งที่ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมในทางทุจริตอันเป็นเหตุให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดดังกล่าวมาเป็นเหตุแห่งการออกคำสั่ง ถือเป็นกรณี que jure เป็นข้อยกเว้นที่นายอำเภอไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในชั้นการพิจารณามีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอีก

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีมีผู้ร้องเรียนต่อนายอำเภอทับคล้อ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรมตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๙ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นายอำเภอทับคล้อจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่เบิกจ่ายเงินค่าจ้างดำเนินการก่อสร้างถนนดินใหม่ต่อถนนสายมนธิราให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งที่ผู้รับจ้างยังทำงานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในสัญญา นอกจากนี้ ยังดำเนินการจัดจ้างโดยมิชอบอีกสองโครงการ คือ โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ หมู่ที่ ๕ ตำบลเขาทราย และโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) หมู่ที่ ๑ ตำบลเขาทราย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบพฤติกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทรายทั้งสามโครงการ ซึ่งคณะกรรมการสอบพฤติกรรมการบริหารเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้เบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างถนน รางระบายน้ำให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้งที่ผู้รับจ้างก่อสร้างไม่เป็นไปตามสัญญาจ้าง รวมทั้งได้เปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างถนน คสล. โดยไม่ได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตรตามระเบียบ และสั่งให้เจ้าหน้าที่แก้ไขเอกสารประกอบฎีกาเบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้างถนน คสล. ดังกล่าว พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเขาทรายเสียหายและทางราชการเสียหาย ทั้งมีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือ

เสื่อมเสียทางศีลธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากก่อนออกคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อมาตรา ๔๗ ตรี วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจในการวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลง อันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อออกคำสั่งในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ กระบวนการในการออกคำสั่งในกรณีดังกล่าวจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบพฤติกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบพฤติกรรมการบริหารว่ามีคำสั่งให้ระงับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามโครงการก่อสร้างถนนจนกว่าจะได้ตรวจสอบความถูกต้อง แต่ผู้ฟ้องคดีกลับมีคำสั่งให้เบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างไปทั้งที่อำเภอยังไม่ได้แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าการสั่งระงับการเบิกจ่ายเงินเป็นเพราะผู้รับจ้างยังทำงานไม่ถูกต้องครบถ้วน ต่อมา เมื่อผู้รับจ้างได้ทำการแก้ไขถูกต้องครบถ้วนแล้ว ก็สามารถเบิกจ่ายเงินดังกล่าวได้ ส่วนกรณีโครงการก่อสร้างถนน คสล. ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้เปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างถนน คสล. โดยไม่ได้ขออนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากช่างโยธา สำนักงานโยธาธิการจังหวัดพิจิตร ว่า การเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินการเป็นอำนาจของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย สำหรับ

^{๒๐} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

โครงการก่อสร้างรางส่งน้ำข้ามคลอง เมื่อผู้รับจ้างส่งมอบงาน ผู้ฟ้องคดีได้ตรวจเอกสารแล้วเห็นว่า การขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าจ้างดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอน และคณะกรรมการตรวจการจ้าง ก็ได้ตรวจรับงานครบทุกคนแล้ว จึงอนุมัติให้เบิกเงินค่าจ้างไป ซึ่งคณะกรรมการสอบพฤติกรรมฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทรายได้ดำเนินโครงการดังกล่าวโดยได้กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือกระทำการโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล เขาทรายเสียหายประโยชน์และราชการเสียหาย ถือว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสีย ทางศีลธรรมตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๔๗ ทวิ (๒)^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับมาตรา ๙ (๑๐)^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) ประกอบกับ มาตรา ๙ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำไว้กับ คณะกรรมการสอบพฤติกรรมฯ มาเป็นเหตุแห่งการออกคำสั่ง ซึ่งเข้าลักษณะเป็นข้อยกเว้นที่ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาส ได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีจึงถือได้ว่าก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจาก สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาทราย ได้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว

พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๒/๒๕๕๔)

^{๒๑} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๗ ทวิ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้อง

ขลข ขลข

(๒) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐)

ขลข ขลข

^{๒๒} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๙ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตาม (๑) และ (๒) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม (๓) ถึง (๑๑) ดังต่อไปนี้

ขลข ขลข

(๑๐) เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม

ขลข ขลข

๓.๓.๔ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุขาดประชุมสภาติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๕ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

แม้กฎหมายว่าด้วยเทศบาลจะบัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจพิจารณาถ้อยคำของสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณว่าชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่คะแนนเสียงข้างมากน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในตำแหน่งก็ตาม แต่การจะใช้อำนาจดังกล่าวในการกระทำการใดที่ขัดต่อมติของสภาเทศบาลก็ต้องพิจารณาให้เป็นที่ประจักษ์ว่าการใช้ดุลพินิจดังกล่าวจะไม่ก้าวล่วงไปกระทบกระเทือนต่อหลักการความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในขณะนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าในการถ้อยคำของสภาเทศบาล ผู้ว่าราชการจังหวัดได้พิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาในร่างเทศบัญญัติงบประมาณ เป็นด้านหลักและเหตุผลอื่น ๆ เป็นเหตุผลประกอบการพิจารณา ประกอบกับการที่สภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ศาลเห็นว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งเห็นชอบตามมติของสภาเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า ในการประชุมสมัยวิสามัญสภาเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ สมัยที่ ๖ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๕ เพื่อพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยเสนอให้สภาพิจารณารวม ๘ แผนงาน แต่สมาชิกสภาอภิปรายไม่เห็นชอบด้วย ๓ แผนงาน ซึ่งสภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติดังกล่าว ประธานสภาได้ส่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้นายอำเภอพระสมุทรเจดีย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรปราการ

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทราบเกี่ยวกับผลการประชุมสภาเทศบาลดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงพิจารณาเห็นชอบด้วยกับมติของสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงแจ้งการเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และแจ้งว่าคณะเทศมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ความเห็นชอบกับสภา อันมีผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามต้องพ้นจากตำแหน่งคณะเทศมนตรีตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้ส่งเรื่องต่อให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา โดยปลัดกระทรวงมหาดไทยเห็นว่าการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง คงเป็นแต่เพียงเงื่อนไขของความสมบูรณ์แห่งมติสภาเทศบาลเท่านั้น ภายหลังได้มีการประชุมสภาเทศบาลเพื่อเลือกคณะเทศมนตรีชุดใหม่และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชุดใหม่ตามมติของที่ประชุมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เห็นชอบไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่แต่งตั้งคณะเทศมนตรีชุดใหม่

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่จะวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เห็นชอบตามมติของสภาเทศบาลนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาก่อนว่า มติของสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้นำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เสนอสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบในการประชุมสมัยวิสามัญ สมัยที่ ๖ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยเสนอให้สภาพิจารณารวม ๘ แผนงาน โดยการประชุมดังกล่าวมีสมาชิกสภาเทศบาลเข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๒ คน สมาชิกสภาเทศบาลได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง โดยสมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่เห็นว่า ร่างเทศบัญญัติดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมอยู่จำนวน ๓ แผนงาน สภาเทศบาลจึงมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยคะแนนเสียง ๗ ต่อ ๕ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑)^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้สภาเทศบาลตำบลประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน และมาตรา ๒๗^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่บัญญัติให้การประชุมสภาเทศบาลต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการประชุมสภาเทศบาลตำบล พระสมุทรเจดีย์ครั้งดังกล่าวมีสมาชิกสภาจำนวน ๑๒ คน เข้าร่วมประชุม จึงถือได้ว่ามีองค์ประชุมครบถ้วน ปรากฏว่าสมาชิกสภาเทศบาลเสียงข้างมากลงมติด้วยคะแนนเสียง ๗ ต่อ ๕ ไม่เห็นชอบกับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณดังกล่าว ถือเป็นเสียงข้างมากตามมาตรา ๒๘^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่บัญญัติให้การลงมติวินิจฉัยข้อปรีกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ ดังนั้น มติของสภาเทศบาลดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย

เนื่องจากคะแนนเสียงที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในตำแหน่ง จึงต้องเสนอร่างเทศบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาเห็นชอบ ตามมาตรา ๖๒ ทวิ^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไข

^{๒๓-๒๔} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๕ สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรมีสสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามจำนวน ดังต่อไปนี้

(๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๗ การประชุมสภาเทศบาล ต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

^{๒๕} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๒๘ การลงมติวินิจฉัยข้อปรีกษานั้น ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่จะมีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีจำนวนลงเสียงลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

^{๒๖} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙

มาตรา ๖๒ ทวิ ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณในกรณีแห่งเทศบาลตำบล ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังนายอำเภอเพื่อส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว ในกรณีที่แห่งเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาร่างเทศบัญญัตินั้น ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติ ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลที่ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัตินั้น ให้ส่งคืนสภาเทศบาลพิจารณาใหม่ ในกรณีที่สภาเทศบาลยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป แต่ถ้าสภาเทศบาลยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมด ให้ประธานสภาเทศบาลส่งร่างเทศบัญญัตินั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อลงชื่ออนุมัติ

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙ ประกอบกับมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๔)^{๒๗} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกรณีกฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจพิจารณากลั่นกรองมติของสภาเทศบาลอีกครั้งว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะใช้อำนาจดังกล่าวในการกระทำการใดที่ขัดต่อมติของสภาเทศบาลก็ต้องพิจารณาให้เป็นที่ประจักษ์ว่าการใช้ดุลพินิจดังกล่าวจะไม่ก้าวล่วงไปกระทบกระเทือนต่อหลักการความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีผลบังคับใช้ในขณะนั้น โดยมาตรา ๒๘๒^{๒๘} ได้กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และมาตรา ๒๘๓^{๒๙} กำหนดให้การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า ร่างเทศบัญญัติดังกล่าวประกอบด้วย ๘ แผนงาน สมาชิกสภาไม่เห็นด้วยกับร่างเทศบัญญัติจำนวน ๓ แผนงาน อีกทั้งยังมีการตั้งงบประมาณซ้ำซ้อนกัน และกรณีที่ผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่นบันทึกเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในเรื่อง การตรวจรายงานการประชุมสภา ๕ ครั้ง ปรากฏว่าการพิจารณาผู้ตั้งสำคัญๆ ถ้าฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอสภาเทศบาลจะมีมติไม่เห็นชอบด้วย แต่ถ้าหากสมาชิกสภาเป็นผู้เสนอสภาเทศบาลจะเห็นชอบด้วยและการใช้หลักการในระบอบประชาธิปไตยเสี่ยงข้างมากเพื่อตัดสินใจใน ๒ กรณีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำมา

^{๒๗} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ เทศมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาเทศบาลหรือสภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในตำแหน่ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๘-๒๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๘๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

มาตรา ๒๘๓ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้

ประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจเห็นด้วยกับสภาเทศบาลเท่านั้น เพราะหากไม่เห็นด้วยกับสภาเทศบาล คณะผู้บริหารยังคงปฏิบัติหน้าที่จะทำให้การบริหารงานเทศบาลเกิดอุปสรรคส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างมาก การใช้ดุลพินิจดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลและประชาชนมากกว่าการไม่เห็นด้วยกับมติสภา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาทั้งสองด้านแล้วโดยถ่วงรอนความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาในร่างเทศบัญญัติงบประมาณ เป็นด้านหลักและเหตุผลอื่นๆ เป็นเหตุผลประกอบการพิจารณา มิใช่พิจารณาเหตุผลอื่นเป็นหลัก โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๒ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๙ ประกอบกับมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๘๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับการที่สภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยคะแนนเสียง ๗ ต่อ ๕ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายดังที่วินิจฉัยข้างต้นแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเห็นชอบตามมติของสภาเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามต้องพ้นจากตำแหน่งคณะเทศมนตรี ตามนัยมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๗/๒๕๕๔)

๓.๓.๖ การพ้นจากตำแหน่งกรณีถูกศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕ การประชุมสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๕.๑ กรณีการแจ้งยุติการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕.๒ กรณีการเปิดอภิปรายในที่ประชุมสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การที่สมาชิกสภาฯ คนใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาเสพยาเสพติดและได้ให้การรับสารภาพ กรณีดังกล่าวย่อมกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่น อันจะมีผลต่อความเชื่อมั่นศรัทธาในสมาชิกสภาฯ ซึ่งเป็นดุลพินิจของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะพิจารณาว่า สมาชิกสภาฯ ดังกล่าวมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียอันสมควรให้พ้นจากความเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาฯ ตามมาตรา ๔๗ ทวิ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กระบวนการดำเนินการลงมติดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย การที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้สมาชิกสภาฯ คนดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุข้างต้นจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนือ ผู้ฟ้องคดีถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสะเมิงเหนือ สมัยวิสามัญ ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และที่ประชุมมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาฯ ในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสื่อมเสีย ไม่ได้ถูกคุมขังหรือถูกดำเนินคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีการประชุมลับก่อนการลงมติการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่นำเรื่องของผู้ฟ้องคดีบรรจุลงในวาระการประชุมสมัยวิสามัญประจำปี สมัยที่ ๑/๒๕๔๙ แต่นำเรื่องของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณาในการประชุมสมัยวิสามัญในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจรู้ล่วงหน้าก่อนได้ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งกำหนดวันประชุมสมัยวิสามัญไปถึงผู้ฟ้องคดีล่าช้า และในการประชุมได้ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากห้องประชุมแล้วจึงยื่นญัตติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์มติดังกล่าวต่อนายอำเภอสะเมิง โดยนายอำเภอสะเมิงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สมัยสามัญประจำปี สมัยที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แม้ไม่มีวาระการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาเสพยาเสพติด แต่ผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวด้วย ซึ่งในระเบียบวาระที่ ๕ ได้มีการแจ้งให้สมาชิกสภา ที่ต้องการเข้าชื่อเสนอญัตติการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นญัตติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และประธานสภา ได้มีหนังสือแจ้งกำหนดนัดการประชุมสมัยวิสามัญ ครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แก่สมาชิกสภา ทุกคน พร้อมทั้งจัดส่งระเบียบวาระการประชุมไปด้วย และได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการถูกยื่นญัตติให้พ้นจากตำแหน่ง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงข้อกล่าวหาแล้ว การที่สมาชิกสภา จะอภิปรายเพื่อมีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกสภา โดยวิสัยผู้ฟ้องคดีจะต้องเตรียมชี้แจงข้อเท็จจริงแก่สมาชิกสภา ซึ่งนับตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จนถึงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ถือว่ามีเวลาพอสมควรที่ผู้ฟ้องคดีจะมีโอกาสเตรียมตัวเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหา อีกทั้งในวันประชุมเพื่อพิจารณาญัตติดังกล่าว แม้ประธานที่ประชุมจะไม่ได้กล่าวหา ให้การประชุมพิจารณาญัตติที่อภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ฟ้องคดีเป็นการประชุมลับ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งกรณีดังกล่าวทั้งก่อนหรือในขณะที่มีการอภิปราย และผู้ฟ้องคดียังมีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนการลงมติอีกด้วย ประกอบกับสมาชิกสภา ทุกคนทราบที่ผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพว่าเสพยาเสพติดจริง อันเป็นข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งไม่มีกรณีที่จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงอื่นมาประกอบการพิจารณาอีก เมื่อสมาชิกสภา มีมติเสียงข้างมาก ซึ่งไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภา ทั้งหมดที่มีอยู่ เห็นว่าความประพฤติของผู้ฟ้องคดีนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมถือได้ว่าการประชุมเพื่อมีมติดังกล่าวได้กระทำไปโดยชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาเสพยาเสพติด และได้ให้การรับสารภาพ กรณีดังกล่าวย่อมกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่น อันจะมีผลต่อความเชื่อมั่นศรัทธาในสมาชิกสภา ซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณาเมื่อมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง

สมาชิกสภาฯ ตามมาตรา ๔๗ ตีรวรรคหนึ่ง (๘)^{๓๐} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเหตุที่น่าความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อไม่ปรากฏว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร มติดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิใช่คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๓/๒๕๕๓)

๓.๖ การออกคำสั่งยุบสภาท้องถิ่น

๓.๖.๑ กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่นายอำเภอซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเหตุให้ไม่สามารถประชุมสภาเพื่อเลือกรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาร่วมเป็นคณะบริหาร อันอาจจะส่งผลเสียต่อประโยชน์ของประชาชนในเขตพื้นที่ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบกับความเห็นของนายอำเภอ และได้มีคำสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นแล้วตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

^{๓๐} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔๗ ตีรวรรคของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีคุณสมบัติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหายหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ถ้าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้นั้นมิได้อุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในกำหนดเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ครบระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งดังกล่าว

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๘) ผู้นั้นอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยระบุข้ออุทธรณ์หรือข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายประกอบด้วย และให้นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง คำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด

ฯลฯ

ฯลฯ

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมจำนวน ๒ คน ลาออก จากตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม ได้ขอเปิด ประชุมสภาสมัยวิสามัญ เพื่อเลือกรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมแทนตำแหน่ง ที่ว่าง โดยเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมถึง ๓ ครั้ง แต่ไม่สามารถลงคะแนน เสียงเลือกรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมแทนตำแหน่งที่ว่างได้ เนื่องจากมีผู้เข้าร่วม ประชุมไม่ครบองค์ประชุม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมจึงมีหนังสือถึง นายอำเภอเมืองสิงห์บุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อให้วินิจฉัยสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโพกรวมที่ขาดประชุมสภาติดต่อกันสามครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๔๗ ตรี (๗) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม ที่มีได้เข้าร่วมประชุมได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงเหตุที่ไม่เข้าร่วมประชุมเนื่องจากไม่พอใจ การบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม โดยต้องการให้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมลาออกจากตำแหน่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อยุบสภา องค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่ง ดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้ทำความเห็นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้มีอำนาจ พิจารณาอุทธรณ์ และมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรวมดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องใช้สมาชิกสภามาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุมตามมาตรา ๑๘^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อสภาองค์การบริหาร

^{๓๑} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมสภาตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมต้องมีสมาชิกสภาตำบล มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกสภาตำบลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิ ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนตำบลโพกรรมซึ่งมีสมาชิกจำนวน ๑๔ คน โดยมีสมาชิกสภาจำนวน ๘ คน ยืนยันที่จะไม่เข้าประชุมสภา ฉะนั้น การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรมย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้ และไม่อาจเลือกรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรมแทนตำแหน่งที่ว่าง ๒ ตำแหน่งได้ เป็นเหตุให้ไม่มีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมเป็นคณะผู้บริหาร ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรม อาจเป็นผลให้ไม่สามารถบริหารงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นผลเสียต่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งดังกล่าว เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม จึงเห็นควรให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรม ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำไปในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง^{๓๒} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และมีคำสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรม โดยระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นแล้วตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง^{๓๓} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรมตามมาตรา ๔๗ ตี^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ มิได้มีผลโดยตรงต่อการออกคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพกรรม

^{๓๒} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๙๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓๓-๓๔} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔๗ ตี สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙๑

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อมีการผิดตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวอาศัยเหตุความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์รวมกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์รวม อีกทั้งการวินิจฉัยถึงสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มิใช่รูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติก่อนที่จะมีคำสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๒/๒๕๕๓)

๓.๗ การบริหารราชการภายในกรุงเทพมหานคร

๓.๗.๑ การใช้อำนาจบริหารราชการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

โดยที่การบริการสาธารณะจะต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และความจำเป็นอยู่เสมอ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งยกเลิกการดำเนินโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของเอกชนรายหนึ่งที่ไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมของกรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะของเอกชนอีกรายหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากกว่า และได้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมแข่งขันในการประกวดราคาตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะเป็นการทั่วไปตามระเบียบของทางราชการอันเป็นการกระทำที่ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้อำนวยการสำนักการจราจรและขนส่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีทดลองโครงการ “การใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้า” โดยติดตั้งกล้องจับภาพผ่านจอภาพที่ติดตั้งไว้บริเวณป้ายรถประจำทาง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนผู้โดยสารโดยสารประจำทางทราบล่วงหน้าว่าจะมีรถโดยสารสายใดจะมาถึงและประชาชนทราบข้อมูลข่าวสารและสาระบันเทิงผ่านจอภาพดังกล่าว โครงการดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดตลอดอายุสัญญา และเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้ฟ้องคดีจะมอบทรัพย์สินทั้งหมดให้กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ให้ทดลองติดตั้ง ๓ จุด เพื่อประเมินผลเป็นระยะเวลา ๓ เดือน แต่ปรากฏว่าโครงการดังกล่าวไม่มีการอนุมัติและทำสัญญาแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกเลิกโครงการดังกล่าว โดยอ้างว่ากรุงเทพมหานครได้ดำเนินการโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะโดยให้สิทธิเอกชนติดตั้งบำรุงรักษาและจัดหาผลประโยชน์ และจุดติดตั้งของผู้ฟ้องคดีอยู่ในพื้นที่โครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ จึงให้ผู้ฟ้องคดียุติการโฆษณาและการชำระค่าเช่าทั้ง ๓ จุด รวมทั้งให้รื้อถอนอุปกรณ์เครื่องดังกล่าว

และปรับปรุงทางให้เรียบร้อยภายใน ๓๐ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือโต้แย้งและอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ริเริ่ม คิดค้นและลงทุนแต่ผู้เดียว ผู้ใช้รถโดยสารประจำทางและผู้สัญจรไปมารวมทั้งกรุงเทพมหานครได้รับผลประโยชน์จากโครงการดังกล่าวโดยไม่ต้องลงทุนและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โครงการดังกล่าวได้รับอนุมัติจากรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะเป็นโครงการที่ลอกเลียนแบบและซ้ำซ้อนกับโครงการของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนโครงการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยกเลิกโครงการดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๔๙ (๒)^{๓๕} ประกอบกับมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘)^{๓๖}

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ในการสั่ง อนุญาต อนุมัติในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับการวิศวกรรมจราจรและการขนส่ง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้า โดยใช้กล้องจับภาพผ่านจอที่ติดตั้งไว้บริเวณใกล้ป้ายหยุดรถประจำทางของผู้ฟ้องคดี มีเพียง ๓ จุด และสามารถแจ้งการมาถึงของรถโดยสารประจำทางได้ในช่วงระยะทางใกล้ๆ เท่านั้น จึงเป็นการบริการเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเพียง ๓ จุด ไม่สนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมของกรุงเทพมหานครได้ ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดนโยบายและดำเนินงานตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะมีเป้าหมายในการติดตั้งจำนวน ๒๐๐ จุด บริเวณป้ายหยุดรถโดยสารประจำทางและขยายจุดติดตั้งให้ทั่วถึงทุกจุดในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับรถโดยสารประจำทางที่จะมาถึง จำนวนสายที่ผ่าน ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทาง รวมทั้งจะมีสัญญาณเสียงสำหรับคนพิการด้วย จึงถือได้ว่าโครงการ

^{๓๕-๓๖} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๔๙ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

ฯลฯ

มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๗) การวิศวกรรมจราจร

(๘) การขนส่ง

ฯลฯ

ป้ายรถเมล์อัจฉริยะได้มีการปรับปรุงการบริการและเป็นบริการสาธารณะที่สนองความต้องการของประชาชน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการโดยจัดให้มีการประกวดราคาเป็นการทั่วไปและผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการจัดให้มีการประกวดราคาตามโครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะโดยการให้สิทธิเอกชนติดตั้งบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์เป็นการทั่วไป แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สมัครใจเข้าร่วมแข่งขันในการประกวดราคาเป็นการทั่วไปดังกล่าว ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมแข่งขันในการประกวดราคาเป็นการทั่วไป และเป็นการกระทำที่ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะเอกชนซึ่งมีข้อผูกพันกับกรุงเทพมหานคร เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำการอย่างเปิดเผยตามวิธีการของระเบียบทางราชการ และเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมกว่าการให้สิทธิแก่เอกชนรายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะราย โดยไม่ผ่านกระบวนการประกวดราคาเป็นการทั่วไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจที่จะยกเลิกการดำเนินการโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกเลิกการดำเนินโครงการใช้เครื่องแสดงหมายเลขรถประจำทางล่วงหน้าของผู้ฟ้องคดีถือเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ พิกษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๓/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นว่า กรุงเทพมหานครไม่จำเป็นต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จึงใช้อำนาจตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ออกประกาศยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยที่ประกาศฉบับดังกล่าวมิใช่การออกประกาศเพื่อใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งเหล่านั้น คนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง และเป็นเรื่องของความจำเป็นในการบริหารราชการแผ่นดินให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง จึงไม่ถือว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพพื้นฐานของบุคคล ประกาศของกรุงเทพมหานครที่ยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และชอบด้วยกฎหมาย และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่กรมการปกครองมีหนังสือให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาว่าจะยังคงให้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในกรุงเทพมหานครหรือไม่ โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ออกประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓ กำหนดให้ตำแหน่งดังกล่าวมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งหรือครบวาระ แต่ไม่เกินวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ และมีให้นำ

กฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่บัญญัติถึงการแต่งตั้งตำแหน่งดังกล่าวมาใช้บังคับในเขตกรุงเทพมหานครนับแต่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง และจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้จัดให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนผู้ฟ้องคดี ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ยกเลิกประกาศกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๓ และให้ตำแหน่งดังกล่าวยังคงมีอยู่ต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลดีผลเสียและความจำเป็นที่จะต้องคงตำแหน่งดังกล่าว และออกประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗ ยกเลิกประกาศกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ และให้ยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวทันทีที่ผู้ดำรงตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งหรือครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และให้ยกเลิกตำแหน่งที่เหลือทั้งหมดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๓ และฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนผู้ฟ้องคดี รวมทั้งไม่ดำเนินการเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่ครบวาระไปแล้ว เป็นการละเลยต่อหน้าที่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศกรุงเทพมหานครทั้งสองฉบับ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสั่งให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สรรวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครแทนตำแหน่งที่ว่างทั้งที่พ้นจากตำแหน่งหรือครบวาระภายหลังจากมีประกาศกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๓ และฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๗

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๓๒^{๓๗} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร บัญญัติให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสรรวัตรกำนัน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไป ถ้าในเขตหรือแขวงใดหมดความจำเป็นต้องมีตำแหน่งดังกล่าว ให้กรุงเทพมหานครประกาศยกเลิกตำแหน่งนั้น ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งปัจจุบันกรุงเทพมหานครหมดความจำเป็นที่จะต้องมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สรรวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีสมาชิก

^{๓๗} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๑๓๒ ให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลและสรรวัตรกำนันในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีอยู่ต่อไป ถ้าในเขตหรือแขวงใดหมดความจำเป็นต้องมีตำแหน่งดังกล่าว ให้กรุงเทพมหานครประกาศยกเลิกตำแหน่งนั้นในราชกิจจานุเบกษา

สภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขต และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่นรับผิดชอบโดยตรงอยู่ในพื้นที่แต่ละเขตปฏิบัติหน้าที่แทนได้เป็นอย่างดี อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนโดยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตที่เป็นตัวแทนของประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปกครองและการบริหารด้วยความเป็นอิสระตามมาตรา ๒๘๔^{๓๔} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยกเลิกตำแหน่งเหล่านั้นในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด ตามประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๓ และประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๗ และได้้นำประกาศกรุงเทพมหานครทั้งสองฉบับประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว นอกจากนี้ ประกาศกรุงเทพมหานครทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานครทุกคนเสมอกัน มิใช่การออกประกาศเพื่อใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะเจาะจง จึงเป็นกรณีที่บุคคลที่มีสถานะทางกฎหมายเหมือนกัน ได้รับการปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน และเป็นกรณีของความจำเป็นในการบริหารราชการแผ่นดินให้เหมาะสม

^{๓๔} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๘๔ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

(๒) การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(๓) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรภาษีและอากรตาม (๑) และ (๒) ให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (๓) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากร แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง จึงไม่ถือว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพพื้นฐานของบุคคลตามมาตรา ๒๙^{๓๙} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกาศกรุงเทพมหานครทั้งสองฉบับจึงเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลให้ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครถูกยกเลิก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่จัดให้มีการเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่าง จึงมิได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๘/๒๕๕๓)

^{๓๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหาและคัดเลือก

๑.๑ การใช้ดุลพินิจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ารับราชการ หรือเข้ารับการศึกษาเป็นข้าราชการ

ในการสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ สิบตรีสิบสองชั้น ๓ นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งดังกล่าวไว้ว่า ต้องได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางกฎหมาย หรือทางสังคมศาสตร์ หรือทางสาขาวิชาอื่นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ ดังนั้น การสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวโดยวิธีการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับ ปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ เพียงสาขาเดียวเท่านั้น จึงเป็นการตัดสิทธิ ของบุคคลที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์ หรือสาขา วิชาอื่นที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด กรณีจึงเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมและเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่สิบตรีสิบสองชั้น ๓ สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ดำเนินการสรรหาบุคคลในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ สิบตรีสิบสองชั้น ๓ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีมติว่า ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งที่ต้องดำเนินการสรรหาโดยวิธีสอบ คณะกรรมการสรรหาบุคคล จึงมีมติกำหนดแนวทางในการสรรหาบุคคลในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิบตรีสิบสองชั้น ๓ โดยให้นำ บัญชีผลการสอบแข่งขันในตำแหน่งนิติกรที่ขึ้นบัญชีไว้ที่หน่วยงานต่างๆ มาคัดเลือก หรือ สรรหานักเรียนทุน ก.พ. ที่สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับงานสิทธิมนุษยชนมาคัดเลือกเข้ารับราชการ รวมทั้งนำรายชื่อผู้ที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม อันดับ ๑ และอันดับ ๒ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ ที่สำนักงาน ก.พ. มาคัดเลือก หรือคัดเลือกจากผู้ที่ได้วุฒิปริญญาโท ในกรณีที่ไม่อาจสรรหาคน

ตามวิธีข้างต้นได้ แต่ปรากฏว่าไม่สามารถใช้บัญชีผลการสอบแข่งขันของหน่วยงานอื่นได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงขอบัญชีรายชื่อผู้ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยมสาขาต่างๆ ที่สำนักงาน ก.พ. ขึ้นบัญชีไว้มาคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงผู้ที่มีรายชื่อที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม อันดับ ๑ และอันดับ ๒ สาขานิติศาสตร์ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ที่สำนักงาน ก.พ. และสนใจสมัครเข้ารับการคัดเลือก ปรากฏว่ามีผู้ยื่นใบสมัครจำนวน ๔๔ ราย โดยมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้ารับการคัดเลือกเป็นลำดับที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลด้วยวิธีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ ซึ่งในการสอบข้อเขียนปรากฏว่ามีผู้สอบผ่านข้อเขียนรวมทั้งผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๔ คน และมีผู้เข้าสอบสัมภาษณ์จำนวน ๑๒ คน คณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลได้มีมติให้ขึ้นบัญชีไว้ทั้ง ๑๒ คน ซึ่งคณะอนุกรรมการข้าราชการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (อ.ก.ส.) เห็นชอบตามมติของคณะอนุกรรมการสรรหาบุคคล และเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติเสียงข้างมากไม่ยอมรับผลการคัดเลือกเพราะเห็นว่าอาจเป็นการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากเป็นการคัดเลือกเฉพาะบุคคลที่ได้รับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์เท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีประกาศลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ว่าไม่อาจบรรจุแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ได้ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากปราศจากเหตุผลและคำชี้แจง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา และบรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดว่า การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญต้องบรรจุจากผู้สอบแข่งขันได้ เว้นแต่การบรรจุในกรณีที่มีเหตุพิเศษซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขัน คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาจะคัดเลือกบรรจุก็ได้ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเป็นข้าราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยทั่วไปแล้วจะต้องดำเนินการสอบแข่งขัน แต่หากมีเหตุพิเศษที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขันแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็มีอำนาจคัดเลือกบรรจุบุคคลเพื่อเข้ารับราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่ต้องดำเนินการสอบแข่งขัน การดำเนินการคัดเลือกดังกล่าวจึงไม่เป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาค

หรือถือว่าเป็นการจงใจเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามมาตรา ๓๐^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่อย่างใด

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ว่า ต้องได้รับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางกฎหมาย หรือทางสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดว่าใช้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคคลที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางกฎหมาย ทางสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดนั้นสามารถที่จะทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเฉพาะด้านกฎหมาย เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติให้ดำเนินการสรรหาบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ เป็นกรณีเร่งด่วน ดังนั้น มติดังกล่าวอาจจะถือเป็นเหตุพิเศษที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะทำการคัดเลือกบรรจุบุคคลที่จบปริญญาตรีเกียรตินิยม หรือเทียบเท่าทางด้านกฎหมาย หรือทางสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดเพื่อเข้ารับราชการในหน่วยงานโดยไม่ต้องดำเนินการสอบแข่งขันก็ได้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลได้ทำการสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ โดยวิธีการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ เพียงสาขาเดียวเท่านั้น ที่ให้มีสิทธิเข้ารับการสอบคัดเลือกดังกล่าว การดำเนินการสรรหาบุคคลของคณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลดังกล่าวจึงเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด ซึ่งควรมีโอกาสที่จะได้รับการคัดเลือกเช่นเดียวกับผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเกียรตินิยม สาขานิติศาสตร์ ที่ได้รับสิทธิให้เข้ารับการคัดเลือกนี้ ดังนั้น การที่คณะอนุกรรมการสรรหาบุคคลตัดโอกาสบุคคลผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเกียรตินิยมทางสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นไม่ให้มีสิทธิเข้ารับการสอบคัดเลือกเพื่อเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๓ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^๑รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติไม่ยอมรับผลการคัดเลือกบุคคลของคณะกรรมการสรรหาบุคคล โดยเห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมนั้น จึงเป็นมติที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยมติดังกล่าวออกประกาศลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ไม่ดำเนินการบรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการ ประกาศดังกล่าวจึงเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๔/๒๕๕๔)

๑.๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ อัยการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรภาครัฐ

๑.๓.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งในส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ การกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งในส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีตำแหน่งว่างและไม่ประสงค์แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่รายงานเหตุผลความจำเป็น ให้คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมว่าควรจะสรรหาตำแหน่งใดหรือไม่ เมื่อใด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็นในแต่ละกรณี

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมต้องทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความเหมาะสมในแต่ละตำแหน่งของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งอื่นบางตำแหน่งก่อน โดยสงวนบางตำแหน่งไว้ไม่ทำการสรรหา จึงเป็นการใช้ดุลพินิจภายในขอบเขตของความชอบด้วยเหตุผล และภายในขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมาย กรณีจึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบลในขณะดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕) ฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าทำหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีประกาศใช้แผนอัตรากำลัง ๓ ปี (สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘) ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยกำหนดโครงสร้างส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าขึ้นใหม่ โดยปรับระดับตำแหน่งสายงานผู้บริหารให้สูงขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รายงานตำแหน่งสายงานผู้บริหารที่ว่างตามแผนอัตรากำลัง ๓ ปี จำนวน ๗ ตำแหน่ง ซึ่งจะดำเนินการสรรหาในบางตำแหน่งก่อน โดยสงวนบางตำแหน่งไว้ไม่ทำการสรรหา และกรณีตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ (รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) อันเป็นตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีครองอยู่ ประสงค์จะทำการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกเพื่อเลื่อนระดับพนักงานส่วนตำบล ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ความเห็นชอบแต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทบทวนการปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงว่าได้ดำเนินการตามระเบียบและอำนาจหน้าที่ทุกประการแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอให้ทบทวนมติเกี่ยวกับการสงวนสิทธิตำแหน่งผู้บริหารที่ว่างขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า โดยให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันทุกตำแหน่งโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา คณะกรรมการคัดเลือกพนักงานส่วนตำบลตำแหน่งผู้บริหารเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ได้มีประกาศรับสมัครคัดเลือกตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ (รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติเห็นชอบบรรจุแต่งตั้งผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อเลื่อนระดับให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นให้ดำรงตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ (รองปลัดองค์การ

บริหารส่วนตำบล) แทนผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เห็นชอบตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งยกเลิกคำสั่งและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าเกี่ยวกับการโอนหรือย้าย การสรรหาพนักงานส่วนตำบล ตามฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง^๒ ประกอบกับมาตรา ๒๕ วรรคเจ็ด^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน หรือการอื่นใด ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด และประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ข้อ ๑๕๓ กำหนดว่า กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีตำแหน่งว่างและไม่ประสงค์จะแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งนั้น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรายงานเหตุผลความจำเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาให้ความเห็นชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามประกาศฉบับดังกล่าวที่จะรายงานเหตุผลความจำเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาให้ความเห็นชอบกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีตำแหน่งว่างและไม่ประสงค์แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนั้นได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมว่าจะสรรหาตำแหน่งใดหรือไม่ เมื่อใด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็นในแต่ละกรณี และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ (รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) และตำแหน่งอื่นบางตำแหน่งก่อน โดยสงวนบางตำแหน่งไว้ไม่ทำการสรรหา นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจปกครองบังคับบัญชาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ย่อมต้องทราบ

^{๒-๓} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้งและการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

มาตรา ๒๕

ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล หรือประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และความเหมาะสมในแต่ละตำแหน่งของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๕) มีอายุราชการและประสบการณ์การทำงานน้อย หากให้ดำรงตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการปรับระดับตำแหน่งสูงขึ้นเป็นระดับ ๗ ตามแผนอัตรากำลังที่กำหนดขึ้นใหม่อาจจะไม่เหมาะสม ประกอบกับภายหลังที่ได้มีการสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่งแทนผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนต้องตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและผ่านการคัดเลือกเพื่อเลื่อนระดับให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น อีกทั้ง ยังมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับ ๖ มาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ (รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) ที่ผู้ฟ้องคดีครองอยู่ และเลือกส่งวนเฉพาะบางตำแหน่งไว้ไม่สรรหาพนักงานส่วนตำบลให้มีระดับตำแหน่งตรงตามแผนอัตรากำลัง จึงเป็นการใช้ดุลพินิจภายในขอบเขตของความชอบด้วยเหตุผล และภายในขอบวัตถุประสงค์ของกฎหมาย กรณีจึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับโอนและแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามระดับตำแหน่งที่กำหนดขึ้นใหม่ตามแผนอัตรากำลัง และเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อเลื่อนระดับให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นมาดำรงตำแหน่งแทนผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๕/๒๕๕๓)

๒. กรณีเกี่ยวกับการย้ายและการสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่

๒.๑ การสั่งย้ายข้าราชการ

๒.๑.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การย้ายข้าราชการถือเป็นการออกคำสั่งในทางบริหารเพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างหนึ่งในกรณีที่ปรากฏว่าองค์กรมีปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานและอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจงานโดยรวมขององค์กร เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นการที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเลือกใช้มาตรการโดยการย้ายข้าราชการ จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและเป็นการกระทำที่เหมาะสมพอสมควรแก่เหตุ

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นข้าราชการครูฟ้องว่า เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสามให้ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอื่น โดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามในขณะที่รับราชการเป็นข้าราชการครูโรงเรียนหนองม่วงวิทยาได้กระทำการอันก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความวุ่นวาย และความแตกแยกภายในโรงเรียนหนองม่วงวิทยา รวมทั้งดำเนินการร้องเรียนผู้บังคับบัญชาข้ามชั้นตอน และให้ข่าวต่อสื่อมวลชนโดยไม่มีหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค. กรมสามัญศึกษา ในฐานะ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่ง อ.ก.ค. กรมสามัญศึกษา พิจารณาแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า การย้ายผู้ฟ้องคดีมีสาเหตุมาจากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามทำหนังสือร้องเรียนผู้อำนวยการโรงเรียนหนองม่วงวิทยาในขณะนั้นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กรณีผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการบริหารราชการในหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามนำเรื่องดังกล่าวไปแจ้งให้ผู้สื่อข่าวทราบเพื่อต้องการเร่งรัดในข้อที่ร้องเรียนให้มีการดำเนินการโดยรวดเร็วและเป็นธรรม มิได้มีเจตนาให้เกิดความขัดแย้งและแตกแยกแต่ประการใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสามนั้นจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ และทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งย้ายพิพาท โดยให้เผยแพร่คำวินิจฉัยของศาลในสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้อง และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๓)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดให้การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๗ และระดับ ๖ ให้อธิบดีโดยอนุมัติ อ.ก.ค. กรม เป็นผู้มีอำนาจบรรจุและ

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการครู ให้ผู้มีอำนาจต่อไปนี้เป็นผู้บรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ ๗ และระดับ ๖ ให้อธิบดีโดยอนุมัติ อ.ก.ค. กรม เป็นผู้มีอำนาจบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

แต่งตั้ง และมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดว่า การย้ายข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งใดไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นในกรมเดียวกัน ต้องย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับเดียวกัน กรณีจึงเห็นได้ว่าอำนาจในการพิจารณาย้ายข้าราชการ ระดับ ๖ และระดับ ๗ เป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยความเห็นชอบของ อ.ก.ค. กรม และการย้ายข้าราชการเป็นอำนาจบังคับบัญชาในการบริหารราชการสำหรับส่วนราชการที่ตนเองเป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าวโดยได้รับความเห็นชอบจาก อ.ก.ค. กรม แล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญแล้ว

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีความขัดแย้งกับผู้บริหารโรงเรียนอันเนื่องมาจากการร้องเรียนผู้อำนวยการโรงเรียนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสังกัดอยู่ และได้มีการร้องต่อสื่อมวลชนจนมีการฟ้องร้องเป็นคดีความกัน กรณีย่อมเห็นได้ว่าการบริหารงานของโรงเรียนมีปัญหาอุปสรรคจากความไม่เข้าใจกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการและการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประชุมพิจารณาร่วมกับ อ.ก.ค. กรม แล้วเห็นว่า สมควรย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสามเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้พิจารณาการย้ายประกอบกับกรอบอัตรากำลังข้าราชการแต่ละโรงเรียนด้วย และโดยที่การย้ายข้าราชการถือเป็นการออกคำสั่งในทางบริหารเพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างหนึ่ง เมื่อปรากฏว่าองค์กรมีปัญหอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานและอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยรวมขององค์กร เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีเลือกใช้มาตรการโดยการย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสาม จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและเป็นการกระทำที่เหมาะสมพอสมควรแก่เหตุ ส่วนการย้ายตามประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การย้ายข้าราชการครูในสายงานการสอนกรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นแนวทางการปฏิบัติในการย้ายข้าราชการครูสายงานผู้สอนเท่านั้น โดยอำนาจในการพิจารณาย้ายข้าราชการดังกล่าวยังเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมประกอบด้วย ทั้งประกาศดังกล่าวยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการย้ายกรณีพิเศษด้วยเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งเป็นการย้ายเพื่อความเหมาะสมตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นสมควร ดังนั้น เมื่อการย้ายเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูฯ อันเป็นอำนาจบังคับบัญชาโดยตรง แม้จะไม่มี

^๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔๖ การย้ายข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งใดไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นในกรมเดียวกัน ต้องย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับเดียวกัน

คำร้องขอย้ายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีอำนาจในการพิจารณาย้ายข้าราชการเพื่อความเหมาะสมในการบริหารองค์กรที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจบังคับบัญชาและควบคุมดูแลได้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสาม จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐจึงไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๓/๒๕๕๓)

๒.๑.๒ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการตามความประสงค์ของข้าราชการ

การดำเนินการเพื่อออกคำสั่งย้ายข้าราชการ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ทั้งการใช้ดุลพินิจเพื่อออกคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและเหตุผลของเรื่องเป็นสำคัญ ผู้มีอำนาจไม่อาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งได้ตามอำเภอใจ

กรณีการย้ายสับเปลี่ยนของข้าราชการควรเป็นการย้ายตามความประสงค์ของข้าราชการมิใช่เป็นการย้ายตามฤดูกาลโยกย้ายปกติที่เป็นความประสงค์ของทางราชการ กรณีนี้จึงไม่สามารถอ้างเหตุผลเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโยกย้ายแต่เพียงอย่างเดียว ทางราชการจำต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นของข้าราชการผู้ขอย้ายประกอบด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมประโยชน์ของทุกฝ่าย

สรุปข้อเท็จจริง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งความประสงค์ขอย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งกับนาย ว. ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนานิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ โดยระบุในแบบคำร้องขอย้ายที่แนบไปว่าขอย้ายไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนพัฒนานิคม หากไม่ได้ย้ายตามโรงเรียนที่ระบุไว้ขอระงับคำขอ ในขณะที่เดียวกันนาย ว. ก็ได้มีบันทึกถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แจ้งความประสงค์ขอย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งกับผู้ฟ้องคดีพร้อมทั้งแนบแบบคำร้องขอย้ายโดยมีเหตุผลและเงื่อนไขเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีต่อมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ ได้มีมติเห็นชอบกับการขอย้ายของนาย ว.

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือส่งคำร้องขอย้ายพร้อมเอกสารของนาย ว. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำร้องขอย้ายของผู้ฟ้องคดีแล้วจึงนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ พิจารณา และมีมติอนุมัติให้รับย้ายนาย ว. มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหมีวิทยา โดยหมายเหตุว่ารับย้ายเป็นหลักการ และอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ โดยมีได้ระบุโรงเรียนและมีได้ระบุว่าย้ายสับเปลี่ยนกับนาย ว. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ พร้อมกับส่งคำร้องขอย้ายและเอกสารของผู้ฟ้องคดีเพื่อประกอบการพิจารณา หลังจากนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ ได้มีมติอนุมัติให้รับย้ายผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งย้ายและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอื่นไม่ตรงตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ระบุไว้ในแบบคำร้องขอย้าย ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม ต่อมา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติยืนยันตามมติเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งเดิม และหรือสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งที่ระบุไว้ในคำร้องขอย้าย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติมาตรา ๕๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยเฉพาะในกรณีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไปดำรงตำแหน่งในต่างเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้ายก่อน และสำหรับการย้ายผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาในระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาให้มีการประสานงานระหว่าง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะรับย้ายพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งซึ่งในที่นี้ได้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์จะย้ายและผู้รับย้ายแล้วแต่กรณีสั่งบรรจุแต่งตั้งไปตามนั้น สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามที่มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู

^{๖-๗} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๕๗ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง การย้ายและการโอนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

มาตรา ๕๙ การย้ายข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษาอื่น ภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือต่างเขตพื้นที่การศึกษาต้องได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและ

และบุคลากรทางการศึกษา บัญญัติให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดนั้น ในขณะที่เกิดเหตุ ก.ค.ศ. ยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาในระหว่างเขตพื้นที่ การศึกษาไว้ แต่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/๒๒๕๕ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการ ย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๓๘ ข. ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและวิทยฐานะเดิมในหน่วยงาน การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๓ ดำเนินการได้ โดยได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะรับย้าย และสามารถย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ ทุกหน่วยงานการศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภายใน เขตพื้นที่การศึกษาและต่างเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาหนังสือสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๙/๓๙๓๖ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๘ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ ศธ ๑๑๘๑/๔๖๐๒ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งย้ายผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ประกอบกับประกาศ อ.ก.ค.ศ. กรมสามัญศึกษา ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการย้ายข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งในสายงานบริหารในสถานศึกษา โดยสรุปว่า ให้พิจารณาดำเนินการย้ายโดยยึดเหตุผลและความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และการพัฒนาข้าราชการครูเป็นหลัก ดังนั้น ในการพิจารณาอนุมัติให้รับย้ายหรือไม่รับย้าย ผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษามุคใดมาดำรงตำแหน่งในเขตพื้นที่การศึกษาหรือไม่ จึงต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ทั้งการใช้ดุลพินิจว่า จะรับย้ายหรือไม่รับย้ายบุคคลใด หรือรับย้ายแล้วจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา

ผู้รับย้ายแล้วแต่กรณี เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติแล้วให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งบรรจุและแต่งตั้ง ข้าราชการผู้นั้นต่อไป

การย้ายผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาในระหว่างส่วนราชการหรือเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการประสานงานกัน ระหว่าง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่จะรับย้ายพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ สั่งบรรจุและแต่งตั้งตามนั้น สำหรับการย้ายผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ส่งย้าย โดยอนุมัติ ก.ค.ศ.

การย้ายข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อไปบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาต้องได้รับอนุมัติจาก ก.ค.ศ. แต่ถ้าเป็นการย้ายไปบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งซึ่ง ก.ค.ศ. ยังมีได้กำหนด จะกระทำได้อีกเมื่อ ก.ค.ศ. กำหนดตำแหน่งแล้ว

หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

แห่งใด ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงและเหตุผลของเรื่องเป็นสำคัญ หากเชื่อว่าผู้มีอำนาจอนุมัติดังกล่าวสามารถที่จะใช้ดุลพินิจได้ตามอำเภอใจไม่ จากข้อเท็จจริงในคดีนี้ การย้ายผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นการพิจารณาจากคำร้องขอย้าย อันเป็นการย้ายตามความประสงค์ของข้าราชการ และโดยที่ข้าราชการแต่ละคนมีเหตุผลและความจำเป็นเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน ทางราชการจึงจำต้องคำนึงถึงเรื่องดังกล่าวและประโยชน์ของทางราชการประกอบด้วยเพื่อให้สมประโยชน์ของทุกฝ่าย กรณีของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นลักษณะการย้ายสับเปลี่ยน แม้อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๑ จะมีมติอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีย้ายโดยมิได้ระบุว่าเป็นการย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งหรือระบุว่าย้ายไปดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาแห่งใดก็ตาม แต่ย่อมเป็นที่ทราบได้ว่ากรณีนี้เป็นการขอย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ว. เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือส่งคำร้องขอย้ายพร้อมเอกสารประกอบของนาย ว. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา พร้อมกับแจ้งด้วยว่านาย ว. มีความประสงค์ขอย้ายสับเปลี่ยนกับผู้ฟ้องคดีและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ มีมติเห็นชอบการย้ายดังกล่าวแล้ว ดังนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมรู้รายละเอียดและข้อเท็จจริงในการย้ายในครั้งนี้ว่าเป็นการขอย้ายที่เป็นความประสงค์ของข้าราชการทั้งสองที่จะขอย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งกัน มิใช่เป็นการย้ายตามฤดูกาลโยกย้ายปกติที่เป็นความประสงค์ของทางราชการและเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ กรณีนี้จึงไม่สามารถอ้างเหตุผลเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโยกย้ายแต่เพียงอย่างเดียว และสาเหตุที่ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาคมน ว่างลง ก็เนื่องมาจากนาย ว. ได้ขอย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งกับผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นกรณีตำแหน่งว่างลงตามปกติทั่วไปที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งโยกย้ายตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้ การพิจารณาย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอื่นที่ไม่ตรงตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงและเหตุผลของเรื่อง ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบที่จะจัดให้มีการประสานงานกันระหว่าง อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ย้ายและผู้รับย้าย เพื่อให้การย้ายสับเปลี่ยนในครั้งนี้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ขอย้ายทั้งสอง โดยความเห็นชอบของแต่ละ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ หากไม่สามารถอนุมัติรับย้ายผู้ฟ้องคดีมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความประสงค์ได้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒ ก็ชอบที่จะมีมติไม่อนุมัติให้รับย้ายผู้ฟ้องคดี หรือประสานกลับไปยังผู้ฟ้องคดีผ่านทางผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ยืนยันความประสงค์หรือทบทวนการตัดสินใจในการขอย้ายสับเปลี่ยนตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดียังคงสามารถดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาเดิม

อยู่ต่อไปได้ตามที่ระบุไว้ในคำร้องขอย้ายของผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะพิจารณามีมติ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งย้ายและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่พิพาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปนับแต่วันที่ออกคำสั่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๓/๒๕๕๔)

๒.๒ การสั่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (โอน) ข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งในต่างกระทรวง

การที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการเกี่ยวกับการโอนข้าราชการ โดยให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมการโอนก่อน ก็เพื่อให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งได้พิจารณาเปรียบเทียบถึงผลดีผลเสียและประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับจากการพิจารณาให้โอนข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการที่เป็นฝ่ายตกลงยินยอมให้โอนข้าราชการซึ่งต้องเสียอัตรากำลังและผู้ที่มีความรู้ความสามารถออกจากหน่วยงานไป จึงมีความจำเป็นที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน

การออกคำสั่งโอนข้าราชการระดับ ๑๐ โดยมีการพิจารณาเพียงวันเดียว และได้พิจารณาถึงผลกระทบหรือปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นกับการบริหารราชการของส่วนราชการที่ยินยอมให้โอน จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้มีการพิจารณาอย่างรอบด้านและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และได้เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

การออกคำสั่งโอนข้าราชการโดยมีลักษณะเป็นการลดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและโอกาสความก้าวหน้าในสายงาน รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่ข้าราชการพึงได้รับให้ลดน้อยลงไปด้วย ย่อมเป็นการใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นักบริหาร ๑๐) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับคำสั่งให้โอนไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ความว่า กระทรวงมหาดไทยจะมีตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) วางลง เนื่องจากผู้ครองตำแหน่งครบเกษียณอายุและจะต้องพ้นจาก

ราชการ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นชอบด้วยแล้ว จึงขอทราบว่าจะหากกระทรวงมหาดไทยจะเสนอ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี จะขัดข้องหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำเรื่องเสนอรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณา ให้ความเห็นชอบ และมีหนังสือลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่าไม่ขัดข้อง ในการโอนข้าราชการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีบันทึกลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาเสนอต่อนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่ออนุมัติแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ลงนามในบันทึกข้อความลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งอนุมัติในวันเดียวกัน หลังจากนั้น เลขาธิการ คณะรัฐมนตรีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ที่อนุมัติการโอนผู้ฟ้องคดี สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มี ประกาศลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นักบริหาร ๑๐) และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ. ซึ่ง อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการ รุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ยกคำร้องทุกข์ตามมติ ก.พ.

ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีมติอนุมัติการโอนผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งแจ้งต่อ ผู้ฟ้องคดีว่า เวลาประมาณ ๙.๓๐ นาฬิกา ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์มือถือจากรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยว่ามีเอกสารเร่งด่วนให้ลงนามเป็นกรณีการรับโอนข้าราชการ ระดับ ๑๐ มารับราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี โดยมีได้แจ้ง รายละเอียดเพิ่มเติม และเวลาประมาณ ๑๒.๑๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ได้นำเอกสารดังกล่าว มาให้ลงนามเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี แต่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดว่าจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อใด และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ได้มีบันทึกข้อความลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อเสนอแนวทางพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ๒ แนวทาง คือ ๑. เห็นควรให้สำนักนายกรัฐมนตรีรับโอนผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่ง รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดังเดิม เนื่องจากการโอนผู้ฟ้องคดีทำให้กระทรวงมหาดไทย เสียอัตราตำแหน่งข้าราชการระดับ ๑๐ ไป ๑ อัตรา ๒. กระทรวงมหาดไทยควรปรับย้าย ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หรืออธิบดีกรมใดกรมหนึ่ง ในสังกัด

กระทรวงมหาดไทยตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบ จึงมีหนังสือถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อโอนผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบว่า การโอนผู้ฟ้องคดีเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนแล้ว ประกอบกับได้มีการเสนอแต่งตั้งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว จึงไม่มีอัตราตำแหน่งรองรับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งโอนผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง และให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นักบริหาร ๑๐) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตกลงยินยอมในการโอนผู้ฟ้องคดี และได้มีการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ไม่สูงกว่าเดิมและรับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณานุมัติ และได้รับอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แล้ว กรณีจึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า การโอนผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ มีกระบวนการในการโอนไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่างกระทรวงโดยดำเนินการแล้วเสร็จอย่างรวดเร็วภายในวันเดียว ซึ่งในขั้นตอนการพิจารณาตกลงให้ความยินยอมการโอนผู้ฟ้องคดีก่อนเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณานุมัตินั้น ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามหนังสือ

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๖๐ การโอนข้าราชการพลเรือนสามัญไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในต่างกระทรวง ทบวง กรม อาจทำได้เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมในการโอนนั้นแล้ว โดยให้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ไม่สูงกว่าเดิมและรับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการโอนตามวรรคสอง วรรคสี่ วรรคหก และมาตรา ๔๔

ฯลฯ

ฯลฯ

การโอนข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๐ ขึ้นไป ไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญในต่างกระทรวง ให้โอนไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ไม่สูงกว่าเดิมและรับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม และต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

กระทรวงมหาดไทยที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในขณะนั้น ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ฟ้องคดีทราบเกี่ยวกับการมีหนังสือทาบถามขอรับโอนผู้ฟ้องคดีมารับราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีสาระสำคัญสรุปว่า ในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่มีการเสนอเรื่องการโอนผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อนุมัติ เวลาประมาณ ๙.๓๐ นาฬิกา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับแจ้งทางโทรศัพท์มือถือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า มีเอกสารเร่งด่วนให้ลงนาม เป็นกรณีการรับโอนข้าราชการระดับ ๑๐ มารับราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ต่อมา เวลาประมาณ ๑๒.๑๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ได้นำเอกสารที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประสานไว้มาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงนามเพื่อเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า การขอรับโอนผู้ฟ้องคดีมาดำรงตำแหน่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยมิได้เป็นความประสงค์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งและตกลงยินยอมการโอนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ แต่เป็นการริเริ่มโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นฝ่ายการเมือง และมีใช้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อนุมัติการโอนผู้ฟ้องคดีมาดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีบันทึกข้อความถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อเสนอแนวทางพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี โดยเห็นควรให้สำนักนายกรัฐมนตรีรับโอนผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือควรปรับย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หรืออธิบดีกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงมหาดไทยตามความเหมาะสม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบตามที่เสนอ และได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้รับโอนผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่งเดิม จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทาบถามขอรับโอนผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยนั้น มิใช่วัตถุประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนนี้จึงไม่อาจถือว่าเป็นการใช้อำนาจโดยถูกต้องตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้กำหนดไว้

โดยที่มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ บัญญัติให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งทั้งสองฝ่ายได้ตกลงยินยอมการโอนก่อน ก็เพื่อให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งได้พิจารณาเปรียบเทียบถึงผลดีผลเสียและประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับจากการพิจารณาให้โอนข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการที่เป็นฝ่ายตกลงยินยอมให้โอนข้าราชการซึ่งต้องเสียอัตรากำลังและผู้ที่มีความรู้ความสามารถออกจากหน่วยงานไป

จึงมีความจำเป็นที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า การให้โอนผู้ฟ้องคดีได้มีการพิจารณาอย่างรอบด้านแล้วว่า เป็นการให้โอนข้าราชการไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ คือ กระทรวงมหาดไทยโดยตรง และได้มีหนังสือแจ้งตอบไม่ขัดข้องการโอนผู้ฟ้องคดีไปยังกระทรวงมหาดไทยในวันเดียวกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือทาบถามการโอน ทั้งที่การให้โอนผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในฐานะรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในการกำกับดูแลส่วนราชการในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งยังได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลรับผิดชอบงานพิเศษอื่นๆ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัญหาความต่อเนื่องในการปฏิบัติราชการในตำแหน่งดังกล่าวเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ รวมถึงการที่ต้องสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมมาดำรงตำแหน่งดังกล่าวแทนอีกด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาตกลงยินยอมให้โอนผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย โดยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อกระทรวงมหาดไทยแต่เพียงด้านเดียว มิได้พิจารณาถึงผลกระทบหรือปัญหาอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นกับการบริหารราชการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และได้มีหนังสือตอบภายในวันเดียวกับที่กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือสอบถามมานั้น จึงเป็นกรณีที่มีได้มีการพิจารณาอย่างรอบด้านและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และได้เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า การเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อนุมัติการโอนผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ เพียงรายเดียว เป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗ นั้น มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งข้าราชการระดับ ๑๐ หรือระดับ ๑๑ ให้ดำรงตำแหน่งที่ยังไม่ว่างในขณะที่ยื่นคำสั่ง โดยให้คำสั่งมีผลใช้บังคับเมื่อตำแหน่งดังกล่าวว่างลงแล้วนั้น สมควรให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่จำเป็น และข้อเท็จจริงปรากฏว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กระทรวงมหาดไทยมีตำแหน่งข้าราชการระดับ ๑๐ ว่างเนื่องจากเกษียณอายุราชการ จำนวน ๖๒ ตำแหน่ง ในจำนวนนี้เป็นตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง จำนวน ๗ ตำแหน่ง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีกำหนดเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาอนุมัติแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ ในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๑ แต่กระทรวงมหาดไทยกลับเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้พิจารณาแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ เพียงรายเดียว โดยอ้างว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยยังพิจารณาคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่แล้วเสร็จ ทั้งที่หากจะพิจารณาการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี

พร้อมกันไปในการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการระดับ ๑๐ ของกระทรวงมหาดไทย ทั้ง ๖๒ ตำแหน่ง ก็น่าจะทำให้การพิจารณาในภาพรวมของกระทรวงมหาดไทยเป็นไปอย่างรอบคอบถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ อีกทั้ง ได้มีการกำหนดวันเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพื่อพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งไว้เป็นการแน่นอนแล้วในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาการเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๗ การโอนผู้ฟ้องคดีมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในส่วน ของกระทรวงมหาดไทยเพียงตำแหน่งเดียว ซึ่งมีใช้ตำแหน่งที่จำเป็นต้องมีผู้ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจึงมิได้มีผลทำให้การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่หยุดชะงัก ทั้งไม่ปรากฏว่า หากไม่เสนออนุมัติแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดี โอนไปดำรงตำแหน่งในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ จะเป็นผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่ทางราชการประการใด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (๑๐) (ข) และ (จ)^๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดอยู่ในตำแหน่งระดับ ๑๐ ประเภท (ข) ซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงในฐานะรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ส่วนตำแหน่งผู้ตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ตรวจราชการกระทรวงจัดอยู่ในตำแหน่งระดับ ๑๐ ประเภท (จ) เป็นตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะงานตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการหรือลักษณะงานให้คำปรึกษาของส่วนราชการระดับกระทรวง... แม้จะเป็นตำแหน่งระดับ ๑๐

^๙ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๒ ให้ ก.พ. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไว้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญทุกตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งเป็นประเภทและสายงานตามลักษณะงาน และจัดตำแหน่งในประเภทเดียวกันและสายงานเดียวกันที่คุณภาพของงานอยู่ในระดับเดียวกันโดยประมาณเป็นกลุ่มเดียวกันและระดับเดียวกัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและคุณภาพของงานตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๐) ตำแหน่งระดับ ๑๐ ได้แก่

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) ตำแหน่งสำหรับผู้บริหารระดับสูง ในฐานะรองหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือทบวง รองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงแต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี หรือรองหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ฯลฯ

ฯลฯ

(จ) ตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีลักษณะงานตรวจและแนะนำการปฏิบัติราชการ หรือลักษณะงานให้คำปรึกษาของส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาแล้ว หรือลักษณะงานอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยาก และคุณภาพของงานเทียบได้ระดับเดียวกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

เช่นเดียวกัน แต่ก็เห็นได้ว่าตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ซึ่งย่อมต้องมีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่สูงกว่าตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงซึ่งถูกกำหนดให้เป็นตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมีอาวุโสลำดับที่หนึ่ง จึงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสาม^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้บังคับบัญชาของหัวหน้าผู้ตรวจราชการและผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีด้วย ดังนั้น การพิจารณาแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีอาวุโสเป็นอันดับหนึ่ง และมีโอกาสความก้าวหน้าในสายงานที่จะเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้โอนไปดำรงตำแหน่งในต่างกระทรวงในตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยนั้น จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กรณีมีลักษณะเป็นการลดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและโอกาสความก้าวหน้าของผู้ฟ้องคดีจะได้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในสายงานของตน นอกจากนี้ เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับเงินรางวัลตอบแทนประจำปีในฐานะผู้บริหาร แต่เมื่อได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินรางวัลตอบแทนในฐานะผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดของหน่วยงาน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนเงินรางวัลตอบแทนที่ได้รับน้อยกว่าเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นอย่างมาก ดังนั้น การแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจึงมีลักษณะเป็นการลดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและโอกาสความก้าวหน้าในสายงาน รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีพึงได้รับให้ลดน้อยลงไปอีกด้วย

พิพากษาให้เพิกถอนประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นักบริหาร ๑๐) และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ตรวจราชการ ๑๐) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ประกาศฉบับดังกล่าวมีผลบังคับ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาว่า ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกัน

^{๑๐} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๖ ๗๗ ๗๗

ในกรณีที่มีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือมีทั้งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๗๗ ๗๗

ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามขั้นตอนของกฎหมายเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปดำรงตำแหน่ง รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้มีผลย้อนหลัง ไปถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ และให้คืนสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดีพึงมีพึงได้ตามตำแหน่ง ดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๙๙/๒๕๕๔)

๓. กรณีเกี่ยวกับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน

๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูสายการสอน ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดรายการประเมินผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละตัวชี้วัด ทั้งนี้ เพราะการกำหนดตัวชี้วัดรายการประเมินผลการปฏิบัติงาน และเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดเป็นเครื่องมือสำหรับคณะกรรมการประเมิน ตลอดจนผู้บังคับบัญชาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูว่า ปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่กำหนดเพียงใด สมควรเลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือไม่ การกำหนดตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนและครบถ้วน ทุกหัวข้อหลักตามที่ ก.พ. กำหนด มิฉะนั้น จะทำให้การประเมินผลการปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีปัญหาในภายหลังได้ นอกจากนี้ ก่อนเสนอผู้มีอำนาจ ออกคำสั่งเลื่อนหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองผลการปฏิบัติงานและได้มีการนำผลการประเมินขึ้นเงินเดือนข้าราชการครู เสนอคณะกรรมการดังกล่าวก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรมในการ ใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ประเมินก่อนที่จะเสนอผลการประเมินต่อผู้มีอำนาจ สั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนต่อไป

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นข้าราชการครูฟ้องว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนแก้งวิทยานุกูล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้จัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ และแจกแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สายปฏิบัติการสอนให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนทราบว่าโรงเรียนได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑ (ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนเมษายน

๒๕๔๕) สำหรับผู้ที่จะได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนจะต้องได้คะแนนประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ตามที่ ก.พ. กำหนด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สายการสอนประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ที่ ก.พ. กำหนดตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ด่วนมากที่ ศธ ๐๘๐๒/๑๕๑๑๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ต่อมา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือกรมสามัญศึกษา ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๐๒/๑๕๙๐๒ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ ส่งประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการและเลื่อนขึ้นค่าจ้างลูกจ้างประจำ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ และเอกสารประกอบการดำเนินการเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการและเลื่อนขึ้นค่าจ้างลูกจ้างประจำครั้งที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๔๔) มาให้ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดตราดและถือปฏิบัติ และได้แจ้งแนวปฏิบัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับ จำนวนโควตาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนและค่าจ้างให้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดตราด และถือปฏิบัติตามหนังสือกรมสามัญศึกษา ที่ ศธ ๐๘๐๒/๔๖๘๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕

เมื่อคณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อเสนอ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ตามเกณฑ์ ที่ ก.พ. กำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอบัญชีรายชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามในขณะนั้น พิจารณาดเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๑ โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะผลการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่ำกว่า เกณฑ์ที่กำหนดและได้แจ้งแบบ สศ. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบแล้วแต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ขอทราบรายละเอียดการงดขึ้นเงินเดือน ดังกล่าว คณะกรรมการประเมินจึงเชิญผู้ฟ้องคดีทั้งสองมาฟังคำชี้แจง ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ทราบแล้วและได้บันทึกต่อท้ายหนังสือเชิญมาฟังคำชี้แจงว่า คำชี้แจงไม่ชัดเจน ไม่มีเหตุผล และ ไม่มีหลักฐานประกอบ จึงร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมกรณีถูกงดเลื่อนขึ้นเงินเดือน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ คณะกรรมการได้ทำการสอบสวนแล้วรายงานสรุปความเห็นว่าการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติตามที่กำหนดแล้ว และระหว่างที่กำลังดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงอยู่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ได้มีคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูในสังกัด โดยไม่ปรากฏชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน และแจ้งผลการพิจารณาร้องทุกข์ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการถูกต้องตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติแล้ว จึงสั่งยุติเรื่องร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม การประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งที่งดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามฟ้อง และให้ออกคำสั่งใหม่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๑ (ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือกรมสามัญศึกษาด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๐๒/๑๕๑๑๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ และหนังสือกรมสามัญศึกษา ที่ ศธ ๐๘๐๒/๔๖๘๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้ผู้ทำการประเมินจะต้องกำหนดตัวชี้วัดรายการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจนขึ้น ในลักษณะเป็นหน่วยของคะแนนที่มีความชัดเจน และมีสัดส่วนน้ำหนักคะแนนของผลงานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ (จำนวนคะแนนรวมด้านผลงาน และด้านคุณลักษณะการปฏิบัติงาน) และหัวข้อรายการประเมินจะต้องเป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด คือ ด้านผลงาน ประกอบด้วย (๑) ปริมาณผลงาน (๒) คุณภาพของงาน (๓) ความทันเวลา (๔) การประหยัด หรือความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร (๕) ผลสัมฤทธิ์ของงานที่ปฏิบัติได้ และ (๖) องค์กรประกอบอื่นๆ ด้านคุณลักษณะการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย (๑) การวางแผนและการจัดระบบงาน (๒) ความเป็นผู้นำ (๓) การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา (๔) ความรับผิดชอบ (๕) ความสามารถในการปฏิบัติงาน (๖) ความอดุสาหะ (๗) การรักษาวินัย (๘) การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และ (๙) คุณลักษณะอื่นๆ โดยให้ผู้ประเมินยึดแนวทางการประเมินในแต่ละด้านตามที่ ก.พ. กำหนดไว้ในแบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นหลัก และให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองผลการประเมินให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรม ส่วนโรงเรียนให้มีคณะกรรมการเพื่อช่วยคณะกรรมการระดับจังหวัดพิจารณากลับกรองให้เกิดความเป็นธรรมในระดับโรงเรียน และให้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการในสังกัด สำหรับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูสายการสอน ให้เสนอผ่านคณะกรรมการพิจารณากลับกรองผลการประเมินในระดับโรงเรียนและในระดับจังหวัดก่อน กรณีไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนแก่ข้าราชการครูรายใด ให้ชี้แจงข้าราชการผู้นั้นทราบก่อนที่จะเสนอไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณามีคำสั่งต่อไป โดยอาจสรุปหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูสายการสอนในกรณีนี้ออกได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นการกำหนดตัวชี้วัดรายการประเมินผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การให้คะแนน

ในแต่ละตัวชี้วัด กับส่วนที่สอง เป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองผลการปฏิบัติงานระดับโรงเรียนและจังหวัด ก่อนเสนอผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนต่อไป

สำหรับหลักเกณฑ์ในส่วนที่หนึ่ง การกำหนดตัวชี้วัดรายการประเมินผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดนั้น เป็นส่วนสำคัญ เพราะจะเป็นเครื่องมือสำหรับคณะกรรมการประเมิน ตลอดจนผู้บังคับบัญชาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูว่า ปฏิบัติได้ตามเป้าหมายที่กำหนดเพียงใด สมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่ การกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละตัวชี้วัดจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนและครบถ้วนทุกหัวข้อหลักตามที่ ก.พ. กำหนด มิฉะนั้น จะทำให้การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีปัญหาในภายหลังได้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าการกำหนดตัวชี้วัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนใหญ่นอกจากจะกำหนดไม่สัมพันธ์สอดคล้องกับหัวข้อหลักรายการประเมินของ ก.พ. เท่าที่ควรแล้ว ยังมีบางตัวชี้วัดกำหนดไม่สอดคล้องตรงกับหัวข้อหลักรายการประเมินของ ก.พ. (ด้านผลงาน) เช่น ปริมาณผลงาน ซึ่ง ก.พ. กำหนดให้พิจารณาจากปริมาณผลงานเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ข้อตกลง หรือมาตรฐานของงานเป็นหลัก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้กำหนดตัวชี้วัดในงานเป็นปริมาณผลงาน เช่น จำนวนครั้ง จำนวนชิ้น หรือจำนวนวัน และข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่า ได้มีการจัดทำเป้าหมาย ข้อตกลง หรือมาตรฐานของงานเพื่อเปรียบเทียบกับปริมาณผลงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงแต่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตัวชี้วัดออกเป็น ๕ ระดับ เพื่อประเมินว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติในเรื่องใดไปบ้าง และปฏิบัติเพิ่มเติมจากเดิมไปเท่าใดเท่านั้น การกำหนดตัวชี้วัดดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดในข้อ ๕ ของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งการกำหนดในลักษณะเช่นนี้มีผลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายได้ เพราะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ประเมินเป็นสำคัญว่าจะเห็นสมควรอย่างไร นอกจากนี้ การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตัวชี้วัดก็ยังไม่ถูกต้องหรือมีความแตกต่างหรือลึกลับ อาจทำให้ได้เปรียบหรือเสียเปรียบกันได้ กล่าวคือ มีการแบ่งระดับการประเมินออกเป็น ๕ ระดับ ตั้งแต่ระดับ ๑ ถึงระดับ ๕ แต่ไม่มีการกำหนดคะแนนตัวชี้วัดแต่ละรายการประเมินว่าระดับใดควรจะได้คะแนนเท่าใด อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าในการกำหนดตัวชี้วัดการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายการสอน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้จัดทำไปโดยยังละเลยต่อหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญ อีกทั้ง ข้อเท็จจริงยังฟังได้ว่า ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คงใช้แต่เพียงวิธีสังเกตจากการปฏิบัติงาน

และสอบถามปัญหาอุปสรรคจากผู้ถูกประเมินเป็นหลักแล้วต่างคนต่างให้คะแนนตามสิ่งที่ตนเห็น และจากการสอบถามข้าราชการครูในโรงเรียนก็ได้มีการจัดทำปริมาณผลงานให้คณะกรรมการใช้เป็นเกณฑ์ประกอบในการประเมินด้วย ทั้งที่การประเมินด้านผลงาน ก.พ. ได้กำหนดให้ต้องพิจารณาจากปริมาณผลงานเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ข้อตกลง หรือมาตรฐานของงาน จึงทำให้การประเมินรายผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้อยู่บนพื้นฐานที่ควรจะเป็นหรือสอดคล้องกับความเป็นจริง คะแนนประเมินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงมีผลสืบเนื่องมาจากการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนนที่ไม่ชัดเจนไม่ครบถ้วน และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด

ส่วนหลักเกณฑ์ส่วนที่สอง การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองผลการปฏิบัติงานระดับโรงเรียนและจังหวัด ก่อนเสนอผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดพิจารณา มีคำสั่งเลื่อนหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนต่อไปตามข้อ ๒ และข้อ ๗ ของประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการและเลื่อนขึ้นค่าจ้างลูกจ้างประจำ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ นั้น คดีนี้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในการพิจารณาเลื่อนขึ้นหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองผลการประเมิน เพียงแต่ได้รวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนเสนอมาทั้งหมดเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนที่แต่งตั้งพิจารณาและรายงานผลไปยังกรมสามัญศึกษา เพื่อดำเนินการ ซึ่งผลการพิจารณาเป็นไปตามที่โรงเรียนเสนอ การที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามมิได้นำเรื่องการพิจารณาไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสนอคณะกรรมการพิจารณากลับกรองก่อน จึงถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด มีผลให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบกฎหมายไปด้วย และแม้กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขึ้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ จะมีได้กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและกลับกรองผลการประเมินก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้มีหนังสือกรมสามัญศึกษา ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๐๒/๑๕๑๑๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ข้อ ๓ กำหนดให้สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองผลการประเมินให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรมในการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ประเมินก่อนที่จะเสนอผลการประเมินต่อผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือน และยังได้มีหนังสือกรมสามัญศึกษา ด่วนมาก ที่ ศธ ๐๘๐๒/๑๕๙๐๒ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ ข้อ ๖.๒ กำหนดให้การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี สำหรับข้าราชการครูสายการสอน ให้ผ่านคณะกรรมการพิจารณากลับกรองผลการประเมิน

ในระดับโรงเรียนและในระดับจังหวัดอีกด้วย ซึ่งการกำหนดดังกล่าวถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ภายในที่ใช้บังคับกับส่วนราชการในสังกัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคามจึงต้องถือปฏิบัติ

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองย้อนหลังไปนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ และให้พิจารณาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองใหม่ในคราวเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ (เดือนเมษายน ๒๕๔๕) (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๖/๒๕๕๓)

การที่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นงานในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการดังกล่าวจึงมีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายและตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และยังถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องมีการบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของตน เมื่อผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งให้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานจึงเป็นกรณีที่ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว โดยต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้บังคับบัญชาตามที่กำหนดไว้ ซึ่งการรายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ

กรณีข้าราชการไม่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นผลสำเร็จของงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานเพื่อประกอบในการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขึ้นเงินเดือน การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาออกคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฟ้องว่า นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๑ (ณ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕) และครั้งที่ ๒ (ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕) โดยคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ได้ประชุมพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ แล้วได้มีมติไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีโดยมีเหตุผลทำนองเดียวกันทั้งสองครั้ง คือ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีผลงานการปฏิบัติงาน การให้ไปปฏิบัติงานที่ทำเทียบเรือรัฐาก็ไม่ได้รายงานผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ทราบ

โดยที่ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้รายงานผล ก็เพิกเฉย เมื่อผู้บังคับบัญชาไปตรวจสอบที่ท่าเรือรัฐฯ ก็ได้รับแจ้งจากบริษัทผู้บริหารท่าเทียบเรือรัฐฯว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่บ่อยครั้ง ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่มีความประพฤติก้าวร้าวผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และข่มขู่เพื่อนร่วมงาน และไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับเหตุผลไว้ทั้งสองครั้ง ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอทราบคำสั่งและเหตุผลในการไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีทั้งสองครั้งดังกล่าว และได้อุทธรณ์คำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนทั้งสองครั้งต่อผู้ถูกฟ้องคดี พร้อมกับได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตอีกทางหนึ่งด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ไปยังผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดและขึ้นค่าจ้าง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ มีมติไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่รายงานผลการปฏิบัติราชการที่ทำเทียบเรือรัฐฯ และต่อมาคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ได้มีมติเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ที่ให้ยกคำร้องทุกข์เกี่ยวกับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตที่ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติในมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติว่า ให้นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขึ้นเงินเดือน และโดยที่คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ก.จ.) ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๓/ว ๑๑๘๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ แจ้งประธานคณะกรรมการ

ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัดว่า คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ และวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๔ กำหนดข้อแนะนำและแนวทางปฏิบัติในการเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้างแก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีละ ๒ ครั้ง ตามหลักการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน สำหรับแนวทางปฏิบัติที่มีได้กำหนดไว้ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนดโดยอนุโลม และแจ้งด้วยว่า ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการเลื่อนขั้นเงินเดือน การพัฒนาและการแต่งตั้งข้าราชการ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ นอกจากนี้ เลขานุการ ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๓/ว ๘ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๕ แจ้งมติของ ก.จ. และ ก.อบต. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่เห็นชอบให้ถือปฏิบัติในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้าง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ แก่ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไปยังประธาน ก.จ.จ. , ก.ท.จ. , ก.เมืองพัทยา และ ก.อบต.จังหวัดทุกแห่ง เพื่อแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างประจำขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหนังสือสำนักงาน ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๓/ว ๑๑๘๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ และกรณีนอกเหนือจากข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ให้ถือปฏิบัติตามกฎ ก.พ. และหลักเกณฑ์และวิธีการของข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติงานประจำ ณ ทำเทียบเรือรักษา ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป แม้คำสั่งนี้ในภายหลังจะมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดให้เพิกถอนเนื่องจากเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลบังคับอยู่ตราบจนมีคำพิพากษาให้เพิกถอน และผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งต้องปฏิบัติตามเมื่อมีคำสั่งดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ณ ทำเทียบเรือรักษา ส่งส่วนอำนวยการทุกวันศุกร์ โดยให้เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ ถึงเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา และให้บันทึกการลงเวลาปฏิบัติราชการ ในสมุดบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการ

ไว้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งดังกล่าวโดยชอบแล้ว แต่ปรากฏว่า นับตั้งแต่ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติงานที่ท่าเทียบเรือรักษา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานส่งส่วนอำนวยการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรายงานผลการปฏิบัติงานอีกหลายครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่ท่าเทียบเรือรักษาซึ่งเป็นงานในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งดังกล่าว ได้แก่ รับผิดชอบดูแลการใช้ท่าเทียบเรือรักษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประสานงานระหว่างผู้เช่าท่าเทียบเรือรักษา กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการท่าเทียบเรือรักษา และงานอื่นที่เกี่ยวข้องและได้รับมอบหมาย ในขณะเดียวกัน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ท่าเทียบเรือรักษา ส่งส่วนอำนวยการทุกวันศุกร์ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว โดยต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้บังคับบัญชาตามที่กำหนดไว้ ซึ่งการรายงานผลการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี และโดยที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการมานานจนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ จึงควรที่จะต้องตระหนักในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย และตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งได้สั่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และยังถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะต้องมีการบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบและพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของตน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งและแสดงหลักฐานว่าได้รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้ถูกฟ้องคดีหรือมีผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นผลสำเร็จของงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานเพื่อประกอบในการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ในปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองครั้ง อีกทั้ง ยังปรากฏว่า คณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามข้อ ๙ ของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนด ได้ประชุมเพื่อพิจารณาก่อนการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรม ในการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีก่อนการมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน และโดยที่คณะกรรมการดังกล่าวมีทั้งบุคคลที่เป็นหัวหน้าส่วนอำนวยการ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตและผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ของผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการผู้พิจารณา คณะกรรมการดังกล่าวได้ประชุมพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕ ได้มีมติไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองครั้ง โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีผลงานการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้บังคับบัญชาให้ไปปฏิบัติงานที่ทำเทียบเรือรักษาและให้รายงานผลการปฏิบัติงาน ก็ไม่ได้รายงานผลให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตทราบ โดยที่ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้รายงานผล ก็เพิกเฉย เมื่อผู้บังคับบัญชาไปตรวจสอบที่ทำเรือรักษาที่ได้รับแจ้งจากบริษัทผู้บริหารทำเทียบเรือรักษาว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่บ่อยครั้ง ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่มีความประพฤติก้าวร้าวผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และชมุขุเพื่อนร่วมงาน และผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบ การพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี และยังได้พิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการลา การปฏิบัติตน การรักษาวินัย พฤติกรรมการทำงานอย่างครบถ้วนแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๖/๒๕๕๓)

๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการประเมินและผลการประเมินเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน

การพิจารณาว่าผู้ใดอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนครั้งขึ้นในแต่ละครั้งจะต้องพิจารณาคุณสมบัติและการปฏิบัติงานของผู้นั้นเฉพาะในครั้งปีที่แล้วมาเป็นสำคัญ โดยนำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานมาเป็นหลักในการพิจารณาประกอบกับข้อมูลการลา พฤติกรรมการทำงาน การรักษาวินัย การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และข้อควรพิจารณาอื่น ๆ ของข้าราชการผู้นั้น ทั้งนี้ ตามข้อ ๗ (๑) ประกอบกับข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ การที่ผู้บังคับบัญชาได้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการโดยนำข้อเท็จจริงก่อนครั้งปีที่แล้วมาใช้เป็นเหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งในการประเมินให้ข้าราชการไม่อยู่ในข่ายได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน ย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประเมินต้องแจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่มีการประเมินเพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินได้ชี้แจงให้เห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินก่อนมีคำสั่ง

เลื่อนชั้นเงินเดือน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับการเสนอเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนให้มีสิทธิพบผู้บังคับบัญชาได้ทันทีที่รับทราบผลการพิจารณา การออกคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการโดยไม่ดำเนินการดังกล่าว ถือได้ว่ามิได้ดำเนินการตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเทศบาลฟ้องว่า นายกเทศมนตรีตำบลเมืองพาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๕ ครั้งที่ ๒ (๑ เมษายน ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕) เพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามแบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญที่แนบท้ายหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งนำมาใช้โดยอนุโลมแจ้งตามหนังสือสำนักงาน ก.จ. , ก.ท.จ. และ ก.อบต. ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๓/ว ๑๑๘๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ เนื่องจากขณะนั้นคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดเชียงราย ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลขึ้นมาใช้บังคับ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีประเมินให้คะแนนผู้ฟ้องคดีรวมคะแนนได้ ๙๐ คะแนน จากคะแนนเต็มรวม ๒๐๐ คะแนน โดยในการประเมินดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีได้นำข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีก่อนช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ มาใช้เป็นเหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งในการพิจารณาประเมิน และมีความเห็นที่ไม่ควรเลื่อนชั้นเงินเดือน (ผลประเมินต่ำกว่าร้อยละ ๖๐) ระบุเหตุผลในแบบประเมินว่าเนื่องจากปฏิบัติงานราชการล่าช้า ไม่รักษาวินัย ขัดคำสั่งที่สั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา เป็นนิจ ไม่เป็นผู้นำที่ดี สร้างปัญหาให้กับผู้ใต้บัญชาและผู้บังคับบัญชา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีนำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่คณะกรรมการพิจารณากลับกรองผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของพนักงานเทศบาลและลูกจ้างประจำ คณะกรรมการดังกล่าวมีมติเห็นชอบผลการประเมินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งงดเลื่อนชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป และมีประกาศเทศบาลผลคะแนนในการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลและลูกจ้างประจำ โดยประกาศดังกล่าวระบุว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในระดับควรปรับปรุง (ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐) คะแนนประเมินรวม ๙๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๔๕ ซึ่งไม่อยู่ในข่ายได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน และมีหนังสือส่งสำเนาคำสั่งและประกาศดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดกรณีผู้ถูกฟ้องคดีประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว หลังจากนั้น คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด เชียงราย มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ กำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปาง มีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าได้รับความไม่เป็นธรรมจากการใช้ดุลพินิจ โดยมีขอบด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนผลการ ประเมินการปฏิบัติงานและคำสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีที่ถูกฟ้องคดีดำเนินการไป โดยไม่ชอบ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการดังกล่าวใหม่พร้อมมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ ผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เนื่องจากเทศบาลตำบลเมืองพานอยู่ในเขตจังหวัดเชียงราย กรณีจึงต้องปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลที่คณะกรรมการพนักงาน เทศบาลจังหวัดเชียงรายกำหนด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งและวรรคหก^{๑๑} ประกอบกับ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานและมีคำสั่งให้งดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ คณะกรรมการพนักงาน

^{๑๑-๑๒} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น
(๒) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

(๔) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด การดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๓ เทศบาลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่งทำหน้าที่ บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล คณะกรรมการพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี

ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๔ มาเป็นหลักในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง โดยพิจารณาประกอบกับข้อมูลการลา พุทธิกรรมการมาทำงาน การรักษาวินัย การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ และข้อควรพิจารณาอื่นๆ ของผู้นั้น แล้วรายงานผลการพิจารณานั้นพร้อมด้วยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน อันเป็นการกำหนดกรอบในการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งในขณะนั้น ก.พ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ แจ่งตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและการบริหารงานบุคคลอื่นๆ โดยให้ประเมินจากผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบที่กำหนดตามแบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ ก.พ. กำหนดแนบท้ายหลักเกณฑ์ดังกล่าว ทั้งนี้ ให้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญปีละ ๒ ครั้ง ตามรอบปีงบประมาณ คือ ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๑ มีนาคม ของปีถัดไป ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ถึง ๓๐ กันยายน ของปีเดียวกัน และให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ประเมินต้องแจ้ง การประเมินและผลการประเมินให้ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้ง ที่มีการประเมินเพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน และให้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ถูกประเมินได้ชี้แจงให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมิน ก่อนมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับการเสนอเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้มีสิทธิพบผู้บังคับบัญชาได้ทันทีที่รับทราบผลการพิจารณาดังกล่าว ซึ่งหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดดังกล่าว จะทำให้การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนมีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ อีกทั้ง ยังให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาส ทราบผลการประเมินเพื่อการโต้แย้งหรือปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นจึงถือได้ว่าเป็นรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และตามหนังสือสำนักงาน ก.จ., ก.ท.จ. และ ก.อบต. ต่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๓.๓/ว ๑๑๘๑ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ ก็ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และ

วิธีการประเมินและแบบประเมินที่ ก.พ. กำหนดดังกล่าวโดยอนุโลมตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาได้ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๒ (๑ เมษายน ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕) เพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ตามแบบประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ ก.พ. กำหนด โดยนำข้อเท็จจริงการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี ก่อนครั้งปีที่แล้วมา กล่าวคือ ก่อนช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่นอกกรอบในการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีตามข้อ ๗ (๑)^{๖๖} ประกอบกับ ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง^{๖๗} ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้เป็นเหตุผลสำคัญส่วนหนึ่งในการพิจารณาประเมินให้ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในข่ายได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ซึ่งเรื่องกล่าวหาดังกล่าวล้วนแต่เป็นโทษแก่ผู้ฟ้องคดีและมีข้อโต้แย้งกันอยู่ บ่งชี้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทำการประเมินโดยมีอคติต่อผู้ฟ้องคดีและใช้อำนาจโดยไม่นาพาต่อระเบียบกฎหมายที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องถือปฏิบัติ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้มีอำนาจออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๒๓ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ได้มีคำสั่งให้งดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี และส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยปรากฏข้อเท็จจริงอันควรเชื่อได้ว่าก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งพิพากษาภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจง ให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษา

^{๖๖-๖๗} กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในครั้งปีที่แล้วมาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนด้วยความสามารถ และด้วยความอุตสาหะจนเกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาประเมินตามข้อ ๔ แล้วเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สมควรจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งขึ้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๙ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญตามข้อ ๗ และข้อ ๘ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายนำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๔ มาเป็นหลักในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งและครั้งที่สอง โดยพิจารณาประกอบกับข้อมูลการลา พุดติกรรมการทำงาน การรักษาวินัย การปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นข้าราชการ และข้อควรพิจารณาอื่นๆ ของผู้นั้น แล้วรายงานผลการพิจารณานั้นพร้อมด้วยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

เกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินอันเป็นระบบเปิดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องถือปฏิบัติเพื่อให้โอกาสผู้โต้แย้งข้อบัญญัติได้มีโอกาสทราบผลการประเมินเพื่อการโต้แย้งหรือปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น และคณะกรรมการจะได้มีข้อมูลจากการฟังความทุกฝ่ายอย่างครบถ้วนและเป็นธรรมมาพิจารณาถ้อยแถลงการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรมตามข้อ ๘^{๑๘} และข้อ ๙^{๑๙} ของหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ ก.พ. กำหนด ถือได้ว่ามิได้ดำเนินการตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ดังนั้น การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีผลทำให้คำสั่งงดเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งพิพากษาเฉพาะในส่วนของผู้ฟ้องคดีโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ออกคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ครั้งที่ ๒ (๑ เมษายน ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕) และพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีใหม่อีกครั้งหนึ่งตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ และหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ ก.พ. กำหนด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๗/๒๕๕๓ และที่ อ.๓๗๓/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๑๘-๑๙} หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๔

ข้อ ๘ ให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร. ๐๒๐๕/ว ๑๑๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๐ และตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ให้หัวหน้าส่วนราชการ รองหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเด่น ในที่เปิดเผยให้ข้าราชการได้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๙ ให้มีคณะกรรมการระดับกรมเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาก่อนรองผลการประเมินให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรมในการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ประเมินก่อนที่จะเสนอผลการประเมินต่อผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยมีองค์ประกอบตามที่ส่วนราชการเห็นสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว

ทั้งนี้ ส่วนราชการอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการช่วยพิจารณาก่อนรองให้เกิดความเป็นธรรมในระดับสำนัก/กองด้วยก็ได้

๓.๔ การยกเลิกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน

การที่ข้าราชการขาดราชการในครึ่งปีที่แล้วมาก่อนมีการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ กรณีจึงเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณในครึ่งปีหลังตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๗ (๔) ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งพนักงานคุมประพฤติ ๖ ว ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปปฏิบัติราชการในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ และไม่ยื่นใบลาป่วยในทันทีที่ผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร การเตรียมความพร้อมเพื่อการบริหารราชการยุคใหม่ รุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๔ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้เข้ารับการอบรมและมิได้ไปปฏิบัติราชการในวันดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดีไม่ยื่นใบลาป่วยอีกเช่นกัน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ธุรการว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นใบลาป่วยกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการทั้งสามวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นใบลาป่วยลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๕ เสนอต่อหัวหน้าสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลอาญากรุงเทพใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอลาป่วยในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ มีกำหนด ๑ วัน เนื่องจากเป็นไข้ ปวดศีรษะ แต่ไม่ได้ยื่นใบลาป่วยในกรณีไม่มาปฏิบัติราชการในวันที่ ๑๔ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับใบลาป่วยของผู้ฟ้องคดีแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาต เนื่องจากเคยให้โอกาสแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วยลายลักษณ์อักษรมาแล้วสองครั้ง หลังจากนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานครได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการไป ๓ วัน โดยไม่ยื่นใบลาหรือแจ้งเหตุขัดข้อง เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และฐานละทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และอธิบดีกรมคุมประพฤติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการเฉพาะราย เฉพาะส่วนที่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ครึ่งปีหลัง ครึ่งชั้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรในวันที่ ๒ วันที่ ๑๔ และวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ และเป็นผู้ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรม

กรณียกเลิกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนดังกล่าว และ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วมีมติ ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษา หรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกเลิกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนมติ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรมที่มีมติยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง^{๒๐} กำหนดให้ข้าราชการที่ประสงค์จะลาป่วยเพื่อรักษาตัว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชา ตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็น จะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการในวันศุกร์ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนหรือในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นไข้ ปวดศีรษะในวันดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนหรือในวันที่ลาป่วยได้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ คือ วันจันทร์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากวันแรกที่ผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติราชการ หลังการลาป่วยถึง ๔๒ วัน อันถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการในเรื่องการลา ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญระดับ ๖ ย่อมจะทราบถึงระเบียบดังกล่าว เป็นอย่างดีกับทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้เคยตกเตือนผู้ฟ้องคดีเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ฟ้องคดี ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเรื่องการเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยโดยเคร่งครัดมาแล้ว ถึงสองครั้งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามคำตักเตือน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และระเบียบของทางราชการดังกล่าว โดยอ้างว่าหลงลืมและเป็นหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่งานธุรการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการลาของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่จะต้อง ทวงถามให้ผู้ฟ้องคดีเสนอหรือจัดส่งใบลาป่วยให้ตรงตามกำหนดเวลา การกระทำของผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเรื่องการเสนอ

^{๒๐} ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๗ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาป่วยเพื่อรักษาตัว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็นจะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้

หรือจัดส่งใบลาป่วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาป่วยในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่เข้ารับการอบรม ระหว่างวันที่ ๑๔ ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้อง กับทั้งมิได้ไปปฏิบัติราชการในวันดังกล่าวโดยมิได้ยื่นใบลาตามระเบียบของทางราชการ โดยอ้างว่าป่วยเป็นไข้หวัด และตั้งใจจะยื่นใบลาแต่ไม่ได้ยื่นเพราะหลงลืม นั้น การที่ข้าราชการได้รับอนุมัติหรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปให้ไปฝึกอบรม ข้าราชการผู้นั้นมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวหากข้าราชการผู้นั้นไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมตามวัน และเวลาที่กำหนดได้ ต้องรายงานเพื่อชี้แจงเหตุผลหรือเหตุขัดข้องกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยอาจแจ้งให้ทราบก่อนกำหนดวันฝึกอบรม เพื่อผู้บังคับบัญชาจะได้มีคำสั่งให้ข้าราชการอื่นเข้ารับการฝึกอบรมแทน หรือหากมีเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งให้ทราบก่อนกำหนดวันฝึกอบรม ให้แจ้งในวันฝึกอบรมหรือภายหลังวันฝึกอบรมทันทีที่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๙^{๒๑} ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการ และการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เข้ารับการฝึกอบรม แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้เข้ารับการฝึกอบรมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อย่างช้าในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติราชการวันแรกหลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อทราบเหตุผลหรือเหตุขัดข้องที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมในวันดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้ทำรายงานเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างใด ทั้งผู้ฟ้องคดีก็มิได้ไปปฏิบัติราชการในวันดังกล่าวโดยมิได้เสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการตามระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการฯ ด้วยเช่นกัน โดยผู้ฟ้องคดีได้อ้างเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมและมีได้ไปปฏิบัติราชการในวันดังกล่าวว่า ผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นไข้หวัด แต่ไม่ได้ยื่นใบลาเพราะหลงลืม ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีทราบระเบียบของทางราชการเป็นอย่างดี จึงไม่มีเหตุผลสมควรรับฟังได้ ดังนั้น กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการในครั้งปีที่แล้วมาก่อนมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติ

^{๒๑} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือผู้มีอำนาจตามระเบียบนี้ ได้มีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างผู้ใดเดินทางไปราชการ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาได้อนุมัติการเดินทางตามคำสั่งนั้น และให้ข้าราชการหรือลูกจ้างผู้นั้นรายงานผู้มีอำนาจตามระเบียบนี้ทราบด้วย

ที่จะได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ครั้งปีหลัง ตามมาตรา ๗^{๒๒} และมาตรา ๗^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับข้อ ๗ (๔)^{๒๔} ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔ และไม่ปรากฏเหตุผลสมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนให้โดยมีเหตุผลเป็นกรณีพิเศษตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. เดียวกัน เนื่องจากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำประโยชน์ให้แก่ทางราชการเป็นกรณีพิเศษ ทั้งยังได้ปฏิบัติฝักใฝ่ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นเนื่องๆ อีกด้วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนเฉพาะรายผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๗/๒๕๕๓)

การที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลออกคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ให้แก่ข้าราชการผู้มีผลงานดีเด่น โดยอ้างเหตุผลว่าข้าราชการรายอื่นอาจถูกกลั่นแกล้งไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นการอ้างเหตุผลที่มีอาจรับฟังได้ เนื่องจากการให้เหตุผลในการออกคำสั่งดังกล่าวมิได้เกิดมาจากการที่ข้าราชการมีผลการประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ไม่ควรได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลที่คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกำหนดไว้แต่อย่างใด การออกคำสั่ง

^{๒๒-๒๓} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการและปฏิบัติราชการ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ ถือว่าผู้นั้นมีความชอบ จะได้รับบำเหน็จความชอบ ซึ่งอาจเป็นค่าชเมย เครื่องเชิดชูเกียรติ รางวัล หรือการได้เลื่อนขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณี

มาตรา ๗๒ การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพ และปริมาณงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ได้ปฏิบัติมา ความสามารถและความอดสาหะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการรักษาวินัยและการปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

การเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการพลเรือนสามัญที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณา

ในกรณีที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีให้ข้าราชการพลเรือนสามัญใดให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้ผู้นั้นทราบ พร้อมทั้งเหตุผลที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้

^{๒๔} กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งขึ้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ในครั้งปีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

เพื่อยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบและไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ในขณะนั้น ได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบลประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖) ให้ผู้ฟ้องคดีเลื่อนขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้โอนย้ายไปดำรงตำแหน่งนายช่างโยธา ระดับ ๓ สังกัดเทศบาลตำบลพลับพลาณารายณ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ คนใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบล ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ เนื่องจากเห็นว่ากรณีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนน่าจะเป็นการกลั่นแกล้ง จึงมีคำสั่งให้ข้าราชการดังกล่าวได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น และให้เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๐.๕ ขั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีคัดค้านคำสั่งดังกล่าว แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งที่ยกเลิกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี และให้คำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น มีผลบังคับใช้ต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะนายองค์การบริหารส่วนตำบลออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบลประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (ครึ่งปีหลัง เมษายน ถึง กันยายน ๒๕๔๖) ให้ผู้ฟ้องคดีเลื่อนขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ต่อมา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ได้ร้องเรียนกรณีที่ไม่ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (ครึ่งปีหลัง เมษายน ถึง กันยายน ๒๕๔๖) เนื่องจากถูกลงโทษทางวินัย และภายหลัง ก.อบต. จังหวัดสระแก้ว มีมติให้ยกเลิกการลงโทษทางวินัยดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบล ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ (ครึ่งปีหลัง เมษายน ถึง กันยายน ๒๕๔๖) ให้บุคคลดังกล่าวได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ๐.๕ ขั้น เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและพนักงานส่วนตำบลบางรายถูกลดขั้นเงินเดือนลง ๐.๕ ขั้น และโดยที่ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ กำหนดให้

การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบลให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้ได้รับมอบหมาย นำผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานมาเป็นหลักในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ประกอบกับข้อมูลการลา พุทธิกรรมการทำงาน การรักษาวินัย การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นพนักงานส่วนตำบลและข้อพิจารณาอื่นๆ แล้วรายงานผลการพิจารณาต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับ เมื่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณารายงานดังกล่าวแล้วเห็นว่าพนักงานส่วนตำบลผู้ใดอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน ก็ให้เลื่อนขึ้นเงินเดือนแก่ผู้นั้น ดังนั้น เมื่อผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเกณฑ์ดีเด่น ผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนหนึ่งชั้น และการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนไม่เกินวงเงินร้อยละ ๖ ตามที่สำนักงาน ก.อบต. กำหนด ดังนั้น ที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนหนึ่งชั้นจึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งที่เลื่อนขึ้นเงินเดือนหนึ่งชั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างเหตุผลว่าเชื่อได้ว่าเหตุที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือน น่าจะเกิดจากการกลั่นแกล้งย่อมเป็นการอ้างเหตุผลที่มีอาจรับฟังได้ เนื่องจากการให้เหตุผลในการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวมิได้เกิดมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีผลการประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ไม่ควรได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนหนึ่งชั้นตามที่ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ กำหนดไว้แต่อย่างใด ที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้เหตุผลดังกล่าวในการออกคำสั่งเพื่อเพิกถอนคำสั่งที่ให้เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น เป็นให้เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๐.๕ ชั้น จึงเป็นการไม่ชอบและไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีอำนาจออกคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนแก่พนักงานส่วนตำบลตามมาตรา ๑๕ ประกอบมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ประกอบกับประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ แต่เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากเชื่อได้ว่าข้าราชการที่ไม่ได้เลื่อนขึ้นเงินเดือน น่าจะเกิดจากการกลั่นแกล้ง เป็นการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจ

เพิกถอนคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕๓ วรรคสอง^{๒๕} และ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งเฉพาะส่วนที่ให้ยกเลิกการเลื่อนชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙/๒๕๕๔)

๔. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ

๔.๑ การพิจารณาคำขอกลับเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๒๕-๒๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยื่นคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๓ คำสั่งทางปกครองที่ขอด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่มีการเพิกถอนไม่อาจกระทำได้ เพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของบุคคลภายนอกประกอบด้วย

คำสั่งทางปกครองที่ขอด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอน หรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้เฉพาะเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้หรือมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่งทางปกครองนั้นเอง
- (๒) คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด
- (๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เช่นนี้ในขณะทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๔) บทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีบทกฎหมายเช่นนี้ในขณะทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น แต่การเพิกถอนในกรณีนี้ให้กระทำเท่าที่ผู้รับประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังไม่ได้รับประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๕) อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อประชาชนอันจำเป็นต้องป้องกันหรือขจัดเหตุดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

๔.๒ การใช้ดุลพินิจสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลกลับเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘. การเลื่อนระดับของข้าราชการ

๘.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ

(๑) กรณีข้าราชการมีคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นในขณะที่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

กรณีข้าราชการครุมีคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ถูกยุบและถูกโอนอำนาจหน้าที่ไปเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยที่ในการพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ กำหนดไว้ เมื่อปรากฏว่าในขณะที่นั้นยังไม่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีจึงไม่อาจพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นได้ ดังนั้น การที่ผู้มีอำนาจไม่ได้พิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ข้าราชการผู้มีคุณสมบัติดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น จึงไม่ได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีถูกผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกจากราชการและไล่ออกจากราชการ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๗) เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในขณะนั้นเพื่อให้คัดเลือกผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งและให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นตามกฎหมาย ก.ค. ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยการกำหนดระดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการครู แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีบรรจุกลับเข้ารับราชการไม่ครบ ๔ เดือน จึงไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ไปช่วยราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๖ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๖ ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ทั้งนี้ ตามกฎหมาย ก.ค. ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ประกอบกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเลื่อนและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๗ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๘ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๓๐๒/ว ๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ และหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว ๔ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ แต่เนื่องจากการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ โดยกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดี โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการและอัตรากำลังไปเป็นของส่วนราชการใหม่ซึ่งเรียกชื่อว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้เกิดปัญหาแก่ข้าราชการครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้รับการเลื่อนให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงได้มีหนังสือหารือกรณีดังกล่าวไปยังเลขาธิการ ก.ค. ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า ก.ค. พิจารณาแล้วเห็นว่า การเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหารการศึกษ สายงานบริหารการประถมศึกษา และสายงานบริหารการมัธยมศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่สามารถดำเนินการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

ในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากได้มีการโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเดิมไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้รายงานให้ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ซึ่ง อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่า แม้จะมีการโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อยังไม่ได้มีการประกาศใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูยังคงใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ทำให้ตำแหน่งของผู้บริหารต่างๆ ยังคงมีอยู่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดไว้ว่า ในวาระเริ่มแรกระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะของข้าราชการที่โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ข้าราชการครูยังคงดำรงตำแหน่งเดิมโดยให้มีสิทธิอื่นๆ ตามที่เคยมีสิทธิอยู่เดิมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพลางก่อน ดังนั้น อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงขอให้ ก.ค. ได้พิจารณาทบทวน ซึ่งเลขานุการ ก.ค. ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า ก.ค. พิจารณาแล้วมีมติยืนยันตามความเห็นเดิม และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตการศึกษาเพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับมติ ก.ค. ดังกล่าว ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่พิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นระดับ ๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ถึงแม้จะมีกฎหมายกำหนดให้ข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโอนไปเป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งและยังมีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนมากกว่าขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนดไว้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่พิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นระดับ ๘ ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีหรือผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องมีคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๘)

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นนั้น ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.ค. ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยการกำหนดระดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการครู ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค. กำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๓๐๒/ว ๓ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๓ และหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว ๔ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้กลับเข้ารับราชการ ในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๗) เมื่อเดือน ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่เนื่องจากเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะผู้ฟ้องคดีบรรจุกลับเข้ารับราชการยังไม่ครบ ๔ เดือน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดียังไม่มีคุณสมบัติ ที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นได้ ตามหนังสือ สำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ ๑๕๐๒/ว ๔ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ อย่างไรก็ตาม เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๖ ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทำให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเดิมของผู้ฟ้องคดีโอนไปเป็นของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๖ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒ ได้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๔๖ จึงทำให้ผู้ฟ้องคดี มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือน ในระดับที่สูงขึ้นได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นมา แต่เนื่องจากก่อนที่ผู้ฟ้องคดี จะมีคุณสมบัตินั้น อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้โอนไปเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นมา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การโอนอำนาจหน้าที่ ดังกล่าวจะเกิดปัญหาแก่ข้าราชการครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนซึ่งจะได้รับการเลื่อนให้ดำรง ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือหารือกรณีนี้ ไปยังเลขาธิการ ก.ค. ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า การเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการครูซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่สามารถ ดำเนินการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากได้มีการโอนบรรดาอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับราชการและอัตรากำลังของหน่วยงานเดิมไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ชั้นพื้นฐานตามมาตรา ๖๓^{๒๗} และมาตรา ๖๔^{๒๘} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงรายงานให้ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ซึ่ง อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แจ้งให้ ก.ค. ทบทวน โดย ก.ค. พิจารณาแล้วมีมติยืนยันตามความเห็นเดิม จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความล่าช้า แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการให้แก่ผู้ฟ้องคดีและข้าราชการครูอื่นๆ ที่อยู่ในเงื่อนไขนี้

ส่วนกรณีที่ ก.ค. ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนในระดับ ๘ นั้น การใช้อำนาจของ ก.ค. ชอบแล้ว เนื่องจากนับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติที่จะได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนในระดับ ๘ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพราะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอถูกยุบและถูกโอนอำนาจหน้าที่ไปเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออยู่จึงเป็นเพียงการอาศัยดำรงตำแหน่งที่มีอยู่เดิมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ก่อนที่จะมีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น ส่วนกรณีที่มาตรา ๗๐^{๒๙}

^{๒๗-๒๘} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๓ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗๐ ในวาระเริ่มแรกระหว่างที่ยังมิได้มีกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะของข้าราชการที่โอนมาสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และข้าราชการครู ยังคงดำรงตำแหน่งเดิมโดยให้มีสิทธิ

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ข้าราชการครูที่โอนไปยังมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และสิทธิอื่นๆ ตามที่เคยมีสิทธิอยู่เดิมนั้น คำว่าสิทธิอื่นๆ ที่เคยมีสิทธิอยู่เดิม น่าจะหมายถึงในขณะที่มีการโอนนั้นหากข้าราชการครูมีสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับโดยชอบด้วยกฎหมายก็ยังคงให้ได้รับต่อไป แต่เรื่องการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นแต่เพียงผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น และการที่จะได้รับการเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้นได้จะต้องเป็นไปตามกฎหมายในเรื่องนั้นๆ และเมื่อในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ ยังไม่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ระดับ ๘ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้พิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๒/๒๕๕๓)

(๒) การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับโดยไม่มีอำนาจ

การกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่เลขาธิการคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล ซึ่งมีหน้าที่แจ้งเวียนมติของคณะกรรมการฯ ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดต่างๆ ทราบและถือปฏิบัติ เลขาธิการฯ จะกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนดหรือมีมติไม่ได้ การที่เลขาธิการฯ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลื่อนระดับของพนักงานส่วนตำบลโดยกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมจากที่คณะกรรมการฯ กำหนด จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจ และเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ตลอดจนสิทธิอื่นๆ ตามที่เคยมีสิทธิอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะใหม่

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพิมลราช ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน จากชั้น ๗,๙๘๐ บาท เป็นชั้น ๘,๑๙๐ บาท และคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี ได้มีมติให้เลื่อนระดับและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา (เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง ๔) ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธา (เจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง ๕) โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ได้รับการประเมิน นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบลพิมลราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีคำสั่งเลื่อนผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยให้ได้รับเงินเดือนชั้น ๘,๐๔๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราเงินเดือนขั้นต่ำ ของตำแหน่งระดับ ๕ เมื่อพระราชกฤษฎีกาการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับการปรับ ให้ได้รับเงินเดือนจากชั้น ๘,๐๔๐ บาท เป็นชั้น ๑๐,๓๙๐ บาท ตามบัญชีปรับอัตราเงินเดือน ข้าราชการพลเรือนตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ต่อมา เลขานุการคณะกรรมการกลาง พนักงานส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๓๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ และหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๑๔๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อชักชวนแนวทางปฏิบัติในการเลื่อนและแต่งตั้งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น โดยมีสาระสำคัญว่า การเลื่อนระดับเป็นวันเดียวกันกับวันเลื่อนขั้น เงินเดือน ให้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีก่อนแล้วจึงเลื่อนระดับ และเมื่อเลื่อนขั้น เงินเดือนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ แล้ว ให้ปรับอัตราเงินเดือนจากบัญชีอัตราเงินเดือน ที่ได้รับในปัจจุบันเข้าสู่บัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชกฤษฎีกาการปรับอัตราเงินเดือนของ ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งให้เลื่อนระดับและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานช่าง ๕ ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๗ เป็นต้นไป ให้แก้ไขและปรับปรุงอัตราเงินเดือนผู้ฟ้องคดี เป็นให้ได้รับอัตราเงินเดือน ๘,๓๒๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๗ แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจากชั้น ๑๐,๓๙๐ บาท ให้ได้รับเงินเดือน ชั้น ๑๐,๙๒๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน ดังกล่าว โดยให้เลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น จากชั้น ๘,๓๒๐ บาท เป็นชั้น ๘,๘๕๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือขอให้พิจารณายกเลิกคำสั่ง แก้ไขเงินเดือนผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันตามคำสั่งเดิมและแจ้งสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การสั่งการตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการออกกฎ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือสำนักงาน ก.อบต.

ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๓๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ และเพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่แก้ไขคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๑๗ (๔) และ (๕)^{๓๐} และมาตรา ๒๖^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และเพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้ออกประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่นสำหรับพนักงานส่วนตำบล ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็เพื่อมิให้มีการปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับเงินเดือนของพนักงานส่วนท้องถิ่นแตกต่างกับข้าราชการพลเรือน ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๓ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง การเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ว่าการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันเลื่อนขึ้นเงินเดือน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุพิจารณาสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการก่อนแล้วจึงเลื่อนข้าราชการผู้นั้นขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือสำนักงาน ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๗๐๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการเลื่อนขึ้นเงินเดือน กำหนดหลักเกณฑ์ให้เลื่อนพนักงานส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน หรือ ๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันเลื่อนขึ้นเงินเดือน ให้พิจารณาสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนก่อนแล้วจึงเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์

^{๓๐-๓๑} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น

(๕) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขึ้นเงินเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๖ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ในทำนองเดียวกันกับแนวทางปฏิบัติของข้าราชการพลเรือน และในเรื่องนี้สำนักงาน ก.พ. ได้ชี้แจงว่า ก.พ. ได้มีมติกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีการเลื่อนขั้นเงินเดือนและเลื่อนระดับตำแหน่งในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ภายในวันเดียวกันโดยให้เลื่อนขั้นเงินเดือนก่อนแล้วจึงเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเช่นเดียวกันกับแนวทางปฏิบัติของข้าราชการพลเรือน การเลื่อนขั้นเงินเดือนและเลื่อนระดับให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ภายในวันเดียวกันของพนักงานส่วนตำบล จึงเป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดให้กระทำได้ และเป็นแนวทางปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ไม่ลักลั่นกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนและเลื่อนระดับของข้าราชการพลเรือน

เมื่อการกำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ประการหนึ่ง คือ แจ้งเวียนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดต่างๆ ทราบและถือปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงกำหนดหลักเกณฑ์แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดหรือมีมติไม่ได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติให้เลื่อนพนักงานส่วนท้องถิ่นให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน หรือวันที่ ๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันเดียวกันกับวันเลื่อนขั้นเงินเดือนให้พิจารณาสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนก่อนแล้วจึงเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามข้อ ๓.๓.๒ (๑) ของหนังสือสำนักงาน ก.จ. , ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๓๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ให้เลื่อนระดับของพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธาจากระดับ ๔ เป็นระดับ ๕ โดยการออกคำสั่งแต่งตั้งให้มีผลหลังวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ อันเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนด จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจ และเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนระดับตำแหน่งผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย และให้เพิกถอนหนังสือสำนักงาน ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต. ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๓๘ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ เฉพาะข้อ ๓.๓.๒ (๑) เรื่อง การเลื่อนระดับจากระดับ ๔ เป็นระดับ ๕ ของพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธาที่ให้การเลื่อนระดับที่สูงขึ้นมีผลหลังวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ เป็นให้มีผลในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ตามแนวทางปฏิบัติที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๘/๒๕๕๔)

๘.๒ การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการเพื่อให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

การที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอาศัยอำนาจตามกฎหมายกำหนดช่วงเวลาในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจไว้ให้กระทำได้ปีละครั้งโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในเรื่องการพิจารณาลำดับความอาวุโส การออกคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตำรวจนอกวาระประจำปีจึงเป็นการออกคำสั่งโดยฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าว กรณีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีอำนาจออกคำสั่งจึงชอบที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ (สบ ๕) ได้ผ่านการประเมินทางวิชาการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นตามหลักเกณฑ์ของมติ ก.ตร. ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ (สบ ๕) หลังจากนั้น ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ ๑ กองบัญชาการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โทรศัพท์ถึงผู้ฟ้องคดีให้ลงชื่อในหนังสือยินยอมซึ่งได้จัดเตรียมไว้เพื่อขออนุมัติจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย โดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเกษียณอายุราชการตามโครงการปรับเปลี่ยนกำลังพลรุ่นที่ ๗ ในเดือนกันยายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีจึงลงนามในหนังสือดังกล่าว แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่อนุมัติและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นศาสตราจารย์ (สบ ๕) โดยให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การประเมินตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ (สบ ๕) เป็นเรื่องที่ยุ่งยากและลำบากมากและเรื่องที่เกิดขึ้นก็มิใช่เป็นความผิดหรือความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งที่ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี ให้คืนตำแหน่งทางวิชาการศาสตราจารย์ (สบ ๕) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังเดิม และให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งและเงินตอบแทนตำแหน่งดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจนั้น มาตรา ๕๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติว่า การแต่งตั้งข้าราชการตำรวจให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองผู้บังคับการ และพนักงานสอบสวนผู้เชี่ยวชาญลงมาในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือในกองบัญชาการที่มีได้สังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้บัญชาการเป็นผู้สั่งแต่งตั้งจากข้าราชการตำรวจในสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือในกองบัญชาการนั้น แล้วแต่กรณี ประกอบกับข้อ ๓ ของข้อกำหนด ก.ตร. ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกของคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อการแต่งตั้ง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดว่า ให้คณะกรรมการคัดเลือกดำเนินการให้มีการคัดเลือกปีละหนึ่งครั้งโดยให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ของทุกปี การคัดเลือกนอกวาระประจำปี ให้กระทำได้เฉพาะรายที่เห็นว่าจำเป็นต้องแต่งตั้งอย่างแท้จริงและไม่อาจรอวาระประจำปีได้ และมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจประจำปี และให้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้มีการแต่งตั้งนอกวาระประจำปีได้ตามความจำเป็น ประกอบกับบันทึกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ๐๐๐๔.๒๕/๓๙๔๗ เรื่อง กำชับแนวทางปฏิบัติในการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้แจ้งกำชับผู้บัญชาการสรุปว่า ตามที่ ก.ตร. ได้มีมติให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจกำหนดช่วงระยะเวลาการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจระดับสารวัตรถึงรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในการแต่งตั้งวาระประจำปี และให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจพิจารณาเหตุผลความจำเป็นกรณีการแต่งตั้งวาระประจำปี เนื่องจากมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตำรวจนอกวาระประจำปีโดยไม่ได้มีการเสนอขออนุมัติจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติก่อน จึงกำชับให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อกำหนด ก.ตร.๕ ที่ให้มีการแต่งตั้งได้ปีละหนึ่งครั้ง หากหน่วยใดมีความจำเป็นต้องดำเนินการแต่งตั้งนอกวาระประจำปี ให้เสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายก่อน

เมื่อการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ (สบ ๕) มิได้จัดทำเป็นวาระประจำปี ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดช่วงเวลาไว้ให้กระทำได้ปีละครั้ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในเรื่องการพิจารณาลำดับความอาวุโส ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคล กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งที่ฝ่าฝืนข้อกำหนด ก.ตร.๕ คำสั่งที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเสียได้ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

ตามมาตรา ๕๐^{๓๒} มาตรา ๕๑^{๓๓} และมาตรา ๕๒^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อได้พิจารณาถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งในความคงอยู่ของคำสั่งดังกล่าวเป็นสำคัญแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งระงับการแต่งตั้งเสียก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ได้รับประโยชน์อันหนึ่งอันใดไปจากคำสั่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ (สบ ๕) แต่อย่างไรก็ดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาออกคำสั่งเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบแล้ว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจโดยชอบในการออกคำสั่งและมีอำนาจโดยชอบในการแก้ไขเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเช่นกัน และก่อนการออกคำสั่งได้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีการเสนอขออนุมัติต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และเมื่อไม่ได้รับการอนุมัติจึงมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวโดยให้ผลย้อนหลัง ดังนั้น

^{๓๒-๓๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น กับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

- (๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย
- (๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ
- (๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้ผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไปให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ไม่อนุมัติให้แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ (สบ ๕) เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ถอนรายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ (สบ ๕) จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๓/๒๕๕๔)

บทที่ ๓๔

คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยโดยนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม

การกระทำผิดซึ่งจะต้องรับทัณฑ์ตามวินัยตำรวจนั้น หมายรวมถึงการกระทำผิดซึ่งจะต้องรับผิดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย และการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจกรณีที่ไม่อาจดำเนินการลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ได้ ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจฟ้องว่า เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม ถูกรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคืออาญาขอหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (แอมเฟตามีน, เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการสอบสวนแล้วรายงานผลต่อรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร โดยเห็นว่า น่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้เสพยาเสพติดตามข้อกล่าวหา อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของข้าราชการตำรวจ เสพเครื่องดองของเมาจนเสียกิริยาหรือเสพยาเสพติดให้โทษและเป็นผู้ประพฤติชั่ว เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๕ (๓) (๙) และ (๑๒) ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๘ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรพิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วย และได้รายงานตามลำดับชั้นต่อผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ ถ้าให้คงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดการเสียหายแก่ทางราชการกรณีมีเหตุสั่งพักราชการได้ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ข้อ ๓ (๑) ประกอบกับเห็นว่า การพิจารณาเรื่องนี้จะไม่แล้วเสร็จโดยเร็ว

จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการพิจารณา ตั้งแต่วันดังกล่าวเป็นต้นไป และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานวินัย ทำหน้าที่พิจารณาสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัย คณะกรรมการกลั่นกรองฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาความเห็นดังกล่าวแล้วมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่ง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์กระทำการแทนคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ประชุมพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี แล้วเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเสียหายเสพติดจริง พฤติการณ์และการกระทำการเป็น การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ และมีคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ขณะเกิดเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นช่วงเวลาที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดว่า ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ นอกจากนี้ ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑ ตอน ๑ ประเภทบุคคล ลักษณะที่ ๑ ความประพฤติและระเบียบวินัย บทที่ ๒ การลงทัณฑ์ ข้อ ๑ กำหนดว่า ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจยังคงอนุโลม

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๖๑ ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ให้ นำบทบัญญัติในหมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัยการออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรืออำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. หรือของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนอยู่ ฉะนั้นข้าราชการตำรวจจึงต้องอยู่ภายใต้บทบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย ซึ่งข้อ ๒ กำหนดว่า ปกติให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจก่อน เว้นไว้แต่เห็นว่าเป็นความผิดถึงขนาดควรให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก และไม่อาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจได้ ก็ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ดังนั้น การกระทำผิดซึ่งจะต้องรับทัณฑ์ตามวินัยตำรวจนั้นจึงรวมถึงการกระทำผิดซึ่งจะต้องรับผิดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย และในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจนั้น กรณีที่ไม่อาจดำเนินการลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจพุทธศักราช ๒๔๗๗ ได้ ก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยต้องหาคดีอาญาข้อหาเสพยาเสพติด กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ประพฤติตนให้เป็นผู้มีมรรยาทอันดีงามตามแบบธรรมเนียมของตำรวจ อันเป็นกรณีผิดวินัยตำรวจ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าสองยางในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นย่อมมีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีได้ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี และเมื่อคณะกรรมการฯ ได้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานแล้วรายงานต่อรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐาน เห็นควรไล่ออกจากราชการ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าสองยางได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการฯ แล้วเห็นฟ้องด้วย และรายงานความเห็นไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงานวินัยเพื่อพิจารณาความเห็นดังกล่าว คณะกรรมการกลั่นกรองฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรมีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐๒^๒ ประกอบกับ

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๒ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่า

มาตรา ๑๐๔^๓ ที่กำหนดให้ การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ แต่งตั้ง

ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ เป็นผู้แต่งตั้ง

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสามได้

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวง ทบวง กรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามวรรคสอง ในเรื่องที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๑๔ (๔) หรือมาตรา ๑๑๕ และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำสำนวนการสอบสวนตามมาตราดังกล่าวมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวน และทำความเข้าใจเสนอผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณากรณีที่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่เป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่สอบสวนก็ได้

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจของวรรคสอง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๐๒ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๑ ลงมาถึงระดับ ๘ และสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา ที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๘ ขึ้นไป หรือที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคห้า ในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวงมีมติเป็นประการใด ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(๒) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา ในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กรมมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจ (๑)

(๓) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งมิใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ (๕) ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัดซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. จังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสี่ ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๕๒ ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสี่

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออกตามมาตรา ๑๐๔ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

คณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน เมื่อดำเนินการแล้วหากฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการทางวินัยจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๘๖๕/๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัยการสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพียงแต่พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งของรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร แล้วมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการโดยมิได้ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดไว้ คำสั่งลงโทษดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติให้ยกอุทธรณ์ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ในส่วนคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการเหมือนเดิมนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการสอบสวนพิจารณา ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ โดยผิดกฎหมาย ซึ่งผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้มีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนแล้วและมีเหตุพักราชการได้ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๗ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด หรือกระทำความผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออก หรือไล่ออก และไม่มีการที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่นก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้มีการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดพักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อนตามวรรคหนึ่งแล้ว ภายหลังปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีอื่นอีกผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวน หรือพิจารณาตามมาตรา ๙๙ และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง ตลอดจนดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้

ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘)ฯ ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน คำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้วและไม่เสียไปเพราะเหตุความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งไล่ออกจากราชการแต่อย่างใด ผลของคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนจึงยังมีผลบังคับอยู่

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่จะดำเนินการในเรื่องทางวินัยผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗/๒๕๕๓)

๑.๒ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน

๒.๑ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน

การที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้แจ้งบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) โดยไม่ต้องแจ้งแล้วต่อมาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้สั่งให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง แต่การแจ้งแบบ สว.๓ โดยมีข้อความในลักษณะของการแจกแจงรายการพยานบุคคล รายการพยานเอกสาร โดยมีได้มีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้จากถ้อยคำของพยานบุคคลและพยาน

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ หรือสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนออกจากราชการด้วยเหตุอื่นที่ไม่ใช่เป็นการลงโทษเพราะกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตลอดระยะเวลาที่ถูกลงโทษไว้ก่อน เสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลืออย่างอื่นและการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการและผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น สำหรับผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถ้าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบดังกล่าว ให้ถือเสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนพิจารณา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

เอกสารดังกล่าวในลักษณะของการระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำของพยานบุคคล ตลอดจนความเกี่ยวข้องของพยานเอกสารที่อ้างอิงว่ามีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอตามแบบ สว. ๓ อันเป็นมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัย การรักษา วินัย และการดำเนินการทางวินัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเข้าใจข้อกล่าวหาอย่างชัดแจ้งและสามารถชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้ข้อกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ จึงถือได้ว่ามิได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ อันเป็นการไม่เปิดโอกาสให้คู่กรณีในการพิจารณาทางปกครองทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอที่จะทำให้มีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานเพื่อยกเป็นข้อต่อสู้แก้ข้อกล่าวหา การส่งบันทึกการแจ้งแบบ สว. ๓ ฉบับดังกล่าว จึงไม่เข้าลักษณะของการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับฟังคู่กรณี ที่จำเป็นต้องกระทำให้สมบูรณ์ในภายหลัง ก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามความในมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สังกัดสถาบันพระปกเกล้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้รับแต่งตั้งจากเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ปฏิบัติหน้าที่อนุกรรมการและเลขานุการของคณะอนุกรรมการรวบรวมจัดหาสิ่งของ เอกสารเครื่องใช้อันเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและรัชสมัยของพระองค์สำหรับจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยกรณีกระทำการโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองดูแลรับผิดชอบแทนพระราชทาน ปปร. ที่จัดทำเป็นของที่ระลึกในงานนิทรรศการรอดภาพและของหายากยุครัชกาลที่ ๗ ได้ส่งคืนแทนพระราชทาน ปปร. โดยกำมุกหายไปหนึ่งข้อและสายสร้อยถูกเปลี่ยนเป็นทองชุบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงขึ้นทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รายงานผลการสอบสวนว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการประมาทเลินเล่อในการทำงานเป็นเหตุให้การทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหายอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาการบริหารงานบุคคลว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ มิได้แจ้งหรือมอบแบบบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน

ข้อกล่าวหาในการสอบสวนวินัยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถโต้แย้งคัดค้าน หรือนำพยานหลักฐานมาหักล้างได้ ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองการบริหารงานบุคคลเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ มิได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ อันเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้ คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาทั้งหมดให้ผู้ฟ้องคดีทราบ พร้อมทั้งให้โอกาสผู้ฟ้องคดียื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ และหนังสือลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๖ นำส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ และลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ เพื่อเปิดโอกาสให้ ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงและคัดค้านข้อกล่าวหา แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าบันทึกดังกล่าวมีลักษณะ เป็นบัญชีพยานหลักฐานไม่มีรายละเอียดใดๆ ระบุถึงการกระทำหรือพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหา จึงขอให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ชี้แจงเพิ่มเติมประกอบบันทึกดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ ยืนยันว่าบันทึกดังกล่าวมีลักษณะการกระทำที่สนับสนุนข้อกล่าวหา อย่างเพียงพอ และได้อ้างถึงรายงานการสอบสวนวินัยว่า มีรายละเอียดที่เพียงพอแล้ว ผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งข้อกล่าวหาตามบันทึกดังกล่าว และขอใช้สิทธิการชี้แจง ข้อกล่าวหาและโต้แย้งพยานหลักฐานด้วยวาจาเพิ่มเติม แต่คณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีแถลงด้วยวาจาเพื่อชี้แจงหรือโต้แย้งข้อกล่าวหาแต่อย่างใด ต่อมา คณะกรรมการกลั่นกรองการบริหารงานบุคคลได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี ทราบว่าคณะกรรมการกลั่นกรองฯ มีมติเห็นชอบตามรายงานผลการพิจารณาอุทธรณ์ของ คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ และไม่มีเหตุเปลี่ยนแปลงผลของคำสั่งสถาบัน พระปกเกล้าที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงาน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การสอบสวนวินัย และการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอน คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงานตามฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนพนักงานและลูกจ้างที่ถูกกล่าวหา ว่ากระทำผิดวินัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามระเบียบสถาบันพระปกเกล้า ว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการสอบสวนวินัย พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว จะเห็นได้ว่าข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๑๑ ได้กำหนด อำนาจหน้าที่และการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตลอดจนการ รายงานเรื่องต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัย โดยมีได้กำหนดถึง การแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบไว้ด้วย หลักเกณฑ์และ วิธีการสอบสวนตามระเบียบดังกล่าวจึงมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือ

มีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการต่ำกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓^๕ ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๖ ดังนั้นในการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอันเป็นคำสั่งทางปกครอง เพื่อประกันความเป็นธรรมและให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางปกครอง อย่างไรก็ตาม มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับฟังคู่กรณีที่จำเป็นต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลังและมาตรา ๔๑ วรรคสาม กำหนดให้ การกระทำความผิดจะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น

ในคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้รายงานผลการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการประมาทเลินเล่อในการทำงานเป็นเหตุให้การงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสียหายอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออกตามข้อ ๓๗ ของข้อบังคับสถาบันพระปกเกล้า ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับข้อ ๔ (๖) ของระเบียบสถาบันพระปกเกล้า ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยโต้แย้งว่าคณะกรรมการสอบสวนวินัยมิได้แจ้งหรือมอบบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาในการสอบสวนวินัยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองการบริหารงานบุคคลได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า คณะกรรมการสอบสวนวินัยได้แจ้งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา โดยเรียกผู้ฟ้องคดีมาแจ้งให้ทราบข้อกล่าวหาแล้วแต่คณะกรรมการสอบสวนวินัยมิได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

^{๕-๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกา
การบริหารงานบุคคลจึงมีมติให้ส่งเรื่องนี้คืนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปดำเนินการในชั้น
คณะกรรมการสอบสวนวินัยโดยให้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ
พร้อมทั้งให้โอกาสผู้ฟ้องคดียื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา
ดังกล่าวแล้วจึงจะดำเนินการต่อไป ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือนำเสนอบันทึกการแจ้ง
และรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๔ สิงหาคม
๒๕๔๖ และวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่กล่าวถึงในส่วนที่เป็นการสรุปพยานหลักฐาน
ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาในลักษณะของการแจกแจงรายการพยานบุคคล รายการพยานเอกสาร
ทำให้คณะกรรมการสอบสวนเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา
จากบันทึกดังกล่าวมิได้มีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้จากถ้อยคำของ
พยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวในลักษณะของการระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำ
ของพยานบุคคล ตลอดจนความเกี่ยวข้องของพยานเอกสารที่อ้างอิงว่ามีลักษณะเป็นการ
สนับสนุนข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอตามแบบ สว. ๓ อันเป็นมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัย
การรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีสามารถเข้าใจ
ข้อกล่าวหาอย่างชัดเจนและสามารถชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้ข้อกล่าวหา
ได้อย่างเต็มที่ กรณีนี้จึงถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนมิได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน
ข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ อันเป็นการไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในการ
พิจารณาทางปกครองได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสได้โต้แย้ง
และแสดงพยานหลักฐานเพื่อยกเป็นข้อต่อสู้แก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมาข้างต้น การส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา
และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาฉบับลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ และฉบับลงวันที่
๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงไม่เข้าลักษณะของการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับฟังคู่กรณี
ที่จำเป็นต้องกระทำให้สมบูรณ์ในภายหลัง ก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามความใน
มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสาม^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

^๗ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทาง
ปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

ขลข

ขลข

(๓) การรับฟังคู่กรณีที่จำเป็นต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลัง

ขลข

ขลข

การดำเนินการเพื่อออกคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ได้ดำเนินการตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากพนักงาน จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นอื่นอีกต่อไป พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากการเป็นพนักงาน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๓)

การดำเนินการเพื่อออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปสาระสำคัญของข้อร้องเรียน ตลอดจนถ้อยคำพยานและหลักฐาน ให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบอย่างครบถ้วนและให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ถือได้ว่าเป็นเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ๔ ได้ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของนักโทษชายในเรือนจำ เหตุเกิดเมื่อประมาณ ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๔ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ต่อมา คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้เสนอรายงานผลการสอบสวนต่อ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวจริง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียโดยไม่กระทำการใด ๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามที่ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงเสนอ จึงมีคำสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้พิจารณาอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดี ไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และการดำเนินการสอบสวนไม่เป็นธรรม การรวบรวม พยานหลักฐานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ รั้งฟังคำให้การของพยานที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดี

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ของหมวดนี้ หรือ ตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น หรือถ้าเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์ดังกล่าวก็ต้องก่อนมีการนำคำสั่งทางปกครองไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น

อีกทั้ง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงพยานหลักฐาน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของนักโทษชายในเรือนจำ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในทางลับ ซึ่งในการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อร้องเรียนดังกล่าว และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ฟ้องคดีแก้ข้อกล่าวหาว่าตนไม่เคยเกี่ยวข้องกับฉันชู้สาวตามที่ถูกร้องเรียน และไม่เคยไปมาหาสู่กับภรรยาของผู้ร้องเรียนแม้แต่ครั้งเดียว ตามบันทึกข้อความของสำนักผู้ตรวจราชการกรมราชทัณฑ์ ลับ ที่ ๑๘๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหลังจากได้รับรายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงในทางลับดังกล่าวแล้วยังขาดรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงอันสำคัญบางประการ ไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติที่จะพิจารณาการลงโทษได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงขึ้น ซึ่งตามบันทึกข้อความของกลุ่มงานวินัยฯ กองการเจ้าหน้าที่ ลับ ไม่ลงวันที่ เดือนธันวาคม ๒๕๔๖ ได้มีการแจ้งว่าเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ที่เรือนจำจังหวัดเลย ได้มีพฤติการณ์ในทำนองมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของนักโทษชาย โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำปฏิเสธ จึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแล้ว นอกจากนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีก็ได้ขอคัดสำเนารายงานการสอบข้อเท็จจริงและคำให้การของพยานทุกฉบับ ซึ่งแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้มีคำสั่งให้ส่งเพียงสำเนารายงานการสอบข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่ในรายงานการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวก็มีการสรุปสาระสำคัญของข้อร้องเรียนกล่าวหา ถ้อยคำพยาน และหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ในการพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีอย่างครบถ้วนแล้ว กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสดังกล่าวได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว การดำเนินการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงชอบด้วยมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับเมื่อพิจารณาเหตุผลของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีแล้ว จะเห็นได้ว่า เป็นเหตุมาจากการพิจารณาพยานหลักฐานอย่างรอบด้าน ทั้งพยานหลักฐานจากฝ่ายผู้กล่าวหา และฝ่ายผู้ฟ้องคดี

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๑ ชั้น จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐/๒๕๕๓)

การดำเนินการกรณีกล่าวหาข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาต้องทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยที่ในการสอบสวนตามความในวรรคสองของมาตราดังกล่าว บัญญัติว่า ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรนั้น จะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ ถูกผู้อำนวยการโรงเรียนในขณะนั้น กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ก้าวร้าวต่อผู้บังคับบัญชา สร้างความแตกแยกไม่ให้ความร่วมมือเพื่อนร่วมงาน ชอบร้องเรียนผู้บังคับบัญชา และชุกชอนเอกสารของทางราชการจนผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏว่ากรณีมีมูลว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมกระทำความผิดวินัยตามที่ ถูกกล่าวหา เห็นควรตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และควรให้ผู้ฟ้องคดีย้ายออกจากพื้นที่ เพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีและเสนอให้ย้ายผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนอื่น ในตำแหน่งระดับเดิม ซึ่ง อ.ก.ค. กรม ได้มีมติเห็นชอบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และคำสั่งย้ายดังกล่าว จึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอนแก่น โดยขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งเรียกค่าเสียหายจากมูลละเมิดจากการออกคำสั่งที่เกี่ยวข้องดังกล่าว หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปปฏิบัติราชการตามคำสั่งย้ายแล้ว ได้มีข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ความว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจโดยมิชอบ กลั่นแกล้งข้าราชการครูผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบกับมีชาวบ้านร้องเรียนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจโดยมิชอบในการย้ายผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข่าวดังกล่าวต่อนักการเมืองท้องถิ่น และผู้สื่อข่าว เนื่องจากการย้ายข้าราชการครูในสังกัดเป็นเรื่องของการบริหารราชการไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว อีกทั้ง ข่าวดังกล่าวยังทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับความเสียหาย

เนื่องจากบุคคลทั่วไปซึ่งไม่รู้ข้อเท็จจริงอาจเข้าใจว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอว่าการที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนกรณีถูกย้ายต่อนักการเมืองท้องถิ่นและผู้สื่อข่าว เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงให้ชี้แจงข้อเท็จจริง ต่อมา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้ให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจง ผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่าไม่ได้ร้องเรียนตามข้อกล่าวอ้าง หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานคำชี้แจงดังกล่าว จึงได้มีหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออีกว่าการชี้แจงไม่ตรงกับความเป็นจริง และให้กำกับผู้ฟ้องคดีมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก โดยการกล่าวตักเตือนเป็นหนังสือและรายงานให้ทราบ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงชื่อ และได้ทำหนังสือชี้แจงเหตุที่ไม่ยอมลงชื่อต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พร้อมทั้งได้ส่งหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีอีกครั้ง ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อความในหนังสือแล้ว แต่ไม่ยอมลงชื่อ และได้ทำหนังสือชี้แจงว่า หนังสือตักเตือนดังกล่าวมีความไม่ชัดเจนและคลุมเครือ หากลงชื่อจะเป็นการรับสารภาพตามข้อกล่าวหาและอาจจะส่งผลเสียหายในการต่อสู้เพื่อปกป้องตนเองได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้ข้อมูลแก่ชาวบ้านว่าตนถูกย้ายโดยไม่เป็นธรรมเนื่องจากผู้บังคับบัญชากลับแก่ง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหาย เมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่า การกระทำดังกล่าวไม่เหมาะสม จึงให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นว่ากล่าวตักเตือน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงชื่อรับทราบ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติกรรมดังกล่าวไม่เหมาะสม จึงได้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นหนังสืออีกครั้ง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรได้รับโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบ จึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี จำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งและมติดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่เกิดเหตุพิพาทในคดีนี้ บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการครู โดยอนุโลม และมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยไม่ชักช้า และวรรคสอง บัญญัติว่า การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ในกรณีกล่าวหาว่าข้าราชการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง นั้น โดยลำพังความในบทบัญญัติดังกล่าว แม้ไม่ชัดเจนว่าจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบหรือไม่ จนเกิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งมีได้เคร่งครัดว่าจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเหมือนกับกรณีที่กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เมื่อต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้นมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป ซึ่งมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ โดยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน ดังนั้น ด้วยผลของบทบัญญัติมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ จึงเป็นที่ยุติว่า ในการดำเนินการสำหรับกรณีที่กล่าวหาข้าราชการว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาต้องทำการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยในการสอบสวนตามความในวรรคสองของมาตราดังกล่าว

^๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔^๕ นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

บัญญัติว่า ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรนั้น จะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดี อันสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือสั่งให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนกล่าวหาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อเนกการเมืองท้องถิ่นและผู้สื่อข่าว ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการย้ายผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนอื่น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงเป็นหนังสือว่ามีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการชี้แจงไม่ตรงตามความเป็นจริง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการให้มีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีถึงสองครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงชื่อรับทราบทั้งสองครั้งโดยมีหนังสือชี้แจงต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ว่าไม่อาจลงชื่อในหนังสือดังกล่าวได้ หากลงชื่อ ก็จะเป็นการรับสารภาพตามข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้ข้อมูลต่อเนกการเมืองท้องถิ่นและผู้สื่อข่าวว่าผู้บังคับบัญชาลั่นแกล้งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ พฤติการณ์เข้าข่ายเป็นความผิดทางวินัยตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และเมื่อมีการว่ากล่าวตักเตือน ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงชื่อรับทราบในหนังสือว่ากล่าวตักเตือน โดยคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาทั้งพยานเอกสารและพยานบุคคลที่ได้ให้ถ้อยคำว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บอกว่าถูกผู้บังคับบัญช้าย้ายโดยไม่เป็นธรรม จึงเห็นใจและไปร้องขอความเป็นธรรมให้กับผู้ฟ้องคดีต่อเนกการเมืองท้องถิ่น อีกทั้ง เมื่อพิจารณابันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับใดๆ กับเรื่องดังกล่าว แต่เป็นเรื่องที่สมาชิกสภาจังหวัดและผู้สื่อข่าวได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านที่มีความรักและความสงสารผู้ฟ้องคดีเท่านั้น และเหตุที่ไม่ลงชื่อรับทราบหนังสือว่ากล่าวตักเตือน เนื่องจากจะเป็นการรับสารภาพว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ให้ข่าวยอมแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และได้รับทราบข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาอย่างเพียงพอ อีกทั้ง คณะกรรมการดังกล่าวก็ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งข้อกล่าวหา รวมทั้งให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้แสดงพยานหลักฐานเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้วและเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เพียงพอว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ตามที่คณะกรรมการสืบสวน

ได้ข้อเท็จจริงจากการสืบสวน และพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นการประพฤติที่ไม่เหมาะสมจริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเสนอ และได้มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน จึงเป็นการใช้อำนาจโดยชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕/๒๕๕๓)

คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีหน้าที่จะต้องแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้ทราบ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา การแจ้งแต่เพียงรายชื่อพยานบุคคล ที่ให้การสนับสนุนข้อกล่าวหาโดยมิได้มีการแจ้งสรุปพยานหลักฐานดังกล่าว มีผลทำให้ การแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและกระบวนการสอบสวนทางวินัย ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธร ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ผลสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรณีมีมูลตามที่ถูกกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วรายงานการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีโดยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ หมวด ๒ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๑๒ (๑) (๒) (๓) (๔) จึงเห็นควรไล่ออกจากราชการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ส่วนนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วเห็นว่าส่วนนการสอบสวนดังกล่าวยังมีข้อบกพร่องกล่าวคือ บันทึกแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและบันทึกแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหายังไม่ชัดเจน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมเพื่อขอให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบปากคำผู้บังคับบัญชาเดิมและ

ราษฎรในหมู่บ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นพยานด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยทำการสอบสวนเพิ่มเติมโดยสอบปากคำพยานบุคคล และให้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในพื้นที่เกิดเหตุ และให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อกล่าวหาในบันทึกแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและบันทึกแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาให้ถูกต้องชัดเจน ตลอดจนจัดทำความเห็นใหม่โดยอ้างบทกฎหมายให้ชัดเจน คณะกรรมการสอบสวนจึงได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาแจ้งให้ผู้ฟ้องทราบ ภายหลังจากที่ทำการสอบปากคำพยานบุคคลและพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจึงได้จัดทำบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมพิจารณาพยานหลักฐานจากการสอบสวนแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง อันเป็นความผิดฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมารยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ โดยเสพ จำหน่ายยาเสพติด สมคบ และให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยรู้หรือควรจะได้รู้ว่าผู้ที่ให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือนั้นเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีให้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ และมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจพิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จึงมีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความ

^๙ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๑๕ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๑๕ หรือไม่ อย่างไร แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใดตามมาตราใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๑๕ อย่างไร และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้

ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจะต้องแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาโดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา เท่าที่มีให้ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงทราบ โดยการแจ้งดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจะระบุชื่อของพยานบุคคลที่ให้การสนับสนุนข้อกล่าวหา หรือไม่ก็ได้ นั้น ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ตามบันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยกลับแจ้งแต่เพียง รายชื่อพยานบุคคลที่ให้การสนับสนุนข้อกล่าวหาโดยมิได้มีการแจ้งสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ทั้งที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีหน้าที่จะต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบสรุปพยานหลักฐานดังกล่าว ทำให้การแจ้งสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและกระบวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๒

การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญ ตามแบบ สว.๓ ท้ายกฎ ก.พ. นี้ โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ หรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาเขียนคำชี้แจงภายใน เวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติมรวมทั้งนำสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่น คำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยเร็ว

การนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเอง หรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้ คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เสร็จแล้วให้ดำเนินการตามข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบหรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหาและสรุป พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ หรือสถานที่ติดต่อ ที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือขอให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงนัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา การแจ้ง ในกรณีนี้ ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ เป็นสามฉบับ เพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ส่งให้ ผู้ถูกกล่าวหาสองฉบับ โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบ ส่งกลับคืนมารวมไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว แม้จะไม่ได้รับแบบ สว.๓ คืน หรือไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำตามนัด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหา ได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแล้ว และไม่ประสงค์ที่จะแก้ข้อกล่าวหา ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรจะได้ทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จะสอบสวนต่อไป ตามควรแก่กรณีก็ได้แล้วดำเนินการตามข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑ ต่อไป แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาขอให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหา หรือขอให้นำสืบแก้ข้อกล่าวหา ก่อนที่คณะกรรมการสอบสวนจะเสนอสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๓๑ โดยมีเหตุผล อันสมควร ให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอ

วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนด มีผลทำให้คำสั่งลงโทษทางวินัยที่อาศัยข้อเท็จจริงจากการสอบสวนทางวินัยดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าการสอบปากคำหรือให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบช่วงเวลาและสถานที่เกิดเหตุแล้วนั้น ก็ไม่เป็นเหตุให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ต้องแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยให้มีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกฟ้องคดีที่จะดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีใหม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๓/๒๕๕๓)

การที่มีหลักเกณฑ์กำหนดว่าต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบก็เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาหลงข้อต่อสู้ และจะได้มีเวลาเตรียมการแก้ข้อกล่าวหาได้

การออกคำสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง โดยมีได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา จึงเป็นการทำคำสั่งโดยไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๔ ฟ้องว่า นายกองคํการบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ประธานกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมาพบผู้ฟ้องคดีและแจ้งผู้ฟ้องคดีด้วยวาจาว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยและสอบปากคำผู้ฟ้องคดีจนครบประเด็นข้อกล่าวหา หลังจากนั้น ได้นำแบบบันทึก (ป.ค.๑๔) มาให้ผู้ฟ้องคดีตอบเอง ผู้ฟ้องคดีตอบตามคำถามในบันทึก (ป.ค.๑๔) และลงลายมือชื่อในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ โดยไม่มีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงร่วมสอบปากคำ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยฐาน ไม่สุภาพเรียบร้อยและไม่รักษาความสามัคคี เห็นควรลงโทษภาคทัณฑ์ แต่เนื่องจากเป็นกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย และเป็นความผิดครั้งแรกเห็นควรงดโทษ แต่ให้บันทึกว่ากล่าวตักเตือนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีบันทึกว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน

ข้อเท็จจริง แล้วรายงานให้นายอำเภอทราบ นายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดียังมีข้อบกพร่อง จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องของรายงานผลการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดเดิมดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องใหม่ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีใหม่ตามบันทึก (ป.ค.๑๔) ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ โดยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า อำเภอแจ้งให้มีการบันทึกคำให้การของผู้ฟ้องคดีใหม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีให้การว่าทราบแล้ว และการสอบปากคำดังกล่าวคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบถามผู้ฟ้องคดีในประเด็นต่างๆ เช่นเดียวกับในบันทึก (ป.ค.๑๔) ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ แล้วมีบันทึกข้อความลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดวินัย ฐานไม่สุภาพเรียบร้อย ไม่รักษาความสามัคคีในหมู่ข้าราชการ เห็นควรลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติตนไม่เหมาะสมหลายประการและเข้าข่ายเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อบังคับ ก.พ. ว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ และข้อ ๑๔ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้อภัยโทษผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การดำเนินการกรณีพนักงานส่วนตำบลถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยนั้น ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ ข้อ ๒๐ วรรคห้า ประกอบกับข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาเรียกดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที โดยการดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานส่วนตำบลซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบ

แก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย และในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและการให้ปากคำ ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิ นำทนายความหรือที่ปรึกษาเข้าฟังการชี้แจงหรือการให้ปากคำของตนได้ ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการสอบสวนตามวิธีการที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นสมควร

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาโทษทางวินัย โดยประธานกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วยวาจา พร้อมอธิบายให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ฟ้องคดีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ตอบคำถามในบันทึกการสอบสวน (ป.ค.๑๔) รวมทั้งได้อ่านและลงลายมือชื่อในบันทึกดังกล่าว จากข้อเท็จจริงยังไม่พอพียงได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาแล้วแต่อย่างไร เพราะการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนฯ ดังกล่าว ล้วนแต่เป็นเพียงการดำเนินการในขั้นตอนการสอบสวนว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ตามข้อ ๒๐ วรรคห้า ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ โดยมีได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างไร และแม้ข้อ ๒๓ วรรคสอง ของประกาศดังกล่าวจะกำหนดว่า การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการสอบสวนตามวิธีการที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นสมควรก็ตาม แต่ในการสอบสวนดังกล่าวคณะกรรมการสอบสวนฯ ก็ไม่อาจตงเว้นที่จะไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง ได้ เพราะการที่มีหลักเกณฑ์กำหนดว่าต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ก็เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ไม่ให้ผู้ถูกกล่าวหาหลงข้อต่อสู้ และจะได้มีเวลาเตรียมการแก้ข้อกล่าวหาได้ ดังนั้น การที่คณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการทำคำสั่งโดยไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไป คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาโทษทางวินัยซึ่งตั้งขึ้นในขณะที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับย่อมต้องปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าทราบประกาศเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ หาได้มีผลเปลี่ยนแปลงวันที่มีผลใช้บังคับไม่ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์

ผู้ฟ้องคดีตามฟ้องโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๐/๒๕๕๓)

การแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง รับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อคัดค้านข้อกล่าวหา นั้นจะต้องปรากฏหลักฐานให้ชัดแจ้งว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งจากคณะกรรมการ สืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อที่จะมาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐาน ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อใด ผู้ถูกกล่าวหาก็ไม่อาจที่จะทราบได้ว่า วันเวลาใดที่จะต้องไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ฎุกร้องเรียนกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สอนนักเรียนไม่รู้เรื่อง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยได้สอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีลงโทษนักเรียนไม่เหมาะสมและละทิ้งหน้าที่ราชการในบางโอกาส เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีหรือมีความก้าวหน้าแก่ทางราชการ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ไม่นำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเสนอต่อ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เนื่องจากเห็นว่าต้องพิจารณารายงานกระบวนการดำเนินการทางวินัยให้เสร็จสิ้นก่อนจึงจะดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงในการสอบสวนยังไม่ชัดเจนและไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ จึงสั่งให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ต่อมา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดี มีพยานหลักฐานชัดเจน จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน พร้อมทั้งรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งเพิ่มโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาเช่นเดียวกับอุทธรณ์ครั้งแรก ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้ส่งสำนวนรายงานการดำเนินการทางวินัยคืนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

เพื่อเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งสองคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงได้สั่งการให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ต่อมา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งได้รายงานผลการสืบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเข้าข่ายกระทำผิดวินัยตามมาตรา ๘๓^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี และได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วได้สั่งการให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เมื่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำเนินการสืบสวนเสร็จแล้วก็ได้รายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากโทษภาคทัณฑ์เป็นโทษตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการลงโทษวินัยดังกล่าวยังไม่เหมาะสม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งลงโทษ โดยเพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้นเพื่อให้เหมาะสม และในการเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีการสั่งให้สืบสวนเพิ่มเติมจนได้พยานหลักฐานที่ชัดเจน จึงเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับมาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๕ ของกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน

เมื่อผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย โดยให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรมโดยไม่ชักช้า ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงให้ดำเนินการตามที่เห็นสมควร ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อาศัยข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

^{๑๐} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ

และรายงานการสืบสวนเพิ่มเติมของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมาเป็นข้อมูลประกอบการออกคำสั่งลงโทษวินัยผู้ฟ้องคดี แต่เนื่องจากคำสั่งที่ลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และในการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดเพียงว่าให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามที่เห็นสมควร โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมให้แก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยแต่ประการใด กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น การดำเนินการตามขั้นตอนก่อนมีการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงจึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตราดังกล่าว คือ จะต้องให้โอกาสคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน ซึ่งการแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อคัดค้านข้อกล่าวหา นั้น จะต้องปรากฏหลักฐานให้ชัดแจ้งว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อที่จะมาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐาน ถ้าไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อใด ผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจที่จะทราบได้ว่าวันเวลาใดที่จะต้องไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าสถานที่ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นสถานที่เดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีทำการสอนอยู่ก็ตาม ประกอบกับการดำเนินการสอบปากคำพยานดังกล่าวก็ปรากฏว่ามีการสอบปากคำเพียงวันเดียว แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะโต้แย้งว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้เชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำด้วยวาจาก็ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำจริงหรือไม่ อย่างไร หรือถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ยอมมาให้ถ้อยคำคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงก็อาจมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำในวันต่อไปได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัย

^{๑๑} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

ไม่ร้ายแรง และมีใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำการสืบสวนให้เสร็จภายในวันเดียว อีกทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งการให้สืบสวนเพิ่มเติมก็ไม่ปรากฏว่าได้ทำการสืบสวนหรือสอบปากคำผู้ฟ้องคดีด้วยแต่อย่างใด เมื่อไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีโดยการเพิ่มโทษจากโทษภาคทัณฑ์เป็นตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๒ เดือน ได้ก็ตาม แต่การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อจัดให้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับคำสั่งที่ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีนั้น ย่อมถูกเพิกถอนโดยผลของคำสั่งเพิ่มโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคห้า^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ดังกล่าว พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีตามฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๓)

การสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อ ๓๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการดำเนินการทางวินัยที่ได้มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและมีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนเพิ่มเติมดังกล่าว กรณีจึงถือว่ามีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้

^{๑๒} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๙ ๑๑๑ ๑๑๑

เมื่อได้มีคำสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ถ้าเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้นหรือลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษหรือยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันยกเลิก ถ้าลดโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลง อัตราโทษส่วนที่เกินก็ให้เป็นอันยกเลิก ในกรณีที่คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนเป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันยกเลิก ให้คืนเงินเดือนที่ได้ตัดหรือลดไปแล้วตามคำสั่งที่เป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนเกินที่เป็นอันยกเลิกนั้นให้แก่ผู้ถูกลงโทษ แต่ถ้าคำสั่งที่เป็นอันยกเลิกเป็นคำสั่งลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และผู้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ได้รับโทษหรือทัณฑ์นั้นไปแล้ว ก็ให้เป็นอันพับไป

๑๑๑ ๑๑๑

จากการสอบสวนเพิ่มเติมนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมอันนำไปสู่การลงโทษทางวินัยที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสได้ทราบและโต้แย้งมาก่อน กรณีต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงนั้นด้วย แต่หากเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำและพฤติกรรมเดิมที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ไม่ถือว่าเป็นข้อกล่าวหาหรือข้อเท็จจริงใหม่ที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้กล่าวหาจนเป็นเหตุให้ครอบครัวของผู้กล่าวหาแตกแยก สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏผลการสืบสวนข้อเท็จจริงว่าเรื่องร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีมีมูล เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อธิบดีกรมสามัญศึกษาเดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและอ้างพยานหลักฐานนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้รายงานผลการสอบสวนโดยเห็นว่าจากการสอบสวนมีมูลพอเชื่อได้ว่าบุคคลทั้งสองมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกัน แต่ผู้กล่าวหาและภริยายังไปมาหาสู่ติดต่อกันตามปกติ ถือว่าครอบครัวยังไม่แตกแยก จึงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานแล้ว จึงมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบปากคำพยานและให้ส่งพยานเอกสารบางรายการเพิ่มเติม เมื่อได้รับรายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าจากพยานแวดล้อม พยานบุคคล เป็นเครื่องยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวถึงขั้นลักลอบได้เสียกับภรรยาผู้กล่าวหาจริง จนเป็นเหตุให้ต้องจดทะเบียนหย่าอันเป็นเหตุให้เกิดการแตกแยก พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ สมควรลงโทษปลดออกจากราชการ จึงเสนอต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ส่งโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้มีการสอบปากคำภริยาและมารดา

ของผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติม โดยไม่ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อหักล้างผลการสอบสวนเพิ่มเติมดังกล่าว การออกคำสั่งลงโทษจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอสำนวนการสอบสวน แต่เจ้าหน้าที่กลับส่งมอบเพียงสำเนารายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนให้โดยไม่ได้ส่งมอบบันทึกแสดงเหตุผลในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องจัดทำ เพราะเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีความเห็นแตกต่างจากคณะกรรมการสอบสวน การกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงเป็นการไม่ชอบตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การออกคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (คณะกรรมการข้าราชการครู เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดย อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำพยานหลักฐานเข้ามาสืบเพื่อหักล้างเหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนจะมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ กระบวนการพิจารณาอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน การสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีและการวินิจฉัยยกอุทธรณ์จึงถือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่มีพยานหลักฐานหรือไม่มีเหตุผลอย่างเพียงพอ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งระดับและอัตราเงินเดือนที่ไม่ต่ำกว่าเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การดำเนินการสอบสวนกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา โดยหลักเกณฑ์

และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎ ก.พ. และข้อ ๓๓^{๑๓} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดว่า เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รับสำนวนการสอบสวนแล้ว เห็นสมควรให้สอบสวนเพิ่มเติมประการใด ให้กำหนดประเด็น พร้อมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ส่งพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปให้ผู้สั่งสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเห็น เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวแล้ว เห็นได้ว่ากฎหมายมิได้กำหนดว่าในกรณีดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนเพิ่มเติม นั้นด้วย การดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามข้อ ๓๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ จึงถือได้ว่ามีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่ามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ ประกอบกับ มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติการณ์อันนำไปสู่การลงโทษที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีโอกาสได้ทราบและโต้แย้งมาก่อน กรณีต้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงนั้นด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำและพฤติการณ์เดิมที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบและโต้แย้งไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนฯ แล้ว ไม่ถือว่าเป็นข้อกล่าวหาหรือข้อเท็จจริงใหม่ที่จะต้องแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและโต้แย้งอีกตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อมีมติลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี

^{๑๓} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๓๓ ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๙ วรรคสาม มาตรา ๑๑๕ หรือ อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.จังหวัด แล้วแต่กรณี เห็นสมควรให้สอบสวนเพิ่มเติมประการใด ให้กำหนดประเด็น พร้อมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมเพื่อดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนคณะเดิมไม่อาจทำการสอบสวนได้ หรือผู้สั่งสอบสวนเพิ่มเติมเห็นเป็นการสมควรจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนคณะใหม่ขึ้นทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้นำข้อ ๓ และข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ส่งพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเพิ่มเติมไปให้ผู้สั่งสอบสวนเพิ่มเติมโดยไม่ต้องทำความเห็น

ก็เป็นข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทั้งสิ้น ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่แจ้งบันทึกแสดงเหตุผลในการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อมีมติลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบเหตุผลในการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้วินิจฉัยแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนนั้น เห็นว่า มาตรา ๒๗^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้คู่กรณีได้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตน และได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานได้ถูกต้องตามข้อกล่าวหา ซึ่งบันทึกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเป็นเพียงการเสนอข้อเท็จจริงตามการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ข้อกฎหมายและความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อมีมติตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เท่านั้น มิได้ทำให้เกิดข้อเท็จจริงใหม่ที่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องแจ้งบันทึกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งกรณีจึงไม่ใช่การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่อย่างใด และในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น มาตรา ๑๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดว่า การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน กฎ ก.พ. ซึ่งข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดว่า การพิจารณาอุทธรณ์ให้พิจารณาจากสำนวนการสืบสวนและสำนวนการดำเนินการทางวินัย ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานการประชุมของ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีประกอบกับสำนวนการสอบสวนและรับฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาของผู้ฟ้องคดีแล้วจึงมีมติยกอุทธรณ์ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อในการดำเนินการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีได้ทราบ

^{๑๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๒๗ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี

ถ้าคำขอหรือคำแถลงมีข้อบกพร่องหรือมีข้อความที่อ่านไม่เข้าใจหรือผิดพลาดอันเห็นได้ชัดว่าเกิดจากความไม่รู้หรือความเลินเล่อของคู่กรณี ให้เจ้าหน้าที่แนะนำให้คู่กรณีแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง

ข้อเท็จจริงและโต้แย้งข้อกล่าวหาแล้ว กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสได้ทราบและโต้แย้งข้อเท็จจริงในชั้นอุทธรณ์อย่างเพียงพอแล้ว

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอันควรเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภริยาของผู้กล่าวหาจริง ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมอันถือว่าการกระทำที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงแล้ว การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๒/๒๕๕๓)

การที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและแจ้งผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา โดยมีได้ระบุว่าเป็นความผิดวินัยตามมาตราใดให้ปรากฏในแบบ สว.๓ ที่แจ้งให้ทราบ แต่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมิให้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น แต่กลับถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาเสียเองโดยการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และข้อกล่าวหาดังกล่าวก็เป็นข้อกล่าวหาเดียวกันกับข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ทราบในการดำเนินคดีอาญามาแล้ว ดังนั้น การแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยดังกล่าวจึงไม่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาหลงข้อต่อสู้หรือไม่ได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอแต่อย่างใด กรณีถือได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว และไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ยิงปืนโดยใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมชน เป็นเหตุให้ผู้อื่นตกใจกลัว โดยคดีอาญายังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดชัยบุรี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดในฐานะผู้บังคับบัญชา

จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน หลังจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้มีบันทึกแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบ พร้อมกับได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีไว้ โดยผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธทุกข้อกล่าวหา คณะกรรมการฯ เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๘ วรรคสอง ฐานกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือรับโทษที่หนักกว่าจำคุก แต่ให้รอผลการพิจารณาของศาลจังหวัดชัยบุรีที่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกผู้ถูกกล่าวหาต่อไป คณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานีพิจารณาแล้วเห็นควรลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามความเห็นของคณะกรรมการฯ แล้วเสนอต่อผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ในระหว่างการพิจารณาคดีในศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งว่าศาลจังหวัดชัยบุรีได้มีคำพิพากษายกฟ้องในคดีอาญา และคดีถึงที่สุดแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา นั้น ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ กำหนดให้เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้วให้ผู้สั่งแต่งตั้งดำเนินการแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน และให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาเรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนแล้วเรียกผู้ถูกกล่าวหามาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ตามแบบ สว. ๒ หลังจากนั้น ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ให้ถ้อยคำรับสารภาพ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา แล้วดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่า

มีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา โดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการอย่างไร และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานแล้วมอบบันทึกให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ และให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหายื่นคำชี้แจงภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติมรวมทั้งนำสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยเร็ว

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้ประชุมกำหนดประเด็นในการสอบสวน แนวทางดำเนินการสอบสวนวินัยและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้ว หลังจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้แจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงวัน เวลา สถานที่และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา โดยผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานว่าได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และได้รับมอบบันทึกดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน ๑ ฉบับแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมิให้มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น แต่ผู้ฟ้องคดีกลับถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาเสียเองโดยการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการอันถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง แม้คณะกรรมการสอบสวนวินัยจะมีได้ระบุว่ามีความผิดวินัยตามมาตราใดให้ปรากฏในแบบ สว.๓ ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการย่อมต้องรู้และเข้าใจกฎหมายว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพฤติการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา เป็นกรณีเห็นได้โดยชัดแจ้งว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ นอกจากนี้ ข้อกล่าวหาที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเป็นข้อกล่าวหาเดียวกันกับข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในการดำเนินคดีอาญามาแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้การว่าได้ทราบและเข้าใจข้อกล่าวหาตามที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบโดยตลอด ดังนั้น การแจ้งข้อกล่าวหาของคณะกรรมการสอบสวนวินัยดังกล่าวจึงไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีหลงข้อต่อสู้หรือไม่ได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอแต่อย่างใด กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ตามข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบสวนวินัยก็ได้ให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดียื่นคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัย โดยผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำปฏิเสธข้อกล่าวหาตลอดทุกข้อหา และสาบานว่าจะให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยด้วยความจริงทุกประการ และคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้ทำการสอบสวนพยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ซึ่งให้การสอดคล้องกับคำให้การของผู้ฟ้องคดี ย่อมถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว

เมื่อปรากฏว่าหลักฐานมีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการตามที่ถูกลกล่าวหาอัน เป็นพฤติการณ์ที่ถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยมีผลตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน และในการดำเนินการทางวินัยมีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการสอบสวน รวมทั้งการรับฟังพยานหลักฐานที่แตกต่างจากการดำเนินคดีอาญา ซึ่งหากผลการสอบสวนวินัยปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็สามารถลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการดำเนินคดีอาญา พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๑/๒๕๕๔ และที่ อ.๒๐๗/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัย

๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๓.๑.๑ กรณีข้าราชการมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่น

กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติกรรมเป็นชู้กับภรรยาของผู้อื่น เป็นพฤติการณ์อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และแม้คณะกรรมการสอบสวนและผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งให้ยุติเรื่อง และสั่งลงทัณฑ์ผู้ถูกกล่าวหาไปแล้ว แต่เมื่อ ก.ตร. พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่มีการกล่าวหาจริง ก.ตร. ก็ย่อมมีอำนาจลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ตามมาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๓๙ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (จรรยา) ภูธรจังหวัดเลย ได้ร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีความประพฤติไม่เหมาะสมโดยเป็นชู้กับภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสของผู้อื่น ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเลยได้มอบหมายให้มีการสืบสวนข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทำร้ายร่างกายและเป็นชู้กับภรรยาของผู้อื่น เมาสุราขณะปฏิบัติหน้าที่ เป็นการประพฤติตนผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรดำเนินการทางวินัยและทางอาญากับผู้ฟ้องคดี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเลยมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผลการสอบสวนปรากฏว่าพยานบุคคลบางรายให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแตกต่างไปจากคำให้การในชั้นสอบสวนข้อเท็จจริง จึงมีความเห็นจากผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา เห็นควรยุติเรื่อง ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยุติเรื่อง และได้รายงานให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ พิจารณา ซึ่งผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่นที่มีชู้ภรรยาของตน จนเกิดเรื่องเสื่อมเสียหรือเสียหาย เป็นการไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ และประพฤติไม่สมควรตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๕ (๓) และ (๗) เห็นควรยุติเรื่องทางวินัยอย่างร้ายแรง และให้ลงทัณฑ์กักขัง ๓๐ วัน และรายงานไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) เพื่อพิจารณา ซึ่งอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องเรียนได้อยู่กินฉันสามีภรรยาภิรมย์มานาน ๒๐ ปี แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส จนมีบุตรด้วยกัน ๑ คน และจากคำให้การของพยานเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดี

มีความสัมพันธ์ในทางคู่สวากับภรรยาของผู้ร้องเรียน อันเป็นพฤติการณ์ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติให้ไล่ออกจากราชการ และ ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ไล่ออกจากราชการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรภาค ๔ จึงมอบหมายให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเลยเสนอผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งตามมติดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม จึงอุทธรณ์ต่อ ก.ตร. และอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ และร้องทุกข์ทำการแทน ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ และเมื่อพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช้บังคับ อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้พิจารณาเรื่องผู้ฟ้องคดีและมีมติยืนยันผลการพิจารณาตามความเห็นและมติเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไล่ออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งยกอุทธรณ์ของ ก.ตร. และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ ในราชการบริหารส่วนภูมิภาคของกรมตำรวจ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง สำหรับการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่สูงกว่าเดิม การเลื่อนขั้นและอัตราเงินเดือนและการลงโทษข้าราชการตำรวจตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่า สารวัตรลงมาให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่องให้อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัดพิจารณา และเมื่ออนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัดมีมติเป็นประการใดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เป็นไปตามนั้น และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม และให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. ซึ่งตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ ภายใต้บังคับวรรคสอง และวรรคสอง

บัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๐๒ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้ดำเนินการดังนี้ (๒) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรม ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กรมมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ภายใต้บังคับ (๑) ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๖๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย กำหนดว่าเมื่อ ก.ตร. ได้พิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัย กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าสารวัตรลงมาแล้วมีมติอย่างไร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ ก.ตร. ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามมติของ ก.ตร. ได้ และข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ามีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมโดยเป็นชู้กับภริยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสของผู้อื่น และผลการสืบสวนข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามที่มีการกล่าวหาแม้ในชั้นสอบสวนพยานบุคคลบางรายที่ให้การแตกต่างจากในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริง แต่พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับภริยาของผู้อื่นจนเกิดเรื่องเสื่อมเสียหรือเสียหายซึ่งแม้จะไม่มีประจักษ์พยานยืนยันได้แน่ชัด แต่พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ไปพบภรรยาผู้ร้องเรียน และได้ชักปืนออกมาขู่บุคคลอื่นหลายคน ผลักอกผู้ร้องเรียน และยังใช้อาวุธปืนเล็งไปที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าระงับเหตุ อีกทั้ง ยังพูดต่อหน้าบุคคลอื่นว่า “มันเป็นเรื่องในครอบครัวอย่ามายุ่ง” ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความสัมพันธ์กับภริยาของผู้อื่นเกินกว่าการเป็นหุ้นส่วนกัน พฤติการณ์ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เมื่อ ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ไล่ออกจากราชการ จึงเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งไล่ออกจากราชการ คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อ ก.ตร. ในฐานะ

^{๑๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตนที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

อ.ก.พ. กระทรวง พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่มีการกล่าวหาจริง ก.ตร. ย่อมมีอำนาจลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๐๕^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับมาตรา ๓๙

^{๑๖} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๕ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ หรือดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๑๑๔ (๔) หรือมาตรา ๑๑๕ แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด หรือสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดออกจากราชการไปแล้ว ให้รายงานการดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนหรือการสั่งให้ออกจากราชการต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามลำดับจนถึงอธิบดี ในกรณีที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีหรือราชบัณฑิตยสถาน ให้รายงานตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ทั้งนี้ ตามระเบียบว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยที่ ก.พ. วางไว้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๑๐๓ และมีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยเห็นว่าการยุติเรื่องการลงโทษหรือการลงโทษที่มีใช่เป็นการลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัด เป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้นลดโทษลงเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือน หรือยกโทษให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามควรแก่กรณี ตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้เป็นการถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย และในกรณีที่เห็นว่าควรดำเนินการอย่างใดเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้รับความจริงและยุติธรรม ก็ให้มีอำนาจดำเนินการ หรือสั่งดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ การสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น ต้องไม่เกินอำนาจของตนตามมาตรา ๑๐๓ และการเพิ่มอัตราโทษเมื่อรวมกับอัตราโทษเดิมต้องไม่เกินอำนาจนั้นด้วย ถ้าเกินอำนาจของตนก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นตามลำดับเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง งดโทษหรือสั่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๓ หรือสั่งให้ออกจากราชการ ซึ่งมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ. จังหวัด ตามมาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๑๔ (๔) มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๒๕ แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปแล้ว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง เห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม และมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง แต่ถ้าเป็นกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แล้ว ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง

ในกรณีที่อธิบดีที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง มีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือความเห็นหรือมติของ อ.ก.พ. จังหวัด ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง มาตรา ๑๑๔ (๔) มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๒๕ เกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะในทางเป็นโทษหรือเป็นคุณแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ก็ให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณาเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวง มีมติเป็นประการใด ให้อธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น และในกรณีที่จะต้องสั่งให้ผู้ซึ่งออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง ก็ให้นำมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้มีคำสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ถ้าเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้นหรือลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษหรือยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันยกเลิก ถ้าวางโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลง อัตราโทษส่วนที่เกินก็ให้เป็นอันยกเลิก ในกรณีที่คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนเป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันยกเลิก ให้คืนเงินเดือนที่ได้ตัดหรือลดไปแล้วตามคำสั่งที่เป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนเกินที่เป็นอันยกเลิกนั้นให้แก่ผู้ถูกลงโทษ แต่ถ้าคำสั่งที่เป็นอันยกเลิกเป็นคำสั่งลงโทษหรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และผู้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ได้รับโทษหรือทัณฑ์นั้นไปแล้ว ก็ให้เป็นอันพับไป

และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ และแม้คณะกรรมการสอบสวนและผู้บังคับบัญชาจะมีคำสั่งให้ยุติเรื่อง และส่งลงทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีไปแล้ว แต่เมื่อ ก.ตร. เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก.ตร. ก็ย่อมมีอำนาจลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคห้า และวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

และโดยที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจบัญญัติให้การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยไว้โดยเฉพาะแล้ว จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์การพิจารณาโทษทางอาญามาใช้บังคับแก่กรณีนี้ได้ ดังนั้น แม้จะไม่ปรากฏพยานหลักฐานแน่ชัดว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่มีข้อกล่าวหา แต่หากพยานหลักฐานพอรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัย ก็ย่อมสามารถลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ ก.ตร. จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๔/๒๕๕๓ และที่ อ.๓๐/๒๕๕๔ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๑.๒ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์ช่วยเหลือจําเลยให้พ้นความผิด

(๑) กรณีสืบเปลี่ยนอาวุธปืนของกลางในคดีอาญา

กรณีข้าราชการตำรวจซึ่งดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน มีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีอาญาให้ไม่ต้องรับโทษหรือได้รับโทษน้อยลง การกระทำความดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และการกระทำความดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา แม้จะไม่ได้รับโทษจำคุก แต่ก็เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติกู้ช่วยอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้บังคับบัญชาจึงมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการได้ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

เมื่ออธิบดีได้ดำเนินการทางวินัย หรือได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งและได้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว ให้รายงานไปยัง อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามกรณีที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยที่ ก.พ. วางไว้

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวงที่ได้รับรายงานตามวรรคหก เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และมีมติเป็นประการใด ให้อธิบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่า เป็นพนักงานสอบสวน มีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้ต้องหาในคดีอาญาที่ถูกจับกุมฐานมีอาวุธปืนและกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่มีใบอนุญาตและไม่มีเหตุผลอันสมควร โดยการเปลี่ยนอาวุธปืนของกลางจากอาวุธปืนไม่มีเลขทะเบียนไม่มีใบอนุญาตเป็นอาวุธปืนของทางราชการทหารมีหมายเลขประจำปืน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เนื่องจากความประพฤติและประวัติการทำงานของผู้ฟ้องคดีไม่เคยเสียหายมาก่อน มีเหตุควรลดหย่อนโทษให้ปลดออกจากราชการ สมควรสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วยและได้เสนอคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่ง ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการต่อ ก.ตร. ซึ่งอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ พิจารณาแล้ว เห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เหมาะสมแล้ว สมควรยกอุทธรณ์ นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีในทางอาญา ย่อมฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำการเปลี่ยนอาวุธปืนของกลางเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหาคดีอาญา และไม่มีพยานหลักฐานใดยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต และการลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นโทษที่สูงเกินไป จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตำรวจในตำแหน่งชั้นยศและอัตราเงินเดือนเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจขณะที่ยังดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดได้มีคำสั่งให้สอบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่า มีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้ต้องหาในคดีอาญา โดยการเปลี่ยนอาวุธปืนของกลางจากอาวุธปืนไม่มีเลขทะเบียนไม่มีใบอนุญาตเป็นอาวุธปืนของทางราชการทหาร

มีหมายเลขประจำปี ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงมีพยานหลักฐานน่าเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจึงรายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเห็นควรพิจารณาทัศนคติทางวินัยและดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีในข้อหาเป็นพนักงานสอบสวนกระทำการหรือไม่กระทำการใดๆ ในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อช่วยเหลือบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้ได้รับโทษน้อยลง ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งผลการดำเนินคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้คดีอาญาเป็นอันยุติ นั้น แม้ว่าคดีอาญาจะเป็นที่ยุติแล้ว ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีก็ยังมีอำนาจที่จะดำเนินการทางวินัยได้ ถ้ามีมูลอันควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้ โดยสอบสวนให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว เมื่อได้พิจารณาการดำเนินการของคณะกรรมการการสอบสวนที่ได้รับรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและได้สอบสวนพยานบุคคล และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแล้ว พยานบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ให้การสอดคล้องต้องกันว่า อาวุธปืนกระบอกที่ถูกจับกุมไม่มีเลขทะเบียน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้เรียกสำนวนคดีไปดำเนินการเองและให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เก็บอาวุธปืนของกลางส่งมอบอาวุธปืนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี และได้ห่ออาวุธปืนของกลางให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปส่งให้กองพิสูจน์หลักฐาน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่เป็นผู้ร่วมจับกุมในวันเกิดเหตุมาลงชื่อในคำให้การใหม่ว่า อาวุธปืนที่ถูกจับเป็นอาวุธปืนมีหมายเลขประจำปี มีเครื่องหมายสรรพาวุธ เป็นอาวุธปืนของราชการทหารอันเป็นอาวุธปืนคนละกระบอกกับอาวุธปืนที่ถูกจับในวันเกิดเหตุ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ลงนามในคำให้การที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำขึ้นโดยไม่ได้อ่านข้อความ เพราะไว้วางใจผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา และผู้ฟ้องคดีได้เร่งรัดดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาคดีนี้ ทั้งๆ ที่ก่อนมีการเปลี่ยนอาวุธปืนของกลาง ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยแม้พนักงานอัยการจะสั่งให้ดำเนินการก็ตาม พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทำให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เปลี่ยนหรือรู้เห็นในการเปลี่ยนอาวุธปืนของกลางโดยมีเจตนาจะช่วยเหลือผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีอาญาให้ไม่ต้องรับโทษหรือได้รับโทษน้อยลง การกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา แม้จะไม่ได้รับโทษจำคุกเนื่องจากพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ก็เป็นกรกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

อย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม^{๑๗} และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการได้ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๐/๒๕๕๓)

(๒) กรณีเรียกรับเงินจากญาติผู้ต้องหาเพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในทางคดี

กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำศาลมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากญาติผู้ต้องหาเพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในทางคดีที่ผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีอาญาย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนต่อองค์กรศาลและหน่วยงานต้นสังกัด และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ ทั้งต่อศาลและสถานีตำรวจที่เป็นต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ถือเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีศาลจังหวัดชัยนาทได้มีหนังสือส่งตัวผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกหนึ่งนายซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่ศาลจังหวัดชัยนาทคืนไปยังสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาทหน่วยงานต้นสังกัด เนื่องจากมีพฤติการณ์ในการเรียกรับเงินจากญาติผู้ต้องหาเพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในทางคดี ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาทจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกับพวก คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า พยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีกับพวก ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง พฤติการณ์เป็นเพียงการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานประพฤติตนไม่สมควร ไม่เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบ

^{๑๗} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

ห้ามมิให้อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

แบบแผนของตำรวจ เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ตามมาตรา ๕ (๓) (๗) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เห็นควรลงทัณฑ์กักขัง มีกำหนด ๓๐ วัน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาทจึงมีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังมีกำหนด ๓๐ วัน และได้ส่งตัวบุคคลทั้งสองไปปรับทัณฑ์กักขัง จากนั้นผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้มีหนังสือรายงานการลงโทษไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) ซึ่ง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการแทน ก.ตร. ได้พิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีกับพวกแล้ว เห็นว่าพฤติการณ์เป็นการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง ควรได้รับโทษปลดออกจากราชการ จึงมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดำเนินการเพิ่มโทษเป็น ปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๑ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี กับพวกออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ทำการแทน ก.ตร. ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้ว มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาบททวนมติ การพิจารณาลงโทษทางวินัยใหม่ โดยลงโทษเพียงสถานเบาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงตาม ส่วนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน และให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ขอบบังคับและกฎหมายทุกประการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในเรื่อง ประพฤติตนไม่สมควร โดยเรียกร้องเงินจากญาติผู้ต้องหา เพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในทางคดี ที่ผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีอาญา ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประจำศาลจังหวัดชัยนาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำศาล มีหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล ไม่มีอำนาจหน้าที่ใดๆ เกี่ยวกับคดีที่ศาลจังหวัดชัยนาท จะพิจารณาพิพากษา การที่ภริยาและญาติของผู้ต้องหา ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ เรียกรับเงินจากญาติของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างเหตุผลในการ เรียกรับเงินว่า เป็นการอำนวยความสะดวกในการนำเงินไปชำระเป็นค่าปรับนั้น หากเป็นดังเช่น ที่กล่าวอ้างจริง ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องอธิบายให้ญาติของผู้ต้องหาเข้าใจอย่างชัดแจ้งเสียตั้งแต่ ครั้งแรกที่มีการบอกกล่าว เพราะโดยวิสัยของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการแก่ประชาชน ต้องคำนึงถึง ความเสียหายที่จะเกิดแก่ศาลจังหวัดชัยนาทและต้นสังกัดของตนเอง เนื่องจากศาลเป็นองค์กร ที่มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทของโจทก์และจำเลย ซึ่งต้องเป็นที่ยอมรับและ มีความเชื่อถือจากบุคคลทั่วไปเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาทที่ผู้ฟ้องคดี สังกัดอยู่ การเกิดเหตุการณ์ตามมูลกรณีพิพาทในคดีนี้ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อความเชื่อมั่น

และความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนของหน่วยงานทั้งสองและระบบราชการ ดังนั้น กรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจากญาติผู้ต้องหา เพื่อเป็นค่าช่วยเหลือในทางคดี ที่ผู้ต้องหาถูกดำเนินคดีอาญา และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ ทั้งต่อศาลจังหวัดชัยนาทและสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาท ถือเป็นกรณการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๐/๒๕๕๓)

(๓) กรณีข้าราชการตำรวจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด

ข้าราชการตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามกฎหมาย การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในคดีการจ้างวานฆ่า อีกทั้ง ภายหลังจากคนร้ายลงมือกระทำความผิดสำเร็จแล้ว กลับเป็นผู้รับฝากเงินค่าจ้างนำไปส่งมอบให้มือปืนและผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์พาหลบหนี ซึ่งนอกจากจะเป็นการละเว้นไม่จับกุมผู้กระทำความผิดแล้วยังเป็นการสนับสนุนผู้กระทำความผิดให้ก่ออาชญากรรมขึ้นในบ้านเมืองอีกด้วย พฤติการณ์และการกระทำของข้าราชการตำรวจดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาข้อหาร่วมกันฆ่าผู้อื่น ต่อมา พนักงานสอบสวนกองปราบปรามผู้รับผิดชอบคดีได้เรียกผู้ฟ้องคดีไปทำการสอบปากคำ ซึ่งผู้ฟ้องคดีให้การว่า ผู้ฟ้องคดีรู้จักกับผู้ต้องหา เนื่องจากทั้งสองฝ่ายเป็นคู่กรณีแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีเป็นประจำ และผู้ฟ้องคดีสนิทสนมกับผู้ต้องหา จึงทำให้ทราบที่ผู้ต้องหาโกรธเคืองเรื่องที่ผู้ตายพยายามฆ่าและขับไล่ออกจากพื้นที่ หลังจากเกิดเหตุผู้ตายถูกยิงเสียชีวิตแล้วผู้ต้องหาได้มาหาผู้ฟ้องคดีที่บ้านเพื่อให้พาไปรับเงินจากค่าจ้าง และมอบเงินให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปมอบให้มือปืนและผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ผู้ต้องหาที่ร่วมกันกระทำการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้

นำเงินไปมอบให้แก่ผู้ต้องหาทั้งสอง ซึ่งในชั้นสอบสวนนี้พนักงานสอบสวนกองปราบปราม ได้กันผู้ฟ้องคดีไว้เป็นพยาน และพนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีในคดีดังกล่าว ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนแล้วเสร็จมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดและไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำของผู้ต้องหาทั้งสองคน จึงเสนอสำนวนการสอบสวนไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยมีความเห็นให้ยุติเรื่อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนชุดเดิมทำการสอบสวนผู้ต้องหาทั้งสองคนและผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติม โดยคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า ผู้ฟ้องคดีตั้งใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายตามอำนาจหน้าที่อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา คือ คำให้การของพยานสองคนที่ผู้ฟ้องคดีพาเดินทางไปหาผู้ต้องหา อีกทั้ง จากคำให้การของผู้ฟ้องคดีต่อพนักงานสอบสวนในคดีอาญาว่า ผู้ต้องหาได้เล่าให้ผู้ฟ้องคดีฟังถึงขั้นตอนและเหตุการณ์การฆ่าผู้ตาย คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วพยานหลักฐานฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้จักกับผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องในคดีนี้ทุกคน และทราบถึงพฤติการณ์และรายละเอียดเกี่ยวกับการที่ผู้ตายถูกฆ่าตาย กลับมิได้ดำเนินการในฐานะที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องสืบสวนจับกุมผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายมาลงโทษ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีนับว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้ขอสำเนาคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรี ที่มีผู้ฟ้องคดีให้การเป็นพยานในคดีโดยให้การสอดคล้องกับคำให้การในการชั้นสอบสวน เข้ามาในสำนวนคดี คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาและไม่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน เห็นควรให้ยุติเรื่อง แต่กรมตำรวจ (เดิม) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าผลการสอบสวนทางวินัยไม่มีพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แต่ผลการสอบสวนคดีอาญาฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นและทราบเรื่องการวางแผนฆ่าผู้ตาย แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่สืบสวนจับกุมหรือพยายามป้องกันไม่ให้เหตุร้ายเกิดขึ้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือว่ามีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนซึ่งหากให้รับราชการต่อไปอาจเสียหายแก่ราชการ เห็นควรให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕๒ จึงเสนอคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่ง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำการแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติเห็นควรยกอุทธรณ์รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีจึงคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะคณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดและให้ยุติเรื่อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ให้ออกอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากคำให้การของผู้ฟ้องคดีต่อพนักงานสอบสวนที่ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้จักกับผู้ตาย เนื่องจากเป็นคู่กรณีแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีเป็นประจำ ผู้ฟ้องคดีสนิทสนมกับผู้ต้องหา จึงทำให้ทราบว่าผู้ต้องหาโกรธเคืองผู้ตาย และหลังจากผู้ตายถูกยิงเสียชีวิตแล้วผู้ต้องหาได้มาหาผู้ฟ้องคดีเพื่อให้พาไปรับเงินและได้มอบเงินให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปมอบให้มือปืนและผู้ขับซึรถจักรยานยนต์ผู้ต้องหาร่วมกระทำการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้เข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งข้อเท็จจริงจากคำให้การของผู้ฟ้องคดีนั้น สอดคล้องกันในสาระสำคัญกับคำให้การของผู้ต้องหา และพยานที่ให้การต่อคณะพนักงานสอบสวน และภายหลังจากกรมตำรวจอนุมัติให้กันผู้ฟ้องคดีเป็นพยานและพนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีทุกข้อหาแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้เบิกความต่อศาลจังหวัดนนทบุรีในฐานะพยานโจทก์ในคดีอาญา ซึ่งคำเบิกความของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวก็สอดคล้องกันในสาระสำคัญกับคำให้การของผู้ฟ้องคดี ผู้ต้องหาและพยานในชั้นสอบสวน อีกทั้ง เป็นคำให้การที่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองและหากผู้ฟ้องคดีเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีอาญาต่อศาลก็อาจต้องรับโทษทางอาญาได้ กรณีจึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเบิกความต่อศาลจังหวัดนนทบุรีในฐานะพยานโจทก์และให้การต่อคณะพนักงานสอบสวน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางตามความเป็นจริง เมื่อคณะกรรมการสอบสวนนำสำเนาคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรี ในคดีอาญารวมทั้งสำเนาสำนวนการสอบสวนคดีอาญาของคณะพนักงานสอบสวน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เข้ามาในสำนวนการสอบสวนการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีเพื่อเป็นพยานหลักฐานของฝ่ายผู้กล่าวหา โดยทั้งผู้ต้องหาและพยานให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนยืนยันให้ถือคำให้การต่อพนักงานสอบสวนเป็นคำให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยผู้ฟ้องคดี พยานหลักฐานของฝ่ายกล่าวหาจึงมีน้ำหนักรับฟังได้เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามกฎหมาย ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในกรณีการจ้วงวานฆ่าดังกล่าว ทั้งภายหลังจากคนร้ายลงมือกระทำความผิดสำเร็จแล้ว ผู้ฟ้องคดียังเป็นผู้รับฝากเงินค่าจ้าง

นำไปส่งมอบให้มือปืนและผู้ขับซีทรจักรยานยนต์พาหลบหนี ซึ่งนอกจากจะเป็นการละเว้นไม่จับกุมผู้กระทำความผิดแล้วยังเป็นการสนับสนุนผู้กระทำความผิดให้ก่ออาชญากรรมขึ้นในบ้านเมืองอีกด้วย พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดียอมชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๙/๒๕๕๔)

๓.๑.๓ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

การดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัดแต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบต่อหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นผู้รักษากฎหมายมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกลับเป็นผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดเสียเอง ย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถูกร้องผู้บังคับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยถูกจับกุมในข้อหาร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต กรณีผู้ต้องหาในคดียาเสพติดให้การชัดทอว่า ผู้ฟ้องคดี

เป็นผู้นำยาม้ามาให้ขาย และผู้ฟ้องคดีได้มอบโทรศัพท์มือถือไว้ให้ใช้ในการติดต่อเรื่องซื้อขายยาม้า ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติกับพวก จึงได้นำหมายจับไปจับกุมตัวผู้ฟ้องคดี และได้ยึดโทรศัพท์มือถือของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นของกลาง โดยผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยสอบปากคำพยานบุคคลฝ่ายผู้กล่าวหา รวมทั้งนำเอกสารมาใช้เป็นพยานหลักฐาน และแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยทำบันทึกให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับทราบและมอบให้ผู้ฟ้องคดีหนึ่งฉบับ ผู้ฟ้องคดีได้นำพยานบุคคลมาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน จำนวน ๖ ปาก รวมทั้งได้นำพยานเอกสารฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามาสืบแก้ข้อกล่าวหา และผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดในข้อหาร่วมกันว่ามีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นข้าราชการตำรวจกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยตำรวจตามมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ประกอบกับมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่เนื่องจากคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงควรรอฟังผลการพิจารณาของศาลก่อน ต่อมา ในคดีอาญาศาลอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดี และคดีถึงที่สุดโดยศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืนและไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาสำนวนการสอบสวนและรายงานการสอบสวนแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่อำนาจพิจารณาของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์) โดย อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้พิจารณาสำนวนสอบสวน และฟังผู้ฟ้องคดีแถลงด้วยวาจาแล้ว น่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยเห็นควรยกอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และในความผิดกรณี

ร่วมกันมีयाเสพติดให้โทษไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายนั้น ตามแนวทางการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดฐานนี้ส่วนมากลงโทษไล่ออก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้ยกอุทธรณ์ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีมติให้รายงานนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษจากปลดออกจากราชการเป็นลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออก เป็นไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งสั่งการให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัด แต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบมาถึงหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการลงโทษทางวินัยเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ฟ้องคดีถูกผู้ต้องหาในคดียาเสพติดให้การขัดทอดว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าของกลางมาให้ขาย และมอบโทรศัพท์มือถือไว้ใช้ในการติดต่อเรื่องซื้อขายยาม้า ต่อมา ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดกับพวก ได้จับกุมตัวผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต และได้ยึดโทรศัพท์มือถือไว้เป็นของกลาง รองผู้บังคับการ หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี จึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบรวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยมีได้พิจารณาเพียงคำให้การของผู้ต้องหา หากแต่ได้พิจารณาพฤติการณ์ทั้งปวงของผู้ฟ้องคดีประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว เชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยามาไปมอบให้กับผู้ต้องหาเพื่อขายและให้โทรศัพท์มือถือเอาไว้สำหรับติดต่อเรื่องดังกล่าว อันเป็นการร่วมกันมีวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาทประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่ถูกกล่าวหา แม้นในคดีอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีและคดีถึงที่สุดแล้วก็ตามแต่การดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ผลของการพิจารณาดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป อีกทั้ง กรณีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและจริงจัง การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษากฎหมายมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในเรื่องดังกล่าวกลับเป็นผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดเสียเองย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรงจึงเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงชอบที่จะมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงนามรับทราบและให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา หลังจากนั้น คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งตามบันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และนำพยานบุคคลฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน โดยมีได้หลงประเด็นการต่อสู้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและได้โต้แย้งแสดงหลักฐานของตนอย่างเพียงพอตามหลักเกณฑ์และวิธีการอันเป็นข้อสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาอันเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออก เป็นไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น มาตรา ๔๖^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติว่า ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณา ทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ และข้อ ๑๘^{๑๙} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดว่า เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไปโดยเร็ว เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามมติของ ก.พ. หรือคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาวินิจฉัยมีมติแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์เรื่องการอุทธรณ์ดังกล่าวมาใช้กับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. ดังนั้น ในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีได้ตามความเหมาะสม เมื่อลักษณะความผิดของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่เป็นความร้ายแรงแห่งกรณีและตามแนวทางการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดนี้ส่วนมากให้ลงโทษไล่ออก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อพิจารณาสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษจากลงโทษปลดออก เป็นการลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

^{๑๘} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

^{๑๙} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์

ข้อ ๑๘ เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๕ (๔) และมาตรา ๑๒๖ และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง โดยเร็ว

จึงอยู่ในขอบอำนาจหน้าที่และความเหมาะสมแห่งความผิด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการเป็นให้ไล่ออกจากราชการ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘/๒๕๕๓ และที่ อ.๒๕๒/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงกระทบต่อสังคม และเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ แต่กลับมีพฤติกรรมและการกระทำในการคบหาสนิทสนมกับผู้ต้องหาซึ่งเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ในท้องที่รับผิดชอบ จนเป็นผลให้การปราบปรามจับกุมไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะผู้ค้ายาเสพติดรายนั้นทราบความเคลื่อนไหวจนสามารถย้ายที่ซุกซ่อนยาเสพติดก่อนที่จะทำการตรวจค้นจับกุม พฤติกรรมและการกระทำดังกล่าวย่อมทำให้ประชาชนทั่วไปที่ทราบเรื่องนี้เสื่อมศรัทธาต่อข้าราชการตำรวจและหน่วยงานราชการที่ต้นสังกัด ทั้งยังทำให้ข้าราชการตำรวจที่ดีทั้งหลายต้องพลอยเสื่อมเสียหรือเสื่อมความน่าเชื่อถือตามไปด้วย พฤติกรรมและการกระทำของดังกล่าวจึงเข้าข่ายเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติน่าอับอายร้ายแรงและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจนครบาลหนองจอก ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด และรู้จักสนิทสนมกับนาย ส. ผู้ค้ายาเสพติดให้โทษรายใหญ่และจากการตรวจค้นห้องพักของผู้ฟ้องคดีพบรายชื่อพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ค้ายาเสพติดในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล ๓ ผู้บัญชาการ กองบัญชาการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมตามที่ถูกกล่าวหา ถือเป็นกรณีที่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี พร้อมกับมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ทำการสอบปากคำพยานบุคคล จากนั้นได้รวบรวมพยานหลักฐานจากสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงตลอดจนสอบปากคำผู้ฟ้องคดีและพยานที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างอีก ๘ ราย แล้วเห็นว่า พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานกระทำการอันได้ชื่อว่า

เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรถูกลงโทษให้ออกจากราชการ ซึ่ง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงมีมติไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว ต่อมา นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) พิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และให้สั่งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า กระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงก่อนลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสอบสวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบ กฏ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กระบวนการสอบสวนผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ไปคบหาสนิทสนมกับนาย ส. ผู้ค้ายาเสพติดให้โทษรายใหญ่ จนต้องสงสัยว่าเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ผู้ค้ายาเสพติดรายนี้ทราบ รวมทั้งมีพฤติกรรมการติดต่อกับผู้ค้ายาเสพติดรายอื่นอีกหลายรายนั้น จากคำให้การของพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดี และจากพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจนครบาลหนองจอกทั้งที่เป็นผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของผู้ฟ้องคดี และจากพยานซึ่งเป็นผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในคดียาเสพติดว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์สนิทสนมชอบพอกับนาย ส. ผู้ค้ายาเสพติดให้โทษรายใหญ่เป็นอย่างดี โดยไปมาหาสู่กันเสมอ และผู้ฟ้องคดีสามารถเข้าออกบ้านของบุคคลดังกล่าวได้ทั้งกลางวันและกลางคืน รวมทั้งเคยรับยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ไปขาย ถึงแม้ว่าข้อกล่าวหาว่ารับยาเสพติดไปขายนี้จะไม่ปรากฏพยานหลักฐานชัดแจ้ง แต่ถ้อยคำของพยานที่ให้ถ้อยคำสอดคล้องเชื่อมโยงกันมาก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่ตำรวจหลายฝ่ายได้ติดตามสืบสวนเพื่อจับกุมการลักลอบจำหน่ายยาเสพติดของนาย ส. แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะเหตุว่ามีกรงกักขังที่ซุกซ่อนยาเสพติดได้ทันเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าทำการตรวจค้นจับกุมจึงไม่พบยาเสพติด ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานของผู้ฟ้องคดีหลายรายจึงเชื่อว่าเป็นเพราะผู้ฟ้องคดีคอยให้ความช่วยเหลือและแจ้งข่าว

ความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้นาย ส. ทราบ ซึ่งความข้อนี้เชื่อมกับพยานของฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นญาติสนิทของนาย ส. ซึ่งต่างก็ให้การสอดคล้องตอกันว่าผู้ฟ้องคดีสนิทสนมกับนาย ส. เป็นอย่างดี ประกอบกับได้ความเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าทำการจับกุมการลักลอบจำหน่ายยาเสพติดที่บ้านของนาย ส. และได้สอบสวนขยายผลจากผู้ต้องหาที่จับกุมตัวได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยว่าครั้งหนึ่งนาย ส. ได้แสดงอาการไม่พอใจผู้ฟ้องคดีโดยการเตะประตูและยิงปืนขึ้นหนึ่งนัด โดยผู้ฟ้องคดีกล่าวว่าไม่ทราบว่านาย ส. ยิงปืนไปทางผู้ฟ้องคดีหรือไม่ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่กล่าวมาเห็นได้ว่าผิดปกติวิสัยของบุคคลธรรมดาทั่วไปที่ยอมเข้าใจว่าการกระทำเยี่ยงนี้ของนาย ส. เป็นการข่มขู่ ทั้งยังเป็นการข่มขู่ด้วยอาวุธร้ายแรง แต่กลับปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีความโกรธเคืองแต่อย่างใด และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดแต่เมื่อได้พบเห็นการกระทำความผิดซึ่งหน้ากลับมิได้ดำเนินการจับกุมหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย พฤติกรรมดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกับนาย ส. มีความสัมพันธ์ต่อกันเกินปกติวิสัยของผู้ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นเพียงคนรู้จักกัน เมื่อประมวลพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความสนิทสนมกับนาย ส. เป็นอย่างดีตามข้อกล่าวหา และผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยว่า ก่อนหน้าที่จะมีการจับกุมการลักลอบจำหน่ายยาเสพติดที่บ้านของนาย ส. นั้นผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้สืบสวนพฤติกรรมของนาย ส. เช่นเดียวกันแต่ยังไม่พบหลักฐานพอที่จะจับกุมดำเนินคดี และผู้ฟ้องคดีเคยให้สายติดต่อซื้อขายเสพติดกับนาย ส. จากข้อเท็จจริงดังกล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงพฤติกรรมของนาย ส. มาก่อนหน้านั้นแล้วว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติด กรณีจึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์และการกระทำตามข้อกล่าวหา การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงกระทบต่อสังคมและเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ แต่กลับมีพฤติการณ์และการกระทำในการคบหาสนิทสนมกับผู้ต้องหาว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ในท้องที่รับผิดชอบ จนเป็นผลให้การปราบปรามจับกุมไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะผู้ค้ายาเสพติดรายนั้นทราบความเคลื่อนไหวจนสามารถย้ายที่ซุกซ่อนยาเสพติดก่อนที่จะทำการตรวจค้นจับกุม พฤติการณ์และการกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดียอมทำให้ประชาชนทั่วไปที่ทราบเรื่องนี้เสื่อมศรัทธาต่อข้าราชการตำรวจและหน่วยงานราชการที่ผู้ฟ้องคดีสังกัด ทั้งยังทำให้ข้าราชการตำรวจที่ดีทั้งหลายต้องพลอยเสื่อมเสียหรือเสื่อมความน่าเชื่อถือตามไปด้วย อีกทั้ง ยังเกิดผลเสียหายต่อทางราชการตำรวจโดยรวมต่อการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามอำนาจหน้าที่ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเข้าข่ายเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและ

เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่ถูกล่ามำหา คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจในการลงโทษที่เหมาะสมกับพฤติการณ์และการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๑^{๒๐} และมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบกฎหมายด้วยเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๕/๒๕๕๓)

๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

(๑) กรณีข้าราชการตำรวจ ไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีอาญารวมผู้อื่นในการกระทำความผิดซึ่งหน้า

การที่ข้าราชการตำรวจมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดี ไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีอาญารวมผู้อื่นในการกระทำความผิดซึ่งหน้าโดยปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีไป ย่อมเป็นละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีการจับกุมอันเป็นประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับ จึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสารวัตรใหญ่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีเกิดเหตุคนร้ายได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายจนถึงแก่ความตาย บริเวณร้านอาหารซึ่งผู้ฟ้องคดีกับพวกอยู่ในที่เกิดเหตุด้วยแต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่จับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว และผลการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกอยู่ในที่เกิดเหตุแต่ไม่ได้ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหา จึงเป็นการละเลยปล่อยให้ผู้ต้องหาหลบหนี ต่อมา ผู้บังคับการตำรวจภูธร ๗ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี และระหว่างการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกับพวกถูกดำเนินคดีอาญาฐานเป็น

^{๒๐} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๑ การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญให้ทำเป็นคำสั่ง วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. วางไว้ ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และมีให้เป็นไปโดยพยานาโดยยอคดี หรือโดยโศกจริตหรือลงโทษผู้ที่ไม่มีความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดตามมาตราใด

เจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้อง หลังจากนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ซึ่งผลการสอบสวนของคณะกรรมการดังกล่าวเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาที่จะละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ถูกกล่าวหาเพียงแต่ไม่เข้าไประงับเหตุการณ์จนเป็นเหตุให้เกิดเหตุร้ายแรงขึ้น อันเป็นความผิดฐานไม่ระงับเหตุตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ จึงเสนอให้ลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาและเห็นตามความเห็นของอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๑ ที่ให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่ง ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ แล้วรายงานนายกรัฐมนตรียเพื่อพิจารณาสั่งการ และนายกรัฐมนตรียพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ เรื่อง วินัย และการรักษาวินัย หมวด ๕ เรื่อง การออกจากราชการ และหมวด ๗ เรื่อง การอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ แต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด โดยศาลจังหวัดพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑ ปี โทษจำคุกให้รอไว้ ๓ ปี และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายืน โดยคดีถึงที่สุดแล้ว และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ รวมถึงข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ได้ให้นำหน้าหนักกับคำให้การของพยานแล้วพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๑ ปี โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษ ๓ ปี นั้น ต่างก็รับฟังข้อเท็จจริงได้สอดคล้องต้องกันว่า ภายหลังจากที่คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้ว คนร้ายได้หลบหนีไป ส่วนผู้ฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกนายได้เดินออกจากลานจอดรถของ

ร้านอาหารอันเป็นสถานที่เกิดเหตุกลับเข้าไปในร้านอาหารดั้งเดิม เห็นได้ว่า การที่คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย เป็นความผิดในคดีอาญาฐานฆ่าผู้อื่น และเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นต่อหน้าผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ จึงเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไปได้ทันที แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่โดยปล่อยให้หลบหนีไป ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการไม่ถูกควบคุมตัวเพื่อดำเนินคดีอาญา จึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ และโดยที่มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ บัญญัติให้การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณีประกอบกับตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดว่า ข้าราชการที่กระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดที่ควรลงโทษไล่ออกจากราชการเพียงสถานเดียว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีการจับกุมอันเป็นประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดมิควรได้รับ จึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีและเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจออกคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้ ดังนั้น การออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการออกคำสั่งโดยใช้ดุลพินิจชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงไม่ถือเป็นการลงโทษทางวินัยต่อผู้ฟ้องคดีหนักขึ้นแต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างการลงโทษข้าราชการตำรวจนายอื่นที่ได้รับการลงโทษทางวินัยจากผู้ถูกฟ้องคดีที่น้อยกว่าที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้น แม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่สั่งลงโทษหรือสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจอื่นโดยได้รับโทษทางวินัยน้อยกว่าที่ผู้ฟ้องคดีได้รับก็ตาม แต่ก็หาใช่เหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะกล่าวอ้างเหตุดังกล่าวเพื่อผู้ฟ้องคดีจะได้พ้นจากความผิดหรือได้รับการลงโทษน้อยลงหรือจะทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการซึ่งเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้กลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย

กฎหมายได้แต่อย่างใดไม่ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับการล้างมลทินในความผิดในคดีอาญา โดยถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดในคดีอาญาตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่การออกคำสั่งลงโทษใส่ข้าราชการออกจากราชการ เป็นมาตรการหนึ่งในการรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ การปฏิบัติราชการของข้าราชการมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากการลงโทษผู้กระทำความผิด ในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อย ของสังคม การได้รับการล้างมลทินในความผิดในคดีอาญามีได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคย กระทำความผิดหรือเป็นการลบล้างการกระทำความผิดในคดีอาญาแต่อย่างใด การกระทำที่เป็น ความผิดของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่ และทำให้เหตุของการกระทำความผิดทางวินัยจากการที่ ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบก็ยังคงมีอยู่เช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาถึง วัตถุประสงค์ของการลงโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดทางวินัยกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ผู้กระทำความผิดในคดีอาญาที่มีความแตกต่างแล้ว แม้กฎหมายจะถือว่าผู้ฟ้องคดีจะไม่เคย ถูกลงโทษในความผิดในคดีอาญาแล้วก็ตาม แต่ก็หาได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความรับผิด ในทางวินัยไม่ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓/๒๕๕๓)

(๒) กรณีลูกจ้างประจำของส่วนราชการเรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อลงนาม ในสัญญาจ้าง

กรณีลูกจ้างประจำของส่วนราชการมีพฤติกรรมการอาศัยอำนาจหน้าที่ ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยเรียกรับเงินจากผู้รับจ้างเพื่อลงนามในสัญญาจ้าง เป็นการกระทำอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและถือเป็นพฤติกรรมที่ได้ชื่อว่าเป็น ผู้ประพฤติกู้ช้อย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด สังกัดกลุ่มสนับสนุน และบำรุงรักษาที่ ๑-๖ สำนักงานทางหลวงชนบทเชียงใหม่ ถูกร้องเรียนจากผู้รับจ้างก่อสร้าง ว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินค่าจัดทำสัญญาจ้าง หัวหน้าทางหลวงชนบทเชียงใหม่จึงได้ตรวจสอบ กรณีร้องเรียนดังกล่าว พบว่าผู้ร้องเรียนทั้งสองรายเป็นคู่สัญญาจ้างกับทางหลวงชนบทจังหวัด เชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยมีผู้ฟ้องคดีทำหน้าที่พิมพ์เอกสารจัดซื้อจัดจ้าง หลังจากนั้น ผู้อำนวยการสำนักทางหลวงชนบทที่ ๑๐ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทางหลวงชนบทได้มี คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

พิจารณาแล้วเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ว่า ผู้ฟ้องคดี มีพฤติกรรมในลักษณะเรียกรับเงินค่าตอบแทนในการลงนามในสัญญาจากผู้รับจ้างหลายรายจริง ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ หมวด ๔ ข้อ ๓๐ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ ที่สมควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และข้อ ๔๖ ฐานกระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นการ ประพฤติชั่ว เห็นสมควรดำเนินการสอบสวนทางวินัยต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการสอบสวนตามหลักเกณฑ์ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนวินัยได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า กรณียังไม่มีประจักษ์พยานและยังไม่มีพยานหลักฐานใดน่าเชื่อถือและมีน้ำหนัก ที่จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียกรับเงินเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการลงนามในสัญญา ตามข้อกล่าวหา จึงเสนอให้ยุติเรื่อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วได้สั่งการให้ คณะกรรมการสอบสวนวินัยดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามความเห็นของกองนิติการ และเมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการสอบสวนวินัยจึงได้เสนอผลการสอบสวนเพิ่มเติม ดังกล่าวให้กองนิติการตรวจสอบอีกครั้ง กองนิติการจึงเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างจริง แต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัด พอที่จะลงโทษแต่หากให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ควรส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบทพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมีหมองในกรณี ที่ถูกสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้สั่งการให้นำเรื่องเสนอ อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบท พิจารณา ซึ่งที่ประชุมของ อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบทพิจารณาแล้วเห็นว่า จากการสอบสวน มีความชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียกและรับเงินจากผู้รับจ้างในการลงนามในสัญญาจริง ซึ่งระดับโทษอยู่ในอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะพิจารณาได้ อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบท จึงให้ความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๒๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียก และรับเงินจากผู้รับจ้างจริงตามข้อกล่าวหา อันเป็นการกระทำผิดตามข้อ ๔๖ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงใช้อำนาจ ตามข้อ ๕๒ สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากลูกจ้างประจำ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่ง อ.ก.พ. กระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ในการ จัดเตรียมเอกสารและพิมพ์สัญญาจ้าง อาศัยโอกาสที่ได้รับมอบหมายเรียกร้องเงินจากผู้รับจ้าง เป็นค่าตอบแทน พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดจริงจึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งกรมทางหลวงชนบทที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี และให้

กรมทางหลวงชนบทรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีดตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่า ด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๓๐ วรรคสอง กำหนดว่า ห้ามมิให้ลูกจ้างประจำอาศัยหรือยินยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น และข้อ ๔๖ วรรคสอง กำหนดว่า หากลูกจ้างประจำกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ประกอบกับข้อ ๕๒ ของระเบียบเดียวกัน กำหนดว่า ลูกจ้างประจำผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสั่งปลดออกหรือไล่ออกได้ตามความร้ายแรงแห่งกรณี

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้รับจ้างก่อสร้างโรงเรียนว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินค่าตอบแทนในการลงนามในสัญญาจ้าง ผู้อำนวยการทางหลวงชนบทที่ ๑๐ (ลำพูน) ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมทางหลวงชนบทจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยร้ายแรง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๓๐ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และข้อ ๔๖ ฐานกระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยร้ายแรง โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า กรณียังไม่พยานหลักฐานที่จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียกรับเงินเป็นค่าตอบแทนตามข้อกล่าวหาสมควรยุติเรื่องและรายงานผลการสอบสวนดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ โดยมีกองนิติการเป็นผู้ตรวจสอบผลการสอบสวนดังกล่าวก่อนเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ซึ่งกองนิติการพิจารณาแล้วเห็นว่าควรดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมอีก ๕ ประเด็น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้สั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมในประเด็นที่กองนิติการเสนอ หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอเรื่องให้ อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบทพิจารณา ซึ่งที่ประชุม อ.ก.พ. กรมทางหลวงชนบท มีมติว่าการสอบสวนของคณะกรรมการมีความชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียกรับและรับเงินจากผู้รับจ้างในการลงนามในสัญญาจ้างจริง แต่การพิจารณาระดับโทษอยู่ในอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงใช้อำนาจตามข้อ ๕๒ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาแล้วให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จากรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับสัญญาจ้างในเรื่องการพิมพ์สัญญาจ้างตาม

ร่างที่เจ้าหน้าที่พัสดุส่งร่างมาให้พิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ที่ให้การว่า ได้มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีพิมพ์เอกสารต่างๆ ของสำนักงาน รวมทั้งพิมพ์งานจัดซื้อ จัดจ้าง และสัญญาต่างๆ ซึ่งโดยปกติงานพิมพ์เอกสารต่างๆ ไป ผู้ฟ้องคดีจะให้เจ้าหน้าที่คนอื่น เป็นคนพิมพ์ ส่วนงานเกี่ยวกับสัญญาจ้าง ผู้ฟ้องคดีจะพิมพ์เองเกือบทุกสัญญา โดยระหว่าง เดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๔๖ จะมียางเกี่ยวกับสัญญาจ้างหลายสัญญา และในช่วงระหว่าง วันที่ ๑๗ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นช่วงที่ตนไปราชการที่กรุงเทพมหานครจึงได้มอบหมาย ด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดทำเอกสารสัญญาจ้างและประสานให้ผู้รับจ้างมาลงนามในสัญญา ประกอบกับคำให้การของลูกจ้างชั่วคราวรายวัน สำนักงานทางหลวงชนบทเชียงใหม่ ที่ได้ร่วมงานกับผู้ฟ้องคดี ต่างก็ยืนยันตรงกันว่างานพิมพ์เอกสารสัญญาจ้างต่างๆ นั้น ผู้ฟ้องคดี จะเป็นผู้พิมพ์ด้วยตนเอง และในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นช่วงที่หัวหน้าราชการไม่อยู่ ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารสัญญาจ้างและเป็นผู้โทรศัพท์ไปตามผู้รับจ้างให้มาลงนาม ในสัญญา อีกทั้ง ผู้รับจ้างที่มาลงนามในช่วงเดือนมีนาคมเป็นจำนวนถึง ๕ ราย ต่างให้การ มีสาระสำคัญตรงกันว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์ให้มาลงนามใน สัญญาจ้าง และเมื่อลงนามในสัญญาแล้วได้ถูกผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินค่าตอบแทนในการจัดเตรียม เอกสารและพิมพ์สัญญาจ้าง และการที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงความเห็นต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า กรณีไม่มีประจักษ์พยาน และไม่มีพยานหลักฐานใดน่าเชื่อถือและมีน้ำหนัก ที่จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเรียกรับเงินเป็นค่าตอบแทนตามข้อกล่าวหาจึงเห็นสมควร ยุติเรื่อง โดยมีกองนิติการเป็นผู้ตรวจสอบก่อนเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ซึ่งกองนิติการ พิจารณาแล้วได้เสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าควรดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมอีก ๕ ประเด็น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้สั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนวินัยดำเนินการตาม ความเห็นของกองนิติการ การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบ ตามข้อ ๓๓ ของ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และเมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการสอบสวนวินัยจึงได้เสนอผลการสอบสวนเพิ่มเติมให้กองนิติการตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อกองนิติการพิจารณาแล้วจึงมีเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า คำให้การของพยาน ที่สอบเพิ่มเติมสอดคล้องกันและเป็นข้อเท็จจริงเดียวกันว่ามีการเรียกรับค่าตอบแทนจริง เมื่อประกอบกับรายงานของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเดิมแล้ว มีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ฟ้องคดีได้เรียกรับเงินจากผู้รับจ้างจริง พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการอาศัยอำนาจหน้าที่ ราชการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยเรียกรับเงินจากผู้รับจ้างอันเป็นการกระทำที่ผิดวินัยตาม ข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการฯ และถือเป็น พฤติกรรมอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามข้อ ๔๖ ของระเบียบเดียวกัน

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อาศัยอำนาจตามข้อ ๕๒ ของระเบียบดังกล่าว สั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๔/๒๕๕๓)

(๓) กรณีเจ้าหน้าที่ที่ดินมีพฤติกรรมเรียกรับเงินจากผู้มาติดต่อราชการ

กรณีเจ้าหน้าที่ที่ดินในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการมีพฤติกรรมเรียกรับเงินโดยมิชอบจากผู้มาติดต่อราชการ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และยังเป็น การกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงสรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ ถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท จากเจ้าของที่ดิน เป็นค่าดำเนินการขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมที่ผู้ขอจะต้องชำระ อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนรับฟังได้ว่ากรณีมีมูลอันควรกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการเรียกรับเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท นอกเหนือจากค่าธรรมเนียม อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่มีเหตุควรลดหย่อนโทษ จึงเห็นควรลงโทษลดชั้นเงินเดือน ๑ ชั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาตามรายงานการสอบสวนแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และได้ส่งเรื่องให้อ.ก.พ. กรมที่ดิน พิจารณา ซึ่ง อ.ก.พ. กรมที่ดิน พิจารณาแล้วมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อเลขาธิการ ก.พ. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่ง ก.พ. ได้พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.พ. ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง

ลงโทษดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นเจ้าหน้าที่สอบสวนจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องหรือติดต่อกับผู้ซื้อหรือผู้ขาย ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้พิมพ์สัญญาและเป็นพยานในการซื้อขายเท่านั้น อีกทั้ง การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนยังมีได้พิจารณาข้อเท็จจริงให้ละเอียด และไม่ให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกันด้วยเรื่องส่วนตัวกับอนุกรรมการและเลขานุการ อ.ก.พ. กรมที่ดิน ซึ่งอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกกลั่นแกล้ง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และให้มีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นการความผิดวินัยอย่างร้ายแรง มาตรา ๘๘ วรรคสอง บัญญัติว่าการกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พยานบุคคลต่างให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนวินัยสอดคล้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีส่วนเกี่ยวข้องกับการโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเกินกว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติทั่วไป และพยานบุคคลแต่ละคนไม่ได้มีเหตุโกรธเคืองเรื่องใดกับผู้ฟ้องคดีที่จะกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี จึงเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาท ตามที่ถูกกล่าวหาจริง และแม้ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยตรง แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีขณะถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ มีหน้าที่พิมพ์สัญญาและกำกับทะเบียนยอมมีหน้าที่ราชการเกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เมื่อได้เสนอตัวช่วยเหลือผู้ซื้อและผู้ขายที่ดิน ให้เสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้น้อยลงได้ จนในที่สุดตัวแทนของผู้ซื้อยอมมอบเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท ตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้อง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงเป็นการเรียกรับเงินโดยมิชอบจากผู้มาติดต่อราชการ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และยังเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม

และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งกรณีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณีได้ตามนัยมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ อ.ก.พ. กรมที่ดิน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๓/๒๕๕๓)

(๔) กรณีข้าราชการตำรวจกระทำกรณเป็นเหตุให้บริษัทเอกชนยื่นฟ้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อศาลยุติธรรมเพื่อเรียกให้ชดใช้เงิน

กรณีข้าราชการตำรวจยื่นเอกสารขอเบิกเงินตามสัญญาให้แก่ บริษัทเอกชนผู้โอนสิทธิเรียกร้อง โดยที่รู้ว่าบริษัทดังกล่าวได้โอนสิทธิเรียกร้องให้กับ บริษัทเอกชนรายอื่นแล้ว เป็นเหตุให้บริษัทเอกชนผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องยื่นฟ้อง สำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อศาลยุติธรรมเพื่อเรียกให้ชดใช้เงินดังกล่าวให้แก่ผู้รับโอน สิทธิเรียกร้อง เป็นการกระทำที่เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การกระทำ ดังกล่าวจึงเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งผู้บังคับหมู่งาน ๒ มีหน้าที่ในการจัดซื้อ จัดจ้างในหมวดอาคารณัณฑ์ต่างๆ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนรวบรวมเอกสารต่างๆ ในการเสนอขอเบิกจ่ายเงินให้กับคู่สัญญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๙ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองพลาธิการ ได้ทำสัญญาซื้อขายผ้าตัดเย็บ เครื่องแบบกับบริษัท จ. โดยตกลงแบ่งชำระเงินเป็น ๓ งวด ต่อมา บริษัท จ. ได้ทำสัญญา โอนสิทธิเรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้กับบริษัท ส. มีผู้นำหนังสือ แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องไปส่งที่งาน ๒ กองกำกับการ ๑ กองพลาธิการ สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับทราบหนังสือฉบับดังกล่าว แต่มิได้มีการนำเสนอ หนังสือฉบับดังกล่าวเพื่อขออนุมัติจ่ายเงินให้แก่บริษัท ส. ในเดือนกันยายน ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดี ได้รวบรวมเอกสารขอเบิกเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. ผ่านผู้บังคับบัญชา แล้วเสนอตามลำดับชั้น ถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งได้อนุมัติจ่ายเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. เป็นเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท เป็นเหตุให้บริษัท ส. ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง ยื่นฟ้องสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ เรียกค่าเสียหายให้ชำระเงินงวดที่ ๑ พร้อมดอกเบี้ย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้

ได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ฟ้องบริษัท จ. ให้ชดใช้เงินคืนแล้ว ศาลได้มีคำพิพากษาให้บริษัท จ. คืนเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท ให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติพร้อมดอกเบี้ย แต่บริษัท จ. อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีมีบันทึกลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๐ ซึ่งแจ้งกรณีดังกล่าวทั้งหมดต่อผู้บังคับการกองพลการ หลังจากนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีกับพวกกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนคณะกรรมการเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรับราชการมานานและไม่เคยกระทำผิดมาก่อน มีเหตุอันควรปรานีลดหย่อนโทษให้ จึงควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความเห็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการสอบสวน แต่เห็นว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะรับราชการมานานโดยไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ไม่ใช่เหตุให้ควรปรานีลดหย่อนโทษควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ในการประชุมอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ได้พิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมกันนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาผู้ฟ้องคดีกับพวกไว้พิจารณาและได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีกับพวกในฐานะความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ระหว่างนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแก้ไขและเพิ่มเติมข้อความของคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดี

เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งขณะนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับอุทธรณ์ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะคดีนี้เกิด คือ มาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่บัญญัติให้นำบทบัญญัติเรื่องวินัย และการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งกฎ ก.พ. ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มาใช้กับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม ซึ่งตามหมวด ๔ ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความผิดที่ต้องรับผิดทางวินัยและวินัยอย่างร้ายแรงไว้ คือ มาตรา ๘๒ วรรคสาม บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมาตรา ๘๕ วรรคสอง บัญญัติว่า การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ มาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัยให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญาให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๗ ทั้งนี้ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติว่า ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงาน เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ แล้วแต่กรณี

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ได้บัญญัติให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นสำนวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย รายงานเอกสารและความเห็นดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องนำมาประกอบการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามสำนวนการสอบสวนทางวินัย ประกอบกับรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมทั้งคำฟ้อง คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และเอกสารอื่นที่ปรากฏในสำนวนคดีทั้งหมดแล้ว ฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๙ ผู้บังคับบัญชาได้เรียกผู้ฟ้องคดีเข้ามาพบและมอบหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างบริษัท ส. กับบริษัท จ. ให้ผู้ฟ้องคดีรับไปดำเนินการพร้อมกับให้นำไปลงรับตามระเบียบงานสารบรรณ โดยมีผู้เห็นผู้ฟ้องคดีนำหนังสือดังกล่าวออกไปและรับไปดำเนินการตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อกับพนักงานของบริษัท ส. โดยมีหนังสือแจ้งยืนยันการโอนสิทธิดังกล่าวทางไปรษณีย์ตอบรับตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ และฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มารับหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ และมีชื่อผู้ช่วยของผู้ฟ้องคดี เป็นผู้มารับหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ไป เมื่อประมวลพยานหลักฐานดังกล่าวแล้วฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องและทราบว่ามีสิทธิเรียกร้องแล้ว แต่กลับปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รวบรวมเอกสารขอเบิกเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. ซึ่งเป็นผู้โอนสิทธิเรียกร้อง จนมีการอนุมัติจ่ายเงินให้แก่บริษัทดังกล่าวเป็นเงิน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท เป็นเหตุให้บริษัท ส. ยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อศาลยุติธรรม ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย เมื่อกรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมีมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๗/๒๕๕๓)

(๕) กรณีข้าราชการผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชีออกใบเสร็จรับเงิน โดยระบุจำนวนเงินไม่ถูกต้อง

การที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีซึ่งมีหน้าที่รับเงินและลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน มีพฤติการณ์ทุจริตเกี่ยวกับการออกใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตค้าของเก่าให้แก่ผู้ขออนุญาต เป็นการกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และประพฤติก่อร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๔ ที่ทำการปกครองอำเภอ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในของกรมการปกครองได้ตรวจสอบการเงินการบัญชีและการพัสดุ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ของที่ทำการปกครองอำเภอธัญบุรี พบว่าสำเนาใบเสร็จรับเงินซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงนามรับชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตค้าของเก่าให้แก่ผู้ขออนุญาตรวมสามฉบับ เป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ๑๐,๐๐๐ บาท และ ๕,๐๐๐ บาท ตามลำดับ จำนวนเงินไม่ถูกต้องตรงกับฉบับต้นฉบับที่ติดเล่ม ซึ่งเป็นค่าค้ำค้ำสำเนาทะเบียนบ้านจำนวนเงิน ๕ บาท ทั้งสามฉบับ คิดเป็นเงินที่คลาดเคลื่อนจำนวน ๒๔,๙๘๕ บาท จึงรายงานนายอำเภอธัญบุรีทราบและนายอำเภอธัญบุรีได้มอบอำนาจให้เสมียนตราอำเภอไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอธัญบุรี เพื่อดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี และอำเภอธัญบุรีได้รายงานให้จังหวัดปทุมธานีทราบ ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้มีหนังสือส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ให้ถ้อยคำ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน

^{๒๑} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าอยู่ระหว่าง ถูกดำเนินคดีอาญา หากให้ข้อเท็จจริงไปอาจแพร่พรายไปถึงผู้อื่นจนอาจเกิดผลเสียหาย แก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้คณะกรรมการสอบสวนฯ รอผลคดีอาญาและไม่แก้ข้อกล่าวหาภายในเวลา ที่กำหนด คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาจากใบเสร็จรับเงินซึ่งออกเป็นค่าธรรมเนียม ไบอัญญาตค่าของเก่าจำนวน ๓ ฉบับ พบว่ามีจำนวนเงินไม่ตรงกับฉบับต้นขั้วที่ติดเล่ม ซึ่งออกเป็นค่าคัดสำเนาทะเบียนบ้านจำนวน ๕ บาท ทั้งสามฉบับ โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ ลงลายมือชื่อ ประกอบกับพยานบุคคลซึ่งเป็นผู้ขออนุญาตค่าของเก่าตามใบเสร็จรับเงินดังกล่าว ทั้งสามราย ต่างยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เขียนใบเสร็จและรับเงินตามใบเสร็จทุกฉบับจริง จึงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนากระทำความผิด ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ แต่มีเหตุอันควรลดหย่อนเพราะได้นำเงิน จำนวน ๒๔,๙๘๕ บาท คืนให้กับทางราชการแล้ว จึงเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะประธานอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนจังหวัดปทุมธานี (อ.ก.พ. จังหวัดปทุมธานี) พิจารณาแล้วเห็นชอบให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัดปทุมธานีพิจารณา ซึ่ง อ.ก.พ. จังหวัดปทุมธานีได้มีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เนื่องจากเป็นการ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว ต่อมา กรมการปกครอง ได้แจ้งให้จังหวัดปทุมธานีทราบว่า การสอบสวนยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา จึงให้แจ้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ให้สอบสวน เพิ่มเติมให้ถูกต้องตามกฎหมาย ก.พ. ดังกล่าว และให้แจ้งผู้ฟ้องคดีว่ากรณีที่ถูกดำเนิน การทางวินัยอยู่นั้นไม่จำเป็นต้องรอผลคดีอาญา ตามหนังสือเวียนสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๙๐๔/ว๔ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๙ นอกจากนี้ ให้ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำนำสืบแก้ข้อ กล่าวหา แต่หากผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา ก็ให้บันทึกปากคำของผู้ฟ้องคดี ตามแบบ สว.๔ ไว้เป็นหลักฐาน และให้บันทึกถ้อยคำพยานทั้งสี่ใหม่ โดยใช้แบบ สว.๕ อีกทั้ง ให้เรียกผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ฟ้องคดีมาสอบสวน จังหวัดปทุมธานีจึงได้ออกคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ชุดใหม่ เพื่อดำเนินการทางวินัยแทนคณะกรรมการชุดเดิม ที่ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการแก้ไขการสอบสวน ตามความเห็นของกรมการปกครอง และเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย พิจารณา ซึ่ง อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเหมาะสม แล้วแต่ปรับบทความผิดไม่ถูกต้อง เพราะการกระทำของผู้ฟ้องคดีนอกจากจะเป็นความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแล้วยังเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกด้วย ทั้งคำสั่งลงโทษ

ดังกล่าวจะต้องมีผลตั้งแต่วันที่ออกคำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งเดิมตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ต่อมา สำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสองคำสั่ง และกระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน รวมทั้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อแก้ข้อกล่าวหาอย่างครบถ้วนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว และกระบวนการพิจารณาพิพากษาในคดีอาญาของศาลกับกระบวนการพิจารณาสั่งลงโทษในความผิดวินัยของข้าราชการพลเรือนนั้นมีหลักเกณฑ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เมื่อข้าราชการพลเรือนถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนนำไปสู่การตั้งคณะกรรมการสอบสวน และคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า มีความผิดจริงจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยที่เกิดขึ้นตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กระบวนการลงโทษทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องมีแนวทางและมีผลแบบเดียวกับคดีอาญา เมื่อในการสอบสวนผู้ฟ้องคดีรับว่าเป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินซึ่งออกเป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตค่าของเก่าจำนวนสามฉบับ ซึ่งมีจำนวนเงินไม่ตรงกับต้นขั้วที่ติดเล่ม ที่ออกเป็นค่าคัดสำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน ๕ บาท ทั้งสามฉบับโดยผู้ฟ้องคดีได้ให้การตามบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา (แบบ สว.๔) ว่า ลายมือในใบเสร็จรับเงินทั้งสามฉบับเป็นลายมือของผู้ฟ้องคดีจริง แต่อ้างว่าไม่มีเจตนาทุจริต เนื่องจากต้องทำงานหลายด้านจึงเกิดความหลงลืม แต่ประจักษ์พยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ต่างได้ให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการสอบสวนฯ สอดคล้องต้องกันว่า ต่างได้ชำระเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตค่าของเก่าและเจ้าหน้าที่ได้ออกใบเสร็จรับเงินตามจำนวนที่ชำระ คือ ๒๕,๐๐๐ บาท ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จและรับเงินดังกล่าวทุกฉบับจริง อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ระดับ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๔ ซึ่งหากนับตั้งแต่วันดำรงตำแหน่งถึงช่วงที่เกิดเหตุทุจริตในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เป็นเวลาประมาณ ๗ ปีเศษ ผู้ฟ้องคดีย่อมทราบถึงระเบียบการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานการเงินและบัญชีในความรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ หากพบว่ามีเงินในความรับผิดชอบคลาดเคลื่อนถึง ๒๔,๙๙๕ บาท ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีวิชาชีพทางการเงิน

ยอมต้องไม่อยู่เฉย แต่ควรต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อติดตามหาตัวคนร้าย นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓ ได้รับมอบหมายเป็นผู้ช่วยเหลือ เสมียนตราอำเภอรับผิดชอบงานการเงินและบัญชี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่รับเงินและลงลายมือชื่อ ในใบเสร็จรับเงิน จากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ดังกล่าว จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดฐาน ทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม ประกอบกับมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตาม มาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษ ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นระดับการลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดและเป็นคำสั่งที่ ชอบด้วยกฎหมาย การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ได้วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วย กฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๐/๒๕๕๔)

๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล

รายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ถือว่าเป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัย รายงานเอกสารและความเห็นดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการสอบสวนทางวินัย ของคณะกรรมการสอบสวนวินัยซึ่งเป็นหลักสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องนำมา ประกอบการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งผู้บังคับหมู่งาน ๒ มีหน้าที่ในการจัดซื้อ จัดจ้างในหมวดอุปกรณ์ภัณฑ์ต่างๆ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนรวบรวมเอกสารต่างๆ ในการเสนอขอเบิกจ่ายเงินให้กับคู่สัญญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๙ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองพลาริการ ได้ทำสัญญาซื้อขายผ้าตัดเย็บเครื่องแบบ กับบริษัท จ. โดยตกลงแบ่งชำระเงินเป็น ๓ งวด ต่อมา บริษัท จ. ได้ทำสัญญาโอนสิทธิ เรียกร้องในฐานะเจ้าหนี้ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้กับบริษัท ส. มีผู้นำหนังสือแจ้งการ โอนสิทธิเรียกร้องไปส่งที่งาน ๒ กองกำกับการ ๑ กองพลาริการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับทราบหนังสือฉบับดังกล่าว แต่มิได้มีการนำเสนอบริษัท ส. ฉบับดังกล่าวเพื่อขออนุมัติจ่ายเงินให้แก่บริษัท ส. ในเดือนกันยายน ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดี ได้รวบรวมเอกสารขอเบิกเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. ผ่านผู้บังคับบัญชา แล้วเสนอตามลำดับชั้น

ถึงสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งได้อนุมัติจ่ายเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. เป็นเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท เป็นเหตุให้บริษัท ส. ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง ยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรียกค่าเสียหายให้ชำระเงินงวดที่ ๑ พร้อมดอกเบี้ย ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยของต้นเงินดังกล่าว และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ฟ้องบริษัท จ. ให้ชดใช้เงินคืนแล้ว ศาลได้มีคำพิพากษาให้บริษัท จ. คืนเงินจำนวน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท ให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติพร้อมดอกเบี้ย แต่บริษัท จ. อุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว อนึ่ง ผู้ฟ้องคดีมีบันทึกลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๐ ซึ่งแจ้งกรณีดังกล่าวทั้งหมดต่อผู้บังคับการกองพลการ หลังจากนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีกับพวกกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนคณะกรรมการเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรับราชการมานานและไม่เคยกระทำผิดมาก่อน มีเหตุอันควรปรานีลดหย่อนโทษให้ จึงควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความเห็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการสอบสวน แต่เห็นว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะรับราชการมานานโดยไม่เคยกระทำผิดมาก่อนก็ไม่เป็นเหตุให้ควรปรานีลดหย่อนโทษควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ในการประชุมอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ได้พิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมกันนั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาผู้ฟ้องคดีกับพวกไว้พิจารณาและได้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาโทษ

ทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีกับพวกในฐานะความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ระหว่างนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแก้ไขและเพิ่มเติมข้อความของคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งขณะนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับอุทธรณ์ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะคดีนี้เกิด คือ มาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ที่บัญญัติให้นำบทบัญญัติเรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งกฎ ก.พ. ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน มาใช้กับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม ซึ่งตามหมวด ๔ ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความผิดที่ต้องรับผิดทางวินัยและวินัยอย่างร้ายแรงไว้ คือ มาตรา ๘๒ วรรคสาม บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมาตรา ๘๕ วรรคสอง บัญญัติว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ มาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญาให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๗ ทั้งนี้ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติว่า ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาอันเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้ง

คณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงาน เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย ของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงาน บุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ แล้วแต่กรณี

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ประกอบกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ได้บัญญัติให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติเป็นสำนวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย รายงานเอกสาร และความเห็นดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องนำมาประกอบการออกคำสั่งลงโทษทางวินัย ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามสำนวนการสอบสวนทางวินัย ประกอบกับรายงานเอกสารและความเห็นของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พร้อมทั้งคำฟ้อง คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และเอกสารอื่นที่ปรากฏในสำนวนคดีทั้งหมดแล้ว ฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๙ ผู้บังคับบัญชาได้เรียกผู้ฟ้องคดีเข้ามาพบและมอบหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้อง ระหว่างบริษัท ส. กับบริษัท จ. ให้ผู้ฟ้องคดีรับไปดำเนินการพร้อมกับให้นำไปลงรับตามระเบียบ งานสารบรรณ โดยมีผู้เห็นผู้ฟ้องคดีนำหนังสือดังกล่าวออกไปและรับไปดำเนินการตามที่ ผู้บังคับบัญชาสั่งการ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อกับพนักงานของบริษัท ส. โดยมีหนังสือ แจ้งยืนยันการโอนสิทธิดังกล่าวทางไปรษณีย์ตอบรับตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ และฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มารับ หนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ และมีชื่อผู้ช่วยของผู้ฟ้องคดี เป็นผู้มารับหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ไป เมื่อประมวลพยานหลักฐานดังกล่าวแล้วฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องและทราบว่ามีสิทธิเรียกร้องแล้ว แต่กลับปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รวบรวมเอกสารขอเบิกเงินงวดที่ ๑ ให้แก่บริษัท จ. ซึ่งเป็น ผู้โอนสิทธิเรียกร้อง จนมีการอนุมัติจ่ายเงินให้แก่บริษัทดังกล่าวเป็นเงิน ๒๑,๔๘๑,๐๘๐ บาท เป็นเหตุให้บริษัท ส. ยื่นฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อศาลยุติธรรม ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ได้มีคำพิพากษาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย เมื่อกรณี ดังกล่าวเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็น ความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของ

ทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๗/๒๕๕๓)

๓.๔ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา

(๑) กรณีข้าราชการตำรวจถูกดำเนินคดีอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

การที่ข้าราชการตำรวจมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดี ไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดในคดีอาญาฐานฆ่าผู้อื่นในการกระทำความผิดซึ่งหน้าโดยปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีไป ย่อมเป็นละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีการจับกุมอันเป็นประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับ จึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสารวัตรใหญ่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีเกิดเหตุคนร้ายได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายจนถึงแก่ความตาย บริเวณร้านอาหารซึ่งผู้ฟ้องคดีกับพวกอยู่ในที่เกิดเหตุด้วยแต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่จับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว และผลการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกอยู่ในที่เกิดเหตุแต่ไม่ได้ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหา จึงเป็นการละเลยปล่อยให้ผู้ต้องหาหลบหนี ต่อมา ผู้บังคับการตำรวจภูธร ๗ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี และระหว่างการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกับพวกถูกดำเนินคดีอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้อง หลังจากนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ซึ่งผลการสอบสวนของคณะกรรมการดังกล่าวเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาที่จะละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ถูกกล่าวหาเพียงแต่ไม่เข้าไประงับเหตุการณ์จนเป็นเหตุให้เกิดเหตุร้ายแรงขึ้น อันเป็นความผิดฐานไม่ประพฤติดนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ จึงเสนอให้ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาและเห็นตามความเห็นของอนุกรรมการ ก.ตร.

เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๑ ที่ให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่ง ก.ตร. พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ แล้วรายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ และนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นกำหนดให้นับทัณฑ์วุฒิตั้งแต่วันที่ ๔ เรื่อง วินัย และการรักษาวินัย หมวด ๕ เรื่อง การออกจากราชการ และหมวด ๗ เรื่อง การอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ แต่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กรณีจึงต้องพิจารณาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ตาม มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด โดยศาลจังหวัดพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑ ปี โทษจำคุกให้รอไว้ ๓ ปี และศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายืน โดยคดีถึงที่สุดแล้ว และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ รวมถึงข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ได้ให้นำหนักกับคำให้การของพยานแล้วพิจารณาพิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๑ ปี โดยโทษจำคุกให้รอการลงโทษ ๓ ปี นั้น ต่างก็รับฟังข้อเท็จจริงได้สอดคล้องต้องกันว่า ภายหลังจากที่คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายถึงแก่ความตายแล้ว คนร้ายได้หลบหนีไป ส่วนผู้ฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกนายได้เดินออกจากลานจอดรถของร้านอาหารอันเป็นสถานที่เกิดเหตุกลับเข้าไปในร้านอาหารดังเดิม เห็นได้ว่า การที่คนร้ายใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย เป็นความผิดในคดีอาญารฐานฆ่าผู้อื่น และเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นต่อหน้าผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ จึงเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไปได้ทันที แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ โดยปล่อยให้หลบหนีไป ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการไม่ถูกควบคุมตัวเพื่อดำเนินคดีอาญา การที่ผู้ฟ้องคดีละเว้นไม่ทำการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญา

ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ และโดยที่มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ บัญญัติให้การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ประกอบกับตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้กำหนดว่า ข้าราชการที่กระทำความผิด ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเป็นความผิดที่ควรลงโทษไล่ออกจากราชการเพียงสถานเดียว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหลบหนีการจับกุมอันเป็นประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดมิควรได้รับ จึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีและผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจออกคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๖ ได้ ดังนั้น การออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นการออกคำสั่งโดยใช้ดุลพินิจชอบด้วยกฎหมายแล้ว

เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงไม่ถือเป็นการลงโทษทางวินัยต่อผู้ฟ้องคดีหนักขึ้นแต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างการลงโทษข้าราชการตำรวจอื่นที่ได้รับการลงโทษทางวินัยจากผู้ถูกฟ้องคดีที่น้อยกว่าที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้น แม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่สั่งลงโทษหรือสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจอื่นโดยได้รับโทษทางวินัยน้อยกว่าที่ผู้ฟ้องคดีได้รับก็ตาม แต่ก็หาใช่เหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะกล่าวอ้างเหตุดังกล่าวเพื่อผู้ฟ้องคดีจะได้พ้นจากความผิดหรือได้รับการลงโทษน้อยลงหรือจะทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการซึ่งเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้กลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้แต่อย่างใดไม่ และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับการล้างมลทินในความผิดในคดีอาญาโดยถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดในคดีอาญาตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่คำสั่งลงโทษไล่ออกข้าราชการออกจากราชการ เป็นมาตรการหนึ่งในการรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติราชการของข้าราชการมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากการลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา

ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การได้รับการล้างมลทินในความผิดในคดีอาญามีได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยกระทำความผิดหรือเป็นการลบเลือนการกระทำความผิดในคดีอาญาแต่อย่างใด การกระทำที่เป็นความผิดของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงมีอยู่และทำให้เหตุของการกระทำความผิดทางวินัยจากการที่ผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบก็ยังคงมีอยู่เช่นเดียวกัน และเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษข้าราชการผู้กระทำผิดทางวินัยกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำผิดในคดีอาญาที่มีความแตกต่างแล้วแม้ว่ากฎหมายจะถือว่าผู้ฟ้องคดีจะไม่เคยถูกลงโทษในความผิดในคดีอาญาแล้วก็ตามแต่ก็หาได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความรับผิดในทางวินัยไม่ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓/๒๕๕๓)

(๒) กรณีข้าราชการตำรวจถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องในคดีอาญา

การดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้นกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัดแต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบมาถึงหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย

แม้ในคดีอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้อง แต่การดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ผลของการพิจารณาดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถูกรองผู้บังคับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยถูกจับกุมในข้อหาร่วมกันมีวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต กรณีผู้ต้องหาในคดียาเสพติดให้การชัดทอต่อว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้ามาให้ขาย และผู้ฟ้องคดีได้มอบโทรศัพท์มือถือไว้ให้ใช้ในการติดต่อเรื่องซื้อขาย

ยาม้า ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปราม ยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติกับพวก จึงได้นำหมายจับไปจับกุมตัวผู้ฟ้องคดี และได้ยึด โทรศัพท์มือถือของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นของกลาง โดยผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยสอบปากคำพยานบุคคลฝ่ายผู้กล่าวหา รวมทั้งนำเอกสารมาใช้เป็น พยานหลักฐาน และได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยทำบันทึกให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับทราบและมอบให้ผู้ฟ้องคดีหนึ่งฉบับ ผู้ฟ้องคดีได้นำ พยานบุคคลมาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน จำนวน ๖ ปาก รวมทั้งได้นำพยานเอกสาร ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา มาสืบแก้ข้อกล่าวหา และผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดในข้อหาว่า มีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความ ครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นข้าราชการตำรวจกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยตำรวจตามมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ประกอบกับมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่เนื่องจากคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงควรรอฟังผล การพิจารณาของศาลก่อน ต่อมา ในคดีอาญาศาลอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดี และคดีถึงที่สุดโดยศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืนและไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ผู้บัญชาการ ตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาสำนวนการสอบสวนและรายงานการสอบสวน แล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่การพิจารณา ของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์และ ร้องทุกข์) โดย อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้พิจารณาสำนวนสอบสวน และฟังผู้ฟ้องคดี แถลงด้วยวาจาแล้ว อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ เห็นว่า น่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความ ผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยเห็นควรยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดี กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และในความผิดกรณีร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในความครอบครอง

เพื่อจำหน่ายนั้น ตามแนวทางการพิจารณาของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดฐานนี้ส่วนมาก ลงโทษไล่ออก การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้ยกอุทธรณ์ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีมติให้รายงานนายกรัฐมนตรี (ผู้ฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษ จากปลดออกจากราชการเป็นลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณา แล้วเห็นด้วยกับมติของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออก เป็นไล่ออกผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่ง ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งสั่งการให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ลงโทษ ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัด แต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือ พฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบมาถึงหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของ หน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษ ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการลงโทษทางวินัย เกี่ยวกับความประพฤติของผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ฟ้องคดีถูกผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดให้การชดเชยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าของกลางมาให้ขาย และมอบโทรศัพท์มือถือไว้ใช้ในการติดต่อเรื่อง ชื้อขายยาม้า ต่อมา ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดกับพวก ได้จับกุมตัวผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต และได้ยึดโทรศัพท์มือถือไว้เป็นของกลาง รองผู้บังคับการ หัวหน้า ตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี จึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยมีได้พิจารณาเพียงคำให้การของผู้ต้องหา หากแต่ได้พิจารณาพฤติการณ์ทั้งปวงของผู้ฟ้องคดีประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว เชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าไปมอบให้กับผู้ต้องหาเพื่อขายและให้โทรศัพท์มือถือเอาไว้สำหรับติดต่อเรื่องดังกล่าว อันเป็นการร่วมกันมีวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาทประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่ถูกกล่าวหา แม้นคดีอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีและคดีถึงที่สุดแล้วก็ตาม แต่ก็มีได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เนื่องจากการดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา การพิจารณาดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับผลทางคดีอาญาเสมอไป อีกทั้ง กรณีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและจริงจัง การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาภูมามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในเรื่องดังกล่าว กลับเป็นผู้มีพฤติกรรมกระทำความผิดเสียเองย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงชอบที่จะมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงนามรับทราบและให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา หลังจากนั้นคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งตามบันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และนำพยานบุคคลฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน โดยมีได้หลงประเด็นการต่อสู้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและได้โต้แย้งแสดงหลักฐานของตนอย่างเพียงพอตามหลักเกณฑ์และวิธีการอันเป็นข้อสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออก เป็นไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติว่า ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่ง

ทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ และข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดว่า เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไปโดยเร็ว เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามมติของ ก.พ. หรือคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาวินิจฉัยมีมติแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์เรื่องการอุทธรณ์ดังกล่าวมาใช้กับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. ดังนั้น ในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีได้ตามความเหมาะสม เมื่อลักษณะความผิดของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่เป็นความร้ายแรงแห่งกรณีและตามแนวทางการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดนี้ส่วนมากให้โทษไล่ออก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษจากลงโทษปลดออก เป็นการลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงอยู่ในขอบอำนาจหน้าที่และความเหมาะสมแห่งความผิด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการ เป็นให้ไล่ออกจากราชการ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘/๒๕๕๓ และที่ อ.๒๕๒/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๕ การลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๖ การพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจ ภายหลังจากการสอบสวนของ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วเสร็จ

การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอหรือ มีพฤติการณ์ใดที่จะพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริง ย่อมเป็นการ รับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่สมเหตุสมผล เป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาด และเป็น การรับฟังข้อเท็จจริงเฉพาะในส่วนที่เป็นโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา อันเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยมีพฤติการณ์ เสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๑ รองผู้กำกับฯ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอสหพันธ์ ได้มีคำสั่งให้ตำรวจทุกนายในสถานี ตำรวจภูธรอำเภอสหพันธ์ไปตรวจหาสารเสพติดในร่างกายที่โรงพยาบาลสหพันธ์ ตามโครงการประชาร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ผู้ฟ้องคดีได้ไปตรวจหาสารเสพติดในครั้งนี้ด้วย ผลการตรวจไม่พบสารเสพติดในร่างกาย ต่อมา วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๑ รองผู้กำกับฯฯ สงสัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปตรวจหาสารเสพติดตามโครงการดังกล่าวเนื่องจากไม่มีรายงานผลการตรวจ จึงเรียกให้ผู้ฟ้องคดีไปพบ แล้วให้ปัสสาวะใส่หลอดที่ทางโรงพยาบาลจัดให้ และมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจนำปัสสาวะของผู้ฟ้องคดีส่งให้โรงพยาบาลสหพันธ์ตรวจทันที ในเบื้องต้นให้ผล เป็นบวกคือมีสารเสพติดในร่างกาย โรงพยาบาลสหพันธ์จึงได้ส่งปัสสาวะเพื่อตรวจยืนยันที่ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น ผลการตรวจยืนยันผลเป็นบวก กล่าวคือ มีสารเสพติด ประเภทเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีรับทราบผลการตรวจได้ชี้แจงว่า ไม่ได้เสพยาเสพติด แต่ได้รับประทานยาแก้ไขหวัดและยาแก้แพ้เนื่องจากป่วยเป็นไข้หวัด และขอให้ตรวจร่างกายอีกครั้ง รองผู้กำกับฯฯ จึงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำปัสสาวะของผู้ฟ้องคดี ไปตรวจที่โรงพยาบาลสหพันธ์ ซึ่งถือว่าเป็นการตรวจครั้งที่ ๓ ผลการตรวจไม่พบสารเสพติด ในปัสสาวะของผู้ฟ้องคดี และรองผู้กำกับฯฯ ได้หารือไปยังศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ขอนแก่นเกี่ยวกับข้ออ้างดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น ได้ชี้แจงว่า ผู้เสพยาบ้าเข้าสู่ร่างกาย ร่างกายจะดูดซึมเข้าสู่ระบบเลือดและไหลเวียนไปตาม อวัยวะในร่างกายและขับถ่ายออกมาทางปัสสาวะหมดภายใน ๓ วันหลังจากเสพยาเสพติด ผลการตรวจยืนยันได้ชัดเจนว่ามียาบ้าในปัสสาวะหรือไม่ หากมี จะเป็นยาบ้าชนิดใด และการ รับประทานยาแก้หวัดหรือยาแก้แพ้จะไม่ส่งผลกระทบต่อผลการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย

สถานีตำรวจภูธรอำเภอสหพันธ์จึงได้รายงานให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ทราบ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้รองผู้กำกับการฯ แจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี ในการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ทำการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ตามแบบ สว.๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธ ตลอดข้อกล่าวหาโดยอ้างว่าอาจเป็นเพราะได้ดื่มน้ำในกระตักน้ำขณะที่ไปซ้อมร้องเพลงและซ้อมดนตรีที่บ้านนาย ส. และขอให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ส่งตัวผู้ฟ้องคดีไปตรวจปัสสาวะที่โรงพยาบาลอีกครั้ง คณะกรรมการสอบสวนฯ จึงได้ส่งตัวผู้ฟ้องคดีไปตรวจร่างกายหาสารเสพติด อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นครั้งที่ ๔ ผลการตรวจปรากฏว่าในปีสสาวะของผู้ฟ้องคดีไม่พบ สารเสพติดแต่อย่างใด เมื่อได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดี พยาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วจึงสรุปผลการสอบสวนและรายงานผลการสอบสวนเสนอต่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด กาฬสินธุ์สรุปว่า ไม่น่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดให้โทษ จึงมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ไม่เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนของข้าราชการตำรวจ ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง จึงควรพิจารณาลงทัณฑ์กักขัง ๗ วัน ในระหว่างการสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการเพื่อรอผล การสอบสวน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์พิจารณารายงานการสอบสวนแล้ว ได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ทำการสอบสวนเพิ่มเติมและให้รอฟังผลคดีอาญาก่อน ต่อมา ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดี คดีถึงที่สุดแล้ว เมื่อคณะกรรมการ สอบสวนฯ ได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้วเสร็จและทราบผลการพิจารณาคดีอาญาแล้ว ได้รายงานผลการสอบสวนว่า ผลการสอบสวนประกอบกับผลการพิจารณาของศาลไม่มีพยาน ยืนยันการกระทำความผิด เห็นควรยุติเรื่อง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์จึงได้รายงาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดวินัย และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการ จึงได้มีคำสั่งให้ยุติเรื่องทางวินัยและให้ผู้ฟ้องคดี กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัย ให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณา อ.ก.ตร. วินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติส่งเรื่องคืนให้คณะกรรมการสอบสวนฯ แจ้งแบบ สว. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้างข้อกล่าวหาด้วย คณะกรรมการสอบสวนฯ จึงได้ทำบันทึกแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตลอดทั้งสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้รายงาน

การดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ อ.ก.ตร.วินัย คณะที่ ๒ ทำการแทน ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า การตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ฟ้องคดีในครั้งที่ ๑ ทุกคนทราบว่าจะมีการตรวจตามนโยบายของผู้บังคับบัญชาจึงมีโอกาสเตรียมตัวมาก่อน ทำให้ตรวจไม่พบสารเสพติด ในครั้งที่ ๒ ที่ตรวจพบเพราะผู้บังคับบัญชาเรียกให้ผู้ฟ้องคดีไปพบ แล้วเรียกตรวจในทันทีจึงไม่มีโอกาสที่จะเตรียมตัวมา ผลการตรวจจึงพบสารเมทแอมเฟตามีน ในร่างกายของผู้ฟ้องคดี ส่วนครั้งที่ ๓ และครั้งที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีขอให้ส่งไปตรวจเองจึงอาจมีการ เตรียมตัวมาแล้ว ทำให้ตรวจไม่พบสารเสพติดและระยะเวลาในการตรวจก็ห่างกัน การที่ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ไปซ้อมดนตรีที่บ้านนาย ส. ระหว่างซ้อมได้ดื่มน้ำที่มีผู้จัดไว้ให้ร่วมกับพวก และประชาชนที่เข้ามาชมการซ้อมดนตรีได้ดื่ม โดยไม่รู้ว่าน้ำดื่มดังกล่าวมีสารเสพติดเจือปน เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ ไม่น่ารับฟังได้ จึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติดให้โทษจริง พฤติการณ์ และการกระทำถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติน้อยอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึงมีมติให้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่ง ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และต่อมาได้มีคำสั่งถอดยศผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่ง ลงโทษดังกล่าว ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ คำสั่งถอดยศ และคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งถอดยศผู้ฟ้องคดี คำวินิจฉัยที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้คืนสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ระหว่างที่ ออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ เสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และได้รับทราบข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาอย่างเพียงพอ ตลอดจนคณะกรรมการสอบสวน ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้แสดงพยานหลักฐานเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับ มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ขั้นตอนกระบวนการ ดำเนินการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว

การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผลการตรวจปัสสาวะของผู้ฟ้องคดีที่พบสารเสพติด เมทแอมเฟตามีนนั้น ขั้นตอนการนำส่งตัวอย่างปัสสาวะไปตรวจยังโรงพยาบาลสหัสขันธ์ และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนอาจเกิดการสับเปลี่ยนหลอด

ปัสสาวะเพื่อกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีได้ นั้นข้อเท็จจริงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการจัดส่งหลอดบรรจุปัสสาวะไปตรวจวิเคราะห์เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเกิดจากการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีกรณีจึงฟังได้ว่าตัวอย่างปัสสาวะดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดีจริง และเมื่อผลการตรวจเบื้องต้นจากโรงพยาบาลสหพันธ์พบสารเสพติดในตัวอย่างปัสสาวะดังกล่าว และผลการตรวจยืนยันจากศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่นพบว่าปัสสาวะดังกล่าวเป็นสารเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน จึงแสดงให้เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนอยู่ในร่างกายจริง

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว วรรคสอง บัญญัติว่า การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จากบทบัญญัติดังกล่าว การจะพิจารณาว่าการกระทำใดที่จะถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จะต้องพิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไป หรือความรู้สึกของสังคมว่า รู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้นว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความรับผิดชอบ และความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำ ซึ่งกรณีของผู้ฟ้องคดีปรากฏข้อเท็จจริงแต่เพียงว่า พบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนอยู่ในร่างกายของผู้ฟ้องคดี ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด การที่ อ.ก.ตร. วินัย คณะที่ ๒ ฟังข้อเท็จจริงแต่เฉพาะผลการตรวจวิเคราะห์ว่าผู้ฟ้องคดีมีสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนอยู่ในร่างกายแต่เพียงอย่างเดียว โดยมีได้รับฟังข้อเท็จจริงให้ได้ความก่อนว่า การที่พบสารเสพติดในร่างกายของผู้ฟ้องคดีเกิดขึ้นจากเหตุใด หรือรับฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีว่ามีพฤติการณ์เสพยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ได้สอบปากคำพยานและผู้ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ รองผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธร อำเภอสหพันธ์ รองสารวัตรป้องกันปราบปรามผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี เพื่อนร่วมงานของผู้ฟ้องคดี ผู้ใหญ่บ้านบ้านหมุ่มบ้านที่ผู้ฟ้องคดีอยู่อาศัย พยานดังกล่าวทั้งหมดล้วนให้การสอดคล้องกันว่า ไม่เคยพบเห็นผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติดหรือมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดแต่อย่างใด ซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำให้การของพยานดังกล่าว เป็นข้อเท็จจริงที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการตำรวจที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

แต่ไม่ปรากฏว่ามี การได้หยิบยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นพิจารณาแต่อย่างใด กรณีจึงเป็นการ ฟังข้อเท็จจริงที่ไม่ครบถ้วน และที่ อ.ก.ตร. วินัย คณะที่ ๒ เห็นว่า ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่า ได้ไปซ่อมดนตรีที่บ้านนาย ส. ระหว่างซ่อมดนตรีได้ตีมีน้ำที่มีผู้จัดไว้ให้ร่วมกับพวกและ ประชาชนที่เข้าชมการซ่อมดนตรีตีมีโดยที่ไม่รู้ว่ามีการเสพติดเจ็บ เป็นข้อกล่าวอ้างที่ เลื่อนลอยไม่น่าฟังนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนว่า ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ขอนแก่นได้ชี้แจงว่า เมื่อเสพยาบ้าเข้าสู่ร่างกายแล้ว ร่างกายจะดูดซึมเข้าสู่ระบบเลือดและ ไหลเวียนไปตามอวัยวะในร่างกายและขับถ่ายทางปัสสาวะหมดภายใน ๓ วันหลังจาก เสพยาเสพติด จึงเห็นได้ว่า หากข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นความจริง และการตรวจพบ สารเสพติดในร่างกายผู้ฟ้องคดีเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าไปซ่อมดนตรีดังกล่าว เพียง ๒ วัน ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อมกับคำชี้แจงของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ขอนแก่น ดังนั้น การพิจารณาของ อ.ก.ตร. วินัย คณะที่ ๒ ที่รับฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดี มีพฤติการณ์เสพยาเสพติดให้โทษจริง แล้วจึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ จึงเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่สมเหตุสมผล เป็นการรับฟังข้อเท็จจริง ที่ผิดพลาด และเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงเฉพาะในส่วนที่เป็นโทษแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งตำรวจภูธรภาค ๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้พิจารณาโดยอาศัยเหตุผลเดียวกันจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นกัน นอกจากนี้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ถอดยศผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุที่ผู้ฟ้องคดี ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๔ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการ และเพิกถอนคำสั่งตำรวจภูธรภาค ๔ เฉพาะในส่วนที่สั่งให้ถอดยศของผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีโดยให้มีผลย้อนหลัง ไปถึงวันที่มีคำสั่งดังกล่าวทั้งสองคำสั่ง และวันที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับ แนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ หรือผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ศาลมีคำพิพากษา และให้คืนสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในระหว่างที่ออกจากราชการ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการเป็นต้นไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๙/๒๕๕๓)

๓.๗ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๘ การสั่งลงโทษทางวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ

กรณีข้าราชการตำรวจอ้างว่าป่วยโดยไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานให้เชื่อได้ว่าป่วยจริง มาเป็นข้อแก้ตัวเพื่อที่จะละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการและถือได้ว่าเป็นการดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ข้าราชการเคยกระทำผิดวินัยมาแล้วหลายครั้ง ในการกระทำ ความผิดวินัยแต่ละครั้งผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะได้รับการลงทัณฑ์เฉพาะการกระทำผิดใน ครั้งนั้น ๆ แม้ต่อมาจะได้กระทำผิดอีกอันเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจลงทัณฑ์ ได้ร้ายแรงกว่าผู้ที่ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวก็มีอาจกำหนด ให้สูงเกินส่วนกับพฤติการณ์และการกระทำผิดวินัยนั้นได้

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองหญ้าไซ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หนองหญ้าไซ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี กำหนด ๓๐ วัน กรณีกระทำ ผิดวินัย ฐานดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน ที่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕ อนุ ๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ โดยเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เข้าร่วมประชุม ชี้แจงข้อราชการประจำสัปดาห์โดยไม่ทราบสาเหตุ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดี อ้างว่าปวดศีรษะอย่างรุนแรงไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าไม่มีหลักฐานให้เชื่อได้ว่าป่วยจริง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเคยอ้างถึงเหตุผลในลักษณะ ทำนองเดียวกันนี้เพื่อเป็นข้อแก้ตัวมาโดยตลอดเพื่อที่จะละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๓๐ วัน จึงเป็นการสั่งลงทัณฑ์ฐานดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคนละกรณีกับการขาดราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเคยถูกลงโทษ ภาคทัณฑ์กรณีขาดตรวจจำนวนและไม่ปฏิบัติหน้าที่สิบเวรในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อมา ตำรวจภูธรภาค ๗ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาหลีกเลียงหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชา และในช่วงที่ยังไม่มาปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นการละทิ้งหน้าที่สิบเวร จึงให้เพิ่มทัณฑ์ เป็นลงทัณฑ์กักขังมีกำหนด ๗ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงทัณฑ์ จากลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์เป็นลงทัณฑ์กักขังมีกำหนด ๗ วัน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีโดยไม่คำนึงถึงฐานความผิดและแนวทางปฏิบัติในเรื่อง

ระดับการลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจตามหนังสือ ตร. ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๔๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ ที่กำหนดระดับการลงทัณฑ์ในกรณีขาดราชการ ๑ ถึง ๒ วัน ว่าให้ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจสั่งกักขังได้มีกำหนด ๓ วัน กรณีของผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่เข้าร่วมประชุมดังกล่าวถือว่าเป็นการขาดราชการเพียง ๑ วันเท่านั้น อัตราโทษที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะลงโทษได้ จึงไม่เกิน ๓ วัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๓๐ วัน จึงเป็นการสั่งการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย โดยได้รับ ทุกขเวทนาจากการถูกกักขัง ถูกเพื่อนฝูง ผู้ร่วมงานหรือบุคคลภายนอกดูหมิ่นเกลียดชัง เสื่อมเสียชื่อเสียง เสียสุขภาพจิต และบุคคลในครอบครัวได้รับการดูถูกเหยียดหยาม อันเป็น ความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ผู้ฟ้องคดีขอคิดค่าเสียหายในส่วนนี้เป็นเงินจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และค่าขาดรายได้จากการประกอบกิจการร้านอาหารและบริการให้เช่าตู้เพลง เป็นเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงทัณฑ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในระหว่างการพิจารณา ศาลปกครอง ชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งลงทัณฑ์ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงถูกลงทัณฑ์ กักขัง ๒๔ วัน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๕ บัญญัติว่า การกระทำผิดวินัยตำรวจนั้น ท่านให้หมายความรวมถึงการกระทำดังจะกล่าวต่อไปนี้ ๑. คือ ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย ... มาตรา ๘ บัญญัติว่า ทัณฑ์ที่จะลงแก่ผู้กระทำผิดต่อวินัยตำรวจดังกล่าวไว้ในหมวด ๒ นั้น ให้มีกำหนดเป็นหกสถาน คือ ... ๔. กักขัง ... มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในการที่ ผู้บังคับบัญชาจะลงทัณฑ์แก่ผู้กระทำผิดนั้น ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามกำหนดอำนาจลงทัณฑ์ ในตารางท้ายพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งตามตารางกำหนดอำนาจลงทัณฑ์ตำรวจได้กำหนดให้ ผู้บังคับบัญชาระดับรองผู้กำกับการมีอำนาจลงทัณฑ์กักขังผู้กระทำผิดระดับผู้บังคับหมู่ได้ ไม่เกิน ๓๐ วัน มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติว่า ก่อนที่ผู้ที่มีอำนาจลงทัณฑ์ จะลงทัณฑ์ครั้งคราวใดก็ดี ให้พิจารณาโดยถ่วงถ่วงถึงความแน่นอนว่าผู้ที่จะต้องรับทัณฑ์นั้น มีความผิดจริงแล้ว จึงสั่งลงทัณฑ์ อย่าลงทัณฑ์โดยโหชะจริต หรือลงทัณฑ์แก่ผู้ที่ไม่ได้ ความชัดเจนว่ามีความผิดนั้นเป็นอันขาด เมื่อพิจารณาความผิดละเอียดแล้ว ต้องชี้แจงให้ ผู้กระทำผิดนั้นทราบว่าการทำผิดในข้อใด เพราะเหตุใด แล้วจึงลงทัณฑ์ อีกทั้ง พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า วินัยและการรักษาวินัย ของข้าราชการตำรวจ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ และมาตรา ๖๑ บัญญัติให้

นำบทบัญญัติในหมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ซึ่งมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญให้ทำเป็นคำสั่ง ... ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และมีให้เป็นไปโดยพยาบาล โดยอคติ หรือโดยโทสะจริต หรือลงโทษผู้ที่ไม่มีความผิด...

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ ยามประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองหญ้าไซ ตั้งแต่เวลา ๐๐.๐๑ ถึง ๐๘.๐๐ นาฬิกา แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อราชการประจำสัปดาห์ของสถานี ในเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจเข้าร่วมประชุมชี้แจงข้อราชการประจำสัปดาห์ทุกวันอังคาร ผู้ฟ้องคดีอ้างแต่เพียงว่า ในเวลาดังกล่าวมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ โดยไม่ปรากฏหลักฐานใบลาหรือหลักฐานใบรับรองแพทย์ยืนยันอาการเจ็บป่วยดังกล่าว ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีป่วยหรือมีเหตุที่ทำให้ไม่อาจเข้าร่วมประชุมได้ ผู้ฟ้องคดีก็ควรรายงานผู้บังคับบัญชาทราบในวันนั้นหรือทันทีที่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้กระทำ จนกระทั่งผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ชี้แจง พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการและถือได้ว่าเป็นการต้อ ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวของผู้ฟ้องคดีสามารถปรับบทความผิดได้เป็นสองฐาน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรับบทความผิดของผู้ฟ้องคดีว่า ต้อ ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นความผิดตามมาตรา ๕ อนุ ๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนกรณีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน นั้น รองผู้กำกับการ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองหญ้าไซเป็นผู้ลงนามในคำสั่ง ดังนั้น คำสั่งดังกล่าว จึงออกโดยผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งในระดับรองผู้กำกับการซึ่งตามตารางกำหนดอำนาจ ลงโทษตำรวจแนบท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ กำหนดให้มี อำนาจลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาตำแหน่งผู้บังคับหมู่โดยกักขังได้ ๓๐ วัน ประกอบกับ กรมตำรวจได้กำหนดแนวทางในการพิจารณาโทษข้าราชการตำรวจผู้กระทำความผิดวินัย แนบท้ายหนังสือ ตร. ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๔๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การลงโทษที่เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสม และได้แจ้งผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น เพื่อทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว แต่แนวทางดังกล่าวมิได้กำหนดระดับการลงโทษ

สำหรับความผิดฐานคือ ชัดขึ้น หลีกเลี่ยง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมายไว้ เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยกระทำผิดวินัยมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งในการกระทำ ความผิดวินัยแต่ละครั้งผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะได้รับการลงทัณฑ์เฉพาะการกระทำผิดในครั้งนั้นๆ แม้ต่อมาจะได้กระทำผิดอีกอันเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจลงทัณฑ์ได้ร้ายแรงกว่า ผู้ที่ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวก็มีอาจกำหนดให้สูงเกินส่วนกับ พฤติการณ์และการทำความผิดวินัยของผู้ฟ้องคดีได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีถูกลงทัณฑ์ กักขังมีกำหนด ๗ วัน กรณีขาดตรวจจำนวนและไม่ปฏิบัติหน้าที่สิบเวรช่วงเวลา ๐๘.๐๐ ถึง ๑๐.๐๐ นาฬิกา ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ต่อมา ได้กระทำความผิดในคดีนี้อีก ซึ่งเป็น การทำความผิดซ้ำในลักษณะเดียวกัน การที่ถูกผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาลงทัณฑ์กักขัง ผู้ฟ้องคดี ๓๐ วัน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย การออกคำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นการกระทำ ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๑/๒๕๕๓)

๓.๙ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความ อุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อ ในหน้าที่ราชการ

การที่เจ้าพนักงานที่ดินแจกโฉนดที่ดินโดยสำคัญผิด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทายาทที่แท้จริงของเจ้าของที่ดิน อันเป็นกรณีที่มีได้มีความระมัดระวัง ตามควรแห่งวิสัยและพฤติการณ์ในฐานะหัวหน้าฝ่ายทะเบียนจะพึงมี พฤติการณ์ ดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไรร้ายแรงฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ ฝ่ายทะเบียน นาง ป. ภรรยาของผู้ตาย ได้มาขอรับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ ที่เจ้ามรดกได้ขออนุญาตออกไว้โดยการ เปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดินตามความในมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้แจกโฉนดที่ดิน ได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ ซึ่งมีชื่อ และนามสกุลในโฉนดที่ดินเหมือนกับเจ้ามรดกให้ มีผลให้นาง ป. นำโฉนดที่ดินดังกล่าว พร้อมคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ และใบมรณบัตรเจ้ามรดกมายื่นคำขอ จดทะเบียนประเภทผู้จัดการมรดก โอนมรดก และจำนอง อันเป็นเหตุให้ต้องเพิกถอนรายการ จดทะเบียนดังกล่าว กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือถึงต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีเพื่อแจ้ง ข้อเท็จจริงในกรณีผู้ฟ้องคดีได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ โดยสำคัญผิด ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ

และให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งหลักฐานการชี้แจงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้การดำเนินการทางวินัยเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นธรรมต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงในกรณีดังกล่าวแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นการกระทำผิดวินัย จึงสั่งให้ยุติเรื่อง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รายงานต่อ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติให้ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ % เป็นเวลา ๒ เดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วได้สั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ป. ภรรยาของผู้ตาย ได้มาขอรับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ ที่เจ้ามรดกได้ขอยกไว้โดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดินตามความในมาตรา ๘๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้แจกโฉนดที่ดินได้แจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ ซึ่งมีชื่อและนามสกุลในโฉนดที่ดินเหมือนกับเจ้ามรดกให้ มีผลให้นาง ป. นำโฉนดที่ดินดังกล่าวไปยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ขอเป็นผู้จัดการมรดกในที่ดินดังกล่าว และศาลได้มีคำสั่งแต่งตั้งนาง ป. เป็นผู้จัดการมรดก นาง ป. ได้มาขอจดทะเบียนโอนมรดก พร้อมกับนำที่ดินไปจดทะเบียนจำนอง โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอและสอบสวนสิทธิ และเจ้าหน้าที่ผู้ลงนามจดทะเบียนไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน อันเป็นเหตุให้ต้องเพิกถอนรายการจดทะเบียนดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทายาทที่แท้จริงของเจ้าของโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ ต้องยื่นฟ้องนาง ป. ต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนดังกล่าว และศาลได้ทำการเพิกถอนรายการจดทะเบียนด้านหลังโฉนดที่ดินพิพาทให้คงชื่อเจ้าของคนเดิม ซึ่งในการแจกโฉนดที่ดินดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบพบว่าชื่อบิดามารดาของเจ้าของที่ดินไม่ตรงกัน แต่นาง ป. ให้เหตุผลว่าชื่อบิดามารดาของเจ้าของที่ดินชาวบ้านเรียกอย่างหนึ่งและมีชื่อเป็นทางการอีกอย่างหนึ่ง โดยยืนยันว่าเป็นสามีของตนจริง และเสียชีวิตแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงแนะนำให้ไปดำเนินการให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองรับรองตัวบุคคลว่าเป็นบุคคลเดียวกันแล้วจึงจะรับเรื่องโอนมรดกให้ต่อไป แต่เพื่อประโยชน์ของทายาทจะได้นำโฉนดที่ดินไปให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองตรวจสอบเพื่อออกหนังสือรับรองตัวบุคคล

และเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการเร่งรัดแจกโฉนดที่ดินตามนโยบายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงพิจารณาอนุญาตให้นาง ป. รับโฉนดที่ดินไป โดยผู้ฟ้องคดีให้เหตุผลในการแจกโฉนดที่ดินพิพาทว่า เพื่อดำเนินการให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองรับรองตัวบุคคล โดยได้บันทึกถ้อยคำของนาง ป. ไว้เป็นหลักฐานว่าการรับโฉนดที่ดินครั้งนี้ไปเพื่อขอรับมรดกเท่านั้น

เมื่อพิจารณาตามเอกสารเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ กับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ ปรากฏว่าเจ้าของที่ดิน คือ บุคคลที่มีชื่อและนามสกุลเดียวกัน แต่มีที่อยู่ อายุ และชื่อบิดามารดาแตกต่างกัน โดยผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบเอกสารดังกล่าว และทราบถึงความแตกต่างนั้นแล้ว แม้นาง ป. จะอ้างว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ สุกุหาย และได้นำเสนอหลักฐานบันทึกประจำวันแจ้งความของหายของสถานีตำรวจภูธรกระสังแนบมาเพื่อประกอบหลักฐานการรับโฉนดที่ดินฉบับดังกล่าว และในทางข้อเท็จจริงแล้วมีความเป็นไปได้น้อยมากที่เจ้าของที่ดินจะมีชื่อและนามสกุลเหมือนกันก็ตาม หากผู้ฟ้องคดีตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนย่อมทราบได้ว่าเจ้าของโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๒๒๑ กับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๓๔๕๙ เป็นคนละคนกัน เหตุผลของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการใช้ความระมัดระวังตามสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าได้แจกโฉนดที่ดินพิพาท เพื่อไปจัดทำหนังสือรับรองตัวบุคคลจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองก็ตาม แต่ในฐานะเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินย่อมต้องทราบว่าโฉนดที่ดินเป็นเอกสารสิทธิที่สามารถนำไปใช้เพื่อหาประโยชน์ได้ ดังนั้น จึงไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะแจกโฉนดที่ดินตัวจริงให้แก่ นาง ป. เพื่อนำไปออกหนังสือรับรองตัวบุคคล การกระทำของผู้ฟ้องคดี ถือเป็น การก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทายาทที่แท้จริง อันเป็นกรณีที่มีได้มีความระมัดระวังตามควรแห่งวิสัยและพฤติการณ์ในฐานะหัวหน้าฝ่ายทะเบียนจะพึงมี พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้บังคับบัญชาส่งลงโทษตัดเงินเดือน ๕ % เป็นเวลา ๒ เดือน นั้น สมควรแก่กรณีแล้ว

เมื่อขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการโดยชอบด้วยมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบกับกรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งยุติเรื่อง

^{๒๒} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

การประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้องเหมาะสมนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจเปลี่ยนแปลงโทษทางวินัยได้ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหก และวรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ % เป็นเวลา ๒ เดือน จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๗/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

๔.๑ การกำหนดความผิดในการลงโทษ กรณีคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว

ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะความผิดและความร้ายแรงแห่งกรณี

สรุปข้อเท็จจริง

คดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีถูกรองผู้บังคับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยถูกจับกุมในข้อหาร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต กรณีผู้ต้องหาในคดียาเสพติดให้การชดทอว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยามาให้ขาย และผู้ฟ้องคดีได้มอบโทรศัพท์มือถือไว้ให้ใช้ในการติดต่อเรื่องซื้อขายยามาผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับพวก จึงได้นำหมายจับไปจับกุมตัวผู้ฟ้องคดี และได้ยึดโทรศัพท์มือถือของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นของกลาง โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยสอบปากคำพยานบุคคลฝ่ายผู้กล่าวหา รวมทั้งนำเอกสารมาใช้เป็นพยานหลักฐาน และได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยทำบันทึกให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับทราบและมอบให้ผู้ฟ้องคดีหนึ่งฉบับ ผู้ฟ้องคดีได้นำ

พยานบุคคลมาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน จำนวน ๖ ปาก รวมทั้งได้นำพยานเอกสาร ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามานำสืบแก้ข้อกล่าวหา และผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดในข้อหาร่วมกันว่ามีวัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต และเป็นข้าราชการตำรวจกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยตำรวจตามมาตรา ๕ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ประกอบกับมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ควรลงโทษไล่ออกจากราชการ แต่เนื่องจากคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำเลยยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงควรรอฟังผลการพิจารณาของศาลก่อน ต่อมา ในคดีอาญาศาลอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดี และคดีถึงที่สุดโดยศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืนและไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาสำนวนการสอบสวนและรายงานการสอบสวนแล้วเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติด้อย่างร้ายแรง จึงลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์) โดย อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้พิจารณาสำนวนสอบสวนและฟังผู้ฟ้องคดีแถลงด้วยวาจาแล้ว นำเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา โดยเห็นควรยกอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา และในความผิดกรณีร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายนั้น ตามแนวทางการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดฐานนี้ส่วนมากลงโทษไล่ออก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ ให้ยกอุทธรณ์ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีนครี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษจากปลดออกจากราชการเป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออก เป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งสั่งการให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัด แต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือ พฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบมาถึงหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียง ของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่ง ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นการลงโทษทางวินัย เกี่ยวกับความประพฤติของผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ฟ้องคดีถูกผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดให้การชดเชยต่อว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าของกลางมาให้ขาย และมอบโทรศัพท์มือถือไว้ใช้ในการติดต่อเรื่อง ชื่อขายยาม้า ต่อมา ผู้กำกับการ ๒ ประจำกองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดกับพวกได้จับกุมตัวผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่วมกันมีวัตถุประสงค์ ต่อจิตและประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย โดยไม่ได้รับอนุญาต และได้ยึดโทรศัพท์มือถือไว้เป็นของกลาง รองผู้บังคับการ หัวหน้า ตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรี จึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีกรณีดังกล่าว โดยคณะกรรมการได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวม พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยมีได้พิจารณาเพียงคำให้การของผู้ต้องหา หากแต่ ได้พิจารณาพฤติการณ์ทั้งปวงของผู้ฟ้องคดีประกอบกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว พฤติการณ์เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำยาม้าไปมอบให้กับผู้ต้องหาเพื่อขายและให้ โทรศัพท์มือถือเอาไว้สำหรับติดต่อเรื่องดังกล่าว อันเป็นการร่วมกันมีวัตถุประสงค์ต่อจิต และประสาท ประเภท ๒ (เมทแอมเฟตามีนหรือยาม้า) ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย โดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่ถูกกล่าวหา แม้ในคดีอาญาได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีและ คดีถึงที่สุดแล้วก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา เนื่องจากการดำเนินการลงโทษทางวินัยมีหลักเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ผลของการดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องตรงกับ

ผลทางคดีอาญาเสมอไป อีกทั้ง กรณีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการโดยเคร่งครัดและจริงจัง การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษากฎหมายมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดในเรื่องดังกล่าวกลับเป็นผู้มีพฤติกรรมกระทำผิดเสียเองย่อมมีผลกระทบต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรง จึงเข้าลักษณะเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงชอบที่จะมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงนามรับทราบและให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา หลังจากนั้น คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งตามบันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหา และนำพยานบุคคลฝ่ายผู้ถูกกล่าวหามาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน โดยมีได้หลงประเด็นการต่อสู้ ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและได้โต้แย้งแสดงหลักฐานของตนอย่างเพียงพอตามหลักเกณฑ์และวิธีการอันเป็นข้อสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว

กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษจากปลดออกเป็นไล่ออกจากผู้ถูกฟ้องคดีออกจากราชการนั้น มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บัญญัติว่า ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้ และข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๔๐)๕ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดว่า เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. รายงานนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาส่งการต่อไปโดยเร็ว เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามมติของ ก.พ. หรือคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาวินิจฉัยมีมติแล้ว ให้สำนักงาน ก.พ. แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องทราบ หรือ

ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้นำหลักเกณฑ์เรื่องการอุทธรณ์ดังกล่าวมาใช้กับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. ดังนั้น ในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีได้ตามความเหมาะสม เมื่อลักษณะความผิดของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่เป็นความร้ายแรงแห่งกรณีและตามแนวทางการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในความผิดนี้ส่วนมากให้ลงโทษไล่ออก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อพิจารณาสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิ่มโทษจากลงโทษปลดออก เป็นการลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงอยู่ในขอบอำนาจหน้าที่และความเหมาะสมแห่งความผิด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการ เป็นให้ไล่ออกจากราชการ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เพิ่มโทษเป็นไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘/๒๕๕๓)

๔.๒ กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๕

คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. กรณีเกี่ยวกับค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๑.๑ ผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๑.๑.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งโอนมาเป็น
ข้าราชการพลเรือน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายกำหนดเหตุยกเว้น
ระงับสิทธิ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีทางราชการจัดที่พักอาศัยให้แก่คู่สมรส

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีมีเคหสถานเป็นของตนเองหรือคู่สมรส

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๕ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำ
สำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการกรณีข้าราชการเช่าบ้านของ
มารดา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๑.๑.๗ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการผู้มีสิทธิอยู่ก่อนพระราชกฤษฎีกา
ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ใช้บังคับ**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๑.๒ การเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้
เพื่อชำระราคาบ้าน**

๑.๒.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน

๑) กรณีที่รื้อบ้านหลังเดิมแล้วปลูกสร้างใหม่บนที่ดินแปลงเดิม

กรณีที่ข้าราชการซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตาม
มาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้กู้เงินจากสถาบัน
การเงินเพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน แต่ไม่สามารถเข้าพักอาศัยได้เนื่องจากบ้านหลังดังกล่าว
มีสภาพทรุดโทรมจนยากแก่การซ่อมแซม จึงได้รื้อบ้านหลังเดิมแล้วปลูกสร้างบ้านหลังใหม่
ซึ่งตั้งอยู่บนที่ดินแปลงเดิมเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและอาศัยอยู่จริง เมื่อบ้านหลังดังกล่าว
ปลูกสร้างแล้วเสร็จ โดยไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน
มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมาก่อน ถือได้ว่าเป็นการใช้สิทธิการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อ
ชำระราคาบ้านเพียงหลังเดียวในท้องที่ที่ตนมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ จึงต้องด้วย
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาข้างต้นแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๓ อำเภอ
ศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ต่อมากระทรวงสาธารณสุขมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีย้ายมาปฏิบัติ
ราชการประจำที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี โดยผู้ฟ้องคดีได้เช่าบ้านเป็นที่อยู่อาศัย
และใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านมาโดยตลอด ต่อมาผู้ฟ้องคดีกู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์จำนวน
๘๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้านแต่บ้านมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ไม่สามารถเข้าพักอาศัย
อยู่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้รื้อบ้านหลังดังกล่าวเพื่อปลูกสร้างบ้านหลังใหม่บนที่ดินแปลงเดิม โดยกู้เงิน
จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทจากธนาคารเดียวกันและได้เข้าอยู่อาศัยในบ้านหลังดังกล่าวจริงตั้งแต่วันที่
๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้กับธนาคาร
อาคารสงเคราะห์ แต่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดี
เบิกค่าเช่าบ้านตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รื้อบ้านหลังแรกแล้วปลูกสร้าง
บ้านหลังใหม่ ถือว่าสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านที่เกิดจากบ้านหลังแรกได้สิ้นสุดลง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่ง

ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยข้อเสนอของคณะกรรมการตรวจสอบการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยืนยันความเห็นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่เป็นธรรม จึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้าน และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่กับธนาคารตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีเข้าอยู่อาศัยจริงในบ้านที่ขอใช้สิทธิ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เข้ารับราชการครั้งแรกในท้องที่จังหวัดนครพนม ต่อมากระทรวงสาธารณสุขมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีให้มาปฏิบัติราชการประจำที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นสำนักงานในต่างท้องที่ที่รับราชการครั้งแรก ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ การที่ผู้ฟ้องคดีกู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์จำนวนเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้าน แต่ไม่สามารถเข้าพักอาศัยได้เนื่องจากบ้านหลังดังกล่าวมีสภาพทรุดโทรม จึงกู้เงินจากธนาคารเดียวกันอีกครั้งหนึ่งเป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อรื้อบ้านหลังเดิมแล้วปลูกสร้างบ้านหลังใหม่บนที่ดินแปลงเดิม และระหว่างการก่อสร้างผู้ฟ้องคดีมิได้นำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการแต่อย่างใด ภายหลังจากนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านหลังดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการ ถือได้ว่าเป็นการใช้สิทธิการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านเพียงหลังเดียวในท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านดังกล่าว

^๑ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการทำพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานของตนเอง หรือของสามีหรือภริยาที่พออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) เป็นข้าราชการวิสามัญ

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับอัตราเงินเดือนในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการทำพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

จึงต้องด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามมาตรา ๑๖^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นผู้มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้าน โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อนำไปผ่อนชำระ เงินกู้ราคาบ้าน ๘๐๐,๐๐๐ บาท ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านที่กฎหมายกำหนดตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดี เข้าอาศัยอยู่จริงในบ้านหลังดังกล่าว ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๙/๒๕๕๓)

๒) กรณีที่ต่อเติมและซ่อมแซมบ้าน

โดยที่มาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยเหลือข้าราชการให้มีบ้านเป็นของตนเอง โดยอนุญาต ให้ข้าราชการที่ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น นำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระ มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการแทนการเช่าบ้าน โดยจะได้รับการช่วยเหลือเฉพาะในส่วนที่เป็นราคาที่ดินและบ้านที่เช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อซื้อเท่านั้น ส่วนการต่อเติมหรือซ่อมแซมบ้าน มิได้อยู่ในข่ายที่จะได้รับการช่วยเหลือ แม้จะเป็นการต่อเติมหรือซ่อมแซมบ้านก่อน การเข้าอยู่จริงก็ตาม ถือว่ามีใช้กรณีที่อยู่ในเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

^๒ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง และสามีหรือภริยา ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อ หรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านอยู่เพียงหลังเดียวในท้องที่นั้น

(๒) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับสถาบันการเงิน หรือกับรัฐวิสาหกิจหรือสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเคหะ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้ จะต้องได้รับความเห็นชอบตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่นั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล สว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้เช่าบ้านและได้รับอนุมัติให้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีซื้อบ้านพร้อมที่ดินจากการประกาศขายทอดตลาดในราคา ๒๕๐,๐๐๐ บาท โดยได้ทำสัญญากู้เงินจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๒๕,๐๐๐ บาท เพื่อชำระราคาบ้านพร้อมที่ดิน แต่เนื่องจากบ้านหลังดังกล่าวชำรุดทรุดโทรมไม่สามารถใช้พักอาศัยได้ ผู้ฟ้องคดีจึงกู้เงินจากธนาคารดังกล่าวอีกเป็นสัญญากู้เงินฉบับที่ ๒ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อต่อเติมและซ่อมแซมบ้าน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ทำบันทึกขอเปลี่ยนแปลงการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นค่าผ่อนชำระเงินกู้จำนวน ๔๒๕,๐๐๐ บาท ในอัตราเดือนละ ๓,๕๐๐ บาทตามสิทธิของตน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้เฉพาะการกู้เงินตามสัญญากู้เงินฉบับที่ ๑ จำนวน ๒๒๕,๐๐๐ บาท ซึ่งต้องผ่อนชำระในอัตราเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ส่วนหนี้เงินกู้ตามสัญญากู้เงินฉบับที่ ๒ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งต้องชำระในอัตราเดือนละ ๑,๘๐๐ บาท นั้น กรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๙.๕/๓๕๐๔ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตอบข้อหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ข้าราชการที่จะมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ จะต้องเป็นกรณีที่มีหนี้ต้องชำระราคาบ้านเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในบ้านหลังดังกล่าว สำหรับหนี้ที่เกิดจากการต่อเติมและซ่อมแซมบ้านถือเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นภายหลังซึ่งมิใช่เป็นภาระผูกพันในการเช่าซื้อหรือชำระราคาบ้าน จึงไม่อาจนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้กรณีดังกล่าวมาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือแจ้งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ตามสัญญากู้เงินฉบับที่ ๒ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ กค ๐๔๐๙.๕/๓๕๐๔ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับเงินกู้ตามสัญญากู้เงินฉบับที่ ๒ รวมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้เต็มวงเงินกู้ทั้งสองสัญญาจำนวน ๔๒๕,๐๐๐ บาท ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๖

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยเหลือข้าราชการที่มีรายได้น้อยให้มีเคหสถานของตนเอง ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่

เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย และได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น นำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการแทนการเช่าบ้าน การอนุมัติจึงต้องพิจารณาว่าข้าราชการผู้นั้นได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุก่อน ส่วนสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือกรณีใดและเป็นจำนวนเท่าใดขึ้นอยู่กับความประสงค์ของข้าราชการผู้นั้นซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือไม่เกินจำนวนที่ตนมีสิทธิได้รับ หากประสงค์จะเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้าน ก็ได้รับการช่วยเหลือเฉพาะในส่วนที่เป็นราคาที่ดินและบ้านที่เช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อซื้อเท่านั้น ส่วนการต่อเติมหรือซ่อมแซมแม้จะได้ดำเนินการก่อนเข้าอยู่อาศัยจริงก็ตามก็มิได้อยู่ในข่ายจะได้รับการช่วยเหลือ เพราะเงินที่ต้องใช้ในการต่อเติมหรือซ่อมแซมถือเป็นส่วนที่แยกต่างหากจากราคาบ้านที่เช่าหรือซื้อ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้มาประจำในสำนักงานแห่งใหม่และได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ถือได้ว่าความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีได้รับการแก้ไขเยียวยาแล้ว ภายหลังผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะซื้อที่ดินพร้อมบ้าน ซึ่งบ้านหลังหลังดังกล่าวมีสภาพทรุดโทรมไม่สามารถใช้พักอาศัยได้ และได้ไปจดทะเบียนการซื้อขายที่ดินพร้อมบ้านหลังดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพร้อมบ้านหลังดังกล่าวนับแต่เวลานั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทำสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่ ๑ กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๒๕,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อที่ดินพร้อมบ้านหลังดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่ ๒ กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อต่อเติมและซ่อมแซมบ้าน ถือว่ามีใช้กรณีที่อยู่ในเจตนาารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อต่อเติมและซ่อมแซมบ้านมาขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการไม่ได้ อันเป็นคนละกรณีกับบ้านที่ยังสร้างไม่เสร็จ ซึ่งถือว่ายังไม่มีสภาพเป็นบ้าน ผู้ก่อสร้างที่มีหนี้เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว ถือเป็นหนี้เพื่อการก่อสร้างให้เป็นบ้านที่สมบูรณ์ก่อนเข้าอยู่อาศัย ข้าราชการดังกล่าวก็มีสิทธินำค่าเช่าซื้อหรือเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยมาขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ แต่บ้านที่สร้างเสร็จแล้วย่อมมีสภาพเป็นบ้านหรือเคหสถานมาก่อนหากเพียงแต่มีสภาพทรุดโทรม เจ้าของบ้านมีภาระที่จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง การมีหนี้จากการซ่อมแซมหรือต่อเติมจึงไม่สามารถนำมาใช้สิทธิขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ ทั้งสองกรณีดังกล่าวจึงมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อต่อเติมและซ่อมแซมบ้านจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๔)

๑.๒.๒ การจัดที่พักอาศัยให้ภายหลังจากที่ข้าราชการใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ข้าราชการที่อยู่ระหว่างใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยวิธีการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ เมื่อถูกย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ยังคงสามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ แม้ทางราชการจะได้จัดที่พักของทางราชการให้ในภายหลัง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู เริ่มรับราชการครั้งแรกที่จังหวัดอุดรธานี ต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนอนุตรดิตต์ จังหวัดอุดรดิตต์ จึงใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านและได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อปลูกสร้างบ้านพักอาศัย โดยต้องผ่อนชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จึงขออนุมัติเปลี่ยนการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน และได้รับอนุมัติตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ เป็นต้นมา ต่อมาผู้ฟ้องคดีย้ายไปช่วยราชการในสำนักงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ภายในจังหวัดอุดรดิตต์ โดยยังคงดำรงตำแหน่งเดิมที่โรงเรียนอนุตรดิตต์ และอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดิม ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านเพื่อนำไปผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านตลอดมา ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้กลับมาปฏิบัติราชการที่โรงเรียนอนุตรดิตต์ตามเดิม และยังคงขอใช้สิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านเพื่อนำไปชำระค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามปกติ แต่ในขณะนั้นโรงเรียนอนุตรดิตต์มีบ้านพักข้าราชการว่างอยู่สองหลัง ประกอบด้วย กรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือตอบข้อหารือไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดอุดรดิตต์ว่า ข้าราชการที่กำลังใช้สิทธิเบิกค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านก็อยู่ในข่ายที่จะต้องจัดให้เข้าอยู่บ้านพักที่ว่างด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงส่งคำอุทธรณ์ของข้าราชการครูที่กำลังเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้ทบทวน แต่ได้รับการยืนยันความเห็นเดิม อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีจึงจ่ายค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนเงินกู้ชำระราคาบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าเช่าบ้านตามสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาตามข้อ ๘ (๓)^๓ ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ จะเห็นได้ว่า ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เหตุแห่งความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานีไม่อนุมัติเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอ รูปคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของผู้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานีอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้รับผิดชอบแทน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีหน้าที่ต้องอนุมัติให้จ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ หรือไม่ เห็นว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดให้ข้าราชการที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ต่อมาได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริง มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ และมาตรา ๑๗^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน กำหนดให้ข้าราชการซึ่งใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๑๖ และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการ

^๓ ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐

ข้อ ๘ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงิน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้หัวหน้าส่วนราชการผู้เบิกเงินจากคลังเป็นผู้อนุมัติ เว้นแต่การอนุมัติการจ่ายเงินของหัวหน้าส่วนราชการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

^๕ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖ และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ โดยขออนุมัติตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในท้องที่อื่นซึ่งตนมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกานี้ ยังคงมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าบ้านหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ได้ ฉะนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าเช่าบ้านข้าราชการ อยู่ก่อนที่ทางราชการจะจัดที่พักให้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่เข้าพักอาศัยในที่พักที่ทางราชการจัดให้ และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ถือเป็นเหตุไม่พิจารณาค่าขอเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของทางราชการ เพราะทางราชการต้องการที่จะช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุ และเมื่อข้าราชการผู้นั้นได้กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ราคาบ้านที่ต้องชำระไปแล้วและได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจโดยชอบแล้ว การที่ต่อมาทางราชการพิจารณาให้งดจ่ายเงินค่าเช่าบ้านเพราะเหตุที่ได้จัดที่พักราชการให้ในภายหลัง ย่อมเป็นการทำให้ข้าราชการผู้นั้นต้องเดือดร้อนเพิ่มขึ้น จึงไม่เป็นไปตามความประสงค์ของทางราชการ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์ที่จะสนับสนุนให้ข้าราชการได้มีบ้านอยู่อาศัยของตนเอง โดยการอนุญาตให้ข้าราชการซึ่งได้รับอนุญาตให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยวิธีการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน เมื่อถูกย้ายไปประจำสำนักงานใหม่ซึ่งมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ยังคงสามารถนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการในท้องที่ใหม่ได้ กรณีจึงเห็นว่า สิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการยังคงมีอยู่ต่อไป ถึงแม้ทางราชการจะได้จัดที่พักของทางราชการให้ในภายหลังก็ตาม ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ไม่อนุมัติจ่ายเงินค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ของผู้ฟ้องคดี เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดได้กระทำดังกล่าว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๑๑ เดือน เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๒๘,๖๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้จ่ายค่าเช่าบ้านข้าราชการในอัตราเดือนละ ๒,๖๐๐ บาท นับแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๖ เรื่อยไป จนถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๔๔)

๑.๒.๓ การนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่มาขอเบิกค่าเช่าบ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๔ กรณีข้าราชการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้านที่มีได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ข้าราชการปฏิบัติราชการ

กรณีผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครูรับราชการครั้งแรกในท้องที่อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ได้โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อันเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ถือว่าการรับราชการของผู้ฟ้องคดีมีความต่อเนื่องกัน และเมื่อต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งครูที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี กรณีนี้ถือว่าผู้ฟ้องคดียังคงมีตำแหน่งประจำอยู่ในท้องที่อำเภอท่าม่วง การที่ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อปลูกสร้างบ้านบนที่ดินที่บิดามารดายกให้ในท้องที่อำเภอท่าม่วง ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ ตามหัยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ แม้ปรากฏว่าจะมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติของหนังสือกระทรวงการคลัง ค่วนที่ สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๓/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ และหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๓๐.๓/๒๗๒๖๙ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๔ ที่มีเนื้อหาเป็นการตัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะใช้สิทธิเบิกเงินเช่าบ้านข้าราชการดังกล่าว แต่เมื่อหนังสือดังกล่าวมีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาข้างต้น ย่อมมิอาจใช้บังคับได้

เมื่อผู้ฟ้องคดีมีสิทธินำหลักฐานการเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกเป็นค่าเช่าบ้านข้าราชการ ต่อมา ในภายหลังแม้จะมีการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีเนื้อหาที่กระทบต่อสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดีข้างต้น กรณีย่อมไม่อาจนำพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวที่ออกใช้บังคับในภายหลังมาใช้บังคับกับกรณีของผู้ฟ้องคดีที่เกิดขึ้นก่อนได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต ๑ ที่สั่งให้ระงับการใช้สิทธิของผู้ฟ้องคดีโดยให้งดการนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งครูที่อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งครู

ที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โดยพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาที่อำเภอท่าม่วง หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้โอนสังกัดจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติโดยผลของพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (เดิม) ให้ไปช่วยราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการชั่วคราว แต่ผู้ฟ้องคดียังคงพักอาศัยที่บ้านของบิดามารดาที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เช่นเดิม ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อปลูกบ้านในที่ดินที่ บิดามารดาขายให้ที่อำเภอท่าม่วง และนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้มาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ข้าราชการ ตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๖ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุมัติให้เบิกมาโดยตลอด ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีได้โอนมาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งนิติกร ๕ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งระงับการเบิกจ่าย ค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป โดยอ้างแนวปฏิบัติตามหนังสือ กระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ และหนังสือ กรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๓๐.๓/๒๗๒๖๙ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดว่า ข้าราชการที่จะนำ หลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกต่อในท้องที่ใหม่ จะต้องมีการรายงานตัวและเช่าบ้านอยู่จริงในท้องที่ใหม่ด้วย กรณีของผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถ นำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งงดเบิกค่าเช่าบ้าน และหนังสือกรมบัญชีกลางดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขอใช้สิทธิกู้ยืมเงิน เพื่อปลูกบ้านที่อำเภอท่าม่วง โดยดำรงตำแหน่งอยู่ที่อำเภอท่าม่วง อันเป็นตำแหน่งหน้าที่ประจำ และหนังสือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ศษ ๑๔๐๙/๗๒๕๖ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ นั้น เป็นเพียงหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้ พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านได้ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านแต่เดิม แม้ภายหลังจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีโอนไปบรรจุในตำแหน่งนิติกร ๕ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สิทธิในการได้รับค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ยังคงมีอยู่ตามมาตรา ๑๗ แห่ง พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกา เดียวกัน และมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ ผู้ฟ้องคดีจึงโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มี หนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งตอบข้อหารือกรณีของผู้ฟ้องคดี สรุปได้ว่าการปฏิบัติงาน ณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีของผู้ฟ้องคดี เป็นการช่วยราชการในลักษณะ

ประจำ การกู้เงินจากธนาคารเพื่อปลูกสร้างบ้านในท้องที่อำเภอท่าม่วง จึงเป็นการปลูกสร้างบ้าน นอกท้องที่ที่ปฏิบัติราชการประจำ จึงไม่มีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อปลูกสร้างบ้าน มาเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการ และคำสั่งอนุมัติให้เบิกจ่ายค่าเช่าบ้านดังกล่าว ถือเป็นคำสั่ง ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้อนุมัติการเบิกจ่ายจะต้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ส่วนเงิน ค่าเช่าบ้านที่จ่ายไปโดยไม่มีสิทธิให้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านให้ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๔๕ จนถึงปัจจุบัน และให้อธิบดีกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ยกเลิกหนังสือ ที่ กค ๐๔๐๙.๕/๑๑๘๓ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีเริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งครูในท้องที่อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี อันเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ต่อมา ได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งครูที่โรงเรียนวัดวังขนายทายการาม อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี แม้ว่าต่อมาได้โอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อันเป็นราชการส่วนกลางโดยผลของพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ แต่โดยที่ พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดให้สถานภาพของความเป็นข้าราชการมี ความต่อเนื่องกันไปในการโอนย้ายไม่ว่าจากราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น ดังนั้น จึงถือได้ว่า การรับราชการของผู้ฟ้องคดีมีความต่อเนื่องกัน และถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรับราชการครั้งแรกในท้องที่ อำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ฉะนั้น เมื่อท้องที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นคนละ ท้องที่กับท้องที่รับราชการครั้งแรก ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามมาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านโดยนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๓๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งอนุมัติให้เบิกจ่ายได้เรื่อยมา การที่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งระงับการจ่ายค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างแนวปฏิบัติตามหนังสือ กระทรวงการคลัง ส่วนที่ ๓๓๐/ว ๗๓ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๔ และหนังสือ กรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๕๓๐.๓/๒๗๒๖๙ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งมีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า ข้าราชการที่จะนำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกต่อ ในท้องที่ใหม่ จะต้องมีกรรายงานตัวและเช่าบ้านอยู่จริงในท้องที่ใหม่ด้วย นั้น โดยที่ปรากฏว่า พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ได้ให้สิทธิแก่ข้าราชการที่เช่าซื้อหรือซื้อบ้านสามารถ

ใช้หลักฐานการเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกเป็นค่าเช่าบ้านได้ โดยกำหนดคุณสมบัติของข้าราชการผู้มีสิทธิ และการใช้สิทธิไว้ในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากสิทธิและการใช้สิทธิขอเบิกค่าเช่าบ้านผู้อยู่อาศัยตาม มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๔ ดังนั้น จึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์ในมาตรา ๑๓^๖ อันเป็นหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับเวลาเริ่มต้นแห่งสิทธิของข้าราชการผู้มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ ประกอบกับมาตรา ๔ ที่มีสิทธิขอเบิกค่าเช่าบ้านในกรณีที่มีการเช่าบ้านผู้อยู่อาศัย มาใช้บังคับกับกรณีที่มีการนำหลักฐานการเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน ในท้องที่เดิมมาเบิกต่อในท้องที่ใหม่ได้ เพราะกรณีหลังนี้พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนด หลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา ๑๗ เป็นการเฉพาะแล้ว ซึ่งมาตรา ๓ วรรคสอง แห่งพระราชกฤษฎีกา เดียวกัน บัญญัติว่า บรรดากฎ ข้อบังคับ และระเบียบอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชกฤษฎีกานี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้แทน ดังนั้น แนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลังและหนังสือกรมบัญชีกลางดังกล่าวจึงมีอาจใช้บังคับได้ สำหรับข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ว่า การปฏิบัติงาน ณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาญจนบุรีของผู้ฟ้องคดี เป็นการช่วยราชการในลักษณะประจำ นั้น เห็นว่า เป็นกรณีที่เกิดจาก การที่กรมบัญชีกลางแปลความการเดินทางไปราชการชั่วคราวตามพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔ ว่าหมายถึง การเดินทางไปปฏิบัติราชการในลักษณะชั่วคราวซึ่งชั่วคราวมีกำหนด ระยะเวลาแน่นอนและสามารถปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าวให้แล้วเสร็จในระยะเวลาสั้น ๆ และลักษณะของงานจะต้องไม่เป็นงานต่อเนื่องที่จะต้องทำตลอดไปนั้น ซึ่งเป็นการแปลความหมาย ของการเดินทางไปราชการชั่วคราวเกินเลยนอกเหนือจนเป็นการขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๓^๗

^๖ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๑๓ ให้ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นได้เช่าอยู่จริง แต่ไม่ก่อน วันรายงานตัวเพื่อเข้ารับหน้าที่ และให้สิ้นสุดลงในวันที่ขาดจากอัตราเงินเดือนหรือวันที่อยู่ในชายหมดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ถ้าผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปรับราชการในท้องที่อื่นไม่สามารถออกเดินทางไปได้ในวันส่งมอบหน้าที่ให้มีสิทธิ ได้รับค่าเช่าบ้านต่อไปอีกไม่เกินสิบวันนับแต่วันส่งมอบหน้าที่ เว้นแต่กรณีจำเป็นจะต้องอยู่ต่อไปอีก ให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๗ พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๓ การเดินทางไปราชการชั่วคราว ได้แก่

(๑) การไปปฏิบัติราชการชั่วคราวนอกที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือตาม หน้าที่ที่ควรปฏิบัติราชการโดยปกติ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การไปช่วยราชการ ไปรักษาการในตำแหน่ง หรือไปรักษาราชการแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

และมาตรา ๓๒^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เนื่องจากทั้งมาตรา ๑๓ และมาตรา ๓๒ หาได้มีข้อความใดที่จะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบดังกล่าวไม่ แต่การนำเงื่อนไขแห่งระยะเวลาหรือลักษณะงานที่ต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องดังกล่าวมากำหนดว่าเป็นการเดินทางไปราชการชั่วคราวหรือราชการประจำเพียงปรากฏในพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๒ เป็นให้การเดินทางไปราชการประจำ ได้แก่ ... (๓) การเดินทางไปปฏิบัติงานตามโครงการหรือการเดินทางไปช่วยราชการที่มีกำหนดเวลาสิ้นสุดของโครงการหรือการช่วยราชการไว้ชัดเจน ซึ่งมีกำหนดเวลาตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป (๔) การเดินทางไปช่วยราชการที่ไม่อาจกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดหรือมีกำหนดเวลาไม่ถึงหนึ่งปี ซึ่งต่อมาภายหลังส่วนราชการมีความจำเป็นต้องให้ข้าราชการผู้นั้นอยู่ช่วยราชการ ณ สถานที่แห่งเดิมนั้น ให้นำเวลาการช่วยราชการต่อเนื่องและให้ถือเวลาการช่วยราชการตั้งแต่วันครบกำหนดหนึ่งปี เป็นต้นไป เป็นการเดินทางไปราชการประจำ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับภายหลังจากมีคำสั่งให้ย้ายผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการชั่วคราวแล้ว จึงไม่อาจนำมาใช้กับกรณีของผู้ฟ้องคดีที่เกิดขึ้นก่อนใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้ ดังนั้น เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ระบุว่าเป็นการช่วยราชการชั่วคราวในงานนิติการ ซึ่งมีในงานในหน้าที่ความรับผิดชอบเดิม และในขณะนั้นไม่ได้มีการโอนอัตราเงินเดือนตามตัวไปด้วย การเดินทางไปช่วยราชการของผู้ฟ้องคดีที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี ณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จึงเป็นการเดินทางไปราชการชั่วคราวตามบทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ และต้องถือว่ากรณีของผู้ฟ้องคดียังคงมีคำสั่งให้ประจำ ณ โรงเรียนวัดวังขนายทายการาม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ระงับการใช้สิทธิของผู้ฟ้องคดีโดยให้งดการนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่เดิมมาเบิกค่าเช่าบ้านในท้องที่ใหม่ จึงเป็นคำสั่งที่ขัดต่อมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งงดเบิกค่าเช่าบ้านแก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคม ๒๕๔๕ โดยถือเสมือนว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกงดเบิกค่าเช่าบ้าน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๓/๒๕๕๓)

^๕ พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓๒ การเดินทางไปราชการประจำ ได้แก่ การเดินทางไปประจำต่างสำนักงาน ไปรักษาการในตำแหน่งหรือรักษาราชการแทนเพื่อดำรงตำแหน่งใหม่ ณ สำนักงานแห่งใหม่

๑.๒.๕ กรณีใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินเกินหนึ่งหลัง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นขอรับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ แล้วเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติต่อไป และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงยื่นแบบขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๓ ก.) และข้อ ๖ ของระเบียบเดียวกัน กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้าราชการที่ยื่นเรื่องขอรับค่าเช่าบ้านว่าได้เช่าบ้านหลังดังกล่าวพักอาศัยอยู่จริงหรือไม่ และอัตราค่าเช่าบ้านเหมาะสมกับสภาพแห่งบ้านหรือไม่ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานและพฤติการณ์แห่งคดีน่าเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ตามที่กล่าวอ้าง และไม่ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพบ้านเช่าตามระเบียบกระทรวงการคลังข้างต้นเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าผู้บังคับบัญชาได้อนุมัติแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว การที่ผู้บังคับบัญชาได้อนุมัติและดำเนินการจ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าวไว้โดยไม่สุจริต ผู้ฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินที่ได้รับไปเต็มจำนวน การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าเช่าบ้านที่เบิกไปโดยไม่ชอบให้ทางราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีรับราชการครั้งแรกที่จังหวัดนครสวรรค์ ต่อมาได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๖ ที่จังหวัดพิจิตร และได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ พร้อมสัญญาเช่าบ้านที่มีกำหนดเวลาการเช่าตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ ต่ออธิบดีกรมป่าไม้ (ป่าไม้จังหวัดพิจิตร (เดิม)) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพบ้านเช่า

ซึ่งได้ตรวจสอบและรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเข้าบ้านหลังดังกล่าวอยู่จริงตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และราคาเช่าบ้านเหมาะสมกับสภาพแห่งบ้าน เห็นควรอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงอนุมัติให้จ่ายค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๓ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรายงานว่า สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี ได้สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ จึงไม่สามารถเบิกค่าเช่าบ้านได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือสั่งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าเช่าบ้านตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๓ คืนให้แก่ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ได้ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกค่าเช่าบ้าน ข้าราชการแล้ว โดยยื่นสัญญาเช่าบ้านลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ระหว่างผู้ฟ้องคดี ผู้เช่า กับนาย ป. ผู้ให้เช่าตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ต่อหัวหน้า การเงินบัญชีและพัสดุแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีส่งคืนเงินให้แก่ทางราชการ เป็นการปฏิบัติหน้าที่และใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ กลับแกล้งผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีส่งคืนเงิน พร้อมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าเช่าบ้านตามสิทธิตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ในระหว่างวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันที่ ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเช่าบ้านกับนาย ป. ผู้ให้เช่า ถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ อนุมัติให้จ่ายเงินค่าเช่าบ้านประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามแบบ ขอบเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๓ ก.) ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพบ้านเช่าตามข้อ ๖^{๙๙} ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการ เบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐ กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุมัติ แบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิยื่นแบบ ขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๓ ก.) ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง^{๑๐๐}

^{๙๙} ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐

ข้อ ๕ ให้ผู้มีสิทธิรับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้านและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อ ผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๗ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นขอรับเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ แล้วเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามนัย ข้อ ๘ ต่อไป และเมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงยื่นแบบขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๖ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการตามนัยข้อ ๕ แต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อตรวจสอบ ข้อเท็จจริงของข้าราชการที่ยื่นเรื่องขอรับค่าเช่าบ้าน โดยอย่างน้อยให้มีสาระสำคัญ ต่อไปนี้

(๑) ให้ตรวจสอบว่า ได้เข้าบ้านผู้อื่นและพักอาศัยอยู่จริงหรือไม่ ตั้งแต่เมื่อใด

(๒) ให้ตรวจสอบอัตราราคาเช่าบ้านว่าเหมาะสมกับสภาพแห่งบ้านหรือไม่

ในกรณีเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระค่าบ้าน ให้ตรวจสอบตามนัยข้างต้นโดยอนุโลม

ของระเบียบดังกล่าว สำหรับที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ แล้วนั้น ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการโดยถูกต้อง ตามกฎหมาย ทั้งไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนรับแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ บ้านเช่าเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่ประการใด ซึ่งผู้ฟ้องคดีเคยยื่นเรื่องราว ขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมาก่อน ย่อมทราบเป็นอย่างดีว่า หากยังไม่มีความคณะกรรมการตรวจสอบ สภาบ้านเช่า ผู้บังคับบัญชาย่อมยังไม่อาจอนุมัติแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) ให้แก่ ผู้ฟ้องคดีได้ และเมื่อพิจารณาแบบขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๓ ก.) ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๓ ที่ผู้ฟ้องคดียื่นเพื่อขอเบิกค่าเช่าบ้านนั้น ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้กรอก ข้อความระบุว่า มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านตามอนุมัติในแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) เลขที่ใด และลงวันที่ใด ข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานและพฤติการณ์ จึงน่าจะเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ยื่นแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๒ ก.) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ตามที่กล่าวอ้าง

ข้อเท็จจริงยังปรากฏต่อไปอีกว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขอเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาง ธ. อติตกรรยาของนาย ป. มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเช่า และให้ถ้อยคำ ว่าได้อาศัยอยู่บ้านหลังที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้เช่ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จนถึงปัจจุบัน ไม่เคยรู้เห็น กับสัญญาเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดี ไม่เคยให้ใครเช่าบ้านหลังดังกล่าว และไม่เคยรู้จักผู้ฟ้องคดี อันเป็น การขัดแย้งกับสัญญาเช่าบ้านฉบับลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ของผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ฟ้องคดี ก็ไม่ได้คัดค้านข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนั้น แม้จะมีการทำสัญญาเช่าระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ป. เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ จริง แต่เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงข้างต้นแล้วน่าจะเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้พักอาศัยอยู่ในบ้านหลังดังกล่าวตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านและรับค่าเช่าบ้านตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๔๓ รวม ๘ เดือน เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุมัติและดำเนินการจ่าย ค่าเช่าบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามแบบขอเบิกเงินค่าเช่าบ้าน (แบบ ๗๓ ก.) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๔,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขัดต่อมาตรา ๖ วรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าวไว้โดยไม่สุจริต

^{๑๑} พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๖

ฯลฯ

ฯลฯ

การเบิกจ่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ผู้ฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินที่ได้รับไปเต็มจำนวน คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินค่าเช่าบ้านให้แก่ทางราชการ จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๗/๒๕๕๓)

๒. กรณีเกี่ยวกับคำรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ

๓.๑ สิทธิในการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ

๓.๑.๑ สิทธิในการขอรับเงินบำนาญกรณีข้าราชการถูกดำเนินการทางวินัย

แม้ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ จะไม่ได้กำหนดระยะเวลาการส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางว่า ส่วนราชการผู้เบิกจะต้องส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางเมื่อใด แต่ตามข้อ ๓.๑.๒ ของหลักเกณฑ์การขอรับและการจ่ายบำเหน็จบำนาญปกติสำหรับข้าราชการตามโครงการจ่ายตรง ได้กำหนดว่า หากมีการส่งหลักฐานภายในวันที่ ๑๐ ของเดือน กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีของผู้รับบำนาญภายในเดือนนั้น หากส่งหลักฐานหลังวันที่ ๑๐ ของเดือน กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีของผู้รับบำนาญในเดือนถัดไป เมื่อคดีนี้ส่วนราชการผู้เบิกได้อุทิศเงินเบิกจ่ายบำนาญรายเดือนให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนราชการผู้เบิกจะต้องส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการกับวันที่กรมบัญชีกลางส่งจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีไม่ตรงกัน จึงได้มีการหารือไปยังกรมบัญชีกลางเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ การที่หน่วยงานผู้เบิกจ่ายมีหนังสือแจ้งถึงปัญหาข้อขัดข้องดังกล่าวให้ผู้ขอรับบำนาญทราบ และแจ้งด้วยว่า หากผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง จึงไม่อาจถือว่าเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นและหาได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าดังกล่าวเกินสมควร จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ถูกอธิการบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงโทษปลดออกจากราชการ เนื่องจาก

กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และได้ยื่นเรื่องขอรับบำนาญต่อผู้อำนวยการกองคลัง มหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีให้กรมบัญชีกลางพิจารณา ซึ่งกรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่าได้อนุมัติบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการและคณะกรรมการการอุดมศึกษา ยังไม่ได้ตอบรับทราบการลงโทษผู้ฟ้องคดี กรมบัญชีกลางจึงมีเงื่อนไขว่า หากผู้ฟ้องคดีจะขอรับบำนาญต้องทำสัญญาใช้เงินคืนและมีผู้ค้ำประกันในการรับบำนาญ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งหนังสือรับรองการขอเบิกบำเหน็จบำนาญปกติ (แบบ สบง.๒) ไปประกอบการเบิกบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาการใช้เงินคืนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งจัดหาผู้ค้ำประกัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งอนุมัติบำนาญรายเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ส่งหนังสือรับรองการขอเบิกบำเหน็จบำนาญปกติ (แบบ สบง.๒) ไปยังกรมบัญชีกลาง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับบำนาญ ผู้ฟ้องคดีได้สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้รับแจ้งว่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการ กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการโดยมีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือน อีกทั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการ กับวันที่กรมบัญชีกลางส่งจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีไม่ตรงกัน จึงมีหนังสือหรือไปยังกรมบัญชีกลาง และจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนยังไม่ได้รับบำนาญ และสาเหตุที่ไม่ได้รับบำนาญ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ยอมส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลาง จึงได้ยื่นฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลาง และชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีถูกอธิการบดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามมาตรา ๘ (๑)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ผู้ฟ้องคดียื่นเรื่องขอรับบำนาญปกติต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

^{๑๒} พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๘ บุคคลที่ระบุไว้ต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ข้าราชการซึ่งมิใช่ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งถูกไล่ออกจากราชการเพราะมีความผิด

เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๖ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งเรื่องของผู้ฟ้องคดีไปให้กรมบัญชีกลางพิจารณา ซึ่งกรมบัญชีกลางได้อนุมัติบำนาญให้ผู้ฟ้องคดี โดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับการจ่ายบำนาญของผู้ฟ้องคดีว่า หากผู้ฟ้องคดีจะขอรับบำนาญจะต้องมีการทำสัญญาใช้เงินคืนและมีผู้ค้ำประกันในการรับบำนาญ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งหนังสือรับรองการขอเบิกบำนาญบำนาญปกติ (แบบ สบง.๒) ไปประกอบการเบิกบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับหนังสือแจ้งการอนุมัติดังกล่าวของกรมบัญชีกลางเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ จากนั้นได้ส่งเรื่องไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะกองเจ้าของเรื่องเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นส่วนราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบเรื่องที่กรมบัญชีกลางอนุมัติเบิกจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ เช่นเดียวกัน ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มาทำสัญญาใช้เงินคืนและจัดหาผู้ค้ำประกันการทำสัญญาใช้เงินครบถ้วนเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุมัติบำนาญรายเดือนให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งขั้นตอนนี้ได้ใช้เวลาในการพิจารณาตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ จนถึงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ เพียงสิบสี่วันเท่านั้น มีประเด็นต้องพิจารณาต่อไปว่า หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งอนุมัติบำนาญรายเดือนให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่จะต้องส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางทันทีหรือไม่ เห็นว่า แม้ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการขอรับและการจ่ายบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ จะไม่ได้กำหนดระยะเวลาการส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางว่า จะต้องส่งให้เมื่อใดก็ตาม แต่เมื่อข้อ ๓.๑.๒ ของหลักเกณฑ์การขอรับและการจ่ายบำนาญข้าราชการสำหรับข้าราชการตามโครงการจ่ายตรงกำหนดว่า หากมีการส่งหลักฐานภายในวันที่ ๑๐ ของเดือน กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีของผู้รับบำนาญในเดือนนั้น หากส่งหลักฐานหลังวันที่ ๑๐ ของเดือน กรมบัญชีกลางจะโอนเงินเข้าบัญชีของผู้รับบำนาญในเดือนถัดไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อย่างไรก็ดีตาม โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางได้เนื่องจากได้ตรวจสอบพบว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากราชการกับวันที่กรมบัญชีกลางสั่งให้จ่ายเงินบำนาญไม่สอดคล้องกัน ประกอบกับก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะได้รับหนังสือของกรมบัญชีกลางที่แจ้งเรื่องอนุมัติจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่า คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลซึ่งเป็นต้นสังกัดเดิมของผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกเงินเดือนคืนจากผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พร้อมทั้งจะจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดี แต่เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับวันที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจากราชการกับวันที่กรมบัญชีกลางสั่งจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีไม่ตรงกัน ซึ่งจะได้มีการหารือไปยังกรมบัญชีกลางว่าผู้ฟ้องคดีจะต้องคืนเงินเดือนที่รับไปในช่วงระหว่างวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ จนถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖

หรือไม่ ผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีรู้สาเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลาง ประกอบกับในการหารือไปยังกรมบัญชีกลางก็เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจ่ายบำนาญให้ผู้ฟ้องคดีถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ การหารือไปยังกรมบัญชีกลางจึงไม่ใช่เป็นการสร้างชั้นตอนตามความเข้าใจของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ส่งแบบ สบง.๒ ไปยังกรมบัญชีกลางจึงไม่ได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าดังกล่าวเกินสมควร และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๑/๒๕๕๓)

๓.๑.๒ สิทธิในการขอรับเงินบำนาญ กรณีข้าราชการที่ได้ลาออกจากราชการแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่

กฎหมายเกี่ยวกับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการที่กลับเข้ารับราชการใหม่สามารถที่จะรับบำนาญพร้อมกับรับเงินเดือนใหม่ได้ก็เฉพาะแต่กรณีที่เงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเท่านั้น โดยให้รับบำนาญได้เพียงเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิมเพื่อให้เงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเดือนเดิม เมื่อเงินเดือนใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิมเมื่อใดก็ต้องงดการจ่ายบำนาญ เช่นเดียวกับกรณีที่เงินเดือนที่ได้รับในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิม ดังนั้น คำว่า “เงินเดือนใหม่” ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมิได้หมายถึงเงินเดือนในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่านั้น หากแต่หมายความรวมถึงเงินเดือนในระหว่างการรับราชการครั้งใหม่ด้วย เงินเดือนใหม่ดังกล่าวจึงไม่ใช่จำนวนที่คงที่ เพราะต้องมีการปรับเลื่อนเงินเดือนข้าราชการประจำทุกปี และเมื่อมีการปรับขึ้นเงินเดือนใหม่ก็ต้องปรับลดอัตราบำนาญลงเพื่อให้เท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการทหารและได้ลาออกจากราชการ โดยขณะลาออกจากราชการได้รับเงินเดือน เดือนละ ๙,๔๕๐ บาท และเงินเพิ่มค่าฝ่าอันตราย (เงินเพิ่มพิเศษโตดรัม) เดือนละ ๓,๐๗๕ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เดือนละ ๖,๒๖๒.๕๐ บาท ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้กลับเข้ารับราชการครูและยื่นคำร้อง

ขอรับบำนาญต่อไปโดยไม่นับเวลาราชการต่อเนื่อง อธิบดีกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินเดือนเดือนสุดท้ายก่อนลาออกจากราชการ เดือนละ ๙,๔๕๐ บาท ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เข้ารับราชการครูชั้นเงินเดือน ๖,๓๖๐ บาท จึงมีสิทธิได้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม เป็นจำนวน ๓,๐๙๐ บาท ตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ต้องนำเงินเพิ่มค่าฝ้ออันตรายที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับขณะที่รับราชการทหารมารวมคำนวณบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ก่อนการฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอนแก่น ซึ่งศาลปกครองขอนแก่นวินิจฉัยว่า คำว่า “เงินเดือนเดิม” หมายถึงเงินเดือนเดือนสุดท้าย (ซึ่งรวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับประจำตำแหน่งที่ต้องฝ้ออันตรายเป็นปกติ) ที่เคยได้รับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการ เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยได้รับเงินเดือนก่อนออกจากราชการทหาร เป็นเงินเดือน เดือนละ ๙,๔๕๐ บาท และเงินเพิ่มพิเศษโดดร่ม เดือนละ ๓,๐๗๕ บาท รวมเป็นเงิน ๑๒,๕๒๕ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิจะได้รับบำนาญตามผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม เป็นเงินเดือนเดือนละ ๖,๑๖๕ บาท ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งแนวทางการจ่ายเงินบำนาญปกติของผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองขอนแก่นดังกล่าวไปยังสัสดีจังหวัดกาฬสินธุ์ว่า การจ่ายบำนาญตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป หากมีการปรับอัตราเงินเดือนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต ๒ ต้องแจ้งให้สัสดีจังหวัดกาฬสินธุ์ทราบ เพื่อดำเนินการปรับอัตราบำนาญใหม่ทุกครั้ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การปรับลดเงินบำนาญของผู้ฟ้องคดีทุกครั้งที่มีการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าวไม่ถูกต้องตามมาตรา ๓๘ และตามคำพิพากษาของศาลปกครองขอนแก่น จึงมีหนังสือโต้แย้งไปยังสัสดีจังหวัดกาฬสินธุ์ และร้องเรียนไปยังสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งยืนยันทางราชการไม่ประสงค์ให้ข้าราชการรับเงินจากส่วนราชการซ้ำซ้อนในเวลาเดียวกัน ดังนั้น เงินบำนาญที่ผู้ฟ้องคดีได้รับขณะกลับเข้ารับราชการจึงไม่คงที่ตลอดไป ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีนี้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งจ่ายบำนาญปกติให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๘ วรรคสาม^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับในขณะนั้นแล้ว เห็นได้ว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการที่กลับเข้ารับราชการใหม่สามารถที่จะขอรับบำนาญพร้อมกับเงินเดือนใหม่ก็เฉพาะแต่กรณีที่เงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเท่านั้น โดยให้รับบำนาญได้เพียงเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม เพื่อให้เงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเดือนเดิม เมื่อเงินเดือนใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิมเมื่อใดก็ต้องงดการจ่ายบำนาญ เช่นเดียวกันกับกรณีที่เงินเดือนที่ได้รับในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิม ดังนั้น คำว่า “เงินเดือนใหม่” ตามมาตราดังกล่าว จึงไม่ได้หมายถึงเงินเดือนในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่านั้น หากแต่หมายความรวมถึงเงินเดือนในระหว่างการรับราชการครั้งใหม่ด้วย เงินเดือนใหม่ดังกล่าวจึงไม่ใช่จำนวนที่คงที่ เพราะต้องมีการปรับเลื่อนเงินเดือนข้าราชการประจำทุกปี และเมื่อมีการปรับขึ้นเงินเดือนใหม่ก็ต้องปรับลดอัตราบำนาญลงเพื่อให้เท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม ซึ่งหลักการรับบำนาญพร้อมกับรับเงินเดือนใหม่ดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดแจ้งในมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมทั้งที่

^{๑๓} พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๘

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้าราชการซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้ว ใ้งดการจ่ายบำนาญตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะรับบำนาญต่อไป จะต้องมิหนังสือแจ้งความประสงค์ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และจะนับเวลาราชการต่อเนื่องมิได้ กรณีนี้ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อออกจากราชการใ้งดการจ่ายบำนาญ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมให้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม โดยให้ส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่แจ้งไปยังเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่อกดหรือลดการจ่ายบำนาญ เมื่อออกจากราชการใ้มีสิทธิได้รับบำนาญโดยคำนวณจากเงินเดือน และเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม บำนาญในตอนหลังจะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๔} พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๕ ภายใ้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสาม (ง) และ (จ) ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติแล้ว ภายหลังกกลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะเข้ารับราชการครั้งใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนรวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิมต้องลดบำนาญลงในระหว่างที่รับราชการครั้งหลัง จนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิม ก็ใ้งดบำนาญในระหว่างนั้น เมื่อกออกจากราชการตอนหลังใ้คำนวณบำนาญโดยคิดเฉพาะจำนวนเงินเดือนที่ได้รับจริงในตอนใหม่ และเฉพาะเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม บำนาญในตอนหลังนี้จะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๔ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๙๙ แต่ต่อมามาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ จะบัญญัติให้ยกเลิกหมวด ๔ ผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นกรยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับการตราพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขึ้นใช้บังคับ โดยได้มีการนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ดังนั้น เมื่อขณะที่ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้รับบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ เดือนละ ๖,๒๖๒.๕๐ บาท และเมื่อกลับเข้ารับราชการได้รับเงินเดือน ๖,๓๖๐ บาท และได้ยื่นคำร้องขอรับบำนาญต่อไป โดยไม่นับเวลาราชการต่อเนื่อง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือน (เดิม) โดยต้องมีการปรับลดอัตราบำนาญใหม่ทุกครั้งที่มีการปรับขึ้นอัตราเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี และหากเงินเดือนใหม่เท่ากับเงินเดือนเดิมเมื่อใดก็ต้องงดการจ่ายบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้จ่ายเงินบำนาญปกติให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยการปรับลดอัตราบำนาญใหม่ทุกครั้งที่มีการปรับขึ้นอัตราเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ใช่การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๔/๒๕๕๓)

๓.๑.๓ สิทธิในการขอรับบำเหน็จตกทอด กรณีผู้เป็นสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการถึงแก่ความตาย

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดให้บุตรที่จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งการที่จะถือว่าเป็นบุตร

^๔ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกหมวด ๔ ผู้รับบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๒๐

อันเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกันจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๕๔๗ ดังนั้น การที่ศาลจังหวัดชัยภูมิพิจารณาคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ฟ้องคดี โดยได้วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดา (ผู้ตาย) รับรองแล้ว กรณีก็นำมาใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อแสดงว่าได้มีคำพิพากษาของศาลรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถือเป็นบุตรตามคำจำกัดความคำว่า ทายาทผู้มีสิทธิ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอรับบำเหน็จตกทอดของจำสิบตำรวจ ผ. ผู้เป็นบิดาท่อกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอ่างทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธการจ่ายเงินดังกล่าวโดยอ้างว่ากรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ทายาทตามกฎหมายของจำสิบตำรวจ ผ. และขอให้ส่งหลักฐานที่แสดงว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของจำสิบตำรวจ ผ. ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของจำสิบตำรวจ ผ. (ผู้ตาย) ต่อศาลจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งศาลจังหวัดชัยภูมิมีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดา (ผู้ตาย) รับรองแล้ว เป็นทายาทโดยธรรมมีสิทธิเป็นผู้จัดการมรดกตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำสำเนาคำสั่งศาลดังกล่าวไปยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันว่าคำพิพากษาของศาลจังหวัดชัยภูมิดังกล่าวเป็นคำพิพากษาที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดก ส่วนถ้อยคำในคำพิพากษาที่ว่าผู้ร้องเป็นบุตรนอกกฎหมายที่จำสิบตำรวจ ผ. ผู้เป็นบิดาได้รับรองแล้วนั้นเป็นเพียงเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย มิใช่เป็นการวินิจฉัยตามประเด็นแห่งคดี จึงไม่ใช่เป็นการรับรองบุตรแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดา (ผู้ตาย) รับรองแล้ว จึงมีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอรับบำเหน็จตกทอด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินบำเหน็จตกทอดของจำสิบตำรวจ ผ. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๔^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖ ให้คำจำกัดความคำว่า ทายาท

^{๑๖} พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๔ ให้เพิ่มพินัยมคำว่า “ทายาทผู้มีสิทธิ” ระหว่างพินัยมคำว่า “แพทย์ที่ทางราชการรับรอง” และ “ผู้อุปการะ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗ ดังต่อไปนี้

ผู้มีสิทธิ หมายความว่า (๑) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ารู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดา แสดงให้เห็นว่าบุตรที่จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย และการที่จะถือว่าบุตรอันเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกันจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้ก็ต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๕๔๗^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเหตุนี้เมื่อมารดาของผู้ฟ้องคดีมิได้จดทะเบียนสมรสกับจำลิมตำรวจ ผ. และไม่ปรากฏว่าได้มีการจดทะเบียนสมรสกันในภายหลังรวมทั้งจำลิมตำรวจ ผ. ก็มิได้จดทะเบียนรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตร ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีจะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายได้นั้นต้องมีคำพิพากษาของศาลรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรของจำลิมตำรวจ ผ. โดยการยื่นฟ้องคดีขอให้รับผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๕๕^{๑๘} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดี

“ทายาทผู้มีสิทธิ” หมายความว่า

(๑) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดา

(๒) สามีหรือภริยา

(๓) บิดาและมารดา”

^{๑๗-๑๘} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๔๗ เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลังหรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕๕๕ การฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายให้มีได้แต่ในกรณีต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการข่มขืนกระทำชำเรา นุศคร่าหรือหน่วงเหนี่ยวกักขังหญิงมารดา โดยมีชอบด้วยกฎหมายในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

(๒) เมื่อมีการลักพาหญิงมารดาไปในทางชั่วสาว หรือมีการล่อลวงร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้

(๓) เมื่อมีเอกสารของบิดาแสดงว่าเด็กนั้นเป็นบุตรของตน

(๔) เมื่อปรากฏในทะเบียนคนเกิดว่าเด็กเป็นบุตรโดยมีหลักฐานว่าบิดาเป็นผู้แจ้งการเกิดหรือรู้เห็นยินยอมในการแจ้งนั้น

(๕) เมื่อบิดามารดาได้อยู่กินด้วยกันอย่างเปิดเผยในระยะเวลาซึ่งหญิงมารดาอาจตั้งครรภ์ได้

(๖) เมื่อได้มีการร่วมประเวณีกับหญิงมารดาในระยะเวลาซึ่งหญิงนั้นอาจตั้งครรภ์ได้และมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กนั้นมีได้เป็นบุตรของชายอื่น

(๗) เมื่อมีพฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตร

พฤติการณ์ที่รู้กันทั่วไปตลอดมาว่าเป็นบุตรนั้น ให้พิจารณาข้อเท็จจริงที่แสดงความเกี่ยวข้องกับฉันทบิดากับบุตรซึ่งปรากฏในระหว่างตัวเด็กกับครอบครัวที่เด็กอ้างว่าตนสังกัดอยู่ เช่น บิดาให้การศึกษา ให้ความอุปการะเลี้ยงดูหรือยอมให้เด็กนั้นใช้ชื่อสกุลของตนหรือโดยเหตุประการอื่น

ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ถ้าปรากฏว่าชายไม่อาจเป็นบิดาของเด็กนั้นได้ ให้ยกฟ้องเสีย

ไต่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้มีคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของ จำสืบท้าวรจ ผ. แม้ศาลจังหวัดชัยภูมิจะได้วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรนอกกฎหมายที่บิดา ได้รับรองแล้ว แต่ข้อวินิจฉัยดังกล่าวเป็นเพียงการพิจารณาเกี่ยวกับเหตุแห่งการร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ย่อมไม่อาจนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อแสดงว่าได้มี คำพิพากษาของศาลรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของจำสืบท้าวรจ ผ. ได้ ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถือเป็นบุตรตามคำจำกัดความคำว่า ทายาทผู้มีสิทธิ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ ข้างต้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งปฏิเสธไม่จ่ายเงินบำเหน็จตกทอดของ จำสืบท้าวรจ ผ. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และยังไม่อาจ ถือเป็น การกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองที่ศาลจำเป็นต้องมีคำพิพากษาสั่งผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองให้ใช้เงินดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๘๒/๒๕๕๓)

๓.๒ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญ

กรณีที่ข้าราชการผู้ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในขณะที่ใช้บังคับ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้ลาออกจากราชการแล้ว ขอลับเข้ารับราชการใหม่ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับแล้วโดยสมบูรณ์ และไม่เข้าข้อยกเว้น ข้าราชการ ผู้ที่ย่อมเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ โดยบทบัญญัติของกฎหมาย มิพักต้องสมัครใจแต่ประการใด แม้ตราบจนข้าราชการผู้นั้นได้ออกจากราชการในเวลา ต่อมาจะไม่เคยสมัครเป็นสมาชิก หรือส่งเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และส่วนราชการที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดอยู่ก็มิได้หักเงินสะสมจากเงินเดือนที่ได้รับ อีกทั้งมิได้ส่งเงินสมทบและเงินชดเชยเข้ากองทุนให้แต่อย่างใด ก็หาไม่ผลเป็นเหตุให้ ข้าราชการผู้นั้นไม่เป็นสมาชิก กบข. ตามกฎหมายไม่

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจเริ่มรับราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๕ จนถึงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ได้ลาออกจากราชการเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรแต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง จึงขอกลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ โดยไม่ได้ยื่นขอรับบำเหน็จบำนาญในช่วงที่พ้นจากราชการ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ลาออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ซึ่งกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยคลังเขต ๒

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีหนังสือแจ้งการจ่ายเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในฐานะสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) พร้อมกับสั่งจ่ายบำเหน็จดำรงชีพ กบข. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองไม่เคยสมัครเป็นสมาชิก กบข. การเป็นสมาชิก กบข. ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินบำนาญต่ำกว่าที่ควรได้ จึงอุทธรณ์คำสั่งจ่ายเงินบำนาญดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการใหม่ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ บังคับใช้แล้ว จึงต้องเป็นสมาชิก กบข. ตามมาตรา ๓๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นสมาชิก กบข. ตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายเงินบำนาญและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นด้วยวิธีการคำนวณในฐานะข้าราชการตามปกติ หรือจ่ายเงินบำนาญและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์การคำนวณในฐานะสมาชิก กบข. โดยนับอายุราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ อายุราชการก่อนหน้านั้นให้คิดคำนวณจ่ายเงินบำนาญและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นโดยวิธีปกติในฐานะที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นสมาชิก กบข.

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ บัญญัติให้สมาชิกต้องส่งเงินสะสมเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เว้นแต่สมาชิกซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ จะส่งเงินสะสมเข้ากองทุนหรือไม่ก็ได้ ฉะนั้น ระบบบำเหน็จบำนาญในปัจจุบันจึงต้องเป็นไปตามระบบใหม่นี้ ส่วนการนับเวลาราชการสำหรับผู้กลับเข้ารับราชการเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับระยะเวลารับราชการก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังได้ เว้นแต่จะได้แจ้งความประสงค์จากข้าราชการผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ว่าต้องการรับบำนาญต่อไป โดยต้องแจ้ง

^{๑๙} พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๙ ให้สมาชิกส่งเงินสะสมเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่สมาชิกซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับ จะส่งเงินสะสมเข้ากองทุนหรือไม่ก็ได้

เป็นหนังสือต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามมาตรา ๓๘^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการจนถึงก่อนกลับเข้ารับราชการใหม่ ผู้ฟ้องคดีอยู่ในสถานะมีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญตามสิทธิภายหลังที่กลับเข้ารับราชการใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และไม่มีหนังสือแจ้งความประสงค์เกี่ยวกับการนับอายุราชการต่อเนื่องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด การนับอายุราชการจึงต้องอนุวัติตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ กล่าวคือนับต่อเนื่องกับระยะเวลาก่อนออกจากราชการเข้ากับระยะเวลาราชการภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่กลับเข้ามารับราชการใหม่ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ มีผลใช้บังคับโดยสมบูรณ์ และไม่เข้าข้อยกเว้น ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นสมาชิก กบข. โดยบทบัญญัติของกฎหมาย มีพิกัดต้องสมัครใจแต่ประการใด แม้ตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการผู้ฟ้องคดีจะไม่เคยส่งเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และส่วนราชการที่ผู้ฟ้องคดีสังกัดอยู่ก็มิได้หักเงินสะสมจากเงินเดือนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเพื่อส่งเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในวันที่มีการจ่ายเงินเดือน

^{๒๐} พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๘ ข้าราชการซึ่งออกจากราชการ ถ้ากลับเข้ารับราชการใหม่ตั้งแต่วันที่บทบัญญัติแห่งหมวดนี้ใช้บังคับให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังได้ เว้นแต่ข้าราชการผู้นั้นถูกปลดออก หรือไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญจากการรับราชการตอนก่อนออกจากราชการ

ข้าราชการซึ่งได้รับบำเหน็จไปแล้ว จะนับเวลาราชการต่อเนื่องตามวรรคหนึ่งได้จะต้องคืนบำเหน็จที่ได้รับพร้อมดอกเบี้ยตามอัตราเงินฝากประจำของธนาคารออมสิน ส่วนระยะเวลาในการคืนบำเหน็จให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้าราชการซึ่งได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติแล้ว ใ้หลังการจ่ายบำนาญตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะรับบำนาญต่อไป จะต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ภายในสามสิบวันนับแต่วันกลับเข้ารับราชการและจะนับเวลาราชการต่อเนื่องมิได้ กรณีนี้ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะกลับเข้ารับราชการใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อออกจากราชการให้งดการจ่ายบำนาญ แต่ถ้าเงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิมให้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม โดยให้ส่วนราชการที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่แจ้งไปยังเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่องด หรือลดการจ่ายบำนาญ เมื่อออกจากราชการให้มีสิทธิได้รับบำนาญโดยคำนวณจากเงินเดือนและเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม บำนาญในตอนหลังจะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ข้าราชการซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่อาจมีสิทธิได้รับเงินประเดิมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความในมาตรานี้ ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการประเภทต่าง ๆ ตามคำนิยามในมาตรา ๓ โดยอนุโลม

อีกทั้ง ไม่ได้ส่งเงินสะสมและเงินชดเชยเข้ากองทุนให้ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีได้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ การที่หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว หามีผลเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นสมาชิก กบข. ตามกฎหมายไม่ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจะส่งเงินสะสมเข้ากองทุนหรือไม่ก็ได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งจ่ายเงินบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อติดต่อส่วนราชการผู้เบิก โดยไม่ปรากฏว่ามีการคำนวณระยะเวลาอายุราชการของผู้ฟ้องคดีผิดพลาด การจ่ายบำนาญให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งดังกล่าวจึงชอบแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๗/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ภาคผนวก

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๑๑/๒๕๕๓	๗๒๓
ป.๑๗/๒๕๕๓	๙๗๘
ป.๒๓/๒๕๕๓	๙๘๓
ป.๓๓/๒๕๕๓	๑๐๓๐, ๑๐๕๐
ป.๓๘/๒๕๕๓	๑๐๒๔, ๑๐๕๔, ๑๐๗๐
ป.๔๐/๒๕๕๓	๙๘๕
ป.๔๕/๒๕๕๓	๙๘๙
ป.๔๘/๒๕๕๓	๙๙๑
ป.๕๒ - ๕๔/๒๕๕๓	๖๓๔
ป.๕๘/๒๕๕๓	๙๙๑
ป.๖๓/๒๕๕๓	๙๙๒
ป.๗๗/๒๕๕๓	๔๔๖
ป.๗๙/๒๕๕๓	๙๙๑
ป.๘๔/๒๕๕๓	๑๐๓๔
ป.๘๙/๒๕๕๓	๔๒๕
ป.๙๒/๒๕๕๓	๕๑๖
ป.๑๐๑/๒๕๕๓	๙๙๔
ป.๑๐๔/๒๕๕๓	๗๔๒
ป.๑๐๗/๒๕๕๓	๙๕๖
ป.๑๐๙/๒๕๕๓	๕๓๖
ป.๑๒๓/๒๕๕๓	๕๔๗
ป.๑๒๔/๒๕๕๓	๓๓๖
ป.๑๓๑/๒๕๕๓	๓๓๖
ป.๑๓๕/๒๕๕๓	๙๐๙
ป.๑๓๘/๒๕๕๓	๖๕๐
ป.๑๓๙/๒๕๕๓	๑๐๗๔

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๑๕๕/๒๕๕๓	๒๗๓, ๓๔๖
ป.๑๕๘/๒๕๕๓	๒๔๖
ป.๑๕๙/๒๕๕๓	๘๗๘
ป.๑๖๑/๒๕๕๓	๓๐๙
ป.๑๖๒/๒๕๕๓	๒๓๖, ๓๔๒
ป.๑๗๖/๒๕๕๓	๕๕๒
ป.๑๗๗/๒๕๕๓	๓๕๐
ป.๑๗๘/๒๕๕๓	๓๑๐
ป.๑๘๐/๒๕๕๓	๘๖๕
ป.๑๘๓/๒๕๕๓	๓๑๕
ป.๑๘๕/๒๕๕๓	๘๒๒
ป.๑๘๗/๒๕๕๓	๑๐๖๖
ป.๑๙๐/๒๕๕๓	๘๙๓
ป.๑๙๒/๒๕๕๓	๙๑๐
ป.๑๙๓/๒๕๕๓	๕๐๙
ป.๑๙๕/๒๕๕๓	๓๗, ๔๓๓
ป.๑๙๙/๒๕๕๓	๔๓๐
ป.๒๐๐/๒๕๕๓	๑๐๑๖
ป.๒๐๑/๒๕๕๓	๗๑๗
ป.๒๐๕/๒๕๕๓	๘๖๒
ป.๒๐๖/๒๕๕๓	๕๑๒
ป.๒๐๗/๒๕๕๓	๗๘๕
ป.๒๑๑/๒๕๕๓	๑๘, ๘๘๔
ป.๒๑๒/๒๕๕๓	๘๘๖
ป.๒๑๓/๒๕๕๓	๒๔๙
ป.๒๑๔/๒๕๕๓	๖๖๙, ๖๗๑
ป.๒๒๑/๒๕๕๓	๑๒๓
ป.๒๒๒/๒๕๕๓	๔๕๑

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๒๓๐/๒๕๕๓	๒๕๐
ป.๒๓๑/๒๕๕๓	๑๐๙๑
ป.๒๓๕/๒๕๕๓	๙๕๗
ป.๒๓๘/๒๕๕๓	๓๙, ๕๖๑
ป.๒๔๐/๒๕๕๓	๕๕๐
ป.๒๔๔/๒๕๕๓	๓๙๓, ๔๒๒
ป.๒๔๗/๒๕๕๓	๓๑
ป.๒๕๐/๒๕๕๓	๙๙๕
ป.๒๕๑/๒๕๕๓	๗๒๕
ป.๒๕๒/๒๕๕๓	๑๐๒๔, ๑๐๕๔
ป.๒๕๓/๒๕๕๓	๔๙๘, ๙๑๒
ป.๒๕๖/๒๕๕๓	๙๑๗
ป.๒๕๙/๒๕๕๓	๕๙๘
ป.๒๖๐/๒๕๕๓	๖๙๒
ป.๒๖๒/๒๕๕๓	๙๖๕
ป.๒๖๓/๒๕๕๓	๙๒๖
ป.๒๖๔/๒๕๕๓	๔๙๔
ป.๒๖๖/๒๕๕๓	๓๓๙
ป.๒๖๗ - ๒๖๙/๒๕๕๓	๙๓๕
ป.๒๗๐/๒๕๕๓	๓๕๐, ๕๐๒
ป.๒๗๑/๒๕๕๓	๒๓, ๔๙๗
ป.๒๘๓/๒๕๕๓	๓๓๑
ป.๒๘๔/๒๕๕๓	๓๑๑
ป.๒๘๕/๒๕๕๓	๙๒๓
ป.๒๙๒/๒๕๕๓	๒๔๗
ป.๒๙๓/๒๕๕๓	๙๐๗
ป.๒๙๔/๒๕๕๓	๓๓๔, ๓๓๙
ป.๒๙๕/๒๕๕๓	๕๙๕

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๒๙๘/๒๕๕๓	๕๓๒
ป.๒๙๙/๒๕๕๓	๕๔๑
ป.๓๐๓/๒๕๕๓	๓๑๕, ๓๔๓
ป.๓๐๔/๒๕๕๓	๑๐๑๑
ป.๓๐๖/๒๕๕๓	๙๔๒
ป.๓๐๗/๒๕๕๓	๙๕๒
ป.๓๑๑/๒๕๕๓	๓๓๕, ๓๓๙
ป.๓๑๕/๒๕๕๓	๒๙
ป.๓๑๗/๒๕๕๓	๔๐๑
ป.๓๒๐/๒๕๕๓	๑๐๑๔
ป.๓๒๑/๒๕๕๓	๕๔๔
ป.๓๒๕/๒๕๕๓	๑๐๒๗
ป.๓๒๗/๒๕๕๓	๑๐๔๐, ๑๐๔๗
ป.๓๒๘/๒๕๕๓	๙๓๐
ป.๓๒๙/๒๕๕๓	๗๔๙
ป.๓๓๓/๒๕๕๓	๙๔๙
ป.๓๔๐/๒๕๕๓	๙๙๙
ป.๓๔๑/๒๕๕๓	๖๕๖
ป.๓๔๔/๒๕๕๓	๓๔๗, ๖๑๑
ป.๓๔๙/๒๕๕๓	๖๙๕
ป.๓๕๑/๒๕๕๓	๔๗๓, ๔๙๐
ป.๓๕๒/๒๕๕๓	๓๔๓, ๓๔๖
ป.๓๕๕/๒๕๕๓	๖๙๙
ป.๓๕๘/๒๕๕๓	๗๐๕
ป.๓๕๙/๒๕๕๓	๒๕๐
ป.๓๖๐/๒๕๕๓	๓๔๐
ป.๓๖๒/๒๕๕๓	๖๖๗
ป.๓๖๖/๒๕๕๓	๕๖๑

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๓๖๗/๒๕๕๓	๕๒๐
ป.๓๗๑/๒๕๕๓	๒๕๑
ป.๓๗๓/๒๕๕๓	๙๕๒
ป.๓๗๔/๒๕๕๓	๑๐๙๔
ป.๓๗๕/๒๕๕๓	๓๕๐
ป.๓๗๘/๒๕๕๓	๒๐๘
ป.๓๘๐/๒๕๕๓	๓๔๐
ป.๓๘๑/๒๕๕๓	๑๖๐, ๖๓๐
ป.๓๘๒/๒๕๕๓	๑๐๐๓
ป.๓๘๘/๒๕๕๓	๑๓๔
ป.๓๘๙/๒๕๕๓	๖๗๗
ป.๓๙๑/๒๕๕๓	๑๖๗, ๒๒๘, ๔๕๔
ป.๓๙๓/๒๕๕๓	๑๐๘๔
ป.๓๙๕/๒๕๕๓	๔๗๙
ป.๓๙๖/๒๕๕๓	๖๐๓, ๖๑๓
ป.๓๙๘/๒๕๕๓	๖๔๓
ป.๓๙๙/๒๕๕๓	๖๒๗
ป.๔๐๐/๒๕๕๓	๔๘๙
ป.๔๐๒/๒๕๕๓	๘๑๙
ป.๔๐๙ - ๔๑๐/๒๕๕๓	๗๒๗
ป.๔๑๑/๒๕๕๓	๘๔๑
ป.๔๑๒/๒๕๕๓	๒๔๗
ป.๔๑๓/๒๕๕๓	๘๘๘
ป.๔๑๔/๒๕๕๓	๒๔๖, ๓๑๓
ป.๔๑๕/๒๕๕๓	๒๗๓, ๖๑๙
ป.๔๑๗/๒๕๕๓	๑๑๐๐
ป.๔๑๙/๒๕๕๓	๗๗๙
ป.๔๒๐ - ๔๒๑/๒๕๕๓	๑๔๓

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๔๒๘/๒๕๕๓	๖๘๐
ป.๔๒๙/๒๕๕๓	๕๘๒
ป.๔๓๔/๒๕๕๓	๙๑๕
ป.๔๓๕/๒๕๕๓	๓๓๖
ป.๔๓๗/๒๕๕๓	๑๐๘๘
ป.๔๔๑/๒๕๕๓	๑๐๖๓
ป.๔๔๓/๒๕๕๓	๒๒๙, ๓๑๔
ป.๔๔๔/๒๕๕๓	๕๓๘
ป.๔๔๙/๒๕๕๓	๔๕๑
ป.๔๕๓/๒๕๕๓	๒๔๘, ๗๖๗
ป.๔๕๖/๒๕๕๓	๙๔๖
ป.๔๕๗/๒๕๕๓	๕๒๘
ป.๔๕๙/๒๕๕๓	๑๐๕๙
ป.๔๖๑ - ๔๖๒/๒๕๕๓	๕๒๓
ป.๔๖๓/๒๕๕๓	๑๐๓๖
ป.๔๖๘/๒๕๕๓	๒๐, ๑๖๙, ๓๑๐
ป.๔๖๙/๒๕๕๓	๖๐๗
ป.๔๗๑/๒๕๕๓	๖๙๕
ป.๔๗๓/๒๕๕๓	๖๒๔
ป.๔๗๔/๒๕๕๓	๓๓๘
ป.๔๗๘/๒๕๕๓	๑๕๒, ๑๕๓
ป.๔๘๐/๒๕๕๓	๖๗๖
ป.๔๘๒/๒๕๕๓	๑๐๙๗
ป.๔๘๔/๒๕๕๓	๕๕๙
ป.๔๘๖/๒๕๕๓	๒๑๐
ป.๔๘๘/๒๕๕๓	๑๔, ๑๗๙, ๔๑๔
ป.๔๘๙/๒๕๕๓	๖๔๑

ดัชนีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๑/๒๕๕๔	๖๖๒
ป.๒/๒๕๕๔	๖๕๙, ๘๑๑
ป.๘/๒๕๕๔	๓๔๔
ป.๑๐/๒๕๕๔	๕๙๑
ป.๑๑/๒๕๕๔	๓๗๒
ป.๑๖/๒๕๕๔	๖๐๐
ป.๑๙/๒๕๕๔	๕๗๑
ป.๒๐/๒๕๕๔	๖๔๘
ป.๒๒/๒๕๕๔	๓๓
ป.๒๓/๒๕๕๔	๗๓๐
ป.๓๐/๒๕๕๔	๑๐๑๑
ป.๓๑/๒๕๕๔	๘๒๔
ป.๓๓/๒๕๕๔	๔๑๔, ๖๔๖
ป.๓๗/๒๕๕๔	๓๑๓, ๖๐๕
ป.๓๙/๒๕๕๔	๗๐
ป.๔๔/๒๕๕๔	๘๗๒
ป.๔๖/๒๕๕๔	๓๗๙
ป.๔๘/๒๕๕๔	๕๙๓
ป.๔๙/๒๕๕๔	๓๘๗, ๔๑๐, ๔๖๙
ป.๕๑/๒๕๕๔	๑๐๐๖
ป.๕๓/๒๕๕๔	๗๓๗, ๗๕๘
ป.๕๖/๒๕๕๔	๕๑๓
ป.๕๗/๒๕๕๔	๘๙๖
ป.๗๑/๒๕๕๔	๒๙๙, ๖๕๓, ๑๐๗๙
ป.๗๒/๒๕๕๔	๔๔๘
ป.๗๓/๒๕๕๔	๑๔, ๕๐๘

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๗๖/๒๕๕๔	๕๙๕
ป.๗๘/๒๕๕๔	๓๙๓, ๔๙๔
ป.๗๙/๒๕๕๔	๙๕๙
ป.๘๒/๒๕๕๔	๔๓๖
ป.๘๖/๒๕๕๔	๓๔๔
ป.๙๓/๒๕๕๔	๗๐๘
ป.๙๔/๒๕๕๔	๒๑, ๗๔, ๑๔๘, ๒๐๕
ป.๙๕/๒๕๕๔	๒๐๘
ป.๙๘/๒๕๕๔	๑๔๒, ๖๓๘, ๖๙๐
ป.๙๙/๒๕๕๔	๗๓๔
ป.๑๐๐/๒๕๕๔	๔๔๓
ป.๑๐๓/๒๕๕๔	๙๓๐
ป.๑๐๖/๒๕๕๔	๗๗๑
ป.๑๑๒/๒๕๕๔	๘๙๙
ป.๑๑๔/๒๕๕๔	๖๒๖
ป.๑๑๖/๒๕๕๔	๘๒๖
ป.๑๑๗/๒๕๕๔	๙๐๔
ป.๑๒๑/๒๕๕๔	๖๒๒
ป.๑๒๙/๒๕๕๔	๘๒๗
ป.๑๓๒/๒๕๕๔ (ประชุมใหญ่)	๖๗๔
ป.๑๓๖/๒๕๕๔	๗๔๖
ป.๑๔๒/๒๕๕๔	๗๙๒
ป.๑๔๓/๒๕๕๔	๕๘๗
ป.๑๔๘/๒๕๕๔	๗๗๔
ป.๑๕๐/๒๕๕๔	๑๑๗
ป.๑๕๒/๒๕๕๔	๓๑๓
ป.๑๖๘/๒๕๕๔	๓๔๕
ป.๑๘๒/๒๕๕๔	๘๔๖

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๑๙๐/๒๕๕๔	๑๐๔๓
ป.๑๙๑/๒๕๕๔	๗๕๒
ป.๑๙๔/๒๕๕๔	๓๗๕, ๗๒๐
ป.๑๙๖/๒๕๕๔	๕๔๑
ป.๑๙๘/๒๕๕๔	๒๓๐
ป.๒๐๔/๒๕๕๔	๗๕๔
ป.๒๐๗/๒๕๕๔	๑๐๐๖
ป.๒๐๘/๒๕๕๔	๑๐๗๖
ป.๒๐๙/๒๕๕๔	๕๒๕
ป.๒๑๖/๒๕๕๔	๖๖๔
ป.๒๓๒/๒๕๕๔	๗๒๐
ป.๒๓๖/๒๕๕๔	๔๘๑
ป.๒๓๘/๒๕๕๔	๙๖๘
ป.๒๔๐/๒๕๕๔	๒๔๘
ป.๒๔๗ - ๒๔๘/๒๕๕๔	๓๔๑
ป.๒๔๙/๒๕๕๔	๑๐๑๙
ป.๒๕๐/๒๕๕๔	๓๙๐
ป.๒๕๖/๒๕๕๔	๓๔๗
ป.๒๖๓/๒๕๕๔	๙๗๒
ป.๒๖๕/๒๕๕๔	๘๓๗
ป.๒๖๗/๒๕๕๔	๒๒๘
ป.๒๖๙/๒๕๕๔	๕๗๕
ป.๒๗๗/๒๕๕๔	๗๐๒
ป.๒๘๐/๒๕๕๔	๗๔๐
ป.๒๘๓ - ๒๘๔/๒๕๕๔	๕๕๗
ป.๒๘๘/๒๕๕๔	๗๖๒
ป.๒๙๖/๒๕๕๔	๒๗๒, ๓๓๘, ๗๕๖
ป.๒๙๘/๒๕๕๔	๖๑๗, ๖๓๐

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
ป.๒๙๙/๒๕๕๔	๙๓๗
ป.๓๐๕/๒๕๕๔	๒๓๐, ๔๐๕, ๗๙๒
ป.๓๑๓/๒๕๕๔	๑๑๑, ๖๙๔
ป.๓๑๗/๒๕๕๔	๗๙๗
ป.๓๔๘/๒๕๕๔	๗๑๑
ป.๓๖๘/๒๕๕๔	๗๑๔
ป.๔๗๑/๒๕๕๔	๒๓๑

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
พ.๔๐/๒๕๕๓	๑๑
พ.๔๔/๒๕๕๓	๑๑, ๑๐๙, ๑๗๕
พ.๕๑/๒๕๕๓	๑๒
พ.๕๒/๒๕๕๓	๑๒, ๑๘๒
พ.๖๗/๒๕๕๓	๑๗๖
๔๗/๒๕๕๓	๒๙๘
๘๑/๒๕๕๓	๖๙
๑๒๙/๒๕๕๓	๒๙๘
๑๔๐/๒๕๕๓	๒๙๘
๑๕๒/๒๕๕๓	๒๖๗
๑๕๗/๒๕๕๓	๗๐
๑๗๙/๒๕๕๓	๒๗๘
๑๘๓/๒๕๕๓	๒๙๘
๑๙๕/๒๕๕๓	๒๐๗
๒๒๘/๒๕๕๓	๑๔, ๕๖, ๒๐๐
๒๒๙/๒๕๕๓	๒๗๐
๒๓๑/๒๕๕๓	๑๖๑
๒๓๒/๒๕๕๓	๔๒
๒๓๕/๒๕๕๓	๒๖๐
๒๓๖/๒๕๕๓	๑๓๔
๒๓๗/๒๕๕๓	๔๘
๒๓๘/๒๕๕๓	๔๑, ๑๕๐
๒๔๐/๒๕๕๓	๓, ๖, ๗๙
๒๔๑/๒๕๕๓	๓๕๑, ๓๖๑
๒๔๒/๒๕๕๓	๒๘๐
๒๔๕/๒๕๕๓	๘๕

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๒๔๖/๒๕๕๓	๒๙๙
๒๔๘/๒๕๕๓	๓๔๘
๒๕๐/๒๕๕๓	๑๓, ๑๗๗
๒๕๑/๒๕๕๓	๖๕, ๗๓
๒๕๒/๒๕๕๓	๒๘๙
๒๕๖/๒๕๕๓	๒๓๔
๒๕๗/๒๕๕๓	๓๑, ๑๖๐, ๓๕๙
๒๕๘/๒๕๕๓	๒๙๙
๒๕๙/๒๕๕๓	๑๒๓
๒๖๔/๒๕๕๓	๙๗
๒๖๗/๒๕๕๓	๑๕๗, ๓๕๘
๒๗๐/๒๕๕๓	๓๐๕
๒๗๑/๒๕๕๓	๑๒๔
๒๗๒/๒๕๕๓	๓๒๑
๒๗๕/๒๕๕๓	๔๔, ๑๓๗
๒๗๖/๒๕๕๓	๒๗
๒๗๗/๒๕๕๓	๗๒
๒๗๘/๒๕๕๓	๓๔๙, ๓๕๒
๒๗๙/๒๕๕๓	๒๕๒
๒๘๐/๒๕๕๓	๔๔
๒๘๑/๒๕๕๓	๑๖๑
๒๘๒/๒๕๕๓	๑๒๙
๒๘๔/๒๕๕๓	๓๒๓
๒๘๖/๒๕๕๓	๑๑๕
๒๘๗/๒๕๕๓	๖๐, ๒๐๔, ๒๒๑
๒๘๙/๒๕๕๓	๓๔๘
๒๙๑/๒๕๕๓	๑๓๓
๒๙๓/๒๕๕๓	๒๖๘

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๒๙๔/๒๕๕๓	๓๑๙
๒๙๕/๒๕๕๓	๒๖๓
๒๙๗/๒๕๕๓	๑๒๔
๒๙๘/๒๕๕๓	๓๕๑
๒๙๙/๒๕๕๓	๓๓๑, ๓๔๙
๓๐๑/๒๕๕๓	๓๙, ๑๙๔
๓๐๒/๒๕๕๓	๒๗๙
๓๐๔/๒๕๕๓	๑๒๕
๓๐๘/๒๕๕๓	๕, ๗๙
๓๐๙/๒๕๕๓	๔, ๖, ๒๑๔
๓๑๒/๒๕๕๓	๓๒, ๑๕๑
๓๑๓/๒๕๕๓	๑๖๙
๓๑๔/๒๕๕๓	๒๐๖, ๒๒๐
๓๑๕/๒๕๕๓	๑๒๖
๓๑๗/๒๕๕๓	๑๓๑
๓๑๘/๒๕๕๓	๖๖
๓๑๙/๒๕๕๓	๒๐, ๑๖๙
๓๒๐/๒๕๕๓	๒๖๕
๓๒๑ - ๓๒๒/๒๕๕๓	๓๔๐
๓๒๓/๒๕๕๓	๑๒๖
๓๒๕/๒๕๕๓	๒๓๔
๓๒๖/๒๕๕๓	๓๔, ๑๓๒
๓๒๗/๒๕๕๓	๓๒๕
๓๒๙/๒๕๕๓	๓๔๙
๓๓๐/๒๕๕๓	๗๖
๓๓๑/๒๕๕๓	๓๔
๓๓๒/๒๕๕๓	๑๒๗
๓๓๕/๒๕๕๓	๒๒๓

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๓๖/๒๕๕๓	๖๓
๓๓๗/๒๕๕๓	๕๘, ๒๐๒
๓๓๘/๒๕๕๓	๒๒๖
๓๔๐/๒๕๕๓	๖๐
๓๔๑/๒๕๕๓	๒๕๖, ๓๔๐
๓๔๒/๒๕๕๓	๒๗, ๖๗, ๑๔๗
๓๔๓/๒๕๕๓	๒๓๗
๓๔๔/๒๕๕๓	๕๐, ๑๔๐, ๒๑๕
๓๔๕/๒๕๕๓	๓๕๒
๓๔๖/๒๕๕๓	๓๙
๓๔๗/๒๕๕๓	๙๕
๓๕๐/๒๕๕๓	๓๘, ๒๕๓
๓๕๑/๒๕๕๓	๑๘๔
๓๕๓/๒๕๕๓	๔๓, ๑๗๐, ๑๙๕
๓๕๔/๒๕๕๓	๒๓๒
๓๕๕/๒๕๕๓	๑๑๖
๓๕๖/๒๕๕๓	๑๓๖
๓๖๑/๒๕๕๓	๖๔, ๒๒๕
๓๖๒/๒๕๕๓	๒๕๕, ๓๓๓
๓๖๓/๒๕๕๓	๖๘
๓๖๖/๒๕๕๓	๑๒๓, ๒๕๔, ๒๗๒
๓๖๘/๒๕๕๓	๑๘๗
๓๖๙/๒๕๕๓	๔, ๖๖
๓๗๒/๒๕๕๓	๒๑๓
๓๗๓/๒๕๕๓	๕, ๖๘, ๑๔๖, ๑๕๕, ๒๑๑
๓๗๔/๒๕๕๓	๖๔, ๑๔๔
๓๗๕/๒๕๕๓	๒๗๐
๓๗๖/๒๕๕๓	๒๙๐

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๗๗/๒๕๕๓	๒๓, ๑๙๑
๓๗๙/๒๕๕๓	๒๙๒, ๓๐๑, ๓๖๔
๓๘๐/๒๕๕๓	๑๒๗
๓๘๑/๒๕๕๓	๙๗
๓๘๒/๒๕๕๓	๑๑๖
๓๘๓/๒๕๕๓	๑๔๒
๓๘๔/๒๕๕๓	๔๒, ๑๙๖
๓๘๕/๒๕๕๓	๑๑๖
๓๘๖/๒๕๕๓	๒๕๖, ๓๓๕
๓๘๗/๒๕๕๓	๓๕
๓๘๘/๒๕๕๓	๗๔, ๒๐๔
๓๘๙/๒๕๕๓	๙๔
๓๙๐/๒๕๕๓	๘๐
๓๙๑/๒๕๕๓	๔๖
๓๙๒/๒๕๕๓	๒๐, ๑๑๘, ๒๔๗
๓๙๔/๒๕๕๓	๓๒๒
๓๙๖/๒๕๕๓	๑๖๕
๓๙๗/๒๕๕๓	๘๘
๓๙๘/๒๕๕๓	๓๒๖
๔๐๑/๒๕๕๓	๓๔๙
๔๐๗/๒๕๕๓	๗๖
๔๐๘/๒๕๕๓	๙๐
๔๐๙/๒๕๕๓	๒๙๓
๔๑๐/๒๕๕๓	๒๙๕
๔๑๒/๒๕๕๓	๓๑๙
๔๑๓/๒๕๕๓	๒๒๗
๔๑๔/๒๕๕๓	๒๕, ๑๕๘
๔๑๖/๒๕๕๓	๗๓

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๔๒๐/๒๕๕๓	๘๑
๔๒๒/๒๕๕๓	๒๙๕
๔๒๓/๒๕๕๓	๕๘, ๑๑๙, ๑๘๓
๔๒๔/๒๕๕๓	๙๐
๔๒๕/๒๕๕๓	๙๐
๔๒๖/๒๕๕๓	๙๐
๔๒๗/๒๕๕๓	๙๐
๔๒๘/๒๕๕๓	๙๐
๔๒๙/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๐/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๑/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๒/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๓/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๔/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๕/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๖/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๗/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๘/๒๕๕๓	๙๐
๔๓๙/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๐/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๑/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๒/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๓/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๔/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๕/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๖/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๗/๒๕๕๓	๙๐
๔๔๘/๒๕๕๓	๙๐

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๔๔๙/๒๕๕๓	๙๐
๔๕๐/๒๕๕๓	๖๐, ๑๕๕
๔๕๓/๒๕๕๓	๓๙
๔๕๕/๒๕๕๓	๕๙, ๒๐๑
๔๖๐/๒๕๕๓	๑๗
๔๖๑/๒๕๕๓	๗๕, ๒๐๕
๔๖๔/๒๕๕๓	๑๐๒
๔๖๕/๒๕๕๓	๙๗
๔๖๗/๒๕๕๓	๑๖๙, ๒๕๔
๔๖๘/๒๕๕๓	๓, ๗, ๙๑
๔๖๙/๒๕๕๓	๑๒๐
๔๗๐/๒๕๕๓	๔๔, ๑๒๙
๔๗๔/๒๕๕๓	๑๑๗, ๑๕๐
๔๗๕/๒๕๕๓	๑๑๙, ๑๖๙
๔๗๖/๒๕๕๓	๑๖๕
๔๗๘/๒๕๕๓	๙๖
๔๗๙/๒๕๕๓	๗๒
๔๘๔/๒๕๕๓	๙๒
๔๘๕/๒๕๕๓	๑๗๒, ๑๙๐
๔๘๖/๒๕๕๓	๑๑๔
๔๘๗/๒๕๕๓	๑๓, ๑๙, ๒๑๗, ๒๒๐
๔๘๘/๒๕๕๓	๒๗๖
๔๘๙/๒๕๕๓	๒๑
๔๙๔/๒๕๕๓	๓๒๙, ๓๕๓, ๓๖๐
๔๙๕/๒๕๕๓	๓๒๙
๔๙๖/๒๕๕๓	๔๓
๔๙๗/๒๕๕๓	๔๕, ๑๓๙
๕๐๐/๒๕๕๓	๒๙

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๕๐๑/๒๕๕๓	๓๕๐
๕๐๓/๒๕๕๓	๑๑๐, ๑๗๒, ๑๗๘
๕๐๔/๒๕๕๓	๔๗, ๓๔๘
๕๐๖/๒๕๕๓	๒๔๐
๕๐๗/๒๕๕๓	๑๕๒, ๑๕๔
๕๐๘/๒๕๕๓	๖๒
๕๑๐/๒๕๕๓	๑๔
๕๑๑/๒๕๕๓	๒๖๒
๕๑๓/๒๕๕๓	๓๑๑
๕๑๔/๒๕๕๓	๗๕
๕๑๖/๒๕๕๓	๗๒
๕๑๗/๒๕๕๓	๑๖๖
๕๑๙/๒๕๕๓	๑๒๙
๕๒๐/๒๕๕๓	๔๐, ๑๓๗, ๑๕๖
๕๒๒/๒๕๕๓	๑๓๘, ๓๕๙
๕๒๗/๒๕๕๓	๕๙, ๒๐๓, ๓๑๒
๕๓๐/๒๕๕๓	๒๔๐
๕๓๑/๒๕๕๓	๗๒
๕๓๓/๒๕๕๓	๑๒๗
๕๓๔/๒๕๕๓	๓๔
๕๓๕/๒๕๕๓	๑๔๐, ๑๕๔, ๒๐๓
๕๓๖/๒๕๕๓	๗๒
๕๓๗/๒๕๕๓	๒๔๐
๕๓๘/๒๕๕๓	๑๒๒
๕๓๙/๒๕๕๓	๒๐๕
๕๔๐/๒๕๕๓	๑๒๑
๕๔๑/๒๕๕๓	๑๖๘
๕๔๒/๒๕๕๓	๓๑๙

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๕๔๔ - ๕๔๕/๒๕๕๓	๑๒๙
๕๔๖/๒๕๕๓	๒๖๔
๕๔๗/๒๕๕๓	๑๖๓, ๑๘๔
๕๔๘/๒๕๕๓	๒๖๔
๕๕๑/๒๕๕๓	๒๓๓
๕๕๔/๒๕๕๓	๒๖๘
๕๕๕/๒๕๕๓	๑๐๔
๕๕๖/๒๕๕๓	๑๖๔
๕๕๗/๒๕๕๓	๓๐๐
๕๕๘/๒๕๕๓	๑๗๑, ๒๑๘, ๒๔๒
๕๖๑/๒๕๕๓	๒๙๘
๕๖๒/๒๕๕๓	๒๗
๕๖๓/๒๕๕๓	๑๙๙
๕๖๕/๒๕๕๓	๑๘๕
๕๖๖/๒๕๕๓	๕๗, ๙๘, ๒๕๙, ๓๐๘
๕๖๗/๒๕๕๓	๒๙๙
๕๖๘/๒๕๕๓	๒๘๗
๕๗๐/๒๕๕๓	๒๙๖
๕๗๒/๒๕๕๓	๕๕
๕๗๓/๒๕๕๓	๑๘๕
๕๗๖/๒๕๕๓	๒๔๑
๕๗๘/๒๕๕๓	๒๑, ๑๗๐
๕๘๐/๒๕๕๓	๗๘
๕๘๑/๒๕๕๓	๓๓๒
๕๘๒/๒๕๕๓	๑๔๔
๕๘๓/๒๕๕๓	๑๘๗
๕๘๔/๒๕๕๓	๒๗๐
๕๘๖/๒๕๕๓	๒๗๔

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๕๘๗/๒๕๕๓	๕๐
๕๘๘/๒๕๕๓	๒๒๔
๕๘๙/๒๕๕๓	๒๐๙
๕๙๐/๒๕๕๓	๑๗๒
๕๙๕/๒๕๕๓	๒๒, ๑๑๓
๕๙๘/๒๕๕๓	๓๖๑
๕๙๙/๒๕๕๓	๑๖๖
๖๐๐/๒๕๕๓	๖, ๑๙, ๑๖๒, ๒๑๒
๖๐๑/๒๕๕๓	๓๐๓
๖๐๒/๒๕๕๓	๒๓, ๑๙๑
๖๐๓/๒๕๕๓	๒๒๗
๖๐๔/๒๕๕๓	๓๐
๖๐๕/๒๕๕๓	๑๑๑, ๑๗๓
๖๐๖/๒๕๕๓	๕๕, ๑๔๕
๖๐๗/๒๕๕๓	๖๓
๖๐๘/๒๕๕๓	๖๓
๖๐๙/๒๕๕๓	๖๓
๖๑๑/๒๕๕๓	๑๕๒
๖๑๓/๒๕๕๓	๑๒๓
๖๑๕/๒๕๕๓	๑๕๓
๖๑๖/๒๕๕๓	๑๙๒
๖๑๙/๒๕๕๓	๑๖๕
๖๒๐/๒๕๕๓	๓๒๗
๖๒๖/๒๕๕๓	๑๒๙
๖๒๗/๒๕๕๓	๑๔๔
๖๒๘/๒๕๕๓	๙๙
๖๓๑/๒๕๕๓	๓๑๗
๖๓๔/๒๕๕๓	๓๓๔, ๓๓๙

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๖๓๖/๒๕๕๓	๒๕๘
๖๓๗/๒๕๕๓	๒๕๔, ๒๖๑
๖๔๐/๒๕๕๓	๑๓๙
๖๔๒/๒๕๕๓	๓๖๒
๖๔๓/๒๕๕๓	๒๕๒, ๓๓๑
๖๔๘/๒๕๕๓	๑๙๖
๖๔๙/๒๕๕๓	๗๓
๖๕๐/๒๕๕๓	๔, ๖๘
๖๕๑/๒๕๕๓	๑๖๒
๖๕๓/๒๕๕๓	๗
๖๕๔/๒๕๕๓	๗๒
๖๕๕/๒๕๕๓	๓๐
๖๕๖/๒๕๕๓	๕๐
๖๕๘/๒๕๕๓	๔๘
๖๖๒/๒๕๕๓	๑๐
๖๖๓/๒๕๕๓	๒๓๗
๖๖๔/๒๕๕๓	๒๖๗, ๓๕๐
๖๖๘/๒๕๕๓	๗๖
๖๖๙/๒๕๕๓	๘๖
๖๗๐/๒๕๕๓	๓๗, ๓๖๓
๖๗๑/๒๕๕๓	๑๕๘
๖๗๓/๒๕๕๓	๗๒
๖๗๕/๒๕๕๓	๒๘๘
๖๗๖/๒๕๕๓	๒๒๒
๖๘๐/๒๕๕๓	๓๐๓
๖๘๒/๒๕๕๓	๑๔, ๑๗๘
๖๘๓/๒๕๕๓	๗๒
๖๘๔/๒๕๕๓	๑๙

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๖๘๗/๒๕๕๓	๓๐๗
๖๙๐/๒๕๕๓	๑๘๒
๖๙๒/๒๕๕๓	๓๒๕
๖๙๓/๒๕๕๓	๗๔
๖๙๖/๒๕๕๓	๑๑๒
๗๐๐/๒๕๕๓	๕๑, ๑๔๐, ๑๙๗
๗๐๑/๒๕๕๓	๖๗
๗๐๒/๒๕๕๓	๒๕๒
๗๐๖/๒๕๕๓	๒๖๖
๗๐๘/๒๕๕๓	๑๓๖
๗๑๑/๒๕๕๓	๗๙
๗๑๕/๒๕๕๓	๓๑, ๑๕๓, ๑๙๔
๗๑๙/๒๕๕๓	๓๐๕
๗๒๐/๒๕๕๓	๔๙
๗๒๑/๒๕๕๓	๙๒
๗๒๒/๒๕๕๓	๑๑๓
๗๒๕/๒๕๕๓	๓๑
๗๒๘ - ๗๒๙/๒๕๕๓	๓๒๒
๗๓๐/๒๕๕๓	๔๔
๗๓๓/๒๕๕๓	๕๖
๗๓๔/๒๕๕๓	๕๕
๗๓๕/๒๕๕๓	๑๖๗
๗๓๗/๒๕๕๓	๓๒๔
๗๓๘/๒๕๕๓	๓๕๓
๗๓๙/๒๕๕๓	๑๕, ๑๐๘, ๑๘๐
๗๔๑/๒๕๕๓	๑๐๕
๗๔๒/๒๕๕๓	๑๕, ๑๕๑
๗๔๓/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒

พ.ศ. ๒๕๕๓	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๗๔๔/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒
๗๔๕/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒
๗๔๗/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒
๗๔๘/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒
๗๔๙/๒๕๕๓	๖๑, ๒๐๒

ดัชนีคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
พ.๒/๒๕๕๔	๑๐๒
พ.๔/๒๕๕๔	๙
พ.๖/๒๕๕๔	๒๗
พ.๗/๒๕๕๔	๑๐, ๑๐๘, ๑๘๑, ๒๑๙, ๒๕๙
พ.๘/๒๕๕๔	๑๐๒
พ.๙/๒๕๕๔	๑๐๒
พ.๑๐/๒๕๕๔	๑๐๓
พ.๑๑/๒๕๕๔	๑๐๓
พ.๑๒/๒๕๕๔	๘๙
พ.๑๓/๒๕๕๔	๑๓
พ.๑๔/๒๕๕๔	๑๑, ๑๐๙
พ.๑๕/๒๕๕๔	๑๖
พ.๑๖/๒๕๕๔	๑๗๕
พ.๑๗/๒๕๕๔	๘๐๓
พ.๑๘/๒๕๕๔	๘๐๑
๒/๒๕๕๔	๓๑๘, ๓๑๙
๓/๒๕๕๔	๒๓๓
๔/๒๕๕๔	๓๒๘
๕/๒๕๕๔	๒๕๗
๑๑/๒๕๕๔	๕๙, ๑๑๓, ๑๖๗
๑๖/๒๕๕๔	๒๙๗
๓๘/๒๕๕๔	๕๖, ๑๓๕, ๒๑๘
๓๙/๒๕๕๔	๒๘๒
๔๓/๒๕๕๔	๓๔๙
๔๔/๒๕๕๔	๕๖, ๑๙๗
๔๕/๒๕๕๔	๒๑๓

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๔๖/๒๕๕๔	๒๕๕, ๒๖๔
๔๘/๒๕๕๔	๔๐, ๑๓๕
๕๒/๒๕๕๔	๒๖๙
๕๘/๒๕๕๔	๑๓๓
๖๐/๒๕๕๔	๔๓
๖๑/๒๕๕๔	๒๙๘
๖๒/๒๕๕๔	๒๘๓
๖๗/๒๕๕๔	๔๑, ๖๒, ๑๙๕
๖๙/๒๕๕๔	๒๔, ๒๘
๗๐/๒๕๕๔	๓๖
๗๒/๒๕๕๔	๒๓๕
๗๓/๒๕๕๔	๑๔๑
๗๔/๒๕๕๔	๕๑, ๑๙๘
๗๕/๒๕๕๔	๒๗๑
๗๗/๒๕๕๔	๒๕๑, ๓๔๙
๗๙/๒๕๕๔	๑๙๙
๘๑/๒๕๕๔	๓๑๒, ๓๔๕
๘๓/๒๕๕๔	๓๓, ๔๘
๘๔/๒๕๕๔	๑๑๔
๘๖/๒๕๕๔	๓๔๙
๘๗/๒๕๕๔	๙๓
๘๘/๒๕๕๔	๒๙, ๕๒, ๑๙๘
๘๙/๒๕๕๔	๓๐๔
๙๒/๒๕๕๔	๙๓
๙๕/๒๕๕๔	๑๒๒
๙๘/๒๕๕๔	๑๔, ๑๗๗
๑๐๑/๒๕๕๔	๑๔๑
๑๐๓/๒๕๕๔	๒๖, ๑๓๑

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๐๖/๒๕๕๔	๓๕๓, ๓๖๑
๑๐๘/๒๕๕๔	๒๐๑
๑๑๑/๒๕๕๔	๓๔๙
๑๑๔/๒๕๕๔	๒๓๙, ๒๔๑
๑๑๕/๒๕๕๔	๒๓๙
๑๑๘/๒๕๕๔	๒๓๕
๑๒๐/๒๕๕๔	๓๕๔, ๓๖๑
๑๒๑/๒๕๕๔	๔๐, ๑๙๔
๑๒๒/๒๕๕๔	๓๔๙
๑๒๓/๒๕๕๔	๓๑๙
๑๒๙/๒๕๕๔	๒๗๕, ๒๗๙
๑๓๐/๒๕๕๔	๒๙๐
๑๓๗/๒๕๕๔	๕๗, ๑๕๒, ๑๕๔
๑๓๙/๒๕๕๔	๒๔๑
๑๔๐/๒๕๕๔	๒๙, ๕๒, ๑๕๔
๑๔๒/๒๕๕๔	๒๔, ๑๗๓, ๑๙๐
๑๔๓/๒๕๕๔	๓๒๙
๑๔๔/๒๕๕๔	๒๓๖
๑๔๖/๒๕๕๔	๑๑๕
๑๔๗/๒๕๕๔	๒๕๒, ๓๓๒
๑๔๘/๒๕๕๔	๙๓
๑๕๑/๒๕๕๔	๑๙, ๑๗๑
๑๕๔/๒๕๕๔	๖๕
๑๕๗/๒๕๕๔	๙๙
๑๖๐/๒๕๕๔	๓๓๐
๑๖๓/๒๕๕๔	๑๗
๑๖๔/๒๕๕๔	๗๗
๑๖๕/๒๕๕๔	๒๙, ๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๑๖๖/๒๕๕๔	๒๐
๑๖๗/๒๕๕๔	๒๙๑
๑๗๑/๒๕๕๔	๙๙
๑๗๙/๒๕๕๔	๕๓, ๑๔๐, ๑๕๕, ๑๙๙
๑๘๐/๒๕๕๔	๕๓, ๑๔๐, ๑๕๕, ๑๙๙
๑๘๑/๒๕๕๔	๑๙
๑๘๒/๒๕๕๔	๒๑
๑๘๐/๒๕๕๔	๕๔
๑๘๓/๒๕๕๔	๓๕๔, ๓๖๑
๑๘๔/๒๕๕๔	๒๔๑
๑๘๕/๒๕๕๔	๓๕๔, ๓๖๑
๑๘๖/๒๕๕๔	๑๕๙
๑๘๗/๒๕๕๔	๒๒, ๑๐๖
๑๘๙/๒๕๕๔	๓๑๙
๒๐๐/๒๕๕๔	๒๖๑, ๒๖๖
๒๐๑/๒๕๕๔	๑๔๑
๒๐๓/๒๕๕๔	๓๒๑
๒๐๔/๒๕๕๔	๓๔๙
๒๐๕/๒๕๕๔	๙๑, ๓๔๙
๒๐๖/๒๕๕๔	๕๓, ๑๔๐, ๑๕๕, ๑๙๙
๒๐๗/๒๕๕๔	๒๓
๒๐๙/๒๕๕๔	๖๙, ๑๔๗
๒๑๐/๒๕๕๔	๓๔๙
๒๑๒/๒๕๕๔	๑๗๔, ๑๗๙, ๓๔๙
๒๑๖/๒๕๕๔	๑๒๒
๒๑๗ - ๒๑๘/๒๕๕๔	๒๗๙
๒๒๒/๒๕๕๔	๕๔
๒๒๓/๒๕๕๔	๒๖, ๑๓๐

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๒๒๗/๒๕๕๔	๘๖
๒๒๘/๒๕๕๔	๒๓๙
๒๓๑/๒๕๕๔	๙๓
๒๓๗/๒๕๕๔	๙๗
๒๔๒/๒๕๕๔	๒๖
๒๔๖/๒๕๕๔	๔๕
๒๔๗/๒๕๕๔	๗๗
๒๔๙/๒๕๕๔	๑๕๗
๒๕๐/๒๕๕๔	๙๓
๒๕๑/๒๕๕๔	๓๑๙
๒๕๒/๒๕๕๔	๓๕๕, ๓๖๑
๒๕๓/๒๕๕๔	๑๔๖
๒๕๘/๒๕๕๔	๒๗๗
๒๖๑/๒๕๕๔	๑๑๖
๓๓๕/๒๕๕๔	๒๘๔, ๓๐๐
๓๓๖/๒๕๕๔	๒๕๓
๓๓๙/๒๕๕๔	๓๕๐
๓๔๑/๒๕๕๔	๓๕๕, ๓๕๙
๓๔๒/๒๕๕๔	๓๓๕
๓๔๔/๒๕๕๔	๑๙๘
๓๔๖/๒๕๕๔	๙๗
๓๔๗/๒๕๕๔	๑๒๐
๓๕๒/๒๕๕๔	๑๕๗
๓๕๓/๒๕๕๔	๑๘๓
๓๕๕/๒๕๕๔	๒๓๘
๓๖๐/๒๕๕๔	๕๕, ๑๔๗, ๑๕๗
๓๖๓/๒๕๕๔	๓๕๖, ๓๖๑
๓๖๔/๒๕๕๔	๓๑๖

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๓๖๗/๒๕๕๔	๓๖, ๑๔๕, ๑๕๗
๓๖๘/๒๕๕๔	๙๑
๓๖๙/๒๕๕๔	๔๗, ๑๕๗
๓๗๐/๒๕๕๔	๙๔
๓๗๑/๒๕๕๔	๑๔๑
๓๗๒/๒๕๕๔	๑๔๑
๓๗๓/๒๕๕๔	๙๙
๓๗๔/๒๕๕๔	๓๕๖
๓๗๕/๒๕๕๔	๙๗
๓๗๖/๒๕๕๔	๒๒
๓๘๐/๒๕๕๔	๓๔, ๑๓๑
๓๘๑/๒๕๕๔	๑๔๑
๓๘๓/๒๕๕๔	๔๙
๓๘๔/๒๕๕๔	๙๔
๓๘๕/๒๕๕๔	๓๒๙
๓๘๖/๒๕๕๔	๓๒๖
๓๘๑/๒๕๕๕	๓๕๗, ๓๖๑
๓๘๔/๒๕๕๕	๓๐๒
๔๐๐/๒๕๕๕	๒๙๕, ๒๙๒, ๓๐๒
๔๐๑/๒๕๕๕	๑๑๐
๔๐๗/๒๕๕๕	๑๗๒
๔๐๘/๒๕๕๕	๖๒
๔๒๐/๒๕๕๕	๑๑๙
๔๒๔/๒๕๕๕	๓๖
๔๓๒/๒๕๕๕	๒๓
๔๓๔ - ๔๓๖/๒๕๕๕	๓๑๕
๔๔๔/๒๕๕๕	๒๙๑, ๒๙๙
๔๔๕/๒๕๕๕	๙๐

พ.ศ. ๒๕๕๔	
คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่	หน้า
๔๔๖/๒๕๕๔	๑๘, ๕๗, ๑๑๐, ๑๕๒, ๑๕๕, ๑๗๓
๔๕๐/๒๕๕๔	๖๓
๔๕๒/๒๕๕๔	๑๖๖
๔๕๓/๒๕๕๔	๓๐๖
๔๕๔/๒๕๕๔	๓๒๐
๔๕๕/๒๕๕๔	๔๑, ๑๓๗
๔๕๖/๒๕๕๔	๓๕๗, ๓๖๑
๔๕๗/๒๕๕๔	๑๐๙, ๑๗๑, ๑๘๘
๔๖๒/๒๕๕๔	๑๘๙, ๒๑๖
๔๖๖/๒๕๕๔	๑๑๘
๔๗๒/๒๕๕๔	๑๖
๔๘๑/๒๕๕๔	๓๑๗
๔๘๓/๒๕๕๔	๓๓๐
๔๘๕/๒๕๕๔	๖๗
๔๘๔/๒๕๕๔	๑๒๑
๔๘๖/๒๕๕๔	๒๘๕
๕๐๐/๒๕๕๔	๑๔๘
๕๐๑/๒๕๕๔	๑๘๖
๕๐๔/๒๕๕๔	๑๐๐
๕๑๖/๒๕๕๔	๑๐๐
๕๑๘/๒๕๕๔	๓๐๗
๕๒๐/๒๕๕๔	๒๔๕
๕๒๗/๒๕๕๔	๙๔

คำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุด

ที่ ๑๔ / ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

ตามที่ได้มีการรวบรวมคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - พ.ศ. ๒๕๕๒ จัดทำเป็นหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อเผยแพร่สำหรับ ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป ในโอกาสครบรอบ ๙ ปี ในการเปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ไปแล้ว นั้น เพื่อให้ ข้อมูลของหนังสือดังกล่าวมีความสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือ แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อดำเนินการดังกล่าว โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นายเกษม	คมสัจย์ธรรม	ประธานกรรมการ
๒. นายไพบูลย์	เสียงก้อง	กรรมการ
๓. นายวิษณุ	วรัญญู	กรรมการ
๔. นายวรวิทย์	กังศศิเทียม	กรรมการ
๕. นายประสิทธิ์ศักดิ์	มีลาภ	กรรมการ
๖. นายสุชาติ	มงคลเลิศลพ	กรรมการ
๗. นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	กรรมการ
๘. นายไชยเดช	ตันติเวสส	กรรมการ
๙. นายไพโรจน์	มินเด็น	กรรมการ
๑๐. นางรดาวรรณ	วานิช	กรรมการ
๑๑. นายรังสิกร	อุปพงศ์	กรรมการ
๑๒. นางเพ็ญศรี	วงศ์เสรี	กรรมการ
๑๓. นายประยูร	ปรีดา	กรรมการ
๑๔. นายไกรวัช	เงยวิจิตร	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักประธานศาลปกครองสูงสุด		กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ		กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาคดีปกครอง		กรรมการและเลขานุการ
๑๘. เจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและวิชาการ		
ที่ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการมอบหมาย		
จำนวนไม่เกิน ๓ คน		ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง และปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่เอกสารดังกล่าวแก่ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง ห้องสมุด ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายอัครินทร์ จูพาร์ตนา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

ประธานคณะผู้จัดทำ

ดร.หิรัญญา วิจิตรวิริยกุล ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

นายเกษม	คมสัตย์ธรรม	รองประธานศาลปกครองสูงสุด
นายไพบุลย์	เสียงก้อง	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
นายวิษณุ	วรัญญู	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
นายวรวิทย์	กังศศิเทียม	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายประสิทธิ์ศักดิ์	มีลาภ	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายสุชาติ	มงคลเลิศพล	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	รองอธิบดีศาลปกครองนครราชสีมา
นายไชยเดช	ตันติเวสส	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายไพโรจน์	มินเด็น	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นางรดาวรรณ	วานิช	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นางเพ็ญศรี	วงศ์เสรี	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นายประยูร	ปรีดา	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นายไกรรัช	געยวิจิตร	รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง รักษาการในตำแหน่งเลขาธิการ สำนักงานศาลปกครอง
นายภักดพล	โลหะกุลวิษ	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด
นายยงยุทธ	อนุกูล	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ
นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาชาติปกรอง

ผู้รวบรวมข้อมูล

นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาชาติปกรอง
นายปิยะศาสตร์	ไขว้พันธุ์	พนักงานคดีปกรองชำนาญการพิเศษ
ร้อยเอกหญิง สุนธนา	ศรีภิรมย์	พนักงานคดีปกรองชำนาญการพิเศษ
ว่าที่ร้อยตรี วสรณ์	ทองโคกสี	พนักงานคดีปกรองชำนาญการพิเศษ

นางสาวณัฐชรี	รุจิเรข	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวอุมาภรณ์	สุนทรนันท์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวกันยรัตน์	รูปสมศรี	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาววันวิสาข์	เนียมมณี	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวอมรรัตน์	กันไชย	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวพจนีย์	แดนประเทือง	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางภัทราภรณ์	ประสาธน์กิตติคุณ	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาววรรรณ	ชลินทรวัฒน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวนุชนารถ	หนูสอน	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายสนั่น	มีแก้ว	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวสิรินาถ	วิสุทธิวัชรกุล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวกนกวรรณ	อิทธิวิภาต	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวศินี	ใจแจ่ม	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวกิงกาญจน์	กันทะวงศ์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายประพันธ์	เอี่ยมสำอางค์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
สิบเอก สันติ	กองภูมิน	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายบุญติด	สุรพัตร	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายวิจิตร	มีมาก	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาววิลาสินี	สันทัด	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายพรเทพ	สุขทรัพย์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายพัชรพล	เตี้ยวัฒนานนท์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวปิยะพัทธ์	พรหมประภัสร์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายชัชวาล	ขวัญแย้ม	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาววชิราภรณ์	ทองอร่าม	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายชวิต	เหล่าปิยสกุล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวปัทมธร	เพ็ญศิริพันธ์	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ตำแหน่งกฎหมาย)
นางสาวนุศณา	แก้วมา	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ตำแหน่งกฎหมาย)
นายสิทธิพงศ์	เอื้อตระกูลพานิช	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ตำแหน่งกฎหมาย)

นางสาวพรทิพย์
นางสาววิฐ

เฝ้าพหล
ตันทเสน

เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)

ฝ่ายเลขานุการ

นายวิริยะ
นางสาวธันว์รัตน์
นายไชยรัตน์
นางสาวสิรินาท

วัฒนสุชาติ
ธนพิทักษ์
แขวงโสภา
วิสุทธิวัชรกุล

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาคดีปกครอง
พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ

